

HC 77
NOUL TESTAMENT

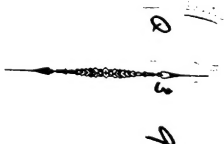
AL

251 EY1a
AL 552

DOMNULUI ȘI MÂNTUITORULUI NOSTRU

IISUS CHRISTOS.

PUBLICAT DE SOCIETATEA BIBLICĂ PENTRU BRITANIA ȘI
STRĂINĂTATE.

JASSY.

Tipografia H. Goldner, strada Primăriei.
1871.

SÂNTA EVANGELIE

DUPRE

MATHEIU.

CAP. I.

Geneațiunea și Nașcerea lui Iisus Christos.

Carte geneațiunei lui Iisus Christos, fiul lui David, fiul lui Abraam.

Abraam a născut pre Isaac; ear Isaac a născut pre Iacob; ear Iacob a născut pre Iuda și pre frații lui; Ear Iuda a născut pre Fares și pre Zara din Thamar; ear Fares a născut pre Esrom; ear Esrom a născut pre Aram; ear Aram a născut pre Aminadab; Ear Aminadab a născut pre Naason; ear Naason a născut pre Salmon; Ear Salmon a născut pre Booz din Rachab; ear Booz a născut pre Obed din Ruth; ear Obed a născut pre Iesse; Ear Iesse a născut pre David regele;

Ear David regele a născut pre Solomon din cea *ce fusese femeie* lui Urias; Ear Solomon a născut pre Roboam; ear Roboam a născut pre Abia; ear Abia a născut pre Asa; Ear Asa a născut pre Iosafat; ear Iosafat a născut pre Ioram; ear Ioram a născut pre Ozias; Ear Ozias a născut pre Iotham; ear Iotham a născut pre Achaz; ear Achaz a născut pre Ezechias; Ear Ezechias a născut pre Manasse; ear Manasse a născut pre Amon; Ear Amon a născut pre Iosia; ear Iosia a născut pre Iechonias și pre frații sei, la timpul strămutărei în Babilon.

Ear după strămutarea în Babilon Iechonias a născut pre Salathiel; ear Salathiel a născut pre Zorobabel; Ear Zorobabel a născut pre Abiud; ear Abiud a născut pre Eliakim; ear Eliakim a născut pre Azor; Ear Azor a născut pre Sadok; ear Sadok a născut pre Achim; ear Achim a născut pre Eliud; Ear Eliud a născut pre Eliazar; ear Eliazar a născut pre Matthan; ear Matthan a născut pre Iacob; Ear Iacob a născut pre Iosef, bărbatul Mariei, din care s'a născut Iisus, ce se dăce Christos.

Deci toate geneațiunile de la Abraam până la David *sunt* patru-spre-zece geneațiuni; și de la David până la strămutarea în Babilon *sunt* patru-spre-zece geneațiuni; și de la strămutarea în Babilon până la Christos *sunt* patru-spre-zece geneațiuni.

- 18 Ear născerea lui Iisus Christos așa a fost: fiind logodită
Maria, mama lui, cu Iosef, mai înainte de a fi ei împreună, s'a
19 aflat având în pântec din Spiritul Sânt. Dar Iosef, barba-
tul ei, fiind drept, și nevrând s'o vădăscă, a vrut s'o lăsa pre
ascuns.
20 Și pre când gândia la acésta, éca ângerul Domnului 'i s'a
aretat în vis, dicend: Iosefe! fiul lui David, nu te teme de a'ti
lua pre Maria, femea ta; căci ce s'a conceput într'insa este
din Spiritul Sânt.
21 Și ea va nasce un fiu, și vei chiâma numele lui IISUS;
căci el va mântui pre poporul seü de păcatele lor.
22 Ear acestea tôte s'au făcut, ca să se împliněscă ceea ce s'a
23 dis de Domnul prin profetul, ce dice: Éca feciôra va conce-
pe, și va nasce un fiu, și vor chiâma numele lui Emanuel, ce
însemnă: Cu noi Dumnezeu.
24 Și sculându-se Iosef din somn, a făcut precum 'i a ordonat
25 ângerul Domnului, și și-a luat pre femea sa. Și nu o cunoscea,
până ce a născut pre fiul seu cel întâiu-născut, și a chiănat
numele lui IISUS.

CAP. II.

Venirea Magilor la Ierusalem. Erod. Iisus Christos în Egypt.

- 1 **E**ar dacă s'a născut Iisus în Bethlehemele Iudeei, în zilele
regelui Erod, éca Magii de la răsărit au venit la Ierusalem,
2 Dicend: Unde este născutul rege al Iudeilor? căci noi am ve-
3 dut steaua lui la răsărit, și am venit si ne închinăm lui. Au-
dind *acesta* regele Erod, s'a turburat, și tot Ierusalemul cu
dênsul.
4 Și adunând pre toți archiereii și Cărturarii poporului 'i-a.
5 întrebat pre ei, unde este si se nască Christos. Ear ei 'i-au
dis lui: În Bethlehemele Iudeei; căci așa s'a scris prin profetul:
6 Și tu Bethleheme! țerra Iudeei, nici de cum nu ești mai mic
între domni lui Iuda; căci din tine va eși un conducător, ca-
re va păzește pre poporul meu Israel.
7 Atunci Erod, chiamând pre Magi într'ascuns, a cercetat cu
de-amenuntul de la dinșii despre timpul, în care s'a arătat
8 steaua. Și trimițându-i la Bethlehem, a dis: Mergeți și cer-
cetați cu de-amenuntul despre prunc; și dacă' veți afla, anun-
9 țati'mi, ca și eu si merg si me închin lui. Ear ei ascultând
pre regele, s'au dus; și éca steaua, pre care o văduseră la
răsărit mergea înainte lor, până ce a venit și s'a oprit asu-
10 pra *locului* unde era pruncul. Și vădend steaua, s'au bucurat
11 cu bucurie foarte mare. Și intrând în casă, au vădut pruncul
cu Maria, mama lui, și prosternându-se s'au înclinat lui; și

dischidându-și tesaurile lor, 'i au oferit daruri: aur și tămăie
și smirna. Și fiind înscințați prin vis, ca si nu se întorcă la 12
Erod, s'au dus în țerra lor pe altă cale.

Ear după ce s'au dus, eca ângerul Domnului s'a arătat lui 13
Iosef în vis, dicend: Scolă-te, și ia pruncul și mama lui, și fugi
în Egipt, și remăi acolo până 'ți voi dice; căci Erod va si
caute pruncul, spre a'l perde. Deci Iosef sculându-se, a luat 14
pruncul și pre mama lui nôptea, și s'a dus în Egipt. Și a 15
remas acolo până la mórtea lui Erod; ca si se împlinescă ceea
ce s'a dis de Domnul prin profetul, ce dice: Din Egipt am
chiamat pre fiul meu.

Atunci Erod, vedend că s'a batjocorit de cătră Magi s'a 16
mâniat fôrte, și a trimis si se omóre toți pruncii cari erau în
Bethlehem și în tôte hotarele lui, de doi ani și mai jos, după
timpul, pre carele 'l aflate de la Magi. Atunci s'a împlinit 17
ceea ce s'a dis prin profetul Ieremia, ce dice: Vóce în Rama 18
s'a audit, plângere și tânguire și bocet mult, Rachel plângen-
du-și copii sei; și ea nu vrea si se mângae, pentru-că nu sânt.

Ear după ce a murit Erod, eca ângerul Domnului s'a ară- 19
tat în vis lui Iosef în Egipt, și 'i-a dis: Scolă-te, și ia pruncul 20
și pre mama lui, și du-te în țerra lui Israel, căci au murit cei
ce căuta viéta pruncului. Atunci s'a sculat și a luat pruncul și 21
pre mama lui, și a venit în țerra lui Israel. Dar audind, că Ar- 22
chelaú domnesce în Iudeea în locul lui Erod, părintelui său, s'a
temut si mERGă acolo, ear fiind înscințat prin vis, s'a dus în
pârțile Galileei. Și veniud a locuit în orașul ce se numesce 23
Nazaret; ca si se împlinescă ceea ce s'a dis prin profeti:
Nazarian se va chiama.

CAP. III.

*Ioan Botezătorul predică în pustie, botéză pre Iisus Christos
în Iordan.*

În zilele acelea a venit Ioan Botezătorul, și a predicat în 1
deșertul Iudeei, dicend: Pocăiți-ve; căci s'a apropiat 2
imperăția ceriurilor. Acesta este cel pređis de profetul Isaia,
ce dice: Vocea celui ce strigă în pustie, dicend: Gătiți calea 3
Domnului, drepte faceți cărările lui. Ear acest Ioan avea 4
îmbrocăminteă lui de perî de cămilă, și cingătóre de curea îm-
prejurul cóspselor lui; ear hrana lui era locuste și miere sil-
batică.

Atunci eșia la diusul Ierusalemul și tótă Iudeea și tôte îm- 5
prejurimile Iordanului; Și se botezaú de diusul în Iordan, 6
mărturisindu-și peccatele lor. Ear vedend pre mulți din Fa- 7
risei și din Sadukei viind la Botezul lui, li-a dis: Pui de vi-

- peră! cine v'a prevenit ca să fugiți de mânia ce va să fie;
 89 Deci faceți fructe vrednice de pocăință; Și nu gândiți nici
 diceți în voi înșivă: Parinte avem pre Abraam; căci zice voue,
 că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să rădească fiu lui
 10 Abraam. Secura zace deja la rădăcina arborilor; deci tot
 arborele, care nu face fruct bun, se taie și se aruncă în foc.
 11 Eu vă botez numai cu apă spre pocăință; dar cel ce vine
 după mine este mai puternic decât mine, ale cărui încălțăminte
 eu nu sunt vrednic a le purta; acesta va vă boteza cu
 12 Spirit Sânt și cu foc. El are vânturătoarea sa în mânele lui,
 și va curăți arirea sa, și va aduna grâul în grânarul său, dar
 plevele le va arde cu foc nestins.
 13 Atunci a venit Iisus din Galileea la Iordan către Ioan, spre
 14 a se boteza de dînsul; Dar Ioan îl opria, zicînd: Eu am
 15 trebuință a mă boteza de tine, și tu vii la mine! Și respu-
 zînd Iisus i-a zis: Lasă acum, căci așa mi se cuvine, ca să
 împlinesc toată dreptatea. Atunci l'a lăsat.
 16 Și botezându-se Iisus, îndată a eșit din apă, și éca i s'a
 deschis cerurile, și a vădut pre Spiritul lui Dumnezeu pogor-
 17 ându-se ca un porumb și viind preste dînsul. Și éca o voce
 din ceruri, zicînd: Acesta este fiul meu cel iubit, în carele
 am bine-voit.

CAP. IV.

*Postul și ispitirea lui Iisus. Chiamarea lui Petru, a lui Andreă,
 a lui Iacob și a lui Ioan.*

- 1 **A**tunci Iisus a fost dus de Spiritul în pustie, ca să se is-
 2 pitescă de diabolul. Și după ce a postit patru-deci de
 3 zile și patru-deci de nopți, a flămândit. Atunci s'a apropiat
 de dînsul ispititorul și a zis: De esci tu fiu al lui Dumnezeu,
 4 și ca pietrele aceste să se facă pâni. Dar răspunzînd Iisus
 a zis: Scris este: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot
 cuvîntul ce ese priu gura lui Dumnezeu.
 5 Atunci l'a dus diabolul în Sânta Cetate, și l'a pus pe aripa
 6 templului; Și i zise lui: De esci tu fiu al lui Dumnezeu, a-
 runcă-te jos; căci este scris: Ângerilor seî va ordona despre
 tine, și te vor purta pe mîni, ca nu cum-va să lovești de pia-
 7 tră piciorul tîu. Zis-a Iisus lui: Scris este earăși: Si nu i-
 spitesci pre Domnul Dumnezeul tîu.
 8 Apoi l'a dus diabolul într'un munte foarte înalt, și i-a ară-
 9 tat toate împărățiile lumei și gloria lor; Și i-a zis: Acestea
 toate îți le voi da, dacă te vei prostorne și te vei închina mie.
 10 Atunci i-a zis Iisus: Lipsesci, Satano! căci scris este: Domnului
 Dumnezeului tîu si te închini, și numai pre dînsul si adorezi.

Atunci l-a lăsat diabolul, și éca ângerî s'a apropiat și l' servia. 11
 Auzind Iisus, că Ioan s'a pus în închisore, s'a retras în 12
 Galileea. Și lăsând Nazaretul s'a dus și locuiesc în Caper- 13
 naum. *un oraș* lângă mare, în hotarele lui Zabulon și ale lui 14
 Neftali. Ca și se împlinască ceea ce s'a dis prin profetul 15
 Isaia, ce dice: Pământul lui Zabulon și pământul lui Neftali, 16
pe calea mării de dincolo de Iordan, Galileea păgânilor; Po- 17
 porul cel ce se ședea în întunecet a vădut lumină mare; și celor 18
 ce ședeau în locul și în umbra morții li-a răsărit lumină. De 19
 atunci a început Iisus a predica și a dice: Pocăiți-vă, căci s'a 20
 apropiat imperăția cerurilor.

Și Iisus âmbland pe lângă marca Galileei a vădut pre doi 18
 frați, pre Simon, ce se numesce Petru, și pre Andrei fratele 19
 lui, aruncându-și mreja în mare, căci erau pescari. Și li-a 20
 dis: Urmați-mă, și ve voiți face pescari de ómeni. Indată 21
 și-au lasat mrejele, și l-au urmat. Și de acolo mai înainte 22
 mergend, a vădut pre alți doi frați, pre Iacob al lui Zebedeu,
 și pre Ioan fratele lui, în corabie cu Zebedeu, părintele lor, repă-
 rându-și mrejele lor, și l-a chiamat. Ear ei indată lăsând 22
 corabia și pre părintele lor l-au urmat.

Și a străbătut Iisus totă Galileea, învățând în sinagogile lor, 23
 și predicând evangelia imperăției, și vindecând ori ce bolă și
 ori ce neputință în popor.

Și a éșit vestea despre diusul în totă Siria, și aduceau la 24
 diusul pre toți cei ce se afla în suferințe, fiind cuprinși de
 diferite bóle și chinuri, și pre cei demonisați, și pre cei luna-
 tici și pre cei paralitici, și ei îi vindeca. Și au urmat lui mul- 25
 ție mare de popor din Galileea și din Decapole, și din Ieru-
 salem și din Iudea și de dincolo de Iordan.

CAP. V—VII.

Iisus predică pe un munte.

Ear Iisus vödend mulțimea s'a suit pe un munte, și se- 1
 chidend acolo, au venit la diusul discipulii sei. Și dis- 2
 ciplându-și gura, l' învăța pre diușii, dicend:
 Fericiți *sunt* cei seraci cu spiritul, că a lor esto imperăția 3
 cerurilor. Fericiți *sunt* cei ce plâng, că aceia se vor mân- 4
 găia. Fericiți *sunt* cei blândi, că aceia vor mosceui pământul. 5
 Fericiți *sunt* cei ce flămâdesc și insetcă de dreptate, că a- 6
 ceia se vor sătura. Fericiți *sunt* cei milostivi, că aceia se vor 7
 milui. Fericiți *sunt* cei curați cu ânima, că aceia vor vedea 8
 pre Dumnezeu. Fericiți *sunt* făcătorii de pace, că aceia fiil 9
 lui Dumnezeu se vor chiama. Fericiți *sunt* cei persecu- 10
 tați pentru dreptate, că a lor este imperăția cerurilor. Fe- 11

- riciți veți fi, când pentru mine ve vor înjura, și ve vor persocuta, și vor dice ori ce cuvânt rău și vor minți în contra voastră.
- 12 Bucurați-ve! și ve vesești! pentru-că mare este plata voastră în ceruri, căci așa au persecutat pre profetiți cei mai înainte de voi.
- 13 Voi sunteți sarea pământului; ear dacă sarea se va strica, cu ce se va sara? nimic nu mai este buna fără numai si se
- 14 arunce afară, și si se calce de oameni. Voi sunteți lumina lumii
- 15 mei; cetatea ascundată pe munte nu pôte a se ascunde. Nici nu se aprinde lumina, și se pune sub obroc, ci în sfecinik, și
- 16 lumineza tuturor celor ce sunt în casă. Așa se lumineze lumina voastră înainte oamenilor, ca ei si vedă faptele voștre cele bune, și si glorifice pre Părintele vostru cel din ceruri.
- 17 Nu gândiți că am venit se disfiinez legea scđ profetiți; nu am venit si disfiinez ci si completez. Căci adevăr dic voue: Până ce nu va trece cerul și pământul, nici o iotă scđ nici o cirtă nu se va perde din lege, până ce nu se vor întempla
- 19 toate. Deci cel ce va disfiinza una din aceste comandamente mai mic, și va înveta ast-fel pre oameni, se va chiama mai mic în imperăția cerurilor; dar cel ce va învăța și va face,
- 20 acela mare se va chiama în imperăția cerurilor. Căci dic voue: De nu va întrece dreptatea voastră cu mult pre acea a Carturarilor și a Fariseilor, nu veți intra în imperăția cerurilor.
- 21 Ați audit că s'a dis celor de demult: Si nu uciți; și cine
- 22 va ucide vinovat va fi judecâtei. Dar eu dic voue, că tot cel ce se mânuia asupra fratelui său fără causă vinovat va fi judecâtei; și cine va dice fratelui său: Raca, vinovat va fi sinedriului; dar
- 23 cine va dice: Nebunule, vinovat va fi focului gheennei. Deci de-ți veți aduce darul tēu la altar, și acolo 'ți veți aduce amin-
- 24 te că fratele tēu are ceva contra ta; Lasă acolo darul tēu înaintea altarului, și du-te mai întâiu de te impacă cu fratele
- 25 tēu, și atunci vino și ofere darul tēu. Învoesce-te cu adversarul tēu curând, până esci pe cale cu dînsul, ca nu cumva adversarul si te trădea judicatorului, și judicatorul si te trădea
- 26 servitorului, și si te arunce în închisore. Adevăr dic ție, că nu veți eși de acolo, până când nu veți plăti banul cel mai de pe urmă.
- 27 Ați audit că s'a dis celor de demult: Si nu comiți adul-
- 28 teriū; Ear eu dic voue, că tot cel ce caută la femei spre
- 29 a o postî a comis deja adulteriū cu dînsa în anima sa. Dacă ochiul tēu cel drept îți va fi de pedică, scôte 'l, și 'l lăpădă de la tine; căci mai de folos îți este, ca si pără unul din membrii
- 30 tēi decât tot corpul tēu si se arunce în gheenna. Și dacă mîna ta cea dreptă 'ți va fi de pedică, taie-o, și o lăpădă de la tine; căci mai de folos îți este, ca se pără unul din membrii tēi decât tot corpul tēu se se arunce în gheenna.

S'a mai ȋdis : Cel ce va lăsa pre femeea sa, si dea ei carte 31
de dispărire. Ear eu ȋdic voue, că tot cel ce va lăsa pre 32
femeea sa, afară din cauza de fornicățiune, o face si comită a-
duleriă, și cel co va lua pre cea lasată de demult : Si nu juri strimb, 33

Earăși ați auzit că s'a ȋdis celor de demult : Si nu juri strimb, 33
ci si implinesci Domnului jurămintele tale. Ear eu ȋdic voue : 34
Nu te jura nici de cum ; nici pe ceriū, căci este tronul lui Dum-
neșu ; Nici pe pământ, căci este așternutul piciorcelor lui ; 35
nici pe Ierusalem, căci este cetatea marelui rege ; Nici pe ca- 36
pul tēu nu jura, căci nu poți si faci un pîr alb sēu negru.
Ți fie cuvēntul vostru : Da, da ; Nu, nu ; căci ceea ce este mai 37
mult decăt acestea este de la cel rēu.

Ați auzit că s'a ȋdis : Ochiū pentru ochiū, și ȋdinte pentru 38
ȋdinte. Ear eu ȋdic voue : Nu vē opuneți celui rēu ; și de te 39
va lovi cineva preste falca cea drēptă, întorče i și pre ceea-l-
alta. Și celui ce voiescu si se judece cu tine, și si i ia 40
mantaua ta lasă-i și vestmēntul. Și cel ce te va sili si mergi o mi- 41
la, mergi cu diusul doue. Celui ce cere de la tine, dă-i ; 42
și nu refusa celui ce voiescu si se imprumute de la tine.

Ați auzit că s'a ȋdis : Si iubesci pre aprōpele tēu, și si u- 43
risici pre inimicul tēu. Ear eu ȋdic voue : Iubiți pre inimici 44
vostri, bine-cuvēntați pre cei ce ve blăstemă, faceți bine celor
ce ve urisc, și ve rugați pentru cei ce ve vatămă și ve perse-
cută ; Ca si fiți fi Părintelui vostru celui din ceriuri ; căci el 45
răsare sōrele seu preste cei rēi și preste cei buni, și plōuă pres-
te cei drepti și preste cei nedrepti. Căci de iubiți pre cei 46
ce ve iubesc, ce plată veți avē ? aū nu fac și vameșii aceași ?
Și de salutați numai pre frații vostri, ce faceți mai mult ? aū 47
nu fac și vameșii așa ? Fiți decī perfecti, precum Părintele 48
vostru cel din ceriuri este perfect.

Luați aminte si nu faceți milostenia vōstră înaintea ōmenilor VI
spre a fi vēduți de diușii ; alt-miutrelea nu veți avē pla- 2
ta de la Părintele vostru cel din ceriuri. Deci când faci miloste-
nie, si nu trâmbețezi înaintea ta, precum fac făcărnciī in sinagogi
și in uliți, spre a fi lăudați de ōmeni. Adevēr ȋdic voue, 3
că și iaū plata lor. Ear tu, când faci milostenie, si nu scie
stānga ta ce face drēptă ta ; Ca si fie milostenia ta într-as- 4
cuns ; și Părintele tēu cel ce vede într'ascuns iți va respălăti la
arătare.

Și când te rogī, nu fii ca făcărnciī, căci li place si se rō- 5
ge stānd in sinagogi și in unghiurile stradelor, ca si fie vēduți
de ōmeni. Adevēr ȋdic voue, că și iaū plata lor. Ear tu când 6
te rogī, intră in camera ta, și inchidind ușa ta, rōgă-te Părin-
telui tēu cel într'ascuns ; și Părintele tēu cel ce vede într'ascuns
iți va respălăti la arătare. Dar când ve rugați, nu bolborosiți 7

- ca păgânii; căci el gândește, că vor fi audiți pentru multa lor
8 vorbire. Deci nu ve asemănați lor, căci știe Părintele vostru de
9 ce aveți trebuință mai înainte de a cere voi de la dînsul. Deci
așa și ve rugați voi. Părintele nostru, carele ești în ceruri,
10 sântescă-se numele tău. Vie imperația ta. Fie voea ta, precum
11 în ceru și pe pămînt. Pînăa noastră cea de toate zilele da-
12 ni-o astă-ți. Și ni erta datorile noastre, precum și noi er-
13 tăm datornicilor nostri. Și nu ne duce în ispită, ci ne scapa
de cel rău. Căci a ta este imperația și puterea și gloria în
14 etern. Amin. Căci de veți erta omenilor greșelele lor, vi va
15 erta și voue Părintele vostru cel ceresc. Dar de nu veți erta
omenilor greșelele lor, nici Părintele vostru nu vi va erta voue
greșelele voștre.
- 16 Și cînd postiți, nu fiți ca făcarnicii posomorîți; căci ei dis-
figură fețele lor, ca si se arete omenilor că postesc. A-
17 devăr dic voue, că-și iaă plata lor. Dar tu, cînd postesci,
18 unge-ți capul tău și spală fația ta; Ca si nu te arăți ome-
nilor că postesci, ci Părintelui tău celui în ascuns; și Părintele tău
cel ce vede într'ascuns îți va răsplăti la arătare.
- 19 Nu vi adunați tesauze pe pămînt, unde molia și rugina le
20 strică, și unde furii le sapă și le fură. Ci vi adunați tesauze în
ceru, unde nici molia nici rugina nu le strică, și unde furii
21 nu le sapă nici le fură. Căci unde este tesaurul vostru, acolo va
22 fi și înima voastră. Luminătorul corpului este ochiul; deci de
23 va fi ochiul tău curat, tot corpul tău va fi luminat. Dar de va fi o-
chiul tău rău, tot corpul tău va fi întunecat. Deci dacă lumina care
este în tine este întunerec, întunerecul ore cât de mare va fi!
- 24 Nimine nu poate servi la doi domni, căci s'eu pre unul va
uri, și pre altul va iubi; s'eu de unul se va alipi și pre altul
va disprețui. Nu puteți servi lui Dumnezeu și lui Mamou.
- 25 Pentru acesta eu dic voue: Nu ve îngrijii de viața voastră, ce
veți mânca și ce veți bé; nici de corpul vostru, cu ce ve veți
îmbrăca. Aă nu viața este mai mare de căt hrana, și corpul
26 decăt haîna. Căutați la paserile cerului! căci nici s'eamă-
nici seceră nici adună în granarie, și Părintele vostru cel ceresc
27 le nutrește. Aă nu sunteți mai mult decăt acestea? Și cine
din voi prin grija sa poate si-și adăogă un cot la statura sa.
- 28 Și de haîna ce ve îngrijii? Priviți erimii cîmpului cum cresc,
29 ei nu se ostenește, nici nu tore; Ear dic voue, ca nici Solomon în
30 totă gloria sa nu s'a îmbrăcat ca unul dintr' acestia. Deci da-
că Dumnezeu așa îmbracă ierba cîmpului, care este astă-ți
și mâne se aruncă în cuptor, aă nu cu mult mai virtos pre
31 voi, puțin-credincioșilor! Deci nu ve îngrijii, dicînd: Ce
vom mânca? s'eu ce vom bé? s'eu cu ce ne vom îmbrăca?
32 Căci aceste toate le caută păgânii, și știe Părintele vostru cel

ceresc, că aveți trebuință de toate acestea. Ci căutați mai 33
 întâiu imperiația lui Dumnezeu și dreptatea lui; și toate a-
 cestea se vor adauge voue. Drept aceea nu ve îngrijii de 34
 ziua de mâne, căci ziua de mâne se va îngriji de sine. Ajunge
 dăiei reutarea ei.

Nu judecați, ca și nu fiți judecați. Căci cu judecata cu care VII
 veți judeca, veți fi judecați; și cu măsura cu care veți mă-
 sura, vi se va măsura și voue. Și pentru ce veți paui ce 3
 este în ochiul fratelui tău, ear birna care este în ochiul tău
 nu-o bagi în seamă? Său cum dăci fratelui tău: Lasă și scotu 4
 paui din ochiul tău, și cea birna este în ochiul tău. Făcar- 5
 nice! scote întâiu birna din ochiul tău, și atunci vei vedea și
 scoti paui din ochiul fratelui tău.

Nu dați cele sante cănilor, nici aruncați mărgăritarii vostri 6
 înaintea porcilor, ca nu cumva să-i calce cu picioarele lor, și
 întorcându-se să ve sfășie.

Cereți, și vi se va da; căutați, și veți afla; bateți, și vi se 7
 va deschide. Căci tot cel ce cere ia, și cel ce caută află, și 8
 celui ce bate i se va deschide. Său care este omul dintre 9
 voi, de la carele va cere fiul lui păne și i va da piatră? Său 10
 de va cere pesce i va da șerpe? Deci dacă voi fiind rei, 11
 scitiți și dați dări bune copiilor vostri, cu cât mai mult Pări-
 tele vostru cel din ceriuri va da cele bune celor ce cer de la dînsul.

Deci toate câte voiți și vi faceți omeni, faceți și voi lor asc- 12
 menea; căci acesta este legea și profeții.

Întrați prin porța cea strîmtă; că largă este porța și lată 13
 este calea ce duce spre pierdere; și mulți sunt cei ce intră prin-
 trînsa; Inse strîmta este porța, și îngustă calea, carea duce 14
 la viața, și pușini sînt cei ce o află.

Pădiți-ve de profeții cei mincinoși, cari vin la voi în vest- 15
 minte de oi, dar pe din lăuntru sînt lupi răpitori. Din fruc- 16
 tele lor îi veți cunoșce. Se culeg ore struguri din spiui, său
 smochine din cîlini? Ast-feliu tot arborele bun face fructe 17
 bune, ear arborele putred face fructe rele. Nu pôte arborele 18
 bun și face fructe rele, nici arborele putred și face fructe bu-
 ne. Tot arborele care nu face fructe bune se tae, și se arun- 19
 că în foc. Așa dar după fructul lor îi veți cunoșce. 20

Nu tot cel ce'mi dăce: Dōmne! Dōmne! va intra în imperiația 21
 ceriurilor; ci acela ce face voia Părintelui meu carele este în ce-
 riuri. Mulți îni vor dăce în ziua aceea! Dōmne! Dōmne! nu am 22
 profeți în numele tău? și nu am scos demoni în numele tău?
 și nu am făcut lucruri minunate în numele tău? Și atunci li 23
 voi mărturisi: Nici odată nu v'am cunoscut; depărtați-ve de
 la mine, voi cei ce lucrați fură-de-legea!

Deci tot cel ce aude aceste cuvinte ale mele, și le face, îl voi 24

- asemena bărbatului înțelept, care 'și-a zidit casa sa pe piatră:
 25 Și a ploat, și au venit riurile, și au suflat vânturile, și au lo-
 vit în casa aceea, și nu a cădut; căci era întemeiată pe piatră.
 26 Și tot cel ce aude aceste cuvinte ale mele, și nu le face, se va
 asemena bărbatului nebun, care 'și-a zidit casa sa pe nisip.
 27 Și a ploat, și au venit riurile, și au suflat vânturile, și au lo-
 vit în casa aceea; și a cădut, și mare era căderea ei.
 28 Și s'a întâmplat, că după ce a finit Iisus aceste cuvinte
 29 se mira mulțimea de învățătura lui; Căci el îi înveța ca cel
 ce are autoritate, ear nu ca Cărturarii.

CAP. VIII.

*Iisus vindecă pre un leproș, pre servitorul unui sutaș, pre sócra lui
 Petru, și doi demonisați Gergheșeni.*

- 1 După ce Iisus s'a pogorit din munte, a urmat lui popor
 mult.
 2 Și éca un leproș a venit și se închina lui, dîcînd: Dómné!
 3 dacă vofesci, poți si me curățesci. Și tinzînd Iisus mîna, s'a
 atins de dînsul, dîcînd: Voiesc, fii curățit. Și îndată s'a cu-
 4 rățit lepra sa. Și a dîs Iisus lui: Veđi si nu spui nimenui;
 ci mergi de te arată prețului, și ofere darul, care l'a ordon-
 at Moise, intru marturie lor.
 5 Ear intrînd Iisus în Capernaum, s'a apropiat de dînsul un
 6 sutaș, rugându-l. Și dîcînd: Dómné! servitorul meu jace în
 7 casă paralytic, cumplit chinuindu-se. Și a dîs Iisus lui: Eú
 8 voiú veni și l' voiú vindeca. Și respunzînd sutașul a dîs:
 Dómné! eú nu sînt vrednic ca si intri sub acoperemîntul meu,
 9 ci ți numai un cuvînt, și se va vindeca servitorul meu. Căci
 și eú sînt om sub autoritate, avînd sub mine ostași; și dîc
 acestuia: Du-te, și se duce; și altuia: Vino, și vine; și servito-
 10 rului meu: Fă acesta, și face. Ear Iisus auđind acestea s'a mi-
 nunat, și a dîs celor ce l' urmau: Adevêr dîc voue, nici în
 11 Israel nu am aflat atîta credință. Și dîc voue, că mulți vor veni
 de la răsărit și de la apus, și vor ședea cu Abraam și cu Isaac
 12 și cu Iacob în imperăția cerurilor. Dar fii imperăției vor fi
 aruncați în întunerecul cel mai din afară; acolo va fi plîngere
 13 și schirsnirea dinților. Și a dîs Iisus sutașului: Du-te, și pre-
 cum ai cređut, facă-se ție. Și s'a vindecat servitoriul lui în-
 tr' acea oră.
 14 Apoi viind Iisus în casa lui Petru a vîđut pre sócra lui
 15 jăcînd și bolnavă de friguri. Și s'a atins de mîna ei, și o au
 lăsat frigurile, și s'a sculat și servia lor.
 16 Ear făcîndu-se scră au adus la dînsul pre mulți demoni-
 sați, și a scos spiritele cu un cuvînt și a vindecat pre toți bol-

navii; Ca si se implinescă ceea ce s'a đis prin profetul Isala, 17
carele ădice: Acesta a luat neputințele noastre, și a purtat bô-
lele *noștre*.

Și vedënd Iisus mult popor imprejurul seü a ordonat si 18
trécă de ceea parte. Atunci s'a apropiat un Cărturar și a 19
đis lui: Învătătorule! voiü urma ție ori unde vei merge. Dar
Iisus a đis lui: Vulpile au vizuni, și paserile cerului cuiburi; 20

dar fiul omului nu are unde siși plece capul. E
Ear altul din discipulii sei a đis lui: Dômnle! dă-mi voc 21
mai întâiu si me duc si înmormentez pre părintele meü. Dar 22
Iisus a đis lui: Urmcă mie, și lasă morții siși înmormente pre
morții lor.

Și intrând in corabie, au urmat lui discipulii sei; Și éca 23
s'a rădicat un vifor mare pe mare, încăt se acoperea cora- 24
bia de valuri, ear el dormia. Și viind discipulii lui l-au dis- 25
cepat, đicëndui-i: Dômnle! măntuesce-ne, *căci* perim. Și 26
li-a đis: Pentru ce sunteți fricoși, puțin-credincioșilor! Atunci
seulându-se a certat vânturile și marea, și s'a făcut linisce mare.
Ear ômenii se miraü, đicënd: Ce fel de om este acesta! că și 27
vânturile și marea l'ascultă.

Când a ajuns de ceea parte in latura Ghergheseului, 28
l-au întimpinat doi demonisați eșind din morminte, forte cum-
pliți, încăt nimenea nu putea si trécă pe cale aceea. Și éca 29
au strigat, đicënd: Ce avem noi cu tine, Iisuse! Fiul lui Dum-
neșeu? Ai venit aici si ne chinnesci mai 'nainte de timp?
Și era departe de diuși o turmă de porci mulți pascënd. 30
Ear demonii îl rugau, đicënd: De ne scoți, dă-ni voc si ne du- 31
cem in turma de porci. Atunci a đis lor: Duceți-va. Ear ei 32
eșind, s'au dus in turma de porci; și éca tötă turma de porci
s'a precipitat in mare, și a murit in ape. Ear păstorii au fu- 33
git, și viind in oraș au spus tôte, și cele despre demonisați.
Și éca tot orașul a eșit intru întimpinarea lui Iisus; și vedên- 34
du'l l'au rugat, ca si trécă din latirea lor.

CAP. IX.

Iisus vindecă mai multe bôle, învieză pre fiu lui Iair.

Ear Iisus intrând in corabie a trecut, și a venit in orașul 1
seü. Și éca au adus la dîsul pre un paraltic, carele jăcea 2
in pat; și vedënd Iisus credința lor a đis paralticului: Îndrăz-
nesce, fiule! ertă-ți-se pecatele tale! Și éca unui din Cărtu-
rari au đis in sine: Acesta blasfemă! Dar Iisus cunoscënd 3 4
gândurile lor a đis: Pentru ce gădiți rele in ânimele vöstre?
Căci ce este mai lesne—a ădice: Ertă-ți-se pecatele tale, seü a 5
ădice: Scölă-te și âmblă? Ci ca si sciți că Fiul omului are 6
putere pe pământ a erta pecatele, (atuuci a đis paralticului);

- 7 Scâlă-te, rădică-ți patul tău, și du-te la casa ta. Și sculân-
 8 du-se s'a dus la casa sa. Ear mulțimea vădend *acesta* se mi-
 ra, și gloriîca pre Dumnezeu, carele a dat o putere ca *acesta*
 9 ômeilor.
- 10 Și trecend Iisus de acolo a vëdut pre un om ce se numea
 Matheiu ședend la vamă, și a dis lui: Urmază măi. Și sculân-
 11 du-se 'i-a urmat. Și s'a întemplat, când el ședea la mësă in
 casa, éca mulți vameși și pëcătoși au venit și au ședut cu
 12 el și cu discipulii sei. Dar vëdend *acesta* Fariseii au dis
 13 discipulilor lui: Pentru ce învëțătorul vostru mănâncă cu va-
 14 meși și cu pëcătoși? Ear Iisus auînd *acesta* li-a dis: Nu au
 15 trebuință de medic cei sănătoși, ci cei bolnavi. Mergeți dar
 de învëțați ce însemnă *acesta*: Milă voesc, ear nu sacrificie;
 16 caci nu am venit să chiâm la pocăință, pre cei drepți, ci pre cei
 pëcătoși!
- 17 Atunci au venit la dinsul discipulii lui Ioan, dîcend: Pen-
 18 tru ce noi și Fariseii postim mult, dar discipulii tăi nu pos-
 19 tesc? Și Iisus li-a dis: Au dora pot nuntași si postescă pe
 20 cât timp mirele este cu dinșii? Inse vor veni zile când se va
 21 lua mirele de la dinșii, și atunci vor posti. Nimene nu pune o
 22 petecă de pânză nouă la un vestmēt vechiu; căci petecul tra-
 23 ge din vestmēt, și ruptura se face mai rea. Nici nu pun vin
 24 nou în foi vechi; altmintealea, se sparg foi, și viul se vërsă,
 și foi se perd; ci pun vin nou în foi noi, și amēdoue se
 conservă.
- 25 Pre când el vorbîa *acestea* cătră dinșii, éca ôre-care dregă-
 26 tor a venit și i s'a închinat, dîcend: Fiica mea a murit de cu-
 27 rēnd; vino dar, și pune mâna ta preste dînsa, și va învia.
- 28 Și sculându-se Iisus, 'i-a urmat cu discipulii sei.
- 29 Și éca o femeie, avēd curgerea sângelui de doi-spre-dece
 30 ani, viind din-apoi s'a atins de pōla vestmētului său; Căci
 31 dîcea în sine: Numai de me voiū atinge de vestmētul lui, me
 32 voiū mântui. Dar Iisus întorcēdu-se, și vëdēdu-o, 'i-a dis:
 33 Îndrăznesce, fiică! credința ta te-a mântuit; și s'a vindecat fe-
 34 meea din acea oră.
- 35 Și viind Iisus în casa dregătorului și vëdend fluerătorii și
 36 mulțimea gâlcevind, Li-a dis: Plecați, copila nu a murit, ci
 37 dōrme. Și-'și rideau de dinsul. Ear când s'a scos afară mul-
 38 țimea, a intrat și a apucat-o de mână, și s'a rădicat copila.
- 39 Și s'a respândit vestea despre *acesta* preste tot pămēntul acela.
- 40 Și trecend Iisus de acolo, au urmat lui doi orbi, strigând
 41 și dîcend: Fiul lui David! miluesce-ne. Ear după ce a venit
 42 în casă, s'a apropiat cătră dinsul orbii, și li-a dis Iisus: Cre-
 43 deți că pot și fac eu *acesta*? Ei 'i-au dis: Da, Dōmne! Atunci
 44 s'a atins de ochii lor, dîcend: Dupre credința vōastră facă-se

rom. Și s'au deschis ochii lor; și a ordonat lor, zicând: 30
Vedeți nimene și nu știu. Ear ei eșind au răspândit fuma 31
lui în tot pământul acela.

Și eșind ei, éca au adus la' dînsul pre un om surdo-mut 32
demonizat. Și după ce s'a scos demonul, mutul a vorbit; 33
și s'a mirat mulțimea, zicând: Nici odată nu s'a vedut aseme-
ne în Israel. Ear Fariseii diceau: El scôte pre demoni prin 34
domnul demonilor.

Și străbătea Iisus toate orașele și satele, învîțînd în sina- 35
gogile lor și predicînd evangelia împărăției, și vindecînd ori-
ce bolă și ori-ce neputință în popor. Ear vedînd el mulțimea, i s'a 36
făcut milă de dinșii; pentru că erau lîngediți și imprăsciați ca oile
ce nu au păstor. Atunci a dis discipulilor lui: Secerișul este 37
mult, dar lucrătorii sînt pucini. Deci rugați pre Domnul se- 38
cerișului, ca și scotă lucratori la secerișul său.

CAP. X, XI.

*Numele celor doi-spre-dece Apostoli; Iisus îi trimite, îi învîță și îi
mîngîie în privința persecuțiunilor, ce vor se suferi.*

Și chiamînd Iisus pre cei doi-spre-dece discipuli ai sei, 1
li-a dat putere *asupra* spiritelor necurate, ca și le scô-
ță, și si vindece ori-ce bolă și ori-ce neputință.

Ear numele celor doi-spre-dece apostoli sînt acestea: Cel 2
d'întăiu Simon ce se dice Petru, și Andrei, fratele lui; Iacob al
lui Zebedei, și Ioan, fratele lui; Filip și Bartolomei; Tho- 3
ma și Mathei, vameșul; Iacob al lui Alfeu, și Lebbei ce s'a su-
pranumit Thaddei; Simon Cananitul, și Iuda Iscariot, ca- 4
rele l-a și trădat.

Pre acești doi-spre-dece l'a trimis Iisus, și li-a ordonat, zi- 5
cînd: Si nu mergeți pe calea păgînilor, și si nu intrați în
vre-un oraș Samariten; Ci mai bine mergeți la oile cele per- 6
dute ale casei lui Israel. Și mergînd predicați, zicînd: S'a 7
apropiat împărăția ceriurilor. Vindecați pre bolnavi, curățiți 8
pre leproși, învieți pre morți, scôteți pre demoni; în dar ați
luat, în dar dați. Nu căscați aur, nici argint, nici aramă 9
pentru cîngătorile vîstre; Nici traistă în cale, nici două vest-
minte, nici încălțăminte, nici tocg; căci vrednic este lucrătore- 10
rul de hrana sa.

Și ori în care oraș séu sat veți intra, cercetați cine într'- 11
însul este vrednic, și acolo si petreceți până când veți eși. Și 12
când veți intra în casă, salutați-o. Și de va fi casa aceea 13
vrednică, pacea voastră si vină preste dînsa; dar de nu va fi
vrednică, pacea voastră si se întorcă la voi. Și ori cine nu ve 14
va primi, nici vi va asculta cuvintele vîstre, eșind din casă séu
din orașul acela scuturați pulberea de pe picîdorele vîstre. A- 15

- deveți dic voue; *că* va fi mai de suferit pământului Sodomei și al Gomorrei în ziua judecării de cât orașului acelaia.
- 16 Eca eu ve trimit ca oi în meșlocul lupilor; deci fiți înțelepți
 17 ca serpi și inocenți ca porumbii. Dar ferivi-vă de oameni; căci ve vor trăda la tribunale, și ve vor biciui în sinagogile lor;
 18 Și veți fi duși înaintea guvernătorilor și regiilor pentru mine întru
 19 mărturie lor și păgânilor. Dar când ve vor trăda, nu ve îngrijii cum s'en ce si vorbiți; căci vi se va da într' aceea oră ce si vorbiți; Căci nu voi sînteți cei ce vorbiți, ci Spiritul Părintelui
 20 vostru, care vorbeste în voi; Și va trăda frate pre frate la mörte, și părinte pre fiu; și se vor rescula copiii în contra părinților și i vor omori; Și veți fi urțiți de toți pentru numele meu; ear cel ce va răbda până în sfinit acela se va mântui.
 23 Și când ve vor alunga din vre un oraș, fugiți în altul; căci adevăr dic voue, *că* nu veți fi trecut orașele lui Israel, până ce va veni Fiul omului. Nu este discipul mai presus de
 25 învățator, nici serv mai pre sus de stăpânul seü. Ajunge discipulului si devină ca învățatorul seü, și servitorului ca stăpânul seü. Dacă pre stăpânul casei l-au numit Beelzebul, cu
 26 cât mai mult pre casnicii seü. Deci nu ve temeți de dișii; căci nimic nu este acoperit, care si nu se descopere, nici ascuns, care si nu se cunoască. Ceea ce vi dic în întunerece, spuneți-o la lumină; și ceea ce auziți la urechie predicați de
 28 pe case. Și nu ve temeți de cei ceucid corpul, dar sufletul nu pot si l ucidă; ci temeți-ve mai bine de cel ce pöte si
 29 perđă și sufletul și corpul în gheenna. Aü döră nu se vënd doue vrăbii pentru un ban, și nici una dintr'insele nu cade pe
 30 pământ fără *ceca* Părintelui vostru. Ear cât pentru voi și peril capului vë sînt toți numerați. Pentru aceea nu ve temeți;
 32 căci voi sînteți de mai mult preț de cât multe vrăbii. Deci tot cel ce me va mărturisi înaintea oamenilor, și eü voiü mărturisi pentru dînsul înaintea Părintelui meu care este în ceriuri.
 33 Ear cel ce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, me voiü lepăda și eü de dînsul înaintea Părintelui meu care este în ceriuri
- 34 Nu gândiți că am venit si aduc pace pe pământ; nu am venit si aduc pace, ci sabie. Căci am venit si disbin pre om de părintele seü, și pre fiică de mama sa, și pre noră de só-
 36 37 cra sa. Și inimicii omului vor fi casnicii lui. Cel ce iubesc pre părinte seü pre mamă mai mult de cât pre mine nu este vrednic de mine; și cel ce iubesc pre fiu seü fiică mai
 38 mult de cât pre mine nu este vrednic de mine. Și cel ce nu iea crucea sa, și nu urmăză după mine nu este vrednic de mine.
 39 ne. Cel ce și-a aflat vieța sa o va perde; și cel ce și-a per-
 40 dut vieța sa pentru mine o va afla. Cel ce ve primesce, me

primește pre mine; și cel ce me primește, primește pre cel
ce m'a trimis pre mine. Cel ce primește profet în nume de
profet va primi plata profetului; și cel ce primește pre un
drept în nume de drept va primi plata dreptului. Și cel ce
va adăpa pre unul dintr'acești mici munai cu un pahar de apă
rece în nume de discipul, adevăr ȋic voue, că nu ȃi va perde
plata sa.

Și s'a întemplat, când a finit Iisus de ordonat celor doi-spre- XI
cece discipuli ai sei, a trecut de acolo, ca si învețe și si
predice în orașele lor.

Ear Ioan auȋind în închisore de faptele lui Iisus, a trimis 2
pre doi din discipulii sei. Și i-a ȋis: Tu ești cel ce vine, 3
scur si asceptam pre altul? Rspundend Iisus li-a ȋis: Du- 4
ceți-ve și spuneți lui Ioan cele ce auȋiți și vedeți: Orbi ved, 5
și schiopă ambli, leproși se curățesc, surȋi aud, morȋi învieză,
și seracilor se predică evangelia; Și fericit este cel ce nu se 6
va scandalisa despre mine.

După ce s'au dus aceia, a început Iisus a vorbi cătră mul- 7
ȋime despre Ioan: Ce aȋi eșit în pustie si vedeți? Au trestie 8
clătita de vânt? Dar ce aȋi eșit si vedeți? Om îmbrăcat 9
în vestiminte moi? Eca cei ce poartă *restiminte* moi sânt în ca-
sele regilor. Dar ce aȋi eșit si vedeți? Profet? Da, ȋic voue, 10
și mai mult de cât profet. Căci acesta este cel despre care
este scris: Eca eu trimit pre ângerul meu înaintea feȋei tale, 11
carele va prepara calea ta înaintea ta. Adevăr ȋic voue, 12
că între cei născuȋi din femei nu s'a rădicat mai mare de cât
Ioan Botezătorul; înse cel mai mic în imperăȋia ceriurilor este
mai mare de cât dînsul. Și din ȋilele lui Ioan Botezătorului 13
până acum imperăȋia ceriurilor se silește, și silitorii o ră-
pesc. Căci toȋi profetȋi și legea au profetit până la Ioan. 14
Și de voiȋi si primiȋi, acesta este Ilie cel ce are si vie. 15
Cel ce are ureȋi de auȋit, auȋă! Dar cu cine voiȋi asemă- 16
na acăsta generaȋiune? Asemenea este copiilor celor ce șed în
pieȋă, și strigă cătră socii lor, Și ȋic: V'am fluerat, și nu aȋi 17
danȋat; v'am cântat de jale, și muȋaȋ plâns. Căci Ioan a ve- 18
nit nici mâncând nici bând, și ei ȋic: Are demon. A venit 19
Fiul omului mâncând și bând, și ei ȋic: Eca om mâncător
și beutor de vin, amic al vameșilor și al pęcătoșilor. Înse în-
telepciunea s'a justificat de cătră fii sei.

Atunci a început Iisus a mustra orașele în cari se făcuse 20
cele mai multe minuni ale sale, pentru-că nu s'au pocăit: -
Vai ȋie, Chorazine! vai ȋie, Bethsaida! căci de s'ar fi făcut în 21
Tir și în Sidon minunile cari s'au făcut între voi, de demult s'ar
fi pocăit în sac și în cenușă. Înse eu vă ȋic, că va fi Tirului 22
și Sidonului mai de suferit în ȋiua judecăȋii de cât voue. Și 23

- tu, Capernaume! carele te-ai înălțat până la ceriū te vei pogori până la iad; căci de s'ar fi făcut în Sodoma minunile ce s'au
 24 făcut intru tine, ar fi ramas până în ziua de astăzi. *Inse eu*
 ve' dic, că pământului Sodomei va fi mai de suferit în ziua judecării de cât ție.
- 25 În acel timp Iisus luând cuvânt a dis: Mulțumesc ție, Părinte! Domne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți, și le-ai descoperit pruncilor. Da,
 26 Părinte! așa a fost bună-voință înaintea ta. Tote 'mi sunt trădate de la Părintele meu; și nimenea nu cunoște pre Fiul de cât numai Părintele, și nimenea nu cunoște pre Părintele de cât numai Fiul, și acela căruia voește Fiul și 'l descopere.
- 28 Veniți cătră mine, toți voi cei osteniți și însărcinați, și eu v' ve
 29 voiū da repaus. Luați jugul meu preste voi, și ve' învețați de la mine, căci sunt blând și umil cu ânima, și veți afla repaus
 30 pentru sufletele vōstre. Căci jugul meu este bun, și sarcina mea *este* ușoră.

CAP. XII.

Despre Sămbătă. Vindecarea unui demonizat. Păcatul contra Sântului Spirit.

- 1 În timpul acela s'a dus Iisus sămbăta prin ogōre; ear disci-
 pulii lui au flămândit, și au început a smulge spice și a
 2 le mânca. Dar Fariseii vedēnd *acesta* 'l-a dis: Eca disci-
 3 pulii tei fac aceea ce nu se cade a face sămbăta. Dar el
 li-a dis: Nu ați cetit ce a făcut David, când a flămândit el și
 4 cei ce erau cu dînsul? Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, și a
 5 mîncat pînile punerii înainte, cari nu se cuvinea lui și
 6 le mîncea nici celor ce erau cu dînsul, ci numai preuților?
 7 Séu nu ați cetit în lege cum că sămbăta preuți în templu cal-
 8 năză *acesta*: Milă voesc și nu sacrificie, nu ați fi condamnat pre
 9 cei inocenți. Căci fiul omului este Domn și al sămbetei.
- 10 Și trecēnd de acolo a venit în sinagoga lor. Și eca un
 om *era acolo*, carele avea mîna uscată. Și ei 'l-au întrebat, di-
 11 cēnd: Se cuvine ôre a vindeca sămbăta? ca si'l pōtă acusa.
- 12 Dar el li-a dis: Ce om va fi între voi, carele ar avē o oac, și
 13 dacă ar căde acesta sămbăta în grōpă, nu ar apuca-o și scō-
 14 te-o? Dar cu cât mai mult este un om de cât o oac? Deci se
 cuvine a face bine sămbăta. Atunci a dis omului: Întinde mî-
 na ta; și el o-a întins; și a devenit sănătōsă ca și cea-l-altă.
- 14 Apoi Fariseii oșind afară au jînut consiliū contra lui, cu si'l
 perdă.

Dar Iisus sciind *acenta* s'a dus de acolo: și i'a urmat 15
multime mare, și el i'a vindecat pre toți. Și a ordonat lor, 16
ca si nu'l facă cunoscut; Ca si se împlinescă ceea ce s'a 17
prin profetul Isaia, ce 18
pule; iubitul meu, în care sufletul meu a bine-voit; eu voiû
spiritul meu preste dinsul, și el va anunța judecată nați-
nilor. El nu va certa, nici va striga, nici va auzi cineva vo- 19
cea lui în uliți. Trestie sdrobită nu va frânge, și muc fumegând 20
nu va stânge, până când nu va scote judecată spre biruință.
și în numele lui vor spera națiunile. 21
Atunci au adus la dinsul pre un demonizat orb și mut; și 22
el i'a vindecat, în cât orbul și mutul vorbea și vedea. Și se 23
mira totă mulțimea, și dicea: Nu cum-va acesta este Fiul lui
David? Dar Fariseii auzind diceau: Acesta nu scote de- 24
mai decât numai prin Beelzebul, domnul demonilor. Inse 25
Iisus cunoscând gândurile lor li-a 18
dis: Totă imperația ce se
disbină între sine se pustiesce, și tot orașul său casă ce se
disbină între sine nu va sta. și dacă Satana scote pre Sata- 26
na, s'a disbinat între sine; deci cum va sta imperația lui. Și 27
dacă eu scot demoni prin Beelzebul, prin cine-î scot fiil vo-
stri? pentru acesta ei vi vor fi judicători. Dar dacă eu scot 28
demoni prin Spiritul lui Dumnezeu, éca a ajuns la voi impe-
rația lui Dumnezeu. Séu cum pôte cineva si între în casa 29
celui tare, și si prăde vasele lui, de nu va lega întâi pre cel
tare? și atunci va prăda casa lui. Cel ce nu este cu mine 30
este contra mea, și cel ce nu adună cu mine răsipesece. Pen- 31
tru acesta vi dic: Tot păcatul și blasfema se va erta ômenilor;
dar blasfema *contra* Spiritului *Sânt* nu se va erta ômenilor.
și ori-carele va dice un cuvânt contra Fiului omului, se va 32
erta lui; dar cel ce vorbește în contra Spiritului *Sânt*, nu-i
se va erta, nici în seculul de acum, nici în cel ce va si fie.
Ori faceți arborele bun, și fructul lui va fi bun; ori faceți arbo- 33
rele putred, și fructul lui va fi putred; căci din fruct se cunoște
arborele. Pui de viperă! cum puteți vorbi cele bune, fiind 34
înșive rei? căci din abundență ânimiei vorbesce gura. Omul 35
cel bun scote cele bune diu tesaurul cel bun al ânimiei; ear
omul cel rău din tesaurul cel rău scote cele rele. Deci vi 36
dic, că pentru tot cuvântul deșert care vor vorbi ômenii, vor da
seamă de dinsul în ziua judecării. Căci din cuvintele tale te 37
vei justifica, și din cuvintele tale te vei condamna.
Atunci i-au răspuns unii din Cărturari și din Farisei, di- 38
când: Învățătorule, voim si vedem semn de la tine. Ear el 39
răspundând li-a 18
dic: Generațiunea rea și aduleră caută semn,
dar alt semn nu-i se va da decât numai semnul profetului
Iona. Căci precum Iona a fost trei zile și trei nopți în pân- 40

tecele chitului, așa va fi Fiul omului trei zile și trei nopți în
41 sinul pământului. Barbați din Nineve se vor scula la judecată
cu generațiunea acésta, și o vor condamna; căci ei s'au pocăit

la predicarea lui Iona; și éca aici mai mult de cât Iona.
42 Regina de la mēdă-ți se va scula la judecată cu generațiunea
acésta, și o va condamna; căci ea a venit de la marginiile pā-
mētului și aude înțelepciunea lui Solomon; și éca aici mai
mult de cât Solomon.

43 Când spiritul cel necurat a eșit din om, āmbă prin locuri
44 seci, căutând repaus, și nu află. Atunci dīce: Me voiți întor-
ce în casa mea, de unde am eșit; și viind, o află deșertă, mā-

45 turată și înfrumșetată. Atunci se duce și ia cu sine alte șēpte
spirite mai rele decât sine, și intrând locuiesc acolo, și se
fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele
d'întāiū. Ast-feliū va fi și cu acésta rea generațiune.

46 Încă vorbind el poporului, éca mama lui și frații lui stāū
47 afară, căutând si vorbescă cu dīnsul. Atunci ôre-care 'i-a
dīs: Éca mama ta și frații tēi stāū afară, căutând si vorbēs-

48 cā cu tine. Dar el răspundēd a dīs celui ce 'i-a-spūs:
49 Cine este mama mea, și cari sūnt frații mei? Și tinđēdu-și

50 mei! Cāci ori-cine va face voea Pārintelui mēu celui din ceruri,
acela imi este frate și soră și mamă.

CAP. XIII.

*Parabolele despre semănător, aluat, grăuntele de muștar și altele.
Iisus disprețuiut în patria sa.*

1 2 În acea dī Iisus eșind din casă ședea lângă mare. Și s'a
adunat la dīnsul o mulțime mare, în cât el a intrat în co-
3 rabie și a ședut acolo, și tōtă mulțimea sta pe țerm. Și li-a
vorbit multe în parabole, dīcēd:

4 Éca a eșit semănătorul si sēmene; Și precād semāna,
unele aū cădūt lângă cale, și aū venit paserile și le-aū măn-

5 cat. Ear altele aū cădūt pe locuri petroșe, unde nu aveau pā-
mēt mult, și îndată aū rāsārit, pentru-cā nu aveau pāmēt

6 adānc. Dar când a resārit sōrele, s'aū pālīt; și pentru-cā
7 nu aveau rădicină, s'aū uscat. Ear altele aū cădūt în spinī,

8 și aū crescut spinīi și le-aū înecat. Dar altele aū cădūt
pe pāmēt bun, și aū făcut fruct; unele o sută, ear altele șese-

9 decī, ear altele trei-decī. Cel ce are urechī de aude, aude.
10 Și apropiindu-se discipulīi 'i-aū dīs: Pentru ce li vorbesci în

11 parabole? Ear el răspundīd li-a dīs: Pentru că voue s'a dat
a sci misteriele împērații cerurilor, dar acelora nu s'a dat.

12 Cāci cel ce are 'i se va da, și-'i va prisosi; dar cel ce nu are,
13 și ceea ce are se va lua de la dīnsul. De aceea li vorbesc

in parabole, pentru că vedând nu ved, și auzind nu aud, nici nu înțeleg. Așa se împlinește cu dinșii profeția lui Isaia, ce 14
 dice: Cu auzul veți auzi, dar nu veți înțelege; și vedând veți
 vedé, dar nu veți precepe. Căci anima poporului acestuia 15
 s'a îngroșat, și urechile lor sunt grele la auz, și ochii lor și-au
 închis; ca nu cum-va si vedă cu ochii, și si audă cu urechile,
 și si înțelegă cu anima, și si se întorcă, și eu si'i vindec.
 Inse fericiti *sunt* ochii vostri, că ved; și urechile vóstre că aud. 16
 Căci adevér dic voue, că mulți profeți și drepți au dorit si 17
 vedă cele ce vedeți voi, și nu au vedut; și si audă cele ce au-
 diți voi, și nu au audit.

Deci ascultați voi parabola semănătorului. De aude cine 18 19
 va cuvântul imperății și nu'l înțelege, atunci vine cel rău și
 răpescé ceea ce este semănat in anima lui. Acesta este cea
 semănată lângă cale. Ear cea semănată pe locuri petróse, a- 20
 cesta este cel ce aude cuvântul, și îndată 'l primesce cu bu-
 curie; Inse nu are rădicină in sine, ci este numai până la un 21
 timp; ear când se face strimtorare seú persecuțiune pentru cuvânt,
 îndată se scandaliséză. Ear cea semănată între spinii, acesta este 22
 cel ce aude cuvântul; dar grija lúmei acesteia și amăgirea bo-
 găției inecă cuvântul, și se face nefructifer. Ear cea semă- 23
 nată in pământ bun, acesta este cel ce aude cuvântul și'l înțe-
 lege; care și face fruct, și produce unul o sută, altul șese-deci,
 și altul trei-deci.

Altă parabolă li-a propus, dicénd: 24
 Imperăția ceriurilor este asemenea omului care a semănat
 seménță bună in țérina sa; Ear pre când dormiaú ómenii, a ve- 25
 nit inimicul, și a semănat neghine prin grău, și s'a dus. Dar 26
 când a crescut iérba și a făcut fruct, atunci s'au arătat și ne-
 ghinele. Atunci au venit servitorii stăpánului casei, și 'i-au 27
 dis: Dómne, nu ai semănat seménță bună in țérina ta? deci de
 unde óre neghine? El li-a dis: Un inimic a făcut ácéta. Ser- 28
 vitorii 'i-au dis: Voiesci dar si mergem și si le plivim? Dar 29
 el a dis: Nu; ca nu cum-va plivind neghinele si smulgeți și
 grăul împreună cu dinsele. Lăsați pre améndoue si créscă 30
 împreună până la seceriș, și la timpul secerișului voiți dice se-
 cerătorilor: Pliviți întâiu neghinele, și le legați snopi spre a le
 arde; dar grăul adunați'l in gránarul méu.

Altă parabolă li-a propus: 31
 Imperăția ceriurilor este asemenea grăuntelúi de muștar, pre
 care 'l-a luat un om, și a semănat in țérina sa. Acesta este 32
 mai mic decât tóte seménțele; ear când cresce, este mai mare
 de cât tóte legumele, și se face arbore, încat vin paserile ce-
 riului și locuesc in ramurile lui.

Altă parabolă li-a vorbit el;

Imperăția ceriurilor este asemenea alutului, pre care l'a luat o femeie, și l'a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit totă.

34 Acestea tôte a vorbit Iisus mulțimei în parabole; și fără de
35 parabole nu li vorbia; Ca si se împlinescă ceea ce s'a dis
prin profetul, ce dicce: Eu voi deschide gura mea în parabole,
voi spune cele ascunse din începutul lumei.

36 Atunci Iisus lăsând mulțimea a mers în casă; și s'a apropiat de diusul discipulii lui, diccând: Spune-ni nouă parabola
37 neghinelor țării. Ear el răspundând li-a dis:

38 Cel ce a semănat semença cea bună este Fiul omului. Țărîna
este lumea; semença cea bună sânt fiii imperăției; ear neghinele
39 sânt fiii celui rău; Inimicul care le-a semănat este diabolul;
40 secerișul este finitul unei; ear secerătorii sânt ângerii. Deci
precum se adună neghinele, și se ard cu foc, ast-feliu va fi la
41 finitul unei acesteia. Fiul omului va trimite pre ângerii sei,
și acestia vor aduna din imperăția lui tôte scandalele și pre cei
42 ce fac nelegiuiri; Și i vor arunca în cuptorul de foc; acolo
43 va fi plângere și scrișnirea dinților. Atunci dreptii vor străluci
ca sôrele în imperăția Părintelui lor. Cel ce are urechi de
audî, audă.

44 Erăși imperăția ceriurilor este asemenea cu un tesaur ascuns
în țărîna, pre carele aflându-l omul, l'a ascuns; și de bucuria
merge, și vinde tôte câte are, și cumpără țărîna aceea.

45 Erăși imperăția ceriurilor este asemenea neguțitorului, ce
46 căută mângăritari bune. Carele, aflând un mângăritar de preț
mare, a mers și a vîndut tôte câte avea, și l'a cumpărat.

47 Erăși imperăția ceriurilor este asemenea năvodului, aruncat
48 în mare, care a adunat tot feliul de pesci; Carele, după ce s'a
împlut, îl scot la țerm, și ședînd aleg pre cei buni în vase, dar pre
49 cei rei îi aruncă afară. Așa va fi la finitul unei; vor eși ân-
50 gerii, și vor despărți pre cei rei din meșilocol celor drepti; Și
i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângere și scriș-
nirea dinților.

51 Dis-a lor Iisus: Ați înțeles tôte acestea? Ei i-au dis: Da,
52 Dômn. Ear el li-a dis: Pentru acesta tot cărturarul, care
este bine inițiat în imperăția ceriurilor este asemenea omului,
stăpân al casei, care scôte din tesaurul seî nouă și vechi.

53 Și s'a întemplat, după ce a finit Iisus aceste parabole, a ple-
54 cat de acolo. Și viind în patria sa, învêța pre dinșii în sina-
goga lor, încât se mirău și diceau: De unde are acest om a-

55 cestă înțelepciune și fapte minunate? Aă nu este acesta fiul
teslarului? aă nu se numesce mama lui Maria? și frații lui, Iacob

56 și Iose și Simon și Iuda? Și surorile lui, aă nu sânt tôte la
57 noi? dar de unde are acesta tôte acestea. Și se scandalî-

sau despre dînsul. Ear Iisus li-a   is: Nu este profet fără onóre dec  t numai în patria sa   i în casa sa.   i nu a făcut acolo 58 minuni multe pentru necredin  a lor.

CAP. XIV.

Istoria morții Ioan Botezătorului. Diverse minuni.

Într' acél timp a a  dit Erod Tetrarchul fama lui Iisus; 1
  i a   is servitorilor sei: Acesta este Ioan Botezătorului; 2
el s'a sculat din mor  i,   i d'aceea se fac minuni print'r'insul.
Căci Erod prinsese pre Ioan, il legase   i'l pusese în inchis  re, pentru Erodiada, femeea lui Filip, fratelui se  . Căci Ioan 3
  i dicea: Nu-  i se cade si a  bi pre ea.   i voind si-   om  re 4
s'a temut de mul  ime, pentru că ei il aveau ca pre un profet. 5
Ear c  nd se celebra   ina n  scerii lui Erod, a jucat fia Ero- 6
diadei înaintea lor,   i a plăcut lui Erod. Pentru aceea a pro- 7
mis cu jur  m  nt si-   dea ori-ce va cerc. Ear ea, d'înainte fiind 8
indemn  t   de mama sa, a   is: D  m   aici în tîpsie capul lui Ioan Botezătorului.   i regele s'a intristat; înse din cauza jură- 9
m  ntului   i celor ce se  deau la m  s   cu el a ordonat si-   se 10
dea.   i trimi  nd a decapitat pre Ioan în   nchis  re.   i s'a 11
adus capul lui în tîpsie,   i s'a dat fetei,   i ea l-a dus la mama 12
sa. Atunci a   venit discipulii lui,   i a   luat corpul   i l-a   13
immorm  ntat;   i merg  nd a   anun  at lui Iisus.
  i a  dind Iisus *ac  sta* s'a dus de acolo cu cor  bia în loc 13
de  sert deosebi.   i inform  ndu-se mul  imea a urmat lui pe jos 14
din orașe.

  i eșind Iisus a v  d  t o mul  ime mare,   i i s'a făcut milă 14
de ea,   i a vindecat pre bolnavii lor.

Ear f  c  ndu-se s  r   s'a   apropiat c  tr   d  nsul discipulii lui, 15
dic  nd: Locul este pustiu,   i ora a trecut deja; dimite mul  - 16
imea, ca si se ducă în sate si-   cumpere bucate. Dar Iisus 17
li-a   is: Ei nu trebuie si merg  ; dați-li voi si m  n  nce. Ear 18
ei i-a     is: Nu avem aici dec  t c  inci p  n     i doi pesci. Ear 19
el a   is: Aduceți-mi-le aici.   i după ce a ordonat mul  imei 20
si se  c   pe i  rb  , lu  nd cele c  inci p  n     i cei doi pesci,   i c  ut  nd la ceriu, le-a bine-cuv  ntat,   i fr  ng  ndu-le a dat discipulilor 21
p  nile, ear discipulii mul  imei.   i a   m  ncat to  i,   i s'a   să-
turat;   i a   luat rem     ile de f  r  m  turi doue-spre-  ce panere 22
pline. Ear cei ce m  ncaser   erau ca la c  inci mii de barba  i 23
afără de femei   i de copii.

  i îndată a indemn  t Iisus pre discipulii sei si întră în co- 22
rabie,   i si merg   mai 'nainte de el dincolo, p  n   ce va dimite mul  imea.   i după ce dimise mul  imea, s'a suit pe munte de- 23
osebi si se roge,   i f  c  ndu-se s  r   era singur acolo. Ear co- 24
rabia era deja în me  ilocol mării, învăluindu-se de valuri, căci

25 vântul era contrariu. Ear într'a patra străjă a nopții Iisus a
26 mers la dinșii, âmbând pe mare. Și vedându-l discipulii âm-
blând pe mare s'au turburat, dicend: Este nălucă; și au strigat
27 de frică. Dar Iisus îndată li-a vorbit, dicend: Îndrăzniți, eu
28 sânt! nu ve temeți! Atunci Petru luând cuvântul, a dis: Dom-
29 ne, de ești tu, ordonă-mi se vii la tine pe apă. El a dis:
Vino. Și pogorindu-se Petru din corabie a mers pe apă spre
30 a veni la Iisus. Inse vedend vântul tare s'a temut, și începând
31 a se afunda a strigat, dicend: Dômne, mântuesce-me. Și Iisus
îndată întindend mâna, l'a apucat, și l'a dis: Pucin-credincio-
32 sule! pentru ce te-ai indoit? Și intrând ei în corabie, a in-
33 chinat vântul. Ear cei ce erau în corabie au venit și i s'au
închinat, dicend: Adevăr Fiul lui Dumnezeu ești.
34 Ear după ce au trecut lacul au venit în pământul Ghenezare-
35 tului. Și cunoscându-l ômenii locului acestuia au trimis în
36 toate împrejurimile acele, și au adus la dinsul toți bolnavii. Și-
l rugau ca numai să se atingă de pôlele vestmântului lui; și
câți s'au atins de dinsul s'au vindecat.

CAP. XV.

Iisus condamnă tradițiunea. Hanaiueia. Diverse minuni.

1 A tuncî au venit la Iisus Cărturarii și Fariseii de la Ieru-
2 salem, și au dis: Pentru ce discipulii tîi calcă tradiți-
unea bătrânilor? căci nu și spală mânilor, când mănâncă
3 pâne. Ear el respundend li-a dis: Pentru ce și voi calcați co-
4 mandamentul lui Dumnezeu prin tradițiunea vöstră? Căci Dum-
nedeu a ordonat, dicend: Onöră pre părinte și pre mamă; și:
Cel ce va vorbi de reu pre părinte său pre mamă cu mörte
5 va muri. Dar voi diceți: Cel ce ar dice părintelui său mamei:
Este un dar aceea cu care te-ai puté ajuta de la mine, nu este
dator; și așa nu va onora pre părintele său pre mama sa.
6 Așa ați dissințat comandamentul lui Dumnezeu prin tradițiunea
7 vöstră. Făcarnicilor, bine a profețit Isaia despre voi, dicend:
8 Acest popor se apropie de mine cu gura lor, și me onöră cu
9 buzele; înse ânima lor este departe de mine. Dar în zadar
m'adoră, învățaturî comandamente omesci.
10 Și chiâmând la sine pre mulțimea li-a dis: Ascultați și în-
11 țelegeți: Nu ceea ce intră în gură spurcă pre om, ci ceea
ce ese din gură, aceea spurcă pre om.
12 Atunci apropiindu-se discipulii lui l'a dis: Scii, că Fariseii
13 s'au scandalizat, când au audît acest cuvânt? Ear el respu-
ndend a dis: Ori ce plantă, pre care nu a plantat Părintele meu
14 cel ceresc, se va disrădicina. Lăsați pre dinșii; ei sânt con-
ducători orbi ai orbilor. Și de va conduce orb pre orb, amândoi
15 vor căde în gropă. Atunci Petru respundend l'a dis: Spune

noie acestă parabolă. Ear Iisus a ȃis: Ȃncă și voi sȃnteȃi 16
nepricepuȃi? Ore ȃncă nu ĩneleȃeȃi, cȃ tot ce ĩnrȃ ĩn gurȃ 17
merge ĩn pȃntece și se aruncȃ ĩn urinar. ĩnse cele ce es 18
din gurȃ es din ȃnimȃ, și acelea spurcȃ pre om. Cȃci din ȃ- 19
nimȃ es cuȃetȃri rele, ucideri, adulterii, fornicȃȃiuni, furturi,
mȃrturii minciunȃse, blasfeme. Acelea sȃnt cele ce spurcȃ pre 20
om; dar a mȃnca cu mȃni nespȃlate nu spurcȃ pre om.

Atȃnci Iisus eșănd de acolo s'a dus ĩn pȃrȃile Tirului și ale Si- 21
donului. Și eȃcȃ o femeie Hananeȃ, eșănd din acele hotare 22
a strigat cȃtrȃ dănsul, ȃȃicȃnd: Miluesce-me, Dȃmne! Fȃiul lui
David; fȃica mea se chinuesce rȃu de demon. Dar el nu 'i-a 23
respuns cuvȃnt. Atȃnci apropiȃndu-se discipulii lui il rugȃu, ȃȃicȃnd: Dimite-o pre ea, cȃci strȃȃ ĩn urma nȃstrȃ. Ear el 24
respȃndȃnd a ȃis: Eȃ nu sȃnt trimis decȃt numȃi cȃtrȃ oile
cele perdute ale casei lui Israel. Dar ea viȃnd i s'a ĩnchinat, 25
ȃȃicȃnd: Dȃmne, ajutȃ'mi. Ear el respȃndȃnd a ȃis: Nu este 26
bine a lua pȃnea copăilor și a o arunca cȃnilor. Ea a ȃis: 27
Adeverat, Dȃmne, cu tȃto acestea cȃni mȃnȃncȃ din fȃrȃmȃtu-
rile ce cad din masa stȃpȃnilor lor. Atȃnci respȃndȃnd Iisus 28
i-a ȃis: O femeie! mare este credinȃa ta; facȃ-ȃi-se ȃie precum
voiesȃi. Și fȃica ei s'a vindecat din acea orȃ.

Și trecȃnd de acolo Iisus a venit lȃngȃ marea Galileei, și 29
suȃndu-se pe munte a șȃdut acolo. Și a venit la dănsul mul- 30
ȃime mare, avȃnd cu sine sciȃpi, orbȃi, muȃi, ciungi și mulȃi ȃlȃi,
și ȃu aruncat pre dănșii la picȃȃorele lui Iisus; și el 'i-a vindecat;
ȃncȃt se mira mulȃimea, vȃdȃnd pre muȃi vorbind, pre ciungi 31
sȃnȃtȃșȃi, pre sciȃpi ȃmblȃnd și orbȃi vȃȃȃnd; și glorificȃu pre
Dumnezeul lui Israel.

Ear Iisus chȃmȃnd *la sine* discipulii sei a ȃis: Milȃ-'mi este 32
de mulȃime, pentru cȃ sȃnt deja treȃ ȃile de cȃnd staȃ lȃngȃ
mine, și nu ȃu ce mȃnca; și nu voiesc a'ă dimite flȃmȃnȃȃi, ca nu
cumva si slȃbȃscȃ pe cale. Și discipulii sei 'i-ȃu ȃis: De unde 33
si avem ĩn pustie atȃtea pȃni, ĩncȃt si se sature atȃta mul-
ȃime! Iisus li-a ȃis: cȃte pȃni aveȃi? Ei ȃu ȃis: Șȃpte, și 34
pȃcȃni pescișȃri. Atȃnci el a ordonat mulȃimei si șȃȃȃ pe 35
pȃmȃnt. Apȃi luȃnd pre cele șȃpte pȃni și pescȃi, mulȃu- 36
mȃnd, *le-a frȃns* și *le-a dat* discipulilor lui, ear discipulii mul-
ȃimei. Și ȃu mȃncat toȃi și s'ȃu sȃturat; și ȃu rȃdicat remȃ- 37
șȃle de fȃrȃmȃturi șȃpte pȃuere pline. Ear cei ce mȃncase 38
erȃu patru mi de bȃrȃȃi ȃfȃrȃ de femeȃi și copȃi.

Și dȃmȃȃȃnd mulȃimea a ĩntrat ĩn corabie, și a trecut ĩn pȃrȃile 39
Magdalului.

CAP. XVI.

Isus refuță de a face vre o minune. Mărturisirea lui Petru. Isus își predică mărta sa.

- 1 Atunci s'au apropiat Fariseii și Sadukeii, ispitindu-l, și ce-
- 2 rënd de la dinsul si li arete un semn din ceri. Ear
- 3 el respondend li-a dis: Când se face sëră, diceți: *Va ji senin.*
- 3 caci cerul se roșesce. Și dimineța: Astă-ți va ji furtună, caci
- 4 cerul este roș și posomorit. Făcarnicilor! sciți si deosebiți fața
- 4 cerului; inse semnele timpurilor nu puteți *deosebi*. Genera-
- țiune rea și adulteră caută un semn, dar nu i se va da semn,
- de cât numai semnul profetului Iona. Și lăsându-i s'a dus.
- 5 Și când au trecut discipulii lui de cea parte, uitase si la
- 6 pâne. Ear Isus li-a dis: Vedeți, pădiți-ve de aluatul Fariseilor
- 7 și al Sadukeilor! Dar ei se gândeau iu sine'și, dicend: Nu am
- 8 luat pâni. Dar Isus cunoscend *acesta* li-a dis: Pucin-credin-
- cioșilor! pentru ce ve gândiți in sine-ve, că nu ați luat pâne?
- 9 Âncă nu înțelegeți nici ve aduceți aminte de cele cinci pâni
- 10 ale celor cinci mi, și câte panere ați rădicat? Nici de cele
- 11 șapte pâni ale celor patru mi, și câte panere ați rădicat? Cum
- nu înțelegeți, că nu r'am vorbit despre pâni, ci ca si ve pădiți
- 12 de aluatul Fariseilor și al Sadukeilor! Atunci au înțeles cum
- că nu li-a dis si se pădescă de aluatul pâni, ci de învătăura
- Fariseilor și a Sadukeilor.
- 13 Ear Isus viind in părțile Cesarei lui Filip a întrebat pre
- discipulii sei, dicend: Cine 'mi dic ômenii că sânt eu, Fiul o-
- 14 mului? Ei au dis: Unii *dic că esci* Ioan Botezătorul; alții
- 15 Ilie; ear alții Ieremia, seú unul din profeți. El li-a dis: Dar
- 16 voi, cine'vi diceți că sânt? Simon Petru respondend a dis:
- 17 Tu esci Christosul, Fiul lui Dumneđeu celui viu. Isus res-
- pondend i-a dis: Fericit esci, Simone, fiul lui Iona! căci trup
- 18 și sânge nu a descoperit ție, ci Părintele meú cel din ceriuri. Și
- eú îți dic, că tu esci Petru, și pe acéstă piatră voiú edifica bise-
- 19 rica mea; și porțile iadului nu o vor birui. Si 'ți voiú da ție
- cheile imperăției ceriurilor; și ori ce vei lega pe pământ va fi
- legat in ceriuri; și ori ce vei dislega pe pământ va fi dislegat
- 20 in ceriuri. Atunci a ordonat discipulilor sei, ca si nu spue
- nimeni că el este Isus, Christosul.
- 21 De atunci a început Isus a arăta discipulilor sei, cum că
- trebuie el a merge in Ierusalem, și a pătini multe de la bătrâni,
- și de la archierei și de la Cărturari, și a fi omorit, și a iuvia
- 22 a treia zi. Atunci Petru luându-l a început a'l certa, dicend:
- Îndură-te de tine, Dômne! si nu ți se întemple acesta.
- 23 Dar el intorcându-se a dis lui Petru: Lipsesci, Satano! tu'mi
- esci pedică; caci nu cugeți cele ce sânt ale lui Dumneđeu, ci
- 24 cele ce sânt ale ômenilor. Atunci Isus a dis discipulilor sei:

De voiesce cineva să vie după mine, să se lepede de sine, și să-și ia crucea sa, și să-și urmeze. Căci cine voiesce să-și mântuiească viața sa o va pierde; ear cine 'și va pierde viața sa pentru mine o va afla. Căci ce folosește omului, de ar doborâși totă lumea, și ar pierde sufletul său? Său ce va da omul schimb pentru sufletul său? Căci Fiul omului va să vie în gloria Părintelui său cu ângerii săi, și atunci va respăli fiecărui după faptele lui. Adevăr ție voue, că știu unii din cei ce stau aici, cari nu vor gusta mörte, până ce vor redea pre Fiul omului viind în înșperăția sa.

CAP. XVII.

Transfigurațiunea lui Iisus. El vindecă pre un lunatic, și plătesce darea.

După șese zile a luat Iisus pre Petru și pre Iacob și pre Ioan, fratele lui, și 'i-a suit pe un munte înalt deosebi. Și s'a transfigurat înaintea lor, și făca lui a strălucit ca soarele, și vestimintele lui s'a'u făcut albe ca lumina. Și éca li s'a'u arătat Moise și Ilie vorbind cu dînsul. Atunci Petru luând cuvântul a ție lui Iisus: Dîmne, bine este să fim noi aici; de voiesci, și facem aici trei colibă, ție una, lui Moise una, și lui Ilie una. Âncă vorbind el, éca nor luminos i-a umbrit; și éca voce din nor, țiecînd: Acesta este Fiul meu cel iubit, în care am bine-voit; pre acesta să ascultați. Și auzind discipulii au cădut cu fecele la pămînt, și s'a'u spăimîntat foarte. Dar Iisus apropiindu-se s'a atins de dinșii, și a ție: Sculați-ve, și nu ve temeți. Atunci rădicându-și ochii lor, nu au vădut pre nimeni decăt numai pre Iisus.

Pre când ei se pogoriau din munte Iisus li-a ordonat, țiecînd: Nu spuneți nimenui ce ați vădut, până când Fiul omului se va scula din morți. Și discipulii lui l'au întreat, țiecînd: Dar de ce ție Cărturarii, că Ilie trebuie să vie mai 'nainte? Iisus răspundînd li-a ție: Ilie într' adevăr va veni mai 'nainte, și va restabili toate. Ear ție voue, că Ilie chiar a venit, și ei nu l'au cunoscut, ci au făcut lui ori-ce ei au voit. Așa și Fiul omului va suferi de la dinșii. Atunci au înțeles discipulii, că el li-a vorbit despre Ioan Botezătorul.

Și viind ei la mulțime s'a apropiat cătră dînsul un om, în genunchind înaintea lui, și țiecînd: Dîmne! miluesce pre fiul meu; căci este lunatic, și suferă rău; căci de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. Și l'am adus la discipulii tăi, dar nu au putut să l vindece. Iisus răspundînd a ție: O generațiune necredincioasă și perversă! până când voiți fi cu voi? până când voiți suferi pre voi? aduceți-mi-l aici. Si l'a cerat Iisus, și a éșit demonul dintr'însul, și s'a vindecat copilul dintr'acea oră. Atunci apropiindu-se discipulii cătră Iisus de-

- 20 asebi! au dis: Pentru ce noi nu am putut si-l scotem? Iisus
li-a dis: Pentru necredinta voastra; caci adevăr dic voue,
de veti ave credinta ca un graunte de mustar, veti dice mun-
telui acestuia: Mută-te de aici acolo, si se va muta; si nimic nu
21 vi va fi imposibil. Dar acest soiui nu eso decât numai prin
rugăciune si post.
- 22 Si petrecend ei in Galileea li-a dis Iisus: Fiul omului va fi
23 trădat in mâinile omenilor; Si 'l vor omori, dar a treia zi
va invia. Si s'au intristat forte.
- 24 Si ajungend ei la Capernaum au venit la Petru cei ce strân-
geau tributul, si au dis: Învătătorul vostru nu plătesce tribut?
25 El a dis: Da. Si când a intrat in casă, 'l-a prevenit Iisus,
dicend: Ce ți se pare, Simone? regii pământului, de la cine
26 iau tribut seu cens? de la fiii lor seu de la cei străini? Dis-a
Petru lui: De la străini. Dis-a Iisus lui: Așa dar sunt liberi
27 fiii. Inse ca si nu scandalisăm pre dinșii, mergi la mare, si
aruncă undița; si pescele, care vei prinde întâiu, ia-l, si dischi-
dend gura lui, vei afla un statir; ia acela, si dă-l lor pentru
mine si pentru tine.

CAP. XVIII.

*Învătătura Domnului despre umilintă și scandale. Parabola oacii răta-
cite. Ertarea injuriilor. Parabola despre un servitor nemilosie.*

- 1 I intr'acea oră s'au apropiat discipulii cătră Iisus, si 'i-au
2 dis: Oare cine este mai mare in imperăția ceriurilor? Si
3 chiamând Iisus un prunc, 'l-a pus in meșilolocul lor, Si a dis:
Adevăr dic voue: De nu ve veti întorce, si nu veti devini
4 ca pruncii, nu veti intra in imperăția ceriurilor. Cine se va
umili ca acest prunc, acela este cel mai mare in imperăția ce-
5 riurilor. Si cine va primi pre un prunc ca acesta in numele
6 meu, prinesce pre mine. Ear cine va scandalisa pre unul din-
tr'acești mici cari cred in mine, mai de folos îi este, ca si se și
spândure o piatră de móră la grumazul lui, si si se innece in
adâncul mării.
- 7 Vai lumii din cauza scandalelor; căci trebuie si vie scan-
8 dale; dar vai de omul acela prin carele vine scandalul. Ear
de te va scandalisa mâna ta, seu piciorul têu, tăie-le, si arun-
că-le de la tine; îți este mai bine si intri in viață schiop seu
ciung, de cât avend amêdoue mâinile seu amêdoue picioarele si
9 fi aruncat in focul cel etern. Si dacă te va scandalisa o-
chiul têu, scôte-l pre el si aruncă-l de la tine; îți este mai
bine si intri in viață cu un ochi, decât avend amêdoi ochii
si fi aruncat in focul gheennei.
- 10 Feriți-ve si nu disprețuiți pre vre unul dintr'acești mici;
căci dic voue, că ângerii lor in ceriuri vêd pururea fața Pă-

rintelui meu care este în ceriū. Căci Fiul omului a venit și 11
mântuiește ceea ce este pierdut. Ce vi se pare? când un om 12
are o sută de oi, și s'ar rătăci una dintr'insele, aū nu lăsând
pre cele nouă-deci și nouă, merge în munți și caută pre cea
rătăcită. Și de i se va întâmpla și o găsească, adevăr 13
voue, că se bucură de diusa mai mult de cât de cele nouă-
deci și nouă ce nu s'au rătăcit. Așa nu este voea Părintelui 14
vostru celui din ceriuri, ca și se pîrdă unul dintr'acești mici.

Și de va pecătui contra ta fratele tău, mergi, mustră pre din- 15
sul între tine și el singur; de te va asculta, ai dobândit pre
fratele tău. Dar de nu te va asculta, *atunci* mai ia împreună 16
cu tine pre unul seū doi, ca prin gura a doi seū a trei martori
și se întărescă tot cuvîntul. Ear de nu va asculta de dinșii, 17
spune-l bisericei; și de nu va asculta nici de biserică, și 'ți fie
ca un păgân și vameș. Adevăr 18
dic voue: Ori ce veți lega 18
pe pămînt vor fi legate și în ceriū; și ori ce veți dislega pe
pămînt vor fi dislegate și în ceriū. Earăși 19
dic voue, că dacă 19
doi din voi se vor uni pe pămînt pentru ori-ce lucru ce vor
cere, li se va face lor de la Părintele meu care este în ceriuri.
Căci unde sînt doi seū trei adunați intru numele meu, acolo 20
sînt eu în mijlocul lor.

Atunci apropiîndu-se către dînsul Petru a 18is: Dîmne, de 21
câte ori imi va greși fratele meu și 'i voiū erta? aū dîră pînă
de șapte ori? Iisus 'i-a 18is: Eū nu-ți 18ic, pînă de șapte ori, 22
ci pînă de șapte-dece de ori câte șapte. Pentru acēsta im- 23
perăția ceriurilor este asemenă unui rege, carele a voit și cēră
socotēla de la servitorii sei. Și începēnd și cēră socotēlă, aū 24
adus la dînsul pre unul ce datorla 18ice mii de talanți. Și ne- 25
avēnd el cu ce plăti, domnul seū a ordonat și vēndă pre el și
pre femeela lui și pre copii și tōte cîte avea; și așa si se plă-
tēscă. Decī prosternēndu-se servitorul acela i s'a 18chinat, 26
18icēnd: Dîmne, mai îngăduesce-me, și 'ți voiū plăti tot. Atunci 27
domnul servitorului acela i îndurādu-se, l-a eliberat, și 'i-a
ertat și datorla. Dar eșind servitorul acela a aflat pre unul 28
din socii lui, care 'i era dator o sută de lei; și apucādu-l //
stringea de gît, 18icēnd: Plătesce-mi ce'mi ești dator. Decī 29
cādēnd sociul acela la piciorēle lui il ruga, 18icēnd: Mai îngă-
duesce-me, și 'ți voiū plăti tot. Dar el nu a voit; ci mer- 30
gēnd l-a pus în închisōre, pînă cānd va plăti datorla. Socii 31
lui vādēnd cele ce s'au făcut, s'au 18intristat fōrte, și viind aū
informat pre domnul lor de tōte cele petrecute. Atunci chiă- 32
mādu-l domnul lui i-a 18is: Servitorule scelerat! eu 'ți-am
ertat tōtă datorla aceea, pentru că m'ai rugat. Dar 18ie aū 33
nu se cădea și 'ți fie milă de sociul tău precum și mie 'mi-a
fost milă de tine? Și māniādu-se domnul lui l-a trādat chi- 34

35 nuiitorilor. până când va plăti totă datoria lui. Așa și Părintele meu cel ceresc va face voue. de nu veți erta din animă fie. care fratelui său greșelele sale.

CAP. XIX, XX.

Înțărțura lui Iisus asupra despărțeniei. Pericolul bogățiilor. Parabolă de lucrătorii viii tocniți la oscbite ore. Cererea fiilor lui Zebedee. Iisus vindecă doi orbi.

- 1 Și s'a întemplat când a finit Iisus cuvintele acestea, a trecut din Galileea și a venit în părțile Iudeei dincolo de Iordan. Și a urmat lui mulțime mare; și el 'i-a vindecat acolo.
- 3 Și au venit la dînsul Fariseii, ispitindu'l și dicându'i: Ore se cade omului să lase femea sa pentru ori-care cauză? El răspundînd li-a dis: Nu ați citit, că cel ce 'i-a făcut din început 'i-a făcut bărbat și femeie? Și a dis: Pentru acesta va lăsa omul pre părinte și pre mamă, și se va lipi de femea sa, și vor fi amîndoi un trup; Încât nu mai sînt doi, ci un trup. Deci ce a împreunat Dumnezeu și nu dispață omul.
- 7 Ei 'i-au dis: Pentru ce dar a ordonat Moise să se dea cartea de despărțire și să o lase? El li-a dis: Moise duple împețirirea aîmei vîstre v'a învoit să vî lăsați femeile vîstre; dar din început nu a fost așa. Și eu dic voue: Cel ce va lăsa femea sa afară de cauza fornicățiunii, și va lua alta, comite adulteriu, și cel ce va lua pre cea lăsată comite adulteriu.
- 10 'I-au dis discipulii lui: Dacă cauza omului cu femea este așa, nu este de folos a se însura! Ear el li-a dis: Nu toți cuprind acest cuvînt, ci numai aceia, cărora li s'a dat. Căci sînt eunuchi, cari s'au născut așa din mitrele mamei lor; și sînt eunuchi, cari s'au făcut eunuchi de omeni; și sînt eunuchi, cari s'au făcut însuși eunuchi pentru imperăția ceriurilor. Cel ce pôte cuprinde și cuprînd!
- 13 Atunci s'au adus la dînsul copii, ca să pue mînilor preste ei, și să se rîge; dar discipulii 'i-au certat pre ei. Ear Iisus a dis: Lăsați pre copii să vie la mine, și nu-i opriți; căci a unora ca acestora este imperăția ceriurilor. Și 'i-a pus mînilor preste ei, și s'a dus de acolo.
- 16 Și éca unul viind la el 'i-a dis: Învîțătorule bune, ce bine și fac, ca să am viața eternă? El 'i-a dis: Pentru ce me numesci bun? nimene nu este bun, fără numai unul, Dumnezeu; El dar de voiesci să între în viață, pădesce comandamentele. El 'i-a dis: Cari? Ear Iisus a dis: Să nu uciți; și nu comiți adulteriu; și nu furi; și nu mărturisesci mărturie mincinosă; O-noră pre părintele tău și pre mama ta; și, să iubești pre a-propele tău ca însuși pre tine. 'I-a dis tînerul: Tote acestea am pădit din tîneretele mele, ce mă mai lipsesc? 'I-a dis

Iisus: De voiescî si fii perfect, mergi și vinde averile tale, și le dă seracilor, și vei ave tesaur in ceriû; și vino, urmează-mi. Dar tenêrul auzind acest cuvânt s'a dus intristat; căci avea multe averi. 22

Atunci a dis Iisus discipulilor sei: Adevăr dic voue, că 23 cu auevoie va intra bogatul in imperăția ceriurilor. Și earăși 24 dic voue: că mai lesne este si trecă funia prin urechia acului decât bogatul si intre in imperăția lui Dumneđu. Auzind a- 25 cêsta discipulii lui s'au uimit forte, și au dis: Cine dar pôte si se mântuiescă? Iar Iisus căutând spre dinșii li-a dis: La ô- 26 meni este acêsta imposibil, dar la Dumneđu sânt tôte posibile.

Atunci Petru luând cuvântul i-a dis: Eca noi am lăsat tôte, 27 și am urmat ție; ôre ce ni va fi? Iisus li-a dis: Adevăr 28 dic voue, că voi cari ați urmat mie, in ziua renascerei, când Fiul omului va ședea pe tronul gloriei lui, veți ședé și voi pe doue-spre-ședee tronuri, judecând pre cele doue-spre-ședee seminții ale lui Israel. Și tot cel ce a lăsat case, său frați, său surori, 29 său părinte, său mamă, său femeie, său copii, său țereni, pentru numele meu, va primi însutit, și va mosceui viață eternă. Dar 30 mulți din cei d'intăiu vor fi cei mai din urmă; și cei mai din urmă cei mai d'intăiu.

Căci imperăția ceriurilor este asemenea unui om stăpân a XX casei, care a eșit des-diminetă si tocmescă lucrători la via sa. Și inoindu-se cu lucrătorii câte un leu pe di, i-a trimis in via 2 sa. Și eșind la a treia oră a vèdut pre alții stând in piață 3 fără de lucru. Și a dis aceloră: Mergeți și voi in vie, și eu 4 vi voiû da ce va fi cu drept. Și ei au mers. Earăși eșind la 5 a șeslea și la a noua oră a făcut asemenea. Ear la a un-spre- 6 decea oră eșind, a aflat pre alții stând fără de lucru, și li-a dis: Pentru ce stați aici tôte ziua fără de lucru? Ei i-a dis: 7 Pentru că nimene nu ne-a tocmît. El li-a dis: Mergeți și voi in vie, și veți primi ce va fi cu drept. Ear dacă s'a făcut 8 sêră, a dis domnul viei îngrijitorului său: Chiamă pre lucrătorii, și dă-li plata, începînd de la cei de pe urmă până la cei d'intăiu. Decî când au venit cei de la a un-spre-ședea oră, au primit câte 9 un leu. Dar când au venit cei d'intăiu au socotit că vor pri- 10 mi mai mult; inșe au primit și ei câte un leu. Ear după ce 11 l-au primit, murmurău contra stăpânului casei, dicînd: Acești 12 de pe urmă au lucrat numai o oră, și ai făcut pre dinșii asemenea cu noi, cari am purtat greutatea și arsura zilei. Ear el 13 a respuns unuia dintrînșii, și a dis: Amice, eu nuți fac nedreptate; au nu te-ai învoit cu mine câte un leu? Iați al têu 14 și mergeți! eu voiesc si dau și acestuia de pe urmă ca și ție. Aû doră nu mi este permis si fac cu ale mele ce voiesc? Aû 15 este ochiul têu rêu, pentru că eu sînt bun? Așa vor fi cei 16

- de pe urmă întâiu, și cei d'întăiu mai pe urmă; căci mulți
sunt chemați, dar puțini aleși.
- 17 Și suindu-se Iisus la Ierusalem, a luat de o parte pe cale pe
18 cei doi-spre-zece discipuli și, li-a zis: Eca ne suim la Ieru-
salem, și Fiul omului se va trăda archiereilor și Cărturarilor.
19 și 'l vor condamna la moarte; Și 'l vor trăda păgănilor și 'l
batjocorescă, și si 'l bătănescă, și si 'l crucifice; și a treia zi
va învia.
- 20 Atunci s'a apropiat către dinsul mama fiilor lui Zebedeu
împună cu fiii sei, închinându-se, și cerend ceva de la dinsul.
- 21 Ear el 'i-a zis: Ce vorești? Ea 'i-a zis: Promite că vor ședea a-
cești doi fii ai mei, unul d'a dreapta ta, și altul d'a stânga ta
22 în imperăția ta. Ear Iisus răspundend a zis: Nu știți ce cereți.
Puteți și beți potirul care eu voi și beau, și si ve botezați
23 cu botezul cu care eu me botez? Ei 'i-au zis: Putem. Și el
li-a zis: Adevăr veți be potirul meu, și ve veți boteza cu
botezul cu care eu me botez; dar a ședea d'a dreapta mea și
d'a stânga mea nu pot eu și da, ci se va da celora pentru
cari este pregătit de Părintele meu.
- 24 Și auzind cei zece acești s'a indignat asupra celor doi
25 frați. Ear Iisus chiamând pre dinșii a zis: Știți, că domni
păgănilor domnesc pre ei, și cei mari stăpănesc pre dinșii.
26 Dar între voi si nu fie așa: ci cel ce între voi va voi s fie
27 mai mare si fie voue servitor; Și cel ce între voi va voi si
28 fie întâiu si fie voue serv; Precum și Fiul omului nu a venit
a fi servit, ci a servi, și ași da viața sa rescumpărare pen-
tru mulți.
- 29 30 Și eșind ei din Ierichon li-a urmat mulțime mare. Și éca
doi orbi ce ședeau lângă cale, auzind că trece Iisus, au strigat,
31 dicend: Miluesce-ne Dómnne, Fiiul lui David! Dar mulțimea
a certat pre dinșii, ordonându-li si tacă; ear ei strigau mai
32 tare, dicend: Miluesce-ne, Dómnne, Fiiul lui David! Și stănd
33 Iisus 'i-a chiamat, și a zis: Ce vóiți si vi fac? Ei 'i-au zis: Dómnne!
34 si se dischiță ochii noștri. Și făcendu-se milă lui Iisus, s'a
atins de ochii lor; și îndată au vedut ochii lor, și 'i-au urmat.

CAP. XXI, XXII

Intrarea lui Iisus în Ierusalem. Alungarea vândătorilor din templu.

Parabola de doi fii, și de lucrătorii viei. Parabola de muntă.

Fariseii și Saduceii caută a prinde pre Iisus.

- 1 Și când s'a apropiat de Ierusalim și au venit în Bethfage,
și la muntele Olivilor, atunci a trimis Iisus doi discipuli,
2 dicendu-li: Mergeți în satul care este înaintea voastră, și îndată
veți afla o asină legată și un minz cu dinsa; dislegați-le, și
3 aduceți-le la mine. Și de vi va dice cineva ceva, diceți: Dom-

mului trebuiesc acestea; și îndată el le va trimite. Acestea tot
 te s'au făcut, ca să se împlinescă ceea ce s'a spus prin profetul,
 ce zice: Spuneți ficii Sionului: Eca regele tău vine la tine,
 blând și calare pe asină, și pe un mânz, fiul celei de sub jug.
 Discipulii s'au dus, și au făcut precum li-a ordonat Iisus.
 Au adus asina și mânzul, și au pus d'asupra lor vestimintele lor,
 și l-au pus d'asupra lor. Și foarte mare mulțime 'și-au așter-
 nut vestimintele pe cale; alții tăiau ramuri din arbori, și le aș-
 terneau pe cale. Ear mulțimea care mergea înainte și care
 urma, striga, zicând: Osanna Fiului lui David; bine-cuvântat
 este cel ce vine în numele Domnului; Osanna în înălțimi.

Și intrând el în Ierusalem s'a cutremurat totă cetatea, zicând: 10
 Cine este acesta? Ear poporul zicea: Acesta este Iisus, pro- 11
 fetul cel din Nazaretul Galileei.

Și intrând Iisus în templul lui Dumnezeu a scos pre toți 12
 cei ce vindeau și cumpărau în templu, și a resturnat mesele
 schimbătorilor de bani, și scaunele celor ce vindeau porumbi.
 Și li-a zis: Scris este: Casa mea se va chema casă de rugă- 13
 ciune; ear voi o ați făcut pesceră de tâlhari. Și au venit la 14
 dînsul orbi și schiopii în templu, și el i-a vindecat. Ear când 15
 arhierii și cărturarii au vădut minunile ce a făcut, și pre co-
 pii strigând în templu și zicând: Osanna Fiului lui David, s'au
 indignat. Și i-au zis: Audi ce zic acestia? Iisus li-a zis: 16
 Da; nu ați cetit nici odată: Din gura pruncilor și a celor ce
 sug ai pregătit laudă? Și lăsându-i a eșit afară din cetate 17
 la Bethania, și a mas acolo.

Ear a doua zi întorcându-se în cetate, a flămânzînd. Și vë- 18 19
 gînd un smochin lângă cale, a venit la dînsul, dar nu a aflat
 nimic într'însul de cît numai frunze, și i-a zis: De acum și
 nu se mai facă fruct din tine în etern. Și îndată s'a uscat
 smochinul. Și vëgînd acesta discipulii s'au minunat, zicând: 20
 Cîd de curînd s'a uscat smochinul. Și răspundînd Iisus li-a 21
 zis: Adevăr zic voue, de veți ave credință, și nu ve veți îndoii,
 nu numai veți face acesta ce s'a făcut smochinului, ci chiar de
 veți zice muntelui acestuia: Rădăc-te și te aruncă în mare,
 se va face. Și toate câte veți cere prin rugăciune, creșdînd, 22
 veți primi.

Și viind el în tîmplu, s'au apropiat de dînsul, cînd el în- 23
 vîta, arhierii și bătrînii poporului, și diceau: Cu ce autori-
 tate faci tu acestea, și cine-ți-a dat autoritatea acesta? Res- 24
 pîndînd Iisus li-a zis: Și eu vë voiî întreba ceva, pre care
 de mi veți spune, și eu vî voiî spune cu ce autoritate fac a-
 cestea. Botezul lui Ioan, de unde a fost? din ceriî, sîu de 25
 la ômeni? Ear ei cugetau în sine, zicînd: De vom zice: Din
 ceriî, el ni va zice: Pentru ce dar nu ați creșdît lui? Dar de 26

vom dice: De la ómenii, ne temem de popor; cãci toți au pre
27 Ioan ca pre un profet. De aceea respundend lui Iisus 'i-a
dis: Nu scim. Li-a dis: Nici eu nu voiú spune voue cu ce au-
toritate fac acestea.

28 Dar ce vi se pare? Un om avea doi fii, și viind la cel d'-
intãiu 'i-a dis: Fiule! du-te de lucrézã astã-dí in via mea.

29 Dar el respundend a dis: Nu voiú; ear mai pe urmã cându-se

30 a mers. Atunci a venit la cel-l-alt, și a dis asemenea. El
respundend a dis: Eu voiú merge, Dómnne; dar nu a mers.

31 Care dintr'acești doi a fãcut voea pãrintelui seú? Ei 'i-a dis:
Cel d'intãiu. Li-a dis Iisus: Adevér dic voue, cã vameși și
meretricile merg mai 'nainte de cãt voi in imperãția lui Dum-

32 nedeú. Cãci Ioan a venit la voi, in calea dreptãței, dar voi
nu l-ați cređut; ear vameși și meretricile 'l-au cređut, pre când
voi vèdend acestea, nu v'ați cãit mai in urmã, ca si'l credeți.

33 Ascultați altã parabolã: Era un om stãpãn de casã, care a
plãntat vie, și o a ingrãdit cu gard, și a sãpat teasc intr'insa, și

34 a zidit turn, și o a dat lucrãtorilor, și s'a dus departe. Ear

când s'a apropiat timpul fructelor, a trimis pre servitorii sei

35 la lucrãtori, ca si ia fructul ei. Dar lucrãtorii prinđind pre

servitorii lui, pre unul au bătut, pre altul au omorit, ear pre

36 altul 'l-au ucis cu petre. Earãși a trimis pre alți servitori

37 mai mulți de cãt cei d'intãiu, și ei li-au fãcut asemenea. Mai

pe urmã a trimis la ei pre fiul seú, dicend: Vor respecta pre

38 fiul meú. Dar când lucrãtorii au vèđut pre fiul, au dis intru

sine: Acesta este moscenitorul; veniți si'l omorim, și si ni in-

39 sușim moscenirea lui. Și prinđendu-l l-a scos afarã din vie,

40 și 'l-a omorit. Decí când va veni domnul viei, ce va face lu-

41 crãtorilor acelora? Ei 'i-a dis: Fiind ei rei, el 'i va perde

pre ei cu rêu, și va da via altor lucrãtori, cari îi vor da fruc-

42 tele in timpul lor. Dis-a lor Iisus: Aú nici odatã nu ați cetit

in scripturí: Piatra pre care o au deconsiderat ziditorii s'a fãcut

capul unghiului; Domnul a fãcut acest lucru, și este minunat

43 in ochii nostri; Pentru acestã dic voue, se va lua de la voi

imperãția lui Dumundeú, și se va da unui popor care va face

44 fructele sale. Și cel ce va cãde preste acestã piatrã se va

sfiãrãma, dar preste care va cãde il va strivi.

45 Și auđind archiereii și Fariseii parabolele lui, au cunoscut

cã vorbesce despre dinșii. Și cãutaú si'l prinđe, dar s'au te-

mut de popor, pentru-cã ei îl aveaú ca pre un profet.

XXII Iisus luãnd cuvèntul a continuat a vorbi cu dinșii in para-

2 bole, și li-a dis: Imperãția ceriurilor este asemenea unui

3 rege, care a fãcut nuntã pentru fiul seú, Si a trimis pre ser-

vitorii sei si chiãme pre cei invitați la nuntã; dar ei nu vreaú

4 si vie. Earãși a trimis pre alți servitori, și a dis: Spuneți ce-

lor invitați: Ecă eu am gătit prânzul meu; juncii mei și cele
 îngrășate a le mele s'au junghiat, și toate sunt gata; veniți la
 nuntă. Dar ei neluând sémă de *acéstă* s'au dus, unul la țeri- 5
 na sa, altul la neguțatoria sa; Ear cei-l-alti prinđend pre 6
 servitorii lui 'i-au batjocorit și 'i-au omorit. Și auđind rege- 7
 le *acéstă* s'a máníat, și trimițend oștirea lui a perdut pre uci-
 gașii aceia și a ars orașul lor. Atunci a đis servitorilor sei: 8
 Nunta este gata, dar cei invitați nu au fost vrednici. Decí 9
 mergeți la respánțiile căilor, și căți veți afla invitați-'i la nuntă.
 Și eșind servitorii aceia la căi, au adunat pre toți căți au 10
 aflat, și rei și buni; și s'a implut nunta de oșpeți. Și intrând 11
 regele și vedě pre oșpeți, a vedut acolo un om care nu era
 îmbrăcat în vestmėnt de nuntă; Și 'i-a đis: Amice, cum ai 12
 intrat aici, neavėnd vestmėnt de nuntă? Ear el a remas mut.
 Atunci a đis regele servitorilor: Legați-'i mâinile și picíorele, 13
 luați-'l, și 'l aruncați în întunerecul cel mai din afară; acolo
 va fi plângere și scrișnirea dinților. Căci mulți sunt chiamați, 14
 dar pućini aleși.

Atunci mergėnd Fariseii s'au sfătuit cum si'l prinđe în cu- 15
 vėnt; Și au trimis la dınsul pre discipulii lor împreună cu 16
 Erodianii, cari 'i-au đis: Învětătorule, noi scim că esci sin-
 cer, și invėți calea lui Dumneđeu în adevěr, și nu-ți pėsă de
 nimenea; căci tu nu cauți în faća ómenilor. Decí spune-ni, 17
 ce-ți se pare? Se cade a da tribut Cesarului séu nu? Dar 18
 Iisus cunoscėnd reutatea lor, a đis: Pentru ce me ispitíți, fă-
 čarnicilor! Arătați-mi banul tributului. Și ei 'i-au adus un 19
 dinar. El li-a đis: A cui este *acéstă* imagine și inscripțiu- 20
 nea. Ei 'i-au đis: Ale Cesarului. Atunci li-a đis: Dați Ce- 21
 sarului cele ce sunt ale Cesarului, și lui Dumneđeu cele ce
 sunt ale lui Dumneđeu. Și auđind *acéstă*, s'au mirat, și lă- 22
 sându'l s'au dus.

Într'aceasí đí au vinit la dınsul Sadukeii, cari đic că nu 23
 este înviere, și 'l-au întrebato, đicėnd: Învětătorule, Moise a 24
 đis: De va muri cineva, neavėnd copii, fratele lui si ia femea
 lui, și si rădice semėntă fratelui seú. Decí erau la noi șapte 25
 frați, și cel d'intăi însurându-se a murit, și neavėnd semėntă
 a lăsat pre femea sa fratelui seú. Asemenea și al doilea și 26
 al treilea până la al șeptelea. Ear mai pe urmă de toți a 27
 murit și femea. Decí la înviere a căruia dintr'acești șapte 28
 va fi femea? căci toți o au avut. Iisus respundėnd li-a đis: 29
 Vė rătăciți, neștiind scripturile nici puterea lui Dumneđeu.
 Căci la înviere nici se însărá nici se mărită, ci sunt ca ángerii 30
 lui Dumneđeu în ceriú. Dar despre învierea morților, au nu 31
 ați cetit ceea ce vi s'a đis de Dumneđeu, đicėnd: Eu sunt 32
 Dumneđeul lui Abraam, și Dumneđeul lui Isaac, și Dumneđeul

lui Iacob? Dumnezeu nu este Dumnezeu al morților, ci al celor vii. Și auzind poporul *acestea* s'a uimit de învățătura lui. 33
 34 Ear Fariseii auzind că a amușit pre Sadukei s'au adunat împreună. Și unul din ei, legiuitor, l-a întrebat, ispitindu-l, 35
 36 și zicând: Învățătorule, care comandament este cel mai mare și dicând: Învățătorule, care comandament este cel mai mare 37
 37 în lege? Iisus i-a zis: Si iubesci pre Domnul, Dumnezeuul tău, cu totă anima ta, și cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău. Acesta este cel întâiu și mai mare comandament. Ear 38
 39 al doilea și asemenea acestuia este: Si iubesci pre aproapele tău ca însuși pre sine. Intr'aceste două comandamente a-tirna totă legea și profeții. 40
 41 Și fiind adunați Fariseii, i-a întrebat Iisus, Si a zis: Ce vi se pare de Christos? al cui fiu este? Ei i-au zis: Al lui 42
 43 David. El li-a zis: Dar cum îl numesce David în spirit — 44
 44 Domn? zicând: Dis-a Domnul Domnului meu: Sezi d'a drăpăta mea, până ce voi pune pre inimiile tăi așternut piciorilor tale. Deci dacă David îl numesce Domn, cum este el fiu al 45
 46 lui? Și nimenea nu putea si 'i răspunde nici un cuvânt, nici a mai îndrăznit cineva dintr'acea zi si 'l mai întrebe.

CAP. XXIII.

Iisus mustră făcările Cărturarilor și a Fariseilor.

1 2 **A** tunci Iisus a vorbit poporului și discipulilor sei, Și a zis: 3
 3 Cărturarilor și Fariseii șed pe scaunul lui Moise; Deci 4
 4 toate câte ei 'i vor zice si pădiți, pădiți și faceți, dar după fa-tele lor nu faceți; căci zic, dar nu fac. Căci ei legă sarcini grele și cu anevoc de purtat, și le pun pe umerile oamenilor; 5
 5 înse nici cu un deget al lor nu vor si le misce. Și ei fac toate lucrurile lor, spre a fi veduți de oameni; ei își fac faclacterele lor late 6
 6 și 'și fac mari fimbriile vestmintelor lor; Și iubesc locurile cele mai întâiu la ospeturi, și scaunele cele mai întâiu în sinagogi, 7
 7 Și salutările în pieți, și a fi chemați de oameni Rabbi, Rabbi. 8
 8 Voi înse si nu v' numiți Rabbi; căci unul este învățătorul vostru, *adică* Christos; ear voi toți sunteți frați. Și si nu numiți pre nimeni pe pământ părinte; căci unul este părintele vostru, cel 9
 9 în ceruri. Nici si v' numiți învățători, căci unul este învățătorul vostru, *adică* Christos. Ear cel ce este mai mare în- 10
 10 tre voi si fie voue servitor. Căci cel ce se înalță se va umili; și cel ce se umilește se va înalță. 11
 12 Dar văi voue, Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci voi închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; voi nu intrați, 13
 14 și pre cei ce vor si între nu 'i lasați. Văi voue, Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci voi consumați casele veduvelor și sub pretext faceți lungi rugăciuni; pentru acesta veți primi mai 15
 15 mare condamnare. Văi voue, Cărturarilor și Fariseilor făcar-

nic! căci incunjurată marea și uscatul, ca și faceți un proselit, și când s'a făcut, faceți pre el fiu gheennei îndoit mai mult de cât voi. Vai voue, conducătorilor orbilor! cari diceți: Dacă cineva 16 se jură pe templu, acesta nu este nimic; dar cel ce jură pe aurul templului este dator. Nebunilor și orbilor! căci ce este 17 mai mare—aurul seî templul care sântesce aurul? Și dacă cineva 18 se jură pe altar, acesta nu este nimic; dar cel ce se jură pe darul ce este d'asupra lui, este dator. Nebunilor și orbilor! 19 ce este mai mare — darul seî altarul care sântesce darul? Deci cel ce se jură pe altar, se jură pe el și pe toate câte sunt 20 d'asupra lui. Și cel ce se jură pe templu, se jură pe el și 21 pe cel ce locuesce într'însul; Și cel ce se jură pe ceri, se 22 jură pe tronul lui Dumnezeu și pe cel ce șede pe dinsul.

Vai voue, Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci voi de- 23 ciuți izma și mărariul și chimenul, dar ați lăsat cele mai importante ale legii—dreptatea și mila și fidelitatea; acestea se cădea și le faceți, și acelea și nu le lăsați. Conducătorilor 24 orbilor cari strecurăți țințarul și înghițiți cămila. Vai voue, 25 Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci voi curățiți partea cea din afară a paharului și a blidului, dar din intru sunt pline de răpire și de nedreptate. Farisee orbe! curătesce întâiu par- 26 tea cea din intru a paharului și a blidului, ca și fie curată și cea din afară.

Vai voue, Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci voi vă a- 27 semenați mormintelor celor văruiate, cari se arată frumoase pe din afară, dar pe din laintru sunt pline de oase de morți și de totă necurătenia. Așa și voi, pe din afară vă arătați omenilor drepti, 28 dar pe din laintru sunteți plini de făcărie și de nelegiuire. Vai 29 voue, Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci voi zidiți mormintele profeților, și împodobiți gropile dreptilor, Și diceți: De am 30 fi fost în ăilele părinților nostri, nu am fi luat parte cu dinșii la sângele profeților. Drept aceea mărturisiți de voi înși-ve, 31 că sunteți fii ai celor ce au omorât pre profeți. Voi deci 32 împliniți măsura părinților vostri. Șerpilor! pui de viperă! 33 cum veți scăpa de judecata gheennei! Pentru acesta, ăca eu 34 trimit la voi profeți și înțelepți și cărturari; și pre unii dintr'înșii veți ucide, și 'i veți crucifica; și pre unii dintr'înșii veți bicui în sinagoglele vóstre, și 'i veți persecuta din oraș în oraș; Ca și vic asupra vóstră tot sângele inocent, care s'a vârsat pe 35 pământ, de la sângele dreptului Abel până la sângele Zechariei, fiul Barachiei, pre care ați omorât între templu și între altar. Adevăr dic voue, vor veni toate acestea preste această 36 generațiune.

Ierusalame! Ierusalame! cel ce omorî pre profeți, și uciđi 37 cu petre pre cei trimiși la tine; de câte ori am voit și adun

pre fiu tîi, precum adună gîina puil sei sub aripî, dar nu atî voi.
 38 39 Eca vi se lasă casa voastră pustie. Căci dic voue: De acum
 nu me veți mai vedé, până când veți dice; Bine-cuvîntat este
 cel ce vine in numele Domnului.

CAP. XXIV, XXV.

*Predicarea de dărămarea templului și a națiunii Iudeilor, și de a doua
 venire a lui Iisus Christos. Indemnare spre priveghiere. Para-
 bolele de fece seciére și a talanților. Descrierea judecăței
 de a doua venire.*

- 1 **E**sind Iisus și depărtându-se din templu, s'a apropiat că-
 tră *dinsul* discipulii lui, ca s'i l' arete zidirile templului.
- 2 Ear Iisus li-a dis: Vedeți toate acestea? Adevăr dic voue, că
 nu va rămăne aici piatră pe piatră, care nu se va risipi.
- 3 Și ședînd el pe Muntele Olivilor, discipulii s'aû apropiat de
 dînsul deosebi, și aû dis: Spune noue, când vor fi acestea?
- 4 Și care *este* semnul venirii tale și al finitului lumii?
- 5 punînd Iisus li-a dis: Vedeți si nu ve amăgescă cineva. Căci
 mulți vor veni in numele meu, glicînd: Eu sînt Christos; și
 vor amăgi pre mulți. Și veți aûdi de reshoe și de veste de
 reshoe; vedeți si nu ve turburați; căci toate acestea trebuie si
 fie, dar încă nu *este* finitul. Căci se va scula națiune contra
 națiunii și regat contra regatului, și vor fi fîmeți și cîmii și
 cutremuri pe alocurea. Toate acestea *sînt* începutul durerilor.
- 9 Atunci v_e vor trăda la strîmtoare, și v_e vor omori; și veți fi
 10 urîți de toate națiunile pentru numele meu. Și atunci se vor
 scandalisa mulți, și se vor trăda unul pre altul, și se vor uri
 11 unul pre altul. Și se vor rădica mulți profeți mincinoși, și
 12 vor amăgi pre mulți; Și pentru-că fără-de-legea se va înmulți,
 13 va rēci dragostea multora. Dar cel ce va răbda până in finit,
 14 acela se va mîntui. Și se va predica acēstă Evanghelie a im-
 perăției in totă lumea, spre mărturie la toate națiunile; și atunci
 va fi finitul.
- 15 Deci când veți vedé abominațiunea pustiirii, cea pređisă
 prin profetul Daniel, stănd in locul cel sânt (cel ce citește si în-
 țelegă); Atunci cei ce sînt in Iudeea si fugē in munt.
- 16 Și cel ce este pe casă si nu se pogore, si ia ceva din casa sa.
- 17 Și cel ce este in cîmp si nu se întorcă înapoi, si-și ia vest-
- 18 minte sale. Ear vai celor îngreunate și celor ce alăptēză
- 19 într'acele zile! Ci rugați-vē ca si nu fie fuga voastră erma
- 20 nici sîmbăta. Căci atunci va fi strîmtoare mare, care nu a
- 21 fost de la începutul lumii până acum, nici nu va mai fi. Și
- 22 de nu s'ar fi scurtat zilele acelea, nu s'ar fi mîntuit nici un
- 23 trup; dar pentru cei aleși se vor scurta zilele acelea.
- Atunci de vi va dice cine-va: Eca aici *este* Christos sēu a

colo, și nu credeți. Căci se vor rădica Christosul mincinos, 24
 și profeti mincinoși, și vor arăta semne mari și minuni; în cât
 și amăgescă, de *va fi* posibil, și pre cei aleși. Eca am pre- 25
 dis voue. Deci de vi vor dice: Eca el este în pustie; și nu 26
 ești!; eca în câmpuri; și nu credeți. Căci precum ese fulgerul 27
 de la răsărit, și se arată până la apus, așa va fi și venirea
 Fiului omului. Căci ori-unde este cadavrul, acolo se vor a- 28
 dona vulturii.

Înse după strimtorarea acelor zile se va întuneca soarele, 29
 și luna nu va da lumina sa, și stelele vor căde din ceri, și
 puterile cerurilor se vor clăti. Și atunci se va arăta semnul 30
 Fiului omului în ceri, și atunci vor plânge toate semințiile pă-
 mântului; și vor vedé pre Fiul omului viind pe norii cerului
 cu putere și cu mare gloriă. Și va trimite pre ângerii sei cu 31
 mare voce de trâmbiță; și ei vor aduna pre cei aleși ai sei
 din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor până la cea-
 l-altă margine a lor.

Ear de la smochin vă învățați parabolă: Când mlădița lui 32
 este môle și infrundesce, știți că *este* aproape vîra. Așa și 33
 voi, când veți vedé toate acestea, și știți că este aproape, lângă
 uși. Adevér dic voue, că nu va trece acest neam, până când 34
 nu se vor face toate acestea. Cerul și pămîntul vor trece, 35
 dar cuvintele mele nu vor trece.

Ear de ziua aceea și de ora aceea nimeni nu scie, nici ân- 36
 gerii din ceri, fără numai Părintele meu singur. Ear precum 37
 a fost în zilele lui Noe, așa va fi și la venirea Fiului omului.
 Căci precum erau în zilele cele mai 'nainte de deluviu: mân- 38
 ca și bea, se însura, și se mărita, până în ziua în care a
 intrat Noe în arcă; Și nu au știut, până când a venit delu- 39
 viul și a luat pre toți: așa va fi și venirea Fiului omului.
 Atunci doi vor fi în câmp; unul se va lua, și altul se va lăsa; 40
 Doue măcénind la móră; una se va lua, și alta se va lăsa. 41

Deci priveghiați, căci nu știți în care oră va veni Domnul 42
 vostru. Dar acesta și știți, că de ar sci stăpânul casei în ca- 43
 re stréjă vine furul, ar priveghia, și nu ar lăsa si'i sape casa
 lui. Pentru acesta și voi—fiți gata; căci în oră în care nu gân- 44
 diți va veni Fiul omului. Ore cine este servul cel credincios 45
 și înțelept, pre care domnul se 'l-a pus preste servitorii sei, ca
 si li dee hrana la timp? Fericit *este* servul acela, pre care 46
 viind domnul se 'l va afla făcënd așa. Adevér dic voue, că 47
 'l va pune preste toate averile sale. Dar de *va fi* un serv réu, 48
 care 'și va dice în ânima sa: Domnul meu întărđiă de a veni;
 Și va începe a bate pre socii sei, și a mânca și a bé cu beți- 49
 vii: Va veni domnul servului acelui în ziua în care nu 'l 50
 ascéptă, și în oră în care nu scie; Și 'l va tăia în doue și 51

va pune partea lui cu făcarnicii; acolo va fi plângere și scrierea dinților.

XXV

- A tunci se va asemena împărăția cerurilor cu șapte virgini. cari luându-și candelile lor au eșit spre întîmpinarea
2 mirelui. Și cinci dintr'însele erau înțelepte, ear cinci erau
3 nebune. Cele nebune luându-și candelile lor, nu au luat oleu
4 cu sine. Dar cele înțelepte au luat oleu în vasele lor cu can-
5 delele lor. Și întârziindu-se mirele, au dormitat toate, și au
6 adormit. Ear la mîdu-noptii s'a făcut strigare: Eca mirele
7 vine! eșiți spre întîmpinarea lui. Atunci s'au sculat toate vir-
8 ginile acelea, și și au pregătit candelile lor. Ear cele ne-
bune au dis celor înțelepte: Dați-ni din oleul vostru, căci can-
9 delele noastre se sting. Dar cele înțelepte au răspuns, zicînd:
Nu așa, nu cumva și nu ni ajungă și noue și voue; ci mai bi-
10 ne mergeți la cei ce vînd, și vi cumpărați. Dar precînd au
mers și cumpere, a venit mirele, și cele ce erau gata au intrat
11 cu el la nuntă, și s'a închis ușa. Ear mai pe urmă au venit
și cele-lalte virgini, și diceau: Dîmne! Dîmne! deschide noue.
12 Dar el răspundînd a dis: Adevăr dic voue; nu vî cunosc.
13 Drept aceea priveghiați; căci nu știți ziua nici ora în care va
veni Fiul omului.
14 Căci este ca un om, carele mergînd departe a chîmăat ser-
15 vitorii seî, și li-a dat averia sa: Și unuia i-a dat cinci ta-
lanți, ear altuia doi, ear altuia unul; fie-căruia după puterea
16 lui, și a plecat îndată. Decî mergînd cel ce luase cinci ta-
17 lanți a lucrat cu dinșii, și a făcut alți cinci talanți. Aseme-
18 nea și cel cu doi; a cîscigat și acesta alți doi. Dar cel ce
luase unul, ducîndu-se a săpat în pămînt, și a ascuns argin-
19 tul domnului seî. Ear după mult timp a venit domnul servi-
20 torilor aceloră, și li-a cerut socotélă. Și viind cel ce a luat
cinci talanți, a adus alți cinci talanți, zicînd: Dîmne! cinci
talanți mi-ai dat; éca alți cinci talanți am cîscigat cu ei.
21 Dis-a lui domnul seî: Bine, servitorule bun și credincios; în-
tru pucine ai fost credincios, preste multe te voi pune; întră
22 întru bucuria domnului tîu. Și viind și cel ce a luat doi ta-
lanți a dis: Dîmne! doi talanți mi-ai dat; éca alți doi talanți
23 am cîscigat cu ei. Dis-a lui domnul seî: Bine, servitorule
bun și credincios! întru pucine ai fost credincios, preste multe
24 te voi pune; întră întru bucuria domnului tîu. Și viind și
cel ce a luat un talant a dis: Dîmne! te-am sciut că ești om
aspru, secerînd unde nu ai semănat, și adunînd de unde nu
25 ai împrîsciat; Și temîndu-me, m'am dus de am ascuns ta-
26 lantul tîu în pămînt; éca al tîu! Răspundînd domnul seî
i-a dis: Servitorule rău și leneș! ai sciut că secerî unde nu am
27 semănat, și adunî de unde nu am împrîsciat; Se cădea deci

că tu si fi dat argintul meu schimbătorilor, și viind eu așa fi
 luat al meu cu dobândă. Luați dar de la el talantul, și 'l dați 28
 celui ce are de ce talanți. Căci tot celui ce are 'i se va da,
 și 'i va prisosi; Dar de la cel ce nu are, și ceea ce el are 29
 i se va lua de la dînsul. Și pre servitorul cel netrebnic, a 30
 runcuți'l întru întunerecul cel mai din afară; acolo va fi plân-
 gere și scrisnirea dinților.

Când va veni Fiul omului în gloria sa și toți sînții îngeri 31
 cu dînsul, atunci va ședé pe tronul gloriei sale. Și se vor a- 32
 duna înaintea lui toate națiunile; și el va dispărți pre dinșii
 unul de altul, precum disparte păstorul oile din capre. Și va 33
 pune oile d'a drépta lui, ear caprele d'a stînga.

Atunci va dice regele celor d'a drépta lui: Veniți, bine-cu- 34
 vîntuții părintelui meu! mosceuiți imperăția cea gătită voue de
 la întemeierea lumii; Că am flămîndit, și 'mî-ați dat de am 35
 mîncat; am însetat, și 'mî-ați dat de am bîut; străin am fost,
 și m'ați primit; Gol, și m'ați îmbrăcat; bolnav am fost, 36
 și m'ați vizitat; în închisóre am fost, și ați venit la mine. A- 37
 tunci îi vor responde dreptii, dicînd: Dómné! când te am vî-
 dut flămînd, și te-am nutrit; sîu însetat, și 'ți-am dat de ai
 bîut? Sîu când te-am vîdut străin și te-am primit; sîu gol 38
 și te-am îmbrăcat? Sîu când te-am vîdut bolnav, sîu în in- 39
 chisóre și am venit la tine? Și respondînd regele li va dice: 40
 Adevér dic voue, în cât ați făcut *acestea* unuia dintr'acești frați
 ai mei mai mici, mie ați făcut.

Atunci va dice și celor d'a stînga lui: Duceți-ve de la mine, 41
 blestemaților, în focul cel etern, *care* este gătit diabolului și
 îngerilor lui. Că am flămîndit și nu 'mî-ați dat si mîncînc; 42
 am însetat, și nu 'mî-ați dat si bîu; Străin am fost, și nu- 43
 m'ați primit; gol, și nu m'ați îmbrăcat; bolnav și în închisóre,
 și nu m'ați vizitat. Atunci îi vor responde și ei: Dómnue, când 44
 te-am vîdut flămînd sîu însetat, sîu străin, sîu gol, sîu bol-
 nav, sîu în închisóre, și nu am servit ție? Atunci va responde 45
 lor, dicînd: Adevér dic voue: În cât nu ați făcut *acestea* unuia
 dintr'acești mai mici, nici mie nu ați făcut. Și vor merge 46
 acestia la chin etern; ear dreptii în viéța eternă.

CAP. XXVI.

*Iisus își preface mórtea sa. O femeie tornă mir pe capul seú. Iuda
 îl trădează. El face Pascile. Instituesce sánta cină. Suferinșile
 sale în Gethsemane; Petru se lepădă de dînsul.*

Și după ce a finit Iisus toate cuvintele acestea, a dis dis- 1
 cipulilor seí: Sciți, că după doue zile Pascile vor fi, 2
 și Fiul Omului se va trăda spre a fi crucifiat.
 Atunci s'au adunat Archiereii și Cărturarii și bătrânii po- 3

- 4 porului in curtea arhierelui, ce se numia Caiafa. Și au
ținut consiliu ca si prinđe pro Iisus cu vicieșug, și si' omóre;
5 Dar diceau: Nu in serbătore, ca si nu se face turburare intre
popor.
- 6 Ear fiind Iisus in Bethania in casa lui Simon leprosul,
7 Venit-a la dinsul o femeie avënd un vas de alabastru cu mir
8 de preț mare, și l-a turuat pe capul lui, ședënd el. Dar dis-
cipulii vedënd *acesta* s'au indignat, dicënd: Pentru ce *s'a făcut*
9 *această* risipă? Căci se putea vinde acest mir drept mult, și
10 si se dea seracilor. Dar Iisus cunoscënd *acesta* li-a ȝis: De
11 ce superați pre femeie? căci bun lucru a făcut cu mine. Pre
seraci pururea ii aveți cu voi; ear pre mine nu me aveți puru-
12 rea. Căci vërsând *acesta* acest mir pe corpul meu, spre in-
13 groparea mea a făcut *acesta*. Adevër ȝic voue: Ori-unde se va
predica *această* evanghelie in totă lumea, ȝice-se-va și ceea ce a
făcut *acesta*, spre memoria ei.
- 14 Atunci unul din cei doi-spre-dece, care se numia Iuda Is-
15 cariot, au mers la Archierei, Și li-a ȝis: Ce'mi veți da, și
eu il voi trada voue? Și ei i-au oferit trei-ȝeci de arginți.
- 16 Și de atunci căuta ocasiune ca si'l trădea.
- 17 Ear in *ȝiua* cea d'intăiu a azimelor au venit discipulii la
Iisus, ȝicëndu-i: Unde voiesci si gătim ȝie si mânânci Pascile?
- 18 Ear el a ȝis: Merȝeți in oraș la cutare, și ȝiceți-i: Învătăto-
rul ȝice: Timpul meu apröpe este, la tine voiü face Pascile cu
19 discipulii mei. Și au făcut discipulii precum li-a ordonat Iisus,
și au gătit Pascile.
- 20 Ear făcëndu-se sëră a ședut la mäsă cu cei doi-spre-dece;
21 Și mân când ei, a ȝis: Adevër ȝic voue, că unul din voi më va
22 trada. Ear ei intristându-se förte au început a i ȝice fie-care
23 dintr'inșii: Nu cumva eu sunt, Dómne? Ear el respundënd a
ȝis: Cel ce întinge cu mine mâna in blid, acela me va trada.
- 24 Fiul omului se duce, precum este scris despre el; dar vai de
omul acela, prin care Fiul omului se trădă! măi bine ar fi fost
25 omului aceluia, de nu s'ar fi născut. Atunci Iuda, cel ce l-a
trădat respundënd a ȝis: Învătătorule! nu cumva sunt eu?
ȝis-a lui: Tu ai ȝis.
- 26 Decî mân când ei, a luat Iisus pâne, și bine-cuvëntând, o
a frânt și o a dat discipulilor, și a ȝis: Luați, mâncați; aces-
27 ta este corpul meu. Și apoi luând potirul a mulțumit și l-a
28 dat lor, ȝicënd: Beți dintr'*acesta* toți, căci *acesta* este sân-
gele meu al noului testament, care se vërsă pentru mulți spre
29 ertarea pecatelor. Și ȝic voue, că de acum nu voiü măi bé
dintr'*acest* fruct al viȝei, până in *ȝiua* aceea, când il voiü bé
nou cu voi in împărăȝia Părintelui meu.
- 30 Și cântând psalmi au eșit in Muntele Olivilor. Atunci li-a

dis Iisus: Voi toți ve veți scandaliza despre mine în această 31
 noapte; căci scris este: Bate-voiu păstorul, și se vor imprăscia 32
 oile turmei. Dar după ce voiți învia, voiți merge mai 'nainte 32
 de voi în Galileea. Și răspundând Petru 'i-a dis: Chiar toți, 33
 de se vor scandaliza despre tine, ear eu nici odată nu me voiți
 scandaliza. Dis-a Iisus lui: Adevăr ȕic ȕie, într'astă noapte, 34
 mai 'nainte de a cânta cocoșul, de trei ori te ve lepăda de
 mine. Dis-a Petru lui: De mi s'ar iutêmpla și a muri impre- 35
 ună cu tine, nu mă voiți lepăda de tine. Asemenea au ȕis
 încă și toți discipuli.

Atunci Iisus a venit cu dinșii în locul ce se numesce Geth- 36
 semane, și a ȕis discipulilor: Ședeți aici până voiți merge și
 me închin acolo. Și luând cu sine pre Petru și pre cei doi 37
 fii ai lui Zebedeiu, a început a se instrista și a se amări.
 Atunci li-a ȕis: Întristat este sufletul meu până la mörte, re- 38
 mâneți aici, și priveghiați cu mine. Și mergend puciu mai 39
 'nainte a călüt cu fața la pământ rugându-se și ȕicend: Pă-
 rintele meu, de este posibil, trecă de la mine acest potir; in-se nu
 precum eu voiesc, ci precum tu voiesci. Și a venit cătră dis- 40
 cipuli, și 'i-a aflat dormind, și a ȕis lui Petru: Așa! nu ați pu-
 tut o oră priveghia cu mine? Priveghiați și ve rugați, ca 41
 si nu cădeți în ispită; căci spiritul este vegiător, dar trupul ne-
 putincios. Earăși a doua oră mergend s'a rugat, ȕicend: Pă- 42
 rintele meu, de nu pöte trece de la mine acest potir, ca si
 nu'l beaü, fie voea ta. Și viind 'i-a aflat earăși dormind, căci 43
 ochii lor erau îngreuiați. Și lăsându-'i a mers earăși, și s'a 44
 rugat a treia oră, ȕicend aceleași cuvinte. Atunci a venit la 45
 discipuli scî, și li-a ȕis: Dormiți de acum și ve repausați; éca
 s'a apropiat ora, și Fiul omului se va trăda în mânilor pecăto-
 șilor. Sculați-ve si mergem; éca s'a apropiat cel ce m'a 46
 trădat.

Și încă el vorbind, éca Iuda, unul din cei doi-spre-dece, a 47
 venit, și cu el glötă multă cu sabii și cu fusti, de la archiereii
 și de la bătrânii poporului. Ear cel ce'l trădase li-a dat 48
 semn, ȕicend: Pre care voiți săruta, acela este; prindeți'l Și 49
 îndată apropiindu-se de Iisus a ȕis: Bucură-te, Învetătorule!
 Și 'l-a sărutat. Ear Iisus 'i a ȕis: Amice! pentru ce ai venit? 50
 Atunci apropiindu-se ei au pus mânilor pre Iisus, și 'l-au prins.
 Și éca unul din cei ce erau cu Iisus, întindindu-și mâna a 51
 scos sabia sa; și lovind pre servitorul archiereului, a tăiat ure-
 chia lui. Atunci 'i a ȕis Iisus: Întörce sabia ta în locul ei; 52
 căci toți cei ce apucă sabiä vor peri de sabiä. Au 'ți se pu- 53
 re că nu pot ruga acum pre Părintele meu, și si 'mi puia
 înainte mai mult decât doue-spre-dece legiöne de ängeri? Dar, 54
 cum se vor implini scripturile, cari ȕic, că așa trebue si fie?

- 55 In aceeași oră a ȋdis Iisus glótelor: Ca la un fur aȋ ȃșit cu sabii și cu fusti si me prindeȋ? In tóte ȃdilele ședcam la voi, ȃnșe acestea tóte sau făcut, ca si se implinescă scripturile profeȋilor. Atunci toȋ discipulii lăsându-l aȋ fugit.
- 57 Dar ȃi prindend pre Iisus, l-aȋ adus la Caiafa archiereul. ȃnșe unde Cărturarii și bătrânii erau adunaȋi. Ear Petru ȋ urma de departe până la curtea archiereului; și intrând in intru șe-
- 59 dea cu servitorii si vedȋ finitul. Ear archiereii și bătrânii, și tótă adunarea căutaȋ mărturiă mincinosă contra lui Iisus, ca si'l omóre. Și nu aȋ aflat; deși mulȋ martori mincinoși viind de față, nu aȋ aflat; ear mai pe urmă viind doȋ martori min-
- 61 cinoși, Aȋ ȃdis: Acesta a ȃdis: Pot si stric templul lui Dumneȋu, și in trei ȃdile si'l rădic. Și sculându-se archiereul, ȋ a ȃdis: Nimic nu respunȋ? ce este ceea ce mărturisesc acestia
- 63 contra ta? Dar Iisus tăcea. Și respundend archiereul ȋ a ȃdis: Te jur pe Dumneȋu cel viȋ, ca si ni spuȋ, de esci tu
- 64 Christosul, Fiul lui Dumneȋu. ȃdis-a Iisus lui: Tu aȋ ȃdis; inșe ȃic voue; De acum veȋ vedȋ pre Fiul omului ședend d'a
- 65 dreȃta puterei și viind pe norii ceriului. Atunci Archiereul și-a rupt vestimintele sale, ȃdicend: El a blasfemat; ce ni mai
- 66 trebuesc martori? ȃca acum aȋ aȋdit blasfemia lui. Ce vi se
- 67 pare? Ei respundend aȋ ȃdis: Vinovat este de mórte. Atunci aȋ scuȋpit in faȃa lui, și'l-aȋ pumnit; ear alȋi ȋ-l-aȋ pȃl-
- 68 muit, ȃdicend: Profeșesce-ni, Christóse, cine este cel ce te-a lovit?
- 69 Ear Petru ședea afară in curte, și a venit la el o servitóre,
- 70 ȃdicend: Și tu eraȋ cu Iisus Galilénu. Dar el a negat inain-
- 71 tea tuturor, ȃdicend: Nu sciȋ ce ȃdici. Și eșind el la pórtă, ȋ-a vedȋt alta, și a ȃdis celor de acolo: Și acesta era cu Iisus Na-
- 72 zariénu. Și earăși a negat cu jurăment: Nu cunosc pre a-
- 73 cest om. Ear preste puȃin apropiindu-se cei ce sta acolo, aȋ ȃdis lui Petru: Adeverat și tu esci dintr'inșii; căci graiul tȋu
- 74 te trădă. Atunci a început a se blestema, și a se jura: Nu
- 75 cunosc pre acest om. Și îndată a cȃntat cocoșul. Și ȋși-a adus aminte Petru de cuvintele lui Iisus, ce ȋ ȃdisese: Mai na-
- inte de a cȃnta cocoșul, de trei ori te veȋ lepăda de mine. Și eșind afară a plâns cu amar.

CAP. XXVII.

Iisus Christos adus înaintea lui Pilat. Iuda se spândură. Iisus eșpus mai multor chinuri cumplite; se crucifiȋ. Minunile din óra morȃei sale. Immorméntarea sa.

- 1 Ear când s'a făcut diua toȋ archiereii și bătrânii poporului
- 2 aȋ ȃținut consiliȋ contra lui Iisus, ca si'l omóre. Și legău-
- du'l ȋ-l-aȋ dus, și'l-aȋ trădat guvernătorului, Pontiu Pilat.

Atunci Iuda, care îl trădase, vădënd că s'a condamnat, că-
indu-se a întorc cei trei-deci de arginți archiereilor și bătră-
nilor. Dîcënd: Pecătuit-am trădând sânge inocent. Ear ei au
dis: Ce ni pasă? tu vei vedé. Și aruncând arginții in templu
s'a dus de acolo, și mergënd s'a spândurat. Ear archiereii
luând arginții au dis: Nu se cuvine a pune pre acestia in cor-
vana, pentru că este preț de sânge. Și ținënd consiliu au
cumpărat cu ei țérina olarului, pentru immorméntarea străini-
lor. Pentru aceea s'a numit țérina aceea: Țérina sângelui
până in ziua de astă-đi. Atunci s'a împlinit ceea ce s'a dis
prin profetul Ieremia, ce dîce: Și au luat cei trei-deci de ar-
ginți, prețul celui prețuit, care s'a prețuit de fiu lui Israel;
Și au dat pre ei pentru țérina olarului duple cum mî-a ordo-
nat Domnul.

Ear Iisus sta inaintea guvernătorului, și 'l întreba guvernă-
torul, dîcënd: Tu esci regele Iudeilor? Ear Iisus i-a dis: Tu
dîci. Și când se acusa de archierei și de bătrâni, nimic nu
răspundea. Atunci i-a dis Pilat: Nu auzi căte mărturisesc
contra ta? Și nu 'i-a răspuns la nici un cuvënt; încât se mi-
ra foarte guvernătorul.

Ear la asemenea serbătore era îndatinat, ca guvernătorul si
elibereze poporului un arestant, pre care'l vroeau ei. Și avea
atunci un arestant vestit, ce se numia Barabba. Decî adu-
nëndu-se ei, li-a dis Pilat: Pre care voiți si vi'l eliberez, pre
Barabba, seũ pre Iisus, ce se dîce Christos? Căci el scia că 18
pentru invidia 'l-au trădat.

Și ședënd el la judecată a trimis la dînsul femeea lui, dî-
cënd: Si nu faci nimic dreptului acestuia! căci am suferit mul-
te astă-đi in vis pentru dînsul.

Dar archiereii și bătrânii au înduplecat pre glóte, ca si 20
ceré pre Barabba, și si pîrdé pre Iisus. Și răspundënd gu-
vernătorul li-a dis: Care dintr'amëndoi voiți si vi eliberez? Ei
au dis: Pre Barabba. Dis-a lor Pilat: Dar ce voiți face lui Iisus
ce se dîce Christos? dis-au lui toți: Si se crucifieze! Ear 23
guvernătorul a dis: Dar ce rêu a făcut? Ear ei mai mult strî-
gaũ: Si se crucifieze! Decî Pilat vădënd că nimic nu folo-
sesce, ci mai multă turburare se face, luând apă, și-a spîlat
măinile inaintea mulțimei, dîcënd: Inocent sînt de sîngele drep-
tului acestuia; voi veți vedé. Și răspundënd tot poporul a 25
dis: Sângele lui *sic* asupra noastră și asupra filor nostri. A-
tunci li-a eliberat pre Barabba; ear pre Iisus bătându-'l 'l-a
trădat spre crucifiare.

Atunci ostași guvernătorului, ducënd pre Iisus in pretoriu, 27
adunat-au la dînsul tótă cohorta. Și disbrăcându-'l, 'l-au îm-
brăcat cu hlamidă roșă. Și împletind cunună de spinî, au 29

- pus pe capul lui, și trestia în drépta lui; și ingenunchind înaintea lui, își băteau joc de el, dicénd: Bucură-te, regele Iudeilor!
- 30 Și scupînd asupra lui, au luat trestia, și 'l băteau preste cap.
- 31 Și după ce l-au batjocorit, 'l-au disbrăcat de hlamidă, și 'l-au îmbrăcat în vestimintele sale, și 'l-au dus și 'l crucifieze.
- 32 Și eșind afară au aflat pre un om Cirinén a nume Simon;
- 33 pre acesta 'l-au silit si ducé crucea lui. Și viind la locul mitecat cu fiere; dar gustând, nu vrea si bea.
- 34 Ear după ce 'l-au crucifiat, au împărțit vestimintele sale, aruncînd sorți; ca si se împlinescă ceea ce s'a đis de profetul: Împărțit-au loruși vestimintele mele, și pentru chitonul meu
- 36 37 au aruncat sorți. Și ședénd il pădeau acolo. Si au pus d'asupra capului seú acusațiunea lui scrisă: ACESTA ESTE
- 38 IISUS REGELE IUDEILOR. Atunci au crucifiat împreună cu dînsul doi hoți; unul d'a drépta și altul d'a stînga.
- 39 Ear cei ce treceau il insultau, clătînd cu capetele lor,
- 40 Și dicénd: Tu, care destrugi templul și in trei zile îl zidesci, mîntuesce-te însuși! De esci Fiul lui Dumneđu, pogóre-te de pe cruce. Asemenea încă și archiereii batjocorindu-'l împreună cu Cărturarii și cu bătrânii, diceau: Pre alții a mîntuit, ear pre sine nu pôte si se mîntuescă. De este regele lui Israel, pogóre-se acum de pe cruce, și vom crede într'însul. A sperat in Dumneđu; libereze-'l acum, de'l voiesce; căci a đis: 43 Fiu al lui Dumneđu sînt. Aseménea și hoții, ce erau crucifiați cu el, il injurau.
- 44 Ear de la óra a șesea s'a făcut întunec preste tot pămîntul până la óra a noua. Ear in óra a noua a strigat Iisus cu voce tare, dicénd: Eli, Eli, lama sabachtani? adică: 45 Dumneđu meu, Dumneđu meu, de ce m'ai lăsat? Ear unui din cei ce staü acolo, auđînd *acesta*, diceau: Pre Ilie strigă a- 46 ceta. Și îndată alergănd unul dintr'însii, și luănd un buret, 'l-a împlut de oțet, și puindu-'l într'o trestie i-a dat de beut.
- 47 Ear cei-l-alți diceau: Lasă si vedem de va veni Ilie ca si-'l mîntuescă.
- 48 Dar Iisus earăși strigănd cu voce tare, și-a dat spiritul.
- 49 Și écal perdeaua templului s'a rupt in doue, de sus până jos; și pămîntul s'a cutremurat, și pietrele s'au dispicat; Și mormintele s'au deschis; și multe corpuri ale sântilor ce adormiseră s'au sculat; Și eșind din morminte după învieria lui au venit in sânta cetate, și s'au arătat multora.
- 50 Ear sutașul și cei ce pădeau împreună cu el pre Iisus, vedénd cutremurul și cele ce s'au făcut, s'au înfricoșat foarte, dicénd: Adeverat Fiu al lui Dumneđu a fost acesta.
- 51 Și erau acolo și multe femei, privind de departe, cari ur-

maseră lui Iisus din Galileea, servindu-îi; Intre cari era Ma- 56
ria Magdalena, și Maria, mama lui Iacob și a lui Iosie, și ma-
ma fiilor lui Zebedeiu.

Far făcându-se sēră a venit un om avut din Arimathia, a 57
nume Iosef, care și el fusese discipul al lui Iisus. Acesta vi- 58
ind la Pilat a cerut corpul lui Iisus. Și Pilat a ordonat
sî se dea corpul. Atunci luând Iosef corpul, l-a înfășurat in 59
gulgîu curat; Și l-au pus într' un mormēt nou al seū, pre 60
care'l săpase în piatră; și prăvălind o piatră mare pe ușa
mormētului s'a dus. Și era acolo Maria Magdalena și cea-l- 61
altă Mariă, ședēnd în fața mormētului.

Far a doua zi, care este după vineri, s'au adunat archiereii 62
și Fariseii la Pilat, Dicēnd: Domnule, ne-am adus aminte că 63
amăgitorul acela, încă fiind viu, a dis: După trei zile mă voiū
scula. Decī ordonă si se întărescā mormētul până a treia 64
zi; ca nu cumva viind discipulii lui nōptea s'îl fure, și sî dicē
poporului, că s'a sculat din morți; și va fi rătăcirca cea de a- 65
poi mai rea de cāt cea d'intăiu. Dis-a lor Pilat: Aveți cus- 66
todii; mergeți de întăriți, cum sciți. Far ei mergēnd aū in-
tărit mormētul, sigilānd piatra și puind custodiā.

CAP. XXVIII.

Înviere și arătarea lui Iisus Christos. Trimiterea Apostolilor.

Far Sămbăta târdiū, precānd începea aurora celei întâi 1
zile a săptămānei, aū venit Maria Magdalena și cea-l- 2
altă Mariă, sî vēlā mormētul. Și ēca, s'a făcut cutremur 2
mare; căci āngerul Domnului, pogorindu-se din ceriū, a venit
și a prăvălit piatra de pe ușa, și ședea d'asupra ei. Și era 3
aspectul lui ca fulgerul, și îmbrăcāminteā lui albă ca zăpada.
Și de frica lui s'au cutremurat păditoriī, și s'au făcut ca nisce 4
morți. Far āngerul luānd cuvētul a dis femeilor: Nu vē temeți; 5
căci sciū că pre Iisus cel crucifiat căutați. Nu este aici; căci 6
s'a sculat, precum a dis. Veniți de vedeți locul unde a jăcut
Domnul. Și curēnd mergēnd, spuneți discipulilor lui, că s'a 7
sculat din morți; și ēca va merge mai 'nainte de voi în Ga-
lelea; acolo il veți vedē; ēca am spus voue. Și depărtāndu- 8
se curēnd de la mormēt cu frică și cu mare bucuriā, aū aler-
gat sî anunțe discipulilor lui.

Și cānd mergeāu ele sî anunțe discipulilor lui, ēca Iisus le-a 9
întimpinat, dicēnd: Bucurați-vē! Far ele apropiindu-se aū cu-
pris piciōrele lui, și i s'au închinat. Atunci li-a dis Iisus: Nu 10
vē temeți; mergeți de vestiți fraților mei, ca sî mērgă în Ga-
lileea, și acolo mă vor vedē.

Far mergēnd ele, ēca unū din custodiā viind în oraș a ves- 11
tit archiereilor tōte cele ce s'au făcut. Și adunāndu-se împre- 12

- ună cu bătrânii, și ținând consiliu, au dat arginți mulți ostași.
 13 lor; Dicând: Spuneți: Discipulii lui viind noaptea 'l-au furat
 14 precând dormiam noi. Și de se va auzi acesta la guvernător,
 15 noi îl vom potoli, și ve vom face fără de grijă. Ear ei luând
 arginții au făcut cum i-au învățat; și s'a răspândit acest cuvânt
 între Iudei până astăzi.
 16 Ear cei uu-spre-dece discipuli au mers în Galileea, în mun-
 17 tele nude li-a ordonat Iisus. Și vădându-l i s'au închinat;
 18 dar unii s'au judioit. Și apropiindu-se Iisus li-a vorbit, dicând:
 19 Datu-mi-s'a totă puterea în ceri și pe pământ. Drept aceea
 mergeți și învățați pre toate națiunile, botezându-le în numele
 20 Parintelui și al Fiului și al Sântului Spirit. Învățând pre dinșii
 să pădască toate câte v'am ordonat; și eca eu sunt cu voi în toate
 zilele până la finitul lumei. Amin.

SÂNTA EVANGELIE

DUPRE

MARCU.

CAP. I.

Ioan Botezătorul. Botezul și ispitirea lui Iisus. Chiămarea lui Petru, a lui Andrei, a lui Iacob și a lui Ioan. Iisus vindecă pre bolnavi, pre demonșii și pre un lepros.

- 1 Inceputul evangheliei lui Iisus Christos, fiul lui Dumne-
 2 deu. Precum s'a scris în profeți: Eca eu trimit pre ângerul
 meu înaintea fecei tale, care va prepara calea ta înaintea ta;
 3 Voea celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte
 4 faceți cărările lui. Ioan boteza în pustie, și predica botezul
 5 pocăinței spre ertarea pecatelor. Și mergeau la dinsul totă la-
 turea Iudeei și cei din Ierusalem, și se botezau toți de dinsul
 6 în riul Iordanului, mărturisindu-și pacatele lor. Și era Ioan
 îmbrăcat cu per de cămilă și avea cingătoare de curea împe-
 7 jurul cōpselor lui, și mânca locuste și miere silbatică. Și a
 predicat, dicând: Vine după mine cel mai tare decât mine,
 căruia nu sîntă vrednic, plecându-me și disleg cureua încălță-
 8 mintelor lui. Eu v'am botezat numai cu apă, ear acela ve va
 boteza cu Spirit Sânt.
 9 Și în acele zile a venit Iisus din Nazaretul Galileei, și s'a
 10 botezat de Ioan în Iordan. Și îndată eșind din apă a văzut
 ceriurile deschise, și Spiritul ca un porumb pogorindu-se preste
 11 dinsul. Și vocea a venit din ceriuri, dicând: Tu ești Fiul meu
 cel iubit în care am bine-voit,

Și îndată l-a scos Spiritul în pustie. Și era acolo în pustie 12 13
patru-zeci de zile, ispitindu-se de Satana; și era cu fetele; dar
àngerii îi serviau.

Și după ce Ioan s'a pus în închisóre, a venit Iisus în Ga- 14
lilea, predicând evangelia împărăției lui Dumnezeu. Și zicând: 15
S'a împlinit timpul, și s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu;
pocăiți-vă, și credeți în evanghelie.

Și amblându pe marea Galileei a vădutu pre Simon și pre 16
Andrieu, fratele lui, aruncând mreja în mare; căci erau pescari.
Și li-a zis Iisus; Urmăți-mă, și vă voi face a fi pescari de 17
omeni. Și îndată lăsându-și mrejele i-au urmat. Și de acolo 18 19
mergând puciu mai înainte a vădut pre Iacob al lui Zebedeu,
și pre Ioan, fratele lui, cari erau și ei în corabie, reparându-și
mrejele. Și îndată i-a chiămat; și ei lăsând pre părintele lor 20
Zebedeu în corabie cu nămiții, s'au dus după dînsul.

Și au intrat în Capernaum; și îndată sâmbăta intrând el în si- 21
nagogă a învățat. Și s'au uimit toți de învățătura lui; căci a 22
învățat pre ei ca cel ce are autoritate, ear nu ca Cărturarii. Și era 23
în sinagoga lor un om cu spirit necurat, și a strigat, Zicând: 24
Lasă! ce avem noi cu tine, Iisus Nazariene? ai venit și ne
perți? te știu cine ești — Sântul lui Dumnezeu. Ear Iisus 25
l-a certat, zicând: Tacă, și ești dintr'însul. Și sdruncinându-l 26
spiritul cel necurat, și strigând cu voce tare, a eșit dintr'însul.
Și s'au uimit toți, încât se întrebau între sine, zicând: Ce 27
este acesta? ce este această învățătură nouă? că cu autoritate el
ordună și spiritelor celor necurate, și'l ascultă. Și îndată s'a 28
respândit fama lui în toate împrejurimile Galileei.

Și îndată eșind din sinagogă au venit în casa lui Simon și 29
a lui Andreiu, cu Iacob și cu Ioan. Ear sócra lui Simon jă- 30
cea cuprinsă de friguri; și îndată i-au spus de dînsa. Și 31
viind și apucând-o de mână o a rădicat; și îndată o au lăsat
frigurile; și li servia.

Ear făcându-se sêră, când apunea sórele, aduceau la dînsul 32
pre toți bolnavii și demonisații. Și tot orașul era adunat la 33
ușa. Și el a vindecat pre mulți, cari pățineau de multe fe- 34
luri de bóle, și a scos mulți demoni; și nu lăsa pre demoni și
vorbescă, pentru că'l cunoscău.

Și a doua zi fórte de dimănătă sculându-se a eșit, și s'a dus 35
în loc pustiú, și acolo se ruga. Și l-au urmărit Simon și sócii 36
lui. Și găsindu-l i-au zis: Toți te caută. Și el li-a zis: Si 37 38
mergem în orașele cele mai aproape, ca să predic și acolo; căci
spre acesta am venit. Și predica în sinagogile lor prin totă 39
Galileea, și scotea demoni.

Și a venit la dînsul un lepros rugându-l, și ingenunchind 40
înaintea lui, și zicându-i: Dacă voiesci, poți și me curățesci,

41 Ear făcându-i-se milă lui Iisus, 'și-a întins mâna, s'a atins de
42 el, și 'i-a ȃis: Voiesc, fii curățit. Și vorbind el îndată a ȃis-
43 părut de la dinsul lepra, și s'a curățit. Și oprindu-l de a
44 vorbi de acesta îndată-l-a dimis. Și 'i-a ȃis: Veȃi și nu spui
nimic nimenui, ci mergi de te arată preutului, și ofere pentru
45 curățirea ta cele ce a ordonat Moise, spre mărturie lor. Ear
el eșind a început a vorbi multe și a respândi cuvântul; încât
Iisus nu mai putea să între de față în oraș, ci era afară în lo-
curi pustii; și veniau la el de pretutindenea.

CAP. II.

*Iisus vindecă pre un paraltic; chiamă pre pecătoșii la pocăință, și
apără discipulii sei.*

1 Și earăși a intrat în Capernaum după câteva ȃile; și s'a
2 Sădit că este în o casă. Și îndată s'aun adunat mulți,
încât nu mai putea încăpe nici pe lângă ușă, și el îi predica.
3 Și aū venit la dinsul, aducend pre un paraltic, care se purta
4 de patru. Și neputend ei a se apropia de el pentru multime
aū descoperit acoperemntul casei unde se afla el; și spărgân-
5 du-l aū pogorit patul în care jăcea paralticul. Ear Iisus
vędend credința lor a ȃis paralticului: Fiule! ertă-ȃi-se pe-
6 tele tale. Și erau acolo unii din Cărturari ședend și cugetand
7 în animile lor: Pentru ce acesta vorbesce ast-feliu de blas-
femiă? cine pôte erta pecatele decât numai unul Dumnezeu?
8 Și îndată cunoscend Iisus în spiritul seū, că aceia așa cugetau
în sine-șii, li-a ȃis: De ce cugetaȃi acestea în animile vōstre?
9 Ce este mai lesne — a ȃice paralticului: Ertă-ȃi-se pecatele?
10 seū a ȃice: Scōlă-te, rădică-ȃi patul tēu și āmblă? Dar ca și
sciȃi că Fiul omului are putere pe pământ a erta pecatele (a
11 ȃis paralticului): Tie ȃic: Scōlă-te și rădică-ȃi patul tēu și
12 mergi la casa ta. Și îndată s'a sculat, și rădicându-șii patul,
a eșit înainte tuturor, încât se uimiau toȃi, și glorificau pre
Dumnezeu, ȃicend: Nici o dată nu am vędut așa.
13 Și earăși a eșit la mare, și tōtă mulțimea venia la dinsul,
14 și el îi înveta. Și trecend a vędut pre Levi al lui Alfeiū șe-
ȃend la vamă, și 'i-a ȃis: Urmază-mi. Și sculându-se 'i-a ur-
15 mat. Și precând ședea el în casa lui, mulȃi vameșii și pe-
cătoșii ședeau împreună cu Iisus și cu discipulii sei; caci erau
16 mulȃi și 'i urmau. Ear Cărturarii și Fariseii vędendu-l, că măn-
năncă cu vameșii și cu pecătoșii, ȃiceau discipulilor lui: Pentru
17 ce cu vameșii și cu pecătoșii, mănăncă și bea? Și aūnd Ii-
sus li-a ȃis: Nu aū trebuință cei sânătoșii de medic, ci cei bol-
navi; nu am venit să chiam pre cei drepȃi ci pre cei pecătoșii
la pocăință.
18 Ear discipulii lui Ioan și ai Fariseilor cari postiau aū venit

și i-au zis: De ce postesc discipulii lui Ioan și ai Fariseilor, 19
 dar discipulii tăi nu postesc? Zis-a lor Iisus: Aă dăra pot 19
 nuntași și postescă, până când este mirele cu dinșii? pe cât
 timp aă pre mirele cu ei, nu pot și postescă. Dar vor veni 20
 zile, când se va lua mirele de la dinșii, și atunci vor posti în
 acele zile. Și niminea nu cöse petec de pânză nouă la un 21
 vestmēt vechiū; altmintrelea petecul cel nou trage din celū
 vechiū, și ruptura se face mai rea. Și niminea nu pune vin 22
 nou în fōi vechi; altmintrelea vinul cel nou sparge fōi, și vi-
 nul se vērșă, și fōi se perd; ci vinul nou trebuie să se pună în
 fōi noi.

Și mergēnd el sâmbăta prin ogōre, aă început discipulii lui, 23
 pre când mergeaū, a smulge spice. Ear Fariseii i-au zis: 24
 Veđi ce fac ei sâmbăta, lucru ce nu se cuvine. Ear el li-a 25
 zis: Aă nici odată nu ați cetit ce a făcut David, când a avut
 lipsă, și a flămândit, el și cei ce erau cu dînsul? Cum a in- 26
 trāt în casa lui Dumnezeu în timpul archiereului Abiathar, și
 a mănca pânile punerei înainte, care nu i se cădea să le măn-
 nance, decât numai preuților; și a dat și celor ce erau cu el.
 Și li-a zis: Sâmbăta pentru om s'a făcut, ear nu omul pentru 27
 sâmbăta. Drept aceea Domn este Fiul omului și al sâmb- 28
 betci.

CAP. III.

*Iisus vindecă pre un bolnav în ziua sâmbăteii. Chiămarea celor doș spre-
 dece apostoli. Iisus refutēză pre Farisei, și nu cunoște de ai
 sei decât numai pre cei ce fac voea lui Dumnezeu.*

Și earăși a intrat în sinagogă; și era acolo un om, care 1
 avea mână uscată. Și pându-l pre Iisus de va vindeca sâmbă- 2
 tă, ca si l' poté acusa. Și el a zis omului, care avea mână 3
 uscată: Vino în međiloc! Atunci li-a zis: Se cuvine sâmbăta 4
 a face bine seū a face rău? a scăpa vieță seū a ucide? Ear ei
 tăceaū. Și căutând spre ei cu mânia, și intristându-se pentru 5
 împetrirea animei lor, a zis omului: Întinde-ți mână ta. Și o a
 întins, și a devenit mână lui earăși sănătōsă, ca și cea-l-altă.
 Și eșind Fariseii, îndată s'aū sfātuit cu Erodianiū contra lui, ca 6
 si l' pērdē.

Dar Iisus s'a retras cu discipulii sei cătră mare; și i-au 7
 urmat mulțime mare din Galileea și din Judeea, Și din Ie- 8
 rusalem, și din Idumea, și de dincolo de Iordan, și cei din
 prejurul Tirului și al Sidonului: mulțime mare, aūđind câte făcea,
 a venit la dînsul. Și a zis discipulilor sei si l' ascepte o 9
 luntre din cauza mulțimei, ca si nu l' impresōre. Căci pre 10
 mulți a vindecat, încāt se imbulzeau spre el, ca si se atingē de
 dînsul căți aveaū chinuri. Și spiritele cele necurate, când il 11

vedeau, se prosterneau înaintea lui, și strigau, zicând: Tu ești
 12 Fiul lui Dumnezeu. Și i-a certat mult și nu-l făc cunoscut.
 13 Și s'a suit în munte, și a chemat pre cari a voit, și au venit
 14 la dînsul. Și a orînduit doi-spre-zece, ca și fie cu el, și ca
 15 să trîmîtă pre dinșii și predice, și să aibă putere a vindeca
 16 bôlele și a scôte demonii. Și a pus lui Simon numele Petru;
 17 Și pre Iacob al lui Zebedeu, și pre Ioan, fratele lui Iacob; și
 18 li-a pus numele Boanerges, adică: Fiii tunetului; Și pre
 Andrei, și pre Filip, și pre Bartolomei, și pre Matheu, și pre
 pre Thoma, și pre Iacob al lui Alfeu, și pre Taddeu, și pre
 19 Simon Cananitul; Și pre Iuda Iscariotul, care l-a și trădat.
 20 Și au venit în casă. Și earăși s'a adunat mulțimea, încât nu
 21 puteau ei nici pâine și mîncănce. Și auzînd al lui de aceia
 22 au eșit, ca s'il apuce; căci diceau: Este în uimire. Și Câr-
 turarii cei ce se pogoriseră din Ierusalem diceau: El are pre
 23 Beelzebul, și prin domnul demonilor scôte demonii. Și chia-
 mându-l li-a vorbit în parabole: Cum pôte Satana și scôte pre
 24 Satana? Și dacă o imperăția se va disbina în sine, nu pôte
 25 și stea imperăția aceea. Și dacă o casă se va disbina în sine,
 nu pôte și stea casa aceea.
 26 Și dacă Satana s'a sculat însuși contra sa, și s'a disbinat,
 27 nu pôte și stea, ci are finit. Nimeni nu pôte și între în casa
 celui tare și răpescă vasele lui, de nu va lega mai întăiu pre
 28 cel tare, și atunci va prăda casa lui. Adevăr dic voue: Tote
 29 pecatele se vor erta fiilor ômenilor și orî-cari blasfeme. Dar
 cine va blasfema contra Sântului Spirit, nu i se va erta în e-
 30 tern; ci este vinovat judecării eterne. Pentru că diceau: Spi-
 rit necurat are.
 31 Deci au venit frații lui și mama lui, și stînd afară au
 32 trimis la el, chemându-l. Și ședea mulțimea împrejurul
 seü, și i-au dis: Eca mama ta și frații tîi afară te cău-
 33 tă. Ear el li-a respuns, zicînd: Cine este mama mea, seü
 34 frații mei? Si cîntînd la cei ce ședeau împrejurul seü, a
 35 dis: Eca mama mea și frații mei! Căci ori-cine va face voia
 lui Dumnezeu, acela îmi este frate și soră și mamă.

CAP. IV.

*Parabola semîntorului, a semîntei și a grăuntelui de muștar. Iisus
 potolesce furtuna.*

1 Și earăși a început a învăța lîngă mare; și s'a adunat la
 2 dînsul mulțime mare, încât a intrat în corabie, și a se-
 3 fîvîțat mult în parabole, și în învățătura sa li-a dis: Ascultați!
 4 Eca un semîntor a eșit și semene. Și semîntînd, unele au că-
 dut lîngă cale, și au venit paserile cerului și le-au mîncat.

Ear altele au cădut pe locuri petroase, unde nu aveau mult
 pământ; și îndată au răsărit, pentru că nu aveau pământ a-
 dînc. Dar resărind sorele, s'au pălit; și pentru că nu aveau
 rădăcină, s'au uscat. Ear altele au cădut între spini, și au
 crescut spini, și le-a înecat, și nu au făcut fruct. Ear altele
 au cădut pe pământ bun, și au făcut fruct, înălțându-se și cres-
 cînd, și au produs unele trei-deci, și altele șese-deci, ear altele
 o sută. Și li dicea: Cel ce are urechi de audît, audă.
 Ear când a fost singur, cei ce erau lângă el împreună cu
 cei doi-spre-dece l-au întrebat despre parabolă. Și li-a dis:
 Voue s'a dat a sci misterul imperăției lui Dumnezeu, dar celor
 de afară se fac tôte în parabole; Ca privind si privescă, dar
 si nu cunoscă; și audînd si audă, dar si nu înțelegă; ca nu
 cumva si se întorcă, și si li se erte pecatele lor. Și li-a dis:
 Au nu înțelegă această parabolă, cum dar veți înțelegă tôte pa-
 rabolele? Semănătorul sîmînă cuvîntul. Și acestia sînt cei
 de lângă cale, unde se sîmînă cuvîntul; dar când il aud, in-
 dată vine Satana, și ia cuvîntul care este sîmînat în ânimele
 lor. Și acestia sînt asemenea cei ce se sîmînă pe locuri pe-
 troase, cari când aud cuvîntul, îndată il primesc cu bucurie;
 Dar nu au rădăcină în sineși, ci sînt numai pînă la un timp,
 și apoi rădicându-se strîmtoare sîu persecuțiune pentru cuvînt,
 îndată se scandalisază. Și acestia sînt cei ce se sîmînă între
 spini, cari aud cuvîntul; Dar grijile lumii acesteia, și amă-
 girea avuției, și poftile celor-lalte întrînd, înecă cuvîntul, și
 se face ne-fructifer. Și acestia sînt cei sîmînați pe pământ
 bun; cari aud cuvîntul, și il primesc, și fac fruct, unii trei-deci,
 alții șese-deci, și alții o sută.

Și li-a dis: Au dora se aduce lumină ca si se pue sub o
 broc, sîu sub pat? au nu ca si se pue în sfecnic? Căci nu
 este ceva tînnuit, care si nu se vedescă; nici ascuns decît ca
 si vie la arătare. De are cine-va urechi de audît, si audă!
 Și li-a dis: Vedeti ce auditi! cu ce măsura măsurați, vi se va
 măsura; și voue, celor ce aud, vi se va mai adăoge. Căci cel
 ce are, i se va da, ear cel ce nu are, chiar cea ce are i se va lua.

Și dicea: Ast-fel este imperăția lui Dumnezeu, ca și când
 aruncă un om sîmînța în pământ, Și dacă dorme sîu dacă se
 scôlă, noptea și ziua sîmînța resare și cresce cum nu scie el.
 Căci pământul produce din sine, întâiu érbă, apoi spic, după
 aceea grâu deplin în spic. Ear când se cöce fructul, îndată
 pune secerea, pentru-că a sosit secerișul.

Și dicea: Cui vom asemîna imperăția lui Dumnezeu, sîu
 cu ce parabolă o vom reprezenta? Este ca grăuntele de muștar, si
 care, când se sîmînă în pământ, este mai mic decît tôte se-
 mințele de pe pământ; Dar după ce s'a sîmînat, cresce și

se face mai mare decât toate legumele, și produce ramuri mari, încât pot să locuască păsările cerului sub umbra lui.
 33 Și cu multe parabole ca acestea li vorbîa cuvîntul, precum
 34 puteau să audă. Ear firă de parabolă nu li vorbîa; dar cănd
 erau singuri, explica toate discipulilor sei.
 35 Și în acea zi, făcîndu-se sîră, li-a ȳis: Sî trecem de ceea
 36 parte. Și lăsînd mulținea, l-a ȳut în corabie, precum era.
 37 Și erau și alte corabii cu diusul. Și s'a rădicat vîfor mare
 de vînt, și valurile năvăliau în corabie, încât ea se împluse.
 38 Dar el era la cîrmă dormind pe pernă; și disceptăndu-l l-a ȳu
 39 ȳis: Învătătorile, aũ nu-ȳi este grijă cā perim? Și sculāndu-
 se a certat vîntul, și a ȳis mării: Tacă, liniscesce-te! Și a in-
 40 cetat vîntul, și s'a făcut linisce mare. Și li-a ȳis: De ce sîn-
 41 teȳi așa fricoși? cum! nu aveȳi credinȳă? Și s'a ȳu înfricoșat cu
 frică mare, și ȳiceau unul cātră altul: Oare cine este acesta? cā
 și vîntul și marea îl ascultă.

CAP. V.

*Iisus rîndecă pre un demonisat, și pre o femeie bolnavă; învieȳă pre
 fiu lui Iair.*

12 Și aũ venit dincolo de mare în laturea Gadarenilor. Și
 ȳeșind el din corabie, îndată l-a întîmpinat un om din
 3 morminte cu spirit necurat, Care avea locuinȳă sa în mor-
 4 minte; și nimeni nu putea s'î lege nici *chiar* cu lanțuri; Căci
 de multe ori fiind legat cu cătuși și cu lanțuri, el rupea lan-
 țurile, și sfărāma cătușile, și nimeni nu putea s'î înfrāneze.
 5 Și pururea, nȳptea și ȳiua, era prin munȳi și prin morminte,
 6 strigānd și lovindu-se cu pietre. Ear vȳdēnd pre Iisus de de-
 7 parte a alergat, și i s'a închinat. Și strigānd cu vȳce tare
 a ȳis: Ce am eu cu tine, Iisuse, Fiul lui Dumneȳeũ celui Pre-
 8 ȳalt? te jur pe Dumneȳeũ, sî nu mē chinuesci. Căci îi ȳisese:
 9 Eȳi, spirite necurat, din om! Și l-a întrebat: Care-ȳi *este* nu-
 mele? Și a respuns, ȳicēnd: Legeonā imi *este* numele; cāci
 10 sîntem mulȳi. Și l ruga mult, sî nu-l trimiȳă afară din acea
 11 lature. Și era acolo lāngă munte o turmă mare de porci, pā-
 12 scēnd. Și l-aũ rugat toȳi demonii, ȳicēnd: trimite-ne în porci.
 13 ca sî intrăm într'înșii. Și îndată Iisus li-a dat vȳce. Și eșind
 spiritele necurate, aũ intrat în porci; și s'a precipitat turma în
 14 mare (erau ca la douē mii); și s'aũ înecat în mare. Ear cei
 ce pūseau porcii aũ fugit, și aũ vestit în oraș și prin țerine,
 15 și aũ eșit, ca sî vȳdē ce s'a petrecut. Și aũ venit la Iisus,
 și aũ vȳdut pre cel ce fusese demonisat și avusese legiōnā.
 16 ședēnd și îmbrăcat și întreg la minte, și s'aũ spūimēntat. Și
 naraũ lor cei ce vȳduse, ce s'aũ făcut celui demonisat, și cele
 17 despre porci. Și aũ început a l ruga sî eșē din laturea lor.

Și intrând el în corabie, cel ce fusese demonizat îl ruga, ca și 18
 fie cu dînsul. Inse Iisus nu l-a lasat, ci l-a ȋis: Mergi în casa 19
 ta la ai tȃi, și li vestescce ce ȃi-a fȃcut Domnul și cȃt te-a miluit.
 Și s'a dus, și a început a vesti în Decapole ce l-a fȃcut Iisus; 20
 și toȃi se minunȃu.

Și trecȃnd Iisus în corabie earȃși de ceca parte, s'a adunat 21
 la el multȃme mare; și el era lȃngȃ mare. Și ȃca a venit u- 22
 nul din mai marȃi sinagogeȃi cu numele Iair: și vȃdȃndu-l
 a cȃdȃt la picȃtoarele lui; Și l ruga mult, dicȃnd: Fiȃca mea este 23
 aproape de mȃrte; vino, *me roy*, și puce-ȃi mȃnuile preste dȃnsa,
 ca si se vindece, și va trȃi. Și a mers Iisus cu dȃnsul, și l-a 24
 urmat multȃme mare, și l impresura.

Ear ȃre-care femce, avȃnd curgerea sȃngelui de doi-spre- 25
 dece ani, Și care multe suferise de la mulȃi medici, și ȃi chel- 26
 tuisse tȃte cele ce avuse, fȃrȃ a se folosi, ci i se fȃcea tot mai
 rȃu; Audȃnd despre Iisus, a venit ȃntre multȃme din-apȃi, și 27
 s'a atins de vestmȃntul lui. Cȃci dicea: Numai de mȃe voiȃ 28
 atinge de vestmȃntele sale me voiȃ vindeca. Și ȃndatȃ s'a us- 29
 cat isvorul sȃngelui ei, și a simȃit în corp, cȃ s'a vindecat de
 chinul seȃu. Și ȃndatȃ Iisus cunoscȃnd în sine și puterea ce a 30
 ȃiȃt din el, ȃntȃrcȃndu-se cȃtrȃ multȃmea a ȃis: Cine s'a atins
 de vestmȃntele mele? Ear discipulȃi lui l-aȃ ȃis: Veȃi cȃ mul- 31
 ȃmea te impresura, și ȃici: cine s'a atins de mine? Și cȃuta 32
 ȃmprejur, ca si vȃȃde pre cea ce a fȃcut ȃcȃsta. Ear femcea, ȃn- 33
 uit și a cȃdȃt ȃnaintea lui, și l-a spus tot adevȃrul. Ear el 34
 l-a ȃis: Fiȃcȃ, credȃnȃta ta te-a ȃnsȃnȃtoșat; mergȃ în pace și
 fȃi liberȃ de chinul tȃu.

ȃncȃ vorbind el, aȃ venit unȃi de la mai marele sinagogeȃi, 35
 dicȃnd: Fiȃca ta a murit; pentru ce mai superȃ pre ȃnvȃȃtorul?
 Ear Iisus ȃndatȃ ce a aȃȃit cuvȃntul, ce se vorbȃ, a ȃis mai 36
 mareluȃ sinagogeȃi: Nu te teme; crede numai! Și nu a lasat 37
 pre nicȃ unul si lȃ urmeze, decȃt numai pre Petru și pre Iacob,
 și pre Ioȃn, fratele lui Iacob. Și a venit în casa mai mareluȃ sina- 38
 gogeȃi, și a privit sgomotul și pre cei ce plȃngeȃu și se vȃitȃu mult.
 Și intrȃnd li-a ȃis: De ce vȃ turburaȃi și plȃngeȃi? copila nu a 39
 murit, ci dȃrme. Și și rideȃu de dȃnsul. Ear el scȃȃȃnd 40
 atȃrȃ pre toȃi, a luat pre pȃrȃntele și pre mama copileȃi, și pre
 cei ce erȃu cu el, și a intrat unde jȃcea copila. Și apȃcȃnd pre 41
 copilȃ de mȃnȃ l-a ȃis: Talitha cumi! ȃdicȃ: Copilȃ (ȃȃi dic)
 scȃle-te! Și ȃndatȃ s'a sculat copila și ȃmbla, cȃci era de doi- 42
 pre-dece ani. Și s'aȃ uimit cu uimire mare. Și li-a ordonat 43
 nimenȃ si nu scȃie ȃcȃsta, și a ȃis si lȃ deȃ si mȃnȃnce.

CAP VI.

Iisus deconsiderat în patria sa; el trimite discipulii săi în Iudeea; se scotea a fi Ioan Botezătorul înviat; satură cu cinci pâini și doi pești pre cinci mii de ômeni: âmbă pe mare, și vindecă pre mulți bolnavi.

- 1 Și a eșit de acolo, și a venit în patria sa; și i-au urmat
- 2 discipulii săi. Și fiind sâmbătă, a început a învăța în
- 3 sinagogă, și mulți auzindu-l se miraū, dîcînd: De unde are
- 4 acest om acestea? Și ce felîu de înțelepciune i s'a dat? încât
- 5 și minuni ca acestea să se facē prin mînile lui? Aū nu este
- 6 acesta teslarul, fiul Mariei, și fratele lui Iacob, și al lui Iose, și
- 7 al lui Iuda, și al lui Simon? Și aū nu sînt surorile lui aici la
- 8 noi? Și se scandalisau despre dînsul. Ear Iisus li-a dîs: Nu
- 9 este profet fără onôre, decăt în patria sa, și între rudele sale,
- 10 și în casa sa. Și acolo nu putea să facē nici o minune, decăt
- 11 numai puindu-și mînile sale preste pucîni bolnavi și vindecă.
- 12 Și se mira de necredința lor. Și âmbლა prin satele cele
- 13 din'prejur, învățînd.
- 14 Și a chiămat pre cei doi-spre-dece, și a început a-i trimi-
- 15 te câte doi, și li-a dat putere asupra spiritelor celor necurate.
- 16 Și li-a ordonat să nu ăa nimic pe cale, decăt numai toég; nici
- 17 traistă, nici pîne, nici bani în cîngătore; Ci numai să fie în-
- 18 călțați cu sandali; și să nu se îmbrace cu douē vestiminte. Și
- 19 li-a dîs: Orî unde veți intra în casă, acolo petreceți până ce
- 20 veți eși de acolo. Și orî căți nu vē vor primi, nici vē vor
- 21 asculta, eșînd de acolo, scuturați pulberea de sub picîôre-
- 22 le vôtre, spre mărturie contra lor. Adevēr dîc vouē: Va fi mai
- 23 ușor Sodomei și Gomorreii în ziua judecătēi decăt orașului a-
- 24 celuia. Și eșînd predicaū, ca să se pocăească; Și scoteau
- 25 pre mulți demoni, și ungeau cu oleū pre mulți bolnavi, și i vin-
- 26 decău.
- 27 Și a auzit despre dînsul regele Erod (căci numele lui se
- 28 făcuse cunoscut); și dîcea: Ioan Botezătorul s'a sculat din morți.
- 29 și pentru acēsta lucrēză puterile într'însul. Alții dîceau: Este
- 30 Ilie; ear alții dîceau: Este profet, seū ca unul din profeți. Ear
- 31 Erod auzînd a dîs: Acesta este Ioan, pre care eu l-am deca-
- 32 pitat; el s'a sculat din morți. Căci acest Erod trimițînd a
- 33 prins pre Ioan, și l-a legat în închisóre, pentru Erodiada, fe-
- 34 meea lui Filip, fratele seū; căci o luase de femeē. Căci Ioan dî-
- 35 cea lui Erod: Nuți se cade să aibî pre femeea fratelui tēu. Ear
- 36 Erodiada îl pîndea, și vrea să l' omôre, dar nu putea. Căci
- 37 Erod respecta pre Ioan, sciîndu-l om drept și sânt, și l' ocrotia:
- 38 și ascultându-l, făcea multe, și l' asculta bucuros. Dar viînd o
- 39 di opurtună, cînd Erod făcea ospet la ziua nascereii sale no-
- 40 bililor seî, și căpitanilor, și celor mai mari ai Galileei; Și in-
- 41 trînd fiica Erodiadei, și dîntînd, și plătînd lui Erod și celor

ce şedeau la măsă cu dînsul, a şis regele fetei: Cere de la
mine ori-ce voiesci, şi-ţi voiû da. Şi s'a jurat ei: Ori-ce vei 23
cere de la mine itî voiû da, până la jumătate din imperăia mea.
Ear eşind a şis mamei sale: Ce si cer? Ear aceea a şis: Ca- 24
pul lui Ioan Botezătorul. Şi îndată intrând cu grăbire la
regele a cerut, şicînd: Voiû ca si-mî dai acum in tîpsie capul 25
lui Ioan, Botezătorului. Şi s'a intristat regele fôrte; dar din
causa jurămîntului şi pentru cei ce şedeau împreună cu dînsul nu
a voit si-î refuse. Şi îndată trimiţînd regele pre unul din 26
guarda sa, a ordonat si aducă capul lui; ear el mergînd 'l-a
decapitat in închisore; Şi a adus capul lui in tîpsie, şi 'l-a dat 28
fetei, şi fata 'l-a dat mamei sale. Şi auşind discipulii lui aû 29
venit, şi aû rădicat corpul lui, şi 'l-aû pus in mormînt.

Şi s'aû adunat apostolii la Iisus, şi 'i-aû vestit tôte căte aû 30
făcut şi căte aû învîtat. Şi el li-a şis: Veniţi voi singuri de- 31
osebi in loc pustiu, şi vî repausaţi pucin; căci erău mulţi cari
veniau şi se duceau, şi nu aveaû timp nici si mânânce. Şi 32
s'aû dus in loc pustiu deosebi cu corabia.

Şi 'i-a vîşut mulţimea mergînd, şi mulţi 'l-aû cunoscut, şi 33
alergău acolo pe jos din tôte oraşele, şi aû venit mai 'nainte de
cât ei, şi s'aû adunat la dînsul. Şi eşind Iisus a vîşut mul- 34
ţime mare, şi i s'a făcut milă de ei, pentru-că erău ca oile ce
nu aû păstor; şi a început a'î învîta multe.

Şi fiind ôra deja înaintită, s'aû apropiat la dînsul discipulii 35
lui, şicînd: Locul este pustiu, şi ôra deja înaintită; Dimi- 36
te-î, ca mergînd in oraşele cele din'prejur şi in sate si-şi cum-
pere pânî; căci nu aû ce si mânânce. Ear el respundînd li-a 37
şis: Daţi-li voi si mânânce. Şi 'i-aû şis: Aû dôră vom mer-
ge şi vom cumpăra pânî de doue sute de lei, şi li vom da si
mânânce? Ear el li-a şis: Câte pânî aveţi? mergeţi de ve- 38
deţi. Şi când aû aflat, aû şis: Cinci, şi doi pesci. Şi li-a 39
ordonat si aşede pre toţi cete cete pe erbă verde. Şi aû 40
şedut rînduri rînduri, căte o sută, şi căte cinci-deci. Şi lu- 41
ând cele cinci pânî şi cei doi pesci, cîntănd la ceriû, a bine-
cuvîntat, şi a frînt pânile, şi le-a dat discipulilor sei si le pue
înaintea lor, şi cei doi pesci 'i-a împărţit la toţi. Şi aû mân- 42
cat toţi, şi s'aû săturat. Şi aû luat doue-spre-dece panere 43
pline de fărîmături şi din pesci. Şi cei ce mîncaseră erău 44
ca la cinci mii de bărbaţi.

Şi îndată a constrins pre discipulii sei si între in corabie, 45
şi si mîrgă mai 'nainte de el de ceea parte la Bethsaida, până
ce va dimitte mulţimea. Şi după ce 'i-a dimis, s'a dus in mun- 46
te, ca si se rîge.

Şi făcîndu-se sêră era corabia in meşilocol mării, şi el sin- 47
gur pe uscat. Şi 'i-a vîşut, că se chinuiau vîşind; căci 48

vântul li era contrariu; ear într'a patra strajă a nopții a venit
 49 la dișii, âmbland pe mare, și vrea să trecă pe lângă ei. Ear
 el vedându-l âmbland pe mare, li s'a părut că este năluca, și
 50 au strigat. Căci toți 'l-au vădut, și s'au turburat. Și îndată
 a vorbit cu dișii, și li-a dis: Indrăsniiți, eu sunt; nu vă temeți.
 51 Și s'a suit la dișii în corabie, și a încetat vântul; și ei se uimi-
 52 ră foarte între sine, și se minunară. Căci nu au înțeles
ce se făcuse cu pânile, pentru-că ânima lor era învîrtoșată.
 53 Și trecend, au venit în laturea Ghenesaretului, și au statut
 54 55 la ferm. Și cîind ei din corabie, îndată 'l-au cunoscut; și
 alergând prin toate împrejurimile acelea au început a aduce pe
 56 bolnavi acolo unde aușiau că era el. Și ori-unde intra în
 sate seû în orașe seû în cătune, puneau în pieți pre cei bol-
 navi, și 'l rugau ca măcar de pôlele vestmintelor lui si se a-
 tingă; și căți se atingeau de el se însănătoșau.

CAP. VII.

Iisus muștră pre Farisei și pre Cărturari; condamnă tradițiunea lor; vindecă pre o păgână demonisată, și pre un surdo-mut.

- 1 Atunci s'au adunat la dînsul Farisei și unii din Cărturari,
- 2 cari veniseră de la Ierusalem, și vedend pre unii din discipulii lui
- măncând pâne cu mânilor spurcate, adică nespălate, 'i-au muștrat
- 3 Căci Farisei și toți Iudei, de nu'și spală mânilor de multe ori, nu
- 4 mănăncă, fiind tradițiunea bătrânilor. Și dacă vin din tir,
- de nu se spală, nu mănăncă; și altele multe sînt cari au primit a
- le pădi, precum spălarea paharelor și a ulciorelor și a căldarilor și a
- 5 paturilor. Atunci 'l-au întrebat Farisei și Cărturarii: Pentru ce
- nu âmbli discipulii tîi duple tradițiunea bătrânilor, ci mănă-
- 6 că pâne cu mânilor nespălate? El respundend li-a dis: Bive
- a profeșit Isaia despre voi făcarnicilor, precum este scris: Po-
- 7 porul acesta cu buzele me ouôră, ear ânima lor departe este
- de la mine. Și în gladar me adoră, invetând invetături co-
- 8 mandamente omenesci. Căci lăsand comandamêntul lui Dum-
- neșu, țineți tradițiunea ômenilor: spălarea ulciorelor și a pa-
- 9 harelor, și alte asemenea ca acestea multe faceți. Și li di-
- cea: Bine! lepădați comandamêntul lui Dumneșu, ca să țineți
- 10 tradițiunea voștră. Căci Moise a dis: Ouôră pre părintele tîu
- și pre mama ta; și: Cel ce va injura pre părintele seû, seû pre
- 11 mama sa, cu môrte si môră. Ear voi dișeți: De va dișe nu
- om părintelui seû, seû mamei sale: Corban, adică dar este ceea
- 12 cu ce te-ai fi putut ajuta de la mine. Apoi nu'li mai lăsuți
- si mai facă ce-va pentru părintele se-ai, seû pentru mama sa;
- 13 Disfiind ast-feliu cuvêntul lui Dumneșu prin tradițiunea
- voștră, care ați trădat; și asemenea ca acestea multe faceți.
- 14 Și chîmând la sine pre totă mulțimea li-a dis: Ascultați-mă

toti, și înțelegeți. Nimic nu este din-afară de om, ce intrând 15
 într'insul poate să-l spurce; ci cele ce es dintr'insul, acele sunt
 cele ce spurcă pre om. De are cine-va urechi de audīt, audē. 16
 Și după ce a intrat în casă de dinaiutea poporului, 'l-a 17
 întrebat discipulii lui despre parabolă. Și li-a ȳis: Sȳnteȳi și 18
 voi așa de nepricepuȳi? Aȳ nu înțelegeȳi, că tot ce intră în om
 de din afară nu pȳte să-l spurce? Pentru-că nu intră în ȳni- 19
 ma lui, ci în pȳntece, și ese în urinar, curățȳnd tȳte bucatele.
 Căci 20 21
 Și ȳdicea: Ceea ce ese din om, aceea spurcă pre om; Căci
 din lȳuntrul, din ȳnima ȳmenilor, es cuȳetȳri rele, adulterii, forni- 22
 caȳiunii, ucideri; Furturi, lȳcomii, vicȳleșug, inselȳciunii, des- 23
 frȳnȳri, invidiȳ, blasfemiȳ, trufie, nebuȳie. Tȳte aceste rele 23
 es din lȳntu, și spurcȳ pre om.

Și sculȳndu-se de acolo, s'a dus în laturea Tirului și a Si- 24
 donului; și intrȳnd în casȳ, voia ca nimeni să nu scie; inȳse
 nu a putut fi ascuns. Căci o femea, a cȳreia fiicȳ avea spiriȳ 25
 necurat, aȳuȳind despre dȳnsul, a venit și a cȳȳut la picȳȳȳre
 lui. Și femea era Ellinȳ, de naȳiune Siro-finicianȳ; și'l ru- 26
 ga, ca să scȳȳe demonul din fiica ei. Ear Iisus i-a ȳis: Lasȳ 27
 și se sature mai intȳiu copiiȳ; cȳci nu este bine a lua pȳnca
 copiilor, și a o arunca cȳnilor. Ear ea respȳndȳnd i-a ȳis: 28
 Adeverat, Dȳmne; totuȳi și cȳnii sub mȳsȳ mȳnȳncȳ din fȳrȳ-
 mȳturile copiilor. Și i-a ȳis: Pentru acest cuȳent mergi; a 29
 eȳit demonul din fiica ta. Și mergȳnd la casa sa, a aȳlat 30
 demonul eȳit, și pre fiicȳ jȳcȳnd în pȳt.

Și earȳși eȳȳind din laturea Tirului și a Sidonului, a venit 31
 la marea Galileei, în meȳilocolul laturei Decapoliiei. Și aȳ a- 32
 dus la dȳnsul pre un surd, ce vorbia cu anevoe; și 'l-aȳ rugat
 si-și pȳne mȳna preste dȳnsul. Și luȳndu-l din mȳltȳme deo- 33
 sebi, a pus deȳetele sale în urechiile lui, și scȳipȳnd, s'a atȳns
 de limba lui; Apȳoi cȳutȳnd la ceriȳ a suspȳnat, și i-a ȳis: 34
 Effatha, adicȳ: Dischide-te. Și indatȳ i' s'a dischis au- 35
 ȳul, și i' s'a dislegat legȳtura limbei, și vorbia bine. Și li-a 36
 ordonat si nu spue nimeniȳ; inȳse pe cȳȳt el li ordona, ei mai mult
 vestȳiau. Și se nȳmȳiau preste mȳsurȳ, ȳicȳnd: Tȳte le-a fȳcut 37
 bine: și pre surȳi i-a fȳcut de aȳd și pre muȳi de vorbesc.

CAP. VIII, IX.

*A doua imȳmȳrtire a pȳnilor. Iisus lȳpȳdȳ cererea Fariseilor de a
 li face minȳni. Muȳstrȳ pre discipulii sei; vindecȳ pre un orb, vor-
 besce de persȳna sa și de suferinȳile sale; muȳstrȳ pre ei sei și i'
 indȳemnȳ si se lȳpede de sine. Transȳfiguraȳiunea sa; vindecȳ pre
 un muȳ demonizat, și și pȳȳdicȳ mȳȳrte și inȳvierea sa.*

În acele ȳile, fiind mȳltȳme fȳȳrte mare, și neavȳnd ce mȳn- 1
 ca, a cȳȳȳnat Iisus pre discipulii sei, și li-a ȳis: Milȳ 'mȳ 2
 este de mȳltȳme, pentru cȳȳ sunt treȳi ȳile de cȳȳnd ascȳptȳ lȳȳȳȳ

- 3 mine, și nu au ce mânca. Și de 'i voiu dimita flămânți la casele lor, vor slăbi pe cale; căci unii dintr'înși au venit de departe. Și 'i-au răspuns discipulii lui: De unde va pute ci-
 4 ne-va si sature cu pâne pre acestia aici in pustie? Și 'i-a
 5 întrebat: Câte pâni aveți? Ei au dis: Șapte. Și a ordonat
 6 mulțimei se ședă pe pământ; și luând cele șapte pâni și mul-
 7 țumind, a frânt și a dat discipulilor, ca si le pue înaintea lor;
 8 și le-au pus înaintea mulțimei. Și aveau și pucini pesciori;
 9 și bine-cuvântând, a dis si pue și pre aceia înaintea lor. Și au
 10 mâncat, și s'au săturat; și au luat rămășiți de fărâmaturi
 11 șapte panere. Și cei ce mâncaseră erau ca la patru mii; și
 12 'i-a dimis.
- 10 Și îndată intrând în corabie cu discipulii sei, a venit în păr-
 11 țile Dalmanutei. Și au eșit Fariseii, și au început a se între-
 12 ba cu dînsul, cerend de la dînsul semn din ceri, ispitindu-l.
 12 Și suspinând în spiritul se, a dis: Pentru ce generațiunea l-
 13 cestă cere semn? adevăr dic voue; Nu se va da generațiunei
 14 acesteia semn. Și lăsându-'i a intrat earăși în corabie, și a
 15 trecut de ceea parte.
- 14 Și discipulii uitaseră si ia pâne, și nu aveau cu dînsii în co-
 15 rabie mai mult de căt o pâne. Și i-a prevenit, dicend: Ve-
 16 deți, pădiți-vă de aluatul Fariseilor și de aluatul lui Erod!
 16 Și convorbiau între sine, dicend: Pentru-că nu avem pâne.
 17 Ear Iisus cunoscend, li-a dis: Pentru ce vorbiți între sine-vă,
 18 că nu aveți pâne? încă nu înțelegeți nici pricepeți? încă
 19 învertoșată aveți ânima voastră? Ochii avend nu vedeți?
 20 și urechi avend nu auziți? și nu vi aduceți aminte? Când
 21 am frânt cele cinci pâni la cele cinci mii, câte panere pline de
 22 fărâmaturi ați rădicat? Dis-au lui: Doue-spre-dece. Și când
 23 cele șapte la cele patru mii, câte panere pline de fărâmaturi
 24 ați rădicat? Ear ei au dis: Șapte. Și li-a dis: Dar cum încă
 25 nu înțelegeți?
- 22 Și a venit la Bethsaida; și 'i-au adus un orb, și 'l-au rugat
 23 si se atingă de dînsul. Și apucând pre orb de mână 'l-a
 24 scos afară din sat; și scuipind pe ochii lui, și puindu-'și mâ-
 25 nile sale preste dînsul, 'l-a întrebat de vede ce-va. Și căutând
 26 dicea: Vede ômenii ca arborii âmblând. După acesta earăși
 27 'și-a pus mânila pe ochii lui, și 'l-a făcut de a vedut; și s'a
 28 îndreptat, și a vedut lămurit pre toți. Și 'l-a trimis la casa sa,
 29 dicend: Nicî în sat si întri, nicî si spuî cui-va în sat.
- 27 Și a eșit Iisus și discipulii lui în satele de lângă Cesarea
 28 lui Filip; și pe cale a întrebat pre discipulii sei, dicendu-li:
 29 Cine dic ômenii că sînt eu? Ear ei au răspuns: Ioan Bote-
 30 zătorul; alții: Ilie; ear alții: Unul din profeți. El li-a dis:
 31 Dar voi, cine diceți că sînt eu? Și răspundend Petru 'i-a dis:

Tu eşti Christosul. Și li-a ordonat, ca să nu spue nimeni 30
despre dînsul.

Și a început a-î învăța, că trebuie să sufere multe Fiul o- 31
mului, și a fi omorît, și după trei zile a învia. Și de față vor- 32
bia acest cuvânt; și apucându-l Petru începu a-l certa. Ear 33
el întorcându-se, și căutând spre discipulii săi, a certat pre Pe-
tru, zicînd: Lipsesci, Satano! căci nu cugești cele ce sînt ale
lui Dumnezeu, ci cele ce sînt ale oamenilor.

Și chîmînd la sine mulțimea împreună cu discipulii săi, li-a 34
zîs: Ori cine vrea să vie după mine, să se lepede de sine, și
și-și iea crucea sa, și să-și urmeze. Căci cel ce va voi să-și 35
mîntuască viața sa o va pierde; înse cel ce va pierde viața sa
pentru mine și pentru evanghelie, acela o va mîntui. Căci ce 36
va folosi omul, de ar cîștiga lumea totă, și-și va pierde sufle-
tul său? Său ce va da omul schimb pentru sufletul său? 37
Deci cel ce se va rușina de mine și de cuvintele mele într'a- 38
cest neam adulter și păcătos, de acela și Fiul omului se va ru-
șina, când va veni în gloria Părintelui său cu sînții îngeri.

Și el li zicea: Adevăr zic voue, că sînt unii din cei ce IX
stați aici, cari nu vor gusta mörte, până cînd nu vor vedé
împărăția lui Dumnezeu viind în putere.

Și după șese zile a luat Iisus pre Petru și pre Iacob și pre 2
Ioan, și i-a suit în munte înalt deosebi singuri, și s'a transfi-
gurat înaintea lor. Și vestmintele lui deviniră strălucite, fôrte 3
albe ca zăpada, în ce chip nălbitorul pe pămînt nu pöte să nă-
bescă. Și li s'a arătat Ilie împreună cu Moise, și vorbeau cu 4
Iisus. Și răspundînd Petru a zîs lui Iisus: Învătătorule, bine 5
este nouc a fi aici! si facem trei colibi: ție una, lui Moise una,
și lui Ilie una. Că nu scia ce să vorbescă, căci erau înfrico- 6
șați. Și s'a făcut nor, unbrindu-i; și a venit vöce din nor, 7
zicînd: Acesta este Fiul meu cel iubit; pre acesta ascultați.
Și fără de veste căutînd ei împrejur, nu au mai vödit pre ni- 8
meni decăt pre Iisus singur cu dînșii.

Ear pogorîndu-se ei din munte, li-a ordonat, să nu spue ni- 9
menii cele ce au vödit, până cînd Fiul omului va învia din
mörți. Și au ținut cuvîntul între sine, întrebînd unul pre al- 10
tul ce este aceea—a învia din mörți. Și l-au întreat, zicînd: 11
Pentru ce zic Cărturarii, că Ilie trebuie să vie mai 'nainte?
Ear el răspundînd li-a zîs: Ilie viind mai 'nainte va restabili 12
töte; și, cum este scris de Fiul omului, ca să sufere multe și
să fie disprețuit. Dar zic voue, că Ilie a venit deja, (și i-au 13
făcut câte au voit), precum este scris despre el.

Și viind la discipulii săi a vödit mulțime mare împrejurul 14
lor, și Cărturarii întrebându-se cu dînșii. Și îndată tot po- 15

- 16 porul vădându-l s'a uimit, și alergând l-a salutat. Și el a
 17 întrebat pre Cărturari: Ce vă întrebuți cu dinși? Și răspun-
 dând unul din mulțime a ălis: Învățătorule, am adus la tine
 18 pre fiul meu care are spirit mut; Și ori-unde îl apucă, îl
 zdrobesce, și spumeasă, și scrisnesce cu dinții sei, și se usuca;
 și am rugat pre discipulii tăi ca si'l scote, dar nu au putut;
 19 Ear el răspundând li-a ălis: Genațiune necredicioasă! până când
 voi fi cu voi? până când voi suferi pre voi? aduceți-l la
 20 mine. Și l-au adus la dinsul; și vădându-l, îndată l-a sdrun-
 21 cinat demonul, și cădând la pământ se tăvălia spumând. Și a
 întrebat pre părintele lui: Cât timp este de când i s'a făcut
 22 acesta? El a ălis: Din copilărie. Și de multe-ori l-a aruncat
 in foc și în apă, ca si'l pârde; ci dacă poți ceva, miluesce-ne,
 23 și ajută-ne. Ear Iisus i-a ălis: Dacă poți crede, toate sunt
 24 posibile celui ce crede. Și îndată părintele copilului strigând
 24 ca lacrimi a ălis: Cred, Dómne, ajută necredinței mele. Ear
 vădând Iisus, că năvălesce poporul, a ordonat spiritului strigând
 necurat, ădicându-i: Spirit mut și surd, eă îți ordon: eăi din-
 26 tr'insul, și de acum si nu mai intri in el. Și strigând: eăi din-
 sdruncinându-l, a eăit; și el s'a făcut ca un mort; încât mulți
 27 ădiceau, că a murit. Dar Iisus apucându-l de mână, l-a ră-
 dicat; și s'a sculat.
 28 Și intrând el în casă, l-au întrebat discipulii lui deosebii:
 29 Pentru ce noi nu am putut si'l scotem? El li-a ălis: Acest
 soiu cu nimic nu pôte eăi decât priu rugăciune și prin post.
 30 Și de acolo eăind, mergeau prin Galileea, și el nu vrea ca
 31 si'l scie cine-va. Căci invăța pre discipulii sei, și li ădicea:
 Fiul omului se va trăda în mânilé ómenilor, și'l vor omori; și
 32 după ce îl vor omori, va învia a treia ăi. Ear ei nu înțele-
 geau cuvântul, și se temeau si'l întrebe.
 33 Și a venit la Capernaum; și fiind în casă, i-a întrebat: De-
 34 spre ce aăi convorbi între sine-vé pe cale? Ear ei au tăcut;
 35 căci avuse vorbe între sine și pe cale, cine ar fi mai mare. Și
 ședând, a ăliămat pre cei doi-spre-dece, și li-a ălis: Cel ce va
 si fie întâiu, acesta si fie mai pe urmă de toăi, și serv tuturor.
 36 Și luând un copil, l-a pus în meăilocol lor; apoi luându-l în
 37 braăele lui, li-a ălis: Cel ce va primi pre unul dintr'aceăi
 copil în numele meu, primesce pre mine; și cel ce trimisce pre
 mine, nu primesce pre mine, ci pre cel ce m'a trimis.
 38 Atunci Ioan luând cuvântul i-a ălis: Învățătorule, am văăut
 pre óre-cine întru numele tău scotând demoni, și el nu ni ur-
 39 meză; și l-am oprit, pentru că nu ni urmază. Dar Iisus a ălis:
 Nu'l opriăi; căci nimeni nu este care va face minui în numele
 40 meu, și si pótă lesne a me vorbi de rău. Căci cel ce nu este
 41 contra noastră este pentru noi. Și ori-cine vi va da de béut

un pahar de apă în numele meu, pentru că sunteți ai lui Christos, adevăr dic voue, nu și va perde plata sa.

Și ori-cine va scandaliza pre unul dintr' *acești* mici, cari cred 42 în mine, mai bine ar fi lui, dacă i s'ar lega o piatră de mără de grumazul său, și s'ar arunca în mare. Și de te scandalisă 43 done mâni având și intri în gheenna, în focul nestins; Unde 44 viermele lor nu mure, și focul nu se stinge. Și de te scandalisă 45 piciorul tău, taie-l; mai bine îți este schiop și intri în viață, decât decât done piciorile având și fii aruncat în gheenna, în focul nestins. Unde viermele lor nu mure, și focul nu se stinge. 46 Și de te scandalisă ochiul tău, scote-l; mai bine îți este cu un 47 ochi și intri în imperăția lui Dumnezeu, decât doi ochi având și fii aruncat în focul gheennei. Unde viermele lor nu mure, 48 și focul nu se stinge. Căci fie-care cu foc se va săra; și totă 49 sacrificia cu sare se va săra.

Bună este sarea; dar făcându-se sarea nesărată, cu ce o veți 50 dreg? Aveți sare în voi, și fiți în pace unul cu altul.

CAP. X.

Înzădura lui Iisus supra dispărțeniei. El bine-cvrântă pre prunci, vorbesce de pericol avuției, predice suferințele sale și mărta sa; mustră pre fiii lui Zebedeu, și vendecă pre orbul Bartimeu.

Și sculându-se de acolu a venit în hotarele Iudeii, dincolo 1 de Iordan; și earăși s'aun adunat glotele la dinsul, și pre-cum avea datină, earăși îi învăța.

Și apropiindu-se Fariseii, l-au întrebat: Ore este permis 2 bărbatului să lase femeia? ispitindu-l. El răspundând li-a 3 dis: Ce v'a ordonat Moise? Ei au dis: Moise a permis să scrie 4 carte de dispărțenie, și să o lase. Și răspundând Iisus, li-a dis: 5 După împetrirea inimii vostre v'a scris acest comandament. Dar de la începutul creațiunei i-a făcut Dumnezeu bărbat și fe- 6 mee. Pentru acesta va lăsa omul pre părintele său, și pre 7 mama sa, și se va lipi de femeia sa; Și amândoi vor fi un 8 trup; de aceea nu mai sunt doi, ci un trup. Deci ce a în- 9 preunat Dumnezeu, și nu disparte omul.

Și în casă earăși l-au întrebat discipulii lui de acesta. 10 Și li-a dis: Ori-cine și va lăsa femeia sa, și va lua alta, comi- 11 te adulteriu contra ei. Și femeia deși va lăsa barbatul, și se 12 va mărita după altul, comite adulteriu.

Și aduceau prunci la dinsul, ca să se atingă de ei; ear dis- 13 cipulii mustrău pre cei ce i aduceau. Dar Iisus vădând *acesta*, 14 s'a indignat, și li-a dis: Lăsați pruncii să vie la mine, și nu-i opriți; căci a unora ca acestora este imperăția lui Dumnezeu. Adevăr dic voue: Ori-cine nu va primi imperăția lui Dumnezeu 15

- 16 ca un prunc, nu va intra într'însa. Și luându-îi în brațe, și-a pus mâinile peste ei, și i-a bine-cuvântat.
- 17 Și eșind el în cale, alergând ore-care și ingenunchind înaintea lui, îl întreba: Învățătorule bune, ce să fac, ca să mi se moște.
- 18 nesc viața eternă? Iisus i-a zis: Pentru ce mi zici bun? nimeni nu este bun, de cât numai unul, Dumnezeu.
- 19 Comandamentele seîi: Si nu comiți adulteriu; si nu ucide; si nu furi; si nu mărturisești marturie mincinoasă; si nu răpesci; si nu mătușă; si nu părinte tot și pre mama ta. El răspundând, i-a zis: Învățătorule, toate acestea le-am pădăt din tineretele mele.
- 20 Iisus cîntînd spre el l-a iubit, și i-a zis: Dacă una'ți lipsește, mergi, vinde-ți câte ai, și le dă seracilor, și vei ave tesaur în ceri; și vino, ia crucea, și urmază-mi.
- 21 Ear el supărîndu-se de acest cuvînt, s'a dus intristat; căci avea avuții multe.
- 22 Și cîntînd Iisus împrejur a zis discipulilor sei: Căt de anevoe vor intra în imperăția lui Dumnezeu cei ce au avuții!
- 23 Ear discipulii se uîmiau de cuvintele lui. Dar Iisus carăși răspundînd, li-a zis: Fiilor! căt de anevoe este si între în imperăția lui Dumnezeu cei ce se încred în avuții!
- 24 Mai lesne este ca funia si trec_e prin urechia acului, de căt avutul si între în imperăția lui Dumnezeu. Ear ei mai mult se uîmiau, dîcînd unul cătră altul: Și cine pôte si se mîntuiescă?
- 25 Ear cîntînd Iisus la dîșii, li-a zis: La ômeni este imposibil, dar nu la Dumnezeu; căci la Dumnezeu sînt tôte posibile.
- 26 Atunci Petru a început a-i dice: Eca noi am lăsat tôte, și am urmat ție. Și răspundînd Iisus, i-a zis: Adevăr dic voue, nimeni nu este care-și-a lăsat casă, seû frați, seû surori, seû părinte, seû mamă, seû femea, seû copii, seû țérine, pentru mine și pentru evanghelie,
- 27 Care nu va primi iusutite acum în acest timp: case, și frați, și surori, și mame, și copii, și țérine, și persecuțiuni; și în lumea cea viitoare viața eternă.
- 28 Dar mulți dintre cei autăii vor fi pe urmă; și dintre cei de pe urmă iutăii.
- 29 Și erau pe cale, suindu-se la Ierusalem, și mergea Iisus înaintea lor; ear ei se spăimîntau, și urmîndu-îi li era frică.
- 30 Și luînd earăși pre cei doi-spre-dece, a început a li vorbi despre cele ce erau si i se întemple; Dicînd: Eca ne suim la Ierusalem, și Fiul omului se va trăda archiereilor și cărturarilor, și'l vor condamna la mórte, și'l vor trăda păgănilor. Și'l vor batjocori, și'l vor biciui, și'l vor scuipi, și'l vor omori; și a treia zi va învia.
- 31 Apoi au venit la el Iacob și Ioan, fiii lui Zebedei, dîcînd: Învățătorule, voim ca si ni faci ce vom cere.
- 32 Ear el li-a zis: Ce voiți ca si vi fac? Ei i-au zis: Dă-ni ca si ședem, unul d'a dreapta ta, și altul d'a stînga ta, în gloria ta.
- 33 Iisus: Nu sciți ce cereți; puteți si beți potirul care eu beu?

și si vè botezați cu botezul cu care me botez? Ei 'i-au ȑis: 39
 Putem. ȑis-a lor Iisus: Potirul, pre care cū beū, cu adevè-
 rat il veți bē; și cu botezul, cu care cū mē botez, vè veți boteza;
 Inse a sedē d'a drēpta și d'a stinga mea nu pot si daū; ci se 40
 ra da celor pentru cari s'a gătīt.
 Și auȑind acēsta cēi dece, aū început a se îndigna asupra 41
 lui Iacob și lui Ioan. Dar Iisus chiāmându-'i la sine, li-a ȑis: 42
 Sciți, cū cēi ce se socotesc domni ai naȑiunilor le domnesc;
 și cēi mai mari ai lor le stăpānesc. Dar între voi si nu fie 43
 așa; ci cel ce voiesce si fie mare între voi, si fie voue serv;
 Și cel ce din voi voiesce si fie întâiū, si fie tuturor serv. Căci 44 45
 si Fiul omului nu a venit si fie servit, ci si servescă, și si'și
 dea viēta sa rescumparare pentru mulți.
 Și aū venit la Ierichon; și eșind el din Ierichon cu disci- 46
 puli lui și cu popor mult, orbul Bartimeiū, fiul lui Timeiū,
 ședea lângă cale cerșind. Și auȑind cū este Iisus Nazariēuul, 47
 a început a striga, și a ȑice: Iisuse, fiul lui David, miluesce- 48
 mă! Si'l certā mulți cu si tacē; inse el cu mult mai vīrtos
 striga: Fiul lui David, miluesce-mē! Și stānd Iisus a ȑis si'l 49
 chiāme. Și aū chiāmat pre orbul, ȑicēndu-'i: Îndrāznesce! scō-
 lă, el te chiāmă. Ear el, lepādāndu-'și vestmēntul scū, s'a scu- 50
 lat, și a venit la Iisus. Și respundēnd Iisus i-a ȑis: Ce vo- 51
 iesci, si'ti fac? Orbul 'i-a ȑis: Înevătōrule! ca si vēd. Ear 52
 Iisus i-a ȑis: Mergi, credinȑa ta te-a mântuit; și îndatā a vē-
 dut, și a urmat lui Iisus in cale.

CAP. XI.

*Intrarea lui Iisus in Ierusalem. Smochinul blestemat. Vinȑetori
 alungați din templu. Tāria credinȑei și a rugăciunei.*

Și apropiindu-se de Ierusalem, in Bethfage și Bethania, cātră 1
 ȑi Muntele Olivilor, a trimis doi din discipuli sei; Și li-a 2
 ȑis: Mergeți in satul care este înaintea vōstră; și îndatā intrānd
 într'insul, veți afla un mīnz legat, pe care nici un om nu a șe- 3
 dūt; dislegāndu-'l, aduceți-'l. Și de vi va ȑice cine-va; Pen-
 tru ce faceți acēsta? ȑiceți, cū Domnului trebuesce; și îndatā 4
 il va trimite aici. Și aū mers, și aū aflat mīnzul legat lângă 5
 ușă, afarā la rāspāntie; și 'l-aū dislegat. Dar ore-cari din
 cēi ce sta acolo li-aū ȑis: Ce faceți de dislegați mīnzul? 6
 Ear ei li-aū ȑis, procum li ordonase Iisus; și 'i-aū lāsāt. 7
 Și aū adus mīnzul la Iisus, și 'și-aū pus vestmīntele lor pe el;
 și a ședūt pe dīnsul. Și mulți așterneaū vestmīntele lor pe 8
 cale; ear alȑii taeaū ramuri din arbori și le așterneaū pe cale.
 Și cēi ce mergeaū înainte, și cēi ce urmaū, strigaū, ȑicēnd: 9
 Osanna! bine-cuvēntat fie cel ce vine in numele Domnului;

- 10 Bine-cuvântată *fie* imperiția părintelui nostru David, carea vine
in numele Domnului; Osanna în înălțimi.
- 11 Și a intrat Iisus în Ierusalem și în templu; și după ce a vădut
tôte, fiind ôra înaintită, a eșit la Bethania cu cei doi-spre-dece.
- 12 13 Și a doua zi eșind el din Bethania, a flămândit; Și vedând
un smochin de departe arënd frunze, a venit. că doră va afla
ce-va într'insul; dar viind la el nu a aflat nimic decât numai
14 frunze; căci încă nu era timpul smochinelor. Și Iisus luând
cuvântul i-a đis: De acum înainte nimeni si nu mai mănânce
fruct din tine în etern. Si auđiau discipulii lui.
- 15 Și au venit la Ierusalem; și intrând Iisus în templu a in-
ceput a scôte pre cei ce vindeau și cumpărau în templu, și a
resturnat mesele schimbătorilor de bani, și scaunele celor ce
16 vindeau porumbi; Și nu lăsa si pörte cine-va vas prin tem-
17 plu. Și i învêta, dîcënd: Aũ nu este scris: Casa mea se va
chiãma casă de rugăciune pentru tôte națiunile? voi inse ô ați
18 făcut pesceră de tâlhari. Și au auđit carturarii și archiereii,
și căutaũ cum si'l pierde; căci se temeau de dînsul, pentru că
19 tot poporul se mira de învêțătura lui. Și făcëndu-se sêrã a
eșit afară din oraș.
- 20 Și a doua zi trecënd a vădut smochinul uscat din rădicină.
- 21 Și aducëndu-și aminte Petru, i-a đis: Învētătorule, veđi smo-
22 chinul, pre care l-ai blestemat, s'a uscat. Și respundënd Iisus,
23 li-a đis: Aveți credință în Dumnezeu. Căci, adevêr đic voue,
că ori-cine va đice muntelui acestuia: Rădică-te, și te aruncă
în mare; și nu se va îndoi în ânima sa, ci va crede că cele ce
24 va đice vor fi: îi va fi ori-ce va đice. Pentru acesta đic voue:
că tôte câte cereți, rugându-vê, credeți că veți primi, și se va
25 face voue. Și când stați de vê rugați, ertați ori-ce aveți con-
tra cui-va; ca și Părintele vostru cel din ceriuri si vi erte
26 greșelele vöstre. Înse dacă voi nu veți erta, nici Părintele
vöstru cel din ceriuri nu vi va erta greșelele vöstre.
- 27 Și au venit carăși la Ierusalem; și âmblând el în templu,
28 au venit la dînsul archiereii și carturarii și bătrânii; Și i-au
đis: Cu ce autoritate faci acestea? și cine i-i-a dat acestã au-
29 toritate, ca si faci acestea? Ear Iisus respundënd li-a đis:
întreba-voiũ și eũ pre voi un cuvênt, și si'mi respondeți; și
30 voiũ spune și eũ voue cu ce autoritate fac acestea. Botezul
31 lui Ioan, din ceriũ a fost, sêu de la ômeni? respondeți-mi. Și
ei vorbiaũ între sine, dîcënd: de vom đice: din ceriũ, va đice:
32 Pentru ce nu ați cređut lui? Ear de vom đice: de la ômeni,
se temeau de popor; căci toți socotiaũ pre Ioan, că în adevêr
33 a fost profet. Și respundënd au đis lui Iisus: Nu scim. Și
respundënd Iisus a đis lor: Nicĩ eũ nu voiũ spune voue cu ce
autoritate fac acestea.

CAP. XII.

Parabola lucrătorilor viei: piatra deconșiderată de ziditori; tributul Cesarului; cërta Sadukeilor despre înviere; despre comandamentul cel mai mare; Christos fiu și domn al lui David; vedura care pune pușini bani în corbană.

Și a început a li vorbi în parabole: Un om a plantat vie, 1
și a îngrădit-o împrejur cu gard, și a săpat tesc într'însa, 2
la timp a trimis un servitor la lucrători, ca si ia de la dinșii din 3
fructul viei. Îuse ei apucându-l, 'l-au bătut, și 'l-au retrimis 4
desert. Earăși a trimis cătră dinșii pre alt servitor; și pre acela, 5
aruncând cu pietre în el, 'i-au rānit capul, și 'l-au retrimis insultat. 6
Earăși a trimis pre altul; și pre acela 'l-au omorit; și mulți alții, 7
pre unii bătându-l, și pre alții omorindu-l. Deci avēd āncă un 8
iubit al seū, a trimis și pre acela mai pe urmă la ei, di- 9
niū, iubit al seū, a trimis pre fiul meū. Îuse lucrătorii aceia āu 10
cēd: Vor respecta pre fiul meū. Îuse lucrătorii aceia āu 11
intre sine: Acesta este moscenitorul: veniți si 'l ucidem, și
moscenirea va fi a noastră. Și apucându-l, 'l-au omorit, și 12
'l-au scos afară din vie. Deci ce va face stăpānul viei? veni- 13
va, și va perde pre acei lucrători, și va da viea altora. Aū 14
nu ați cetit ācēstā scripturā: Piatra, pre care āu deconșiderat-o
ziditorii, a devenit capul unghiului; Domnul a făcut acest lu- 15
cru, și este minunat în ochii nostri?

Și căutāu si 'l prindē; dar se temeaū de popor; cāci āu 16
cunoscut cā a 17
18
19
20
21
22
23

Apoi āu trimis cătră dīnsul pre unii din Farisei și din Ero- 13
diani, ca si 'l prindē în cuvēnt. Ear ei viind 'i-āu 14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Și āu venit la dīnsul Sadukeii, cari 18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

- invia, al căruia dintr'înșii va fi femeea? căci tus-septe au avut-o de femeie. Și răspundând Iisus li-a ȝis: Vă rătăciți, pentru-că 24 de femeie. Și scrișii scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. Căci când 25 nu scrișii scripturile, nici se vor insura, nici se vor mărita; ci vor invia din morți, nici se vor insura, nici se vor mărita; ci 26 vor fi ca ȱngerii in ceriuri. Dar despre morți, că se vor scu- la, au nu ați cetit in cartea lui Moise, cum 'i-a vorbit Dum- neȝeu in rug, ȝic nd: E  sunt Dumnezeuul lui Abraam,  i Dumne- 27 ȝeu lui Isaac,  i Dumnezeuul lui Iacob. El nu este Dumnezeuul al morților, ci Dumnezeuul al viilor; dec  voi mult v  rătăciți. 28  i apropiindu-se unul din Cărturari, carele 'i auȝise discu- t nd, pricep nd că li-a respuns bine, 'l-a intreb : Care co- 29 mandament este cel mai int iu din t te. Ear Iisus 'i-a res- puns: Cel mai int iu de t te comandamentele este: Auȝi 30 Israele, Domnul, Dumnezeuul nostru, unul este Domn.  i si iubescă pre Domnul, Dumnezeuul tău din t t   nima ta,  i din tot sufletul tău,  i din tot cugetul t u,  i din t t  puterea 31 ta; acesta este cel int iu comandament. Ear al doilea, ase- menea aceluia este acesta: Si iubescă pre apr pele t u ca in- su'ți pre tine. Alt mai mare comandament dec t acesta nu este. 32  i 'i-a ȝis Cărturarul: Bine, inv t torule! adev rat ai ȝis; căci 33 unul este Dumnezeu,  i nu este altul afară de dinsel;  i a' l' iubi din t t   nima,  i din tot cugetul,  i din tot sufletul,  i din t t  puterea;  i a iubi pre apr pele ca in-su-'și pre sine este 34 mai mult dec t t te olocaustele  i sacrificiile. Ear Iisus v - ȝ nd că a respuns cu ințelepciune, 'i-a ȝis: Nu esc  departe de imper tia lui Dumnezeu.  i nimeni nu mai indr znia si' l' intrebe mai mult.
- 35  i Iisus inv t nd in templu a luat cuv ntul ȝic nd: Cum 36 ȝic Cărturarii, că Christos este fiu  al lui David? Căci inșuși David a ȝis prin Spiritul S nt: ȝis-a Domnul Domnului meu:  eȝi d'a dr pta mea, p n  ce voi  pune pre inimici t i  ster- 37 nut picior elor tale. Dec  in-su-'și David il numesce Domn; de unde dar este el fiu  al lui?  i poporul il ascultă bucurosi.
- 38  i li vorbia in inv t tura sa: P ȝiti-ve de Cărturari, cărora li 39 place a imbla in vestimente lungi,  i iubesc salutări in piețe,  i scaunele cele mai de sus in sinagogi,  i locurile cele mai int iu 40 la ospete; Cari consumă casele v duvelor,  i cu pretext fac lungi rugăciuni; acestia vor primi mai mare condemnare.
- 41  i  eȝ nd Iisus in fața corbanei, privia cum aruncă popo- 42 rul ban  in corbană;  i mulți avuți aruncau multe.  i viind 43 o văduvă seracă a aruncat doi fileri, ce fac cinci ban .  i ch - m nd pre discipulii se  li-a ȝis: Adev r ȝic voue, că acest  văduvă seracă a aruncat mai mult, dec t toți cei ce au aruncat in cor- 44 ban . Căci toți din abundența lor au aruncat; dar acest  din lipsa sa a aruncat t te c te a avut, adică tot avutul se .

CAP. XIII.

*Predicarea dărămării templului și a Ierusalimului. Semnele înaintea
acestei întemplieri și a venirii a doua a lui Iisus Christos.
Îndemnare la priveghiare.*

Și eșind el din templu, i-a dis unul din discipulii săi: În-
vățaturile, veți ce felii de pietre și ce felii de zidiri! Și
răspundând Iisus i-a dis: Veți aceste zidiri mari? nu va rămă-
né piatră pe piatră, care nu se va risipi.
Și ședând el pe Muntele Olivilor în fața templului, l-a în-
trebat deosebi Petru și Iacob și Ioan și Andrei: Spune noue,
când vor fi acestea? și prin care semn se va recunoște, că se
vor îndeplini acestea? Ear Iisus răspundându-li a început
a dice: Căutați si nu vă amăgescă cine-va. Căci mulți
vor veni în numele meu, dicând: Eu sunt *Christos*; și vor a-
măgi pre mulți. Ear când veți auzi de resboae și de vesti
de resboae, si nu vă spăimântați; căci trebuie si fie acestea; inse
ăncă nu este finitul. Căci se va scula națiune contra națiunei,
și regat contra regatului; și vor fi cutremuri pe alocurea, și
vor fi fomeți și turburări.

Acestea sunt începutul durerilor. Deci pădiți-vă; căci
vă vor trăda la tribunale; și veți fi bătuți în sinagogi; și veți
fi duși înaintea guvernătorilor și regilor pentru mine, spre mărtu-
ria lor. Și mai întâiu trebuie si se predice evanghelia între
tote națiunile. Ear când vă vor duce, și vă vor trăda, si nu
vă îngrijii mai înainte ce veți vorbi, nici si meditați; ci ori-
vi se va da într'acea oră, aceea si vorbiți; căci nu voi sunteți
cei ce vorbiți, ci Spiritul Sânt. Și va trăda frate pre frate
spre moarte, și părinte pre fiu; și se vor scula copii contra pă-
rinților, și i vor lăsa si i omóre. Și veți fi urii de toți pentru
numele meu; ear cel ce va răbda până în finit, acela se va
mântui.

Ear când veți vedé abominațiunea pustiurei, cea predișă de
profetul Daniel, stând unde nu se cade (cel ce cetesce si în-
telege), atunci cei ce sunt în Iudeea si fugé la munți; Și cel
ce este pe casă si nu se pogóre în casă, nici si între si ia ce-
va din casa sa; Și cel ce este în câmp si nu se întorcé ina-
poi si i ia vestmântul său. Ear vai de cele îngreunate, și de
cele ce vor alapta în zilele acelea. Și rugați-vă, ca si nu
fie fuga voastră érna. Căci va fi în zilele acelea strimtorare,
asemene căreia nu a fost de la începutul creațiunei până a-
cum, și nici va mai fi. Și de nu ar fi scurtat Dumnezeu di-
lele acelea, nu ar scăpa ori-ce corp; inse pentru aleșii lui
va scurta zilele acelea. Atunci de vi va dice cineva: Ecă aici
este *Christos*! său, ecă acolo! nu credeți. Căci se vor scula
Christos mincinoși, și profeti mincinoși, și vor arăta semne și

- minuni, încât si amăgescă. de ar fi posibil, și pre cei aleși.
- 23 Ear voi pădiți-vă; écă mai 'nainte v'am spus tôte. cei aleși.
- 24 In dîile acelea, după strîmtoarea aceea, sôrele se va in-
- 25 tuneca, și luna nu'si va da lucorea sa; Și stelele cerului
- 26 vor căde. și puterile cele din ceriuri se vor clăti. Și atunci
- vor vedé pre Fiul omului viind pe nori cu mare putere și glo-
- 27 riă. Și atunci va trimite pre ângerii sci, și va aduna pre cei
- aleși ai sei de la cele patru vînturi, de la marginea pămîntului
- până la marginea ceriului.
- 28 Ear de la smochin vè învețați parabolă: Când mlădița lui
- 29 este môle, și infrun-desce, sciți că este aprôpe vëra. Așa și
- voi, când veți vedé acestea făcându-se, si sciți că este aprôpe,
- 30 lăngă uși. Adever dic voue, că nu va trece neamul acesta,
- 31 până când nu se vor întempla tôte acestea. Cerul și pămên-
- tul vor trece; inse cuvintele mele nu vor trece.
- 32 Ear de dîua aceea și de ôra aceea nimeni nu scie, nici ân-
- gerii cari sînt in ceriu, nici Fiul, ci numai Părintele.
- 33 Pădiți-vă, priveghiați și vè rugați; căci nu sciți când va fi
- 34 acel timp. Căci este ca și când un om, ducându-se departe,
- și lăsându-'și casa sa, dă putere servitorilor sei, și fie-căruia
- 35 lucrul seû, și ordônă portarului si privegheze. Deci prive-
- ghiați; căci nu sciți când va veni stăpânul casei, sêra seû la
- 36 miezul nopții, seû la cîntatul cocoșilor, seû deminătă. Ca nu,
- 37 vîind fără de veste, si vè aște dormind. Ear cele ce dic voue,
- dic tuturor: Priveghiați.

CAP XIV.

*O femeie tórănă mir pe capul lui Iisus; el serbăză pascile; pređice trăda-
rea lui Iuda: înstîtuesce sânta cină; suferințile sale in Gethsemane;
el se duce înaintea archiereului. Petru se lepădă de dînsul.*

- 1 După doue dîile erau pascile și azimile; și archiereii și Cărtu-
- 2 rari căutaû cum si'l prindé cu viclesug, și si' omóre. Dar
- diceaû: Nu in serbătóre, ca si nu fie turburare in popor.
- 3 Și fiind el in Bethania in casa lui Simon leprosul, și se-
- đénd el, a venit o femeie avênd un vas de alabastru cu mir de
- nard adevêrat, de mult preț, și făcênd spărtură in vas, l'-a turnat pe
- 4 capul lui. Și erau unii, cari s'aû indignat între sine, și diceaû:
- 5 Pentru ce se făcu această risipă de mir? Căci se putea vinde
- acesta drept mai mult de cît trei sute de lei, și si se dea se-
- 6 racilor. Și murmuraû contra ei. Ear Iisus a đis: Lăsați-o;
- 7 pentru ce o superați? ea a făcut lucru bun cătră mine. Căci
- pre seraci pururea v-aveți cu voi, și când vreți, puteți a li face
- 8 bine; dar pre mine nu mă aveți pururea. Acesta a făcut ce
- a putut; a venit mai 'nainte de a uns corpul meu, spre îngro-
- 9 pare. Adever dic voue: Ori-unde se va predica această evan-

gelii în totă lumea se va spune și *ceea* ce a făcut ea, spre
memoria ei.

Și Iuda Iscariot, unul din cei doi-spre-dece, a mers la ar- 10
chiere, ca s'îl trădeze lor. Ear ei auzind *acesta* s'au bucurat, 11
și i-au promis s'îl dea banii. Și el cânta cum l-ar trăda mai
la bun timp.

Ear în ziua cea d'întăiu a azimilor, când sacrificău pascile, 12
au dis către dînsul discipulii sei: Unde voiesci să mergem și
gătim ca să mănânc pascile? Și a trimis doi din discipulii 13.
sei, și li-a dis: Mergeți în oraș, și ve va întîmpina un om, pur-
tând o caua cu apă; urmați-l. Și ori-unde va intra, țineți 14
stăpînului casei: Învățătorul ține: Unde este locul, în care să
mănînc pascile cu discipulii mei? Și el vi va arăta un foisor 15
mare, așternut și gătit; acolo gătiți pentru noi. Și eșind 16
discipulii lui, au venit în oraș, și au aflat precum li țisese;
și au gătit pascile.

Și făcându-se seară, a venit cu cei doi-spre-dece. Și se- 17 18
țind ei și mănîcînd, a dis Iisus: Adevăr țic voue: Unul din voi,
ce mănîncă cu mine, mă va trăda. Ear ei au început a se în- 19
trista, și a-î țice unul către unul: Nu cumva *sînt* eu? și altul:
Nu cumva *sînt* eu? Ear el respundînd li-a dis: *Este* unul 20
din doi-spre-dece, care întinge cu mine în blid. Fiul omului 21
în adevăr merge, precum este scris despre dînsul; dar vai de o-
mul acela prin care Fiul omului se trădă! mai bine ar fi fost
acelu om, de nu s'ar fi născut.

Și mănîcînd ei, a luat Iisus pâne, și bine-cuvențînd-o a frînt, 22
și li-a dat, și a țis: Luați, măncați; acesta este corpul meu.
Și luînd potirul, și mulțumind, li-a dat; și au bîut toți dintr'însul. 23
Și li-a țis: Acesta este sîngele meu al noului testament, care 24
se vîrsă pentru mulți. Adevăr țic voue: De acum nu voi 25
mai bî din fructul viței, până în ziua aceea, când îl voi bî
nou în imperăția lui Dumnezeu.

Și cîntînd psalmii au eșit în Muntele Olivilor. Și li-a țis 26 27
Iisus: Toți ve veți scandalisa despre mine în *această* noapte; căci
este scris: Lovi-voiu păstorul, și se vor risipi oile. Dar după ce 28
voi iuvia, voi merge mai 'nainte de voi în Galileea. Ear 29
Petru i-a țis: Deși toți se vor scandalisa, ear eu nu *mă voi*
scandalisa. Și i-a țis Iisus: Adevăr țic ție, că astă-țî, în noaptea 30
această, mai 'nainte de a cânta cocoșul de două ori, te vei le-
păda de mine de trei ori. Ear el cu mult mai virtos asigura: 31
De va trebui să mor cu tine, nu me voi lepăda de tine. Ase-
menea asigurău și toți.

Și au venit în locul, care se numesce Gethsemane; și el a 32
țis discipulilor sei: Ședeți aici, până mă voi ruga. Și a luat 33
cu sine pre Petru și pre Iacob și pre Ioan, și a început a se

- 34 ulmi și a se amări. Și li-a dis: Întristat până la moarte este
 35 sufletul meu; rămâneți aici și priveghiați. Și mergând puțin
 36 mai înainte a căzut la pământ și se ruga, ca, de este posibil,
 37 să treacă de la dinsul acea oră. Și dicea: Abba, Părinte! toate
 38 îți sînt posibile; treci de la mine acest potir; înse nu după cum vo-
 39 iesc eu, ci după cum voiești tu. Și a venit și i-a găsit dormind;
 40 și a dis lui Petru: Simone! dormi? nu putești să priveghezi o oră?
 41 Priveghiați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită. Spiritul este
 42 veghiător, dar trupul neputincios. Și earăși mergend s'a ru-
 43 gat, dîcînd aceleași cuvinte. Și întorcîndu-se i-a aflat earăși
 44 dormind (căci ochii lor erau îngreuiați), și nu sciașe ce să i res-
 45 pundă. Și a venit a treia oră, și li-a dis: Dormiți de acum,
 46 și vă repausați; destul este, a venit ora; eca se trădă Fiul o-
 47 ce m'a trădat s'a apropiat. Sculați-vă și mergem; eca cel
 48 care s'indată, încă vorbind el, a venit Iuda, unul din cei doi-
 49 spre-dece, și cu el glotă multă, cu sabii și cu fustii, de la ar-
 50 chierei și cărturari și bătrâni. Și cel ce l'a trădat li dedu-
 51 se semn, dîcînd: Pre care îl voiți săruta, acela este; prindeți-l.
 52 Și i-a dis: Învătătorule! Învătătorule! și l'a sărutat. Ear el
 53 și-au pus mâinile pe el, și l-au prins.
 54 Ear unul din cei ce sta lângă el, scoțînd sabia, a lovit pre
 55 servitorul archiereului, și i-a tăiat urechia lui. Și respundînd
 56 Iisus li-a dis: Ca la un talhar ați eșit cu sabii și cu fustii, și
 57 mă prindeți? În toate zilele am fost la voi în templu, învî-
 58 tînd, și nu m'ați prins; înse trebuie să se împlinescă scripturile.
 59 Și lăsându-l toți, au fugit. Ear ore-care tîner urma lui, im-
 60 lăsînd giulgiul a fugit de la ei gol.
 61 Și au dus pre Iisus la archiereu, și s'au adunat la dinsul
 62 toți archiereii și bătrânii și cărturarii. Ear Petru i urma de
 63 departe, până în intru în curtea archiereului; și ședea între
 64 ună cu servitorii și se încălzea la foc. Ear archiereii și totă
 65 adunarea căutau mărturie contra lui Iisus să l'omore, dar nu
 66 aflău. Căci mulți mărturisiau mărturie mincinosă contra lui,
 67 ear mărturiile lor nu erau asemenea. Și unii sculându-se, au
 68 mărturisit mărturie mincinosă contra lui, dîcînd: Noi l'am au-
 69 dît dîcînd: Eu voiți strica acest templu făcut de mîni, și în
 70 trei zile voiți zidi altul nefăcut de mîni. Și nici așa nu era
 71 mărturia lor asemenea. Și sculându-se archiereul în meșloc
 72 a întreat pre Iisus, dîcînd: Nimic nu răspunzi? ce mărturi-
 73 sesc acestia contra ta? Ear el tăcea, și nimic nu răspundea.
 74 Earăși l'a întreat archiereul, și i-a dis: Aă tu ești Christo-
 75 sul, Fiul celui bine-cuvîntat? Ear Iisus a dîs: Eu sînt; și

vei vedé pre Fiul omului ședénd d'a drépta puterei, și viind
pe norii cerului. Ear archiereul rupédu-și vestmintele sale 63
a dis: Ce ni mai trebuiesc mărturii? Ați audit blasfemia; ce vi
se pare? Ear ei toți 'l-au condamnat ca vinovat morții. Și 64
au început unil a'l scuipi, și a'l acoperi fața lui, și a'l pumni,
și a'l dice: Profețesci-ni. Și servii il palmuiau. 65
Și fiind Petru jos în curte, a venit nna din servitórele ar- 66
chiereului. Și vedénd pre Petru încáldindu-se, și cántând la 67
el a dis: Și tu erai cu Iisus Nazarianul. Ear el a negat, di- 68
cénd: Nu știu nici înțeleg ce vorbesci. Și a eșit afară în pro- 69
patul; și a cântat cocoșul. Ear servitóra earăși vedéndu-lă în- 69
ceput a dice celor ce sta acolo: Acesta este dintr'inșii. Ear
ceput a dice celor ce sta acolo: Acesta este dintr'inșii. Ear 70
el earăși a negat. Și preste pucin earăși cei ce sta acolo 70
au dis lui Petru: Adeverat tu ești dintr'inșii; căci ești Gali- 71
lian, și graiul tēu séménă. Ear el a început a se blestema 71
și a se jura, dicénd: Nu cunosc pre acest om, de care vorbiți.
Și a doua oră a cântat cocoșul. Și 'și-a adus aminte Petru 72
de cuvéntul care 'i-a dis Iisus: Mai 'nainte de a cânta cocoșul
de două ori, te vei lepáda de mine de trei ori. Și gândin-
du-se la acésta, a început a plánge.

CAP. XV.

*Iisus înaintea lui Pilat. Barabba eliberat. Condamnarea lui Iisus
Christos. Mórtea și inmorméntarea sa.*

Și îndată deminéța ținénd consiliu archiereii cu bátrânii și 1
cu cárturarii și cu tot sinedriul, și legánd pre Iisus, 'l-au dus,
și 'l-au trádat lui Pilat. Și 'l-a întrebat Pilat: Tu ești rege- 2
le Iudeilor? El respundénd 'i-a dis: Tu dici. Și'l acusaú ar- 3
chiereii de multe. Ear Pilat earăși 'l-a întrebat, dicénd: Ni- 4
mic nu răspunzi? Veđi câte mărturisesc contra ta. Ear Iisus 5
nu a respuns nimic; încát se mira Pilat.
Ear la serbătóreá li elibera câte un arestant, pre care ei il ce- 6
reau. Și era unul ce se numia Barabba, prins cu socii seí, și 7
care într'o rescólă făcuse un omor. Și strigánd mulțimea, a 8
început a cere *sí'i facé*, precum li făcea pururea. Ear Pilat 9
li-a respuns, dicénd: Voiți ca si vi eliberez pre regele Iudei-
lor? Căci scia că 'l-au trádat archiereii pentru invidiá. Ear 10 11
archiereii au înduplecat pre popor, că mai bine si li elibereze
pre Barabba. Pilat respundénd earăși li-a dis: Dar ce voiți 12
ca si fac *acestuiá* pre care'l diceți rege al Iudeilor? Ear ei 13
earăși au strigat: Crucifiá-'l. Ear Pilat li-a dis: Dar ce réu a 14
fácut? Ear ei mai mult strigau: Crucifiá-'l. Deci Pilat vrénd 15
si satisfácé glóta, li-a eliberat pre Barabba; și báténd pre Iisus
'l-a trádat si se crucife.

Ear ostașii 'l-au adus în întru curții, ce se dice pretoriú; 16

- 17 și au adunat totă cohorta. Și l-au îmbrăcat în purpură, și im-
 18 pletind cunună de spini l-au pus pe cap. Și au început a-l
 19 saluta: Bucură-te, Rege al Iudeilor; Și l'loviau preste cap
 cu trestie, și l' sculptau, și plecându-și genunchiele i se închinau.
 20 Și după ce l-au batjocorit, l-au disbrăcat de purpură, și l-au
 îmbrăcat în vestimintele sale, și l-au dus ca si se crucifică.
 21 Și au silit pre ôre-cure, Simon, Cirinean, părintele lui Ale-
 sandru și a lui Ruf, care viind din țerină trecea pe acolo, ca
 22 si ducă crucea lui. Și l-au adus la locul Golgotha, ce în-
 23 semnează: Locul căpăținei. Și l-au dat si bea vin amestecat
 24 cu smirnă; dar el nu a luat. Și crucifiindu-l, au împărțit
 25 vestimintele lui, aruncând sorți pe dinsele cine ce si iee. Și
 26 era a treia ôră, și l-au crucificat. Și era inscripțiunea acusați-
 27 uneii lui scrisă d'asupra: REGELE IUDEILOR. Și împreună
 cu dînsul au crucificat doi hoți; unul d'a dreapta, și altul d'a
 28 stînga lui. Și s'a împlinit scriptura, care dice: Și s'a soco-
 29 tit cu cei fără-de-lege. Și cei ce treceau îl batjocoriau, clă-
 tînd cu capetele lor, și dicînd: Uă! tu cel ce strici templul și l'
 30 zidesci în trei zile, Mântuesce-te însu-ți, și te pogori de pe
 31 cruce! Asemenea și archiereii cu cărturarii bătîndu-și joc,
 diceau unul către altul: Pre altii a mântuit; ear pre sine nu
 32 pôte si se mântuiescă. Christos regele lui Israel pogore-se acum
 de pe cruce, ca si vedem și si credem. Și cei ce erau cruci-
 fiați cu el îl insultau.
 33 Ear în a șeslea ôră s'a făcut întunerec preste tot pămîntul, pî-
 34 nă la a noua ôră. Ear în ôra a noua a strigat Iisus cu voce
 tare, dicînd: Eloi, Eloi, lama sabachtani? ce însemnează: Dum-
 35 neșul meu, Dumneșul meu, pentru ce m'ai lasat? Ear unui
 din cei ce sta acolo, auzînd, diceau: Eca el chiamă pre Ilie.
 36 Și alergînd unul, și împlînd un burete cu oțet, și puindu-l
 într-o trestie, îi da de bînt, dicînd: Lăsați si vedem aŭ va veni
 Elie si'l pogore.
 37 38 Ear Iisus strigînd cu voce tare a expirat. Și perdeaua tem-
 39 plului s'a rupt în doue de sus pînă jos. Și vîdînd suteașul
 cel ce sta în fața lui, că așa strigînd a expirat, a zis: Adeve-
 40 rat, omul acesta fiu al lui Dumneșu a fost. Și erau acolo și
 femei, privind de departe; între cari era Maria Magdalena, și
 Maria mama lui Iacob celui mic, și a lui Iose, și Salome;
 41 (Cari și cînd era el în Galilcea, îi urmau și îi serviau); și al-
 tele multe cari se suiseră cu el în Ierusalem.
 42 Și făcîndu-se deja sêră, fiind-că era vineri, care este ziua
 43 precedentă sâmbetei; A venit Iosef din Arimathia, consi-
 liar însemnat, care și el accepta îperăția lui Dumneșu, și în-
 44 drăzînd a intrat la Pilat, și a cerut corpul lui Iisus. Ear
 Pilat s'a mirat, de a murit deja; și chiamănd pre suteaș, l-a

întrebat de a murit de mult. Și înțelegând de la sutașul, a 45
dăruit lui Iosef corpul. Și cumpărând giulgiu, și pogoriindu-l, 46
l-a înfășurat cu giulgiu, și l-a pus în mormânt, care era să-
pat în piatră; și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului. Ear 47
Maria Magdalena și Maria a lui Iosef priviau unde îl pun.

CAP. XVI.

*Învierea lui Iisus. El se arată lui mulți discipuli. Înălțarea
lui Iisus.*

Și trecând sâmbătă, Maria Magdalena, și Maria lui Iacob, 1
și Salome au cumpărat miresme, ca să meargă să-l ungă. Și 2
fărte de demineța în întâia zi a săptămânei au venit la mor-
mânt, răsărind sorele. Și dicea una către alta: Cine ni va 3
prăvăli piatra de pe ușa mormântului? Și căutând au văzut 4
piatra prăvălită; căci era fărte mare. Și intrând în mormânt 5
au văzut pre un ténér ședând d'a drépta, înbrăcat în vestmint
alb; și s'au spăimântat. Ear el li-a đis: Nu vè spăimântați; 6
căutați pre Iisus Nazarianul cel cruciñat; s'a sculat; nu este
aici; eea locul unde l-au pus. Ci mergeți de spuneți discipu- 7
ailor lui și lui Petru, că va merge mai 'nainte de voi în Gali-
leea; acolo îl veți vedé, precum el v'a đis. Și eșind curénd 8
au fugit de la mormânt; căci erau cuprinse de cutremur și de
spaimă; și nimenul nimic nu au spus; căci se temeau.

Ear după ce a înviat Iisus demineța în întâia zi a septă- 9
mănei, s'a arătat mai întâiu Mariei Magdalenei, din care sco-
sesese șapte demoni. Aceea mergénd a vestit celor ce fusese 10
cu el, cari se tânguiau și plângeau. Și aceia, auđind că este 11
viu și a fost văduț de diusa, nu i-au creduț.

După aceea s'a arătat într'alt chip la doi dintr'înșii pe cale, 12
când mergeau la țerină. Și aceia mergénd a spus celor-l-alți; 13
și nici pre aceia nu au creduț.

După aceea s'a arătat celor un-spre-dece, când ședeau la 14
mésă; și i-a muștrat pentru necredința lor și învîrtoșarea animei
lor, fiind că nu au creduț celor ce l-au văduț după ce a înviat.

Și li-a đis: Mergeți în totă lumea, și predicați evangelia la 15
totă creatura. Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; 16
ear cel ce nu va crede se va condamna. Și celor ce vor cre- 17
de vor urma aceste semne: În numele meu vor scóte demoni;
în limbî noue vor vorbi; Șerpi vor lua; și de vor bé ce-va 18
de mórte, nu'i va vătăma; își vor pune mânilé preste bolnavi,
și li va fi bine.

Deci Domnul, după ce a vorbit cu dinșii, s'a înălțat la ce- 19
rîu, și a ședut d'a drépta lui Dumneđu. Ear ei eșind, au 20
predicat pretutîndenea, Domnul împreună lucrând, și adevérind
cuvéntul prin semnele ce urmau. Amin.

SÂNTA EVANGELIE

DUPRE
LUCA.

CAP. I.

Un ânger anunță Zachariei născerea lui Ioan Botezătorul, și Mariei pre cea a lui Iisus. Cântarea Mariei; născerea lui Ioan; cântarea Zachariei.

1 Fiind-că mulți au întreprins a compune istoria lucrurilor pe-
2 trecute între noi, Precum ni-au trădat-o cei ce au fost
3 de la început marturi oculari, și miniștri ai Cuvântului; Mi-am
4 propus și eu, urmărind cu de-amenuntul toate de la ince-
5 put, a îți scrie în urmăre, pre-escelente Theofil, Ca si fii con-
6 vins despre cele ce te-ai învățat.
7 Fost-a în zilele lui Erod, regele Iudeei, un preut a nume
8 Zacharia, din clasa lui Abia; și femeea lui din fiele lui Aron,
9 și numele ei era Elisabeta. Și erau amândoi dreptți înaintea
10 lui Dumnezeu, ămplând în toate comandamentele și aședemin-
11 tele Domnului fără prihană. Dar nu aveau copil; căci Elisa-
12 beta era stérpă, și amândoi înaintiți în etate.
13 Și pre când preuția înaintea lui Dumnezeu în șirul clasei
14 sale, Și după datina servirei preuției, I-a cădut sortul și tă-
15 măzeze, intrând în templul Domnului, Și pre când totă mulțimea
16 poporului era afară, rugându-se în timpul tămărierii, I s'a ară-
17 tat ângerul Domnului, stând d'a drépta altarului tămărierii. Și
18 vădându-l Zacharia s'a turburat, și frică a cădut preste din-
19 sul. Ear ângerul a ăis cătră dînsul: Nu te teme, Zacharia!
20 căci s'a audit rugăciunea ta, și femeea ta Elisabeta îți va nas-
21 ce un fiu, și vei chîama numele lui Ioan. Și vei ave bucu-
22 rie și veselie; și mulți se vor bucura de născerea lui. Căci
23 va fi mare înaintea lui Dumnezeu, și nu va bé nici vin nici
24 bătură îmbătătoră; și se va împle de Spirit Sânt încă din mi-
25 tra mamei sale. Și pre mulți din fiii lui Israel va întorče la
26 Domnul, Dumnezeu lor. Și el va merge înaintea lui în Spi-
27 ritul și în puterea lui Ilie, și întorče âmelele părinților spre
28 copii, și pre cei neascultători spre înțelepciunea dreptilor; și
29 gătască popor pregătit Domnului. Și a ăis Zacharia cătră
30 ânger: În ce voi cunósce acesta? căci eu sînt bătrîn și fe-

mea mea înaintită în etate. Și răspundând îngerul *îi-a* 19
Eu sunt Gabriel, cel ce stau înaintea lui Dumnezeu, și sunt
 trimis a vorbi către tine, și a anunța ție acesta. Și eca vei fi 20
 mut, neputând vorbi, până în ziua aceea în care vor fi acces-
 tea; pentru-că nu ai creșut cuvintelor mele, căl se vor împlini
 în timpul lor.

Și accepta poporul pre Zacharia, și se mira că întârșia în 21
 templu. Și eșind el, nu putea si li vorbescă; și au cunoscut 22
 el, că a văduț vedenie în templu; și li făcea semn, și a re-
 mas mut.

Și când s'au împlinit șilele serviciului lui, s'a dus la casa 23
 sa. Ear după acele șile a conceput Elisabeta, femeia lui, și 24
 s'a ascuns cinci luni, dicend: Așa 'mi-a făcut Domnul în 25
 lele în carî a căutat si rădice oprobiul meu dintre ômenî.

Ear în a șeslea lună a fost trimis îngerul Gabriel de la 26
 Dumnezeu în orașul Galileei, al căruia nume era Nazaret. La 27
 o fecioră logodită cu bărbat, al căruia nume era Iosef, din ca-
 sa lui David; și numele feciorei era Mariam. Și intrând ân- 28
 gerul la dinsa, a șis: Bucură-tel cea inhăruită; Domnul este
 cu tine; bine-cuvântată *esci* tu între femei. Ear ea vëndu-*l* 29
 s'a turburat de cuvântul lui, și cugeta *în sine*, ce felu de saluta-
 re si fie acesta. Și *îi-a* șis îngerul: Nu te teme, Mariam; căci 30
 ai aflat har la Dumnezeu; Și eca vei concepe, și vei nasce 31
 fiu, și vei chiâma numele lui Iisus. Acesta va fi mare, și Fiu 32
 al celui Pre-înalț se va chiâma, și *îi* va da Domnul Dumnezeu
 tronul lui David, părintelui lui; Și va domni preste casa lui 33
 Iacob în etern, și împerăția lui nu va avé finit. Atunci a șis 34
 Mariam către ânger: Cum va fi acesta, de vreme ce nu cunosc
 bărbat? Și răspundând îngerul *îi-a* șis: Spiritul Sânt se va 35
 pogori preste tine, și puterea celui Pre-înalț te va umbri; pen-
 tru acesta și Sântul, ce se va nasce din tine, se va chiâma Fiu 36
 al lui Dumnezeu. Și eca Elisabeta, rudenia ta, și aceea a 36
 conceput fiu la bătrânețele ei; și acesta ce se chiâmase stér-
 pă este în a șeslea lună. Căci la Dumnezeu nimic nu este 37
 imposibil. Și a șis Mariam: Eca servă Domnului, fie mie du- 38
 pre cuvântul têu. Și s'a dus îngerul de la dinsa.

Și sculându-se Mariam în acele șile, a mers degrab la munte, 39
 în un oraș numit Iuda; Și a intrat în casa Zachariei, și a salu- 40
 tat pre Elisabeta. Și când a audit Elisabeta salutarea Mariei, 41
 a săltat pruncul în mitra ei; și Elisabeta s'a împlut de Spirit
 Sânt; Și a strigat cu voce tare, și a șis: Bine-cuvântată *esci* 42
 tu între femei, și bine-cuvântat *este* fructul mitrei tale. Și de 43
 unde imi *este* acesta, ca si vie mama Domnului meu la mine?
 Căci eca, cum s'a audit vocea salutării tale în urechile mele, 44
 a săltat pruncul în mitra mea de bucurie. Și fericită *este* ceea 45

- ce a creștut, că va fi împlinirea celor făcute ei de la Domnul
- 46 Și a zis Mariam:
Măresce sufletul meu pre Domnul,
- 47 Și s'a bucurat spiritul meu de Dumnezeu mântuitorul meu;
- 48 Că a căutat spre starea cea umilă a servei sale;
Căci așa de acum mă vor fericii toate generațiile;
- 49 Că m'a făcut lucrări mari cel puternic,
Și sunt *este* numele lui;
- 50 Și mila lui din generațiune în generațiune spre cei ce se tem de el;
- 51 Facut-a tăria cu brațul său;
Răsupit-a pre cei mândri în cugetul inimii lor;
- 52 Pogorît-a pre cei puternici de pe scaune,
Și a înălțat pre cei umiliți;
- 53 Pre cei flămânzi i-a împlut de bunătați,
Și pre cei avuți i-a dinis deșerti;
- 54 Ajutat-a pre Israel, servul său,
Amintindu-și de îndurarea sa;
- 55 Precum a promis părinților noștri,
Lui Abraam și seminției lui, în etern.
- 56 Și a rămas Mariam cu dînsa ca la trei luni, și s'a întors la casa sa.
- 57 Ear Elisabetei i s'a împlinit timpul și nască, și a născut fiu.
- 58 Și auzit vecinii și rudenile ei, că a mărit Domnul mila sa cu dînsa; și se bucură împreună cu ea.
- 59 Și în ziua a opta auz venit și circumcidă pruncul; și îi puneau
- 60 numele, după numele părintelui său, Zacharia. Dar luând cu-
- 61 vîntul mama lui a zis: Nu așa; ci se va chema Ioan. Și auz
- zic cătră dînsa: Nimeni nu este în rudenia ta, care se cheamă
- 62 cu acest nume. Și auz făcut semn părintelui său ce nume s'î
- 63 dea. Și cerînd el o tablă a scris, zicînd: Ioan este numele
- 64 lui. Și s'au mirat toți. Și i s'a deschis gura lui îndată, și i s'a
- 65 *dislegat* limba lui, și vorbea, lăudînd pre Dumnezeu. Și a cu-
- prins frică pre toți vecinii lor, și s'au răspîndit toate aceste cu-
- 66 vinte în tot pămîntul iudeei de pe lângă munte. Și toți
- cei ce auză cugetă în înima lor, zicînd: Ce va deveni
- acest prunc! Și mîna Domnului era cu dînsul.
- 67 Și Zacharia, părintele lui s'a împlut de Spirit Sînt și a pro-
- feșit, zicînd:
- 68 Bine-cuvîntat *fie* Domnul, Dumnezeu lui Israel,
Că a cercetat și a răscumpărat poporul său;
- 69 Și m'a rădăcit corn de mîntuire,
În casa lui David, servul său;
- 70 Precum a vorbit prin gura sfinților profeți ai săi,
Celor din vechime;
- 71 Mîntuire de inimiile noștri,

Și din mâna tuturor celor ce ne urisc;
 Și facă îndurare cu părinții noștri,
 Și să-și aducă aminte de așădementul său cel sânt;
 De jurământul ce a făcut lui Abraam, părintele nostru;
 Că ni va da, scăpându-ne
 Din mâna inamicilor noștri,
 Și-ți servim fără frică,
 În săntenie și în dreptate înaintea lui,
 În toate țiile vieții noastre.
 În toate țiile vieții noastre.
 Și tu, pruncule!
 Profet celui Pre-înalt te vei chiâma,
 Căci vei merge înaintea feței Domnului, și gătesci calea lui.
 Căci dai cunoștința mântuirii poporului său,
 Ca și dai cunoștința mântuirii poporului său,
 În ertarea pecatelor lor;
 Prin îndurarea din animă a Dumnezeuului nostru;
 Prin care ne-a cercetat resăritul cel din înălțimi;
 Și lumineze celor ce ședeau în întunec și în umbra morții,
 Și îndrepteze picioarele noastre în calea păcii.
 Ear pruncul creștea, și se întăria în spirit; și a fost în pus-
 tie până în ziua arătării lui către Israel.

CAP. II.

Nascerea lui Iisus. Ducerea lui în templu. Cântarea lui Simeon.
Iisus în etate de doi-spre-zece ani stă în templu cu învățați.

În țiile acelea a eșit edict de la Cesarul August, și se în-
 scrie totă lumea. (Acastă inscriere s'a făcut mai întâiu, când
 Cireneu era guvernătorul Siriei.) Și mergeau toți și se în-
 scrie, fie-care în orașul său. Și s'a suit și Iosef din Galileea,
 din orașul Nazaret, la Iudeea, în orașul lui David, care se
 chiamă Bethlehem; (fiind-că el era din casa și din seménția
 lui David;) Și se înscrie cu Mariam, promisa lui femeie, fiind
 îngreunată.
 Și când erau ei acolo, s'a-implinit țiile ca și nascé ea.
 Și a nascut pre fiul său cel întâiu-născut, și-l-a înfășat, și-l-a
 culcat în esle, pentru-că ei nu aveau loc în ospetăria.
 Și erau păstori în acea lature, petrecând pe câmp, și pă-
 dind nóptea împrejurul turmei lor. Și éca, ângerul Domnului
 a statut înaintea lor, și gloria Domnului a strălucit împrejurul
 lor; și s'a-înfricoșat cu frică mare. Și li-a đis ângerul: Nu
 vă temeți; căci éca vi anunț bucurie mare, care va fi la tot
 poporul. Căci astă-đi vi s'a nascut mântuitor, care este Chris-
 tos Domnul, în orașul lui David. Și acésta vi va fi semn: Veți
 afla un prunc înfășat, culcat în esle. Și îndată împreună cu
 ângerul mulțime de óste ceréscă lăuda pre Dumnezeu, și đicea:
 Gloriă lui Dumnezeu în înălțimi, și pace pe pământ, și bună

- 15 voință între oameni. Și când s'au dus ângerii de la dîngu la ceri, au ȑis p storiil  unii c tr  alȑii: Si mergem dar p n  la Bethlehem,  i si vedem ceea ce s'a int mplat, despre care Dom-
- 16 nul ni-a făcut cunoscut.  i au venit degrab,  i au aflat pre
- 17 Mariam  i pre Iosef,  i pruncul in esle.  i ved ndu-l au făcut
- 18 cunoscut cuv ntul ce li se vorbise despre acest prunc.  i toȑi
- 19 cei ce au aude, s'au mirat de cele ce li s'a ȑis de păstori.  ar
- 20 Mariam p dia t te acelea cuvînte, meditando-le in  nima sa.
- 21  i s'au intors p storiil , glorific nd  i l ud nd pre Dumne eu pentru tóte cele ce au aude  i au vedut, precum li s'a vorbit.
- 22  i implinindu-se opt ȑile pentru circumciderea pruncului, s'a c  mat numele lui IISUS, care s'a numit de înger mai
- 23 nainte de a se concepe in mitr .
- 24  i implinindu-se ȑilele cur t rei lor dupre legea lui Moise,
- 25 l-au adus la Ierusalem, spre a l  presenta Domnului. (Precum este scris in legea Domnului: T t  partea bărbătescă ce dis-
- 26 chide mitr , se va c  ma s nt Domnului);  i si ofere sacrifici-
- 27 u, dupre ceea ce s'a ȑis in legea Domnului, o păreche de
- 28 turtulele, se  doi pui de porumb.  i  ca, era un om in Ierusalem, a nume Simeon;  i acel om era drept  i temător de
- 29 Dumne eu, asept nd m ng ierea lui Israel;  i Spiritul S nt era preste d nsul.  i el era insci ntat de la Spiritul S nt, că
- 30 nu va ved  m rtea, p n  ce va ved  pre Christosul Domnului.
- 31  i a venit in Spirit la templu;  i c nd p rinȑii au adus in lăuntru pre pruncul Iisus, si facă pentru el dupre datina legii,
- 32 Atunci l-a luat in bra ile sale,  i a bine-cuv ntat pre Dumne eu,  i a ȑis:
- 33 St p ne, acum dimiȑi pre servul t u
- 34 In pace, dupre cuv ntul t u;
- 35 Căci ochii mei vedur  m ntuirea ta,
- 36 Care ai gătit inaintea fe ei tuturor popórelor;
- 37 Lumină pentru descoperire naȑiunilor,
- 38  i glori  poporului t u Israel.
- 39  i Iosef  i mama lui se mira  de cele ce se ȑiceau despre
- 40 d nsul.  i l  bine-cuv ntat Simeon,  i a ȑis c tr  Mariam
- 41 mama lui:  ca, acesta este pus spre căderea  i scularea mul-
- 42 tora in Israel,  i spre semn contra căruia se va vorbi; (Da,
- 43 prin inuși sufletul tău va trece sabie), ca si descopere cugetările
- 44 din multe  nimi.
- 45  i era Anna, profet , fia lui Fanuel, din sem nȑia lui Asser;
- 46 ac st  trăise cu bărbat șapte ani de la feci ria sa,  i era acum
- 47 inaintit  in etate,  i veduvă ca la opt-deci  i patru de ani,
- 48 care nu se depărta de la templu, ci servia lui Dumne eu cu
- 49 posturi  i cu rugăciuni ȑiua  i n ptea.  i aceea viind intr cea
- 50  r  lăuda pre Domnul,  i vorbea despre d nsul tuturor celor
- 51 ce asept u m ntuirea in Ierusalem.

Și după ce au finit toate după legea Domnului, s'au întors 39
 în Galileea, în orașul lor Nazaret. Ear pruncul creștea, și se 40
 întăria în spirit, implându-se de înțelepciune; și harul lui Dum-
 nedeu era peste dînsul.

Și se duceau părinții sei în fie-care an la Ierusalem la ser- 41
 batorea pascilor. Și când el a fost de doi-spre-dece ani, su- 42
 indu-se ei la Ierusalem după datina serbătorci, și fiind 43
 lele, când s'au întors ei, a ramas pruncul Iisus în Ierusalem;
 inse nu au știut Iosef și mama lui. Și socotind că este el cu 44
 cei-l-alți asociați, au venit cale de o zi, și l-au căutat între
 rudeni și cunoscuții lor. Și neaflându-l s'au întors la Ieru- 45
 salem, căutându-l.

Și după trei zile l-au aflat în templu, ședînd în meșilo- 46
 cul învățaților, ascultându-l și întrebându-l. Și se mirați toți 47
 cei ce-l auziău de priceperea și de răspunsurile lui. Și vedînd 48
 du-l s'au uimit; și a zis către el mama lui: Fiule, de ce ni-ai
 făcut așa? eca, părintele tău și eu, îngrijii fiind, te căutam.
 Și a zis către dinșii: Pentru ce mă căutați? au nu ați știut, 49
 că mi se cade să fiu în cele ce sînt ale părintelui meu? Dar 50
 ei nu au înțeles graiul, care li-a vorbit. Și s'a pogorit cu din- 51
 șii, și a venit la Nazaret, și se supunea lor; și mama lui pășia
 toate aceste cuvinte în înțelegerea sa.
 Și Iisus creștea în înțelepciune, și în etate, și în favoare 'na- 52
 iatei lui Dumnezeu și a oamenilor.

CAP. III.

*Predicarea lui Ioan Botezătorul. Botezul lui Iisus Christos
 și generațiunea sa.*

Ear în anul al cincispre-decelea al împărăției Cesarului Ti- 1
 berie, Pontiu Pilat fiind guvernătorul Iudeei, și Erod fiind
 tetrarch în Galileea, și Filip, fratele lui, tetrarch în Itureea și
 în latimea Trachonie; și Lisanie, tetrarch în Abilena; În di- 2
 lele archiereilor Anna și Caiafa a fost cuvîntul lui Dumnezeu
 către Ioan, fiul Zacheiei, în pustie.

Și el a venit în toate împrejurimile Iordanului, predicînd 3
 botezul pocăinței, spre ertarea pacatelor. Precum este scris 4
 în cartea cuvîntelor profetului Isaia, care dice: Vocea celui ce
 strigă în pustie: gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările
 lui; Totă valea se va împli, și tot muntele și delul se va 5
 înjosi; și cele strîmbe se vor face drepte, și cele aspre căi
 netede. Și va vedea tot corpul mântuirea lui Dumnezeu. 6
 Atunci dicea mulțimei celor ce vineau să se boteze de la el: 7
 Pui de viperă! cine v'a prevenit să fugiți de mânia ce va să fie?
 Deci faceți fructe vrednice de pocăință, și nu începeți a dice 8
 în voi înși-vă: Părinte avem pre Abraam; căci dic voue, că

- póte Dumnezeu și din pietrele acestea și rădăce fi lui Abraam.
- 9 Și deja jace securea la rădăcina arborilor; deci tot arborele, care nu face fruct bun, se taie, și se aruncă în foc.
- 10 11 Și îl întreba poporul, dicēnd: Dar ce și facem? El răspundēnd li-a dīs: Cel ce are done vestiminte, și dea celui ce nu are nici-unul; și cel ce are bucate și facē asemenea. A tuncī aū venit și vameșii și se boteze, și i-aū dīs: Învețătore, ce și facem. El a dīs cătră dinșii: Nu luați nimic mai mult de cāt vī este oriduit. Și il întrebaū și ostașii, dicēnd: Și noi ce și facem? El li-a dīs: Nu asupriți pre nimeni, nici nu acușați fals *pre nimeni*; și vē mulțumiți cu lefele vōstre.
- 15 Ear poporul asceptānd, și cugetānd toți in ānimele lor de 16 Ioan, nu cum-va și fie el Christos, A respuns Ioan și a dīs tuturor: Eū vē botez cu apă; dar vine cel mai tare de cāt mine, căruia eū nu sūnt vrednic a-ī dislega cureua încălțămîn-căruia venterătoare este in mână lui, și va curăți ariea sa, și va aduna grāul in grānarul seū; ear plevile le va arde cu foc 18 nestins. Și multe altele predica poporului, indemnāndu-l.
- 19 Ear Erod tetrarchul muștrat fiind de el pentru Erodiada, femeea fratelui seū, și pentru tōte relele cari a făcut Erod, 20 A adāogat și acēsta preste tōte, de a închis pre Ioan in închisōre.
- 21 După ce s'a botezat tot poporul, și Iisus botezāndu-se, și 22 rugāndu-se, s'a deschis ceriul. Și s'a pogorit Spiritul Sānt in chip trupesc ca un porumb preste dīnsul, și s'a audīt vōce diu ceriū, dicēnd: Tu ești Fiul meū cel iubit; in tine am bine-voit.
- 23 Și Iisus incepuse a fi ca de trei-deci de ani, fiind (precum 24 se socotia) fiul lui Iosef, al lui Eli, Al lui Mathat, al lui Le- 25 vi, al lui Melchi, al lui Ianna, al lui Iosef, Al lui Mattathia. 26 al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nagge, Al lui Maath, al lui Mattathia, al lui Semei, al lui Iosef al lui Iuda. 27 Al lui Ioanna, al lui Rhesa, al lui Zorobabel, al lui Salathiel. 28 al lui Neri, Al lui Melchi, al lui Addi, al lui Cosam, al lui 29 Elmodam, al lui Er, Al lui Iose, al lui Eliezer, al lui Iorim. 30 al lui Mathat, al lui Levi, Al lui Simeon, al lui Iuda, al lui 31 Iosef, al lui Ionan, al lui Eliakim, Al lui Melea, al lui Me- 32 nan, al lui Mattatha, al lui Nathan, al lui David, Al lui Iesse. 33 al lui Obed, al lui Booz, al lui Salmon, al lui Naassou, Al lui Aminadab, al lui Aram, al lui Esrom, al lui Fares, al lui 34 Iuda, Al lui Iacob, al lui Isaac, al lui Abraam, al lui Thara, al 35 lui Nahor, Al lui Saruch, al lui Ragav, al lui Falec, al lui 36 Eber, al lui Sala, Al lui Cainan, al lui Arfacsad, al lui Sem. 37 al lui Noe, al lui Lamech, Al lui Mathusela, al lui Enoch,

al lui Iared, al lui Malaleel, al lui Cainan, Al lui Enos, al 38
lui Seth, al lui Adam, al lui Dumneđeiu.

CAP. IV.

*Iisus ispitit de diabolul; alungat din Nazaret; vindecă în Capernaum
pe mai mulți bolnaci și demonisați.*

E ar Iisus plin de Spirit Sânt s'a întors de la Iordan, și
finindu-se ele, mai pe urmă a flămândit. Și i-a ăis diabolul: 1
De ești tu fiul al lui Dumneđeiu, și pietrei acesteia si se facă 2
pâne. Și i-a respuns Iisus, ăicând: Scris este: Nu numai cu 3
pâne va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumneđeiu. Și suin- 4
du-l diabolul într'un munte înalt, i-a arătat toate regatele lu- 5
mei într'un moment. Și i-a ăis diabolul: Ție voiŭ da 6
puterea acestă totă, și gloria lor, căci imi este dată; și ori- 7
cărui voiesc o dau. Deci tu, de te vei inchina înaintea mea, 8
vor fi toate ale tale. Și răspundând Iisus i-a ăis: Lipsesci, 9
Satano! căci scris este: Domnului, Dumneđeului tēu si te în- 10
chini, și numai pre el si adori. Și i-a adus la Ierusalem, și 11
i-a pus pe aripa templului, și i-a ăis: De ești tu Fiul al lui 12
Dumneđeiu, aruncă-te jos de aici; Căci scris este: Ordona-va 13
ăngerilor sei despre tine, si te pădescă, Și pe mâni te vor 14
purta, ca si nu lovesci de piatră piciorul tēu. Și răspundând 15
Iisus i-a ăis: S'a ăis: Si nu ispitesci pre Domnul, Dum- 16
neđeul tēu. Și finind diabolul totă ispita, s'a depărtat de la 17
dinsul pe un timp.

Și s'a întors Iisus în puterea Spiritului la Galileea, și a 14
eșit vestea despre dinsul în toate împrejurimile. Și el înveta 15
în sinagogle lor, fiind lăudat de toți.

Și a venit la Nazaret, unde era crescut, și a intrat după 16
datina sa în ziua sâmbătei în sinagogă, și s'a sculat si cetescă. 17
Și i s'a dat cartea profetului Isaia. Și dischiđend cartea, a 18
aflat locul unde era scris: Spiritul Domnului este preste mine, 19
pentru care m'a uns a predica evangelia seracilor; m'a trim- 20
is a vindeca pre cei frânși cu ânima, a anunța scapare cap- 21
tivilor, și vedere orbilor, și a pune în libertate pre cei apăsați; 22
A anunța anul favorabil al Domnului. Și inchiđend cartea o 23
a dat servitorului, și a ședut. Și ochii tuturor celor din sina- 24
gogă erau ațintiți spre el. Și a început a dice cătră dinși: 25
Astă-ăi s'a împlinit acestă scriptură în urechile vōstre. Și 26
toți îl mărturisiau, și se miraŭ de cuvintele harului, cari eșiau 27
din gura lui. Și diceau: Aŭ nu este acesta fiul lui Iosef? 28
Și el a ăis cătră ei: Cu adevărat imi veți dice acest proverb: 29
Medice, vindecă-te însuși; câte am audit că s'aŭ făcut în Ca-

- 24 pernaum, fă și aici în patria ta. Și a zis: Adevăr Țic voue:
 25 Nicî un profet nu este primit în patria sa. Ear în adevăr Țic
 voue, că multe veduve erau în Israel în zilele lui Ilie, când s'a
 închuiat ceriul trei ani și șese luni, făcându-se fomete mare
 26 preste totă țerra; Dar cătră nici una dintr'acelea nu a fost
 trimis Ilie, de cît numai la o femeie veduvă din Sarepta nu a fost
 27 nului. Și mulți leproși erau în Israel în zilele profetului Eli-
 sei; dar nici unul dintr'înșii nu s'a curățit, ci Neaman, Sirianul.
 28 Și toți cei din Sinagogă auzind acestea, s'a uimplut de mî-
 29 nă în vîrf muntelui, pe care era zidit orașul lor, ca si'l a-
 30 runce jos. Inse el trecînd prin meșlocul lor s'a dus.
 31 Și s'a pogorit la Capernaum, un oraș al Galileei, și i înv-
 32 ța sâmbăta. Și se uimia de învețătura lui; căci cuvîntul lui
 33 era cu putere. Și în sinagogă era un om, care avea spirit de
 34 demon necurat, și a strigat cu voce tare, Dicînd: Lasă; ce
 35 scii cine ești — Sântul lui Dumnezeu. Și l'a certat Iisus, Ți-
 cînd: Tacî, și ești dintr'însul. Și aruncându-l demonul în me-
 36 loc, a eșit dintr'însul, nevătămându-l de loc. Si s'a făcut
 spaimă preste toți, și convorbiau între sine, dicînd: Ce felîu de
 cuvînt este acesta! căci cu autoritate și putere ordonă spirite-
 37 lor celor necurate, și es. Și se respîndia vestea despre din-
 sul în tot locul d'imprejur.
 38 Și sculându-se din sinagogă a intrat în casa lui Simon.
 Ear sóra lui Simon era tare cuprinsă de friguri, și l'a ru-
 39 gat pentru dinsa. Și stînd lîngă ea a certat frigurile, și o
 au lăsat; și îndată sculându-se li servia.
 40 Și apuind sórele toți căți aveau pre bolnavi de diferite bôle i-
 au adus la dînsul; ear el puindu-și mîinile pe fie-care din ei i-a
 41 vindecat. Și eșiau și demoni din mulți, strigînd și Țicînd:
 Tu ești Christos, Fiul lui Dumnezeu. Ear certându-i, nu i lă-
 sa si vorbescă; căci il sciau că este Christos.
 42 Ear făcându-se Țiuă, eșind s'a dus în loc pustiîu, și popo-
 rul il căuta, și a venit pînă la dînsul, și l' ținea, ca si nu se
 43 ducă de la dînșii. Ear el li-a Țis: Eū trebuie si predic impe-
 44 rația lui Dumnezeu și în alte orașe; căci spre acesta sînt tri-

CAP. V.

Chiămarea lui Petru, a lui Iacob și a lui Ioan. Vindecarea unui lepros, și a unui paraltic. Iisus justifică urmarea sa și a disci- pulilor cătră Farisei.

- 1 Și când il îmbulzia poporul si audă cuvîntul lui Dumne-
 2 Țe, și el sta lîngă lacul Ghenesaretului: A vîgît doue co-

rabii stând lângă lac; ear pescarii eșind dintr'însele, spălaū mrejele. Și intrând într-una din corabiū, care era a lui Simon, 3
l'a rugat si o depărteze pucin de la pământ. Și ședënd, în-
veța poporul din corabie.

Ear când a încetat a vorbi, a ăis cătră Simon: Depărtéză-o 4
la adănc, și aruncați mrejele vóstre spre pescuire. Și res- 5
punđënd Simon 'i-a ăis: Invățătorule, ne-am ostenit totă nóp-
tea, și nimic nu am prins; inse duple cuvëntul tēu voiū arun- 6
tea, și nămic nu am prins; inse duple cuvëntul tēu voiū arun- 7
ca mreja. Și făcënd acēsta, aū prins mulțime mare de pesci,
in cāt se rupea mreja lor. Și aū făcut semn socilor din cea- 8
l-altă corabie, ca si vie si li ajute. Și aū venit, și aū implut
l-altă corabie, in cāt se afundău ele. Ear Simon Pe- 9
amēndoue corabiile, a căđut la genunchiele lui Iisus, dicënd:
tru vēđënd acēsta, a cāci om pecătos sūnt, Dómnē! Cāci il cuprin- 10
eși de la mine, cāci om pecătos sūnt, Dómnē! Cāci il cuprin- 11
sesse spaimă, și pre toți cei ce erau cu dīnsul, pentru pescuirea
ce făcuse. Asemenea și pre Iacob și pre Ioan, fiūi lui Zebe- 12
deū, cari erau socii lui Simon. Și a ăis Iisus cătră Simon: 13
Nute teme; de acum vei prinde ómenī. Și scoțënd corabiile lor 14
la pământ, și lăsând tóte, 'i-aū urmat.

Și când era el in unul din orașe, éca un om plin de lepră, 15
vēđënd pre Iisus, a căđut cu fața la pământ, și 'l-a rugat, di- 16
cënd: Dómnē, de voiesci, poți si me curățesci. Și tinđënd 17
māna s'a atins de dīnsul, dicënd: Voiesc, fi curățit. Și îndă-
tă 'l-a părăsit lepra sa. Și el 'i-a ordonat si nu spue nime- 18
nūi; ci mergi, și te arată preutului, și ofere pentru curățirea ta,
precum a ordonat Moise, spre mărturiā lor. Ear vestea des- 19
pre dīnsul se respāndia din ce in ce mai mult; și se aduna
mulțime mare si aude, și si se vindece de dīnsul de bólele 20
lor. Ear el se ducea in pustie, și se ruga. 21

Și într-una din ăile, precānd invēța, ședeau Fariseii și in- 22
vțătorii de lege, cari veniseră din tóte orașele Galileei, și ale Iu- 23
deeii și din Ierusalem; și puterea Domnului lucra, spre vinde-
carea lor. Și éca óre-cari bărbați purtau in pat pre un om, 24
care era paralytic; și căutaū si'l ducē in intru, și si'l pue ina-
intea lui. Dar neaflānd pe unde si'l ducē in intru, pentru 25
mulțime, suindu-se pe acoperemēt, 'l-aū coborit printre cără-
mīđi cu patul in međiloc inaintea lui Iisus. Și vēđënd cre- 26
dința lor 'i-a ăis: Omule, értă-ți-se pécatele tale. Și aū in- 27
ceput Cărturarii și Fariseii a convorbi între sineși, dicënd:
Cine este acesta ce vorbesce blasfeme? Cine póte si erte pē-
catele de cāt numai Dumneđeū. Ear Iisus cunoscēnd gāndu- 28
rile lor, respunđënd li-a ăis: Ce gāndiți in ānimile vóstre?
Ce este mai lesne — a ăice: Értă-ți-se pécatele tale, séu a ăi- 29
ce: Scólă și āmblă? Inse ca si sciți că Fiul omului are pu- 30
tere pe pământ a erta pécatele (a ăis paralyticului) iți dic: 31

- 25 Scôlă, și luând patul tîu mergi la casa ta! Și îndată sculându-se înaintea lor, a luat patul pe care jăcen, și s'a dus la
 26 casa sa, glorificînd pre Dumnezeu. Și spaimă a cuprins pre toți, și glorificau pre Dumnezeu, și s'a împlat de frică, dîcînd: Lucruri minunate am vedut astă-zi.
- 27 Și după acestea a eșit, și a vedut un vameș, anume Levi, 28 ședînd la vamă, și i-a dîs: Urmază-mă. Si lăsînd tôte s'a 29 sculat, și i-a urmat. Și i-a făcut Levi ospet mare în casa sa; și era mulțime mare de vameși și de alții, cari ședeau la mîsă 30 cu diușii. Și murmurau Cărturarii lor și Fariseii cătra discipulii lui, dîcînd: Pentru ce mîncăți și beți cu vameși și cu pe- 31 cătoși? Și răspundînd Iisus li-a dîs: Nu au trebuință de medic 32 cel sănătos, ci cei bolnavi. Nu am venit si chiam pre cei drepți, ci pre cei pecătoși la pocăință.
- 33 Ear el i-au dîs: Pentru ce discipulii lui Ioan postesc a de- seori, și fac rugăciuni, asemenea și ai Fariseilor; dar ai tîi 34 mîncă și beau? El li-a dîs: Aû dîră puteți face si po- 35 tescă nuntașii, pe cît timp mirele este cu diușii? Dar vor veni zile, cînd se va lua mirele de la diușii, și atunci vor po- 36 ti intr'acele zile. Și dîcea și parabolă cătra diușii: Nimene nu pune potec de vestmînt nou la vestmînt vechiu; alt-min- trelea și pre cel nou rupe, și petecul cel nou nu se potrivește 37 cu cel vechiu. Și nimene nu pune vin nou în foi vechi; alt- mintrelea va sparge vinul cel nou foi, și el se va vîrsa, și foi 38 se vor perde. Ci vinul nou trebuie pus în foi noi, și amîndouă 39 se vor conserva. Și nimenea, carele bea vin vechiu, voiesce îndată nou; căci dîce: Cel vechiu este mai bun.

CAP. VI.

Iisus justifică pre discipulii sîi, cari smulg spice în ziua sîmbătei; vindecă pre un om cu o mînă uscată; alege pre cei doi-spre-zece apostoli.

- 1 Și în sîmbăta ce se numesce adoua-intăi, trecea el prin 2 ogóre; și discipulii lui smulgeau spice, și mîncău, frecându-le 3 cu mînuile. Ear óre-cari din Farisei li-au dîs: Pentru ce fa- 4 ceți ce nu se cade a face sîmbăta? Răspundînd Iisus li-a dîs: 5 Nu ați cetit ce a făcut David, cînd a hămîndit el și cei ce 6 erau cu dînsul; Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, și a 7 luat pânile punerei-inainte, și a mîncat, și a dat și celor ce 8 erau cu el; cari nu se cădea si le mînănce, ci numai preuții? 9 Și li dîcea: Domn este Fiul omului și al sîmbătei.
- 10 Și în altă sîmbăta a intrat în sinagogă, și învăța; și era 11 acolo un om, a căruia mîna cea dréptă era uscată. Și'l pân- 12 deau Cărturarii și Fariseii, de' va vindeca sîmbăta, ca si ade- 13 8 acusațiunea contra lui. Ear el scia gîndurile lor, și a dîs o-

mului, care avea mâna uscată: Scâlă-te și stăi în meșfloc. Ear el sculându-se a stătut. Atunci Iisus li-a ȳis: Vă voiŭ 9
 întrebă: Co se cuvine sâmbăta — a face bine seŭ a face rău?
 a scăpa viotă seŭ a perde-o? Și căutând spre toți a ȳis o- 10
 mului: Întindeți mîna ta; și el a făcut așa; și a devenit mî-
 na lui sănătăsă ca și cea-l-altă. Ear ei s'au implut de furie 11
 pînă la nobunio; și vorbeau unul cătră altul, ce ar fi de făcut
 lui Iisus.

Și in acele ȳile el a eșit la munte si se rȳge, și a petre- 12
 cut totă noptea în rugăciune cătră Dumneȳeu. Și făcȳdu-se 13
 diuă, a chiămat *la sine* pre discipulii se; și a ales dintr'insii
 doi-spre-ȳece, pre cari i-a numit și apostoli: Pre Simon (pre 14
 care l-a numit Petru), și pre Andreiŭ, fratele lui; pre Iacob,
 și pre Ioan; pre Filip și pre Bartolomeiŭ; Pre Matheiŭ și 15
 pre Thoma; pre Iacob al lui Alfeiŭ și pre Simon, ce se chiamă
 Zelo; Pre Iuda al lui Iacob și pre Iuda Iscariot, care s'a 16
 făcut și trădător. Și pogorȳdu-se cu diușii a stătut în loc 17
 șes, și mulțimea discipulilor lui, și mult popor din totă Iudeea
 și din Ierusalem și de pe lăngă țermul Tirului și al Sidonului
 cari veniseră si'l asculte, și si se vindece de bolele lor; Si 18
 cei ce se chinuiau de spirite necurate; și se vindecau. Și tot 19
 poporul căută si se atingȳ de el; căci eșia dintr'insul putere,
 și vindeca pre toți.

Și el rădicându-și ochii se; spre discipulii lui, ȳicea: Fe- 20
 riciți *sinteti*, seracilor; că a voștră este imperăȳia lui Dumne-
 ȳeu. Fericiți *sinteti* cari flămăndiți acum; că vă veți satura. 21
 Fericiți *sinteti* cari plăngeți acum; că veți rȳde.

Fericiți sȳnteți cȳnd ȳomenii vă vor urȳ, și cȳnd vă vor alun- 22
 ga, și vă vor ĳnsulta, și vor scȳte numele vostru ca rău, pentru
 Fiul omului. Bucurați-vȳ ĳntr'acea ȳi, și saltați; că ȳca pla- 23
 ta voștră mare *este* în ceriuri; căci ĳntr'acest chip făceaŭ pȳ-
 rinții lor profeȳilor. ĳnse vai voue, bogaȳilor! căci v'ați luat 24
ȳeja mȳngăierȳa voștră. Vai voue celor ce sȳnteți sȳtuți! căci 25
 veți flămăndi. Vai voue celor ce rȳdeți acum! căci veți plȳn-
 ge, și vă veți tȳngui. Vai voue, cȳnd vi vor ȳice bine toți ȳ- 26
 meni! căci ĳntr'acest chip făceaŭ pȳrinții lor profeȳilor celor
 minciȳoși.

Ci voue celor ce aȳȳiți, vi ȳic: ĳubiți pre inimiȳii voștri, 27
 faceți bine celor ce vă urisc, Bine-cuvȳntați pre cei ce vă ble- 28
 stemă, și vă rugați pentru cei ce vă asupresc. Celui ce te 29
 bate preste o falcă, ĳntȳrce-i și cea-l-altă; și celui ce-ți
 ĳa mantaua nu l' opri a-ȳi lua și vestmȳntul. Fie-cȳ- 30
 ruia ce cere de la tine, dȳ-i; și de la cel ce-ȳi ĳa ale tale nu
 cere ĳnapoi. Și precum voiți ca si vi facȳ ȳomenii, asemenea 31
 li faceți și voi. ĳnse de ĳubiți pre cei ce vă ĳubesc, ce har 32

- 33 aveți? căci și pecătoșii iubesc pre cei cari îi iubesc. Și de fa-
ceți bine celor ce vi fac bine, ce har aveți? căci și pecătoșii
34 fac aceeași. Și de dați împrumut celor, de la cari sperați
a lua, ce har aveți? căci și pecătoșii dau împrumut pecătoșii
35 lor, și ia întocma. Ci iubiți pre inimicii vostri, și faceți bine,
și dați împrumut, nimic sperând; și va fi plata voastră mare;
și veți fi fi ai celui Pré-inalt; căci el este bun către cei ne-
36 mulțumitori și rei. Deci fiți milostivi. precum Părintele vos-
37 tru este milostiv. Nu judecați, și nu veți fi judecați; nu cou-
demnați, și nu veți fi condamnați; ertați, și vi se va erta;
38 Dați, și vi se va da: măsură bună, îndesată, și scuturată, și ver-
sându-se, vor da in sinul vostru. Căci cu aceași măsură cu ca-
re măsurați, vi se va măsura.
- 39 Și li-a dat parabolă: Aă dădă pôte si conducă orb pre orb?
40 aă nu vor căde amândoi in grăpă? Nu este discipul mai pe-
sus de învățătorul său; ear tot cel perfect va fi ca învăța-
torul său.
- 41 Și pentru ce vedeți pașul ce este in ochiul fratelui tău, ear
42 birna care este in ochiul tău nu-o bagi in sémă? Séu cum
poți dice fratelui tău: Frate, lasă si scot pașul care este in o-
chiul tău, însu-ți nevedând birna care este in ochiul tău? Fă-
carnice! scôte întâiu birna din ochiul tău, și atunci vei vedé
43 si scoți pașul care este in ochiul fratelui tău. Căci nu este
arbore bun care si facé fruct rău, nici arbore putred care si
44 facé fruct bun. Căci tot arborele se cunoște din fructul său.
Nu se adună smochine din spină, nici nu se culeg struguri din
45 rug. Omul cel bun scôte cele bune din tesaurul cel bun al
ânimei sale; și omul cel rău din tesaurul cel rău al ânimei sale
scôte cele rele; căci din abundența ânimei vorbesce gura lui.
- 46 Și pentru ce mă chiămați Dómnne, Dómnne; și nu faceți cele
47 ce dic? Tot cel ce vine către mine și aude cuvintele mele
48 și le face, vi voi arăta cui este asemenea: Asemenea este
unui om ce-și zidesce casă, care a săpat adânc, și a pus te-
meliă pe piatră; și făcându-se inundare de apă, a lovit riul in
acea casă, dar nu o a putut clăti; căci era întemeiată pe pia-
49 tră. Ear cel ce a așut, și nu a făcut, este asemenea unui om,
care și-a zidit casa pe pământ fără temeliă, in care a lovit
riul, și îndată a cădut, și mare a fost ruina casei acelea.

CAP. VII.

*Iisus vindecă pre servitorul unui sutaș; înviează pre fiul u-
nei văduve; răspunde trimișilor lui Ioan Botezătorul, și er-
tă pre femeia cea pecătóasă.*

- 1 Și fiind tóte cuvintele sale in așul poporului, a intrat in
2 Și Capernaum. Ear servitorul unui sutaș, care îi era preșios, era

bolnav de morțe. Și auzind de Iisus, a trimis la dînsul bă- 3
trănit Iudeilor, rugându-l ca să vie și vindece pre servitorul
lui. Ear cîi viind cătră Iisus, îl rugău cu dinadînsul, dîcînd, 4
că vrednic este acela căruia se va face acesta; Căci iubesc 5
naștinua noastră, și nî-a zidit sinagoga. Și Iisus mergea cu 6
dînsii.

Și nefîind elăncă departe de casă, a trimis suteașul amicăi la 7
dînsul, dîcîndu-î: Dîmne, nu te osteni; căci eu sînt vrednic,
ca să intrî sub acoperemîntul meu. Pentru aceea nici pre mi- 7
ne nu m'am socotit a fi vrednic a veni la tine; ci dîi un cu- 8
vînt, și se va vindeca servitorul meu. Căci și eu sînt om 8
sub autoritate, avînd sub mine ostași; și dîc acestuia: Mergi,
și merge; și altuia: Vîno, și vine; și servitorului meu: Fă a- 9
cesta, și face. Ear Iisus auzînd acestea s'a minunat de el; 9
și întorcîndu-se, a dîs poporului ce-î urma: Dîc voue, nici în 10
Israel nu am aflat atăta credință. Și întorcîndu-se trimișii 10
a casă, au aflat pre servitorul cel bolnav sănătos.

Și a doua-zi mergea într'un oraș ce se chiăma Nain; și 11
cu dînsul mergeau mulți din discipulii lui și mult popor. Ear 12
apropiindu-se cătră pîrta orașului, eca scoteau pre un mort,
apropiindu-se cătră pîrta orașului, eca scoteau pre un mort,
por din oraș era cu dînsa. Și vîdîndu-o Domnul, i s'a făcut 13
milă de ea, și i-a dîs: Nu plînge. Și apropiindu-se s'a atins 14
de pat; ear cei ce-l duceau au stătut. Și el a dîs: Tînerule,
îți dîc: Scîlă-te! Și mortul a ședut drept, și a început a 15
vorbi. Și i-a dat mamei sale. Și a cuprins frică pre toți; și 16
glorificau pre Dumne-deu, dîcînd: S'a sculat profet mare între
noi, și Dumne-deu a cercetat pre poporul seü. Și s'a respân- 17
dit acest cuvînt despre el prin totă Iudeea și prin totă latu-
rea d'imprejur.

Și au vestit lui Ioan discipulii lui de tîte acestea. Și 18 19
chiămănd Ioan pre doi din discipulii seü, i-a trimis cătră Iisus,
dîcînd: Tu esci cel ce are să vie, seü și asceptăm pre altul?
Și viind cătră el bărbatii aceia, au dîs: Ioan Botezătorul ne-a 20
trimis cătră tine, și întrebăm: Tu esci cel ce vine, seü și as-
ceptăm pre altul? Și într-acea ôră a vindecat pre mulți de 21
bole, și de chinuri, și de spiritele rele, și a dat vedere multor
orbi. Și respun_dînd Iisus li-a dîs: Mergeți de narați lui Ioan 22
cele ce ați vîdut și ați auzit; cum că orbi vîd, schiopii am-
blă, leproșii se curățesc, surdii aud, morții înviéză, și seracilor
se predică evanghelia. Și fericit este cel ce nu se va scanda- 23
lisa despre mine.

Ear ducîndu-se trimișii lui Ioan, a început Iisus a vorbi 24
cătră popor despre Ioan: Ce ați eșit în pustie să priviți? Au
trestie clătita de vînt? Dar ce ați eșit să priviți? Au un om 25

- îmbrăcat în vestminte moi? Eca cei ce sînt frumos îmbrăcați și petrec în desfătare, sînt în casele regilor. Dar ce ați eşit 26 si priviți? Aû profet? adevăr dic voue, și mai mult de cât 27 profet. Acesta este de care s'a scris: Eca, eu trimit îngerul 28 meu înaintea fecei tale, care va găti calea ta înaintea ta. Căci dic voue: Între cei născuți din femei nu este mai mare pro- fet de cât Ioan Botezătorul, ear cel mai mic în imperăția lui Dumnezeu este mai mare de cât el.
- 29 Și tot poporul și vameșii auzindu-*'l* aû îndreptățit pre Dum- 30 neđeu, botezându-se cu botezul lui Ioan. Ear Fariseii și ju- du-se de la dinsul.
- 31 Ear Domnul a đis: Cu cine dar voiû compara pre ômenii 32 acestei generațiuni? și cu cine sînt asemenea? Asemenea sînt cu copii ce șed în piétă și strigă unii cătră alții, ăicînd: V'am fluerat și nu ați danțat; v'am cîntat de jale, și nu ați 33 plâns. Căci Ioan Botezătorul a venit nici pâne mîncînd, 34 nici vin bînd; și diceți: Are demon. Fiul omului a venit mîncînd și bînd; și diceți: Eca om mîncător și beutor de 35 vin, amic vameșilor și pecătôșilor. Dar înțelepciunea s'a jus- tificat de cătră toți fii sei.
- 36 Și l ruga ôre-care din Farisei, ca si mînănce cu el. Și în- trînd în casa Fariseului a ședut la mész.
- 37 Și eca o femeie din oraș, care era pecătôsă, înțelegînd că șede la mész în casa Fariseului, aducînd un vas de alabastru 38 cu mir, și stînd la picîorele lui din-apoi plîngînd, a înce- put a uda picîorele lui cu lacrimi, și le stergea cu perii capu- 39 lui seû; și săruta picîorele lui, și le ungea cu mir. Ear vê- gînd Fariseul care l chiămasse, a vorbit în sine, ăicînd: Ace- sta, de ar fi profet, ar sci cine și ce feliu de femeie este cea ce se atinge de el, căci este pecătôsă.
- 40 Atunci luînd cuvîntul Iisus *'i*-a đis: Simone, am ôre-ce 41 siți đic. El a đis: Învătătorule, đic. Un creditor avea doi datornici; unul era dator cu cinci sute de lei, ear cel-l-alt cu 42 cinci-đeci. Și neavînd ei cu ce plăti, pre amândoi a gra- țiat. Decî spune-*'mi*, care dintrînșii îl va iubi mai mult. Si- 43 mon respundînd a đis: Socotesc că *acela* care a fost mai mult 44 grațiat. Ear el *'i*-a đis: I'rept ai judicat. Și întorcîndu-se cătră femeie a đis lui Simon: Veđi acostă femeie? Am intrat în casa ta: apă pe picîorele mele nu ai dat; dar acosta cu la- crimii *'mi*-a udat picîorele mele, și *le*-a sters cu pîrul capului 45 seû. Sărutare nu *'mi*-ai dat: ear acosta, de cînd am intrat, 46 nu a încetat de a-*'mi* săruta picîorele mele. Cu oleu nu ai uns capul meû: ear acosta cu mir *'mi*-a uns picîorele mele. 47 Pentru aceea dic ție: Ertă-se pecatele ei cele multe, căci a

inbit mult; ear cui se ertă pucin, iubesce pucin. Și a 48
 el: Ertă-ți-se păcatele tale. Și au început cei ce ședeau la 49
 mesă cu el a dice între sine'și: Cine este acesta care ertă pă-
 catele? Și a 48 cătră feme: Credința ta te-a mântuit? mergi 50
 în pace.

CAP. VIII.

*Parabola despre semănătorul. Iisus potolește o furtună; vindecă pre
 un demoniat și pre o feme bolnavă; și învieză pre fiia lui Iair.*

După acestea el ămbla prin orașe și prin sate, predicând 1
 și vestind evanghelia împărăției lui Dumnezeu; și cei doi- 2
 spre-dece erau cu dînsul. Și nisce femei, care erau vindecate 3
 de spirite rele, și de bôle: Maria ce se chîama Magdalena, din
 care eșiseră șapte demoni; Și Ioanna, femeea lui Husa, ingri-
 jitorul lui Erod; și Susanna și altele multe, cari il serviau din
 averea lor.

Și adunându-se mult popor, venind la dînsul din tôte ora- 4
 șele, a 48 în parabolă: A eșit semănătorul și semene se- 5
 mența sa; și semănend, unele au cădut lângă cale, și s'au căl-
 cat, și paserile ceriurilor le-au mîncat. Și altele au cădut 6
 pe piatră; și când au resărit, s'au uscat, pentru că nu aveau
 suc. Și altele au cădut între spinî; și crescînd spinîi le-au 7
 inecat. Ear altele au cădut pe pămînt bun, și resărind, au 8
 făcut fruct insutit. Acestea 48cînd, a strigat: Cel ce are urechî
 de audît, audă.

Și l-au întreat discipulîi lui, 48cînd: Ce însemnăză acestă 9
 parabolă? El a 48: Vouă este dat a sci misteriele împărăției 10
 lui Dumnezeu; dar celor-l-alfi în parabole; ca vîdînd și nu
 vîdî, și audînd și nu înțelegî. Parabola este acestă: Semîn- 11
 ta este cuvîntul lui Dumnezeu. Cei de lângă cale sînt cei 12
 ce aud; apoi vine diabolul și ia cuvîntul din ânima lor, ca nu
 cumva creșînd și se mîntuescă. Cei de pe piatră sînt cei 13
 cari, când aud, primesc cuvîntul cu bucurie; dar acestia nu au
 rădicină, ci cred până la un timp, și în timp de ispită se lep-
 pădă. Ear cele ce au cădut în spinî sînt acestia, cari, după 14
 ce au audît, ămblînd după griji, după averi, și disfatările vieței,
 se înecă, și nu fac fruct. Ear cele de pe pămînt bun sînt 15
 acestia, cari cu ânimă bună și sinceră audînd cuvîntul, îl 48n,
 și fac fruct în răbdare.

Nimene aprîndînd lumina nu o acopere cu vas, seû nu o 16
 pune sub pat; ci o pune în sfecînic, ca cei ce întră și vîdî lu-
 mină. Căci nimic nu este ascuns, care și nu se arătî; nici 17
 acoperit, care și nu se facî cunoscut, și si nu vie la arătare.
 Decî vedeți cum audîți; căci cel ce are, i se va da; și cel ce 18
 nu are, și ceea ce i se pare că are, i se va lua.

- 19 Atunci au venit la dînsul mama și frații lui, și nu puteau
 20 să se întîlnescă cu dînsul pentru mulțime. Și 'l-a spus cineva,
 21 dîcînd: Mama ta și frații tîi stau afară, vrînd să te vîdă. Ear
 el rîspundînd li-a dîs: Mama mea și frații mei sînt acestia,
 cari aud cuvîntul lui Dumnezeu și 'l fac.
 22 Și într-una din zile a intrat în corabie cu discipulii lui;
 23 și li-a dîs: Si trecem dîncolo de lac. Și au plecat. Ear plu-
 tind ei, a adormit; și s'a rădicat vîfor de vînt în lac; și corabia se
 24 împlea de apă; și erau în pericol. Și apropiîndu-se 'l-au disceptat,
 dîcînd: Învîțătorule, Învîțătorule, ne perilem! Atunci sculându-se
 a certat vîntul și vîforul apei; și au încetat, și s'a făcut linise.
 25 Și a dîs lor: Unde este credința voastră. Ear ei spălmîntați
 s'au minunat, dîcînd unul cătră altul: Cine este acesta? că
 ordonă și vînturilor și apei, și 'l ascultă.
 26 Și au venit în laturea Gadarenilor. care este dîncolo de
 27 Galileea. Și eșînd el la uscat, 'l-a întîmpinat ôre-care om
 din oraș, care avea de mulți ani demoni, și nu se îmbrăca în
 28 vestmînt, nici nu mînea în cre-o casă, ci prin morminte. Ear
 vîdînd pre Iisus și strigînd, a cădît înaintea lui, și a dîs cu
 voce tare: Ce am eu cu tine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu celui
 29 Pré-înt; te rog, nu me chinui. (Căci ordona spiritului celui
 necurat să iasă din acel om. Căci de multe ori îl apucase; și
 de și se pădîia, și se lega cu lanțuri și cu cătuși, el sfărîma
 30 legăturile și se gonîa de demon în pustie.) Și 'l-a întrebîat
 Iisus; dîcînd: cum te chiămi? El a dîs: Legeonă; pentru-că
 31 întraseră demoni mulți într'însul. Și 'l rugau, ca să nu li or-
 done să mîrgă în adînc.
 32 Ear era acolo o turmă de porci mulți ce se păscău în
 33 munte, și 'l rugau, ca să li dea voce să între într'însii. Și li-a
 dat voce. Atunci au eșît demonii din om, și au intrat în porci;
 34 și s'a precipitat turma în lac, și s'a înecat. Ear păstorii vî-
 dînd ce se făcuse, au fugit, și au spus în oraș și în țîrîne.
 35 Atunci au eșît să vîdă ce s'a făcut; și au venit la Iisus, și
 au aflat pre omul, din care eșiseră demonii, ședînd la picio-
 36 rele lui Iisus, îmbrăcat și întreg la mînte; și s'au temut. Și
 cei ce vîduseră li-au spus cum s'a vindecat cel demonizat.
 37 Atunci tot poporul laturei Gadarenilor 'l-a rugat, să se ducă
 de la dînsii; căci erau cuprinși de frică mare; ear el intrînd
 38 în corabie s'a întors. Ear bărbatul, din care eșiseră demonii,
 39 îl ruga, ca să fie cu dînsul; înse Iisus 'l-a dimis, dîcînd: In-
 tîorce-te în casa ta, și spune căte țî-a făcut Dumnezeu. Și
 s'a dus, vestînd prin tot orașul căte 'l-a făcut Iisus.
 40 Și cînd s'a întors Iisus, 'l-a primit poporul; căci toți îl as-
 41 ceptău. Și éca a venit un om, al căruia nume era Iair, și a-
 cesta era mai marele sinagogei; și cădînd la picioarele lui Iisus,

El ruga ca si intre in casa lui. Căci avea o fiică una - năș- 42
 cută, ca de doi-spre-zece ani, și aceea era și morî. Ear mer-
 gînd el îl impresura mulțimea.
 Și o femeie, avînd curgerea sîngelui de doi-spre-zece ani, 43
 care cheltuisese totă averea sa la medici, și nici de la unul nu
 a putut să se vindece; Apropiindu-se dinapoi, s'a atins de 44
 gîla vestimentului lui; și îndată a stătut curgerea sîngelui ei.
 Și a ășis Iisus: Cine s'a atins de mine? Ear negînd toți, a ășis 45
 Petru și cei ce erau cu el: Învătătorule, mulțimea te îmbulze-
 ce și te impresură, și ășici: Cine s'a atins de mine? Ear Iisus a 46
 ășis: S'a atins de mine ôre-cine; căci am priceput puterea care
 a ășit din mine. Ear femeia, vîdînd că nu a remas ascunsă, 47
 a venit tremurînd; și cădînd înaintea lui i-a spus înaintea a
 tot poporul, pentru care cauza s'a atins de el, și cum s'a vin-
 decat iudată. Ear el i-a ășis: Îndrăznesce, fiică, credința ta 48
 te-a vindecat; mergi în pace.

Acă vorbind el vine ôre-care de la mai marele sinagogei, 49
 dicîndu-i: Fiica ta este deja morî, nu supăra pre Învătătorul.
 Ear Iisus așînd, i-a respuns, dicînd: Nu te teme; crede nu- 50
 mai, și se va mîntui. Ear el întrînd în casă, pre nimeni nu 51
 a lăsat să intre, de cît pre Petru și pre Iacob și pre Ioan, și
 pre părintele și pre mama copilei. Și plîngeau toți, și se 52
 tînguiau de dînsa; ear el a ășis: Nu plîngeți; nu a murit, ci
 dorme. Șiși rideau de dînsul, sciînd că a murit. Ear el 53 54
 scoțînd pre toți afară, și apucându-o de mână a strigat, di-
 cînd: Copilă, scôlă-te. Și s'a întors spiritul ei, și a înviat în- 55
 dată; și el a ordonat si'i dea și mînănce. Și s'a uimit pă- 56
 rinții ei; ear el li-a ordonat si nu spue nimenui ceea ce se făcuse.

CAP. IX.

*Iisus trimite pre apostolii săi să predice și să vindece; el satură cinci
 mii de ômeni cu cinci pâni, vorbesce de suferințele sale și de lepă-
 darea de sine. Transfigurațiunea sa; el vindecă pre un demonisat,
 și mustră zelul nesocotit al lui Iacob și al lui Ioan.*

A tunci chîmînd pre cei doi-spre-zece discipuli, li-a dat pute- 1
 re și autoritate preste toți demonii, și a vindeca bólele. Și 2
 i-a trimis să predice imperăția lui Dumneđeu, și să vindece pre cei
 bolnavi. Și li-a ășis: Nimic si nu luați pe cale: nici toég, 3
 nici traistă, nici pâne, nici argint; nici si aveți câte doue vest-
 mînte. Și in ori-ce casă veți întra, acolo si petreceți, și de 4
 acolo si eșiți. Și ori-căți nu vë vor primi, eșînd din acel o- 5
 raș scuturați și pulberea de pe picîóarele vóstre, spre mărturie
 contra lor. Și eșînd, ămblau prin sate, predicând evangelia, 6
 și vindecînd pretutîndea.

- 7 Ear tetrarchul Erod a auzit toate cele ce se făceau de el; și nu se pricepea, pentru-că unii diceau, că Ioan s'a sculat din morți. Ear alții, că Ilie s'a arătat; ear alții, că un profet din cei de demult a înviat. Și a zis Erod: Pre Ioan eu l-am decapitat; dar acesta cine este, de care aud unele ca acestea? Și căuta să-l vedă.
- 10 Și întorcându-se apostolii, i-au narat toate câte au făcut. Și luându-l, s'a dus deosebi în loc pustiu lângă orașul ce se cheamă Bethsaida. Ear poporul așteptându-l auzind că acesta i-au urmat; și primindu-l, li vorbea de înfrățirea lui Dumnezeu, și vindea pre cei ce aveau trebuință de vindecare.
- 12 Ear ziua începând a se pleca, fiind cei doisprezece i-au zis: Dă-mi mulțimea, ca mergând în satele și în orașele cele din împrejur, să găzduiesc, și să-mi aflu bucate; căci aici suntem în loc pustiu. Ear el li-a zis: Dați-li voi să mănânce. Ear ei au zis: Nu avem mai mult de cât cinci pâni și doi pesci; dar ei cât si ne ducem și să cumpărăm bucate pentru tot poporul acesta. Căci erau ca la cinci mii de bărbați. Și a zis discipulilor săi: Puneți-i câte câte cinci-deci. Și au făcut așa, și ei au așezat pre toți. Atunci luând cele cinci pâni și cei doi pesci, și căutând la ceriu, le-a bine-cuvântat, și le-a frânt, și le-a dat discipulilor să le pue înaintea poporului. Și au mâncat și s'au săturat toți, și au luat ceea ce prisosisse lor douăsprezece panere de fărâmaruri.
- 18 Și fiind el singur rugându-se, și numai discipulii săi cu din sul, i-a întrebat, zicând: Cine-mi dăc omenii că sunt? Ei răspundând au zis: Ioan Botezătorul; ear alții, Ilie; ear alții, că un profet din cei de demult a înviat. Li-a zis: Dar voi, cine-mi dăceți că sunt? Petru răspundând a zis: Christosul lui Dumnezeu. Ear el oprindu-l i-a ordonat să nu spuie aceasta nimenui; zicând: Fiul omului trebuie a suferi multe, și a fi reprob de bătrâni, și de archierei și de cărturari, și a fi omorât, și a învia a treia zi.
- 23 Și vorbea către toți: Ori-cine voiesce să vie după mine, să se lpede de sine, și să-și ia crucea sa în toate zilele, și să-și lpezeze. Căci cel ce voiesce să scape viața sa o va pierde; ear cel ce-și va pierde viața sa pentru mine, acesta o va scăpa.
- 25 Căci ce folosește omului, de va dobândi toată lumea, ear însuși se va pierde, sau se va păgubi? Căci cel ce se va rușina de mine și de cuvintele mele, de acesta se va rușina Fiul omului, când va veni în gloria sa, și a Părintelui, și a sântilor îngeri.
- 27 Ear în adevăr dăc voue, sunt unii din cei ce stau aici, cari nu vor gusta moarte, până când vor vedea înfrățirea lui Dumnezeu.
- 28 Și ca la opt zile după aceste cuvinte a luat pre Petru și pre Ioan și pre Iacob, și s'a suit în munte și se roge. Și ră-

gându-se, s'a schimbat clupul feței lui, și îmbrăcămiutea lui s'a
făcut albă și strălucind. Și éca, vorbeau cu dînsul doi băr- 30
bați, cari erau Moise și Ilie; Cari arătându-se în gloriă, vor- 31
bîu de eșirea lui, care era și o împlinescă în Ierusalem. Ear 32
Petru și cei cu dînsul erau îngreuiati de somn; și disceptându-
se au vădit gloria lui, și pre cei doi bărbați stînd împreună 33
cu dînsul. Și depărtându-se ei de la dînsul, a ăis Petru cătră
Iisus: Învățătorule, bine ni este a fi aici, și si facem trei colibi; 34
te una, și lui Moise una, și lui Ilie una; nesciind ce vorbea.
Ear aceștea vorbind el, s'a făcut nor și l'a umbrît; și s'au spăi- 35
mentat când au intrat în nor. Și s'a auzit voce din nor, ăi- 36
cînt: Acesta este Fiul meu cel iubit, ascultați-l. Și după ce
s'a auzit vocea, s'a aflat Iisus singur. Și ei au tăcut, și nime-
nui nu au spus în acele zile nimic din cele ce văduseră.

Ear a doua-ăi, pogorindu-se ei din munte, l'a întîmpinat po- 37
por mult. Și éca un bărbat din mulțime a strigat, ăicînd: 38
Învățătorule, te rog, caută spre fiul meu; căci este unicul meu.
Și éca spirit îl apucă, și de odată strigă și l' struncină cu 39
spumă, și sfărămăndu-l, abia se duce de la dînsul. Și m'am 40
rugat de discipulii tîi să l' scotă; dar nu au putut. Ear Iisus 41
răspundînd a ăis: O neam necredincios și pervers, până când
voi fi cu voi, și voi suferi pre voi? Adu pre fiul tîu aici.
Și încă apropiindu-se el l'a trântit demnul, și l-a struncinat. 42
Ear Iisus a certat pre spiritul cel necurat, și a vindecat co-
pilul, și l'a dat părintelui său. Și se uimiau toți de mă- 43
rirea lui Dumnezeu.

Și mirându-se toți de tôte cari a făcut Iisus, a ăis discipu- 44
lilor sei: Puneți aceste cuvinte în urechile vîstre; căci Fiul
omului se va trăda în mările ômenilor. Ear ei nu înțelegeau 45
acest cuvînt, și era ascuns de dinșii, ca si nu l' pricepă; și se
temeau să l' întrebe de acest cuvînt.

Și s'a născut dispută între ei care dintr'înșii ar fi mai 46
mare. Ear Iisus, sciind gîndul ânimei lor, a luat un prunc, 47
și l'a pus lângă sine. Și li-a ăis: Cel ce va primi acest 48
prunc în numele meu, primesce pre mine; și cel ce va primi
pre mine, primesce pre cel ce m'a trimis; căci cel ce este mai
mic între voi toți, acesta va fi mare.

Ear Ioan luând cuvîntul a ăis: Învățătorule, noi am văcut 49
pre un ôre-care scotînd demoni în numele tîu; și l'am oprit,
pentru-că nu urmăză cu noi. ăis-a Iisus lui; Nu' opriți; căci 50
cel ce nu este contra noastră este pentru noi.
Și când s'au împlinit zilele înălțării lui, el s'a determinat 51
si mîrgă la Ierusalem. Și a trimis vestitori înainte sa; și 52
mîrgînd au intrat într'un oraș al Samaritenilor si l' gătescă.
Dar nu l'au primit, pentru-că fața lui era îndreptată cătră 53

- 54 Ierusalem. Și vedând discipulii lui, Iacob și Ioan, au zis: Domne, voiesci ca și dicem și se pogore foc din ceru, și se 'i-a certat, și a zis: Nu știți ai cărui spirit sunteți voi, le scape. Și au mers într'un alt sat.
- 57 Și mergând ei pe cale, a zis ôre-care lui: Domne, îți voi urma ori-unde vei merge. Zis-a Iisus lui: Vulpile au vizu ni, și paserile cerului cuiburi; ear Fiul omului nu are unde a zis: 'și plece capul. Și a zis către altul: Urmază-mi. Ear el
- 59 si 'și mergea. Și a zis către altul: Urmază-mi. Ear el
- 60 tele meu. Ear Iisus 'i-a zis: Lasă morții și 'și îngrope pre morții lor; ear tu mergi de vestesce imperăția lui Dumnezeu.
- 61 Și a zis și altul: Domne, îți voi urma; dar întâiu dă-mi voe și me pându-și mâna lui pe plug, și căutând înapoi, nu este propriu pentru imperăția lui Dumnezeu.

CAP. X.

Iisus trimite șapte-deci de discipuli și predice evangelia. Întorcerea și lucrăria lor. Parabola Samariteanului. Iisus în casa Marthei și Mariei.

- 1 După acestea a orinduit Domnul și pre alți șapte-deci, și 'i-a trimis câte doi înaintea sa în orașul și locul, unde vrea el și să vie. Și dicea către dinșii:
- Secerișul este mare, ear lucrătorii sânt pucini; deci rugați pre Domnul secerișului, ca și scôte lucrători la secerișul său.
- 34 Mergeți; éca, eu vë trimit ca mieii în meșlocul lupilor. Și nu purtați pungă, nici traistă, nici încălțăminte; și pre nimeni nu salutați pe cale. Și în ori-ce casă veți intra, întâiu diceți: Pace casei acesteia. Și de va fi acolo fiul păcei, se va repausa preste dînsul pacea vóstră; ear de nu, se va întorce la voi. Și într'aceiași casă remâneți, mîncând și bînd cele ce sînt; căci lucrătorul este vrednic de plata sa. Și nu vë mutați din casă în casă. Și în ori-ce oraș veți intra, și vë vor primi, mîncăți cele ce vor pune înaintea vóstră. Și vindecați bolnavii cari sînt într'însul, și diceți-li: S'a apropiat spre voi împărăția lui Dumnezeu. Dar în ori-ce oraș veți intra, și nu vë vor primi, eșind la ulițele sale, diceți: Și pulberea ce s'a lipit de noi din orașul vostru, o scuturăm spre voi; înse același si știți, că s'a apropiat spre voi împărăția lui Dumnezeu. Dic voue, că mai ușor va fi Sodomei în acea zi, decât celui oraș.
- 13 Vai ție, Horazine! vai ție, Bethsaido! căci de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon lucrurile minunate, cari s'au făcut în voi, de de mult s'ar fi pocăit, ședînd în sac și în cenușă. Înse mai ușor va fi Tirului și Sidonului la judicată, decât voue. Și tu, Ca

pernaume! care te-ai înălțat până la ceriū, până la iad te vei pogori. Cel ce ascultă pre voi, ascultă pre mine; și cel ce de- 16
consideră pre voi deconsideră pre mine; ear cel ce deconsideră
pre mine, deconsideră pre cel ce m'a trimis.

Și s'a'u întors cei șapte-zeci cu bucurie, dicënd: Dómnne, și 17
demonii ni se supun in numele tēu. El li-a đis: Am vėđut 18
pre Satana cāđēnd din ceriū ca un fulger. Eca, eū vi đau 19
pre Satana cāđēnd preste șerpi, și preste scorpiū și preste tótă
putere si cālcați preste șerpi, și nimic nu vė va vėtāma. Iuse nu vė bu- 20
puterea inimicului; cā spiritele vi se supun; ci vė bucurați
curați pentru acēsta, cā numele vóstre s'a'u scris in ceriuri.

mai virtos, cā numele vóstre s'a'u scris in ceriuri.
Intr'acea oră s'a bucurat Iisus in spirit, și a đis: Mulțumesc 21
ție, Părinte, Dómnne al ceriulū și al pāmēntului, cā ai ascuns
acestea de cei înțelepți și pricepuți, și le-ai descoperit pruncilor;
adevėrat, Părinte; cāci așa a fost bună-voința inaintea ta.

Tóte imi sunt trādate de la Părintele meū; și nimeni nu scie 22
cine este Fiul, decāt numai Părintele; și cine este Părintele,
decāt numai Fiul, și cārui a voiesce Fiul si'l descopere.

Și întorcēndu-se cātră discipulī deosebi a đis: Fericiți sūnt 23
ochii cari vėd cele ce vedeți voi; Cāci đic voue, cā mulți pro- 24
feți și regi aū voit si vėdē cele ce vedeți voi, și nu aū vėđut;
și si aude cele ce audeți, și nu aū audeți.

Și eca un jurist s'a sculat, ispitindu-l, și dicēnd: În vėtāto- 25
rule, ce si fac si moscenesc viėtā eternă? El i-a đis: Ce este 26
scris in lege? cum cetesci? El respundēnd a đis: Si iubesci 27
pre Domnul Dumnezeuul tēu din tótă ānima ta, și din tot su-
fletul tēu, și din tótă puterea ta, și din tot cugetul tēu; și pre
aprópele tēu ca inuși pre tine. Și i-a đis: Drept ai respuns; 28
acēsta fă, și vei trāi. Ear el, vrēnd si se justifice, a đis lui 29
Iisus: Și care este aprópele meū?

Ear Iisus respundēnd a đis: Un om se ducea din Ierusalem 30
la Ierichon, și a căđut intre tálhari, cari disbracăndu-l și rā-
nindu-l s'a'u dus, lāsāndu-l abia viū. Și din întēmplare 31
se ducea un preut pe acea cale; și vėđēndu-l a trecut
pe alătura. Asemenea și un Levit viind la acel loc, și vėđēndu-l 32
a trecut pe alătura. Ear un Samaritean mergēnd pe cale, a 33
venit la el, și vėđēndu-l, i s'a făcut milă. Și apropiindu-se, 34
a legat ranele lui, turnānd oleū și vin; și puindu-l pe animalul
lui, l-a dus la o casă de óspeți, și a purtat grijă de el. Și 35
a doua đi plecānd, scoțēnd doi lei a dat gazdei, și i-a đis:
Pórtă grijă de dinsul; și ori-ce vei mai cheltui, eū, când mē
voiū întorče, voiū da ție inapoī. Decī care dintr'acei trei ți 36
se pare a fi aprópele celui ce căđuse intre tálhari? El a đis: 37
Cel ce a făcut milă cu dinsul. Atunci i-a đis Iisus: Mergi de
fă și tu asemenea.

- 38 Și ducându-se ei, el a intrat într'un sat; ear o femeie anume
 39 Martha l-a primit în casa sa. Și aceea avea o soră, ce se chiama
 40 Maria, care și ședând la picioarele lui Iisus asculta cuvintele lui
 41 Iisus: Dă-mi, că sora mea singura m'a lăsat la dînsul a
 42 Martho, Martho, te îngrijesci și te turburi de multe. Însă dă-
 cru trebuesce; ear Maria și-a ales partea cea bună, care nu se

CAP. XI.

Iisus înrădă pre discipulii săi cum trebue și se răge: rîndecă pre un demonizat, și refută pre Farisei cari însusesc această minune lui Beelzebul. Li mustră pentru moravurile rele și făcătura lor.

- 1 Și când el era într'un loc, rugându-se, după ce a încetat
 2 să-ne și ne rugăm, precum și Ioan a învătă pre discipulii săi.
 3 Și li-a dîs: Când vî rugați, diceți: Părintele nostru, carele ești
 4 în ceriuri, Sântescă-se numele tîu. Vie împărăția ta. Făcî-se
 5 voea ta, precum în ceriū, și pe pămînt. Pîncea noastră cea de
 6 tôte dîlele dă-ni-o astă-ți. Și ni ertă pécatele noastre, precum
 7 și noi ertăm tuturor celor ce ni sînt datori. Și nu ne duce
 8 în ispită, ci ne scapă de cel rău.
 9 Și li-a dîs: dacă cineva dintre voi ar avé un amic, și ar veni
 10 la dînsul la miezul nopții, și i-ar dice: Amice, dă-mi impru-
 11 mut trei pâni; Căci a venit din cale un amic la mine, și nu
 12 am ce pune înaintea lui; Și acela din intru răspundend ar
 13 dice: Nu mă supera; deja s'a încuiat ușa, și copiii mei sînt în
 14 așternut cu mine; nu pot si me scol si'i daū. Dic voue: Mă-
 15 char de nu se va scula si'i dea pentru că este amicul seū, dar
 16 pentru stăruința lui se va scula si'i dea câte i trebue. Și dic
 17 voue: Cereți, și vi se va da; căutați, și veți afla; bateți, și vi
 18 se va deschide. Căci tot cel ce cere, ia; și cel ce caută,
 19 află; și celui ce bate i se va deschide.
 20 De va cere fiul pîne de la unul dintre voi care este părinte,
 21 aū dóră i va da piatră? seū de va cere pesce, aū dóră i va da
 22 șérpe în loc de pesce? Seū de va cere ou, aū îi va da scor-
 23 pie? Decî dacă voi, fiind rei, sciți si dați daruri bune copii-
 24 lor vostri: cu căt mai mult Părintele vostru cel din ceriuri va
 25 da Spirit Sânt celor ce cer de la dînsul?
 26 Și scotea un demon, și acela era mut. Și după ce a eșit
 27 demonul, a vorbit mutul; și s'a mirat mulțimea. Ear ôre-cari
 28 dintr'înși diceau: El scôte demoni prin Beelzebul, domnul de-
 29 monilor. Alții ispitindu-l cereau de la dînsul semn din ceriuri.
 30 Ear el sciind gîndurile lor, li-a dîs: Tótă împărăția ce se dă-

bind între sine, se pustiesce; și casă care este contra sa cade.
 Dacă chiar Satana s'a disbinat între sine, cum va sta imperația 18
 lui? pentru-că dicești, că eu scot demonii prin Beelzebul. Ear 19
 dacă eu scot demonii prin Beelzebul, prin cine îi scot fiii voș-
 tri? pentru această ei vi vor fi judecatori. Ear dacă eu scot 20
 demonii prin degetul lui Dumnezeu, éca a ajuns la voi impe-
 demonii lui Dumnezeu. Când cel tare înarmat pădșesce curtea 21
 rășia lui Dumnezeu. Dar când vine un mai tare de 22
 su, este în pace averea lui. În toate armele lui, în cari se încredea, și
 cât el și 7 biruesce, Cel ce nu este cu mine este contra mea, 23
 împarte prădile lui. Cel ce nu adună cu mine risipește.

Când spiritul cel necurat ese din om, âmbă această prin 24
 locuri s'ei, căutându-și repaus; dar neaflând, dice: Mă voi
 întorče în casa mea, de unde am eșit. Și viind, o află mătu- 25
 rată și înfrumșetată. Atunci merge și mai în alte șapte spirite 26
 mai rele decât sine; și ei intrând locuesc acolo; și se fac cele
 mai rele decât sine; și ei intrând locuesc acolo; și se fac cele
 de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele d'întăiu.
 Vorbind el acestea, o femeie rădicându-și voce din popor 27
 i-a dis: Fericită este mitra care te-a purtat, și țigete cari ai spt.
 Ear el a dis: Da, fericiți sânt cei ce ascultă cuvântul lui Dum- 28
 neșeu și'l pădșesc.

Ear adunându-se glótele, a început a dice: Această gene- 29
 rațiune este rea; cere semn; și semn nu i se va da, decât nu-
 mai semnul profetului Iona. Căci precum Iona a fost semn 30
 pentru Nineviți, așa va fi și Fiul omului pentru generațiunea a-
 penta. Regina de la mēdă-și se va scula la judicată cu bār- 31
 cesta. Regina de la mēdă-și se va scula la judicată cu bār-
 bații acestei generațiuni, și'i va condamna; căci a venit de la
 marginile pământului și aude înțelepciunea lui Solomon; și éca
 mai mult decât Solomon aici. Bărbații de la Nineve se vor 32
 scula la judicată cu această generațiune, și o vor condamna;
 căci ei s'au pocăit la predicarea lui Iona; și éca mai mult de-
 cât Iona aici.

Nimene aprindēd lumină o pune în loc ascuns, nici sub o- 33
 broc, ci în sfecinic, ca cei ce intră și vedē lumina. Lumină- 34
 torul corpului este ochiul; deci de este ochiul tău curat, tot
 corpul tău este luminat; dar de este rău, și tot corpul tău ra
 și întunecat. Drept aceea caută, ca lumina care este în tine 35
 si nu fie întunec. Deci dacă corpul tău este tot luminat, ne- 36
 avēd vre o parte întunecată, tot va fi luminat, ca și când lu-
 minătorul te-ar lumina cu strălucirea lui.

Ear vorbind el, îl ruga un Fariseu și prândescă la el; și 37
 intrând a ședut la mēsă. Ear Fariseul vedēnd, că nu s'a spă- 38
 lat întăiu, mai înainte de prând, s'a mirat. Dar Domnul i-a 39
 dis: Acum voi Fariseii curățiți partea cea din afară a paharu-
 lui și a blidului; dar cea din întrul vostru este plină de răpire

- 40 și de reutate. Nebunilor! aș nu cel ce a făcut cea din-afară
 41 a făcut și cea din-între? Inse dați milostenie din cele ce
 42 aveți; și eca toate vi sînt curate. Dar vai voue, Fariseilor!
 căci deciuși izma și ruta și toate legumelor, dar neglijați drep-
 tatea și dragostea lui Dumnezeu; acestea se căden și le faceți
 43 și acelea și nu le lăsați. Vai voue, Fariseilor! căci iubiiți drep-
 44 nele cele mai de sus în sinagogi, și salutările în pieți. Vai
 voue, Cărturarilor și Fariseilor făcarnici! căci sunteți ca mor-
 mintele ce nu se ved, și omenii ce amblă d'asupra lor nu le sciu.
 45 Atunci răspundînd unul din juristi, i-a dis: Învățătorule,
 46 acestea dîcînd, și pre noi injuri. El a dis: Vai și voue ju-
 ristilor! căci însărcinați pre omeni cu sarcini cu anevoe de
 purtat, ear voi nici cu un deget al vostru nu vî atingeți de
 47 sarcini. Vai voue! căci zidiți mormintele profeților, pre cari
 48 pîrîntii vostri i-a ucis. Deci mărturisii că convenii la sap-
 tele pîrîntilor voștri; căci aceia i-a ucis, ear voi zidiți mor-
 49 mintele lor. Pentru acesta și înțelepciunea lui Dumnezeu a
 dis: Trimite-voiu cătră ei profeți și apostoli; și pre unii din-
 50 trîșii vor ucide și i vor persecuta; Ca si se cîrî de la a-
 cest neam sîngele tuturor profeților, ce s'a vîrsat de la a-
 51 meierea lumii: De la sîngele lui Abel pînă la sîngele Za-
 chariei, care s'a omorit între altar și între templu; adevîr dîc
 52 voue: Se va cere de la acest neam. Vai voue, juristilor! pen-
 ce vreați și între i-ași oprit.
 53 Și dîcîndu-li el acestea, a început Cărturarii și Fariseii a
 se mânia tare, și a-l ademini si li vorbescă despre mai multe;
 54 Pîndindu-l, și căutînd si scôtî ceva din gura lui, ca si-i
 pôt acusa.

CAP. XII.

*Iisus învîță pre discipulii săi a se pădi de făcîrie și de lăcomie.
 Că nu trebuie să se tîmă decăt numai de Dumnezeu. Blasfemea con-
 tra Sîntului Spirit. Privigherea. Impăcarea cu adversarii.*

- 1 Și fiind adunate mai multe mîi de popor, încât se călcău
 2 unii pre alții, a început a dîce discipulilor săi: Mai în-
 3 trîșii pădiți-vî de aluatul Fariseilor, care este făcîria. Căci
 nimic nu este acoperit, care nu se va descoperi, nici ascuns,
 4 care nu se va cunoște. Decî ori-ce veți dîce la întunec se
 va auzi la lumină; și ceea ce veți vorbi la urechie în cîmări
 se va auna d'asupra caselor.
 5 Ear dîc voue amicilor mei: Nu vî temeți de cei ceucid
 6 corpul, și după aceea nu mai aș nimic de făcut. Ci vi voi
 arăta de cine și vî temeți: Temeți-vî de cel ce are putere, după
 ce a ucis, și arunce în gheenna; adevîr dîc voue: Temeți-vî

Au nu se vînd cînci vrăbiî drept doi bani? și nici 6
de acela. Așu nu se vînd cînci vrăbiî drept doi bani? și nici 6
una dintr'inselo nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Inse 7
și porî capului vostru toți sînt numerați. Deci nu vî temeți ;
cîci voi sînteți de mai mult preț decît multe vrăbiî.

Și dîc voue: Tot cel ce mî va mărturisi înaintea ômenilor, 8
și Fiul omului va mărturisi pentru dînsul înaintea ângerilor
lui Dumnezeu. Ear cel ce se va lepăda de mine înaintea ô- 9
menilor va fi lepădat înaintea ângerilor lui Dumnezeu. Și tot 10
cel ce va dîce cuvînt contra Fiului omului, i se va erta; ear
celul ce va blasfema contra Sântului Spirit nu i se va erta.
Ear cînd vî vor aduce la sinagogi, si la magistraturi și auto- 11
rități, nu vî îngrijîți cum și ce veți responde, sîu ce veți dîce;
Căci Spiritul Sânt vî va învîta într'acea ôră ce vî se cuvine 12
a dîce.

Și i-a dîs ôre-care din mulțime: Învîetătorule, dîi fratelui mî 13
ca si împărțî cu mine moscenirea. Ear el i-a dîs: Omule, 14
cine m'a pus judicător sîu împărțitor preste voi? Și li-a dîs: 15
Vedeți și vî feriți de lâcomie; căci vieța cui-va nu consistă în
abundanta averei sale.

Și a dîs lor parabolă: Unui om bogat i-a rodit țîrina. 16
Și acesta cugeta în sine, dîcînd: Ce voiî face? fiind-că nu am 17
unde aduna fructele mele. Și a dîs: Acesta voiî face: Voiî 18
strica grânarele mele, și le voiî zidi mai mari; și acolo voiî
stringe tôte fructele mele și bunurile mele; Și voiî dîce su- 19
fletului mî: Suffete, ai multe bunuri strînse spre mulți auî;
repausă-te, mînîncă, bea, și veselesce-te. Dar Dumnezeu i-a 20
dîs: Nebune, într'acastă nôpte va fi cerut de la tine sufletul tîu;
atunci cele ce ai gătit, ale cui vor fi? Așa este cel ce strîn- 21
ge lui-și tesaur, dar nu este bogat în Dumnezeu.

Și a dîs discipulilor sei: Pentru acestă vî dîc: Nu vî îngri- 22
jiți de vieța vîstră, ce veți mînca; nici de corp, ce ce vî
veți îmbrăca. Vieța mai mult este decît hrana, și corpul de- 23
cât vestmîntul. Căutați la corbi; căci nu sîmînă nici seceră; 24
nu au cîmări nici grînarie; și Dumnezeu îi nutresce; cu cît
mai buni sînteți voi decît paserile? Și cine dintre voi prin 25
grija sa pôte si adaogî staturii sale un cot? Decî dacă nu 26
puteți face nici ce este mai mic, de ce mai îngrijîți de cele-l-
alte? Priviți criniî, cum cresc; nu se ostenesce, nici torc; ear 27
dîc voue, că nici Solomon în tîtă gloria sa nu s'a îmbrăcat ca
unul dintr'acestia. Decî dacă Dumnezeu așa îmbracă érba, 28
care este astă-đi în cîmp, și mîne se aruncă în cuptor, cu cît
mai mult pre voi, pucin-credincîoșilor?

Si nu întrebați dar ce veți mînca, sîu ce veți bé, nici nu vî 29
luptați cu gîndul. Căci tôte acestea le cîută gintele lumîi aces- 30
tela; ear Pîrintele vostru scie că vî trebuiesc acestea. Inse 31

- căutați imperăția lui Dumnezeu; și acestea toate vi se vor a-
- 32 daoge. Nu te teme, turmă mică; căci a bine-voit părintele
- 33 vostru și vi dea imperăția. Vindeți averea voastră și dați mil-
- ostenie; faceți-vi pungi, cari nu se învechiesc, tesaur în ceria,
- care nu se impucineze, unde furul nu se apropia, nici molia nu
- 34 strică. Căci unde este tesaurul vostru, acolo va fi și ani-
- ma voastră.
- 35 36 Și fie cōpsele vōstre incinse și făcielle aprinse; Și voi in-
- și-vē asemenea cu ȍmenii, cari ascēptă pre domnul lor, cānd
- se va întōrce de la nuntă; ca viind și bătēnd îndată și'l dis-
- 37 chidē. Fericiti sūnt servitorii aceia, pre cari viind domnul
- li va afla privighind; adevēr dic voue, cā se va incinge, și'i va
- 38 pune si sēdē la mēsă, și viind li va servi. Și de va veni la
- a doua strajă, sēu de va veni la a treia strajă, și i va veni la
- 39 fericiti sūnt servitorii aceia. Dar acēsta si sciți, cā de ar sci
- stăpānul casei in care ȍră vine furul, ar privighie, și nu ar lăsa
- 40 si'l sape casa lui. Decī și voi fiți gata; căci in ȍra in care nu
- gāndiți Fiul omului va veni.
- 41 Ear Petru i-a dīs: Dōmne, cātră noi dīci acēstă parabolă.
- 42 sēu și cātră toți? Domnul a dīs: Cine este ȍre ingrijitorul
- cel credincios și înțelept, pre care il va pune domnul sēu preste
- 43 servitorii sei, si li dea la timp porțiunea lor? Fericit este a-
- 44 cel servitor, pre care viind domnul sēu il va afla așa făcēnd. A-
- 45 devēr dic voue, cā i va pune preste toate averile sale. Dar de
- va dīce acel servitor in ānima sa: Domnul meū întârziă a veni,
- și va incepe a bate pre servitori și pre servitōre, și a mānca și
- 46 a bē și a se îmbāta, Va veni domnul servitorului aceluia in
- diua in care nu ascēptă, și in ȍra in care nu scie, și i va dis-
- 47 pica, și i va pune partea lui cu necredincioșii. Și servitorul,
- cel ce a sciut voea domnului sēu, și nu a gātīt, nici a făcut
- 48 dupre voea lui, se va bate mult. Dar cel ce nu a sciut, și
- a făcut cele vrednice de bātāi, se va bate pucin. Căci ȍri-cā-
- ruia s'a dat mult, mult se va cere de la dīnsul; și cāruia i s'a
- incredințat mult, mai mult vor cere de la dīnsul.
- 49 Foc am venit si arunc pe pāmēnt, și ce volesc dacā s'a și
- 50 aprins! Ear cu botez am si mē botez; și cum mē strimto-
- 51 rez până ce se va îndeplini! Aū vi se pare, cā am venit si
- 52 daū pace pe pāmēnt? Nu, dic voue; ci disbinare. Căci de a-
- cum inainte cinci într'o casă vor fi disbinați, trei contra a doi,
- 53 și doi contra a trei. Se va disbina părinte in contra fiului,
- și fiul in contra părintelui; mama in contra fiiei, și fiia in con-
- tra mamei; sōcra contra noră-sa, și nora contra sōcră-sa.
- 54 Și dīcea și poporului: Cānd vedeți norul rădicāndu-se de
- 55 la apus, îndată dīceți: Vine plōfă mare; și este așa, Și cānd
- 56 vedeți austrul suflānd, dīceți: Va si fie arșiță, și se face. Fă-

carnicilor! făca cerului și a pământului sciți a cerca, dar a-
cest timp, cum nu'l cereați?

Da, pentru ce nu judicați și de la sine ceea ce este drept? 57
Când mergeți cu adversarul tău la magistrat, șilesc-te pe cale 58
a te distruge de el; ca nu cum-va să te tragă la judecător, și
a te distruge și te trădea servitorului; și servitorul să te arunce
în închisoare. Țic ție; Nu vei eși de acolo până ce nu vei 59
plăti și banul cel mai de pe urmă.

CAP. XIII.

*Iisus cu ocaziunea Galilienilor ucișii chemă la pocăință. Parabola
smochinului uscat. Iisus vindecă o femeie bolnavă în ziua sâmbătei.
Parabola grăunțului de muștar. Indemnare a intra pe porța cea
strîmtă. Preficere de dărămarea Ierusalimului.*

În acel timp erau de față unii, cari 'i-au spus despre Ga- 1
liliani, al căror sânge 'l-a amestecat Pilat cu sacrificiile 1
lor. Și răspundând Iisus li-a ȝis: Aă vi se pare, că Galiliani 2
aceștia aă fost mai păcătoși decât toți Galiliani, pentru că aă 3
suferit aceștia? Nu, ȝic voue; ci de nu vă veți pocăi, toți vă 3
veți pierde așa. Său acei opt-spre-ȝece, preste cari a cădut 4
turnul în Siloam, și 'i-a omorit, vi se pare, că aceștia aă fost 5
mai păcătoși decât toți ômenii, cari locuiaă în Ierusalem? Nu, 5
ȝic voue; ci de nu vă veți pocăi, toți vă veți pierde așa.
Și vorbia această parabolă: Ôre-cine avea un smochin plan- 6
tat în viea lui, și a venit căutând fruct într'insul, și nu a aflat.
Atunci a ȝis cătră vier: Șca, trei ani sânt de când viu căutând 7
fruct în acest smochin, și nu aflu; taie-'l; de ce zădărnicesce
pământul? El răspundând i-a ȝis: Dômnne, lasă-'l și într'acest 8
an, până ce 'l voiă săpa împrejur, și voiă pune gunoi. Și de 9
va face fruct, bine; ear de nu, după aceea îl vei tăie.

Și învță în una din sinagogi sâmbăta. Și ȝca, era o fe- 10 11
mee, care avea spiritul neputinței de opt-spre-ȝece ani, și era
girbovă, și nu putea să se rădice în sus nici de cum; Ear li- 12
sus vȝdându-o, o a chemat, și 'i-a ȝis: Femece, esci liberă de
bôla ta. Și 'și-a pus mâinile pe dînsa, și îndată s'a îndreptat, 13
și glorifica pre Dumnedeu.

Ear mai marele sinagogei mănîându-se, pentru-că o vinde- 14
case Iisus sâmbăta, a răspuns și a ȝis poporului: Șese ȝile sânt
în cari se cade a lucra; deci într'aceștea viind vă vindecați,
dar nu în ȝiua sâmbătei. Atunci Domnul 'i-a răspuns, și a 15
ȝis: Făcarnice! fie-care din voi sâmbăta aă nu 'și dislȝe bôul
său asinul de la esle, și 'l duce de 'l adapă? Dar acēsta, care 16
este fiică a lui Abrahă, și pre care o a legat Satana de opt-
spre-ȝece ani, aă nu se cădea a se dislȝa de acēstă legătură
în ȝiua sâmbătei? Și acēștea ȝicēnd, se rușinaă toți adver- 17

- sarii lui; și tot poporul se bucura de toate cele minunate ce se făceau de dînsul.
- 18 Atunci zicea: Cui este asemenea împărăția lui Dumnezeu?
- 19 și cu ce o voi asemăna? Asemenea este grăuntei de muștar, pre care luându-l un om l-a aruncat în grădina sa; și a crescut, și s'a făcut arbore mare, și paserile cerului au locuit în ramurile lui.
- 20 Earăși a zis: Cu ce voi asemăna împărăția lui Dumnezeu?
- 21 Asemenea este aluatului, care luându-l o femeie, l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit totă.
- 22 Și ambla prin orașe și prin sate, învățând și călătorind la Ierusalem.
- 23 Ear ore-care i-a zis: Dîmne, aū pucini sūnt cei ce se mîndă tuiesc? Ear el li-a zis: Stăruieți a intra prin porța cea strîmtă;
- 24 căci mulți, dic voue, vor căuta si între, și nu vor puté. Când se va fi sculat stăpînul casei, și va fi închis ușa, și voi veți începe a sta afară și a bate în ușă, zicînd: Dîmne, Dîmne, deschide-ni; și el respunzînd vi va dice: Nu vë cunosc de unde sunteți;
- 25 Atunci veți începe a dice: Am mîncat și am bîut înaintea ta, și tu ai învățat în ulițele noastre. Dar el va dice: Dîc voue: Nu vë cunosc de unde sunteți; depărtați-vé de la mine toți lucrătorii nedreptății.
- 26 Acolo va fi plîngere și scriș-nirea dinților, când veți vedé pre Abraam, și pre Isaac, și pre Iacob, și pre toți profetii în împărăția lui Dumnezeu, ear pre voi *înși-vé* scoși afară.
- 27 Da, vor veni de la răsărit, și de la apus, și de la mîdă-nópte, și de la mîdă-zi, și vor ședé la mîsă în împărăția lui Dumnezeu. Și éca sūnt cei mai din urmă, cari vor fi întâi; și sūnt întâi, cari vor fi cei mai din urmă.
- 28 Într'aceia zi s'au apropiat ore-cari Farisei, zicîndu-i: Eși și te du de aici: căci Erod va si te omóre. Ear li-a zis: Mergeți de spuneți vulpei aceleia: Éca eū scot demoni și fac vindecări astă-zi și mâne, și a treia zi mă voi sfârși.
- 29 Înse mi se cade a merge astă-zi și mâne și in cea-l-altă zi; căci nu este posibil si se piérdé profet afară din Ierusalem.
- 30 Ierusalem, Ierusalem! cel ce omori profetii, și uciđi cu pietre pre cei trimiși la tine; de câte ori am vrut si adun pre fiii tîi, cum *adună* gîina puii seî sub aripî, dar nu ați voit. Éca, vi se lasă casa voastră pustia; căci în adevér dic voue: Nu mă veți vedé, până, va veni *timpul* când veți dice: Bine-cuvîntat este cel ce vine in numele Domnului.

voue: Nici unul din acei bărbați ce erau invitați nu va gusta din cina mea.

- 25 Și mergea cu dînsul popor mult; și el întorcându-se li-a
26 dis: Când cine-va vine către mine, și nu uresco pre părin-
tele seî și pre mamă, și pre femeie, și pro copii, și pre frați,
27 și pre surori, și chiar vieța sa, nu'mi pôte fi discipul. Și cel
28 fi discipul. Căci cine dintre voi vrënd si zidescă un turn, ai
nu întâi se pune si'și calculeze cheltucla, de are cu ce si fi-
29 nescă. Ca nu cum-va puind temelie, și neputënd fini, toți cei
30 ce'l vor vedé si începé a'l lua in ris, Dicënd: Acest om a
31 început a zidi, dar nu a putut fini. Seî care rege, mergënd
spre a purta resboiî in contra altui rege, ai nu se pune mai
întai si se sfătuescă, de va puté cu dece miî si intimpine pre
32 cel ce vine contra lui cu doue-deci de miî? Ear de nu, încă
33 fiind acesta departe, trimițënd solie, se róg de pace. Așa
nu'mi pôte fi discipul.
- 34 Bună este sarea; inse dacă sarea se va strica, cu ce se va
35 drege? Nici în pământ nici în gunoiu nu este trebnică; ci se
aruncă afară. Cel ce are urechi de auidit, audé.

CAP. XV.

*Iisus justifică conduita sa cu păcătoșii prin parabolele despre oaie,
drahme și fiul risipitoru.*

- 1 Atunci s'au apropiat de dînsul toți vameșii și păcătoșii, ca
2 si'l asculte. Și murmurău Fariseii și Cărturarii, și
3 cënd: Acesta primesce pre păcătoșii, și mănăncă cu dinșii. Și
li-a vorbit acestă parabolă, dicënd:
- 4 Care om dintre voi avënd o sută de oi, și perdënd una
dintr'insele, ai nu lasă pre cele noue-deci și noue in pustie, și
5 merge după cea perdută, până când o află? Și aflându-o, o
6 pune pe umerile sale, bucurându-se. Și viind a casă, chiamă
amicii și vecinii, dicëndu-li: Bucurați-vé cu mine, că am găsit
7 oaea cea rătăcită. Dic voue, că așa va fi bucurie în ceri de
un păcătos ce se pocăesce, mai mult decăt de noue-deci și
noue de drepti, căroră nu li trebue pocăință.
- 8 Seî care femeie, avënd dece drahme, de pierde o drahmă, ai
nu aprinde lumină, și mătură casa, și caută cu dinadinsul, până
9 o află. Și aflându-o, chiamă amicele și vecinele, dicënd: Bu-
curați-vé cu mine, că am găsit drahma care o am perdut.
- 10 Așa, dic voue, se face bucurie înaintea ângerilor lui Dumnezeu
de un păcătos ce se pocăesce.
- 11 12 Și a dis: Un om avea doi fi; Și a dis cel mai ténér din
ei părintelui seî: Părinte, dă'mi partea de avere ce mi se

cade. Și li-a împărțit averea. Și după pucine zile, adunând 13
toto fiul cel mai ténér, s'a dus iutr'o térră departe, și acolo
a risipit averea sa, viețuind în desfrânări. Și chieltuind 14
el tóte, s'a făcut fómec mare într'acea térră; și el a început
a suferi de lipsă. Și mergénd s'a lipit de unul din cetățenii 15
terrei aceia; și l'a trimis la térinele sale și pascé porcii. Și 16
doră si și sature pântecul seú de roșcovele ce mâncău porcii;
înse nimene nu l'a da. Și viinlu-și în sine a dis: Câți argați 17
am pârintelui meu au prisosință de pâne, ear eu perú de fómec!
Mă voiú scula și mă voiú duce la pârintele meu, și l'a voiú díce: 18
Pârinte, pécătuit-am contra ceriului și înaintea ta; Și nu mai 19
sunt vrednic a mă chiáma fiul têu; fă-mé ca pre unul din ar-
gații tói. Și sculându-se a venit la pârintele seú. Ear încă 20
hind departe, l'a vădút pârintele seú, și i s'a făcut milă; și
alergând a cădút pe grumazul lui, și l'a sărutat. Și l'a dis 21
fiul: Pârinte, pécătuit-am contra ceriului și înaintea ta, și nu
mai sunt vrednic a mă chiáma fiul têu. Și a dis pârintele 22
cútră servitorii seí: Aduceți îmbrăcăminteá cea mai bună, și l'
înbrăcați pre el, și dați inel în mâna lui, și încălțăminte în
picioréle lui. Și aduceți vițelul cel mai îngrășat, și l' junghiați; 23
și si mâncăm și si ne veselim. Căci acest fiu al meu mort 24
era, și a înviat; perdut era, și s'a aflat. Și au început a se
veseli. Dar fiul lui cel mai mare era la térină; și viind și 25
apropiindu-se de casă a aúdit musică și jocuri; și chiámând 26
pre unul din servitorii, l'a întreat ce sunt acestea? El l'a 27
dis: Fratele têu a venit, și pârintele têu a junghiat vițelul cel
îngrășat, pentru-că l'a primit sánătos. Ear el s'a mânaiat, și 28
nu vrea si între. De aceea pârintele lui eșind îl ruga. Dar 29
el respundénd a dis pârintelui seú: Éca de atátia ani îți ser-
vesc, și nici o-dată nu am călcat comandaméntul têu, și nici
o-dată nu m'ai dat măchar un ed, ca si mă veselesc cu a-
micii mei. Înse când veni acest fiu al têu, care a consumat 30
averea ta cu meretricile, îi junghiași vițelul cel îngrășat. Ear 31
el l'a dis: Fiule, tu ești cu mine în tot timpul, și tóte a le
mele sunt a le tale; Se cădea a ne veseli și a ne bucura; căci 32
acest frate al têu mort era, și a înviat; perdut era, și s'a aflat.

CAP. XVI.

*Parabola despre îngrijitorul necredincios. Nimene nu póte servi la
doi domni. Parabola despre bogatul și despre Lazar.*

Și dícea și discipulilor seí: Era un om bogat, care avea 1
un îngrijitor; și acesta a fost pârít la el că risipesce a-
verea lui. Decí chiámându-l l'a dis: Ce aud despre tine? dă 2
socotélă de îngrijitoria ta; căci nu mai poți fi îngrijitor. Ear 3
îngrijitorul a dis în sine: Ce voiú face? căci domnul meu ia de

- 4 la mine îngrijitoria; a săpa nu pot, a cere îmi este rușine. Scii
ce voiți face, ca, dacă voiți fi scos din îngrijitoria, si mă primescă
5 în casele lor. Și chiamând pre fie-care din datornicii dom-
nului său, a ȋis celui întâiu: Cu cât ești dator domnului meu?
6 El a ȋis: Cu o sută de măsuri de oleu. Și ȋi-a ȋis: Ia-ȋi in-
7 scrisul, și ședî curînd, și scrie ciuci ȋeci. Atunci a ȋis din altuia:
Dar tu, cu cât ești dator? El a ȋis: Cu o sută de măsuri de
8 grâu. Și ȋi-a ȋis: Ia-ȋi înscrisul, și scrie opt ȋeci. Și a lăudat
domnul pre îngrijitorul nedrept, pentru-că a făcut înțelepțesce,
căci fiii lumii acesteia sînt mai înțelepți decăt fiii luminei în
generațiunea lor.
- 9 Și ȋic voue: Faceți-vi amici din mamonul nedreptăței; ca,
dacă veți fi în lipsă, si vĕ primescă în corturile cele eterne.
10 Cel ce este credincios în pucine, este credincios și în multe.
11 și cel ce este nedrept în pucine, este nedrept și în multe. ȋeci
dacă nu ați fost credincioși în mamonul cel nedrept, cine vi
12 va încredința cele adevărate? Și dacă nu ați fost credincioși
13 în cel străin, cine vi va da ce este al vostru? Nici un ser-
vitor nu pôte servi la doi domni; căci seü pre unul va uri și
pre altul va iubi; seü de unul se va alipi și pre altul va dis-
prețui. Nu puteți servi lui Dumnezeu și lui Mamon.
- 14 Și auȋiau tôte acestea și Fariseii, cari erau iubitori de ar-
15 gint, și ȋi rideau de dinsul. Și li-a ȋis: Voi sînteți cei ce
vĕ faceți drepti înaintea ômenilor; inse Dumnezeu cunõe
ânimile vōstre; și cea ce este între ômeni prețios, abomina-
16 ȋiune este înaintea lui Dumnezeu. Legea și profeȋii erau până
la Ioan; din acest timp se predică imperăȋia lui Dumnezeu, și
17 fie-care se silește spre aceea. Și mai lesne este si trecĕ ce-
18 riul și pămîntul, decăt si cadĕ o cirtă din lege. Tot cel ce ȋi
lasă femeea sa și ia alta comite adulteriu; și tot cel ce ia pre
cea lăsată de bărbat comite adulteriu.
- 19 Era un om bogat, ce se îmbrăca în purpură și în mătasă,
20 veselindu-se în strălucire în tôte ȋilele; Și era un serac, a-
nume Lazar, care era aruncat înaintea ușei lui plin de bube;
21 și doria si se sature din fărămăturile, cari cădeau din mēsa
22 bogatului, și cāni viind lingeau bubele lui. Și a murit seracul,
și s'a dus de ângerî în sinul lui Abraam; și a murit și bogatul,
23 și s'a îngropat. Și în iad rădicându-ȋi ochii seî, fiind în chi-
nuri, vede pre Abraam de departe, și pre Lazar în sinul seî.
- 24 Și el strigănd a ȋis: Părinte Abraame, miluesce-mĕ, și trimite
pre Lazar, si ȋi întingĕ vĕrful degetului seü în apă, ca si ȋi
25 răcorĕscă limba; căci mă chinuesc în acĕstă vāpae. Inse A-
braam a ȋis: Fiule, adu-ȋi aminte, că tu ai primit cele bune
a le tale în viața ta, și Lazar asemenea cele rele; dar acum
26 el se mîngăie, și tu te chinuesci. Și pe lângă tôte acestea

Intre noi și intre voi este un mare abis, încât cei ce vor și
trece de aici către voi nu pot; nici cei de acolo nu pot și
trece la noi. Atunci a zis: Te rog dar, părinte, ca și 'l tri- 27
niți în casa părintelui meu; Căci am cinci frați; cărora si 28
li mărturisescă despre această, ca nu cumva și vie și ei la a-
cest loc de chin. I-a zis Abraam: Aū pre Moisi și pre profeți; 29
cei loc de chin. Ear el a zis: Nu, părinte Abraame; ci de va 30
și i asculte. Ear el a zis: Nu, părinte Abraame; ci de va 30
merge la dișii cineva din morți, se vor pocăi. Și i-a zis: 31
Dacă nu ascultă de Moise și de profeți, măchar de ar și învia
cineva din morți, nu vor crede.

CAP. XVII.

Iisus vorbesce despre scandale, despre ertarea greșelilor, și despre
puterea credinței; el vindecă dece leproși; vorbesce despre întemeierea
imperăției lui Dumneșeu, și despre venirea Fiului omului.

Atunci a zis discipulilor săi: Este imposibil si nu vie 1
scandale; dar vai de omul acela, prin carele vin. Mai 2
de folos 'i-ar fi, ca si i se spândure o piatră de móră de gru-
maul lui, și si se arunce in mare, decât si scandalisă pre u-
nul dintr'acești mici. Pădiți-vă: De 'ți va greși fratele tău, 3
cărta-l; și de se va pocăi, ertă-'i. Și măchar de șapte ori 4
in zi de 'ți va greși, și de șapte ori in zi se va întorce la tine
dicend: Mă căesc; și 'i ertă.

Și aū zis apostolii către Domnul: Adaoge-ni credință. Ear 5 6
Domnul a zis: De ați avé credință ca un grăunte de muștar, ați
dice dudului acestuia: Disrădicineză-te și te planteză in mare,
și v'ar asculta.

Ear cine dintre voi, dacă ar avé serv arând, său pascend 7
vite, 'i-ar dice îndată, după ce a venit de la câmp: Du-te și
te pune la mėsă? Aū nu mai virtos îi va dice: Gătesce-mi 8
cina, și încingându-te servesce-'mî, până voiū mânca și voiū bé
eū; și după aceea vei mânca și vei bé și tu? Aū dóră va 9
mulțumi servului aceleuia, pentru-că a făcut cele ce i s'a ordo-
nat? Nu, mi se pare. Așa și voi, când veți fi făcut tóte cele 10
ce vi s'a ordonat, diceți: Sūntem servi netrebniți; făcurăm ce
am fost datorî a face.

Ear mergend el la Ierusalem a trecut prin Samaria și Ga- 11
lilea. Și intrând intr'un sat, 'l-aū intimpinat dece bărbați 12
leproși, cari aū stătut de departe; Și aceia aū rădicat voce, 13
dicend: Iisuse, Învătătorule, miluesce-ne. Și vedendu-'i li-a 14
zis: Mergeți și vă arătați preuților. Și s'a întemplat precând
mergeaū, s'aū curătit. Ear unul dintr'inșii vedend că s'a vin- 15
decat, s'a întors, glorificând pre Dumneșeu cu voce tare; Și a 16
cădut cu fața la picidorele lui, mulțumindu-'i; și acela era Sa-
maritean. Iisus luând cuvântul a zis: Aū nu dece s'aū curătit? 17

- 18 dar cei nouă unde *sunt*? Nu s'au aflat și se întorc și dea
 19 gloriă lui Dumnezeu decât numai acest străin. Și i'a dîs:
Scollă-te și mergi; credința ta te-a mântuit.
 20 Și fiind întrebat de Farisei, când va veni imperăția lui Dum-
 neșeu, li-a răspuns și a dîs: Imperăția lui Dumnezeu nu vine
 21 vedînd cu ochii. Nici vor dice: Eca aici! seî eca acolo! căci
 eca imperăția lui Dumnezeu este *deja* între voi.
 22 Și a dîs discipulilor: Vor veni zile, când veți dori și vedeți
 23 una din zilele Fiului omului, și nu veți vedea. Și vi vor dice
 24 Eca aici! seî eca acolo! nu mergeți, nici nu urmăriți. Căci
 precum fulgerul, fulgerînd din o parte a cerului luminează până
 25 la altă; așa va fi și Fiul omului în ziua sa. Dar mai întâi
 trebuie a suferi multe și a fi reprobat de această generațiune.
 26 Și precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și în zilele Fi-
 27 iului omului: Măncău, beau, se însurău, se măritău, până la
 ziua în care a intrat Noe în arcă și a venit deluviul, și a per-
 28 dut pre toți. Asemenea și precum a fost în zilele lui Lot:
 29 măncău, beu, cumpărau, vindeau, sădiau, zidiau; Dar în ziua
 în care a eșit Lot din Sodoma, a ploiat foc și pucioasă din ceru,
 30 și a perdut pre toți. Ast-feliu va fi în ziua în care Fiul o-
 31 mului se va arăta. Într-acea zi cel ce va fi d'asupra casei și
 vasele lui în casă, și nu se pogore și le ia; și cel din câmp,
 32 asemenea și nu se întorc înapoi. Aduceți-vă aminte de fe-
 33 meea lui Lot. Cel ce va căuta și scape vieța sa o va perde,
 34 și cel ce o va perde o va conserva. Dic voue: Într-acea
 noapte vor fi doi într'un pat: unul se va lua, și altul se va lăsa.
 35 Doue vor măcina împreună: una se va lua, și alta se va lăsa.
 36 37 Doi vor fi în câmp: unul se va lua, și altul se va lăsa. Și
 răspundînd i-au dîs: Unde Dómnne? El li-a dîs: Unde este tru-
 pul, acolo se vor aduna vulturii.

CAP. XVIII.

*Parabolele despre judecătorul nedrept și despre Fariseu și vameș.
 Iisus bine-cuvîntă pre prunci. Pericolul bogățiilor. Iisus își pre-
 dice suferinșile sale, și vindecă pre un orb.*

- 1 Și li dîcea parabolă cu acest scop, că se cade a se ruga
 2 tot-de-una, și a nu se discurgea; Dicînd: Într'un o-
 raș era un judecător, care nu se temea de Dumnezeu, nici nu
 3 i păsăa de om. Și era o veduvă într'acel oraș, și venia la
 4 dînsul, dicînd: Scapă-mă de inimicul meu. Și nu vroea mult
 timp; ear după aceea a dîs in sine: De și nu mă tem de Dum-
 5 neșeu, nici nu 'mî păsă de om, Dar fiind-că această veduvă
 mă superă, o voi scăpa, ca și nu mă chinîlescă viind necontent.
 6 7 Și a dîs Domnul: Audiți ce dice judecătorul cel nedrept. Și
 Dumnezeu aî nu va face scăpare aleșilor seî, cari strigă către

*
dusul ziua și noptea, de și îndelung rabdă pre *adversarii* lor? 8
dic voue, că 'i va scăpa curând. Inse când va veni Fiul o-
mului, ore va afla credință pe pământ?

Ear către ore-curi ce se încredea în sine, că sunt drepti, 9
și disprețuiau pre cei-l-alți, dicea acestă parabolă: Doi ô- 10
meni s'au suit în templu, ca si se rîge; unul Fariseu și altul
vameș. Fariseul stînd se ruga în sine așa: Dumnezeu, 11
îți mulțumesc, că nu sînt ca cei-l-alți ômeni, răpitori, nedrepți,
adulteri, seî și ca acest vameș; Postesc de doue ori în sep- 12
tămană; dau deciuîelă din tôte câte căscig. Dar vameșul, 13
stînd de departe, nu vroea nici ochii si rădice spre ceriî, ci și
bătea peptul seî, dîcînd: Dumnezeu, fii milostiv mie pîcăto-
sulu. Dic voue, acesta s'a dus la casa sa *mai îndreptat* de- 14
cât acela; căci tot cel ce se înalță însuși se va umili; dar cel
ce se umilește se va înalță.

Și aducea la el și prunci, ca si se atingă de ei; inse disci- 15
puli vîdînd 'i-au certat. Ear Iisus chîmîndu-'i *la sine* a 16
dis: Lăsați pre prunci si vie la mine, și nu 'i opriți; căci a u-
nor asemenea este imperăția lui Dumnezeu. Adevăr dic voue: 17
Cel ce nu va primi imperăția lui Dumnezeu ca un copil nu va
întra într'însa.

Și 'l-a întreat un dregător, dîcînd: Învătătorule bune, ce 18
si fac si moscenesc viêtă eternă? Iisus 'i-a dis: Pentru ce 19
me numesci bun? nimene nu *este* bun, fără numai unul, Dum-
neđu. Comandamentele scîi: Si nu comiți adulteriî; si nu 20
uciî; si nu furî? si nu mărturiseci mărturie mincinosă; Onoră
pre părintele tîu și pre mama ta. Acela a dis: Tôte acestea 21
le-am pădit din tîneretele mele. Iisus auînd acestea 'i-a dis: 22
Ancă una itî lipsește; vinde tot ce ai, și împarte seracilor; și
vei avé tesaur în ceriî; și vino, urmază-'mî. Dar el auînd 23
acestea s'a întristat; căci era fôrte avut.

Și vîdîndu-'l Iisus, că s'a întristat, a dis: Cât de anevoe 24
vor întra în imperăția lui Dumnezeu cei ce au avuți. Căci 25
mai lesue este si trecă funia prin urechia acului, decât bogatul
si între în imperăția lui Dumnezeu. Ear ei auînd *acestea* aî 26
dis: Cine dar pôte si se mîntuască? El a dis: Cele ce sînt 27
imposibile la ômeni sînt posibile la Dumnezeu.

Atunci a dis Petru: Eca noi am lăsat tôte, și 'ți am urmat. 28
El li-a dis: Adevăr dic voue; Nimene nu este care 'și-a lăsat 29
casă, seî părinți, seî frați, seî femei, seî copii pentru împe-
răția lui Dumnezeu. Care si nu ia imulțite în acest timp, 30
și în lumea cea viitoare viêtă eternă.

Atunci luînd *cu sine* pre cei doi-spre-dece, a dis: Eca ne 31
suim la Ierusalem, și se vor împlini tôte cele scrise prin pro-
feți despre Fiul omului. Căci se va trăda păgânilor, și va fi 32

- 33 batjocorit, și va fi insultat și va fi scuipit. Și bîcîindu-⁷ il
 34 vor omori; și a treia-⁸ li va învia. Înse ei nimic nu au înțeles
 din acestea; și era ascuns cuvîntul acesta pentru diușii, fiind
 că nu înțelegeau cele dîse.
- 35 Și apropiindu-se el de Ierichou, ședea un orb lângă cale,
 36 cerșind; și auzînd mulțimea trecînd, a întrebat ce este a-
 37 38 cîsta. Și ⁹ i-au dîs: că trece Iisus Nazarianul. Atunci a str-
 39 gut, dîcînd: Iisuse, Fiul lui David, miluesce-mă. Ear cei ce
 40 mai virtos striga; Fiule al lui David, miluesce-mă. Ear el cu mult
 Iisus a ordonat si ¹⁰ l' aducă la sine; și apropiindu-se el de dîn-
 41 sul ¹¹ l'a întrebat, Dîcînd: Ce voesci si ¹² i' fac? El a dîs:
 42 Dîmne, si vîd earăși. Și Iisus ¹³ i-a dîs: Veđi; credința ta te-a
 43 mîntuit. Și îndată a veđut, și ¹⁴ i' urma, glorificînd pre Dum-
 neđeū; și tot poporul veđînd, a lăudat pre Dumneđeū.

CAP. XIX.

*Iisus chîamă pre Zaccheū. Parabola celor de ce mnale. Intrarea lui
 Iisus in Ierusalem, căruia ¹ i' pređice dărămarea; el alungă din
 templu pre cei ce l' pângăriaū.*

- 1 2 Și intrînd, trecea Iisus prin Ierichon. Și éca un om a-
 nume Zaccheū, care era mai marele vameșilor, și bogat,
 3 Căuta si veđe pre Iisus cine este; dar nu putea pentru mul-
 4 țime, pentru că era mic de statură. Și alergînd înainte s'a
 5 suit într'un dud si l' veđe, căci era si trecē pe acolo. Și viind
 Iisus la acel loc căuta, și l' a veđut, și a dîs cătră diusul: Zac-
 chee, grăbesce de te pogorē; căci astă-⁶ dî trebuie si petrec in
 6 casa ta. Și grăbindu-se s'a pogorit, și l' a primit bucuos.
 7 Și toți cari vedeau acēsta murmurau, dîcînd: A intrat la un
 8 om pécătos si găsduescă. Ear Zaccheū stînd a dîs cătră
 Domnul: Éca, Dîmne, jumătate din averea mea o dau ser-
 9 cilor, și de am înșelat pre cineva cu ceva, întorc împătrit.
 10 Dîs-a Iisus lui: Astă-¹⁰ dî s'a făcut mîntuire casei acesteia, că și
 acesta este fiu al lui Abraam. Căci fiul omului a venit si
 caute și si mîntuescă aceea ce este perdut.
- 11 Și ascultînd ei acestea, el a adăogit o parabolă, pentru că
 era aprópe de Ierusalem, și pentru-că li se părea că îndată va
 12 si se arete imperăția lui Dumneđeū. Decî a dîs:
 Un om nobil s'a dus într'o țerră departe, si s'i ia regat, și
 13 si se întorcē. Și chîamînd de ce servitori ai sei, li-a dat de ce mnale
 14 și li-a dîs: Neguțatoriți până voiū veni. Dar cetățenii lui il
 ura, și au trimis solie după el dîcînd: Nu voim pre acesta si
 15 domnescă preste noi. Dar luînd regatul, s'a întors, și a dîs
 si se chîame la diusul pre servitoriī aceia, cărora li dedese ar-
 16 gîntul, ca si ađe ce fie-care a căscigat. Atunci a venit cel

d'întăiu, zicînd: Dîmne, mînuu ta a adus dece mîuale. Ț-a 17
 Țis: Bine, servule bunu; pentru-că ai fost credincios preste pucin, și
 alți putere preste dece cetăți. Și a venit cel al doilea, zicînd: 18
 Dîmne, mînuu ta a adus cinci mîuale. Și a Țis acestuia: 19
 Și tu fi preste cinci cetăți. Și altul a venit, zicînd: Dîmne, 20
 dea mînuu ta, care o am Ținut legată în basma; Căci m'am 21
 Ținut de tine, pentru-că esci om aspru; Iai ce nu ai pus, și
 seceri ce nu ai semănat. Și Ți-a Țis: Din gura ta te voi ju- 22
 dica, servule rîu. Ai știut că eu sînt om aspru, luînd ce nu
 am pus, și secerînd ce nu am semănat. Deci pentru ce nu ai 23
 dat argîntul meu schimbătorilor, și eu viind, aș fi luat al meu
 cu dobîndă. Și celor ce sta înaintea a Țis: Luați de la el 24
 mînuu, și o dați celui ce are dece mîuale. (Ți Ți-a Țis: Dîmne, 25
 acela are *deja* dece mîuale). Căci Țic voue, că tot celui ce 26

are, i se va da; ear de la cel ce nu are, și ceea ce are, i se
 va lua. Iuse pre inimiții mei aceia, cari nu au voit să dom- 27
 nesc preste dinșii, aduceți-Ți aici, și Ți sfășiați înaintea mea.
 Și acestea zicînd, mergea înaintea, suindu-se la Ierusalem. 28

Ear apropiindu-se de Bethfage și Bethania, cătră muntele 29
 ce se chiamă al Olivilor, a trimis pre doi din discipulii sei,
 zicînd: Mergeți în satul care este înaintea *văstră*, în care intrînd 30
 veți afla un mînz legat, pe care nici un om nici o dată nu a ședut;
 dislegați-l, și Ți aduceți. Și de vî va întreba cineva; Pentru ce 31
 îl dislegați? îi veți Țice așa: Pentru că Domnului trebuesce.

Și mergînd cei trimiși, au aflat precum el li Țisese. Și 32 33
 dislegînd ei mînzul, li-au Țis stăpînii lui; Pentru ce dislegați
 mînzul? Ei au Țis: Domnului trebuesce. Și Ți-au adus la 34 35
 Iisus; și aruncîndu-Ți vestmintele lor pe mînz, au pus pre
 Iisus d'asupra. Și mergînd el, așterneau vestmintele lor pe 36
 cale. Și apropiindu-se el la pîlele muntelui Olivilor, a in- 37
 ceput totă mulțimea discipulilor, bucurîndu-se, a lăuda pre
 Dîmnedeu cu vîoce tare, pentru tîte cele minunate cari vîduseră;
 zicînd: Bine cuvîntat *fi* regele, cel ce vine în numele Dom- 38
 nului; pace în ceri și gloriă în înălțimi. Și ôre-cari Farisei 39
 d'între mulțime Ți-au Țis: Învîțătorule, cîrtă-Ți discipulii tîi.
 Iuse el respundînd a Țis: Țic voue, că de vor tăce acestia 40
 pietrele vor striga.

Ear apropiindu-se, a vîdut cetatea și a plîns de dînsa, 41
 zicînd: De ai fi cunoscut și tu, măchar în acîstă Ți a ta, 42
 cele ce sînt spre pacea ta! Dar acum s'au ascuns de la ochii
 tîi. Căci vor veni Țile asupra ta, cînd inimiții tîi vor face 43
 un val împrejurul tîu, și te vor împresura, și te vor îmbulzi de
 tîte părțile; Și te vor face întocmai cu pămîntul, și pre fiu 44
 tîi în tine; și nu vor lăsa în tine piatră pe piatră; pentru-că
 nu ai cunoscut timpul cercetărei tale.

- 45 Și intrând în templu a început a scote pre cei ce vindesă
 46 într'iusul, și pre cei ce cumpărau; Dicându-li: Scris este: Casa
 mea casă de rugăciune este; dar voi o ați făcut pescări tal-
 harilor.
 47 Și învăța în templu în toate zilele. Ear archiereii și Cărtu-
 48 rarii și bătrânii poporului căutaă si 'l pîrîle. Dar nu puteau
 afla ce si 'i facē, pentru-că tot poporul se ținea de el, ascu-
 tându-'l.

CAP. XX.

Autoritatea lui Iisus Christos. Parabola lucrătorilor viei. Tributul datorit Cesarului. Christos fiul și Domnul lui David.

- 1 Și într'una din zilele acelea învățând el poporul în templu
 și predicând evangelia, aū venit archiereii și Cărturarii
 2 cu bătrânii; Și aū vorbit cătră el, dicēd: Spune-ni, cu ce
 autoritate faci acestea? seū cine este care-ți-a dat acēstă au-
 3 toritate? El respundēd li-a đis: Vē voiū întreba și eu de
 4 un cuvēt, și respundeți-mi. Botezul lui Ioan, din ceriū a
 5 fost, seū de la ómeni? Ear ei convorbiau între sine, dicēd:
 De vom đice: Din ceriū, va đice: De ce dar nu ați cređut lui?
 6 Ear de vom đice: De la ómeni; tot poporul ne va ucide cu
 7 pietre; căci este încredințat că Ioan a fost profet. Și aū re-
 8 spus, că nu sciū de unde. Și Iisus li-a đis: Nicī eū nu vi
 voiū spune cu ce autoritate fac acestea.
 9 Atunci a început a đice cătră popor acēstă parabolă: Un
 om a plantat vie, și a dat-o lucrătorilor, și s'a dus departe
 10 mult timp. Și la timp a trimis un servitor cătră lucrători,
 ca si 'i dea din fructul viei; dar lucrătorii bătēdu-'l 'l-aū retri-
 11 mis deșert. Earăși a mai trimis alt servitor; dar ei bătēd
 12 și pre acela, și insultādu-'l 'l-aū retrimis deșert. Earăși a tri-
 mis și al treilea; ear ei rānind și pre acela 'l-aū scos afară.
 13 Atunci a đis domnul viei: Ce voiū face? voiū trimite pre fiul
 14 meū cel iubit; dōră vēđēdu-'l 'l vor respecta. Ear lucrătorii
 vēđēdu-'l, convorbiau între sine, dicēd: Acesta este mosceni-
 15 torul; veniți si 'l ucidem, ca si fie moscenirea a noastră. Și
 16 scoțēdu-'l afară din vie, 'l-aū omorit. Decī ce li va face
 domnul viei? Va veni, și va perde pre acești lucrători, și va
 da viea altora.
 17 Ear ei auđind acēsta aū đis: Ferescă Dumneđeū! Ear el
 cātānd spre ei a đis: Dar ce este acēsta ce este scris: Piatra
 pre care o aū deconsiderat ziditorii, acēstă s'a făcut capul un-
 18 ghiului? Cel ce va cădē pe acea piatră se va sfărāma; ear
 19 preste care va cădē il va strivi. Intr'acea óră căutaū archie-
 rei și Cărturarii, ca si 'și pue mările pe el; inse s'a autemutē
 popor; căci înțelesēră că a đis acēstă parabolă contra lor.

Și pândindu-⁷ au trimis iscóde, cari se prefăceau a fi drepti, 20
 ca si 'l prindé in cuvént, și si 'l poté tráda puterei și auto-
 rităței guvernătorului. Și 'l-au întrebat, dîcînd: Învătătorule, 21
 scim că vorbesci și invéți drept, și nu cauți la față, ci invéți
 culea lui Dumneđeu in adevér: Ni se cade a da tribut Ce- 22
 sarului sêu nu? Ear el pricepénd viclenia lor li-a đis: Pentru 23
 ce mē ispitîți? Arătați-mi un dinar. A cui imagine și inscrip- 24
 țiune are? Ei respundénd au đis: Ale Cesarului. El li-a đis: 25
 Dați dar Cesarului cele ce sînt ale Cesarului, și lui Dumneđeu
 cele ce sînt ale lui Dumneđeu. Și nu 'l-au putut prinde in 26
 cuvént inaintea poporului; și minunându-se de respunsul lui
 au tăcut.

Atunci apropiindu-se unii din Sadukei, cari đic că nu este 27
 înviere, 'l-au întrebat, dîcînd: Învătătorule, Moise ni-a scris: 28
 De va muri fratele cîi-va avénd femee, și acesta va muri fără
 copii, si ia fratele sêu pre femeea lui, și si rădice seménță fra-
 telui sêu. Deci au fost șapte frați; și cel d'întăiu luánd fe- 29
 mee a murit fără copii. Și a luat al doilea pre femeea aceea, 30
 și acela a murit fără copii. Și al treilea o a luat, și asemenea 31
 tus-șapte; și nu au lăsat copii, și au murit. Ear mai pe urmă 32
 de toți a murit și femeea. Deci la înviere a căruia c'întrîșii 33
 va fi femeea? căci tus-șapte o au avut de femee. Și respundénd 34
 lisus li-a đis: Fiii lumēi acesteia se însoră și se mărită; Inse 35
 cei vrednici de lumea aceea și de învierea cea din morți nici se
 însoră nici se mărită; Nici vor mai poté muri; căci sînt a- 36
 semenea ângerilor, și sînt fii ai lui Dumneđeu, fiind fii ai în-
 vierei. Dar cum că vor invia morții a arătat și Moise la rug, 37
 când numesce pre Domnul Dumneđeul lui Abraam și Dumne-
 đeul lui Isaac și Dumneđeul lui Iacob. Dar el nu este Dum- 38
 neđeul al morților, ci al viilor, căci toți sînt vii inaintea lui.
 Atunci unii din Cărturari respundénd au đis: Învătătorule, bine 39
 ai vorbit. Și de atunci nu mai îndrăsneau si 'l mai întrebe 40
 nimic.

Și li-a đis: Cum đic, că Christos este fiul lui David? Și 41 42
 însuși David đice in cartea Psalmilor: Dis-a Domnul Domnului
 meú; Șeđi d'a drépta mea, Până voiú pune pre inimić tēi 43
 așternut piciórelor tale. Deci dacă David il chiamă Domn, cum 44
 dar este fiú al lui?

Atunci a đis discipulilor seí in auđul a tot poporului: Pă- 45 46
 đți-vé de Cărturari, căroră li place a âmbli in vestminte lungi,
 și iubesc salutările in pieți, și scaunele cele mai de sus in si-
 nagogi, și șederele cele mai întăiu la ospete; Cari consumă 47
 casele véduvelor, și sub pretext fac lungi rugăciuni; acestia vor
 lua mai mare condamnare.

CAP. XXI.

Darul văduvei serace. Iisus predice persecuțiunea ce așteaptă pre discipulii sei, și dărămarea Ierusalemului. Îndemnare spre a prigonia și a se ruga.

- 1 Și căutând a vedut pre cei bogați aruncând darurile lor in
- 2 corbană. Și a vedut și pre o văduvă seracă aruncând acolo
- 3 doi bani. Și a zis: Adevăr dic voue, că această văduvă seracă
- 4 a aruncat mai mult decât toți. Căci toți aceștia văduvă seracă
- 5 lor au aruncat la darurile lui Dumnezeu; înse această din abundența
- 6 sa a aruncat totă averea sa, care o a avut.
- 7 Și unii dicend despre templu, că este împodobit cu pietre
- 8 frumose și cu daruri sacre, el a zis: Cât pentru acestea cari
- 9 vedeți, vor veni zile in cari nu va rămâne piatră pe piatră,
- 10 care nu se va risipi. Și l-au întrebat, dicend: Învățătorule,
- 11 dar când vor fi acestea? și ce semn va fi, când se vor întâmpla
- 12 acestea? El a zis; Vedeți si nu vă amăgiți; căci mulți vor
- 13 veni in numele meu, dicend: Eu sunt *Christos*; și s'a apropiat
- 14 timpul; dar si nu mergeți după ei. Și când veți auzi de res-
- 15 boae și de disordini, si nu vă spăimântați; căci acestea trebuie
- 16 si aibă loc întâiu; dar nu este îndată finitul. Atunci li dicea:
- 17 Se va scula națiune contra națiunei, și regat contra regatului;
- 18 Și vor fi cutremuri mari pe alocuri, și fomete și ciumi și spai-
- 19 me, și semne mari vor fi din ceri.
- 20 Ear mai înainte de toate acestea vor pune mâinile lór preste
- 21 voi, și vă vor persecuta, trădându-vă la sinagogi și in închisori,
- 22 ducându-vă înainte regilor și guvernătorilor pentru numele meu.
- 23 13 Și vi se va întâmpla si mărturisiți. Deci puneți in ânimel
- 24 14 vóstre, si nu meditați ce veți responde. Căci eu vi voi da
- 25 15 gură și înțelepciune, contra căria nu vor pute vorbi nici a se o-
- 26 16 pune toți adversarii vostri. Și veți fi trădați și de părinți, și de
- 27 17 frați, și de rude, și de amici; și pre unii dintre voi vor omori.
- 28 18 Și veți fi urâți de toți pentru numele meu. Înse nici un pir
- 29 19 din capul vostru nu va peri. Intru răbdarea vóstră căsigați
- 30 20 sufletele vóstre.
- 31 21 Ear când veți vedé Ierusalemul încunjurându-se de armate,
- 32 22 atunci si știți, că s'a apropiat pustiirea lui. Atunci cei ce
- 33 23 sunt in Iudeea si fugé la munti; cei ce sunt in mediulocul Ieru-
- 34 24 salemului si ése, și cei ce sunt in țărine si nu între într'insul.
- 35 25 Căci acestea sunt zilele resbunării, ca si se împlinescă toate
- 36 26 cele scrise. Ear vai de cele ce sunt îngreunate, și de cele ce
- 37 27 alăptéză într'acele zile! căci va fi nevoie mare in țerră și mâ-
- 38 28 nie asupra acestui popor. Și vor cadé de ascuțitul sabiei, și
- 39 29 se vor duce captivi la toate națiunile; și Ierusalemul va fi cal-
- 40 30 cat de Ginte, până se vor împlini timpurile Gintelor.
- 41 25 Și vor fi semne in sóre, și in lună, și in stele; și pe pământ

mânt strimțorare popórelor cu nedumerire; mugind marea de sgu-
ditura valurilor: *Maí murind ómenii de frică și de asceptarea* 26
celor ce vor si fio pe pământ; *căci puterile ceriurilor se vor*
clăti. *Și atunci vor vedé pre Fiúl omului viind pre nori cu 27*
putere și cu gloriá mare. *Deci începénd acestea a se face, 28*
căutați in sus, și rădicați capetele vóstre; *căci se apropie re-*
scomperarea vóstrá.

Și li-a dis parabolá: Vedeți smochinul și toți arborii; 29
Când deja infrundesc, veldénd cunósceți de la sine, cá deja este 30
aprópe véra. Așa și voi, când veți vedé acestea făcându-se, 31
si știți, cá este aprópe imperáția lui Dumneđu. Adevér dic 32
roue: Nu va trece acest neam, până când nu se vor face tóte
acesten. Ceriul și pământul vor trece, inse cuvintele mele nu 33
vor trece.

Dar luați aminte de voi înși-vé, ca si nu se ingruzeze áimele 34
vóstre cu satíul mánecrei și cu beția, și cu grijile lumei, și fără 35
de veste si vie acea di asupra vóstrá. Căci ca o cursá va 36
veni preste toți cei ce locuesc pe fáca a tot pământului. Deci 36
priveghiați si vé rugați in tot timpul, ca si fiți vrednici a scăpa
de tóte cele ce au si se întéple, și a sta înaintea Fiíului o-
mului.

Și învétá diina in templu; ear nóptea esínd petrecea in 37
muntele ce se chiamá al Olivilor. Și tot poporul vinea de de- 38
mánétá la dínsul in templu, ca si 'l asculte.

CAP. XXII.

Iuda se învoiesce si trádea pre Iisus. Pascile. Înstituirea sánței
cini. Suferințele lui Iisus in Gethsemane; el este dus înaintea ar-
chiereului; Petru se lepádu de dínsul; el este dus înaintea consili-
ului Iudeilor.

Și se apropia serbătórea azimelor, care se chiamá pascile. 1
Și căutaú archiereii și Cárturarii, cum 'l-ar omóri; căci 2
se temeau de popor.

Ear Satana a intrat in Iuda, ce se chiamá Iscariot, care era 3
din numérul celor doi-spre-đece. Și mergénd a vorbit cu ar- 4
chiereii și cu căpitanii, cum li 'l-ar tráda. Și s'au bucurat, 5
și s'au învoit si 'i dea bani. Și el s'a fágăduit, și căuta timp 6
oportun si li'l trádea in absența poporului.

Și a venit diina azimelor, in care se cădea si se sacrífice 7
pascile. Și a trimis pre Petru și pre Ioan, dicénd: Mergeți 8
de ni gátiți pascile, ca si mánecám. Ei 'i-au dis: Unde voiesci 9
ca si gátim? El li-a dis: Éca intránd voi in oraș vé va in- 10
 timpina un om ducénd o caná cu apă: urmați-'i in casa unde
va íntra. Și si diceți stápánului casei: Învétătorul dicé ție: 11
Unde este locul, unde si mánănc pascile cu discipulii mei? Și 12
*8**

- 13 el vi va arăta un foișor mare, așternut; acolo gătiți. Și mer-
gând au aflat precum el li dădese; și au gătit pascile. Și mer-
14 Și când a venit ora, a ședut la mäsă, și cei doi-spre-zece
15 discipuli cu el. Și li-a dăis: Cu dorință am dorit să mănânc
16 cu voi aceste pasci mai 'nainte de patima mea. Căci dăic voue:
De acum nu voi mai mânca dintr'acestea, până când se vor
17 împlini în imperăția lui Dumneșeu. Și luând potirul și mul-
18 țumind, a dăis: Luați acesta și 'l împărțiți între voi. Căci dăic
voue: Nu voi mai bé din fructul viei, până când va veni
imperăția lui Dumneșeu.
19 Și luând pânea și mulțumind, o a frânt, și o a dat lor, dă-
când: Acesta este corpul meu, care se dă pentru voi; acesta
20 faceți spre memoria mea. Asemenea și potirul după ce au
cinat, dăicând: Acest potir este noul testament în sângele meu,
care se vërsă pentru voi.
21 Înse éca mâna trădătorului meu este cu mine pe mäsă.
22 Și Fiul omului merge, precum este otărit; dar vai de omul a
23 cela, prin care se trădă. Și au început a se întreba între sine,
care dintr'înși ar fi cel ce vre să facé acesta.
24 Și s'a născut dispută între dinși, care dintre ei s'ar păré a fi
25 mai mare. Dar el li-a dăis: Regii națiunilor le domnesc, și cei
26 ce le stăpănesc se chiamă făcători de bine. Înse voi si nu fiți
așa; ci cel ce este mai mare între voi, să fie ca cel mai mic;
27 și cel ce este mai întâiu ca servitorul. Căci cine este mai mare,
cel ce șéde la mäsă, seú cel ce servește? au nu este cel ce
șéde la mäsă? ear eu sânt în medilocol vostru ca cel ce ser-
28 vesce. Voi sântei acei ce ați remas cu mine în ispitele mele.
29 Și eu vi orinduesc imperăția, precum mi-a orinduit Părintele
30 meu. Ca si mâncați și si beți la mäsă mea în imperăția mea,
și si ședeti pe scaune, giudicând cele doue-spre-zece seminții a
le lui Israel.
31 Și a dăis Domnul: Simone, Simone, éca, Satana v'a cerut, ca
32 si vë cernă ca grăul. Dar eu m'am rugat pentru tine, ca si
nu péré credința ta, și tu, când te vei întorče, întăresce pre
33 frați tēi. El 'i-a dăis: Dómne, sânt gata a merge cu tine și
34 în închisóre și la mórte. Ear el a dăis: Dăic ție, Petre, nu va
cânta astă-đi cocoșul, mai 'nainte până ce de trei ori te vei
lepăda că nu mă șci.
35 Și li-a dăis: Când v'am trimis fără de pungă, și fără de tra-
istă, și fără de încălțăminte, au ați avut lipsă de ce-va? Ei au
36 dăis: De nimic. Atunci li-a dăis: Dar acum cel ce are pungă
si o ia, asemenea și traista; ear cel ce nu are sabie, si 'și vëndé
37 vestmântul seú, și si 'și cumpere. Căci dăic voue: că încă și a-
césa ce este scris trebuie si se împlinéscă cu mine, care dăic:
Și cu cei fără-de-lege s'a socotit; căci cele despre mine au fi-

Ei nău đis: Dómue, écă aici doue sabii. Şi el li-a đis: 38
nit. destul este. datina sa in Muntele Olivilor; şi i-añ 39
esind la mers dupre lui. Si sosind la loc, li-a đis: Rugati-vă, 40

nit. ^{Prin}destul este. ^{Și}esind a mers ^{dupre}datina ^{sa}in Muntele Olivilor; ^{și}l-aⁿ 39
urmat ^{și}discipulii lui. ^{Și}sosind la loc, li-a^{dis}: Rugați-vă, 40
ca si nu intrați in ispită. ^{Și}el s'a depărtat de dinșii ca 41
ca si nu aruncărea de piatră, ^{și}ingenunchind se ruga. ^{Dicând}: 42
Părinte, do voiesci, si trecē de la mine acest potir; luse nu
voea mea, ci a ta si se facē. ^{Și}i s'a arătat ānger din ceriū, 43
intārindu-l. ^{Și}fiind in agonie mai cu dinadinsul se ruga; 44
s'au făcut sudorea lui ca picăturile de sänge picând la pā-
ment. ^{Și}sculându-se de la rugăciune, ^{și}viind la discipulii 45
lui, i-a aflat dormind de intristare. ^{Și}li-a^{dis}: Ce dormiți? 46
sculați-vē și vē rugați, ca si nu intrați in ispită.
Căci tot v'ē vorbind el ^{eca}venia multime, ^{și}cel ce se chīama 47

sculați-vă și ve rugați, și să vă înălțați la rugămintea lui. **Ear încă vorbind el éca venia multe, și cel ce se chiăma** 47
Iuda, unul din cei doi-spre-dece, mergea înaintea lor, și s'a a-
propiat de Iisus și'l sărute. Ear Iisus i'a dis: Iudo, cu să- 48
rutare trădezi pre Fiul omului. Ear cei ce erau lângă el, v- 49
zând ce era și fie, i-au dis: Dómné, și lovim cu sabia? Și 50
unul diatr-inșiși a lovit pre servitorul arhierelui, și i'a tăiat
urechea ca dreptă. Ear Iisus luând cuvântul a dis: Lăsați 51
până aici. Și atingându-se de urechea lui i'a vindecat. A- 52
tunci a dis Iisus arhierelor și căpitanilor templului, și bătr-
nilor, cari veniseră la dinsul: Ați éșit ca la un tâlhar cu sabii
și cu fusti? In tóte zilele fiind eu cu voi in templu nu ați 53
intins mâine contra mea; înse acésta este óra voastră și stăp-
nirea intunerecului. Atunci prinându-l i-au adus, și i-au dus 54
in casa arhierelui.

Ear Petru urma de departe. Si făcând ei foc in medi- 55
 locul curții, și ședend împreună, ședea și Petru între ei.
 Atunci vëndându-l o servitoare ședend la foc, și căutând la 56
 el, a dis; Si acesta era cu el. Dar el s'a lepadat de 57
 dinsul, dicend: Femeie, nu'l cunosc. Si după pucin altul vë- 58
 dându-l a dis: Si tu esci dintr'inșii. Dar Petru a dis: Omule,
 nu sânt. Si trecend ca o oră, altul sustinea, dicend: In a- 59
 dever și acesta a fost cu dinsul, căci este Galilian. Dar Petru a
 dis: Omule, nu știu ce dici. Si îndată încă vorbind el a 60
 cântat cocoșul. Si întorcându-se Domnul a căutat spre Petru; 61
 și Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului, cum îi disese:
 Mai 'nainte de a cânta cocoșul, de trei ori te vei lepada de mine.
 Si eșind Petru a plâns cu amar. 62

Și acoperindu-l il loviau preste față, și 'l întrebau, zicând: Pro-
fetește cine este cel ce te-a lovit? Și multe alte injurii di-
ceau contra lui.

Și făcându-se ziua, s'au adunat bătrânii poporului, și ar- 66

chieriei și cărturarii, și 'l-a dus la adunarea lor, zicând:
 67 Oare tu ești Christosul? spune-mi. El li-a zis: De vi voiți
 68 spune, nu veți crede; Și de v-e voiți întreba, nu mi voiți
 69 răspunde, nici nu mă veți elibera. Dar de acum va ședea Fi-
 70 iul omului d-a dreapta puterii lui Dumnezeu. Atunci toți au
 71 zis: Dar tu ești Fiul lui Dumnezeu? El li-a zis: Voi ziceți;
 noi înși-ne am auzit din gura lui.

CAP. XXIII.

*Iisus înaintea lui Pilat și a lui Erođ; el se condamnă și se crucifică.
 Mărtea sa și Mormântul său.*

- 12 Și sculându-se totă mulțimea lor, 'l-a dus la Pilat. Și
 a început a-l acusa, zicând: Pre acesta 'l-am aflat res-
 3 tate Christos rege. Ear Pilat 'l-a întrebat, zicând: Tu ești
 4 regele Iudeilor? El răspundând 'i-a zis: Tu zici. Și Pilat a zis
 5 Ear ei stăruiau, zicând: El întărită poporul, învățând preste
 6 totă Iudeea, începând din Galileea până aici. Ear Pilat au-
 7 ține de Galileea, a întrebat, dacă omul este Galilian? Și în-
 find și el în Ierusalem într'acele zile.
 8 Ear Erođ vedând pre Iisus s'a bucurat foarte; căci doria de
 demult si 'l vedea, pentru-că auzea multe de el; și spera si vedea
 9 vre-un semn făcându-se de el. Și 'l-a întrebat cu multe cu-
 10 viute; dar el nimic nu 'i-a răspuns. Ear archiereii și cărtu-
 11 rarii sta, tare acusându-l. Ear Erođ cu ostașii sei disprețu-
 12indu-l și batjocorindu-l, 'l-a îmbrăcat într'un vestmânt strălucit,
 12 și 'l-a trimis earăși la Pilat. Și într'aceiași zi Pilat și Erođ
 s'au făcut amici; căci mai 'nainte erau în inimizetă între diuși.
 13 Ear Pilat chemând pre archierei și pre cei mai mari și
 14 pre popor, Li-a zis: Mi-ați adus pre acest om, ca un res-
 vrățitor de popor, și éca eu înaintea voastră întrebându-l, nici
 o vină nu am aflat într'acest om, despre acele de care 'l acu-
 15 sați; Și nici Erođ; căci v'am trimis la el; și éca nimic vred-
 16 nic de mărte nu este făcut de diusul. Deci pedepsindu-l il
 17 voiu elibera. (Căci avea trebuință si li elibera pre un arestat
 18 la serbătore). Și a strigat totă mulțimea, zicând: Ia pre a-
 19 cesta, și ni eliberăză pre Barabba; (Care era aruncat în o-
 închisore pentru o rescolă și pentru o ucidere ce se făcuse în o-
 20 raș). Deci Pilat voind si eliberăză pre Iisus, a vorbit earăși
 21 către diuși. Dar ei striga, zicând: Crucifă-l, crucifă-l.
 22 El a treia oră a zis către ei: Dar ce rău a făcut acesta? nici
 o vină de mărte nu am aflat într'insul; deci pedepsindu-l il

roiu elibera. Dar ei stăruiau cu voce tare, cerând si 'l cru- 23
 cifeze. Si vocilo lor si ale arhierilor au prevalat. Deci Pi- 24
 lat a hotărit, ca si se facă cererea lor. Atunci li-a eliberat 25
 pre cel aruncat in inchisoare pentru rescoldă si ucidere, pre care
 il cereau oi; dar pre Iisus 'l-a trădat duple voea lor.
 Si pe când il duceau, prindend pre un Simon Cirinean, ce 26
 venea din țorină, a pus pe ol crucea, ca si o ducă după Iisus.
 Si 'l urma multime mare de popor si de femei, cari se vătaă 27
 si se tângulaă pentru dînsul. Dar Iisus întorcend-se cătră 28
 ele i-a dis: Fiicele Ierusalemului, nu mă plângeți pre mine, ci vë
 plângeți pre voi înșivă si pre copiii vostri. Căci éca, vin zile 29
 in cari vor dice: Pericite sînt cele sterpe, si mitrele cari nu au
 născut, si țifele cari nu au alăptat. Atunci vor începe a dice 30
 mănților: Cădeți preste noi; si delurilor: Acoperiți-ne. Căci 31
 de fac acestea cu lemnul cel verde, ce se va face cu cel uscat.
 Si aduceau împreună cu el si pre alți doi, făcători de rele, 32
 spre a 'l crucifia. Si viind la locul ce se chiamă al căpătîinii, 33
 acolo 'l-au crucifiat, si pre făcătorii de rele: unul d'a drēpta
 si altul d'a stănga. Ear Iisus dicea: Părinte, értă-li, căci nu 34
 știu ce fac. Si împărțind vestmintele lui au aruncat sorți. Si
 poporul sta privind. Si cei mai mari împreună cu dînsii își 35
 făceaū ris de dînsul, dîcend: Pre alții a mântuit; mântuiescă-se
 pre sine, de este Christosul, alesul lui Dumneđeu. Si 'și bă- 36
 teaū joc de dînsul si ostașii, apropiindu-se de el, si aducend-u
 oțet; Si dîcend: De esci tu regele Iudeilor, mântuesce-te 37
 pre sine! Si era si inscripțiune scrisă d'asupra lui cu literă 38
 elline si latine si ovreesce: ACESTA ESTE REGELE IU-
 DEILOR.

Si unul din făcătorii de rele cei crucifiați il batjocoria, dî- 39
 cend: De esci tu Christosul, mântuesce-te pre sine! si pre noi.
 Dar cel-a-alt respundend il certa, dîcend: Ore nu te temi tu de 40
 Dumneđeu, pre când esci într'acești condamnare. Si noi su- 41
 ferim duple dreptate; căci noi primim cele cuvenite faptelor
 noastre; înse acesta nici un reū nu a făcut. Si dicea lui Iisus: 42
 Pomenesce-mă, Dómne, când vei veni in imperăția ta. Dis-a 43
 Iisus lui: Adevăr dîc ție: Astă-ți vei fi cu mine in paradis.

Si era la a șesca oră, si s'a făcut întunec pre tot pă- 44
 mēntul până la a noua oră. Si s'a întunecat sórele, si s'a 45
 rupt perdeua templului prin međiloc. Si strigand Iisus cu 46
 voce tare a dis: Părinte, in mănile tale încredințez spiritul
 meū; si acestea dîcend 'și-a dat spiritul.

Si sutașul vëdend ce se făcuse, glorifica pre Dumneđeu, dî- 47
 cend: In adevăr, drept a fost acest om. Si tot poporul ce se 48
 adunase la acea privescete, vëdend cele ce se făcuseră, bătân-
 du-și pepturile lor, se întorceau. Ear toți cunoscuții lui, si 49

femeile, cari îi urmau din Galileea sta de departe, privind a-
cestea.

- 50 Și éca un bărbat, anume Iosef din Arimathea, oraș al Jude-
51 ilor, consilier, bărbat bun și drept; Care nu a consumit la
52 sfatul și fapta lor, care și accepta imperăția lui Dumnezeu; A-
53 cesta viind la Pilat a cerut corpul lui Iisus. Și pogorindu-l
54 l-a înfășurat în giulgiu, și l-a pus în mormânt ce era săpat
55 în piatră, în care nimene nu fusese încă pus. Și era ziua
56 vineri, și sâmbăta se apropia.
57 Dar și femeile, cari veniseră cu dinsul din Galileea, au ur-
58 tórându-se au gătit mirezme și miruri; și sâmbăta s'au repa-
59 usat duple comandament.

CAP. XXIV

Învierea lui Iisus. El se arată discipulilor săi. Înălțarea sa la ceria.

- 1 **E**ar în întâia zi a săptămânei, forțe de demănătă au venit
2 la mormânt, aducând mirezmele cele ce gătiseră, și u-
3 nele ore cari împreună cu ele. Și au aflat piatra resturnată de
4 pe mormânt. Și intrând nu au aflat corpul Domnului Iisus.
5 Și mirându-se ele de acestea, éca doi bărbați în vestiminte stră-
6 lucite sta înaintea lor. Și înfricoșindu-se ele și plecându-și
7 fețele la pământ, diceau către ele: Pentru ce căutați pre cel
8 viu între cei morți? Nu este aici, ci s'a sculat; aduceți-vă a-
9 omului trebuie și se trădea în mâinile ómenilor păcătoși, și si se
10 crucifieze, și a treia zi si învieze. Și 'și-au adus aminte de
11 cuvintele lui.
12 Și întorcându-se de la mormânt, au narat toate acestea ce-
13 lor un-spre-dece, și tuturor celorl-alți. Și erau Maria Mag-
14 dalena, și Ioanna, și Maria lui Iacob și celelalte cu dinsele,
15 cari diceau acestea către apostoli. Și li s'au părut cuvintele
16 lor ca cuvinte deșerte, și nu le credeau. Ear Petru sculându-
17 se a alergat la mormânt, și plecându-se a vègut giulgiurile ja-
18 cend singure; și s'a dus de acolo, mirându-se în sine de cele
19 ce se făcuseră.
20 Și éca doi dintre ei mergeau într'acceași zi la un sat, numit
21 Emmaus, care era departe de Ierusalem ca la șese-deci de stadii.
22 Și ei vorbăiau între sine de toate cele ce se întâmplaseră. Și
23 vorbind ei și discutând, însuși Iisus apropiindu-se mergea cu
24 dinșii. Dar ochii lor se țineau, ca si nu-l cunoșcă. Și li-a
25 dis: Ce felii de vorbe sunt acestea, cu cari convorbiți pe
26 cale, și sînteți triști? Și răspundend unul dintr'înșii, al că-
27 ruia nume era Kleopa, i-a dis: Óre tu singur esci așa străin

ia Ierusalem, încât nu știi cele ce s'au făcut într'insul în aceste zile? Și li-a dis: Cari? Ei l-au dis: Cele despre Iisus Nazarineu, care era profet puternic în lucru și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul; Și cum l-au trădat arhiepiscopul și mai marii noștri a fi condamnat la moarte, și l-au crucificat. Dar noi sperăm, că acela este cel ce avea să rescumere pe Israel; ci cu toate acestea este astăzi a treia zi de perez s'au făcut acestea. Da, și nisce femei d'intr'ale noastre ne-au spăimântat, cari au fost foarte de demănătă la mormânt; și neaflând corpul lui au venit, zicând că văduseră și vedere de îngeri, cari diceau că el este viu. Și s'au dus unii dintre noi la mormânt, și au aflat așa, precum au dis și femeile; dar pe el nu l-au vădut. Atunci el li-a dis: O nepricepuților și târzi! la anima a crede toate câte au vorbit profeții! Au nu trebuia Christos a suferi acestea, și a intra în gloria sa? Și începând de la Moise, și continuând prin toți profeții, li explica toate scripturile cele despre sine. Și s'au apropiat de satul la care mergeau; și el se făcea a merge mai departe. Dar ei l-au înțelegat, zicând: Rămăi cu noi, căci este cătră seră și s'a plecat ziua. Și a intrat și rămăe cu dinșii. Și ședând el cu ei, a luat pâine și a bine-cuvântat, și frângând li-a dat. Atunci li s'au deschis ochii lor, și l-au cunoscut; și el s'a făcut nevădit de dinșii. Și diceau unul cătră altul: Aă nu era anima noastră argând în noi, când ni vorbea pe cale, și când ni explica scripturile?

Și sculându-se într'acea oră s'au întors la Ierusalem, și au aflat adunați pre cei un-spre-dece și pre cei ce erau cu dinșii; Cari diceau: S'a sculat Domnul în adevăr, și s'a arătat lui Simon. Și ei narați cele ce se făcuseră pe cale, și cum s'a cunoscut de dinșii în frângerea pâinii.

Și vorbind ei acestea însuși Iisus a stătut în meșlocul lor, și li-a dis: Pace voue. Ear ei spăimântându-se și înfricoșându-se, li se părea că ved un spirit. Dar el li-a dis: Pentru ce s'unteți turburați? și pentru ce se sue gânduri în ânimele voștre? Vedeți mânilo și piciorole mele, că însuși eu sunt; și pipăiți-mă, și vedeți; căci spiritul nu are carne și ôse, precum vedeți că eu am. Și acestea zicând li-a arătat mânilo și piciorole. Și încă necreșdând ei de bucurie, și mirându-se, li dicea: Aveți aici ceva de mâncare? Ear ei l-au dat o parte de pesce fript, și dintr'un fagur de miere. Și luându-le a mâncat înaintea lor.

Și li-a dis: Acestea s'unt cuvintele cari v'am vorbit, încă fiind cu voi, că trebuie a se implini toate cele scrise despre mine în legea lui Moise și în profeți și în psalmi. Atunci li-a deschis muntea lor, ca să înțelegă scripturile. Și li-a dis: Așa este

scris, și așa trebuia să sufere Christos, și să învieze din morți
 47 a treia zi; Și ca să se predice în numele lui pocăință și erta-
 48 rea păcatelor la toate națiunile, începând de la Ierusalim. Ear
 voi sunteți martorii acestora. Și eca eu vi trimit acea ce Pa-
 49 rintele meu v-a promis; Ear voi ședeți în cetatea Ierusalem.
 mului, până ce veți îmbrăca cu putere de sus.
 50 Și ducându-ți afară până la Bethania, și rădicându-și mâ-
 51 nile sale, l-a bine-cuvântat. Și s'a întemplat pre când l-a
 bine-cuvântat, s'a depărtat de la dișii, și se înălța la ceriu.
 52 Ear ei închinându-se lui, s'au întors la Ierusalim cu bucurie
 53 mare; Și erau tot-dea-una în templu, laudând și bine-cuvên-
 tând pro Dumnezeu. Amin.

SÂNTA EVANGELIE

DUPRE

IOAN.

CAP. I.

Iesus Christos este cuvântul lui Dumnezeu întrupat. Ioan Botezătorul îl mărturisește; el se face cunoscut lui Andrei, lui Petru, lui Filip și lui Nathanael.

- 1 La început era cuvântul, și cuvântul era la Dumnezeu, și
- 2 cuvântul era Dumnezeu. Acesta era întru început la
- 3 Dumnezeu. Toate printr'insul s'au făcut; și fără de dînsul ni-
- 4 mic nu s'a făcut ce s'a făcut. Intr'insul era viață, și viața era
- 5 lumina oamenilor. Și lumina luminează în întunec, și întune-
- recul nu o a cuprins.
- 6 Fost-a un om trimis de la Dumnezeu, al căruia nume era
- 7 Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească de lu-
- 8 mină, ca să crede toți prin el. Nu era acela lumina, ci fu
- trimis să mărturisească despre lumină.
- 9 Era lumina cea adevărată, care luminează pre tot omul ce
- 10 vine în lume. În lume era, și lumea printr'insul s'a făcut, și
- 11 lumea nu l-a cunoscut. Într'ale sale a venit, și ai seî nu l-au
- 12 primit. Dar căți l-au primit, aceluia li-a dat drept să se facă
- 13 fii ai lui Dumnezeu, adică celor ce cred în numele lui. Cari
- nu sînt născuți din sânge, nici din poartă trupescă, nici din poartă
- 14 bărbătescă, ci de la Dumnezeu. Și cuvântul s'a făcut trup,
- și s'a sălășluit între noi, (și am văzut gloria lui, gloriu ca a
- unui-născut de la Părintele) plin de har și de adevăr.

dis: Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei cheama Kefa, adică Petru.

43 A doua zi a vrut Iisus să meargă în Galileea, și a aflat pre
44 Filip, și i-a dis: Urmază-mă. Dar Filip era din Bethsaida, o-
45 rașul lui Andrei și al lui Petru. Filip a aflat pre Nathanael,
și i-a dis: Noi am aflat pre acela, de carele a scris Moise
46 în lege, și profeții: pre Iisus Nazareanul, fiul lui Iosef. Dis-a
Nathanael lui: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip a dis lui:
47 Vino, și vezi. Vădută-a Iisus pre Nathanael viind către dînsul,
și a dis despre el: Eca în adevăr Israelit, în care nu este vi-
48 cleșug! Dis-a Nathanael lui: De unde mă cunoști? răspuns-a
Iisus, și i-a dis: Mai înainte de a te cheama Filip, fiind tu sub
49 smochin, te-am vădută. Răspuns-a Nathanael și i-a dis: Res-
50 tu ești Fiul lui Dumnezeu; tu ești regele lui Israel. Res-
puns-a Iisus și i-a dis: Pentru-că îți-am dis, că te-am vădută
51 sub smochin, crești? mai mari decît acestea vei vedea. Și cară-
ți-a dis: Adevăr, adevăr ție voue: de acum veți vedea cerul
rîndu-se preste Fiul omului.

CAP. II.

*Iisus prefăce apa în vin la nunta din Cana: el alungă din templu
pre cei ce vindeau, și predice învierea sa.*

1 A treia zi s'a făcut nuntă în Cana Galileei; și mama lui
2 Iisus era acolo; și au fost invitați la nuntă și Iisus și
3 discipulii lui. Și lipsind vinul, ție mama lui Iisus către din-
4 sul: Nu au vin. Ție el Iisus: Femeie, ce am eu cu tine?
5 ora mea încă nu a venit. Ție mama lui servitorilor: Ori-ce
6 vi va ție, faceți. Și erau acolo șese vase de piatră, puse
7 duple curățenia Iudeilor, cari cuprindeau câte două seuri trei
8 până sus. Și ție lor: Scoteți acum, și duceți nunului. Și au
9 dus. Și după ce a gustat architriclinul apa ce se făcuse vin, și nu
10 scia de unde este, (dar servitorii, cari scosera apă, sciau), a
11 chemat architriclinul pre mire, și i-a ție: Tot omul pune întâiu vi-
nul cel bun; și după ce s'au îmbătat, atunci pre cel mai prost;
12 car tu ai ținut vinul cel bun până acum. Acest început de
minuni l'a făcut Iisus în Cana Galileei, și i-a arătat gloria
lui; și au creștut într'însul discipulii lui.
13 După acesta s'a pogorit la Capernaum, el și mama lui, și
14 frații lui, și discipulii lui; și nu au ramas acolo multe zile.
15 Și erau aproape pascile Iudeilor, și s'a suit Iisus la Ierusalem.
16 Și a aflat în templu pre cei ce vindeau boi, și oi, și porumbi,
și pre schimbătorii de bani ședend. Și făcend biciu de funii,
pre toți i-a scos afară din templu, și oile și boii; și a vărșat

banii schimbătorilor, resturnând mesele; Și a ȃis celor ce 16
vindeau porumbi: Luați acestea de aici, nu faceți casa Părin-
telui meu casă de neguțatorie. Ear discipulii lui 'și-au adus 17
aminte că este scris: Zelul casei tale m'a consumat.

Atunci luând cuvântul Iudeii 'i-au ȃis: Ce semn ni arăți, că 18
faci acestea. A respuns Iisus și li-a ȃis: Stricați acest tem- 19
plu, și în trei zile il voi rădica. Atunci au ȃis Iudeii: În 20
patru-ȃeci și șese de ani s'a rădica acest templu, și tu il vei
rădica în trei zile? Ear el vorbea despre templul corpului 21
seu. Pentru acesta când s'a sculat din morți, 'și-au adus a- 22
minte discipulii lui, că li ȃicea acesta; și au creȃut scripturei

și cuvântului care ȃisese Iisus.
Ear fiind el în Ierusalem la serbătorea Pascilor, au creȃut 23
mulți în numele lui, vȃdȃnd semnele lui ce făcea. Ear Iisus 24
nu se incredea lor, fiind-că cunosccea pre toți; Și nu avea 25
trebuință ca si mărturisescă cineva despre om; căci el scia ce
era în om.

CAP. III.

*Iisus vorbeste cu Nicodem despre renascere și mântuire. Ioan Bote-
zătorul îl mărturisește din nou.*

Era un om din Farisei, a nume Nicodem, dregător al lu- 1
deilor. Acesta a venit la Iisus noȃtea, și 'i-a ȃis: Rabbi, 2
scim că ai venit de la Dumnezeu învățator; căci nimeni nu pȃte
face aceste semne, cari tu faci, de nu va fi Dumnezeu cu dinsul.

Respundȃnd Iisus 'i-a ȃis: Adevȃr, ȃic ție: De nu se va 3
nascce cine-va de sus, nu va putȃ si vȃdȃ imperăția lui Dumnezeu.

'I-a ȃis Nicodem: Cum pȃte omul si se nascȃ fiind betrȃn? 4
Au dȃră pȃte a doua ȃră si între în mitra mamei sale, și si
se nascȃ?

Respuns-a Iisus: Adevȃr, adevȃr ȃic ție: De nu se va nascce 5
cine-va din apă și din spirit, nu va putȃ si între în imperăția
lui Dumnezeu. Ce este născut din trup trup este, și ce este 6
născut din Spirit spirit este. Nu te mira, că 'ți-am ȃis: Vi 7
se cade a vȃ nascce de sus. Vȃntul suflă unde voiesce, și auȃi 8
sunetul lui, dar nu scii de unde vine, și unde merge; așa este
tot cel născut din Spirit.

Respuns-a Nicodem, și 'i-a ȃis: Cum pot si fie acestea? 9

Respuns-a Iisus, și 'i-a ȃis: Tu ești învățator al lui Israel, 10
și nu scii acestea! Adevȃr, adevȃr ȃic ție: Noi vorbim ce scim, 11
și mărturisim ce am vȃdȃt; dar voi nu primiți mărturia noastră.
Dacă v'am spus cele pământesci, și nu credeți, cum veți crede, 12
de vi voiȃ spune cele ceresci? Și nimeni nu s'a suit în ceriȃ, 13
decăt numai cel ce s'a pogorit din ceriȃ, *adică* Fiul omului,
care este în ceriȃ. Și precum Moise a înălȃt șȃrpele în pustie, 14

- 15 așa trebuie a se înălța Fiul omului; Ca tot cel ce crede în
 16 el și nu se pierdă, ci și aibă viață eternă. Căci așa a iubit
 tot cel ce crede în el și nu se pierdă, ci și aibă viață eternă.
 17 Căci nu a trimis Dumnezeu pre Fiul său în lume, ca și con-
 18 demne lumea; ci ca și se mântuască lumea prin el. Cel ce
 crede în el nu se condamnă; dar cel ce nu crede este deja
 condamnat, pentru-că nu a creșut în numele unui-născut Fi
 19 al lui Dumnezeu. Ear acesta este condamnarea, că lumina a
 venit în lume, și omenii au iubit întunerecul mai mult decât lu-
 20 mina, pentru-că faptele lor erau rele. Căci tot cel ce face
 rele, uredse lumina, și nu vine la lumină, ca și nu se vâ-
 21 descă faptele lui. Ear cel ce face adevărul vine la lumină.
 22 După acestea a venit Iisus cu discipulii lui în laturea lu-
 23 deei; și acolo petrecea cu ei și boteza. Și boteza și Ioan în
 Enon, aproape de Salem, pentru-că erau acolo ape multe; și
 24 veniau, și se boteza. Căci Ioan încă nu era pus în închisore.
 25 Atunci s'a născut dispută între discipulii lui Ioan și între
 26 Iudei despre curățenie. Și au venit către Ioan, și i-au dis:
 mărturisit, éca, el botéză, și toți merg la diusul.
 27 Răspunzând Ioan a dis: Nimic nu pôte lua omul, de nu l'va
 28 fi dat din ceri. Voi înși-vă imi dați mărturie, că am dis:
 29 Nu sunt eu Christosul, ci sunt trimis înaintea acestuia. Cel ce
 are mirésă mire este; ear amicul mirelui, care stă și l'ascultă,
 se bucură fôrte de vócea mirelui: decî această bucurie a mea
 30 s'a împlinit. Acela trebuie și creșcă, ear eu și mă micșorez.
 31 Cel ce vine de sus este deasupra tuturor; cel ce este din pâm-
 ent este pământesc, și vorbesce cele pământesci; cel ce vine
 32 din ceri este d'asupra tuturor. Și ce a vădut și a audît a-
 33 ceea mărturisește; dar nu primesce nimene mărturia lui. Cel ce
 primesce mărturia lui a adevărit, că Dumnezeu este adevărat.
 34 Căci pre care l'a trimis Dumnezeu vorbesce cuvintele lui Dum-
 35 neșeu; căci Dumnezeu nu dă Spiritul cu măsură. Părintele
 36 iubesce pre Fiul, și a trădat tóte în mâna lui. Cel ce crede
 în Fiul are viață eternă; ear cel ce nu ascultă pre Fiul nu
 va vedé viață, ci mânia lui Dumnezeu rămâne preste el.

CAP. IV.

*Convorbirea lui Iisus cu Samariteana. Mai mulți cred într'insul.
 El vindecă pre fiul unui nobil din Capernaum.*

- 1 Decî înțelegând Domnul, că au audît Fariseii, că Iisus face
 2 și botéză mai mulți discipuli decât Ioan, (Măchar că
 3 însuși Iisus nu boteza, ci discipulii lui), A lăsat Iudeea, și

s'a dus earăși la Galileea. Ear el trebuia și trecă prin Sa- 4
maria. Atunci a venit într'un oraș al Samariei, ce se chiamă 5
Sichar, aproape de locul care a dat Iacob fiului său Iosef. Ear 6
acolo era puțul lui Iacob. Deci Iisus fiind ostenit de călătorie,
ședea așa la puț, și era ca la a șesca ora.

Venit-a o femeie din Samaria și scote apă; și ce Iisus: 7
Dă-mi și beu. (Căci discipulii săi se duseseră în oraș și cum- 8
pere hrănă). Atunci i-a șis femeia Samaritană: Cum tu, 9
fiind Iudeu, ceri de la mine și beu, care sânt femeie Samari-
teană? căci Iudeii nu au a face cu Samaritenii.

Respuns-a Iisus și i-a șis: De ai fi știut darul lui Dum- 10
neșu, și cine este cel ce-ți dăce: Dă-mi și beu, tu ai fi cerut
de la dîsul, și i-ar fi dat apă via. Șis-a lui femeia: Dom- 11
nule, nici gălcăta ai, și puțul este adînc; de unde dar ai apa
cea vie? Au döră esci mai mare decât părintele nostru Ia- 12
cob, care ni-a dat puțul, și a băt dintr'însul însuși, și copiii lui,
și dobitocele lui? Respuns-a Iisus și i-a șis: Tot cel ce be 13
din această apă va înseta earăși. Dar cel ce va bé din apa 14
care eu îi voi da nu va înseta în etern; ci apa care eu îi
voi da se va face într'însul isvor de apă isbucnitoriă în viața
eternă. — Șis-a lui femeia: Domnule, dă-mi această apă, ca si 15
nu însetez, nici si nu viu aici și scot.

Șis-a ei Iisus: Mergi, chiamă pre bărbatul tēu, și vino aici. 16
Respuns-a femeia și a șis: Nu am bărbat. Șis-a ei Iisus: Bine 17
ai șis: Nu am bărbat; Căci cinci bărbați ai avut; și pre care 18
ai acum nu-ți este bărbat; adevărat ai șis acesta. Șis-a lui 19
femeia: Domnule, vād că tu esci profet. Părinții nostri s'au 20
închinat în acest munte, și voi dăceți că în Ierusalem este lo-
cul unde se cuvine a se închina. Șis-a ei Iisus: Femeie, crede 21
mie, va veni timpul, când nici în acest munte, nici în Ierusa-
lem numai vād veți închina Părintelui. Voi vād închinați că- 22
ruia nu știți; noi ne închinăm căruia scim; căci mântuirea este
din Iudei. Iuse vine timpul, și acum este, când închinătorii 23
cei adevărați se vor închina Părintelui în spirit și în adevăr;
căci Părintele căută pre unii ca acestia și se închine. Dumne- 24
șu este spirit; și cel ce i se închină trebuie să se închine în
spirit și în adevăr. Șis-a lui femeia: Și cād vine Mesia, care 25
se chiamă Christos; când va veni acela ni va spune tōte.

Șis-a ei Iisus: Eu sânt, cela ce vorbește cu tine. Atunci 26 27
au venit discipulii, și se mira cād el vorbea cu femeia; înse-
nimele nu i-a șis: Ce cauți? șeu ce vorbești cu dînsa? Ear 28
lăsându-și femeia vasul său de apă, a mers în oraș, și a șis
ōmenilor: Veniți de vedeți un om, care mi-a spus tōte cād 29
am făcut; nu cumva acesta este Christosul? Atunci au eșit 30
din oraș, și veniau la dîsul.

- 31 Ear între acestea îl rugău discipulii, zicând: Rabbi, mănâncă;
 32 Ear el li-a zis: Eu am de a mânca mâncare, de care voi nu
 33 știți. Deci discipulii vorbeau între sine: Nu cumva 'i-a adus
 34 cineva și mănâncă? Ii-a zis Iisus: Măncarea mea este, și
 35 fac voea celui ce m'a trimis, și si finesc lucrul lui. Au nu zic
 36 Rădicați ochii voștri, și priviți ogórele; căci sunt deja albe spre
 37 seceriș. Și cel ce seceră ia plată, și adună fruct spre vîie
 38 eternă; ca și cel ce sîmînă, și cel ce seceră si se bucură împreună.
 39 Căci într'acesta este cuvîntul adevărat: Altul este cel ce sîmînă,
 40 și altul cel ce seceră. Eu v'am trimis si secerati unde nu v'ati
 41 ostenit; alții s'au ostenit, și voi ați intrat în ostenela lor.
 42 Ear mulți din Samaritenii acelui oraș au creșut într'insul,
 43 pentru cuvîntul femeii, care mărturisia: El m'i-a spus tôte câte
 44 am făcut. Deci viind la dinsul Samaritenii, îl rugău ca si re-
 45 mîne la dinșii; și a ramas acolo două zile. Și mult mai mulți
 46 au creșut pentru cuvîntul lui; și diceau femeii: Nu mai cre-
 47 dem numai pentru vorba ta; căci însine am auzit, și șcim că
 48 acesta este Christosul, Mîntuitorul lumii.
 49 Ear după două zile eșind de acolo, a mers în Galileea.
 50 Căci însuși Iisus a mărturisit, că profet nu are onore în patria
 51 sa. Atunci viind el în Galileea, l-au primit Galilenii, pentru
 52 că au fost vîșut tôte câte a făcut în Ierusalem la serbătore;
 53 căci și ei fuseseră la serbătore. Și a venit Iisus earăși în Ca-
 54 na Galileei, unde a făcut apa vin.
 Și eră în Capernaum un om nobil, al căruia fiu era bolnav;
 47 Acesta auzind că a venit Iisus din Iudeea în Galileea, a mers
 48 la el; și l' ruga, ca si vină și se vindece pre fiul său; căci era
 49 și morî. Ear Iisus 'i-a zis: De nu veți vedé semne și minuni,
 50 nu veți crede. Omul cel nobil 'i-a zis: Dîmne, vino mai 'na-
 51 inte până a nu muri fiul meu. Zis-a Iisus lui: Du-te, fiul tîu
 52 trăește. Și a creșut omul cuvîntul care 'i-a zis Iisus, și s'a
 53 dus. Și éca ducîndu-se el, servitorii lui l-au întîmpinat, și
 54 'i-au spus, zicînd: Fiul tîu trăește! Atunci îi întreba de ora
 55 în care 'i-a fost mai bine. Și 'i-au zis: Eri în ora a aceea l-au
 56 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 57 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 58 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 59 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 60 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 61 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 62 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 63 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 64 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 65 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 66 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 67 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 68 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 69 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 70 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 71 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 72 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 73 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 74 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 75 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 76 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 77 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 78 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 79 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 80 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 81 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 82 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 83 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 84 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 85 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 86 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 87 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 88 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 89 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 90 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 91 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 92 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 93 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 94 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 95 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 96 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 97 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 98 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 99 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au
 100 lăsat frigurile. Atunci a cunoscut pîrintele, că era aceea l-au

CAP. V.

*Iisus vindecă pre un om paralytic în ziua Sămbetei. Persușiunea
 lui de către Iudei. Cuvîntul lui Iisus la această ocaziune.*

- 1 După acestea era serbătoreea Iudeilor, și s'a suit Iisus la
 2 Ierusalem. Ear în Ierusalem este scaldătoreea oilor, care

	Bethesda, având cinci portice. Într-acea	3
se chiamă evreesc	de bolnavi; orbi, schiopi, uscați, acceptând	4
jaceau multime mare de bolnavi; și cel ce intra întâiu după turburarea a-	mașinarea apei.	5
tori, și turbura apa; ori de ce bolă era înuit. Deci era a-	tope, și fura sănatos, și cel ce intra întâiu după turburarea a-	6
mașinarea apei.	mașinarea apei.	7
tori, și fura sănatos, și cel ce intra întâiu după turburarea a-	mașinarea apei.	8
mașinarea apei.	mașinarea apei.	9
tori, și fura sănatos, și cel ce intra întâiu după turburarea a-	mașinarea apei.	10
mașinarea apei.	mașinarea apei.	11

teu, și amândoi s-au aplecat și au căutat să-l omoreze. 10
 Deci Iudeii diceau celui vindecat: Este sâmbătă; nu ți se 11
 cade a-ți purta patul. El li-a răspuns: Cel ce m'a făcut sănătos, 12
 acela mi-a dăruit: Ia-ți patul teeu și âmblă. Atunci l-au între- 13
 bat: Cine este acel om, ce ți-a dăruit: Ia-ți patul teeu și âmblă? 14
 Ei cel vindecat nu știa cine este; căci Iisus se dedese la o 15
 parte, fiind mulțime într-acel loc. După aceea l-a aflat Iisus 16
 în templu, și l-a dăruit: Eca, te-ai făcut sănătos; de acum si nu
 mai păcătuesci, ca si nu ți se întemple ceva mai rău. Atunci a mers 17
 omul, și a spus Iudeilor, că Iisus este cel ce l-a făcut sănă-
 tos. De aceea urmăreau Iudeii pre Iisus, și căuta să-l omoreze, 18
 pentru-că făcea acestea sâmbătă. Părintele meu lucrăză până acum. 19

Ear Iisus li-a respuns: Părintele meu lucrăză până acum, 17
și eu lucrăz. Pentru acēsta mai virtos căutaū Judeū și 'l o-18
móre, pentru că nu numaī călca sâmbăta, ci și ȕicea că Dum-
neȕeu este Părinte al seū, făcându-se întocmai cu Dumeȕeū.

Atunci a răspuns Iisus și li-a zis: Adevăr, adevăr zic voue: 19
Fiul nu p^ote să fac^e de la sine nimic, de nu vede pre Părinte
făc^înd; căci cele ce face el, acelea și Fiul face asemenea.
Căci Părintele iubesc^e pre Fiul, și Ț^ă arată t^ote cele ce el face; 20
și Ț^ă va arăta mai mari lucruri decăt acestea, ca voi să vă mi-
rați. Căci precum Părintele sc^olă pre morți, și Ț^ă învieză; așa 21
și Fiul învieză pre cari voesc^e. Căci Părintele nu judic^ă pre 22
nimene, ci a dat t^otă judicată Fiului; Ca toți si on^ore pre 23
Fiul, precum on^oră pre Părintele. Cel ce nu on^oră pre Fiul,
nu on^oră pre Părintele, care Ț^ă-a trimis. Adevăr, adevăr zic 24
voue: Cel ce ascultă cuvintele mele, și crede celui ce m^ă trim-
is, are vieț^ă eternă, și nu va veni la condamnare; ci a trecut
din m^orte la vieț^ă. Adevăr, adevăr zic voue: Vine ora, și a- 25
cum este, când morți vor auzi v^ocea Fiului lui Dumnezeu, și
cari vor auzi vor trăi. Căci precum Părintele are vieț^ă în sine, 26
așa a dat și Fiului si aib^e vieț^ă în sine. Și Ț^ă-a dat autori- 27
tate si fac^e și judicată, pentru că este Fiul omului. Nu vă 28

mirați de acesta; căci vine ora, în care toți cei din morminte
 29 vor auzi vocea lui; Și vor eși, cei ce au făcut cele bune, spre
 învierea vieții, ear cei ce au făcut cele rele spre învierea con-
 30 demnărei. Eu de la mine însumi nu pot să fac nimic; precum
 aud judic, și judicata mea este dreptă; pentru că nu caut voa-
 31 mea, ci voea Părintelui celui ce m'a trimis. De mărturisesc
 32 eu despre mine, mărturia mea nu este adevărată. Altul este
 cel ce mărturisește despre mine, și știu, că mărturia ce fa-
 33 ce despre mine este adevărată. Voi ați trimis către Ioan, și
 34 el a mărturisit adevărul. Ear eu nu iau mărturie de la om;
 35 ci acestea dic, ca să vă măntuiți. Acela era lumină care ardea
 și lumina, și voi ați voit să vă veseliți un timp în lumina lui.
 36 Ear eu am mărturie mai mare decât a lui Ioan; căci lucrurile
 cari m'a dat Părintele și le implinesc, aceste lucruri, cari eu
 37 fac, mărturisesc despre mine, că Părintele m'a trimis. Și Pă-
 rintele, care m'a trimis, a mărturisit despre mine. Nici vocea
 38 lui nu ați auzit vre-o dată, nici chipul lui nu ați vădut. Și cu-
 vântul lui nu l'aveți remănând între voi; căci pre care el a
 39 trimis, acestuia nu credeți. Cerați scripturile; căci vi se pare
 a avea într'însele viață eternă; și acelea sunt cele ce mărturi-
 40 sesc despre mine. Și nu voiți să veniți la mine, ca să aveți
 41 42 viață. Eu nu primesc onore de la oameni. Însă vă cunosc,
 43 că nu aveți dragostea lui Dumnezeu cu voi. Eu am venit în
 numele Părintelui meu, și nu mă primiți; de va veni altul în
 44 numele său, pre acela veți primi. Cum puteți voi să credeți,
 cari primiți onore unul de la altul, și nu căutați onore de
 45 la unul Dumnezeu. Și nu gândiți, că eu vă voi acuza la Pă-
 rintele; este cel ce vă acuză, *adică* Moise, în care voi vă incre-
 46 deți. Căci de ați fi creșt lui Moise, ați fi creșt și mie; căci
 47 el a scris despre mine. Ear dacă nu credeți scripturilor lui,
 cum veți crede cuvintelor mele?

CAP. VI.

Isus satură cinci mii de oameni cu cinci pâni; el âmbăla pe apă. El este pâinea adevărată, care s'a pogorit din cerii.

1 După acestea s'a dus Isus dincolo de marea Galileei, care
 2 este a Tiberiadei. Și i urma mulțime mare, pentru că
 3 vedeau semnele lui, cari făcea la bolnavi. Ear Isus s'a suit
 4 în munte, și a ședut acolo cu discipulii sei. Și erau aproape Pas-
 5 cile, serbătore a Iudeilor. Decă rădicându-și Isus ochii, și
 vedând că mult popor vine la dinsul, dice lui Filip: De unde
 6 vom cumpăra pâni, ca să mânânce acestia? Ear acesta dicea,
 7 ispitindu-l, căci el însuși scia ce vrea să facă. Respuș-a Fi-
 lip lui: De doue sute de lei pâni nu li va ajunge, ca fie-care
 8 dintr'înșii să ia câte pucin. Unul din discipulii lui, Andrei,

- 33 Căci pânea lui Dumnezeu este ceea ce se pogorî din ceriù și dă viață
 34 lumii. Atunci 'i-au dîs : Dîmne, dă-ni această pâne tot-dea-una.
 35 Ear Iisus li-a dîs : Eù sînt pânea vieții; cel ce vine cîtră mine
 nu va flămîndi, și cel ce crede în mine nu va înseta nicî odată.
 36 37 Înse v'am dîs, că m'ați vîdut, și nu credeți. Tot ce 'mi dă
 Pîrintele va veni la mine, și pre cel ce vine la mine, nu 'l voiù
 38 scôte afară. Căci m'am pogorit din ceriù, nu ca si fac voea
 39 mea, ci voea celui ce m'a trimis. Și acesta este voea Pîrin-
 telui care m'a trimis, ca din tot ce 'm'i-a dat, si nu perù ni-
 40 mic, ci si 'l înviez în ziua cea de pe urmă. Și acesta este
 el si aibè viață eternă; și eù il voiù învia în ziua cea de
 pe urmă.
 41 Deci murmurău Iudeii contra lui, pentru că a dîs : Eù sînt
 42 pânea ce s'a pogorit din ceriù; Și diceau : Aù nu este acesta
 Iisus, Fiul lui Iosef, al căruia pîrinte și mamă cunoscem? dar
 43 cum dice el : M'am pogorit din ceriù? Deci a respuns Iisus
 44 și li-a dîs : Nu murmurăți între voi. Nimene nu pòte si vie
 cîtră mine, de nu 'l va trage Pîrintele ce m'a trimis: și eù il
 45 voiù învia în ziua cea de pe urmă. În profeți este scris : Și
 vor fi toți învîțați de Dumnezeu. Deci tot cel ce aude și se
 46 învîță de la Pîrintele vine cîtră mine. Nu că a vîdut cine-
 va pre Pîrintele, decât numai cel ce este de la Dumnezeu, a-
 47 cela a vîdut pre Pîrintele. Adevêr, adevêr dic voue : Cel ce
 48 49 crede în mine are viață eternă; Eù sînt pânea vieții. Pă-
 50 rinții vostri aù mîncat manna în pustiă, și aù murit. Acesta
 este pânea care se pogorî din ceriù, ca si mînînce cine-va din-
 51 tr'însa, și si nu mîrê. Eù sînt pânea cea vie, care s'a po-
 gorit din ceriù; de va mînce cine-va din această pâne va trăi
 în etern, și pânea care eù voiù da, corpul meù este, pre care
 il daù pentru viața lumii.
 52 Deci Iudeii disputaù între sine, dîcînd : Cum pòte acesta
 53 și 'și dea nouè corpul seù si 'l mîncăm? Atuncî li-a dîs Ii-
 sus : Adevêr, adevêr dic voue : De nu veți mînce corpul Fiù-
 lui omului, și nu veți bea sîngele lui, nu veți avea viață în voi.
 54 Cel ce mînîncă corpul meù și bea sîngele meù are viață eter-
 55 nă; și eù il voiù învia în ziua cea de pe urmă. Căci corpul
 meù este adevêrat mîncare, și sîngele meù este adevêrat bîu-
 56 tură. Cel ce mînîncă corpul meù și bea sîngele meù, rămîne
 57 în mine, și eù în el. Precum m'a trimis Pîrintele cel viù, și
 eù viez prin Pîrintele; așa și cel ce mî mînîncă va trăi prin
 58 mine. Acesta este pânea care s'a pogorit din ceriù; nu pre-
 cum pîrinții vostri aù mîncat manna, și aù murit; cel ce va
 59 mînce pânea această va trăi în etern. Acestea a dîs în sină-
 gogă învîțînd în Capernaum.

- 17 tură nu este a mea, ci a celui ce m'a trimis. De voiesce cineva să facă voea lui, va cunoşce din această învăţătură, ore es-
 18 te de la Dumnezeu, său ore e vorbesc de la mine. Cel ce vorbesce de la sine, caută onoarea sa; ear cel ce caută onoarea celui ce l-a trimis, acesta este adevărat, şi nedreptate nu este
 19 într'insul. Aă nu Moise v'a dat legea? şi minene din voi nu
 20 ţine legea. De ce căutaţi si mă omoriţi? Respus-a poporul
 21 şi a dis: Demon ai; cine caută si te omore? Respunând li-
 22 sus li-a dis: Un lucru am făcut, şi toţi vă miraţi *despre acesta*.
 23 Deci Moise v'a dat circumcisiunea; (nu că este de la Moise, ci de la părinţi); şi sâmbăta circumcideţi pre om. Dacă omul
 24 primesc circumcisiune sâmbăta, ca si nu se strice legea lui Moise, vă mâniaţi pre mine, pentru că am făcut om iutreg sâmbăta
 25 nătos sâmbăta? Nu judicaţi duple faţă, ci judicaţi dreptă
 26 judică. Atunci diceau unii din Ierusalemiteni: Aă nu este acesta,
 27 pre care l' caută si l' omore? Dar éca el vorbesce de faţă, şi nimic nu l' dic; nu cum-va aă cunoscut in adevăr dregători,
 28 că acesta este in adevăr Christosul? Iuse noi scim pre acesta de unde este; ear când va veni Christos, nimene nu scie
 29 de unde este. Atunci striga Iisus in templu, învăţând şi dicend: Şi pre
 30 mine sciţi, şi de unde sunt sciţi; şi nu am venit de la mine insumi, ci cel ce m'a trimis este adevărat, pre care voi nu l' cunoşteţi;
 31 Ear eă il cunosc; căci de la dinsul sunt, şi acela m'a trimis. Atunci il căutaă si l' prindă; dar nimene nu 'şi-a pus mâinile
 32 pe dinsul, fiind-că ora lui încă nu venise. Şi mulţi din popor aă creăut într'insul, şi diceau: Când va veni Christos, aă
 33 dora va face mai multe semne decât acestea, cari a făcut acesta? Aă auăit Farisei pre popor murmurând acestea despre din-
 34 sul, şi Farisei şi archierei aă trimis servitori si l' prindă. Atunci aă dis Iudei
 35 merg la cel ce m'a trimis. Mă veţi căuta, şi nu mă veţi afla; şi unde sunt eă, voi nu puteţi veni. Atunci aă dis Iudei
 36 între siue: Unde va si mērgă acesta, că noi nu l' vom afla? nu cum-va va si mērgă la cei imprăsciaţi printre păgăni, şi si
 37 înveţe pre păgăni? Ce este cuvântul acesta care a dis: Mă veţi căuta, şi nu mă veţi afla, şi unde sunt eă, voi nu puteţi veni?
 Ear in ziua cea de pe urmă, cea mare a serbătorei, a stă-
 tut Iisus, şi a strigat, dicend: De insetăză cineva, si vie la mi-
 38 ne şi si bea. Cel ce crede in mine, precum a dis scriptura,
 39 din pântecele lui vor curge riuri de apă vie. (Ear acesta a dis el despre Spiritul, pre care era si l' primescă cei ce cred
 într'insul; căci Spirit Sânt încă nu era, pentru că Iisus încă

nu se glorificase.) Decî mulţi din popor auzînd acest cuvînt 40
 diceau: Acesta este în adevăr profetul. Alţii diceau: Acesta 41
 este Christosul. Ear alţii diceau: Aû dórã va sîi vie Christos din 42
 Galileea? Aû nu a dis scriptura, cã va veni Christos din se-
 menţa lui David, şi din cetatea Bethlehem, unde a fost David?
 Decî s'a făcut disbinare între popor despre dînsul. Ear unii 43 44
 dintr'înşii vreau sîi l prîndë; dar nimene nu 'şi-a pus mînile pe
 dînsul.

Decî aû venit servitorii cãtrã archierei şi cãtrã Farisei, şi 45
 acestia li-aû dis: De ce nu l-aţi adus? Respuns-aû servito- 46
 ri: Nici odatã nu a vorbit om aşa ca acest om. Atunci li-aû 47
 respuns Fariseii: Aû dórã şi voi v'aţi amãgit? Aû dórã a 48
 creðut intr'însul cîeva din drãgëtori sêu din Farisei? Îne 49
 acest popor, care nu scie legea, este blestemat. Dis-a lor Ni- 50
 codem, (care venise la dînsul nóptea, fiind unul dintr'înşii),
 Aû dórã legea nãstrã judicã pre om, de nu va auzi de la el 51
 mai 'nainte, şi va cunósce ce face? Respuns-aû şi 'i-aû dis: 52
 Aû dórã şi tu eşi din Galileea? Cércã şi veði; cãci din Gali-
 leea nu s'a sculat profet. Şi a mers fie-care la casa sa. 53

CAP. VIII.

*Iisus ertã pre femeea cea pëcãtósã. El se silescë a convinge pre
 Iudei de generaþiunea sa, şi de chiãmare sa dumnezeiescã.*

Ear Iisus s'a dus in Muntele Olivilor. Şi fôrte de demã- 1 2
 nëtã a venit earãşi in templu, şi tot poporul a venit la
 dînsul, şi şodënd el îi invëta. Şi aû adus la dînsul Cãrturarii 3
 şi Fariseii pre o femeie prinsã in adulteriû; şi puindu-o in
 meðiloc, I-aû dis: Invëþãtorule, pre acëstã femeie o am prins 4
 asupra faptuluî, comiþënd adulteriû. Decî Moise in lege nî-a 5
 ordonat, ca sî se ucîde cu pietre unele ca acestea; dar tu ce
 dici? Acësta diceaû, ispitindu-'l; ca sî aibë cu ce a'l acusa. 6
 Ear Iisus plecãndu-se jos, scria cu degetul pe pãmënt. Şi 7
 continuãnd ei a l întreba, s'a rãdicat, şi li-a dis: Cel ce este
 fãrã de pëcat între voi, acela întãiu sî arunce piãtra asupra ei.
 Şi earãşi plecãndu-se jos, scria pe pãmënt. Ear ei auzînd, 8 9
 şi muþtraþi fiind de consciinþã, eşiãu unul dupã altul, începënd
 de la cei mai bãtrãni pãnã la cei mai de jos; şi a remas Iisus
 singur, şi femeea stãnd in meðiloc. Şi rãdicãndu-se Iisus, şi 10
 nevëdënd pre nimene decãt numãi pre femeie, 'i-a dis: Femeie,
 unde 'þi sînt acusãtoriî tãi? aû nimene nu te-a condamnat?
 Ear ea a dis: Nimene, Dómne. Dis-a Iisus ei: Nici eû nu te 11
 condãmu; du-te, şi de acum sî nu mai pëcãtuesci.
 Atunci earãşi li-a vorbit Iisus, dicënd: Eû sînt lumina lu- 12
 mei; cel ce 'mi urmëzã nu va ãmbãla in întunec, ci va avë
 lumina vieþei. Decî 'i-aû dis Fariseii: Tu mãrturisesci despre 13

- 14 tine însuși; mărturia ta nu este adevărată. Respons-a Iisus și li-a ȋis: De și eu mărturisesc despre mine insumi, *totuși* mărturia mea este adevărată; căci știu de unde am venit, și
 15 unde merg; ear voi nu știți de unde vii și unde merg. Voi
 16 judecați duple corp, eu nu judec pre nimene. Și de voiți și
 17 judeca eu, judecata mea este dreaptă; căci nu sunt singur, ci eu,
 17 și Părintele ce m'a trimis. Și in legea voastră este scris, că
 18 mărturia a doi ȋmeni este adevărată. Eu sunt unul ce mărturisesc
 18 despre mine insumi; și mărturisește despre mine și
 19 Părintele ce m'a trimis. Atunci îi ȋdicea: Unde este Părintele
 19 tȋu? Respons-a Iisus: Voi nu știți nici pre mine, nici pre Pă-
 19 rintele meı; de m'ați sci pre mine ați sci și pre Părintele meı.
 20 Aceste cuvinte a vorbit Iisus in vistierie, învȋtȋnd in templu;
 20 inse nimene nu 'l-a prins; căci încă nu venise ȋra lui.
 21 Atunci earăși li-a ȋis Iisus: Eu merg, și mȋ veți cȋuta, și veți
 22 muri in pȋcatul vostru; unde merg eu, voi nu puteți veni. A-
 22 tunci ȋdicea ȋudeii: Aȋ dȋrȋ va si se omȋre inșuși, cȋ ȋdice:
 23 Unde merg eu, voi nu puteți veni? Și li-a ȋis: Voi sȋnteți
 23 de jos, eu sȋnt de sus; voi sȋnteți din lumea acȋsta, eu nu sȋnt
 24 din lumea acȋsta. Decȋ v'am ȋis, cȋ veți muri in pȋcatele vȋ-
 24 tre; cȋci de nu veți crede, cȋ eu sȋnt, veți muri in pȋcatele
 25 vȋstre. Atunci 'i-aȋ ȋis: Tu, cine esci? ȋis-a lor Iisus: Cȋea
 26 ce am ȋis voue de la început. Multe am a vorbi cȋ a judeca
 26 despre voi; dar cel ce m'a trimis este adevȋrat; și eu vorbesc
 27 lumei cele ce am aȋdit de la dinsul. Ear ei nu aȋ înȋeles,
 27 cȋ li vorbia despre Părintele.
 28 Atunci li-a ȋis Iisus: Cȋnd veți înȋlȋa pre Fiȋul omuluı, a-
 28 tunci veți cȋnoșce, cȋ eu sȋnt; și cȋ nu fac nimic de la mine
 28 insumi; ci precum m'a învȋȋat Părintele meı, acestea vorbesc.
 29 Și cel ce m'a trimis este cu mine; Părintele nu m'a lȋsat sin-
 29 gur; cȋci eu fac tot-dea-una cele ce 'i sȋnt plȋcute.
 30 31 Acestea vorbind el, mulȋ aȋ creȋut inȋrȋnsul. Atunci ȋi-
 31 cea Iisus acelor ȋudei ce creȋuserȋ inȋrȋnsul: Dacȋ remȋneți
 32 in cuvȋntul meı, *atunci* sȋnteți discipuli ai mei in adevȋr; și
 33 veți cȋnoșce adevȋrul, și adevȋrul vȋ va face liberi. Res-
 33 pȋns-aȋ lui: Noi sȋntem semȋnȋȋ a lui Abraam, și nimenul nu
 33 am fost servȋ nicȋ o-datȋ; cum ȋici tu dar: veți fi liberi?
 34 Respons-a Iisus lor: Adevȋr, adevȋr ȋic voue: Tot cel ce face
 35 pȋcatul, servul pȋcatuluı este. Ear servul nu remȋne in casȋ
 35 pururea; dar Fiȋul remȋne pururea. Decȋ dacȋ vȋ va face
 36 liberi Fiȋul, veți fi liberi in adevȋr. Știȋ cȋ sȋnteți semȋnȋȋȋ
 37 a lui Abraam; dar cȋutați si mȋ omȋriȋ, pentru-cȋ cuvȋntul
 37 meı nu inȋcape in voi. Eu vorbesc cȋea ce am vȋȋut la Pȋ-
 37 rintele meı; și voi faceți cȋea ce aȋ vȋȋut la pȋrintele vostru.
 38 Respons-aȋ și 'i-aȋ ȋis: Abraam este pȋrintele nostru. ȋis-a lor

Iisus: De ați fi fiți ai lui Abraam, ați face faptele lui Abraam. Ear acum căutați și mă omoriți pre mine, omul carele v'am 40 vorbit adevărul, care am auzit de la Dumnezeu; acesta nu a făcut Abraam. Voi faceți faptele părintelui vostru. Atunci i-au 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1199 1200 1201 1202 1203 1204 1205 1206 1207 1208 1209 1210 1211 1212 1213 1214 1215 1216 1217 1218 1219 1220 1221 1222 1223 1224 1225 1226 1227 1228 1229 1230 1231 1232 1233 1234 1235 1236 1237 1238 1239 1240 1241 1242 1243 1244 1245 1246 1247 1248 1249 1250 1251 1252 1253 1254 1255 1256 1257 1258 1259 1260 1261 1262 1263 1264 1265 1266 1267 1268 1269 1270 1271 1272 1273 1274 1275 1276 1277 1278 1279 1280 1281 1282 1283 1284 1285 1286 1287 1288 1289 1290 1291 1292 1293 1294 1295 1296 1297 1298 1299 1300 1301 1302 1303 1304 1305 1306 1307 1308 1309 1310 1311 1312 1313 1314 1315 1316 1317 1318 1319 1320 1321 1322 1323 1324 1325 1326 1327 1328 1329 1330 1331 1332 1333 1334 1335 1336 1337 1338 1339 1340 1341 1342 1343 1344 1345 1346 1347 1348 1349 1350 1351 1352 1353 1354 1355 1356 1357 1358 1359 1360 1361 1362 1363 1364 1365 1366 1367 1368 1369 1370 1371 1372 1373 1374 1375 1376 1377 1378 1379 1380 1381 1382 1383 1384 1385 1386 1387 1388 1389 1390 1391 1392 1393 1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404 1405 1406 1407 1408 1409 1410 1411 1412 1413 1414 1415 1416 1417 1418 1419 1420 1421 1422 1423 1424 1425 1426 1427 1428 1429 1430 1431 1432 1433 1434 1435 1436 1437 1438 1439 1440 1441 1442 1443 1444 1445 1446 1447 1448 1449 1450 1451 1452 1453 1454 1455 1456 1457 1458 1459 1460 1461 1462 1463 1464 1465 1466 1467 1468 1469 1470 1471 1472 1473 1474 1475 1476 1477 1478 1479 1480 1481 1482 1483 1484 1485 1486 1487 1488 1489 1490 1491 1492 1493 1494 1495 1496 1497 1498 1499 1500 1501 1502 1503 1504 1505 1506 1507 1508 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522 1523 1524 1525 1526 1527 1528 1529 1530 1531 1532 1533 1534 1535 1536 1537 1538 1539 1540 1541 1542 1543 1544 1545 1546 1547 1548 1549 1550 1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560 1561 1562 1563 1564 1565 1566 1567 1568 1569 1570 1571 1572 1573 1574 1575 1576 1577 1578 1579 1580 1581 1582 1583 1584 1585 1586 1587 1588 1589 1590 1591 1592 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684

CAP. IX. X.

Vindecarea unui orb din nascere. Iisus declară că este păstorul cel bun; că 'și va da viața pentru oile sale. El arată la lucrurile sale, spre a dovedi dumnezeirea sa.

- 1 2 **S**i trecând a văzut pre un om orb din nascere. Si 'l-a
 3 cеста s'eu p'arintii lui, dicend: Rabbi, cine a păcătuit, a-
 4 lucrurile lui Dumnezeu într'insul. Eu trebuie si lucrez lucruri-
 5 mene nu p'ote lucra. Până când sunt in lume, când ni-
 6 lumei. Acestea dicend, a scuipat jos, și a făcut tină din lumina
 7 pat, și a uns ochii orbului cu tină; Si 'l-a dis: Mergi de te
 și s'a spălat, și a venit vădend.
 8 Ear vecinii, și cei ce 'l văduseră mai 'nainte, că era orb,
 9 diceau: Aū nu este acesta cel ce ședea și cersitoria. Unii
 10 diceau: Acesta este; ear alții: Sémănă cu el; ear acela dice:
 11 Eū sūnt. Deci îi diceau: Cum ți s'aū dischis ochii? Respons-a
 12 acela și a dis: Un om, ce se numesce Iisus, a făcut tină,
 și a uns ochii mei, și 'm-a dis: Mergi la scăldătorea Siloa-
 mului, și te spală; și mergend și spălându-mă, am văcut.
 13 14 Atunci 'l-aū dis: Unde este acela? Dis-a: Nu știu.
 15 Il aduc la Farisei pre cel ce ore-când a fost orb. Si e-
 ra sâmbătă, când Iisus a făcut tină, și 'l-a dischis ochii lui.
 16 Atunci earăși 'l-aū întrebat și Fariseii, cum a primit vedere.
 Dis-a el: Tină a pus pe ochii mei, și m'am spălat, și ved.
 17 Deci diceau ore-cari din Farisei: Acest om nu este de la Dum-
 nezeu; căci nu pădesce sâmbăta. Alții diceau: Cum p'ote om pē-
 18 cātos si facē semne ca acestea? Si era disbinare între ei. Dis-au
 orbului earăși: Tu, ce dici despre dinsul, că a dischis ochii
 19 tēi? El a dis: Este profet. Ear Iudeii nu aū crețut despre
 dinsul, că a fost orb, și a primit vedere, până ce aū chiamat
 20 pre p'arintii acestuia ce a primit vedere. Si 'l-aū întrebat,
 dicend: Acesta este fiul vostru, care voi diceți, că s'a nascut
 21 orb? cum dar acum vede? Respons-aū lor p'arintii lui, și aū
 22 dis: Scim că acesta este fiul nostru, și că s'a nascut orb; Dar
 cum acum vede, nu scim; s'eu cine 'l-a dischis ochii lui nu
 scim; el este in etate, întrebați-'l; el va vorbi pentru sineși.
 23 Acestea a dis p'arintii lui, pentru-că se temeau de Iudei; căci
 24 deas s'aū înțeles Iudeii, că de 'l va mărturisii cineva a fi Chris-
 25 toș, si fie scos din sinagogă. Pentru aceea aū dis p'arintii
 lui: El este in etate, întrebați-'l.
 26 Atunci aū chiamat a doua oră pre omul care fusese orb, și
 'l-aū dis: Dă gloriă lui Dumnezeu; noi scim, că acest om este

- 13 și lupul le răpesc, și risipește oile. Năimitul fuge, pentru-că
 14 este năimit și nu are grijă de oi. Eu sunt păstorul cel bun,
 15 și cunosc pre ale mele, și sunt cunoscut de ale mele. Precum
 Părintele mă cunoște, și eu cunosc pre Părintele; și 'mi pui
 16 viața mea pentru oi. Și alte oi am, cari nu sunt din staulul
 acesta; și pre acelea trebuie să le aduc, și vor auzi vöcea mea;
 17 și va fi o turmă și un păstor. Pentru acesta mă iubește Pă-
 rintele meu, pentru-că eu 'mi pui viața mea, ca earăși și o
 18 ia. Nimene nu o ia de la mine, ci eu o pui însumi. Am
 dat am primit de la Părintele meu. Acest man-
 19 Deci earăși s'a făcut disbinare între Iudei din cauza acestor
 20 cuvinte. Și diceau mulți dintr'înșii: Are demon, și este ne-
 21 bun; de ce îl ascultați? Alții diceau: Aceste cuvinte nu sunt
 de demonisat; pöte demon și deschidë ochii orbilor?
 22 Și se celebra atunci serbătörea innoirei în Ierusalem, și era
 23 érnă. Și ämbland Iisus în templu, în porticul lui Solomon,
 24 'L-au încunjurat Iudeii, și 'i-au dis: Până când ne ții în
 25 îndoiälă? De esci tu Christosul, spune-ni de față. Respons-a
 lor Iisus: Eu v'am dis, și nu credeți; lucrurile cari eu fac în
 26 numele Părintelui meu, acelea mărturisesc despre mine. Inse
 voi nu credeți, pentru-că nu sünteți din oile mele, precum v'am
 27 dis. Oile mele ascultă vöcea mea, și eu le cunosc, și ele 'mi
 28 urmëzä. Și li dau viëtä eternă, și nu se vor perde în etern;
 29 și nimene nu le va răpi din mâna mea. Părintele meu, care
 mi le-a dat, este mai mare decât toți; și nimene nu le pöte
 30 răpi din mâna Părintelui meu. Eu și Părintele süntem una.
 31 Atunci Iudeii earăși au rădicat piëtre ca să arunce asupra lui.
 32 Respons-a lor Iisus: Multe lucruri bune v'am arätat de la Părintele
 meu; pentru care lucru din acestea aruncați cu piëtre asupra mea?
 33 Respons-au lui Iudeii: Pentru lucru bun nu aruncăm cu piëtre
 asupra ta, ci pentru blasfemă, și pentru-că tu, fiind om, te faci
 34 însuși Dumneđu. Respons-a lor Iisus: Äu nu este scris în
 35 legea vöstră: Eu am dis, deși sünteți? Dacă pre aceia 'i-a nu-
 mit deși, cătră cari a fost cuvëntul lui Dumneđu, (și nu se pöte
 36 strica scriptura); Pre acela ce Părintele a sänșit, (și 'l-a tri-
 mis în lume, voi diceți că blasfemă, pentru-că a dis, că este
 37 'Iiü al lui Dumneđu? De nu fac lucrurile Părintelui meu,
 38 si nu 'mi credeți. Dar de fac, dacă nu credeți în mine, cre-
 deți lucrurilor; ca să înțelegeți și să credeți, că Părintele este
 în mine, și eu în el.
 39 Deci căutaü earăși și 'l prindë; ear el a scăpat din mâna
 40 lor; Și a mers earăși dincolo de Iordan, în locul unde Ioan
 41 boteza întâiu, și a remas acolo. Și mulți veniau la diusul,
 și diceau: Ioan nici un semu nu a făcut; ear töte câte a dis

Ioan despre acesta erau adevărate. Și mulți au creștut acolo 42
într'insul.

CAP. XI.

Iisus înviează pre Lazar. Iudeii caută să 'l prindă.

Și era bolnav un om, anume Lazar, din Bethania, satul 1
Mariei și al Marthei surorii ei. (Era aceea Marie ce a 2
pus pre Domnul cu mir, și a sters picioarele lui cu părul capului
ei, al căria frate Lazar era bolnav). Deci au trimis surorile 3
cătră el, zicând: Dómnne, éca acela pre care iubesci este
bolnav.

Ear Iisus aușind a zis: Acéstă bólă nu este spre mórte, ci 4
spre gloria lui Dumneșeu, ca si se glorifice printr'insa Fiul lui
Dumneșeu. Și iubia Iisus pre Martha, și pre sora ei, și pre 5
Lazar. Deci aușind că este bolnav, a remas doue zile in lo- 6
cul in care era. Și apoi a zis discipulilor: Si mergem earăș 7
in Iudeea. Zis-au lui discipulii: Rabbi, acum te căutaú Iudeii 8
să te ucidă cu pietre, și earăș mergi acolo? Răspuns-a Iisus: 9
Aú nu sînt doue-spre-șee ore in zi? De va ámbła cineva ziua,
nu se va potecni, pentru-că vede lumina lúmei acestiea. Ear 10
de va ámbła cineva nóptea se va potecni, pentru-că nu are lu-
mină. Acestea vorbind, apoi li-a zis: Lazar amicul nostru a 11
adormit; inse merg ca si 'l discept. Atunci au zis discipulii 12
lui: Dómnne, de a adormit, îi va fi bine. Inse Iisus vorbea 13
despre mórtea lui; ear lor li se părea că vorbesce despre dor-
mirea somnului. Atunci li-a zis Iisus de față: Lazar a murit; 14
Și mé bucur pentru voi, că nu am fost acolo, ca si credeți; 15
inse si mergem la el. Deci a zis Thoma, care se numesce 16
gémén, condiscipulilor sei: Si mergem și noi, ca si murim cu el.

Atunci viind Iisus a aflat, că era de patru zile deja in mor- 17
mént. Și era Bethania aprópe de Ierusalem, ca la cinci-spre- 18
șee stadii. Și mulți din Iudei veniseră la Martha și la Ma- 19
ria, si le mângăe pentru fratele lor. Atunci Martha aușind 20
că vine Iisus a eșit spre întimpinarea lui; ear Martha ședea
in casă. Atunci a zis Martha cătră Iisus: Dómnne, de ai fi 21
fost aici, fratele meu nu ar fi murit; Dar și acum știú, că ori- 22
câte vei cere de la Dumneșeu îți va da Dumneșeu. Zis-a ei 23
Iisus: Fratele têu va învia. Zis-a Martha lui: Știú că va învia 24
la înviere in ziua cea de pe urmă. Zis-a ei Iisus: Eú sînt 25
învierea și viața; cel ce crede in mine, de va și muri, va trăi;
Și tot cel ce trăesce și crede in mine nu va muri in etern; 26
Cređi acéstă? Zis-a lui; Da, Dómnne; cred, că tu ești Chris- 27
tosul, Fiul lui Dumneșeu, cel ce ai venit in lume.
Și acestea zicând, s'a dus și a chiămat pre Maria sora sa 28
într'ascuns, zicând: Învețătorul a venit, și te chiămă. A ceea, 29

- 30 cum a auđit, s'a sculat iute, și a mers la dinsul. *Inse Iisus*
 încă nu venise în sat, ci era în locul unde l-a întimpinat Mar-
 31 tha. Ear Iudeii, cari erau cu dinsa în casă și o mângăiau, vâ-
 dând pre Maria, că s'a sculat iute și a eșit, i-a urmărit, și a dis-
 32 Merge la mormânt, ca să plângă acolo. Atunci Maria, dicend-
 de era Iisus, și vedându-l, a cădut la picioarele lui, dicendu-i:
 33 Dómnne, de ai fi fost aici, fratele meu nu ar fi murit. *Deci*
 Iisus, când o a vedut plângend, și pre Iudeii, cari veniseră cu
 34 dinsa plângend, a suspinat în spirit, și s'a turburat; *Și a dis-
 35 Unde l-ați pus? Dis-a lui: Dómnne, vino, și veđi. Și a lăcri-
 36 mat Iisus. Atunci diceau Iudeii: Eca, cum îl iubia! Ear*
 37 unii dintr'înșii au dis: Aú nu putea acesta, care a discis
 38 ochii orbului, si facé ca și acesta si nu mórě? *Atunci Iisus*
 39 era preste dinsa. Dis-a Iisus: Rădicăți piatra, și piatră
 40 țile. Dis-a ei Iisus: Aú nu 'ți-am spus că, de vei crede, vei
 41 vedea gloria lui Dumneđu? *Și au rădicat piatra de unde*
 42 jăcea mortul. Ear Iisus 'și-a rădicat ochii sei în sus, și a dis:
 42 Părinte, îți mulțumesc, că m'ai ascultat. *Și sciam, că tot-dea-
 43 una mă ascuți; áuse pentru poporul care stă împrejur am vor-
 44 bit; ca si cređe, că tu m'ai trimis. Și acestea dicend, a stri-
 44 gat cu vóce tare: Lazare, vino afară! Și a eșit cel mort înfă-
 surat la mână și la picioare cu fașă, și făca lui era legată cu*
 45 mähramă. Dis-a lor Iisus: Dislegați-l și 'l lăsați si mērgě!
 46 Atunci mulți din Iudeii, cari veniseră la Maria, și au vedut
 46 cele ce a făcut Iisus, au cređut într'insul. Ear óre-cari din
 47 ei au mers la Farisei, și li-au spus cele ce a făcut Iisus.
 47 Atunci archiereii și Fariseii au adunat consiliu, și diceau:
 48 Ce facem noi? căci acest om face multe semne; De 'l vom
 49 lăsa așa, toți vor crede într'insul; și vor veni Romanii, și vor
 49 lua și locul și națiunea noastră. Ear unul dintr'înșii, *anume*
 50 Caiafa, fiind archiereu în anul acela, li-a dis: Voi nu sciți ni-
 50 mic; Nicí cugetați, că ni este de folos, ca si mórě un om
 51 pentru popor, și ca si nu se plérđě națiunea întregă. Ear
 51 acesta nu o a dis de la sine; ci, fiind archiereu în anul acela,
 52 a profețit că era si mórě Iisus pentru popor; *Și nu numai*
 53 pentru poporul acesta, ci și ca si adune într'una fiu lui Dumne-
 53 54 đeu cei imprăsciați.
 55 Și dintr'acea di s'au sfătuit, ca si 'l omóre. *Deci Iisus nu*
 56 mai ămbla de față între Iudei, ci s'a dus de acolo într'un loc
 56 la Ierusalem mai 'nainte de pasci, si se curățescă. Atunci

caută pre Iisus, și stând în templu convorbiau între sine: Ce
vi se pare? că nu va veni la serbătoare? Ear arhiereii și 57
Fariseii dedeseră ordin, ca, de va sci cineva unde este, și de-
nunțe, ca să 'l prindă.

CAP. XII.

CAP. XII.

Maria unge picioarele lui Iisus; el intră în Ierusalem; își predice
mărta sa, și face a se simți trebuință de a crede într'însul.

<p> <i>Maria</i> <i>mărita sa, și face</i> Ear cu șese zile mai </p>	<p> <i>mărita sa, și face</i> <i>era Lazar cel ce fusese mort, pre care</i> <i>și i-au făcut acolo cină, și Martha servia;</i> Și i-au făcut acolo cină, și Martha servia; </p>	<p> 1 2 3 4 5 6 7 8 </p>
---	---	---

Deci multe timp mare din Iudei sciind că este acolo, a venit, 9
nu numai pentru Iisus, ci ca si vede și pre Lazar, pre care 'l-a
sculat din morți. Ear archiereii s'au sfătuit, ca si omóre și 10
pre Lazar; Căci din cauza sa mulți din Iudei mergeau, și 11
credeau in Iisus.

Ear a doua și mulțime mare care venise la serbătore, au- 12
dind că vine Iisus la Ierusalem, A luat ramuri de finic, și a 13
eșit spre întîmpinarea lui, și striga: Osanna, bine cuvîntat fie
regele lui Israel care vine în numele Domnului. Și aflînd ie- 14
sus un asin, a ședut pe el, precum este scris: Nu te teme, 15
fîica Sionului; eă regele tîu vine la tine, ședînd pe mînzul
asinei. Iar pe acestea nu le-au înțeles discipulii lui mai n'a- 16
inte; iuse după ce s'a glorificat Iisus, atunci și-au adus aminte
că acestea erau scrise despre el, și că acestea i-au făcut.

Deci mărturisia poporul, care era cu el când a strigat pre 17
Lazar din mormânt, și l-a sculat din morți. Pentru aceea l-a 18
și întîmpinat poporul, căci a auzit că el a făcut această minune.
Deci au dis Fariseii între sine; Vedeți, că nimic nu folosiți? 19
Ea lumea merge după dinsul.

la serbătoare. Deci aceştia s'au apropiat la Filip, care era din
Bethsaida Galileei, şi l-au rugat, dicând: Domnule, voim să
vedem pre Iisus. Venit-a Filip şi a spus lui Andrei, şi ea-

- 23 răși Andrei și Filip au spus lui Iisus. Ear Iisus li-a res-
 24 puns, *dicend*: A venit ora, ca si se glorifice Fiul omului. A-
 devăr, adevăr *dic* voue: Grăuntele de grâu, cădând pe pământ, A-
 de nu va muri, el rămâne singur; ear de va muri, aduce mult
 25 fruct. Cel ce și iubesc viața sa o va pierde; și cel ce și
 26 ternă. De mi servește cineva, si mi urmeze; și unde voiți fi
 eu, acolo va fi și servul meu; și de mi va servi cineva, il va
 onora Părintele meu.
- 27 Acum sufletul meu s'a turburat; și ce voiți *dice*? Părinte,
 mântuiesc-mă de ora acesta; insee pentru acesta am venit la ora
 28 acesta. Părinte, glorifică numele tău. Atunci a venit voce din
 29 ceriu, *dicend*: Și l-am glorificat, și earăși il voiți glorifica. Ear
 30 poporul, care sta, și audia, *dicea*: TUNET se făcu. Alții *diceau*:
 31 Ōnger vorbi lui. Răspuns-a Iisus și a *dis*: Acestă voce nu s'a
 32 făcut pentru mine, ci pentru voi. Acum este judicata aceste
 33 lumi; acum se va alunga stăpânitorul acestei lumi. Și eu, de
 33 mă voiți înălța de la pământ, voiți trage la mine pre toți. Ear
 acesta *dicea*, însemnând cu ce mörte era si mörre.
- 34 Răspuns-a lui poporul: Noi am audit din lege, că Christos
 rămâne in etern; și tu cum *dic*: Fiul omului trebuie si se înalțe?
- 35 cine este acesta Fiul omului? Atunci Iisus li-a *dis*: Ōncă pu-
 cin timp este lumina cu voi. Ōmblați până când aveți lumina,
 ca si nu vă cuprindă întunerecul; căci cel ce ōmblă in întu-
 36 nărec nu scie unde merge. Până când aveți lumina, credeți
 in lumină, ca si fiți fi ai luminei. Acestea a vorbit Iisus, și
 mergend s'a ascuns de dinșii.
- 37 Ear de și făcea atâtea semne înaintea lor, tot nu credeau
 38 într'insul; Ca si se împlinescă cuvântul profetului Isaia, pre
 care l-a *dis*: Dōmne, cine a cređut vestirea noastră? și brațu
 39 Domnului, cui s'a descoperit? Pentru acesta nu puteau si cređe,
 40 căci earăși a *dis* Isaia: El a orbit ochii lor, și a împetrit ōnima
 lor; ca si nu vėdă cu ochii lor, nici si înțelėgă cu ōnima, și si
 41 se întorcă, ca si i vindec. Acestea a *dis* Isaia, când a vėdut
 42 gloria lui, și a vorbit despre dīnsul. Inse și din dregători
 mulți au cređut într'insul; dar din cauza Fariseilor nu l' mār-
 43 turisău, ca si nu fie scoși din sinagogă. Căci ei au iubit o-
 nōrea ōmenilor mai mult decăt onōrea lui Dūmneđeu.
- 44 Ear Iisus a strigat și a *dis*: Cel ce crede in mine, nu crede
 45 in mine, ci in acela ce m'a trimis. Și cel ce mă vede pre mine,
 46 vede pre cel ce m'a trimis. Eū am venit lumină in lume, ca
 47 tot cel ce crede in mine, si nu rămāe in întunerec. Și de a-
 ude cineva cuvintele mele, și nu crede, eū nu l' judic; căci nu
 48 am venit si judic lumea, ci si mântuesc lumea. Cel ce se lē-
 pādă de mine, și nu primesce cuvintele mele, are pre cel ce l'

judicii, cuvântul care am vorbit, acela îl va judeca în ziua cea de po urrui. Căci eu nu am vorbit de la mine însumi; ci Pă- 49
rintele ce m'a trimis, acela m'a dat ordine ce să țin și ce să vorbesc. Și știți că ordinea lui este viață eternă; deci cele 50
ce vorbesc eu, precum a țin Părintele, așa vorbesc.

CAP. XIII—XVI.

Iisus spală picioarele discipulilor săi, și i îndemână la umilință; el predice, că Iuda îl va trăda, și că Petru se va lepăda de dînsul. El arată discipulilor săi persecuțiunile ce i ascăptă; promite ajutorul Sântului Spirit, și i îndemână a se ruga în numele său.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Deci după ce a spălat picioarele lor, și i-a luat vestmintele 12
sale, ședînd earăși, li-a țin: Înțelegeți ce v'am făcut? Voi mă 13
chiămați Învătătorul și Domnul; și bine țiței, căci sînt. Deci 14
dacă eu, Domnul și Învătătorul vostru, v'am spălat picioarele vós-
tre; sînteți datorți și voi a spăla unul altuia picioarele. Căci 15
v'am dat exemplu, ca să faceți precum eu am făcut voue. Ade- 16
văr, adevăr țin voue: Servul nu este mai mare decăt domnul
seu, nici cel trimis mai mare decăt cel ce l-a trimis. De știți 17
acestea, fericiti sînteți de le veți face. Nu despre voi toți vor- 18
besc; știu pre cari i-am ales; ci ca să se împlinescă scriptura:
Cel ce mănăncă cu mine pîne a rădicat contra mea călcăiul
seu. Acum vi țin mai înainte de a se face, ca cînd se va 19
face, și credeți că eu sînt. Adevăr, adevăr țin voue: Cel ce 20

- primesce pre care eü voiü trimit, primesce pre mine; ear cel ce primesce pre mine primesce pre cel ce m'a trimis.
- 21 Acestea ȋicend Iisus, s'a turburat in spirit, și a vorbit lămurit: Adever, adever ȋic voue: Că unul diu voi va si m'e trăde.
- 22 Atunci discipuli cãutã unu la altu, neintelegend despre ciu vorbesce. Ear unul diu discipuli lui pre care l' iubia Iisus,
- 23 era culcat pe sinul lui. Deci Simon l'etru a făcut semn a- dãmãndu-se pe peptul lui Iisus l'a ȋis: Dõmne, cine este?
- 24 Acela este, cãruia eü intingend bucãtica o voiü da. Și intingend bucãtica o a dat lui Iuda Iscariotul al lui
- 25 Simon. Și dupã ce a luat bucãtica, a intrat intr'insul Satana.
- 26 Atunci l'a ȋis Iisus: Ce ai si faci fã mai iute. Ear acesta nimene diu cel ce ședeã la mesã nu a inteles pentru ce l'a
- 27 ȋis-o. Cãci unii șocotiau, fiind-cã Iuda avea punca, cã l' ȋice Iisus: Cumpãrã cele ce ni trebuesc la serbãtore; seü ca si dea ceva seracilor.
- 30 Atunci el, dupã ce a luat bucãtica, îndatã a eșit; și era de ja
- 31 nõpte. Deci eșind el, a ȋis Iisus: Acum s'a glorificat Fiul
- 32 omulu, și Dumneȋeu s'a glorificat prin el. Dacã Dumneȋeu s'a glorificat prin el, il va glorifica Dumneȋeu in sine, și in-
- 33 datã il va glorifica. Copiilor, ancã puȋin sũnt cu voi; m'e veȋi cãuta; și precum am ȋis Iudeilor: Unde eü merg voi nu puteȋi
- 34 veni; așã acum ȋic voue. Comandament nou dau voue: Cã si v'e iubiȋi unu pre altu; precum eü v'am iubit, ca și voi si
- 35 v'e iubiȋi unu pre altu. Intr'acesta vor cunõse toȋi, cã sũnteȋi discipuli ai mei, de veȋi avẽ dragoste intre voi.
- 36 ȋis-a Simon Petru lui: Dõmne, unde mergi? respuns-a Iisus lui: Unde merg eü, nu'mi poȋi urma acum, ear mai pe urmã
- 37 imi veȋi urma. ȋis-a Petru lui: Dõmne, de ce nu'ȋi pot urma
- 38 acum? Viȋta mea imi voiü pune pentru tine. Respuns-a Iisus lui: Viȋta ta o veȋi pune pentru mine? Adever, adever itȋi ȋic: Nu va cãnta cocoșul, pãnã ce de trei ori te veȋi lepãda de mine.
- XIV S' nu se turbure aȋma võstrã; credeȋi in Dumneȋeu, cre-
- 2 deȋi și in mine. In casa Pãrintelui meü sũnt multe locașuri; ear de nu, aș fi ȋis voue. Eü merg si vi gãtesc loc.
- 3 Și de merg si vi gãtesc loc, earãș voiü veni, și v'e voiü lua la
- 4 mine; ca unde sũnt eü, acolo si fiȋi și voi. Și unde merg eü
- 5 sciȋi, și calea sciȋi. ȋis-a Thoma lui: Dõmne, nu scim unde mergi; și cum putem si scim calea? ȋis-a Iisus lui: Eü sũnt
- 6 calea, adeverul și viȋta; nimene nu vine la Pãrintele, decãt nu-
- 7 mai prin mine. De m'aȋ fi cunoscut pre mine, aȋ fi cunoscut și pre Pãrintele meü; și de acum il cunõseȋi, și l'aȋ vẽȋut.
- 8 ȋis-a Filip lui: Dõmne, aratã-ni pre Pãrintele, și ne ajunge.
- 9 ȋis-a Iisus lui: Atãta timp sũnt cu voi, și nu m'ai cunoscut, fi-

lipo? cel ce m'a vădut pre mine a vădut pre Părintele; și cum
 11 dîci: Arată-ni pre Părintele? Aū nu creḑi, cā eū in Părintele, 10
 și Părintele in mine este? cuvintele, cari eū vî vorbesc, nu le
 vorbesc de la mine; ear Părintele cel ce locuesce in mine, a-
 12 cela face lucrurile. Credeṭi mie, cā eū in Părintele, și Păriu- 11
 tele in mine *este*; ear de nu, credeṭi mie pentru inseṣi lucrurile.
 Adevēr, adevēr dîc voue: Cel ce crede in mine, și acela va face 12
 lucrurile, cari eū fac, da, va face mai mari decāt acestea; cāci
 eū merg la Părintele meū. Și ori-ce veṭi cere in numele meū, 13
 aceea voiū face; ca si se glorifice Părintele in Fiul. Ori-ce 14
 veṭi cere in numele meū, eū voiū face.

De mē iubiṭi, pădiṭi comandamentele mele. Și eū voiū ru- 15 16
 ga pre Părintele, și alt Mângăitor va da voue, ca si remāe cu
 voi in etern: Spiritul adevērului, pre care lumea nu'l pōte 17
 primi, pentru-cā nu 'l vede, nici nu 'l cunōsce; ear voi il cu-
 nōsceṭi; cāci petrece cu voi, și va fi in voi. Nu vē voiū lāsa 18
 orfan; voiū veni la voi. Ancā puṭin, și lumea nu mē va mai 19
 vedē; ear voi mē veṭi vedē; fiind-cā eū trāesc și voi veṭi trăi.
 Într'acea dî veṭi cunōsce voi, cā eū *sūnt* in Părintele meū, și 20
 voi in mine, și eū in voi. Cel ce are comandamentele mele 21
 și le pădesce, acela este care mē iubesce, și cel ce mē iubesce
 va fi iubit de Părintele meū, și eū il voiū iubi, și mē voiū face
 cunoscut lui.

Dis-a cătrā dînsul Iuda, (nu Iscariot): Dōmne, de unde vine, 22
 cā noue veṭi si te arāṭi, și nu lumei? Respuns-a Iisus și 'i-a 23
 dîs: De mē iubesce cineva, va pădi cuvēntul meū; și Părintele
 meū il va iubi, și vom veni la el, și vom face locaṣ la dînsul.
 Cel ce nu mē iubesce, nu pădesce cuvintele mele; și cuvēntul 24
 care auḑiṭi nu este al meū, ci al Părintelui ce m'a trimis. A- 25
 cesteā vî dîc, *ancā* fiind la voi. Ear Mângăitorul, Spiritul cel 26
 Sânt, pre care 'l va trimite Părintele in numele meū, acela vē
 va învăṭa tōte, și vî va aduce aminte tōte cele ce am vorbit voue.
 Pace las voue, pacea mea daū voue; nu precum lumea dā, eū 27
 daū voue; si nu se turbure ānima vōstrā, nici si se înfricoṣeze.
 Aṭi auḑit cā v'am dîs: Eū merg, și viū *earāṣi* la voi. De m'aṭi 28
 iubi, v'aṭi fi bucurat, cā am dîs: Merg la Părintele; cāci Pă-
 rintele meū mai mare decāt mine este. Și acum v'am dîs mai 29
 'nainte până a nu se întēmpla, ca, cānd se va întēmpla, si cre-
 deṭi. Nu voiū mai vorbi multe cu voi; cāci vine stăpānitorul 30
 acestei lumī, dar nu are nimic in mine. Înse si cunōscē lu- 31
 mea, cā iubesc pre Părintele, și cā așa fac precum 'mī-a ordo-
 nat Părintele. Sculaṭi-vē si mergem de aici.

Eū sūnt vicia cea adevērātā, și vierul este Părintele meū. XV
 Tōtā viṭa din mine, care nu face fruct, o scōte; și tōtā 2
 care face fruct o curāṭesce, ca si facē mai mult fruct. Voi 3

- sunteți deja curați în privința cuvântului, care v'am vorbit
 4 Remâneți în mine, și eu în voi. Precum vița nu poate să facă
 fruct din sine, de nu va rămâne în vie, așa nici voi, de nu veți
 5 rămâne în mine. Eu sunt viea, voi vițele. Cel ce rămâne în
 mine și eu într'insul, acela aduce mult fruct; căci fără de mine
 6 nu puteți face nimic. De nu rămâne cine-va în mine, se scote
 afară ca vița și se usucă; și o adună, și o aruncă în foc, și
 7 arde. De remâneți în mine și cuvintele mele rămân în voi,
 8 ori-ce veți vră, veți cere, și vi se va face. Într'acesta se glo-
 rifică Părintele meu, ca să aduceți mult fruct, și ca să fiți dis-
 cipuli ai mei.
- 9 Precum me a iubit Părintele pre mine, așa eu v'am iubit pre voi;
 10 remâneți în dragostea mea. De veți pădi comandamentele
 mele, veți rămâne în dragostea mea, precum eu am pădit co-
 11 mandamentele Părintelui meu, și remăi în dragostea lui. A-
 curia voastră si fie plină.
- 12 Acesta este comandamentul meu, ca să vă iubiți unul pre altul,
 13 precum eu v'am iubit pre voi. Mai mare dragoste decât acesta
 nimene nu are, ca să și pue cine-va viața sa pentru amicilor sei.
- 14 15 Voi sunteți amicii mei, de faceți câte eu vi ordon. De acum
 nu vă mai dăc servi; căci servul nu scie ce face Domnul său;
 ci v'am dăc amici; căci toate câte am auzit de la Părintele meu
 16 am arătat și voue. Nu voi m'ați ales pre mine; ci eu v'am ales
 pre voi; și v'am orinduț, ca să mergeți, și să aduceți fruct, și
 ca să remăe fructul vostru; ca ori-ce veți cere de la Părintele
 17 în numele meu, si vi dea. Acestea vi ordon, ca să vă iubiți
 unul pre altul.
- 18 De vă uresce lumea, sciți că m'a urit pre mine mai 'nainte
 19 decât pre voi. De ați fi din lume, lumea ar iubi pre al său;
 ear pentru-că nu sunteți din lume, ci eu v'am ales din lume,
 20 pentru acésta vă uresce lumea. Aduceți-vă aminte de cuvân-
 tul, care v'am dăc: Servul nu este mai mare decât domnul său.
 De m'aū persecutat pre mine, vă vor persecuta și pre voi; de aū
 21 pădit cuvântul meu, vor pădi și al vostru. Înse toate acestea vi
 vor face pentru numele meu, pentru-că ei nu știu pre cel ce
 22 m'a trimis. De nu aș fi venit, și nu li-aș fi vorbit, nu ar avé
 23 păcat; ear acum nu aū pretecest pentru păcatul lor. Cel ce
 24 mă uresce, uresce și pre Părintele meu. De nu aș fi făcut
 lucruri între ei, cari nimene altul nu a făcut, nu ar avé păcat;
 ear acum aū și vėdūt, și m'aū urit și pre mine, și pre Părin-
 25 tele meu. Înse așa se va împlini cuvântul cel scris în legea
 lor: M'aū urit fără cauză.
- 26 Ear când va veni Mângăitorul, pre care eu voiū trimite de
 la Părintele, adică Spiritul adevărului, care purcede de la Pă-

rintele, acela va mărturisi despre mine. Încă și voi veți mă- 27
turiți, fiind-că sunteți cu mine de la început.

Acestea v'am vorbit, ca si nu v' scandalisați. Ei v' vor XVI 2
scote din sinagogi; și vine timpul, ca tot cel ce v' va u-
cide, si i se par' că face un serviciu lui Dumnezeu. Și aces- 3
tea vi vor face, pentru-că nu au cunoscut pre i ărintele, nici
pre mine. Inse acestea v'am vorbit, ca dacă va veni timpul, 4
si vi aduceți aminte de ele, că eu v'am spus. Și acestea nu v'am
spus de la început, pentru-că eram cu voi. Ear acum merg 5
la cel ce m'a trimis; și nimeni din voi nu mă întreabă: Unde
mergi? Ci pentru-că v'am vorbit acestea, intristarea a im- 6
plut ămna voastră.

Inse eu vi ăic adevărul: Vi este de folos, ca si mă duc; 7
căci de nu mă voiți duce, Măngăitorul nu va veni la voi; ear
de mă voiți duce, il voiți trimite la voi. Și viind acela, va 8
mustra lumea de păcat, și de dreptate și de judicată: De pă- 9
cat, pentru-că nu cred in mine; De dreptate pentru-că merg 10
la Părintele meu, și nu mă mai vedeți; De judicată, pentru- 11
că stăpănitorul acestei lume s'a judicat.

Încă multe am a vi ăice, inse nu puteți a le purta acum. 12
Ear când va veni acela, Spiritul adevărului, v' va conduce la 13
tot adevărul; căci el nu va vorbi de la sine; ci câte va auzi va
vorbi, și vi va vesti cele viitoare. Acela mă va glorifica; căci 14
va lua dintr'al meu, și va vesti voue. Tote câte are Părintele 15
sunt ale mele; pentru acăsta am ăis, că va lua dintr'al meu, și
va vesti voue.

Pucin, și nu mă veți vedé; și earăși pucin, și mă veți vedé, 16
că merg la Părintele meu. Atunci unui din discipulii lui au 17
ăis între sine: Ce este acăsta ce ni ăice: Pucin, și nu mă veți
vedé; și earăși pucin, și mă veți vedé; și: Merg la Părintele
meu? Deci ăiceau: Ce este acăsta ce ăice: Pucin? nu scim 18
ce vorbesce. Ear cunoscând Iisus, că vreau si'l intrebe, li-a 19
ăis: De acăsta v' întrebați între voi, că am ăis: Pucin, și nu
mă veți vedé, și earăși pucin și mă veți vedé? Adevér, ade- 20
văr ăic voue: Voi veți plânge și v' veți tângui; ear lumea se
va bucura; și voi v' veți intrista, inse intristarea voastră se va
preface in bucurie. Femea, când nasce, are intristare, pen- 21
tru-că a sosit ora ei; ear dacă nasce copilul, nuși mai aduce
aminte de dureri pentru bucurie, că s'a născut om in lume.
Deci și voi aveți intristare acum; inse earăși v' voiți vedé; și se 22
va bucura ămna voastră, și bucuria voastră nimeni nu o va lua
de la voi. Și într'acea ăi nu mă veți întreba nimic. Adevér, 23
adevér ăic voue: Ori-ce veți cere de la Părintele in numele meu
vi va da. Până acum nu ați cerut nimic in numele meu; ce- 24
reți, și veți lua, ca bucuria voastră si fie deplină,

- 25 Acestea v'am ȕis in parabole; inse va veni ȕra, cȕnd nu v' voiu mai vorbi in parabole, ci v' voiu vesti lȕmurit despre
 26 Pȕrintele. Intr'acea ȕi veȕi cere in numele meu, ȕi nu v' ȕic,
 27 cȕ eũ voiu ruga pre Pȕrintele pentru voi; Cȕ insuȕi Pȕrin-
 tele v' ȕubesce, pentru-cȕ m'aȕi iubit, ȕi aȕi creȕut, cȕ am eȕit
 28 de la Dumneȕeũ. Eȕit-am de la Pȕrintele, ȕi am venit in lu-
 me; earȕȕi las lumea, ȕi merg la Pȕrintele.
 29 ȕis-aũ lui discipuli: Eȕa, acum vorbesȕi lȕmurit, ȕi nu vor-
 30 besci in parabolȕ. Acum cunȕoscem, cȕ scii tȕte, ȕi nu'ȕi tre-
 31 32 la Dumneȕeũ. Respuns-a lor Iisus: Acum credeȕi? Eȕa, vi-
 ne ȕra, ȕi acum a sosit, ca si v' risipiȕi fie-care la ale sale, ȕi
 si m' lȕsaȕi singur; dar nu sũnt singur; cȕci Pȕrintele este cu
 33 mine. Acestea v'am vorbit, ca in mine si aveȕi pace. In lume
 strimtorare veȕi av'ẽ; inse inȕrȕniȕi; eũ am biruit lumea.

CAP. XVII.

Rugȕtunea lui Iisus.

- 1 Acestea vorbind Iisus 'ȕi-a rȕdicat ochii sei la ceriũ, ȕi a
 ȕis: Pȕrinte, a venit ȕra; glorifiȕȕ pre Fiul t'eu, ca ȕi
 2 Fiul t'eu si te glorifiȕe; Precum 'ȕi-aĩ dat putere preste tot
 3 corpu, ca si dea vieȕȕ eternȕ tuturor celor ce 'ȕi-aĩ dat. Si a-
 cȕsta este vieȕȕ cea eternȕ, ca si te cunȕscȕ pre tine, pre unu
 adevȕratu Dumneȕeũ, ȕi pre Iisus Christos, pre care aĩ trimis.
 4 Eũ te-am glorificat pe pȕmȕnt; am finit lucrul, care 'm'aĩ dat
 5 si'l fac. Si acum, Pȕrinte, glorifiȕȕ-mȕ tu la tine insuȕi cu
 gloria care am avut la tine, mai 'nainte de a fi lumea.
 6 Eũ am arȕtat numele t'eu ȕmenilor, pre cari 'm'aĩ dat din
 lume; aĩ tȕi eraũ, ȕi mi 'ȕi-aĩ dat; ȕi aũ pȕȕit cuvȕntu t'eu.
 7 Acum aũ cunoscut, cȕ tȕte cȕte 'm'aĩ dat sũnt de la tine.
 8 Cȕci cuvintele, cari 'm'aĩ dat, le-am dat lor; ȕi ei le-au primit,
 ȕi aũ cunoscut in adevȕr, cȕ am eȕit de la tine, ȕi aũ creȕut,
 9 cȕ tu m'aĩ trimis. Pentru acestia mȕ rog, nu pentru lume mȕ
 10 rog; ci pentru acestia, pre cari 'm'aĩ dat, cȕci sũnt aĩ tȕi. Si tȕte
 ale mele sũnt ale tale, ȕi ale tale sũnt ale mele; ȕi m'am glo-
 11 rificat intr'inȕi; Si eũ nu mai sũnt in lume; ear acestia sũnt
 in lume, ȕi eũ viũ la tine. Pȕrinte sȕnte, pȕȕdesce-i in numele
 12 t'eu, pre cari 'm'aĩ dat, ca si fie una precum ȕi noi. Cȕnd e-
 ram cu ei in lume, eũ iĩ pȕȕiam in numele t'eu; pre cari 'm'aĩ
 dat, 'ȕi-am pȕȕit, ȕi nimene dintr'inȕi nu s'a pierdut, decȕt nu-
 13 mai fiul perȕȕȕrii; ca si se implinȕscȕ scriptura. Ear acum
 viũ la tine, ȕi acestea vorbesc in lume, ca si aibȕ bucuria mea
 deplinȕ intru ei.
 14 Eũ li-am dat cuvȕntu t'eu; ȕi lumea 'ȕi-a urit, pentru-cȕ ei nu
 15 sũnt din lume, precum eũ nu sũnt din lume. Nu mȕ rog,

ca si' iul din lume, ci ca si' pãdesci de cel rêu. Ei nu 16
sunt din lume, precum nici eu nu sunt din lume. Sãntesce-î 17
iu adevêrul têu; cuvântul têu este adevêr. Precum m'ai tri- 18
mis in lume, așa și eu i-am trimis pre ei in lume. Și pentru 19
dinsii eu m'e sãntesc, ca și ei si fie sãnțiși într'adevêr. Și nu 20
numai pentru acestia m'e rog, ci și pentru cei ce vor crede in
mine prin cuvântul lor; Ca toți si fie una, precum tu Pãrinte 21
in mine și eu in tine, ca și acestia si fie una in noi; ca si crê-
de lumea, că tu m'ai trimis. Ancã și gloria, care m'ai dat, 22
am dat-o lor; ca si fie una, precum noi sântem una. Eu in- 23
tru ei, și tu in mine, ca ei si fie perfecti într'una, și ca si cu-
noscê lumea, că tu m'ai trimis, și i'ai iubit pre ei, precum m'ai
iubit pre mine.

Pãrinte, voiesc ca acei, pre cari m'ai dat, unde sunt eu si 24
fie și ei cu mine, ca si vedê gloria mea, care tu m'ai dat; cãci
tu m'ai iubit mai nainte de întemeierea lumii. Pãrinte drepte, 25
lumea nu te-a cunoscut, ear eu te-am cunoscut, și acestia au
cunoscut, că tu m'ai trimis. Și li-am făcut cunoscut numele 26
têu, și i voi face cunoscut, ca dragostea, cu care m'ai iubit,
si fie într'înșii, și eu intru ei.

CAP. XVIII.

*Iisus se prinde și se duce la Anna și la Caiafa. Petru se lepădă
de dînsul. Iisus inaintea lui Pilat.*

Acestea vorbind Iisus, a eșit cu discipulii sei dincolo de 1
pãriul Kedron, unde era o grãdină, in care a intrat cu
discipulii lui. Și scia și Iuda, cel ce l-a trãdat, locul; cãci 2
de multe-ori se aduna Iisus acolo cu discipulii sei. Atunci 3
Iuda luând cohorta și servitori de la archierei și de la Farisei,
a venit acolo cu felinare și cu fãclii, și cu arme.

Ear Iisus sciind tôte cele ce erau si vie asupra lui, eșind li-a đis: 4
Pre cine cãutați? Rãspuns-au lui: Pre Iisus Nazarinianul. Đis-a 5
lor Iisus: Eú sânt. Și era și Iuda cel ce l trãda cu dinsii. Deci 6
dupã ce li-a đis: Eú sânt, s'au întors înapoi, și au cãdut jos.
Și earăși i-a întreat: Pre cine cãutați? Ei au đis: Pre Iisus 7
Nazarianul. Rãspuns-a Iisus: V'am spus, cã eu sânt; deci de 8
m'e cãutați, lãsați pre acestia si se ducê. Ca si se împlinescã 9
cuvântul, ce el a đis: Pre cari i'ai dat mie, nu am pierdut din-
tr'înșii nici pre unul.

Atunci Simon Petru, avênd sabie, a scos-o, și a lovit pre 10
servitorul archiereului, și i-a tăiat urechea lui cea dreptã. Nu-
mele servitorului era Malch. Atunci a đis Iisus lui Petru: 11
Bagã sabia ta in tãcã; potirul care m'ai dat Pãrintele, au nu
l voi bêt?

Atunci cohorta și cãpitanul și servitorii Iudeilor au prins 12

- 13 pre Iisus, și l-au legat; Și l-au dus mai întâiu la Anna; căci
 14 era socru Caiafii, care era arhieru în anul acela. Și era Cai-
 iafa cel ce a sfătuit pre Iudei, că este de folos si moré un om
 pentru popor.
- 15 Ear Simon Petru urma lui Iisus, și cela-l-alt discipul; acel
 discipul era cunoscut arhierului, și a intrat împreună cu Iisus
 16 în curtea arhierului. Ear Petru a stătut la ușă afară. Atunci
 a eșit cela-l-alt discipul, care era cunoscut arhierului, și a
 17 vorbit cu portăresa, și a dus în intru pre Petru. Atunci
 vitore portăresa a ăis lui Petru: Nu cumva și tu ești din disci-
 18 pulii acestui om? El ăicea: Nu sânt. Și sta servii și servi-
 torii, cari făcuseră foc, căci era frig, și se încălăiau; și Petru
 sta cu dinșii încălăindu-se.
- 19 Într'acestea arhierul a întreat pre Iisus de discipulii
 20 lui și de învăătura lui. Răspuns-a Iisus lui: Eu am vorbit
 lumii de față; eu tot-dea-una am învățat în sinagogă și în tem-
 plu, unde toți Iudeii se adună; și într'ascuns nu am vorbit ni-
 21 mic. Ce mă întrebî? întrebă pre cei ce au aădit, ce li-am
 22 vorbit; éca, acestia sciú cele ce am vorbit eu. Și acestea ăi-
 cënd el, unul din servitori ce sta înainte a pălmut pre Iisus,
 23 ăicënd: Așa răspunđi arhierului? Răspuns-a Iisus lui: De am
 vorbit réu, mărturisesce de réu; ear de am vorbit bine, pentru
 24 ce mă bați? Ear Anna l-a trimis legat la Caiafa arhierul.
- 25 Ear Simon Petru sta și se încălăia. Decî ăiseră lui: Nu
 cumva și tu ești din discipulii lui? Ear el a negat, ăicënd: Nu
 26 sânt. Dar unul din servitorii arhierului, fiind rudenie a
 celui ce l-a tăiat Petru urechea, a ăis: Aă nu te-am văăut eu
 27 în grăădină cu dînsul? Atunci Petru earăși a negat; si îndată
 a cãntat cocoșul.
- 28 Atunci aăuc pre Iisus de la Caiafa în pretoriú, și era de-
 minéă; dar ei nu au intrat în pretoriú, ca si nu se spuce,
 29 fiind-că aveau si mănãnce pascile. Drept aceea Pilat a eșit
 30 la ei, și a ăis: Care acusaăiune aăuceți contra acestui om? Ră-
 spuns-au și l-au ăis: De nu ar fi fost acesta făcëtor de rele, nu
 31 l-am fi trăădat ție. Atunci Pilat li-a ăis: Luați-l voi, și ju-
 dicăți-l duple legea vóătră. Decî l-au ăis Iudeii: Nu ni este
 32 permis si omorîm pre nimene. Ca si se împlinescă cuvêntul
 lui Iisus, carele a ăis, însemnând cu ce mórte era si mórë.
- 33 Atunci Pilat earăși a intrat în pretoriú, și a ăiămat pre
 34 Iisus, și l-a ăis: Tu ești regele Iudeilor? Răspuns-a Iisus lui:
 35 De la tine ăici acésta, seú l-au spus alții despre mine? Ră-
 spuns-a Pilat: Aă dóră sânt Iudeu? Poporul teú și arhierii
 36 te-au trăădat mie; ce ai făcut? Răspuns-a Iisus: Împărăăia
 mea nu éste dintr'acéstă lume; dacă imperăăia mea ar fi din-
 tr'acéstă lume, apoi servii mei s'ar lupta, ca si nu mă fi tră-

- 18 păineii, care se dice evreesce Golgotha; Aici l-au crucificat, și împreună cu el alți doi, de o parte și de alta, și în meșlioc pre Iisus.
- 19 Ear Pilat a scris titlu, și l-a pus pe cruce. Și era scris:
- 20 IISUS NAZARIANUL REGELE IUDEILOR. Deci mulți din Iudei au cetit acest titlu; căci locul unde s'a crucificat Iisus era aproape de oraș, și era scris evreesce, ellinesce și latinesce.
- 21 Atunci archiereii Iudeilor au ținut lui Pilat: Nu scrie: Regele Iudeilor; ci că el a ținut: Eu sunt Regele Iudeilor. Respons-a Pilat: Ceea ce am scris, am scris.
- 22 Ear ostașii, când au crucificat pre Iisus, au luat vestmintele lui, și le-au făcut patru părți, fie-căruia ostaș parte; au luat și chitonul. Și chitonul era necusut, țesut de sus preste tot; Deci au ținut între dinșii: Si nu l' sfășiam, ci si aruncăm sorți pentru dînsul, al căruia va fi; ca si se împlinescă scriptura, ce ținice: Împărțit-au vestmintele mele loruși, și pentru chitonul meu au aruncat sorți. Acestea au făcut ostașii.
- 25 Ear lângă crucea lui Iisus sta mama lui, și sora mamei lui,
- 26 Maria a lui Cleopa, și Maria Magdalena. Și Iisus vedînd pre mama sa, și pre discipulul stînd, pre care iubia, a ținut mamei
- 27 sale: Femeie, ținca fiul tîu! Apoi a ținut discipulului: ținca mama ta! Si dintr'acea oră a luat-o discipulul intr'ale sale.
- 28 După aceea, sciind Iisus, că tîote s'au finit, ca si se împlinescă scriptura, a ținut: Mi l' sete. Și era acolo un vas plin de oțet; ear ei împlînd un burete de oțet, și puindu-l în issop,
- 30 l-au adus la gura lui. Deci Iisus, când a luat oțetul, a ținut: S'a finit; și plecîndu-și capul, și-a dat spiritul.
- 31 Ear Iudeii, ca si nu remăe pe cruce corpurile sâmbăta, fiind-că era vineri, (câci ținca sâmbătei aceleia era mare) au rugat pre
- 32 Pilat si li se sdrobescă fluierile și si se rădice. Deci au venit ostașii, și au sdrobit fluierile celui d'întăiu, și celui-l-alt ce
- 33 s'a crucificat cu el. Ear viind la Iisus, și vedînd că murise
- 34 deja, nu l-au sdrobit fluierile; Ci unul din ostași a împuns cu sulita cîsta lui, și îndată a ținut sânge și apă.
- 35 Și cel ce a vedut a mărturisit, și mărturia lui este adevărată; și acela scie, că ținice deverate, ca și voi si credeți. Căci
- 36 acestea s'au făcut, ca si se împlinescă scriptura: Os nu se va sdrobi dintr'iusul. Și earăși altă scriptură ținice: Vor vedé pre care l-au împuns.
- 38 Ear după acestea Iosef din Arimathea, fiind și el discipul al lui Iisus, dar într'ascuns pentru frica Iudeilor, a rugat pre Pilat, ca si ia corpul lui Iisus; și a dat voe Pilat. Deci a venit
- 39 și a luat corpul lui Iisus A venit și Nicodem, cel ce mai înainte venise la Iisus nîptea, aducînd amestecătură de smirna și de aloe, ca o sută de litre. Atunci au luat corpul lui
- 40 nă și de aloe, ca o sută de litre.

Isus, și l-au înfășurat în giulgiuri cu miresme, precum este datina Iudeilor a îngropa. Ear în locul unde s'a crucifixat era 41 grădină, și în grădină mormânt nou, în care nimeni nici o dată nu a fost pus. Decî acolo au pus pre Isus, pentru că 42 era vinerea Iudeilor, și apröpe mormântul.

CAP. XX.

*Învieerea lui Isus Christos. El se arată discipulilor sei.
Necredința Thomei.*

În ziua d'întăiu a septămânei de demineță, încă fiind în 1
tunerec, a venit Maria Magdalena la mormânt; și a vë- 2
düt piatra luată de la mormânt. Atunci ea a alergat, și a ve-
nit la Simon Petru, și la cela-l-alt discipul pre care îl iubia 3
Isus, și li-a dis: Aū luat pre Domnul din mormânt, și nu scim
unde l-au pus. Decî a eșit Petru și cela-l-alt discipul, și ve- 4
niău la mormânt. Ear amēdoî alergău împreună, și cela-l-alt
discipul a alergat înainte mai curēnd de cāt Petru, și a venit 5
mai întăiu la mormânt. Și plecādu-se, a vëdüt giulgiurile 6
jăcēnd, dar nu a intrat. Atunci a venit și Simon Petru ur-
mādu-î, și a intrat în mormēt, și a vëdüt giulgiurile jācēnd; 7
și pānza, care a fost pe capul lui, nu jācēnd cu giulgiurile, ci 8
deosebi învālătucitā într'un loc. Atunci a intrat și cela-l-alt
discipul, care venise întăiu la mormēt, și a vëdüt, și a cređut. 9
Cāci āncă nu sciaū scriptura, că el trebuia sî se scōle din morți.
Atunci discipulii s'au dus earāși la ai sei. 10
Ear Maria sta afară la mormēt plāngēnd; și plāngēnd s'a 11
plecat și a cātut în mormēt; Și a vëdüt doi āngerî în vest- 12
minte albe, ședēnd unul de cātră cap, și altul de cātră picîore,
unde jācuse corpul lui Isus. Și l-au dis aceia: Femeē, de ce 13
plāngî? Dis-a lor: Aū luat pre Domnul meū, și nu sciū unde
l-au pus. Și acestea đicēnd, s'a întors înapoi, și a vëdüt pre 14
Isus stānd; și nu scia, cā este Isus. Dis-a ei Isus: Femeē, 15
de ce plāngî? pre cine cauți? Ear ei pārendu-i-se, cā este grā-
dinarul, l-a dis: Domnule, de l-aî luat tu, spune'mî unde l-aî
pus, și eū îl voiū lua. Dis-a ei Isus: Marie! Ea întorcēn- 16
du-se, l-a dis: Rabbuni, ce se đice, Învēțatorule. Dis-a ei lî- 17
sus: Nu te atinge de mine, cāci āncă nu m'am suit la Pārintele
meū; ci mergî la frați mei și li spune: Mē suiū la Pārintele meū,
și Pārintele vostru, și la Dumneđeul meū, și Dumneđeul vostru.
A venit Maria Magdalena, vestind discipulilor, cā a vëdüt pre 18
Domnul, și cā a đis ei acestea.

Apoi într'acea sērā, adică în ziua iutăia a septāmânei, 19
cānd ușile erau închise, fiind discipulii adunați, pentru frica lū-
deilor, venit-a Isus, și a stātut în međiloc, și li-a đis: Pace
voue. Și acēsta đicēnd, li-a arātāt mānile și cōsta sa; atuncî 20

- 21 s'au bucurat discipulii, vădend pre Domnul. Ear Iisus earăși li-a ȝis : Pace voue : precum m'a trimis l'arintele, așa eă tri-
 22 mit pre voi. Și acăsta ȝicend, a suflat asupra lor, și li-a ȝis :
 23 Luați Spirit Sânt ; Cărora veți erta pecatele, li se vor erta ;
 și cărora le veți ținea, vor fi ținute.
 24 Ear Thoma, unul din cei doi-spre-ȝece, care se ȝice gémân,
 25 nu era cu dinșii, când a venit Iisus. Decî cei-l-alti discipuli
 i-au ȝis : Vêdurăm pre Domnul. Ear el li-a ȝis : De nu voiți
 vedea in mânil lui semnul cuelor, și de nu voiți pune degetul
 meu in semnul cuelor, și de nu voiți pune mâna mea in cōsta
 lui, nu voiți crede.
 26 Și după opt ȝile earăși erau in lăuntru discipulii lui, și Tho-
 ma cu dinșii ; venit-a Iisus, fiind ușile încuete, și a stătut in meȝi-
 27 loc, și a ȝis : Pace voue. Atunci a ȝis lui Thoma : Adă-ȝi
 încōce degetul tēu, și veȝi mânil mele ; și adă mâna ta, și o
 28 pune in cōsta mea ; și nu fi necredincios, ci credincios. Și a
 respuns Thoma, și i-a ȝis : Domnul meu și Dumneȝeu mei !
 29 ȝis-a Iisus lui : Thoma, pentru-că m'ai vȝedut, ai creȝut ; feri-
 ciți sânt cei ce nu au vȝedut, și au creȝut.
 30 Și multe alte semne a făcut Iisus inaintea discipulilor sei,
 31 cari nu sânt scrise in acăstă carte. Ear acestea s'au scris, ca
 si creȝeȝi, că Iisus este Christosul, Fiul lui Dumneȝeu ; și cre-
 ȝend si aveȝi vieȝă in numele lui.

CAP. XXI.

*Iisus se arată din nou discipulilor sei. El preȝice lui Petru ceea
 ce 'l ascēptă, și 'l intrēbă de trei ori de 'l iubește.*

- 1 După acăsta Iisus earăși s'a arătat discipulilor sei, la ma-
 2 rea Tiberiadei ; și așa s'a arătat. Erau împreună Si-
 mon Petru și Thoma, ce se ȝice gémân, și Nathanael din Cana
 3 Galileei, și jiriului Zebedeiū, și alȝi doi discipuli ai lui. ȝis-a lor
 Simon Petru : Mē duc si prinȝ pesce. ȝis-au lui ei : Mergem și
 noi cu tine. Și au eșit, și s'au suit in corabie îndată ; și intr'
 aceea nôpte nu au prins nimic.
 4 Ear făcendū-se deminēȝă, a stătut Iisus la țerm ; dar disci-
 5 puli nu sciaū că este Iisus. Atunci Iisus li-a ȝis : Copilor,
 nu cumva aveȝi ceva de măncare ? Respons-aū lui : Nu. Ear el
 li-a ȝis : Aruncaȝi mreja despre drēpta corăbiei, și veȝi afla.
 6 Decî au aruncat, și nu mai puteau si o tragē de multimea
 7 pescilor. Atunci discipulul acela, pre care 'l iubia Iisus, a ȝis
 lui Petru : Domnul este. Ear Simon Petru auȝind că este Domnul.
 8 s'a încins cu fôtă, (căci era gol), și s'a aruncat in mare. Ear
 cei-l-alti discipuli au venit cu luntrea, (căci nu erau departe
 de pământ, ci ca la doue sute de coȝi), trăȝend mreja cu pesci.
 9 Decî eșind la pământ, au vȝedut jăratec și pesce pus d'asupra,

FAPTELE APOSTOLILOR.

CAP. I.

Înălțarea lui Iisus Christos. Mathia ales apostol în locul lui Iuda.

- 1 Prin tratatul d'întăiū te-am înformat, o Theofilu, despre tôte
2 cele ce a făcut și a învățat Iisus de la început, Până
3 în ziua în care s'a înălțat, după ce prin Spiritul Sânt dedese
4 ordine apostolilor, pre cari a ales; Căroră s'a și arătat viu
5 după patima sa, dându-li despre această multe probe în curgere
6 de patru-deci de zile, și vorbindu-li despre imperăția lui Dumnezeu.
7 Și adunându-i împrejurul seū, li-a ordonat si nu se de-
8 părteze de la Ierusalem, ci si ascepte acolo făgăduința Părinte-
9 a lui, care, *zise el*, ați auzit de la mine. Căci Ioan a botezat cu
10 apă, ear voi v'e veți boteza cu Spirit Sânt după pucine zile.
11 Decî fiind adunați 'l-aū întrebă, zicēd: Dōmne, aū întra-
12 cest timp vei si restabilești imperăția lui Israel? Ear el li-a
13 zis: Nu vi se cuvine a sci timpii seū anotimpii, cari le-a re-
14 servat Părintele în a sa putere. Ci veți primi putere, viind
15 Spiritul Sânt preste voi, și 'm'i veți fi marturi în Ierusalem, și
16 în tōtă Iudeea și Samaria, și până la marginile pămēntului.
17 Și acestea vorbind, s'a înălțat la privirea lor și nor 'l-a luat
18 de la ochii lor. Și căutānd ei cu privire așintită la ceriū pre
19 cānd el se suia, ēca doi bărbați în vestminte albe aū stătut în-
20 teea lor; Cari aū și zis: Bărbați Galiliani, de ce stați cu pri-
21 vire așintită la ceriū? Acest Iisus, care s'a înălțat de la voi la
22 ceriū, va reveni așa, precum 'l-ați vēdūt mergēd la ceriū.
23 Atunci s'aū întors apostoliū în Ierusalem de la muntele ce
24 se chiamă al Olivilor, care este aprōpe de Ierusalem, o cale de
25 sāmăbătă. Și intrānd, s'aū suit în foisor unde locuiți; *adică*
26 Petru, și Iacob, și Ioan, și Andreiū, Filip și Thoma, Bartolomeiū
27 și Matheiū, Iacob al lui Alfeū, și Simon Zelotes, și Iuda fratele
28 lui Iacob. Acestia toți stăruiaū cu un cuget în rugăciune, și
29 în cerere, cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații lui.
30 Și într'acele zile sculāndu-se Petru în meșilocol discipulilor,
31 a zis: (era mulțime de nume împreună ca la o sută și doue-
32 deci;) Bărbați, frați, se cădea a se împlini scriptura această,
33 care a zis mai 'nainte Spiritul Sânt prin gura lui David despre
34 Iuda, care a fost conducător celor ce aū prius pre Iisus. Căci
35 el era numerat împreună cu noi, și luase parte în serviciul a-
36 cestă. Decî acesta și-a căscigat țerină din plata nedreptăței,

și cădând la pământ, a plesnit prin meșloc, și s'a vărsat toate măruntaele lui. Și s'a făcut această cunoscut la toți cei ce 19 locuiau în Ierusalem, încât s'a chemat acea țărină în limba lor Acheldama, adică Țărina sângelui. Căci scris este în Cartea 20 Psalmilor: Facă-se curtea lui pustie, ca și nu fie cine și locu-bărbați cari se adună cu noi în tot timp, în care Domnul li-tas-a intrîn-a. Începând de la botezul lui Ioan, până 22 sus a petrecut între noi, în care s'a înălțat de la noi, trebuie și fie orinduit u-nul, spre a fi cu noi martur învierii lui. Și au pus pre doi: pre Iosef, ce se chiamă Barsaba, care 23 s'a numit Just; și pre Mathia. Și rugându-se au zis: Tu Dôm-ne, care scii ânimele tuturor, arată pre care dintr'acești doi â-les; Ca si ia parte în serviciul și apostolia această, din care 25 u cădut Iuda, ca si mERGÎ în locul lui. Și au dat sorți; și a-cădut sôrtea pe Mathia; și s'a numărat cu cei un-spre-șe-ce apostoli.

CAP. II.

Pogorirea Spiritului Sânt; predicarea lui Petru, și venirea la credință a trei mii de suflete. Unirea și pietatea celor d'întăii Crestini.

E ar sosind ziua cincișecimeii, erau toți cu un cuget la un 1 loc. Și fără de veste s'a făcut sunet din ceriū, ca de 2 un vânt ce vine cu vifor, și a implut totă casa unde ședeau. Și li s'au arătat limbi împărțite ca de foc; și a ședut pre fie- 3 care dintre ei. Și s'au implut toți de Spirit Sânt, și au înce- 4 put a vorbi într'alte limbi, precum li da Spiritul a vorbi. Și petreceau în Ierusalem Iudei, bărbați pioși dintre totă 5 națiunea ce este sub ceriū. Deci făcându-se sunetul acela, 6 s'a adunat mulțimea, și s'a turburat, că 'i audia fie-care vorbind în limba sa. Ear toți se uimiau și se minunau, zicând unul 7 către altul: Au toți acestia ce vorbesc nu sânt Galiliani? Cum 8 dar aușim fie-care în limba noastră, în care ne-am născut? Par- 9 tiți și Medii și Elamiți, și locuitorii Mesopotamiei, ai Iudeei și ai Capadochiei, ai Pontului și ai Asiei; Ai Frigiei, și ai Pam-fiei, ai Egiptului și ai părților Libiei cele de lângă Cirena, și străinii din Roma, atât Iudei cât și proseliți; Criterii și A- 11 rabii, îi aușim vorbind în limbele noastre măririle ale lui Dum-neșeu. Și toți se uimiau și nu se înțelegeau, zicând unul 12 către altul: Ce va si fie această? Ear alții batjocorind diceau: 13 Sânt plini de must.

Ear Petru sculându-se cu cei un-spre-șe-ce, 'și-a rădicat vó- 14 cea lui, și li-a zis: Bărbați din Iudeea, și toți cari petreceți în Ie-rusalem, această si vi fie știută, și ascultați cuvintele mele. Căci 15 acestia nu sânt beți, precum vi se pare, fiind-că este a treia

- 16 oră din zi. Ci acesta este ceea ce s'a dis prin profetul Ioel:
 17 Și se va întâmpla în zilele cele de pe urmă, *zice Dumnezeu*,
 voi turna din Spiritul meu preste tot corpul; și fiii voștri și
 fetele voștre vor profeti, și tinerii voștri vor vedea viziuni, și be-
 18 trânii voștri vor visa visuri. *Acum și preste servii mei și preste*
servele mele voi turna într'acele zile din Spiritul meu, și vor
 19 *profeti. Și voi arăta minuni în ceriul sus, și semne pe pământ*
 20 *jos: sânge și foc și fumegare de fum; Soarele se va prefăce*
 în întunec, și luna în sânge, mai înainte de a veni ziua Dom-
 21 nului cea mare și însemnată. Și va fi, că tot cel ce va chî-
 ma numele Domnului se va mântui.
- 22 Bărbați Israeliti, ascultați cuvintele aceste; Iisus Nazarianul,
 bărbat adevărit de la Dumnezeu între voi cu puteri și cu mi-
 nuni și cu semne, cari a făcut Dumnezeu printr'insul și cu mi-
 23 locul vostru, precum și voi știți; Pre acesta, fiind trădat de
 pre sfatul otărit, și duple presciința lui Dumnezeu, luându-l și
 24 prin mâinile celor fără-de-lege crucifiindu-l, l-ați omorât. Pre
 care Dumnezeu l-a înviat, dislegând durerile morții, fiind că nu
 25 era posibil ca să fie el ținut de dînsa. Căci David *zice des-*
 pre dînsul: Vădut-am pre Domnul înaintea mea pururea; căci
 26 este d'a drépta mea, ca să nu mă clătesc. Pentru acesta s'a
 veselit înima mea, și s'a bucurat limba mea, chiar și cor-
 27 pul meu se va repausa în speranță; Căci nu vei lăsa sufletul
 meu în infern, nici vei permite ca cel cuvios al tîu să vedă stri-
 28 căciune. Tu mi-ai făcut cunoscut căile vieții; tu mă vei îm-
 plé de veselie cu făca ta.
- 29 Bărbați, frați, și mi s'a permis a vorbi liber cătră voi des-
 pre patriarchul David, că a și murit și s'a îngropat; și mor-
 30 mîntul lui este între noi până într'acéstă zi. Deci fiind pro-
 fet, și știind că i s'a jurat Dumnezeu cu jurămint, că din fruc-
 tul cîpselor lui duple corp va rădica pre Christos, și ședé pe
 31 tronul lui; Mai înainte vădînd acéstă, a vorbit de învierea lui
 Christos, că sufletul său nu s'a lăsat în infern, nici corpul lui
 32 a vădut stricăciune. Pre acest Iisus l-a înviat Dumnezeu, că-
 33 ruia noi toți sîntem marturi. Deci înălțându-se prin drépta
 lui Dumnezeu, și luând de la Părintele Spiritul Sânt cel promis,
 34 a turnat aceea ce voi vedeți și auziți. Căci David nu s'a suit
 în ceriul, ci *zice însuși: Dis-a Domnul Domnului meu: Ședî d'a*
 35 *drépta mea, Până ce voi pune pre inimiile tîi așternut picioarelor*
 36 *tale. Deci si scie cu siguranță totă casa lui Israel, că Dum-*
nezeu a făcut pre acest Iisus, pre care voi l-ați crucificat, și
 Domn și Christos.
- 37 Ear ei auzînd *acéstă*, s'a pătruns la înimă, și au dis cătră
 Petru, și cătră cei-l'alți apostoli: Bărbați, frați, ce si facem?
- 38 Atunci Petru li-a dis: Pocățiți-vé, și si se boteze fie-care din-

tre voi în numele lui Iisus Christos, spre ertarea păcatelor, și
 veți primi darul Sântului Spirit. Căci a voastră este făgădu- 39
 ința și a fiilor voștri, și a tuturor celor de departe, ori pe
 câți va chema Domnul Dumnezeu nostru. Și cu multe alte 40
 cuvinte mărturisă și îndemna, zicând; Mântuiți-vă de acest
 neam pervers.

Atunci cei ce bucuros au primit cuvântul lui s'au botezat; 41
 și s'au adăogit într'acea și ca la trei mii de suflete. Și stă- 42
 ruiau în învățătura apostolilor, și în împărțășire, și în frânge-
 rea pânilor, și în rugăciuni. Și a căzut frică preste tot su- 43
 etul, și se făceau multe minuni și semne prin apostoli. Și toți 44
 cei ce au crezut erau împreună, și aveau toate în comun; Și și vin- 45
 deau moșile și averile lor, și împărțiau tuturor, după cum fie-
 dea area trebuință. Și în toate zilele stăruind cu un cuget în 46
 templu, și frângând pâine prin case, primiau mâncarea cu bucu-
 rie și simplitatea animei; Lăudând pre Dumnezeu, și având 47
 har la tot poporul. Ear Domnul adăogia la biserică în toate zi-
 lele pre cei ce se mântuiau.

CAP. III.

Petru vindecă pre un schiop; chemă pre Iudei la pocăință și la credință.

Ear Petru și Ioan împreună s'au suit în templu în ora ru- 1
 găciunei, adică a noua. Și era un om schiop din mi- 2
 tra mamei sale, care se purta, și care 'l puneau în toate zilele
 înaintea uși templului, carea se chema Frumósă, și cere mil-
 lostenie de la cei ce intrau în templu. Acesta vedând pre 3
 Petru și pre Ioan vrând si între în templu, cerea milostenie.
 Ear Petru și Ioan uitându-se la dinsul au zis: Caută la noi. 4
 Ear el ațutia la dinșii, asceptând a primi ceva de la ei. Ear 5 6
 Petru a zis: Argint și aur nu am; ear ce am, aceea îți dau: În
 numele lui Iisus Christos Nazarianul, scólă și ămbliă. Și apu- 7
 când-l de mână cea dreaptă 'l-a rădicat, și îndată i s'au întă-
 rit talpele și încheiăturile; Și sărind a stătut, și ămbli, și a 8
 intrat cu dinșii în templu, ămbland, și sărind, și lăudând pre
 Dumnezeu. Și 'l-a vădut tot poporul ămbland și lăudând pre 9
 Dumnezeu. Și 'l cunoscără, că acesta era cel ce ședea pentru 10
 milostenie la ușa cea Frumósă a templului; și s'au împlut de
 mirare și de uimire pentru ceea ce i s'a făcut.

Și ținându-se schiopul cel vindecat de Petru și de Ioan, a 11
 alergat la dinșii tot poporul uimit în porticul, ce se chemă al
 lui Solomon.

Ear Petru vedând *acesta*, a luat cuvântul cătră popor: Băr- 12
 bați Israeliei, de ce vă minunați de acesta? seú de ce vă uitați
 la noi, ca cum cu a noastră putere seú pietate am fi făcut pre

- 13 acesta și ămble? Dumnezeu lui Abraam, și al lui Isaac, și al lui Iacob, Dumnezeu părinților noștri a glorificat prin copilul său Iisus, pre care l-ați trădat, și v-ați lepădat de dînsul înaintea
- 14 lui Pilat, judecînd el și 'l elibereze. Ear voi v-ați lepădat de cel Sânt și Drept, și ați cerut a vi se dărui un bărbat ucigaș.
- 15 Ear pre începătorul vieții l-ați omorit, pre care Dumnezeu l-a sculat din morți; căruia noi sîntem marturi. Și numele lui prin credința în numele lui a întărit pre acesta, pre care l'amea deși și l'cunoscăți; da, credința ce avem în el l'a dat întregi.
- 16 mea acesta înaintea voastră a tuturor.
- 17 Și acum, fraților, sciți că din nesciință o ați făcut, ca și
- 18 dregătorii vostri. Ci Dumnezeu, cele ce mai 'nainte a vestit prin gura tuturor profetilor lui, că va suferi Christos, le-a îm-
- 19 plinit așa. Decî pocăiți-vă și v'întorceți, ca si se stergă păcatele voștre, și ca si vie timp de resuflare de la fața Domnu-
- 20 lui; Și si retrimițe pre Iisus Christos, care vi este mai 'na-
- 21 inte predicat; Pre care ceriul trebuie si 'l primescă, până la timpii restatornicirei tuturor, despre cari a vorbit Dumnezeu prin gura tuturor sântilor sei profeti din vechime.
- 22 Căci Moise a ăis cătră părinți: Profet va rădica voue Domnul Dumnezeu vostru d'între frații vostri, ca pre mine; pre el
- 23 si 'l ascultați în tôte ori câte vi va ăice. Și va fi, că tot sufletul care nu va asculta de acel profet, se va estermiua din
- 24 popor. Da, toți profeti de la Samuel înainte, și cei ce l-au
- 25 urmat, căți au vorbit, au prevestit acele ăile. Voi sînteți fi ai profetilor și ai aședemintului, care a făcut Dumnezeu cu părinții noștri, ăicînd lui Abraam: Și în semînta ta se vor bine-
- 26 cuvînta tôte semînțiile pămîntului. Voue întăiu, Dumnezeu, înviind pre copilul său Iisus, l'a trimis a v' bine-cuvînta, întorcîndu-v' fie-care de la vicierea voastră.

CAP. IV, V.

Persecuțiunea apostolilor; unirea și iubirea credincioșilor. Mortea lui Anania și a Sappirei; minunile apostolilor; ei sînt aruncați în închisore; un ănger l' eliberează; ei se bucură de suferințele lor.

- 1 Și vorbind ei cătră popor, au venit la dînsii preuții și căpi-
- 2 tanul templului și Sadukeii; Supărându-se, cū învetau
- 3 pre popor, și vestiau întru Iisus învierea cea din morți. Și
- 4 l-au prins pre dînsii, și l-au pus sub pață până a doua ăi,
- 5 căci era deja séră. Ear mulți din cei ce au audît cuvîntul au
- 6 cređut; și era numărul bărbaților ca la ciuci mi.
- 7 Ear a doua ăi s'au adunat dregătorii, și bătrânii, și cărtu-
- 8 rarii în Ierusalem; Și Anna archiereul, și Caiafa, și Ioan, și
- 9 Alessandru, și căți erau din neamul archieresc; Și puindu-l
- 10 în medîloc, l-au întreat: Cu ce putere, seú în ce nume ați fă-

cut voi acesta? Atunci Petru, implându-se de Spirit Sânt, li-a 8
 dis: Dregători ai poporului, și bătrâni ai lui Israel, De vreme ce 9
 noi astă-zi suntem cercetați pentru o facere de bine cătră un
 om boluav, prin carea s'a mântuit; Si fie cunoscut voue tuturor și 10
 la tot poporul lui Israel, că in numele lui Iisus Christos Nazaria-
 nul, pre care voi l-ați crucificat, pre care Dumneșeu l-a sculat din
 morți, prin acela stă acesta aici inaintea vóstră sănătos. Acesta 11
 este piatra care s'a deconsiderat de cătră voi ziditorii, care s'a
 făcut capul unghiului. Nici nu este mântuire in nimene altul; 12
 căci nici nu este alt nume sub ceriú dat între ómenii, in care
 trebuie si ne mântuim.

Ear vėdėnd îndrăznėla lui Petru și a lui Ioan, și sciind că 13
 sũnt ómeni neinvėțați și de rønd, se miraũ; și ȳ cunoscursă că
 fusese cu Iisus. Și vėdėnd pre omul cel vindecat stãnd cu ei, 14
 nu aveãu nimic a ȳce in contra. Ear ordouãndu-li si esė a- 15
 farã din sinedriũ, se sfãtuiaũ între sine, Dicėnd: Ce vom face
 ómenilor acestora? căci cum cã s'a făcut printr'ĩnșii semn ve-
 derat, este cunoscut tuturor celor ce locuesc in Ierusalem, și noi
 nu putem nega. Inse ca si nu se respãndescã mai mult între 17
 popor, si ȳ amenințãm aspru, ca si nu mai vorbescã intr'acest
 nume nimeni. Și chiãmãndu-ȳ li-aũ oprit, ca nici de cum si 18
 nu mai vorbescã nici si invėțe in numele lui Iisus.

Ear Petru și Ioan respundėnd li-aũ dis: De este drept in- 19
 tean lui Dumneșeu a asculta pre voi mai mult decãt pre Dum-
 neșeu, judicați voi. Căci nu putem si nu vorbim despre cele 20
 ce am vėdũt și am aũdit. Ear ei amenințãndu-ȳ ȳ-aũ dimis, 21
 nimic aflãnd cum ȳ-ar pedepsi, din cauza poporului; căci toți
 glorificãũ pre Dumneșeu pentru ceea ce s'a făcut. Căci acel 22
 om era mai mult decãt de patru-deci de ani, in care se facuse
 semnul acela al vindecãrei.

Ear dimiși fiind, aũ venit la ai sei, și li-aũ spus cãte 23
 aũ dis archiereii și bătrãni. Ear ei aũdĩnd, toți împreunã aũ 24
 rãdicat vóce cătrã Dumneșeu, și a dis: Dómnne, tu Dumneșeule,
 cel ce ai făcut ceriul, și pãmėntul, și marea, și tóte cele d'ĩn-
 tr'ĩnsele; Care ai dis prin gura lui David, serviul tėu: Pentru 25
 ce s'aũ infuriat națiunile, și popóarele aũ cugetat cele deserte?
 Sculatu-s'aũ regii pãmėntului și dregătorii s'aũ adunat împreunã, 26
 contra Domnului și contra Unsului lui. Căci in adevėr con-
 tra sãntului copil al tėu Iisus, pre care tu l'ai uns, s'aũ adunat
 Erod și Pontiũ Pilat, cu pãgãni și cu poporul lui Israel; Ca 28
 si facė cãte mãna ta și consiliul tėu mai ȳainte a otãrit si fie.
 Și acum, Dómnne, cautã spre amenințãrile lor, și dã servilor tėi 29
 ca si vorbescã cuvėntul tėu cu tótã îndrãznėla; ĩntĩndėnd mã- 30
 na ta spre vindecare, și ca si se facė semne și minuni prin nu-
 mele sãntului copil al tėu Iisus.

- 31 Și rugându-se ei. s'a clătit locul unde erau adunați; și s'au
implut toți de Spirit Sânt, și vorbeau cuvântul lui Dumnezeu
cu îndrăznală.
- 32 Ear mulțimea celor ce au creștut avea o inimă și un suflet;
și nici unul nu dicea de averea lui, că este a sa; ci li erau toate
33 comune. Și cu mare putere dau apostoli mărturie de învie-
34 rea Domnului Iisus, și mare har era preste ei toți. Și nu
era nimene între ei lipsit; căci toți cari aveau țărine sau case,
35 vîndându-le aduceau prețurile celor vîndute; Și le puneau la
picioarele apostolilor, și se împărția fie-căruia după cum el a-
36 vea trebuință. Ear Iose, supranumit de apostoli Barna-
37 vînd țărină, a vîndut-o, și aducînd prețul, l-a pus la picioarele
apostolilor.
- V Ear un om anume Anania, împreună cu Sapphira femeea sa,
2 și-a vîndut țărina; Și a reținut o parte din preț, scind
și femeea lui; și aducînd o parte, a pus-o la picioarele aposto-
3 lilor. Ear Petru a dis: Anania, de ce a implut Satana anima-
ta, și minți Spiritului Sânt, și ai reținu parte din prețul țărinei?
4 Nevîndută fiind, ai nu era a ta? și vîndută fiind, ai nu era în
a ta stăpînire? de ce ai pus acest lucru în anima ta? nu ai
5 mințit omenilor, ci lui Dumnezeu. Ear Anania, auzind cun-
tețele acestea, cădînd și-a dat sufletul; și a venit frică mare preste
6 toți cei ce auziau acestea. Și sculându-se cei mai tîneri, l-au
înfășurat, și scoțîndu-l l-au îngropat.
- 7 Și trecînd ca trei ore, femeea lui, nesciind ceea ce se în-
8 tîmplase, a intrat. Ear Petru i-a dis: Spune-mi, de ai vî-
9 dut țărina drept atîta? Ea a dis: Da, drept atîta. Atunci Pe-
tru i-a dis: Cum de v'ai înțeles între voi a ispiți Spiritul lui
Dumnezeu? eca picioarele celor ce au îngropat pre bărbatul tău
10 sînt lângă noastră, și te vor scote pre tine. Atunci îndată a că-
dut la picioarele lui și și-a dat sufletul; și intrînd tînerii au a-
11 flat-o mortă, și scoțîndu-o, au îngropat-o lângă bărbatul ei. Și
a venit frică mare preste toată biserica, și preste toți cei ce au-
diau acestea.
- 12 Ear prin mâinile apostolilor se făceau multe semne și minuni
între popor; (și erau toți cu un cuget în porticul lui Solomon.
13 Ear din cei-l-alți nimene nu cuteza să se lipescă de ei; înse po-
14 porul îi lăuda foarte. Și mai mult se adăogiau cari credeau
15 în Domnul, mulțime de bărbați și de femei; Încât scoteau
pre cei bolnavi pe uliți, și i puneau pe paturi și pe cravaturi,
ca viind Petru măcar umbra lui să umbreze pre vre-unul din
16 ei. Și se aduna în Ierusalem și mulțimea din orașele d'impre-
jur, aducînd pre cei bolnavi, și pre cei chinuți de spiritele cele
necurate; și se vindeau toți.

Atunci sculându-se arhierul și toți cei ce erau cu dinsul, 17
 (care era secta Sadukeilor) s'au împlut de invidiă; Și 'și-au 18
 pus mâinile lor pe apostoli, și 'i-au pus în închisoreă comună.
 Ear ângerul Domnului năptea a deschis ușile închisorei, și sco- 19
 țându-'i a dis: Mergeți, și stând în templu vorbiți poporului 20
 toate cuvintele vieții acesteia. Și auzind *acesta*, au intrat de 21
 demință în templu, și învățau. Ear viind arhierul și cei ce
 erau cu el, au adunat sinedriul și pre toți bătrânii fiilor lui Israel,
 și au trimis la închisore si'i aducé. Ear servitorii mergend, 22
 nu 'i-au aflat în închisore; și întorcându-se, au spus, Dîcend: 23
 închisoreă o am găsit încuiată cu totă siguranța, și pre păditori
 stînd înaintea ușilor; ear dischişend, în intru nu am aflat pre
 nimeu. Ear arhierul și căpitanul templului auzind aceste 24
 cuvinte, nu se dumeriau de dinşii ce ar fi *acesta*. Ear viind ore- 25
 care li-a vestit, dîcend: Eca bărbații pre cari 'i-ați pus în în-
 chisore stau în templu și învăță pre popor.

Atunci mergend căpitanul cu servitorii 'i-a adus, *dar* nu cu 26
 silă; căci se temeau de popor, ca si nu'i ucidé cu pîctre. Și 27
 aducendu-'i, 'i-au pus în sinedriu; și 'i-a întrebat arhierul,
 Dîcend: Aă nu v'am oprit aspru, ca si nu învățați într'acest nu- 28
 me? eca, ați împlut Ierusalemul cu învățătura voastră, și veți
 si aduceți asupra noastră sângele acestui om.

Atunci Petru și *cei-l-alți* apostoli respundend au dis: Trebue 29
 a asculta pre Dumneđu mai mult de cît pre ômeni. Dum- 30
 neđuul părinților nostri a sculat pre Iisus, pre care voi 'i-ați
 omorit, spîndurându-'l pe lemn. Pre acesta 'l-a înălțat Dumne- 31
 đu cu drépta sa, *a fi* Domn și Mântuitor, ca si dea pocăință
 lui Israel și ertare păcatelor. Și noi îi sîntem marturi de lu- 32
 crurile acestea, precum și Spiritul Sânt, pre care 'l-a dat Dum-
 neđu celor ce 'l ascultă.

Ear ei auzind *acesta*, se infuriară, și se sfătuiau si 'i omóre. 33
 Atunci sculându-se un Fariseu în sinedriu, a nume Gamaliel, 34
 învățator de lege, onorat la tot poporul, a ordonat ca si dea
 pre apostoli puciu timp afară. Și li-a dis: Bărbați Israeliți, lua- 35
 ți-vé de sémă în privirea acestor ômeni ce veți si faceți; Căci 36
 mai 'haiute de aceste zile s'a sculat Theuda, dîcend că el este
 cineva mare; lângă care s'a lipit un număr de bărbați ca la
 patru-sute; care s'a omorit, și toți căți il ascultau s'au impră-
 sciat, și s'au făcut în nimic. După acesta s'a sculat Iuda Ga- 37
 lileu în zilele înscriereii, și a tras popor mult după dinsul; și
 acela a murit, și toți căți il ascultau s'au imprăsciat. Și acum dîc 38
 voue: Feriți-vé de acești ômeni, și'i lăsați; căci acest plan, séu
 acest lucru, de va fi de la ômeni, se va nimici; Dar 39
 de este de la Dumneđu, nu'l veți puté resturna; *feriți-vé dar*,
 ca nu cumva si vé aflați și luptători contra lui Dumneđu.

- 40 Și au consimțit; și chiamând pre apostoli și bictuindu-⁷. li-au
 41 oprit si nu vorbescă in numele lui Iisus; și 'i-au dimis. Dece
 ei se duceau de dinaintea sinedriului, bucurându-se că s'au socotit
 42 demni a fi defaimați pentru numele lui. Și totă ziua in tem-
 plu și prin case nu încetau a învăța și a predica pre Christos.

CAP. VI, VII.

*Alegerea a șapte diaconi. Stefan este acusat de blasfemie. Stefan
 înaintea sinedriului; el este ucis cu pietre, și móre rugându-se pen-
 tru ucigașii sei.*

- 1 Și într'acele zile, înmulțindu-se discipulii, s'a născut murmur
 din partea Ellinistilor contra Evreilor, pentru-că veduvelor
 lor se treceau cu vederea in împărțirea cea de toate zilele.
 2 Atunci cei doi-spre-șapte chiamând pre mulțimea discipulilor,
 au ăis: Nu este convenabil, ca lăsând cuvântul lui Dumnezeu
 3 si servim meselor. Drept aceea, fraților, căutați d'între voi
 șapte bărbați probați, plini de Spirit Sânt și de înțelepciune,
 4 pre cari si'l orinduim la acest serviciu. Ear noi vom stăru
 5 in rugăciune și in serviciul cuvântului. Și a plăcut cuvântul
 acesta înaintea a totă mulțimea; și au ales pre Stefan, bărbat
 plin de credință și de Spirit Sânt, și pre Filip, și pre Prochor,
 și pre Nicanor, și pre Timon, și pre Parmena, și pre Nicolae
 6 proslitul din Antiochia. Pre acestia 'i-au pus înaintea apos-
 tolor, cari rugându-se 'și-au pus mâinile peste dînșii.
 7 Și cuvântul lui Dumnezeu crescea, și se înmulția foarte nu-
 merul discipulilor in Ierusalem; și mare mulțime de preuți se
 supneau la credință.
 8 Ear Stefan, plin fiind de credință și de putere, făcea minuni
 9 și semne mari in popor. Atunci s'au sculat unii din sinagoga
 ce se dicea a Libertenilor, și a Cirinenilor, și a Alessandrenilor,
 și a celor de la Cilicia și de la Asia, disputând cu Stefan.
 10 Și nu puteau rezista înțelepciuneii și spiritului, cu care vorbea.
 11 Atunci au pus pre nisce bărbați, cari diceau: 'L-am audit vor-
 bind cuvinte de blasfemie contra lui Moise și a lui Dumnezeu.
 12 Și au întăritat pre popor și pre bătrâni, și pre cărturari, și nă-
 13 valind asupra lui, 'l-au răpit, și 'l-au adus la sinedriu. Și au
 pus marturi mincinoși, cari diceau: Acest om nu încetează a vorbi
 14 cuvinte de blasfemie contra acestui loc sânt și a legei. Căci
 'l-am audit dicând, că acest Iisus Nazarianul va dărâma acest
 15 loc, și va schimba datinele, cari ni-a dat Moise. Și căutând
 spre el toți cei ce ședea în sinedriu, au vădut fața lui ca o
 față de ânger.

VII 2

A tunci a ăis archiereul: Oare așa sunt acestea? Ear el
 dicea: Bărbați, frați, și părinți, ascultați: Dumnezeu
 gloriei s'a arătat părintelui nostru Abraam, când era in Meso-

potamia, mai înainte de a locui el în Charran; Și Ț-a Țis; Eșî 3
din țerra ta, și din rudenia ta, și vino în țerra, care ești Ți voi Ț
răta. Atunci eșind din țerra Chaldeilor a locuit în Charran, 4
și de acolo, după ce a murit părintele lui, Ț-a mutat în țerra
acesta, în care voi acum locuiți. Însu nu Ț-a dat proprietate 5
intrînsa, nici un pas de picior; dar a promis că Ți va da-o spre
posesiune lui, și semănței lui după dînsul, el încă neavînd co- 6
pil. Ear DumneȚu vorbea așa: Că semîța lui va fi străină
în țerra străină, și o vor reduce în servitute, și o vor maltrata 7
patru-sute de ani. Dar națiunea căreia va servi, o voi Ț judica
ești, a Țis DumneȚu, și după acestea vor ești, și Ț mi vor servi 8
într'acest loc. Și Ț-a dat aședemîntul circumcisiunei; și așa
a născut pre Isaac, și Ț-l-a circumcis în ziua a opta; și Isaac a
născut pre Iacob, și Iacob pre cei doi-spre-Țce patriarhi.

Ear patriarhi Ți invidiînd pre Iosef Ț-au vîndut pentru Egipt; 9
dar DumneȚu era cu dînsul; Și Ț-a scos din tôte strîmtoările
lui, și Ț-a dat har și înțelepciune înaintea lui Faraon, regele 10
Egiptului, și Ț-a pus guvernător preste Egipt și preste tôte casa
lui. Și a venit fîmete preste tôte țerra Egiptului și a lui Ca- 11
naan, și strîmtoare mare; și nu aflu nutrimînt părinții nostri.
Ear Iacob așind că este grâu în Egipt, a trimis pre părinții 12
noștri întăi. Și într'al doilea rînd a fost recunoscut Iosef 13
de frații seî; și s'a făcut cunoscut lui Faraon neamul lui Iosef.
Atunci Iosef trimiȚînd, a chiămat la sine pre părintele seî Iacob, 14
și tôte rudenia lui, la șapte-Țeci și cinci de suflete. Deci s'a 15
pororit Iacob în Egipt, și a murit, el și părinții nostri. Și s'a 16
mutat în Sichem, și s'a pus în mormîntul, care a cumpărat
Abraam cu preȚ de argint de la fii lui Emor al lui Sichem.

Ear apropiîndu-se timpul pentru împlinirea promisiunei, pen- 17
tru care s'a jurat DumneȚu lui Abraam, a crescut poporul, și
s'a înmulȚit în Egipt; Până ce s'a sculat alt rege, care nu 18
scia pre Iosef. Acesta purtându-se cu viclenie contra popo- 19
rului nostru, a maltratât pre părinții nostri, ordonându-li si le-
pede pruncii lor, ca si nu vieze.

În acest timp s'a născut Moise, care era plăcut lui Dumne- 20
Țu, și s'a nutrit trei luni în casa părintelui seî. Ear fiind el 21
espus, Ț-a luat fila lui Faraon, și Ț-a crescut ca fiu al seî.
Și s'a instruit Moise în tôte înțelepciunea Egiptenilor; și era 22
puternic în cuvînte și în fapte. Ear împlinîndu-se patru-Țeci 23
de ani, s'a suit în ânima lui, ca si cerceteze pre frații seî, fii
lui Israel; Și vîȚînd pre unul d'intr'înșii suferînd nedreptate, 24
Ț-a apărat, și a resbunat pre cel ce era asuprit, uciȚînd pre
Egiptean. Căci gîndia, că si pricepe frații lui, cum că Dum- 25
neȚu prin mâna lui li va da mîntuire; înse ei nu aș înȚeles.
Și a doua Ți el s'a arătat lor, când se certaș, și Ț-a îndemnat 26

- spre pace, dicând: Bărbați, voi sunteți frați; de ce faceți ne-
 27 dreptate unul altuia? Ear cel ce făcea nedreptatea apropiel,
 'l-a respins, dicând: Cine te-a pus domn și judicator preste noi?
 28 Aū voiesci tu si mă omori precum ai omorit eri pre Egipteanul?
 29 La acest cuvânt a fugit Moise, și a petrecut ca străin în țerra
 Madiam, unde a născut doi fii.
 30 Ear împlinindu-se patru-deci de ani, i s'a arătat în pustia
 31 muntelui Sina ângerul Domnului în para focului din rug. Ear
 Moise vedând, s'a minunat de vedenie; și apropiindu-se el si
 32 observe, 'i-a venit vöcea Domnului, Dicând: Eū *sint* Dumne-
 deul părinților tēi, Dumne-deul lui Abraam, și Dumne-deul lui
 Isaac, și Dumne-deul lui Iacob. Și tremurând Moise nu cu-
 33 teza si caute. Atunci Domnul 'i-a đis: Dislégē încălțăminte
 34 picîoarelor tale, căci locul în care stai sânt este. Vēđut-am a-
 suprirea poporului meu celui din Egipt; și suspinul lor am aūdit,
 și m'am pogorit si'l scot. Și acum vino, te voiū trimite în Egipt.
 35 Pre acest Moise, de care s'aū lepădat dicând: Cine te-a
 pus domn și judicator? pre acesta 'l-a trimis Dumne-deu a si
 Domn și liberător prin mâna ângerului celui ce i s'a arătat în
 36 rug. Acesta 'i-a școs, făcând minui și semne în țerra Egipt
 37 tului și la Marea Roșie, și în pustie, patru-deci de ani. Acesta
 este Moise cel ce a đis fiilor lui Israel: Profet ca mine vi
 va rădica Domnul Dumne-deul vostru dintre frații voștri; de el
 38 si ascultați. Acesta este cel ce a fost în adunare în pustie
 cu ângerul, care 'i vorbia în muntele Sina, și cu părinții nos-
 39 tri, carele a și primit cuvinte vii, spre a ni le da; Pre care
 nu aū vrut părinții nostri si'l asculte, ci 'l-aū respins, și cu â-
 40 nima lor s'aū întors în Egipt; Dicând lui Aaron: Fă-ni đei,
 cari vor merge înaintea noastră; căci acest Moise, care ne-a școs
 41 din țerra Egiptului, nu scim ce i s'a întēplat. Da, aū făcut
 vișel într'acele đile, și aū oferit sacrificiū idolului, și se vese-
 42 liau de lucrurile mânilor lor. Atunci s'a întors Dumne-deu, și
 'i-a trădat si servescă oștirea ceriului, precum este scris în car-
 tea profetilor: Casa lui Israel! aū dōră 'mă-ați oferit vite junghiate
 43 și sacrificii patru-deci de ani în pustie? Da, ați rădicat cor-
 tul lui Moloch, și steua deului vostru Remfam; chipuri, cari le-ați
 făcut, ca si vă închinați lor; și eū vă voiū strămuta dincolo de
 Babilon.
 44 Părinții nostri aveaū cortul mărturiei în pustie, precum a
 orînduit cel ce vorbia lui Moise, ca si'l facē dupre chipul care
 45 a vēđut. Pre acesta luându-l părinții nostri, 'l-aū adus cu
 Iosua în țerra păgânilor, pre cari 'i-a alungat Dumne-deu dina-
 46 intea părinților nostri, până în đilele lui David; Care a ađat
 har înaintea lui Dumne-deu, și a cerut si afle locaș pentru Dum-
 48 ne-deul lui Iacob. Dar Solomon 'i-a zidit casă. Inse cel Pre-

Înalt nu locuiesce în temple făcute de mâni, precum dice pro-
fetul: Cerul îmi este tronul, și pământul așternut picioarelor 49
mele; ce casă îmi veți zidi, dice Domnul, său care este locul
meu de repaus? Aă nu mâna mea a făcut toate acestea? 50

Voi cei tari la cerbice, și necircumciși la inimă și la urechi, 51
tot-dea-una vë opuneți Spiritului Sânt; precum părinții vostri,
așa și voi. Pre care din profeți nu aă persecutat părinții 52

vostri? și aă omorit pre cei ce aă prelis venirea celui Drept,
cărui acum voi v'ați făcut trădători și ucidetori; Cari 53
ați primit legea prin ordine de ângerî, și nu o ați pădit.

Și aădînd ei acestea s'aă înfuriat, și scrișneau cu dinții con- 54
tra lui. Ear el, plin fiind de Spirit Sânt, uitându-se la ceriî, 55

a vădut gloria lui Dumnezeu și pre Iisus stând deadrepta lui
Dumnezeu, Și a dis: Eca vëd ceriurile dischise, și pre Fiul 56

omului stând deadrepta lui Dumnezeu. Atunci ei strigând cu 57
vöce tare, 'și-aă astupat urechile lor, și aă năvălit asupra lui

toți cu un cuget; Și scoțendu-l afară din cetate, îl uicideaă 58
cu pietre; și marturii 'și-aă pus vestmintele lor la picioarele u-

nui ténér, ce se chiâma Saul. Așa aruncau cu pietre asupra 59
lui Stefan, carele se ruga și dicea: Dömnö Iisuse, primesce spi-

ritul meu. Și ingenunchiînd, a strigat cu vöce tare: Dömnö, 60
nu îi imputa acest păcat. Și acësta dîcënd, a adormit.

CAP. VIII.

*Saul persecută pre cei credincioși. Venirea la credință a Samarite-
nilor, a lui Simon și a eunuchului Ethiopian.*

Ear Saul consimția la uciderea lui. Și s'a născut într'acel 1
timp persecuțiune mare contra bisericei cei din Ierusalem,
și toți s'aă împrăsciat prin părțile Iudeei și ale Samariei, afară 2
de apostoli. Ear bărbați pioși aă îngropat pre Stefan, și aă fă-
cut plângere mare pentru dinsul. Ear Saul devasta biserica, 3
mergënd prin case; și trăgënd bărbați și femei îi trăda la în-
chisöre. Decî ei împrăsciându-se trecură din loc în loc pre- 4
dicând cuvëntul.

Ear Filip pogorîndu-se în orașul Samariei, predica lor pre 5
Christos. Și poporul lua aminte cu un cuget la cele ce se 6
vorbiau de Filip, aădînd și vedënd semnele cari le făcea. Căci 7
spirite necurate, strigând cu vöce tare, eșiau din mulți cari le
aveau; și mulți paralizici și schiopî s'aă vindecat. Și era bu- 8
curie mare într'acel oraș.

Dar un bărbat, anume Simon, era mai 'nainte în oraș, fer- 9
męcând, și amăgînd pre poporul Samariei, dîcënd cum că el ar
fi ce-va mare. La acesta luaă aminte toți de la nic până 10
la mare, dîcënd: Acesta este puterea lui Dumnezeu cea mare.
Și luaă aminte la el, pentru-că de mult timp 'i-aă fost amăgit 11

- 12 de farmece. Dar când au crezut lui Filip predicând de im-
perăția lui Dumnezeu, și de numele lui Iisus Christos, s'au bo-
zându-se, petrecea cu Filip; și vedând minunile și semnele cele
mari ce se făceau, se mira.
- 14 Ear apostolii, cari erau în Ierusalem, auzind că a primit Sa-
maria cuvântul lui Dumnezeu, li-au trimis pre Petru și pre Ioan;
15 Cari pogorindu-se, s'au rugat pentru ei, si primescă Spirit Sânt.
16 (Căci încă nici preste unul dintre ei nu se pogorise, ci erau
17 numai botezați în numele Domnului Iisus.) Atunci puneau
măinile preste ei, și primeau Spirit Sânt.
- 18 Și vedând Simon, că prin punerea mâinilor apostolilor se
19 împărția Spirit Sânt, li-a oferit bani, zicând: Dați și mie
acastă putere, ca ori pre care voi pune mâinile si primescă
20 Spirit Sânt. Ear Petru i-a zis: Argintul tău peré cu tine!
21 Că ai socotit că darul lui Dumnezeu si câștigé cu bani! Tu
nu ai parte, nici sortă într'acest cuvânt; căci ânima ta nu este
22 dreptă înaintea lui Dumnezeu. Pocăsește-te drept aceea de
reutatea ta această, și te rogă lui Dumnezeu, dora și s'ar erta
23 cugetul ânimei tale. Căci ved că esci încă în amărăciunea
24 fierei, și în lanțurile nedreptăței. Ear Simon răspundând a
zis: Rugați-vé voi pentru mine către Domnul, ca nimic dintr'a-
cestea cari ați zis si nu vie asupra mea.
- 25 Deci ei mărturisind și vorbind cuvântul Domnului, s'au în-
tors la Ierusalem, și au predicat evanghelia în multe sate de ale
Samaritenilor.
- 26 Și ângerul Domnului a vorbit către Filip, zicând: Scollă-te,
și mergi spre mătă-dî, la calea ce pogóre din Ierusalem în Gaza,
27 ce este pustie. Și sculându-se a mers; și éca un bărbat E-
thiopean, eunuch, cu mare putere sub Candacia, regina Ethio-
pienilor, care avea privighere preste tóte tesaurile ei, și a fost
28 venit la Ierusalem si se inchine; întorcându-se și ședind în
29 trăsura sa cetia pre profetul Isaia. Ear Spiritul a zis lui
30 Filip; Apropie-te, și te lipesce de această trăsura. Și alergând
Filip, l-a auzit cetind pre profetul Isaia, și i-a zis: Ore înțe-
31 legi cele ce cetesci? Ear el a zis: Cum voiú puté, de nu mă
va conduce cineva? Și a rugat pre Filip de s'a suit și a ședut
32 cu el. Locul scripturei, care cetia era acesta: El s'a adus ca
o oac spre junghiere, și ca un miel mut înaintea tundătorului,
33 așa nu și dischidea gura sa; În înjosirea lui s'a luat judicata
lui; și cine va spune neamul lui? căci viața lui se ia de pe
34 pământ. Și luând cuvântul eunuchul a zis lui Filip: Te rog,
despre cine dîce profetul această? despre sine, séu despre alt
35 cineva? Atunci Filip, dischidând gura sa, și începând de la
scriptura această, i-a predicat pre Iisus,

Și mergând ei pe cale au venit la o apă; și a ținut eunu- 36
 chul: *Ecce, aici este apă; ce mă opresce a mă boteza?* Ear Filip 37
 a ținut: De crezi din totă inima ta, se poate. El răspundând a 38
 ținut: Cred că Iisus Christos este Fiul lui Dumnezeu. Și a or- 38
 donat să stea trăsura, și s'au pogorît amândoi în apă, și Filip
 și eunuchul; și l-a botezat. Ear eșind ei din apă, Spiritul 39
 Domnului a răpit pre Filip, și nu l-a mai vădut eunuchul; și
 mergea în calea sa bucurându-se. Ear Filip s'a aflat în Azot; 40
 și trecând prin orașe predica *arolo*, până a venit la Cesarea.

CAP. IX.

*Venirea la credință a lui Saul. Petru vindecă pre un paralytic și
 înviează pre Tabitha.*

Ear Saul, respirând amenințare și ucidere contra discipu- 1
 lilor Domnului, a mers la archiereu; Și a cerut de la 2
 el cărți spre Damasc la sinagogi, ca, de va afla pre vre unul,
cari si fie din calea acesta, să-l aducă, și pre bărbați și pre fe- 3
 mei, legați la Ierusalem. Și când mergea, fiind aproape de Da- 3
 masc, fără de veste a strălucit împrejurul lui lumină din ceri.
 Și căzând pe pământ, a audat voce zicându-i: Saule, Saule, de 4
 ce mă persecuți? Ear el a ținut: Cine ești, Domne? Țis-a Dom- 5
 nul; Eu sunt Iisus, pre care tu persecuți; greu îți este a
 lovi cu picioarul contra boldurilor. Atunci tremurând și spă- 6
 mântat a ținut: Domne, ce voiesci ca să fac? Și Domnul i-a ținut:
 Scolă-te, și intră în oraș, și ți se va spune ce trebuie să faci.
 Ear bărbații, cari mergeau pe cale cu el, sta uimiți, audind 7
 vocea, dar pre nimene vădend. Și s'a sculat Saul de la pământ, 8
 și dischiidându-și ochii se, nu vedea pre nimene; și du-
 cându-l de mâini l-au băgat în Damasc. Și trei zile nu a 9
 vădut, nici a mâncat nici a băut.

Ear în Damasc era un discipul, anume Anania; acestuia a ținut 10
 Domnul în viziune: Anania. Ear el a ținut: Ecce *aici sunt*, Domne.
 Ear Domnul i-a ținut: Scolă și mergi pe strada ce se chiamă 11
 Dreptă, și caută în casa lui Iuda pre unul numit Saul Tarsean;
 căci ecce se roge; . Și a vădut în viziune pre un bărbat numit 12
 Anania intrând, și puindu-și mâna pe el, ca earăși să vădă.
 Atunci Anania a răspuns: Domne, am audat de la mulți despre 13
 acest bărbat câte rele a făcut sântilor tăi în Ierusalem. Încă 14
 și aici are autoritate de la archierei, și lege pre toți cari chîi-
 mă numele tău. Ear Domnul i-a ținut: Mergi, căci acesta îmi 15
 este vas ales, și poartă numele meu înaintea păgânilor și a re-
 gilor și a fiilor lui Israel. Căci eu îi voi arăta câte trebuie 16
 el să suferă pentru numele meu.

Și a mers Anania și a intrat în casă; și puindu-și mâinile 17
 pe el a ținut: Frate Saule, Domnul Iisus, care ți s'a arătat pe

- calea pe care veniai, m'a trimis, ca si'ti primesci vederea, si si te
 18 impli de Spirit Sânt. Si îndată a cădut de pe ochii lui ca nisece
 19 soldii, si a vëdut îndată; si sculându-se, s'a botezat. Atunci
 luând mâncare s'a întărit.
- 20 Ear Saul a fost câteva zile cu discipulii cari erau in Da-
 masc. Si îndată a predicat pre Christos in sinagogi, că acesta
 21 este Fiul lui Dumnezeu. Ear toți cari 'l auia se mira, și
 și diceau: Aii nu este acesta cel ce a cutropit in Ierusalem pre
 cei ce invocaü numele acesta, și aici venise pentru aceea, ca
 22 si'i ducë legati la archierei? Ear Saul se întâria de ce in ce
 mai mult; și confusa pre Iudeii ce locuia in Damasc, dove-
 23 dind că acesta este Christos. Si implinindu-se multe zile,
 24 s'au sfătuit Iudeii si'l omöre. Ear complotul lor s'a făcut cu-
 noscut lui Saul. Si ei pădiau porțile ziua și năptea, ca si'l
 25 omöre. Atunci discipulii luându-l năptea, 'l-au coborit preste
 zid intr'o coșniță.
- 26 Si mergënd Saul la Ierusalem, se incerca si se lipescă de
 discipuli; dar toți se temeau de el, necredënd că este discipul.
- 27 Ear Barnaba luându-l, 'l-a dus la apostoli, si li-a spus cum a
 vëdut pre Domnul pe cale, și că 'i-a vorbit, și cum cu îndrăz-
 28 nălă a predicat in Damasc in numele lui Iisus. Așa intra și
 29 eșta cu dișii in Ierusalem; Si cu îndrăznălă vorbia in numele
 Domnului Iisus; și vorbia și disputa cu Ellinistii; ear ei cău-
 30 taü si'l omöre. Dar aflând acesta frații, 'l-au dus in Cesarea,
 și 'l-au trimis in Tars.
- 31 Atunci bisericele aveau pace prin tötă Iudeea și Galileea
 și Samaria, și se edificaü; și ämbländ in frica Domnului și in
 mângäerea Spiritului Sânt, se ämulțiau.
- 32 Si Petru trecënd pe la toți, a venit și la sântii ce locuiaü
 33 in Lidda; Si a aflat acolo pre un om anume Enea, de opt
 34 ani jăcënd in pat, care era paralytic. Si 'i-a äis Petru: Enea,
 te vindecă Iisus Christos; scölă-te și 'ți ästerne. Si îndată s'a
 35 sculat. Si 'l-au vëdut toți cei ce locuiaü in Lidda și in Saron,
 cari s'au și ätors la Domnul.
- 36 Ear in Ioppe era o discipulă a nume Tabitha, adică Ca-
 priöră; acesta era plină de fapte bune și de milostenii ce făcea.
- 37 Si într'acele zile bolnävindu-se ea, a murit, și scäldându-o,
 38 ä pus-o in foisor. Si fiind-cä Lidda era äprope de Ioppe,
 discipulii äudind că Petru este într'änsa, ä trimis pre doi bär-
 39 bați la dișul, rugându-'l si nu pregete a veni la ei. Atunci
 Petru sculându-se a mers cu dișii. Si când a venit, 'l-au dus
 in foisor; și ä stätut änainte lui tôte vëduvele plängënd, și
 arätänd vestimintele și äbrăcämintele cäte făcea Capriöra, când
 40 era cu dișele. Ear Petru scötënd äfară pre toți, ägenun-
 chind s'a rugat; și ätorcëndu-se cätträ trup, a äis: Tabitha, scölă.

Ear ca 'și-a dischis ochii sei; și vedënd pre Petru a ședut.
 Și dându-î mână, a rădicat-o, și chiâmând pre sanți și pre vë- 41
 duve, a trădat-o vie. Și s'a făcut cunoscut acesta prin totă 42
 Ioppe; și mulți au creșut in Domnul. Și el a remas multe 43
 zile in Ioppe la un Simon curelar.

CAP. X.

Venirea la credință a lui Corneliu și a altor păgâni prin predicarea lui Petru.

Ear in Cesarea era un bărbat anume Corneliu, sutaș din 1
 cohorta ce se chiâma Italică: Pios și temetor de 2
 Dumneșu cu totă casa lui, și făcënd milostenii multe po- 3
 porului, și rugându-se lui Dumneșu tot-dea-una. Acela a vë-
 dut in visiune lămurit, pe la oră a noua din zi, pre ângerul 4
 Domnului intrând cătră el, și dicëndu-î: Corneliu. Ear el ui-
 tându-se la dinsul, și infricoșându-se, a dis: Ce este, Dômne? 5
 Și 'i-a dis: Rugăciunile tale și milosteniile tale s'au suit spre
 aducere aminte inaintea lui Dumneșu. Și acum trimite bār- 6
 bați la Ioppe, și chiamă pre un Simon, ce se numesce Petru.
 Acesta găzduesce la un Simon curelar, a căruia casă este lângă 7
 mare; acesta îți va spune ce trebue tu si faci. Și când s'a
 dus ângerul, care vorbîa cu Corneliu, chiâmând pre doi din ser- 8
 vitorii sei, și pre un sutaș pios din cei ce 'i serviau, Și po-
 restindu-li tôte, 'i-a trimis la Ioppe.
 Ear a doua zi, mergënd ei pe cale și apropiindu-se de o- 9
 raș, s'a suit Petru in casa de sus si se rógë, pe la oră a șesea.
 Și forte flămândînd, vrea si guste; și pregătînd aceia, a cădut 10
 intr'o uimire; Și a vëdut ceriul dischis, și pogorîndu-se preste 11
 el un vas ca o pânză mare, legat de patru colțuri, și lăsându-se
 jos pe pământ. In care erau tôte patrupedele pământului, și 12
 iérole și tērētōrele, și paserile ceriului. Și a venit voce cătră 13
 el: Scolă-te, Petre, junghie și mânâncă. Ear Petru a dis: Nici 14
 decum, Dômne; căci nici o-dată nu am mâncat tot ce este spur-
 cat séu necurat. Și vōcea earăși a doua oră vorbîa cătră el: 15
 Cele ce Dumneșu a curățit, tu nu le numi spurcate. Și a- 16
 cesta s'a făcut de trei ori; și earăși s'a rădicat vasul la ceriū.
 Ear pre când Petru nu se dumeria ce ar însemna visiunea, 17
 care a vëdut, éca bārbații cei trimiși de la Corneliu întrebând
 de casa lui Simon, au stătut inaintea porții. Și strigând, in- 18
 trebuă de găzduesce aicea Simon ce se numesce Petru. Ear 19
 Petru cugetând asupra visiunei, 'i-a dis Spiritul: Éca trei bār-
 bați te caută. Decî scolă-te și te pogóre, mergi cu ei, nimic 20
 indoindu-te; căci eu 'i-am trimis. Atunci Petru pogorîndu-se 21
 cătră bārbații cei trimiși de la Corneliu cătră el, a dis:
 Éca, eu sînt pre care căutați; pentru care causă ați venit?

- 22 Ei 'i-au ȃis: Cornelie sutaşul, bărbat drept şi temător de Dum-
neăeu, şi probat de totă naţiunea Iudeilor, a fost îndemnat de
23 tine. Atunci el chiămându-'i în intru, 'i-a audă cuvinte de la
Ear a doua ȃi Petru a eşit cu ei, şi unui din fraţi cei din Ioppe
24 au mers cu dinsul. Şi în cea-l-altă ȃi au intrat în Cesarea. Ear
Cornelie, care accepta pre dinşil, chiămase deja împreună rudenile
25 sale şi amicii cei iubiţi. Şi când era si între Petru, 'l-a intim-
26 pinat Cornelie, şi căădend la piciorere lui, 'i s'a închinat.
27 Petru 'l-a rădicat, ȃicend: Scolă; şi eu însumi sânt om. Ear
vorbind cu el, a intrat, şi a aflat pre mulţi cari se adunaseră. Şi
28 Şi a ȃis lor: Voi sciţi cum că nu este permis unui bărbat
Iudeu si se lipescă seû si se apropie cătră un străin; dar Dum-
neăeu 'mi-a rărat, ca si nu ȃic pre nici un om spurcat seû ne-
29 curat. Drept aceea fiind chiămat, am venit la voi fără prege-
30 tare. Decî vē întreb, pentru ce causă m'aţi chiămat? ȃis-a
Cornelie: Din ȃiua a patra până într'această oră postiam; şi într'a
noua oră mă rugam în casa mea, şi éca un bărbat a statut ina-
31 întea mea în vestmēt strălucitor; Şi a ȃis: Cornelie, rugă-
ciunea ta ȃi s'a audit, şi milosteniile tale s'au amintit înaintea
32 lui Dumneăeu. Decî trimite la Ioppe, şi chiamă pre Simon,
ce se numeşte Petru; acesta găzduesce în casa lui Simon cu-
33 relarul lângă mare; care viind va vorbi cu tine. Decî îndată
am trimis la tine; şi tu bine ai făcut, că ai venit. Acum dar noi
toţi stăm înaintea lui Dumneăeu, si ascultăm toate câte iţi sânt
mandate de la Dumneăeu.
- 34 Atunci Petru dischiădend gura sa, a ȃis: În adevăr precep,
35 că Dumneăeu nu este căutător la faăă; Ci în totă naţiunea
36 cel ce se teme de el şi face dreptate este primit lui. *Acesta
este cuvântul, care 'l-a trimis Dumneăeu fiilor lui Israel, predi-
când pace prin Iisus Christos; (acesta este Domn al tuturor).*
- 37 Voi sciţi lucrurile ce s'au întemplat prin totă Iudeea, începend
38 din Galileea, după botezul care 'l-a predicat Ioan; Cum Dum-
neăeu a uns pre Iisus Nazarianul cu Spiritul Sânt şi cu putere;
care a amblat bine-făcend, şi vindecand pre toţi cei asupriţi de
39 diabolul; căci Dumneăeu era cu dinsul. Şi noi sântem marturi
tuturor lucrurilor ce a făcut şi în ţerra Iudeilor şi în Ierusalem;
40 pre care 'l-au omorit, spândurându-l pe lemn. Pre acesta
41 'l-a înviat Dumneăeu a treia ȃi, şi 'l-a făcut si fie arătat; Nu
la tot poporul, ci noue marturilor celor mai 'nainte aleşi de la
Dumneăeu, cari am mâncat şi am bēut împreună cu el, după
42 ce a înviat din morţi. Şi nă-a ordonat si predicăm poporului, şi si
mărturisim, că el este cel otărit de la Dumneăeu a fi iudicătorul vii-
43 lor şi al morţilor. De acesta mărturisesc toţi profeţi, că prin nu-
mele lui tot cel ce va creăe într'însul va lua ertare păcatelor.

Încă vorbind Petru aceste cuvinte, a cădut Spiritul Sânt 44
 preste toți cei ce auăiaă cuvântul. Și s'aă uimit credincioșii 45
 cei circumciși, căți veniseră cu Petru, că și preste ginte s'a vēr-
 sut darul Spiritului Sânt. Căci îi auăiaă vorbind in limbi și 46
 glorificând pre Dumneău. Atunci a luat cuvântul Petru: Aă 47
 doră pôte cineva opri apa, ca si nu se boteze aceștia, cari au
 primit Spiritul Sânt, ca și noi? Și li-a ordonat si se boteze 48
 in numele Domnului. Atunci l-aă rugat si petrécă la dinșii că-
 teva țile.

CAP. XI.

*Petru liniscesce pre Iudei pentru petrecerea sa la ginte. Barnaba
 și Saul predică in Antiochia.*

E ar apostoli și frați, cari erau in Iudeea, auăiaă, că și 1
 gintele au primit cuvântul lui Dumneău. Și suindu-se 2
 Petru la Ierusalem se certaă cu el cei circumciși, Dicend: Tu 3
 ai intrat la bărbați necircumciși, și ai mănăat cu ei.
 E ar Petru a începă a li spune *tôte cele ce se întempleră* pe 4
 rînd, dicend: Eă eram in orașul Ioppe rugându-mă, și am 5
 vădă intru uimirea minței visiune: Un vas pogorindu-se ca o
 pânză mare in patru colțuri, lăsându-se jos din ceriă; și a venit 6
 până la mine; La care căutând luam séma, și am vădă pa-
 trupedeale pământului, și ferele, și tērétorele, și paserile cerului;
 și am auăit vóce dicendu-mă: Scólă-te Petre, junghie și mănă- 7
 năcă. E ar eă am ăis: Nici decum, Dómnne; căci tot ce este 8
 spurcat séu necurat nici o-dată nu a intrat in gura mea. E ar 9
 vócea 'mă-a respuns al doilea rînd din ceriă: Cele ce Dum-
 neău a curățit, tu nu le numi spurcate. Și acésta s'a făcăt 10
 de trei ori; și earăși s'aă rădicat tôte la ceriă. Și éca, îndată 11
 trei ómeni veniseră la casa in care eram, trimiși de la Cesarea
 la mine. Și 'mă-a ăis Spiritul si merg cu ei, nimic indoindu- 12
 mă. E ar acéști șese frați au venit cu mine, și am intrat in casa
 bărbatului. Și mă-a vestit cum a vădă pre ânger in casa lui, 13
 stând, și dicendu-ă: Trimite bărbați la Ioppe, și chiamă pre
 Simon, ce se numesce Petru; Care ăi va vorbi cuvinte prin 14
 cari te vei mântui, tu și tótă casa ta. Și începend eă a vorbi, 15
 a cădă Spirit Sânt preste ei, ca și preste noi la început. A- 16
 tunci mi-am adus aminte de cuvântul Domnului, cum a ăis: Ioan
 a botezat cu apă, ear voi vă veți boteza cu Spirit Sânt. Deci 17
 dacă Dumneău li-a dat asemenea dar ca și nouă, pentru că au
 creăut in Domnul Iisus Christos, cine eram eă, ca si pot opri
 pre Dumneău. Și auăind ei aceștia, s'aă astemperat, și glori- 18
 ficău pre Dumneău, dicend: Decă și gintelor a dat Dumneău
 pocăință spre viață.
 Intrăceștia cei ce s'aă împrăsciat la persecuțiunea, ce s'a 19

- născut din cauza lui Stefan, au trecut până la Finicia și la Cipru și la Antiochia, nimeni vorbind cuvântul decât numai Iudeii, cari intrând în Antiochia, vorbeau către Elhiniști, și când pre Domnul Iisus. Și era mâna Domnului cu ei; și nu măr mare creștând s'au întors la Domnul. Atunci vestea despre acestea a venit în urechile bisericii cei din Ierusalem; și au trimis pre Barnaba și mergând până la Antiochia; Care mergând și vedând harul lui Dumnezeu s'a bucurat, și îndemna pre toți ca cu inimă otărită și stăruescă în Domnul. Căci era bărbat bun, și plin de Spirit Sânt și de credință; și s'a adăogit mult popor la Domnul.
- 25 26 Atunci a mers Barnaba la Tars, și caute pre Saul. Și aflându-l, l-a adus la Antiochia. Și a petrecut acolo un an întreg, adunându-se în biserică, și învățând popor mult. Și s'au numit discipuli Chrestini mai întâiu în Antiochia.
- 27 Ear într'acele zile s'au pogorit profeți din Ierusalem la Antiochia. Și sculându-se unul dintr'înșiși anume Agab, însemna prin Spiritul, că va să fie fomete mare în totă lumea; care s'a 28 29 în întemplat în zilele lui Claudie Cesarul. Ear discipulii, fiecare duple averea lui, au determinat a trimite ajutor fraților ce locuiau în Iudeea. Ceea ce au și făcut, trimițând la cei 30 bătrâni prin mâna lui Barnaba și a lui Saul.

CAP. XII.

Iacob fratele lui Ioan este ucis. Petru pus în închisore; un ânger îl eliberă. Mórtea lui Erod.

- 1 Într'acel timp regele Erod a pus mâinile, și maltrateze pre unii
2 din biserică. Și a ucis pre Iacob fratele lui Ioan cu sabie. Și vedând că place Iudeilor, a adaos a prinde și pre Pe-
3 tru; (Și erau zilele azimilor;) Pre care și prindându-l l-a pus
4 în închisore, trădându-l la patru străji de câte patru ostași, și
5 l'a pădăscă, vrând după paschi și l'a scoté la popor. Decă Petru
se pădia în închisore; ear rugăciune se făcea neîncetat de la
biserică către Dumnezeu pentru dînsul.
- 6 Și vrând și l'a scoté Erod, într'acea nópte Petru dormia între
doi ostași, legat cu două lanțuri; și păditori înaintea uși pă-
7 diau închisoreea. Și éca ângerul Domnului a stătut acolo, și
lumină a strălucit în închisore, și lovind în costă pre Petru,
l'a disceptat dicend: Scolă-te curend! Și au cădut lanțurile
8 din mâinile lui. Și i-a dis ângerul: Încinge-te, și te încalță
cu încălțămintele tale. Și a făcut așa. Și i-a dis: Îmbra-
9 că-te în vestimentul tău, și urmază-mă. Și esind îi urma; și
nu scia că este adevărat aceea ce se făcea prin ânger; ci i se

parea că vede viziune. Si trecând straja cea d'întîia și cea 10
a doua, au venit la porța cea de fer, ce duce în oraș, care
li s'a deschis de sine-și; și eșind, au trecut o stradă, și îndată
s'a dus îngerul de la el. Și Petru viindu-și în sine, a zis: 11
Acum știu cu adevărat, că a trimis Domnul pre îngerul seū,
și m'a scos din mîna lui Erod, și din totă acceptarea poporului
Iudeilor. Și luând a minte, a venit la casa Mariei mamei lui 12
Ioan, ce se chiamă Marcu, unde erau mulți adunați, rugându-se.
Și bătînd Petru în ușa porței, a mers o servitoare și asculte, 13
anume Rode. Și cunoscînd vócea lui Petru, de bucurie nu a 14
deschis ușa, ci alergînd în intru, a spus că Petru stă înaintea
porței. Ear ei au zis cătră dinsa: Esci neună; ear ea stă- 15
ruia, că este așa. Ear ei diceau: Este îngerul lui. Ear Petru 16
continua bătînd. Și deschidîndu-î, l-au vîdut și s'au uimit.
Ear el făcîndu-li cu mîna să tacă, li-a povestit în ce chip Dom- 17
nul l'a scos din închisóre. Și a zis: Spuneți acestea lui Iacob
și fraților. Și eșind, s'a dus într'alt loc.

Și făcîndu-se ziua, nu pucîna turburare era între ostași, ore 18
ce și se fi făcut Petru. Ear Erod căutîndu-l, și neafîndu-l 19
a cercetat pre păditori, și a ordonat să 'i omóre. Și pogorîndu-se
de la Iudeea la Cesarea, petrecea acolo.

Și era Erod întăritat contra celor din Tir și din Sidon; ear 20
toți d'impreună veniseră la el, și plecînd pre Blast, care era
cămarasul regelui, cereau pace, pentru-că țerra lor se nutria
din țerra regelui. Ear într'o zi otărită Erod îmbrăcîndu-se 21
în vestmînt regal, și ședînd pe tron, cuvînta cătră dișii. Ear 22
poporul striga: Vóce dumnezeescă și nu omenescă este! Și 23
îndată l'a lovit îngerul Domnului, pentru-că nu a dat lui Dum-
nezeu gloria, și mîncat fiind de viermi a murit.

Și cuvîntul lui Dumnezeu creștea și se înmulția. Ear 24 25
Barnaba și Saul împlinind serviciul, s'au întors de la Ierusalem,
luînd cu dișii pre Ioan, ce se chiamă Marcu.

CAP. XIII.

*Barnaba și Pavel trimiși și predice evangelia. Elima orbit. Necre-
dința Iudeilor. Pavel predică gîntelor.*

Dar la biserica cea din Antiochia erau ore-cari profeți și 1
învătători: Barnaba și Simeon ce se chiamă Niger, și Lu-
cie Cireneanul, și Manain, care era crescut împreună cu tetrar-
chul Erod, și Saul. Și împlinind ei serviciul Domnului și pos- 2
lucrul, la care i-am chiamat. Atunci postind și rugându-se, 3
și puindu-și mînile, i-au dimis.

Deci acestia, trimiși fiind de Spiritul Sânt, s'au pogorit în 4
Seleucia; și de acolo au plutit la Cipru. Și viind la Salamina, 5

- predicaă cuvântul lui Dumnezeu în sinagogile Iudeilor; și aveau
 6 și pre Ioan ajutător. Și străbătând insula până la Paf, au a-
 flat pre un fermecător, profet mincinos, Iudeu, al cărui nume
 7 era Bar-iisus; Care era cu guvernătorul Sergiū Pavel, bărbat
 înțelept; acesta chiamând pre Barnaba și pre Saul, bărbat
 8 udă cuvântul lui Dumnezeu. Dar Elima, fermecătorul, (caci
 așa însemneză numele lui,) li se opunea, căutând si întorcă pre
 9 guvernătorul de la credință. Ear Saul, cel ce se dice și Pavel,
 10 implându-se de Spirit Sânt, și ațintind la dînsul, A dis: O
 plinule de totă viclenia și de totă înșelăciunea, fiul diabolului,
 11 nului cele drepte? Și acum éca mâna Domnului căile Dom-
 tine, și vei fi orb, nevêdend sôrele până la un timp. Și îndată
 12 conductorii. Atunci proconsulul vêdend ceea ce s'a făcut, a
 cređut, mirându-se de învățatura Domnului.
- 13 Ear Pavel și cei ce erau cu dînsul, pornind de la Paf, au
 venit la Perga Pamfiliei; ear Ioan dispărîndu-se de dinșil, s'a
 întors la Ierusalem.
- 14 Ear ei trecend din Perga, au venit la Antiochia Pisidiei;
 15 și intrând în sinagogă în ziua sâmbătei, au ședut. Și după
 cetirea legii și a profetilor, au trimis mai marii sinagogei la ei,
 dicendu-li: Bărbați frați, de aveți cuvânt de mângăiere cătră
 16 popor, vorbiți. Atunci Pavel sculându-se, și făcendu-li cu mâna,
 a dis: Bărbați Israeliți și cei ce vê temeți de Dumnezeu, as-
 17 cultați. Dumnezeuul acestui popor al lui Israel a ales pre pă-
 rinții nostri, și a înaltat pre popor, care era străin în țerra E-
 18 giptului, și cu braț înalt i-a scos dintr'însa. Și ca la timp de
 19 patru-șeci de ani a răbdat năravurile lor în pustie; Și per-
 dând șapte națiuni în țerra lui Canaan, li-a dat țerra lor spre
 20 moscenire. Și după acestea în curgere aproape de patru sute
 cinci-șeci de ani li-a dat judecători, până la profetul Samuel.
- 21 Și după aceea au cerut rege; și li-a dat Dumnezeu pre Saul
 fiul lui Kis, bărbat din sementia lui Benjamin, cu la patru șeci
 22 de ani. Și înlăturându-l, li-a rădicat pre David și li fie rege;
 despre care a și mărturisit, dicend: Am aflat pre David al lui
 Iesse, bărbat duple ânima mea, care va face tôte voile mele.
- 23 Din semênța acestuia Dumnezeu după făgăduință a rădicat înaintea
 24 Israel Mântuitor, pre Iisus; După ce Ioan a predicat înaintea
 25 venirii lui botezul pocăinței la tot poporul lui Israel. Ear
 împlinindu-și Ioan misiunea, dicea: Cine mă socotiți că sînt?
 nu sînt eu; ci éca vine după mine, cărui nu sînt vrednic a i
 dislega încălțămîntea picioarelor.
- 26 Bărbați frați, fii neamului lui Abraam, și cei ce între voi vê
 temeți de Dumnezeu, voue s'a trimis cuvântul mântuirii ace-

tela. Căci cei ce locuiesc în Ierusalem și dregătoriilor lor, ne- 27
 cunoscându-l, nici înțelegând vocile profetilor cari se cetesc în
 totă sâmbăta, le-au împlinit, condemnându-l. Și măcar că 28
 nici o vină de moarte nu au aflat într'insul, au cerut de la Pilat
 si 'l omore. Și după ce au împlinit toate ce erau scrise despre 29
 el, pogorindu-l de pe lemn, 'l-au pus în mormânt. Ear Dum- 30
 nedeu 'l-a sculat din morți. Și el s'a arătat în multe ȋile ce- 31
 lor ce s'au suit cu dinsul din Galileea la Ierusalem, cari sânt
 marturii sei către popor. Și noi vestim voue despre promisi- 32
 unea cea făcută părinților: Că Dumneđeu a împlinit aceea 33
 noue fiilor aceloră, înviind pre Iisus; precum este scris și în
 psalmul al doilea: Tu ești Fiul meu, eu astă-ȋi te-am născut.
 Ear cum că 'l-a sculat din morți, fără a si mai întorce spre 34
 stricăciune, așa a ȋis: Voiȋ da voue promisiunile sante ale lui
 David, cele sigure. Drept aceea și într'alt loc ȋice: Nu vei lăsa 35
 pre cel Sânt al tēu si vedē stricăciune. Căci David, servind 36
 generațiunei sale dupre voința lui Dumneđeu, a adormit, și s'a
 adăogit la părinții sei, și a vedut stricăciune. Ear acela, pre 37
 care Dumneđeu 'l-a înviat, nu a vedut stricăciune.

Deci si fie cunoscut voue, bărbați frați, că prin acesta vi se 38
 anunță ertarea păcatelor; Și prin acesta tot cel ce crede se 39
 îndreptăză de la toate acele, de la cari nu ați putut a vē îndrepta
 prin legea lui Moise. Deci păȋiți-vē, ca si nu vie asupra vōs- 40
 tră ceea ce s'a ȋis prin profeți: Vedeți, voi disprețuitori! și 41
 vē mirați și vē perdeți; căci eu lucrez lucru în ȋilele vōstre,
 lucru căruia nu veți crede, de 'l vi va spune cineva.

Ear eșind Iudeii din sinagogă, 'l-au rugat gintele, ca si li vor- 42
 bescă aceste cuvinte în sâmbăta următoare. Și împrăsciau 43
 du-se sinagoga, mulți din Iudei și din proseliții au urmat lui
 Pavel și lui Barnaba; cari vorbindu-li, îi îndemna si remăe în
 harul lui Dumneđeu. Ear în cea-l-altă sâmbăta mai tot orașul 44
 s'a adunat si audē cuvântul lui Dumneđeu. Și vedēnd Iudeii 45
 pre mulțime, s'au împlut de invidiă, și vorbeau contra celor
 ȋise de Pavel, opunēdu-se și blasfemând. Ear Pavel și Bar- 46
 naba îndrăznuind au ȋis: Era de trebuință a se vorbi cuvântul
 lui Dumneđeu voue mai întâiu; dar de vreme ce'l lepădați, și
 vē judicați pre voi nevrednici de viața cea eternă, ēca ne în-
 tōrcem la ginte. Căci așa ni-a ordonat Domnul, ȋicēnd: Te-am 47
 pus spre lumină națiunilor, ca si fiȋ spre mântuire până la mar-
 ginile pământului.

Ear gintele auȋind acēsta se bucurau, și gloriȋicau cuvântul 48
 Domnului; și au creȋut căȋi erau otăriți spre viețā eternă.
 Și se respândia cuvântul lui Domnului prin totă țerra. Ear 49 50
 Iudeii au întăritat pre femeile pioase și însemnate, și pre cei
 de frunte ai orașului, și au rădicat persecuțiune contra lui

51 Pavel și a lui Barnaba, și 'l-au scos din părțile lor. Ear
 ei scuturând pulberea picioarelor lor asupra lor, au venit în I-
 52 conia. Ear discipulii se împleau de bucurie și de Spirit Sânt.

CAP. XIV.

*Petrecerea lui Pavel și a lui Barnaba în Iconia, în Lистра și în Derbe.
 Întorcerea lor la Antiochia.*

- 1 Și fiind în Iconia au intrat împreună în sinagoga Iudeilor,
 și au vorbit așa, încât au creșut multime mare din Iudei
 2 și din Ellini. Ear Iudeii cei necredincioși au întăritat și au
 3 amărit sufletele gintelor contra fraților. Decă au petrecut mult
 proba cuvântul harului se, făcând prin mâinile lor semne și
 4 minuni. Ear mulțimea orașului s'a disbinat, unii fiind cu Iu-
 5 deii, ear alții cu apostoli. Și încercându-se giutele și Iudeii
 6 cu dregătorii lor, ca si 'i maltrateze și si 'i ucidă cu pietre; A-
 flând ei de acesta, au fugit la orașele Licaoniei, Listra și Derbe,
 7 și în împrejurimile lor; Și acolo predicau evangelia.
- 8 Și un bărbat în Listra neputincios la picioare ședea, care
 era schiop din mitra mamei sale, și nici o-dată nu amblase;
 9 Acesta asculta pre Pavel vorbind, carele uitându-se la el, și
 10 vădend că are credință a se vindeca, A ăis cu voce tare:
 11 Școlă drept pe picioarele tale! Și a sărit și ambla. Ear po-
 porul vădend ceea ce a făcut Pavel, au rădicat vocea lor, Li-
 caonesce ăicend: Deii asemănându-se ămenilor, s'au pogorit că-
 12 tră noi. Și numiau pre Barnaba Joe, ear pre Pavel Mercurie,
 13 pentru-că era cuvântător mai mare. Atunci preutul lui Joe
 care avea templu înaintea orașului lor, aducend tauri și cununii
 14 înaintea porților, vrea si li ofere sacrificii cu glotele. Ear a-
 postoli, Barnaba și Pavel auăind acesta, 'și-au rupt vestmintele
 15 lor, și au sărit între mulțime strigând, Și ăicend: Bărbați, de
 ce faceți acestea? Sântem și noi ămeni de aceleași pasiuni ca
 voi, cari predicăm voue, ca si vă întorceți de la aceste deșerte
 spre Dumneădeul cel viu, carele a făcut ceriul și pământul, marea
 16 și tôte cele ce sânt într'insele; Carele în timpii trecuți a lăsat
 17 tôte națiunile si amble în căile lor; Deși nu s'a lăsat pre
 sine fără mărturiă, bine făcend, dându-ni din ceriul ploii și timpii
 fructiferi, bine-cuvântându-ne cu hrană, și împlend ănimile năs-
 18 tre de veselie. Și acestea ăicend, abia au oprit pre popor,
 ca si nu sacrifice lor.
- 19 Și de la Antiochia și Iconia au venit Iudei, cari înduplecând
 pre popor, loviau cu pietre pre Pavel, și 'l-au tras afară
 20 din oraș, gândind că a murit. Ear încunjurându-l discipulii,
 el s'a sculat și a intrat în oraș, și a doua ăi a eșit împreună
 cu Barnaba la Derbe.

Și predicând ei evangelia în acel oraș, și învățând pre mulți, 21
 s'au întors la Litra și la Iconia și la Antiochia, Întărind su- 22
 fletele discipulilor, și îndemnându-i și remăe în credință, și ară-
 tându-li cum că prin multe strimtorări trebuie și intrăm în îm-
 perăția lui Dumnezeu. Și rugându-se cu posturi, au orinduit 23
 presbiteri pe la biserică, și i-au încredințat Domnului, în care
 au crezut. Și trecând prin Pisidia au venit la Pamfilia. Și 24 25
 predicând cuventul în Perga, s'au pogorit în Attalia. Și de a- 26
 colo au plutit la Antiochia, de unde erau recomandăți harului
 lui Dumnezeu, spre lucrul, care l-au implinit.
 Și viind și adunând biserică, au narat câte a făcut Dum- 27
 neșeu cu ei, și cum că a deschis gintelor ușa credinței. Și au 28
 petrecut acolo cu discipulii mult timp.

CAP. XV.

Otărirea apostolilor asupra ținerii ceremoniilor legei în privința gin-
 telor. Pavel și Barnaba se dispart.

Într'acestea ore-cari pogorindu-se din Iudeea învățau pre 1
 frați, zicând: De nu veți circumcide duple datina lui 2
 Moise, nu veți puteți mântui. Deci făcându-se rezistență și dis-
 putațiune nu pucina din partea lui Pavel și a lui Barnaba con- 3
 tra acelora, au otărit și se ducă Pavel și Barnaba și ore-cari
 alții dintre ei la apostoli și la bătrâni în Ierusalem, în privirea 4
 acestei întrebări. Deci ei fiind trimiși de biserică, au trecut
 prin Finicia și Samaria, narând de întorcerea gintelor; și fă- 5
 ceau bucurie mare tuturor fraților. Și viind la Ierusalem, au
 fost primiți de biserică și de apostoli, și de bătrâni, și au na- 6
 rat câte a făcut Dumnezeu cu dinșii; Adăogind că s'au scu- 7
 lat ore-cari din secta Fariseilor cari creuseră, zicând, că tre-
 buie a-i circumcide și a li ordona să pădască legea lui Moise. 8
 Deci s'au adunat apostolii și bătrânii și cerceteze acest lucru. 9
 Și făcându-se multă disputare, s'a sculat Petru, și li-a dis: Băr- 10
 bați, frați, voi știți că de la început Dumnezeu a ales între
 noi, ca prin gura mea să audă gintele cuvântul evangheliei, și să 11
 credă. Și cunoscătorul de animi, Dumnezeu, li-a mărturisit, dă-
 du-li Spiritul cel Sânt, ca și nouă. Și nici o diferență nu a făcut 12
 între noi și între ei, curățind și animile lor cu credința. Acum 13
 dar de ce ispițiți pre Dumnezeu, a pune jug preste cerbicea
 discipulilor, care nici părinții nostri, nici noi nu l-am putut
 purta? Ci credem că și noi ne vom mântui ca aceia, numai 14
 prin harul Domnului nostru Iisus Christos.

Atunci totă adunarea a tăcut, și asculta pre Barnaba și pre 15
 Pavel, narând câte semne și minuni a făcut Dumnezeu între 16
 ginte printr'înșii.

- 13 Ear tăcând ei, a luat cuvântul Iacob, zicând: Bărbați, frați,
 14 ascultați-mă: Simon a narat, cum Dumnezeu întâi a cer-
 15 cetat pre ginte, ca si ia dintr'înși un popor *numit* dupre nu-
 16 mele lui. Și cu acesta se potrivesc cuvintele profeților, pre-
 17 cortul lui David cel cădut; și voi rezidi cele dărmate ale lui,
 18 și toate națiunile, cari sunt numite dupre numele meu, zice Domnul,
 19 n'au cel ce face toate acestea. Cunoscut numele meu, zice Domnul,
 20 Dumnezeu toate lucrurile lui. Pentru aceea eu judec a nu fi
 21 supărați cei ce din ginte se întorc la Dumnezeu; Ci trebuie
 22 să li se scrie, ca si se ferescă de pângăririle idolilor, și de sânge.
 23 frânare, și de animale sugrumate și de sânge. Căci Moise
 are, încă din zilele cele de demult, pre cei ce 'l predică în toate
 24 orașele, cetindu-se în sinagogi în totă săptămâna.
 25 Atunci apostoli și bătrâni cu totă adunarea au decis, ca a-
 legând bărbați dintre ei, si 'i trimițe la Antiochia cu Pavel și
 26 cu Barnaba: pre Iuda ce se cheama Barsaba, și pre Sila, băr-
 27 lor acestea: Apostoli și bătrâni și frații către frații cei dintre
 28 ginte, ce sunt în Antiochia și în Siria și în Cilicia: De vreme
 ce noi am auzit, că ore-cari dintre voi eșind v'au turburat cu
 29 cuvintele lor, și au resturnat sufetele voastre, zicând, că trebuie
 să vă circumcideți, și să păziți legea, ceea ce noi nu li-am or-
 30 donat; Adunați fiind cu un cuget, am decis ca, alegând băr-
 31 bați, si 'i trimitem la voi împreună cu iubiții nostri Barnaba și
 32 Pavel: Oameni cari 'i-au spus viața lor pentru numele Dom-
 33 nului nostru Iisus Christos. Drept aceea am trimis pre Iuda
 34 și pre Sila, cari și ei vi vor spune acesteși cu cuvântul. Căci
 35 Spiritul Sânt și noi am decis, si nu se mai pue preste voi nici
 o sarcină decât acestea necesarii: Ca si vă feriți de cele
 36 sacrificate idolilor, și de sânge, și de animale sugrumate, și de
 37 disfrânare; de cari de vă veți păzi, veți face bine. Fiți sănătoși.
 38 Deci acestia dimitându-se, au venit la Antiochia; și adunând
 39 mulțimea credincioșilor au trădat epistola; Și cetindu-o, s'au
 40 bucurat pentru mângăiere; Și Iuda și Sila, fiind și ei profeți,
 41 au îndemnat pre frați cu multe cuvinte, și 'i-au întărit. Și
 42 rămând acolo cât-va timp, s'au dimis cu pace de la frați către
 43 apostoli. Ear Sila s'a decis si rămăe acolo. Ear Pavel și
 44 Barnaba au ramas în Antiochia, învățând și predicând împreună
 45 cu mulți alți cuvântul Domnului.
 46 Ear după câte-va zile a dis Pavel către Barnaba: Întorcân-
 47 du-ne, si cercetăm pre frații nostri priu toate orașele, în cari
 48 am predicat cuvântul Domnului, si vedem cum petrec. Și Bar-
 49 naba se determină si ia și pre Ioan, supra-numit Marcu. Ear

Pavel nu a găsit de cuviință să-l ia cu dinșii, pentru-că se despărțise de el din Pamfilia, și nu mersese cu dinșii la lucrul. Drept aceea s'a născut certă între dinșii, încât el s'a uitat 39 unul de altul; și Barnaba luând pre Marcu a plutit în Cipru. Ear Pavel alegând pre Sila, s'a dus, incredințându-se harului 40 lui Dumnezeu de către frați. Și trecea prin Siria și Cilicia, 41 întărind bisericile.

CAP. XVI.

Pavel ia cu sine pre Timotheiul. Domnul îl chiamă în Macedonia. Petrecerea sa în Filippi.

A atunci a venit el la Derbe și la Listra; și éca era acolo un 1 discipul anume Timotheiul, fiul unei femei Iudee credin- 2 cioase, ear de părinte Ellin; Care avea mărturie bună de la 3 frații din Listra și Iconia. Pre acesta a voit Pavel și mergé 4 lor ce erau în acele locuri, căci toți sciau că părintele lui era Ellin. Și cum treceau prin orașe, trăda credințioșilor ordi- 5 nile cele otărite de apostoli și de bătrânii cei din Ierusalem, ca si le urmeze. Deci bisericile se întăria în credință, și 6 sporiau la număr în toate țările.

Ear ei trecând prin Frigia și prin laturea Galatiei, au fost 7 opriți de Sântul Spirit a vorbi cuvântul în Asia; Și viind 8 la Misia, se încercară a merge la Bithinia; dar nu l-a lăsat Spiritul. Deci trecând prin Misia, s'au pogorit la Troada. 9 Și s'a arătat lui Pavel noptea vedenie: Un bărbat Macedonian 10 când a vădut vedenia, îndată am cercat si eşim în Macedonia, socotind că ne chiamă Domnul si li predicăm evangelia.

Drept aceea pornind de la Troada, am mers drept la Sa- 11 motracia, și a doua zi la Neapoli; Și de acolo la Filippi, care 12 este orașul cel întâiu al părții acesteia a Macedoniei, și colonie; și într'acel oraș am petrecut câte-va zile. Și în ziua sâmbetei am 13 eșit afară din oraș, lângă riș, unde era îndatinat a se face rugăciune; și ședând, vorbiam către femeile ce se adunaseră. Și 14 o femeie, anume Lidia, neguțătoresă de purpură, din orașul Thiatirilor, temătoare de Dumnezeu, asculta; căreia Domnul i-a deschis ânima, ca si ia aminte la cele ce se vorbeau de Pavel. Și botezându-se ea și casa ei, s'a rugat, dîcînd: De mă soco- 15 tiți a fi credincioasă Domnului, intrați în casa mea și rămâneți aici. Și ne-a înduplicat.

Ear mergând noi la rugăciune, ne-a întimpinat o fată, care avea 16 spirit pithonic, și care aducea câstig mult stăpânilor ei, vrăjind. Acesta urmând lui Pavel și nouă striga, dîcînd: Acești ômeni 17 sînt servii lui Dumnezeu celui Pre-înalț, cari ni vestesc calea

- 18 mântuirei. Și acesta făcea în multe zile. Ear supărându-se Pavel, și întorcându-se, a dis spiritului: Eu îți ordon în numele lui Iisus Christos, să ești dintr'însa. Și a eșit în acea oră.
- 19 Și vedând stăpânii ei, că s'a perdut speranța câstigului lor, prindând pre Pavel și pre Sila, 'i-au ținut în țirg la dregători.
- 20 Și ducându-î la magistrați, au dis: Acești oameni, fiind Iudei, 21 turbură orașul nostru, și învătă datine, cari nu ni este permis 22 a le primi, nici a le face, fiind noi Romani. Și mulținea s'a rădicat în tumult contra lor; și magistrații, rupându-și vestimintele, au ordonat să 'i bată. Și dându-li multe lovituri 'i-au pus în închisore, ordonând păditorului închisorei să 'i pădască cu sârgă. Acesta primind ast-feliu de ordin, 'i-a pus în închisore.
- 25 Ear la miezul nopții Pavel și Sila rugându-se au cântat cântece de laudă lui Dumnezeu, încât îi auziău cei-l-afți arestați. Și fără de veste s'a făcut cutremur mare, încât s'au clătuit temeliele închisorei; și îndată s'au deschis toate ușile, și lanțurile tuturor s'au dislegat. Și disceptându-se păditorul închisorei, și vedând deschise ușile închisorei, scoțând sabia, vrea să se omoare, scotind că au scăpat arestații. Ear Pavel a strigat cu voce tare, zicând: Nimic rău nu-ți face, căci toți suntem aici. Atunci el cerând luminare, a sârit în intru, și tremurând se prosternea înaintea lui Pavel și a lui Sila; și scoțându-î afară a dis: Domnilor, ce trebuie să fac, ca să mă mântuiesc?
- 31 Ear ei au dis: Crede în Domnul Iisus Christos, și te vei mântui, tu și casa ta. Și 'i-au vorbit cuvântul Domnului, lui și tuturor celor din casa lui. Și luându-î într'acea oră a nopții, 'i-a spălat ranele, și s'a botezat el și toți ai lui îndată. Și ducându-î în casa sa, li-a pus mäsă; și s'a bucurat cu toată casa sa, că a creștut în Dumnezeu.
- 35 Și făcându-se ziua, au trimis magistrații pre servitori, când: Dimite pre acei oameni. Și a spus păditorul închisorei aceste cuvinte lui Pavel: Magistrații au trimis să fiți eliberați; acum dar ești, și mergeți în pace. Ear Pavel li-a dis: Ei ne-au bătut înaintea tuturor fără de judecată, măcar că suntem Romani, și ne-au băgat în închisore; și acum ne scot pe ascuns; nu așa; ci să vie ei și ne scote. Și au vestit servitorii aceste cuvinte magistraților; și acestia s'au temut, auzind că sunt Romani. Și viind li s'au rugat; și scoțându-î îi poștiau să iasă din oraș. Și eșind din închisore au intrat în Lidia; și vedând pre frați și mângăindu-î, s'au dus.

CAP. XVII.

Petrecerea lui Pavel in Thessalonic, in Berea și in Athena.

Și trecând prin Amfipoli și Apollonia, au venit la Thessa- 1
 lonic, unde era sinagogă a Iudeilor. Ear Pavel, după 2
 datina sa, a intrat la ei, și în trei săptămâni a disputat cu ei din 3
 scripturi; Dovedind și arătând, că trebuia Christos să sufere, 4
 și să învieze din morți, și că acest Iisus pre care ei vă vestesc 5
 este Christos. Și unii dintr'înșii au creștut, și s'au însoțit cu 6
 Pavel și cu Sila, și mulțime mare din Ellini pioși, și din femei 7
 însemnate nu pucine. 8
 Ear Iudeii, cari nu credeau, implându-se de invidiu, și luând 9
 cu sine pre nisce oameni rei din cei proști, și făcând glătă, au 10
 întăritat orașul; și năvălind asupra casei lui Iason, căutați să'i 11
 scoțe la popor. Dar neaflându-și, trăgeau pre Iason și pre unii 12
 din frații la mai marii orașului, strigând; Aceștia cari au turbu- 13
 rat totă lumea au venit și aici; Iason i-a găzduit pre ei. A- 14
 cestia toți făptuesc contra ordinilor Cesarului, zicând că este 15
 alt rege, Iisus. Și au turburat pre popor și pre mai marii 16
 orașului, cari auțiau aceștia. Și luând garanție de la Iason 17
 și de la cei-alții, i-au dimis. 18
 Și frații îndată noptea au trimis pre Pavel și pre Sila la Berea; 19
 cari mergând, au intrat în sinagoga Iudeilor. Aceștia erau mai 20
 nobili decât cei din Thessalonic, primind cuvântul foarte bucurându- 21
 și în toate zilele cercând scripturile, de sunt acestea așa. Deci 22
 mulți dintr'înșii au creștut, și din Ellini însemnați, și femei și 23
 bărbați, nu pucini. Ear aflând Iudeii cei din Thessalonic, că 24
 și în Berea s'a predicat de Pavel cuvântul lui Dumnezeu, au 25
 venit și acolo, ațitând pre popor. Și îndată au trimis frații pre 26
 Pavel și mergând la mare. Ear Sila și Timothei au acceptau acolo. 27
 Ear cei ce însoțiau pre Pavel, l-au dus până la Athena, și luând 28
 ordine către Sila și Timothei, ca cât mai curând să vie la el, 29
 s'au dus. 30
 Ear acceptându-și Pavel în Athena, se irita într'insul spi- 31
 ritul lui, vedând cetatea plină de idoli. Drept aceea disputa 32
 în sinagogă cu Iudeii și cu proseliții, și în tîrg în toate zi- 33
 lele cu cei ce se întilnuia. Atunci oarecari filosofi din E- 34
 picurei și din Stoiici disputați cu el; și unii diceau: Oare ce ar 35
 voi acest birfitor să zică? car alții: Se pare că este vestitor 36
 de deii străini; pentru-că li predica pre Iisus și învierea. Și 37
 primindu-l l-au dus la Arcopag, zicând: Oare putem săi ce 38
 este această învățătură nouă despre care tu vorbești? Căci tu 39
 bagi în urechile noastre nisce lucruri străine; drept aceea voim 40
 să știm ce ar fi acestea. (Căci toți Athenienii și străinii nou- 41
 veniți nu se ocupați de nimic alta, decât de a vorbi sau a auzi 42
 ceva nou).

- 22 Atunci Pavel stând în mijlocul Areopagului a *dis*: Bărbați
 23 Athenei, în toate vă vede, că știți mult la *dei*. Căci trecând
 și privind obiectele de adorațiune ale voastre, am aflat și un al-
 tar pe care este înscris: NECUNOSCUTULUI DUMNEZEE.
 Deci pre care voi îl adorați necunoscându-l, pre acesta eu vi-l
 24 vestesc. Dumnezeu care a făcut lumea și toate cele ce sânt
 într'însa, acesta fiind Domnul ceriului și al pământului, nu lo-
 25 cuesce în temple făcute de mâni; Nici de mâni omenesci se
 servește, ca cum având trebuință de ceva, de vreme ce el dă tutu-
 26 ror viață și suflare și toate; Și a făcut dintr'un sânge tot nea-
 mul omenesc, și locuiescă pe totă fața pământului, determinând
 27 timpii otărișii și marginile locuinței lor; Ca și caute pre Dom-
 28 de fie-care din noi. Căci într'însul viețuim și ne mișcăm și
 sântem; precum ôre-cari din poezii vostri au *dis*: Căci și neam al
 29 lui sântem. Deci de vreme ce sântem neam al lui Dumnezeu,
 nu ni se cade a socoti, cum că dumnezeirea este asemenea au-
 30 șugului și a gândului omului. Deci timpii nesciinței acesteia
 trecându-și Dumnezeu cu vederea, acum ordonă tuturor ôme-
 31 nilor pretutindenea să se pocăiescă; Pentru-că el a otărit o *șia*,
 în care va și judece lumea în dreptate, prin bărbatul pre care
 l-a orînduit, dând tuturor siguranță *despre acesta* prin învierea
 lui din morți.
 32 Ear auzînd de învierea morților, unii își băteau joc; ear alții
 33 au *dis*: Si te auzim earăși despre *acesta*. Așa Pavel a eșit
 34 din mijlocul lor. Ear ôre-cari bărbați lipindu-se de el au
 cređut; între cari *era* și Dionisie Areopagitul, și o femeie a nu-
 me Damaris, și alții cu dinșii.

CAP. XVIII.

Pavel rămâne în Corintî un an și jumătate; cercetéză în urmă mai multe biserici. Apolos.

- 1 După acestea eșind Pavel din Athena, a venit la Corintî.
 2 Și aflând pre ôre-care Iudeu anume Akila, de neam din
 Pont, care de curînd venise de la Italia, și pre Priskilla fe-
 3 meea lui, (pentru că Claudie ordonase și eșe toți Iudeii din
 4 Roma,) a venit la ei. Și fiind el de aceeși meserie, a ramas la din-
 5 șii și a lucrat; căci erau de meserie făcători de corturi. Și vorbia
 în sinagogă în toate sâmbetele, și convingea și pre Iudei și pre
 6 Ellini. Ear sosind de la Macedonia Sila și Timothei, Pavel
 era cuprins de spirit, mărturisind Iudeilor că Iisus este Christos.
 7 Ear opunându-se ei și hulind, scuturându-și vestimintele li-a
dis: Sângele vostru *fi*e asupra capului vostru; eu sînt curat; de
 acum mă voi duce la gînte. Și mutându-se de acolo, a re-

nit la casa ôre-cărui om anume Iust, temător de Dumneșeu, 8
a căruia casă era lângă sinagogă. Ear Crisp, mai marele si-
nagogeii, a creștut în Domnul, cu totă casa lui; și mulți din 9
Corinthenii auzind, credeau și se botezau. Atunci Domnul năp-
tea în viziune a ăis lui Pavel: Nu te teme, ci vorbește și nu
teia în viziune a ăis lui Pavel: Nu te teme, ci vorbește și nu
face rău; căci eu sunt cu tine, și nimeni nu se va încerca a-ți 10
acolo un an și șese luni, învățând între ei cuvântul lui Dumneșeu. 11

Și Gallion fiind proconsul în Achaia, s'a rădăcat Iudeii cu 12
un cuget contra lui Pavel, și l-a dus la tribunal, ăicând: 13
Acesta înduplecă pre ômeni și se închină lui Dumneșeu contra
legei. Și vrând Pavel - și-și deschide gura, a ăis Gallion cătră 14
Iudei: De ar fi fost vre-o nedreptate seú vre-o faptă rea, o
Iudeilor, după reson v'ași fi suferit; Ear fiind că este între- 15
bare despre cuvânt, și despre nume, și despre legea voastră, veți
cărta voi; căci eu nu voi fi iudicător acestora. Și i-a go- 16
nit de la tribunal. Atunci toți Ellinii apucând pre Sosthen, 17
mai marele sinagogeii, îl bătea înaintea tribunalului, și lui Gal-
lion nu i păsă nimic de acestea.

Ear Pavel după ce a mai ramas încă multe ăile, dispărțin- 18
du-se de la frații, a plutit la Siria, și împreună cu el Priskilla
și Akila, tunduându-și capul în Chencreas; pentru-că făgăduise. 19
Și viind la Efes i-a lăsat acolo; ear el întrând în sinagogă, 19
disputa cu Iudeii. Și rugându-l ei ca si rămăe la dinșii mai 20
mult timp, nu a voit; Ci s'a dispărțin de la ei, ăicând: Eu 21
trebuie neapărat si fac serbătorea viutură în Ierusalem; dar ea-
răși mă voi întorce la voi, de va voi Dumneșeu. Și a plutit
de la Efes. Și desbărcând în Cesarea, s'a suit la Ierusalem, 22
și salutând biserica de acolo, s'a pogorit la Antiochia. Și pe- 23
trecând acolo câțva timp, s'a dus, trecând de rōnd prin latirea
Galatiei și a Frigiei, întărind pre toți discipulii.

Într'acestea un Iudeu anume Apollos, Alessandrian de neam, 24
bărbat elocent și puternic în scripturi, a venit la Efes. Acesta 25
era învățat în calea Domnului; și fiind ferbinte la spirit, vorbea
și învăța cu dinadinsul cele despre Domnul, deși scia numai
botezul lui Ioan. Acesta a început a vorbi cu îndrăznělă în 26
sinagogă; și auzindu-l Akila și Priskilla, l-a luat la sine, și
mai lămurit i-a explicat calea lui Dumneșeu. Și vrând el si 27
trecă în Achaia, frații au scris, îndemnând pre discipulii si l pri-
mescă; care venind a ajutat mult celor ce prin har creșduseră;
Căci el înfruntase și în public pre Iudei, arătându-li din scrip- 28
turi că Iisus este Christosul.

CAP. XIX.

Predicarea lui Pavel in Efes. Rescôlă pornită contra lui.

- 1 Ear când era Apolos in Coriuth, Pavel trecând prin păr-
- 2 țile cele de sus, a venit la Efes; și aflând pre ore-cari
- 3 Ear ei 'i-au ȝis: Ancă nici nu am aȝdit de este Spirit Sânt.
- 4 Și 'i-a întrebat: Dar cu ce botez v'ați botezat? Dis-au ei: Cu
- 5 botezul lui Ioan. Ear Pavel a ȝis: Ioan a botezat cu botezul
- 6 pocăinței, ȝicând poporului, ca si creȝe in cel ce vine după
- 7 dinsul, adică in Christos Iisus. Și aȝind acêsta, s'au botezat
- 8 in numele Domnului Iisus. Și puindu-și Pavel mâinele preste
- 9 ei, a venit Spiritul Sânt preste dișii; și vorbeau in limbi și
- 10 profețiau. Și erau toți bărbați ca la doi-spre-ȝecc.
- 11 Și el intrând in sinagogă, cu îndrăznelă vorbia trei luni,
- 12 disputând spre a'i convinge in cele de imperăția lui Dumnezeu.
- 13 Ear de vreme ce unii se impetriau și nu ascultau, vorbind rēu
- 14 de acêsta cale inaintea mulțimei, Pavel depărtandu-se de la ei,
- 15 a osebit pre discipuli; și a convorbit in tôte ȝilele in scôla
- 16 unui Tirau. Și acêsta s'a făcut in doi ani, încât toți cei ce
- 17 locuiau in Asia au aȝdit cuvântul Domnului Iisus, atât Iudei
- 18 cât și Ellinii. Și făcea Dumnezeu minuni insemnate prin mâ-
- 19 nile lui Pavel; Încât și preste cei bolnavi se puneau măcrăm
- 20 sēu basmale, ce se atinseseră de corpul se, și se depărtau de
- 21 la ei bólele, și spiritele cele rele eșiau dintr'inși.
- 22 Atunci ore-cari din esorcistii iudeesci, cari cutrierau, s'au
- 23 încercat a chiâma preste cei ce aveau spiritele cele rele nu-
- 24 mele Domnului Iisus, ȝicând: Vē jurăm cu Iisus, pre care Pavel
- 25 predică. Și erau șapte fii ai unui Sheva, archiereu iudeu,
- 26 cari făceau acêsta. Și răspunȝend spiritul cel rēu, a ȝis: Pre
- 27 Iisus cunosc, și pre Pavel cunosc; dar voi cine sânteti? Și
- 28 sārind asupra lor omul in care era spiritul cel rēu, și biruin-
- 29 du-ȝi, 'i-a maltratrat, încât au fugit dintr'acea casă goli și raniȝi.
- 30 Și acêsta s'a fūcut cunoscut la toți Iudeii și Ellinii ce locuia
- 31 in Efes; și a căȝut frică preste toți aceia, și se glorifica nu-
- 32 mele Domnului Iisus. Și mulți din cei ce creduseră veniau, mār-
- 33 turisind și vestind ce au făcut. Mulți și din cei ce făcuseră
- 34 vrăjitorie, aducând cărțile, le ardeau inaintea tuturor; și soco-
- 35 tind prețurile lor, au aflat cinc-ȝeci de mii de arginți. Așa
- 36 de puternic creștea și se întăria cuvântul Domnului.
- 37 Ear finindu-se acestea, 'și-a propus Pavel, ca trecând prin
- 38 Macedonia și Achaia, si mērgē la Ierusalem, ȝicând: După ce
- 39 voi fi acolo, trebuie si vēȝ și Roma. Și trimițend la Mace-
- 40 donia doi din ajutătorii se, pre Timotheii și pre Erast, el sin-
- 41 gur a ramas in Asia cātva timp.
- 42 Ear intr'acel timp s'a născut nu pucină turburare despre

Căci ore-care argintar, anume Demetrie, fă- 24
cea pentru Diana temple de argiut, și da mult câstig meșteri-
lor; Deci adunându-și pre acestia și pre lucrătorii lor a 25
Bărbaților, scifi că dintr'acest lucru este câstigul nostru; Îuse 26
vedeți și auțiți, că nu numai în Efes, ci mai în totă Asia,
acest Pavel a înduplecat și a abătut mult popor, 27
sunt dămneșii cei ce se fac de mâni; Și nu numai această
meșerie a noastră este în pericol a se nimici; ci și templul
marei ștei Diana se va disprețui, și se va surpa majestatea ei,
pre care totă Asia și lumea o adoreză.
Audiind *acesta* și implându-se de mânie au strigat, 28
Mare *este* Diana Efesenilor! Și s'a implut totă cetatea de tur- 29
burare; și s'au pornit toți cu un cuget la teatru, răpind cu *sine*
pre socii lui Pavel, pre Gaiu și pre Aristarch Macedoneni.
Ear Pavel vrând si între in popor nu 'l-au lăsat discipulii. 30
Ancă și unii din mai marii Asiei, fiindu-și amici, au trimis la 31
dinsul, rugându-și si nu se ducă la teatru. Într'acestea unii 32
strigau una, ear alții alta; căci adunarea era în turburare, și
cei mai mulți nu sciau pentru ce se adunaseră. Atunci au 33
făcut pre Alessandru si ése din popor, propunându-și Iudeii. Ear
Alessandru făcând cu mâna, vrea si vorbescă cătră popor. Ear 34
cunoscând că este Iudeu, toți cu o voce, care ținu ca vre-o două
ore, strigau: Mare *este* Diana Efesenilor.

Îuse cancelarul a potolit pre popor, 35
care om nu scie că cetatea Efesenilor este închinătoră a marei ștei
Diana și a *icônei* cădute de la Ioe. Deci fiind acestea fără 36
contradicere, vi se cuvine si vă astemperați, și si nu faceți nimic
cu pripelă. Căci ați adus pre acești bărbați, cari nu sunt nici 37
furi de cele sante nici blasfemători de ștei voastră. Deci dacă 38
Demetrie și meșterii ce sunt cu el au ceva contra cuiua, ștei
de judicată se țin, și proconsuli sunt; pîrască-se unul pre altul.
Ear dacă aveți alt ceva de cerut, se va decide în adunare le- 39
gală. Căci sîntem în pericol a fi pîriți pentru rescôla de as- 40
tă-și, fiind-că nici o cauză nu este, dupre care am puté si dăm
sémă pentru această turburare. Și *acesta* 41
dicând, a dimis a- 41
dunarea.

CAP. XX.

*Pavel se duce în Macedonia. Învierea lui Etich. Pavel trece la
Milet, unde salută la dispărțire pre bătrânii bisericeii din Efes.*

Ear după ce a încetat tumultul, Pavel chîmănd la *sine* 1
pre discipulii, și luându-și diua bună *de la dinșii*, a eșit si
mêrgé în Macedonia. Și trecend prin părțile acelea, și în- 2
demnându-și cu cuvinte multe, a venit în Grecia; Și a remas 3
acolo trei luni. Ear pândindu-și Iudeii când era si se sue în

- 4 Siria, și-a propus să se întorcă prin Macedonia. Și mergeau
cu el până la Asia Sopatru Bereanul; și din Thessaloniceni
Aristarch și Secund, și Gaiu Derbeanul și Timothei; ear din
5 Asia Tichic și Trofim. Acestia mergând înainte ne-au ascep-
6 tat în Troada. Ear noi după zilele azimilor am plutit de
la Filipi, și în cinci zile am venit la ei în Troada, unde am
7 remas șapte zile.
Ear la întâia zi a săptămânei, fiind adunați discipulii și frân-
gă pâne, Pavel având a purcede a doua zi, convorbia cu diuși;
8 și și-a prelungit cuvântul până la miezul nopții. Și erau
9 multe luminări în foisorul unde erau adunați. Ear
10 enăr a nume Evtich la ferăstră, fiind cuprins de somn greș,
și vorbind Pavel mult timp, biruit de somn a cădut jos din roudul
11 cădut preste el, și imbrătoșindu-l a dis: Nu vă turburați; căci
sufletul lui este într'insul. Atunci suindu-se, și frângend pâne,
12 și mâncând și vorbind in-de-ajuns până la ziua, apoi a poruit.
13 Ear noi mai înainte mergend cu corabia am plutit la Assos,
avend a lua de acolo pre Pavel; căci așa era orinduit, vrënd
14 el să mergă pe jos. Și intilnindu-se el cu noi la Assos, l-am
15 luat și am venit la Mitilena. Și de acolo plutind, a doua zi
am sosit în fața Chiului, ear în cea-l-altă zi am ajuns la Samos;
16 și remăind în Trogiliu, a doua zi am venit la Milet. Căci Pa-
vel se decisese să trecă alături Efesul, ca să nu i se întemple
să întărdie în Asia; căci se grăbia, de ar pute, să fie în Ierusa-
lem în ziua Cincidecimei.
17 Și din Milet trimițend la Efes a chiămat pre bătrâni bise-
18 ricei. Și viind ei la el, li-a dis: Voi știți cum am fost cu voi
în tot timpul, din ziua cea d'întăia în care am intrat în Asia;
19 Servind Domnului cu totă umilința, și cu multe lacrimi și ispite,
20 cari mi s'au întemplat prin pândirile Iudeilor; Și că nu am
ascuns de la voi nimic dintre cele de folos, predicându-vi evan-
21 gelia, și învățându-vă în public și prin case; Predicând și
Iudeilor și Eliniilor pocăința către Dumnezeu, și credința în
22 Domnul nostru Iisus Christos. Și acum éca eu împins de spi-
rit merg la Ierusalem, nesciind cele ce mi se vor întempla a-
23 colo; Decât numai că Spiritul cel Sânt mărturisește în toțe
24 orașele, dicend că lanțuri și strîmtorări mă asceptă. Inse nu
mă ocup de acésta, nici viața mea nu'mi-o socotesc mai prețioasă,
decât a fini mersul meu cu bucurie, și serviciul ce am luat
de la Domnul Iisus, a mărturisi evangelia harului lui Dumnezeu.
25 Și acum éca știu că nu veți mai vedé fața mea voi toți, printre
26 cari am petrecut predicând imperăția lui Dumnezeu. Pentru
aceea vi mărturisesc în ziua de astă-zi, că curat sânt eu de

Căci nu m'am ferit de a vi vesti voue tot 27
 sângele tuturor. Drept aceea luați aminte de voi și 28
 consiliul lui Dumnezeu. De totă turma, în care Spiritul Sânt v'a pus episcopi, și păstoriți
 de totă turma, în care a câștigat-o cu sângele său. Căci 29
 biserica lui Dumnezeu, care a plecată mea vor intra între voi lupi grei,
 scidă această, că după plecarea mea vor intra între voi lupi grei,
 cari nu vor cruța turma; Și diutre voi chiar se vor scula băr- 30
 bați vorbind cele perverse, ca și tragă pre discipuli după dinșii.
 Pentru aceea priveghiați, aducându-vi aminte, că trei ani noptea 31
 și ziua nu am încetat cu lacrimi de a sfătuî pre fie-care din voi.
 Și acum, fraților, vă încredințez lui Dumnezeu, și cuvântului 32
 barului său, care poate a vă edifica și a vi da mosecure între toți
 cei sântiți. Argintul său aurul său vestmântul nici a unuia nu 33
 am poștit. Voi înși-vă scitiți, că aceste mâni au lucrat pentru 34
 trebuințele mele și ale socilor mei. În toate v'am arătat, cum 35
 că lucrând se cade și ajutați celor slabi, aducându-vi aminte
 de cuvântul Domnului Iisus, că el a zis: Mai fericit este a da
 decât a lua.

Și acestea dicend, plecându-și genunchiele sale, s'a rugat 36
 cu ei toți; Și au plâns toți mult, și cădend pe grumazul lui 37
 Pavel îl sărutați; Amărindu-se cu deosebire pentru cuvântul ce
 li dîse, că nu vor mai vedé fața lui. Și l'escortați la corabie.

CAP. XXI—XXIII.

*Agab. Pavel vine la Ierusalem. Iudeii îl maltratează. Vorbirea lui
 Pavel către Iudei; acestia cer mörtea lui; el este pus în închisore;
 Pavel se apără înaintea sinedrului Iudeilor. Unii Iudei voiesc si'l
 omöre. Guvernătorul îl trimite la Cesarea.*

Ear dispărîndu-ne cu greü de dinșii și îmbărcându-ne, 1
 am venit drept la Cos, și a doua zi la Rhodos, și de
 acolo la Patara. Și aflând o corabie trecend la Finicia, suin- 2
 du-ne într'nsa am plutit. Și ivindu-se Cipru, și lăsându-l în 3
 stânga, plutiam la Siria, și ne-am debarcat în Tir; căci acolo
 era și fie discărcată corabia de povoră. Și aflând discipuli 4
 am remas acolo șapte zile; acestia diceau lui Pavel prin Spiritul,
 că si nu se sue la Ierusalem. Ear după ce au trecut a- 5
 ceste zile, am plecat și mergem, escortați fiind de toți cu femei
 și cu copii, până afară din oraș; unde plecând genunchiele pe 6
 șerm, ne-am rugat. Și luându-ni ziua bună unii de la alții, ne-am
 suit în corabie; ear aceia s'au întors a casă.

Ear fiind noi călătoria pe apă de la Tir, am venit la Pto- 7
 lemaida, și salutând pre frați am remas o zi la ei. Ear a doua 8
 zi eșind noi cari eram cu Pavel, am venit în Cesarea; și intrând
 în casa lui Filip evangelistul, care era din cei șapte, am remas
 la el; Și acesta avea patru fii feciöre, cari profețiau. Și pe- 9 10
 trecend noi acolo multe zile, a venit din Iudeea un profet a-

- 11 nume Agab. Acesta viind cătră noi, și luând brăul lui Pavel, și legându-și mâinile și picioarele, a zis: Așa vorbesce Spiritul Sânt: Ast-feliu vor lega Iudeii în Ierusalem pre bărbatul al căruia ruia este acest brâu, și l' vor trăda în mâinile gintelor. Și auzind acestea, îl rugam noi și cei de loc de acolo, ca si nu se sue el la Ierusalem. Îuse Pavel a respuns: Ce faceți, de plăulegat, ci și a muri în Ierusalem pentru numele Domnului Iisus?
- 14 Așa neputând noi a-l îndupleca, am încetat, zicând: Voea Domnului si fie.
- 15 16 După câteva zile gătindu-ne, ne suiam la Ierusalem. Și împreună cu noi au venit și unii discipuli de la Cesarea, ducându-ne la ore-care Mnason Ciprian, discipul vechiu, la care și găzduiam.
- 17 18 Și sosind noi în Ierusalem, frații ne-au primit bucuros. Ear a doua zi a intrat Pavel împreună cu noi la Iacob; și toți bătrânii s'au adunat acolo. Și salutându-i, spunea câte una pe rând cele ce a făcut Dumnezeu între ginte prin serviciul lui. Și ei auzind gloriificau pre Domnul, și l'au zis: Veți, frate, câte miriade de Iudei sunt, cari au creșut, și toți sunt zeloși pentru lege. Și sunt informați despre tine, că înveți pre toți Iudeii cei d'între ginte, si se lepede de Moise, zicând ca si nu 'și circumcidă pre copiii lor, nici si ămble dupre datine.
- 22 Ce dar este? Neapărat se va aduna mulțime, căci vor auzi că ai venit. Deci fă acésta, care îți dîcem: Sînt la noi patru bărbați, cari au fîgăduință asupra-lî. Pre acestia luându-i, curățesce-te împreună cu ei, și chieltuesce pentru ei, ca si si rază capul; așa vor cunósce toți, că din cele de cari au fost informați despre tine nimic nu este *adevêrat*, ci că tu continui a pădi legea. Ear în privința gintelor cari au creșut noi am scris, otărînd, că ei nimic si nu pădêscă de acest feliu, decăt numai, ca si se ferêscă de cele sacrificate idolilor, și de sânge, și de cele sugrumate, și de disfrânare.
- 26 Atunci Pavel luând pre bărbați și a doua zi curățindu-se cu ei, a intrat în templu, și anunța că va împlini zilele curățeniei, până ce se va aduce sacrificii pentru fie-care dintr'înșii.
- 27 Dar mai finindu-se acele șapte zile, Iudeii cei din Asia vedându-l în templu, au întăritat tot poporul, și au pus mâinile pe el, strigând: Bărbați Israeliti, ajutați! Acesta este omul care învêta pre toți în tot locul contra poporului și a legei și a locului acestuia; încă și Ellini a introdus în templu, și a spurcat acest sânt loc. (Căci veduseră pre Trofim Efeseanul în cetate cu el, pre care socoteau că l'a introdus Pavel în templu). Și se mișca tótă cetatea, și a alergat împreună poporul; și prindend pre Pavel îl trăgeau afară din templu; și îndată s'au închis ușile.

Și cântând ei si'l omóre, a venit veste la căpitanul cohor- 31
 tei, cum că s'a turburat tot Ierusalemul; Care îndată luând 32
 ostași și sutași, a alergat cătră ei; ear ei vădend pre căpita-
 nul și pre ostași, au încetat de a bate pre Pavel. Atunci că- 33
 pitanul apropiindu-se, l'a apucat, și a ordonat si'l lege cu doue
 lanțuri; și întreba cine este și ce a făcut. Și unii strigau u- 34
 na, alții alta între mulțime; și neputend si înțelegă adevărul
 pentru gilecă, a ordonat si'l ducă la citadelă. Și ajungend 35
 la trepte, a trebuit si fie purtat de ostași pentru violența po-
 porului. Căci mulțimea poporului mergea după el, strigând: Ia-l. 36
 Și vrënd si'l bage în citadelă, Pavel a ținut căpitanului: 37
 îmi este permis a țină ceva cătră tine? El a ținut: Scii Elli-
 nesce? Ore nu esci tu Egipteanul, cel ce mai 'nainte de țilele 38
 acestea te-ai resculat, și ai scos în pustie pre cei patru mii de
 brigandî? Ear Pavel a ținut: Eū sūnt om Iudeu Tarsean din 39
 Cilicia, cetățean al unei cetăți care nu este neînsemnată; și te
 rog, dă-mi voe si vorbesc cătră popor. Și dându-ți voe, Pa- 40
 vel stând pe trepte a făcut cu mână poporului. Deci făcend- 41
 du-se mare tăcere, a vorbit în limba ebrească, ținend:
 Bărbați, frați și părinți, auđiți acum cuvântul meu de a- XXII
 părare cătră voi. (Și auđind, că li vorbesce în limba 2
 ebrească, au făcut mai mare tăcere.) Și el a ținut: Eū sūnt băr- 3
 bat Iudeu, născut în Tarsul Cilicie, și crescut în această cetate
 la piciorle lui Gamaliel, învățat cu esactitate în legea părin-
 țescă, fiind zelos cătră Dumnezeu, precum voi toți sūnteți as- 4
 tă-ți; Și am persecutat această doctrină până la mörte, legând 5
 și trădând la închisore și bărbați și femei. Precum și archie-
 reul și totă bătrânimea pöte mărturisi de mine, de la carele
 luând și epistole cătră frați, mergeam la Damasc, ca și pre cei
 ce erau acolo si'i aduc legați în Ierusalem, ca si se pedepsescă.
 Și mergend eū și apropiindu-mă de Damasc, într'amădă-ți fără 6
 de veste a strălucit din ceriū lumină mare împrejurul meu.
 Și am cădut la pământ, și am auđit vöce ținend-mi: Saule, 7
 Saule, de ce mă persecuți? Ear eū am respuns: Cine esci, 8
 Dömnö? și a ținut cătră mine: Eū sūnt Iisus Nazarianul, pre care
 tu persecuți. Ear cei ce erau cu mine au văđut lumina, și 9
 s'au înfricoșat; dar vöcea celui ce-mi vorbea nu au auđit-o.
 Și am ținut: Ce vöi face, Dömnö? Ear Dömnul a ținut cătră mine: 10
 Scölä-te și mergi în Damasc, și acolo ți se va vorbi despre
 toate cele ce ți s'au orinduit si le faci. Și fiind-că nu puteam 11
 vedé de strălucirea luminei aceleia, condus fiind de mână de
 cătră cei ce erau cu mine am venit în Damasc. Ear öre-care 12
 Anania, bărbat pios duple lege, probat de toți Iudeii ce lo-
 cuia acolo, Viind la mine, și stând înainte, m'-a ținut: Frate 13
 Saul, vedđi earăși. Și într'acea örä am căutat la el. Ear el a 14

- dis: Dumnezeuul părinților noștri te-a ales, ca și cunoscî voea
 15 lui, și si vezi pre cel Drept, și si auzi voce din gura lui. Căci
 vei fi marturul lui cătră toți omenii de cele ce ai vădut și ai
 16 auzit. Și acum ce întârzi? scoli-te, și boteză-te, și-ți spala
 17 păcatele tale, chiamând numele Domnului. Și s'a întemplat
 când m'am întors la Ierusalem și m'e rugam în templu, m'am
 18 aflat în uimire; Și l-am vădut dicendu-mi: Grăbește, și ești
 curînd din Ierusalem; căci nu vor primi mărturia ta despre
 19 mine. Și am dis: Dîmne, ei știu că eu am pus în închisoare
 20 și am bătut în sinagogi pre cei ce credeau în tine; Și când se
 vîrșea sîngele lui Ștefan marturului tîu, eram și eu de față, și
 am consimțit la omorirea lui, pîdînd vestmintele celor ce l'o-
 21 morau. Și m'i-a dis: Mergi; căci eu te voi trimite departe
 la gînte.
- 22 Și l-au ascultat pînă la acest cuvînt, dar atunci au rădicat
 vocea lor, dicînd: Ia-l de pe pămînt pre unul ca acesta, căci
 23 nu se cade ca el să trăească. Și strigînd ei și rupînd vest-
 24 mintele, și aruncînd pulbere în aer; A ordonat căpitanul s'il
 ducă în forteretă, dicînd ca el să se cerceteze cu bătăi; spre a se
 25 cunoscă, pentru care cauză strigau așa contra lui. Ear pre când
 îl legați cu curele, a dis Pavel cătră sutașul cel ce sta de față:
 O're vi este permis a bate om Roman, și fără de judicată?
 26 Și auzînd sutașul, a mers de a spus căpitanului, dicînd: Caută
 27 ce vei să faci; căci acest om este Roman. Atunci viînd că-
 28 pitanul l'a dis: Spune-mi, de ești tu Roman. Ear el a dis:
 Da. Și a respuns căpitanul: Cu mulți bani am dobîndit ce-
 tățenia acasta. Ear Pavel a dis: Eu chiar sînt născut întru a-
 29 cesta. Atunci îndată s'au depărtat de la el cei ce vreau să l'
 bată; și căpitanul s'a înfricoșat după ce a înțeles că este Ro-
 man, și pentru-că îl legase.
- 30 Și a doua-zi vrînd să cunoscă adevărul, pentru ce este acusat
 de Iudei, l'a eliberat din lanțuri, și a ordonat să vie archiereii
 și tot sinedriul lor, și aducînd pre Pavel, l'a pus în meșilocol lor.
- XXIII** Ear Pavel privind la sinedriu, a dis: Bărbați, frați, eu cu
 toată buna conștiință am viețuit înaintea lui Dumnezeu.
 2 pînă într'acastă zi. Ear archiereul Anania a ordonat celor
 3 ce l'î sta înainte, să l'bată preste gură. Atunci Pavel i-a dis:
 Te va bate Dumnezeu, părete vîrui; căci sezi și mă judeci
 4 duple lege, și ordonî și mă bată contra legii? Ear cei ce sta
 înainte au dis: Dar tu insultî pre archiereul lui Dumnezeu?
 5 Ear Pavel a dis: Nu am știut, fraților, că este archiereu; căci
 este scris: Pre mai marele poporului tîu si nu l'vorbești de rău.
 6 Ear cunoscînd Pavel, că o parte sînt Saddukei, ear alta
 Farisei, a strigat în sinedriu: Bărbați, frați, eu sînt Fariseu, fiu de
 Fariseu; pentru credința în învierea morților eu sînt tras în ju-

dicată. Ear vorbind el acesta, s'a făcut certă între Farisei și între Saddukei, și s'a despărțit adunarea. Căci Saddukei îi dic, că nu este înviere, nici ânger, nici Spirit; ear Fariseii le mărturisesc amândouă. Și s'a născut strigare mare; și sculându-se căraturarii din partea Fariseilor, se certău, dicend: Nici un rēu nu aflăm într'acest om; ear de 'i-a vorbit spirit său ânger, și nu ne opunem lui Dumnezeu. Și născându-se gîlcă mare, și aflăm temându-se căpitanul ca si nu fie sfășiat Pavel de dinșii, a ordonat ostașilor si vie, și si'l răpescă din mijlocul lor, și si'l ducă in fortetă. Ear in noptea următoare stăndu-'i Domnul înaintea, 'i-a dis: Îndrăznește, Pavele! căci precum ai mărturisit de mine in Ierusalem, așa și se cade si mă mărturisesc și in Roma.

Ear făcându-se ziua, s'au adunat unii Iudei, și s'a anatematizat, dicend, că nici vor mânca nici vor bé, până nu vor omori pre Pavel. Și erau mai mulți de patru-șeci cei ce făcuseră acest jurământ. Acestia mergend la archirei și la bătrâni, au dis: Cu anatema ne-am anatematizat, că nimic nu vom gusta, până nu vom omori pre Pavel. Acum dar voi împreună cu sinedriul faceți cunoscut căpitanului, ca mâne si'l pogore la voi, ca cum ați vré si cercați mai cu amăruntul despre el; ear noi, mai înainte de a se apropie el, sîntem gata si'l omorim.

Și auzind fiul surorii lui Pavel de complot, mergend a intrat in fortetă, și a spus lui Pavel. Atunci Pavel chiâmând la sine pre unul din sutași, a dis: Du pre acest tēnér la căpitanul; căci are ceva si'i spue. Deci acela luându-'l, 'l-a dus la căpitanul, și 'i-a dis: Pavel arestatul, chiâmându-mă la sine, s'a rugat si aduc pre acest tēnér la tine, căci are ceva si'i spue. Ear căpitanul luându-'l de mână, și ducendu-se la o parte, 'l-a întrebat: Ce este aceea ce ai si'mi spu? El a dis: Iudeii s'au sfătuit si te rōge, ca mâne si aduci pre Pavel la sinedriu, ca cum ar vré ceva mai cu amăruntul si întrebe despre dînsul. Deci tu si nu'i ascuți; căci il pândesc bărbați mai mulți de patru-șeci, cari s'au anatematizat, ca nici si mânânce, nici si bea, până nu'l vor omori; și acum sînt gata, asceptând făgăduință de la tine. Deci căpitanul a dimis pre tēnérul, oprindu-'i si nu spue nimenui, că 'i-a arătat acestea.

Ear chiâmând pre doi din sutași, a dis: Gătiți doue sute de ostași, și doue sute de lănceri, și șapte-șeci de călăreți, si mergă până la Cesarea, la a treia oră din nopte. Și aduceți dobitoce, ca si pue pre Pavel, spre a'l duce la Felics guvernatorul. Și a scris o epistolă de cuprinsul acesta: Claudie Lisias lui Felics pré-puternicului guvernător, salutare. Acest bărbat era prins de Iudei, și era si fie omorit de dinșii; atunci am venit eu cu ôste, și l-am scăpat, înțelegend că este Roman.

- 28 Și vrând să înțeleg cauza pentru care îl acuză, l-am pogorit la
 29 sinedriul lor. Și l-am aflat acuzat în cestiune de legea lor.
 30 ear neavând nici o vină vrednică de moarte său de lanțuri. Și
 vestindu-mi-se, cum că Iudeii pândesc pre acest hărbat, de in-
 dată l-am trimis la tine; ordonând și acuzătorilor să spue cele
 ce au contra lui înaintea ta. Fii sănătos.
 31 Atunci ostașii luând pre Pavel, dupe cum li se ordonase,
 32 l-au adus noaptea la Antipatrida. Ear a doua zi, lăsând pre
 33 călăreții și mergând cu el, s-au întors în fortetă. Aceștia in-
 trădând guvernătorului epistola, au pus și
 34 pre Pavel înaintea lui. Și cetindu-o guvernătorul, a întrebat
 35 pre Pavel din cari părți este; și aflând că este de la Cilicia, A
 dis: Te voi auzi pre tine, când și acuzătorii tăi vor veni. A
 a ordonat ca el să fie pădit în palatul lui Erod.

CAP. XXIV.

Acușățiunea și apărarea lui Pavel. Pavel înaintea guvernătorului Felici.

- 1 Ear după cinci zile s'a pogorit archiereul Anania cu bă-
 trânii și cu un orator anume Tertil, cari au informat pre
 2 guvernătorul contra lui Pavel. Și chemat fiind el, Tertil a in-
 ceput a-l acusa, dicând: Că multă pace am câștigat prin tine,
 și că mai bune aședăminte s'au făcut pentru națiunea acăsta
 3 prin a ta prevedere. Noi, pre-puternice Felice, o recunos-
 4 cem în tot timpul, și în tot locul, cu totă mulțumita. Inse ca
 si nu te mai ostenesc, te rog și ne auzi în scurt cu a ta in-
 5 dulgență. Căci am aflat pre omul acesta pestilentios, și ață-
 țând rescollă între toți Iudeii ce sunt în totă lumea, și care este
 6 mai marele sectei Nazarianilor; Care a și încercat a spurca
 templul; pre care l-am și prins, și am vrut să-l judecăm dupe
 7 legea noastră. Dar căpitanul Lisie viind, cu mare silă l-a luat
 8 din mâinile noastre; Ordunând acuzătorilor lui să vie la tine;
 de la care, însuși cercetând, vei pute să cunoști adevărul tutu-
 9 ror acestora, de cari noi îl acuzăm. Și au consimțit și Iudeii,
 dicând cum că acestea sunt așa.
 10 Atunci Pavel, după ce guvernătorul l-a făcut semn să vor-
 bescă, a respuns: Știindu-te, că de mulți ani ești judecător a-
 11 cestei națiuni, mai cu plăcere răspund pentru sine-mi. Căci tu
 poți cunoște, că nu sunt mai mult decât două-spre-zece zile,
 12 de când m'am suit și mă închin în Ierusalem; Și nici în tem-
 plu nu m'au aflat disputând cu cineva, nici atățând pre popor
 13 la rescollă nici în sinagogi nici în oraș; Nici pot dovedi a-
 14 căsta de care acum mă acuză. Inse acăsta mărturisesc ție,
 că dupe doctrina pre care ei o dic eres, așa servesc Dumnezeu-
 lui părinților mei, credând toate cele scrise în lege și în profeți;
 15 Având această speranță în Dumnezeu, carea și însuși aceștia au,

că va si fie înviere a morților, și dreptilor și nedreptilor. De aceea 16
eu mă deprind, si am tot-dea-una o conștiință nevinovată către
Dumnezeu și către oameni. Ear după mulți ani am venit si fac 17
milostenie la națiunea mea, și sacrificii. *Ocupându-mă cu a-* 18
cesta, unii Iudei din Asia m'au aflat curățindu-mă în templu,
nici cu glătă nici cu gilcéva. Acela trebuia si fie de față 19
înaintea ta, și si mă acuse, de au ceva contra meu. Său a- 20
cestia singuri si spue, de au aflat ceva nelegiuit în mine, stând
eu înaintea sinedriului; Decât numai în privința acestei unei 21
voce, cu care am strigat, stând între ei: Pentru învierea morților
eu mă judic astă-zi de voi.

Ear Felics auzind acestea, și sciind mai cu esactitate des- 22
pre această cale, l-a mânat, dîcînd: Când va veni căpitanul
Lisie, voiți otări asupra celor relative la voi. Și a ordonat su- 23
tașului si pădăscă pre Pavel, și si l' ține în ore-care libertate,
și pre nimene si nu oprăscă dintr'ai lui de a'i servi, său a
veni la el.

Ear după câteva zile viind Felics cu Drusilla femeea lui, 24
careea era Iudeică, a chiămat pre Pavel, și l-a auzit despre cre-
dința cea în Christos. Și vorbind el despre dreptate, în- 25
frânare și judicata ce va si fie, cutremurându-se Felics a dis:
Pentru astă dată mergi; și când voiți afla timp, te voiți mai chiă- 26
ma. Ancă și spera, că i se vor da bani de la Pavel, ca si l' 27
elibereze; pentru aceea și mai adese-orî chiămându-l vorbă cu el.

Ear implinindu-se doi ani, a venit Porciū Fest în locul lui 28
Felics; ear Felics vrînd si facé plăcere Iudeilor, a lăsat pre
Pavel legat.

CAP. XXV, XXVI.

*Pavel se apără înaintea lui Fest, și apelăză la Cesarul. El se apără
înaintea regelui Agrippa.*

Deci Fest intrînd în provincia, după trei zile s'a suit de 1
la Cesarea la Ierusalem. Atunci arhiereul și cei mai 2
însemnați ai Iudeilor l-au informat contra lui Pavel, și l'
rușă; Cerînd grația *loruși* contra lui Pavel, ca si l' trimițe 3
la Ierusalem. (Ear ei făcuseră complot, si l' ucidă pe drum.) Dar 4
Fest a respuns, că Pavel este sub pață în Cesarea, și că el
degrab va si mîrgă *acolo*. Deci, a dis el, cei dintre voi cari 5
pot, si se pogóre împreună, și si acuse pre acest bărbat, de
au ceva contra lui.

Și petrecînd la ei nu mai mult decât dece zile, s'a pogo- 6
rit în Cesarea; și a doua-zi ședînd în tribunal, a ordonat si
se aducă Pavel. Și viind el, au stătut împrejurul lui Iudei, 7
cari veniseră din Ierusalem, multe și grele acuzări aducînd con-
tra lui Pavel, cari nu le puteau dovedi. Ear Pavel apărându- 8

- se a răspuns: Nici contra legei Iudeilor, nici contra templului,
 9 nici contra Cesarului nu am greșit ceva. Ear Fest vrând să te
 facă plăcere Iudeilor, răspundând a ădis lui Pavel: Voiesci să te
 sui la Ierusalem, și să te judeci acolo pentru acestea înaintea
 10 mea? Ear Pavel a ădis: Eu stau înaintea tribunalului Cesaru-
 lui, unde trebuie să mă judec; Iudeilor nici o nedreptate nu am
 11 făcut, precum și tu mă bine cunoști. Căci de am făcut nu am
 dreptate, și de am lucrat ceva vrednic de moarte, nu mă feresc
 de moarte; dar dacă nimic nu este *adevărat* din cele cu cari eu
 mă acuză, nimene nu poate să mă dăruască lor. Eu apelez la
 12 Cesarul. Atunci Fest conferind cu consiliul, a răspuns: Ai a-
 pelat la Cesarul? la Cesarul vei merge.
 13 Ear după câteva zile regele Agrippa și Bernica s'au pogo-
 14 rit în Cesarea, și saluta pre Fest. Și petrecând zile multe
 acolo, Fest a informat pre rege despre Pavel, dicând: Este un
 15 bărbat lăsat legat de Felici; Despre care, fiind eu în Ieru-
 salem, m'au informat archierii și bătrânii Iudeilor, cerând con-
 16 demnarea lui. Dar li-am răspuns: Nu este datină la Romani,
 să trădea pre vre-un om la perădare, până ce cel pîrit nu are
 de față pre pîrișii lui, și să își ia loc de răspuns pentru acu-
 17 sarea sa. Deci ei adunându-se aici, nu am făcut amănare, ci
 a doua zi ședînd în tribunal am ordonat să se aducă bărbatul.
 18 Contra căruia sculându-se pîrișii, nici o vină aduceau dintr'a-
 19 celea cari eu presupuneam; Ci numai nise întrebări despre
 a lor superstiții aveau contra lui, și despre un lîsus ăre-care
 20 mort, pre care dicea Pavel că este viu. Și nedumerindu-mă
 eu în cestiunea ăceasta, l-am întrebat de voiesce să mărgă la
 21 Ierusalem, și acolo să se judece despre acestea. Ear Pavel a-
 pelând să fie păstrat pentru judicata împăratului, am ordonat
 22 să fie pădit până ce îl voi trimite la Cesarul. Ear Agrippa
 a ădis lui Fest: Așa voi și eu să aud pre acel om. Ear el a ădis:
 Măne îl vei auzi.
 23 Deci a doua zi viind Agrippa și Bernica cu mare pompă,
 și întrînd în auditoriu cu căpitanii cei mai mari și cu cei mai
 24 însemnați ai cetății, a ordonat Fest, și s'a adus Pavel. Și a
 ădis Fest; Rege Agrippa, și toți bărbații cei ce sînteți cu noi,
 vedeți pre acesta, despre care totă mulțimea Iudeilor mi s'a
 rugat și în Ierusalem și aici, strigînd că el nu trebuie să măi
 25 trăiescă. Ear eu cunoscînd că el nimic vrednic de moarte nu
 a făcut, și el însuși apelînd la Cesarul, am decis să îl trimit.
 26 Dar nu am nimic sigur a scrie despre el domnitorului meu.
 Pentru aceea l-am adus înaintea voastră, și măi cu semă înain-
 tea ta, rege Agrippa, ca, făcîndu-se cercetare, să am ce scrie.
 27 Căci mi se pare absurd să trimit un arestat, fără a însemna
 acușările aduse contra lui.

A tunci Agrippa a ȝis lui Pavel: Ți se dă voe si vorbesci XXVI
 pentru tine însuți. Ear Pavel întînd mîna, a respuns:
 Mă socotesc fericit, rege Agrippa, că astăzi pot responde 2
 pentru mine inaintea ta despre toate cele de cari mă pîrisc lu-
 dei; Mai cu seamă fiind-că te cunosc, că știu toate datinele și 3
 întrebările Iudeilor; de aceea te rog, ca și mă ascuți cu indul-
 gență. Viața mea din tînerete, care din început a fost între 4
 națiunea mea în Ierusalem, o știu toți Iudeii; Cari mă cu- 5
 nosceau mai d'inainte, (de vor vré și mărturisescă,) că dupre
 secta cea mai essactă a lezei noastre am trăit ca Fariseu. Și 6
 acum stau iudicându-mă pentru că mă încred în făgăduința care
 a dat-o Dumnezeu părinților nostri; La împlinirea căreia cele 7
 doue-spre-dece seminții ale noastre, neîncetat ȝiua și năptea se
 vind lui Dumnezeu, speră și ajungă. Pentru această speranță, 8
 rege Agrippa, sînt acusat de Iudei. — Ce? lucru incredibil se 9
 pare voue, că Dumnezeu învieză pre morți? Și eu am gân-
 dit, că trebuia si fac multe contra numelui lui Iisus Nazarianul. 10
 Ceea ce am și făcut în Ierusalem; căci luând autoritate de la ar-
 chierei, am închis în închisore pre mulți din sînți; și cînd e- 11
 rau si se omóre ei, am dat votul meu contra lor. Și în toate
 sinagogile de multe-ori muncindu-ȝi, îi siliam si hulescă; și forte 12
 infuriîndu-mă contra lor, îi persecutam până și prin orașele
 cele din afară. Ocupîndu-mă cu aceste am mers la Damasc 13
 cu autoritate și cu ordin de la archierei; Și la amedă-ȝi, rege, 14
 am vîdut pe cale lumină din ceri, mai strălucitoare decăt sô-
 rele, strălucind imprejurul meu și a celor ce mergeau cu mine.
 Ear noi toți cădînd la pămînt, am auzit eu vîce ȝicînd cătră 15
 mine, și vorbind în limba ebrească: Saule, Saule, de ce mă per-
 secuți? greū îți este a lovi cu piciorul contra boldurilor. Ear 16
 eu am ȝis: Cine esci, Dîmne? Ear el a ȝis: Eu sînt Iisus pre
 care tu persecuți; Ci te scîlă, și stai pe piciorole tale! căci 17
 spre acesta m'am arătat ȝie, ca si te orînduesc serv și martur
 a celor ce ai vîdut, și a celor pentru cari mă voiî arăta ȝie;
 Scoțîndu-te din acest popor și de la gînte, la cari acum te tri- 18
 mit; Si dischiȝi ochiul lor, ca si se întorcă de la întunerec la
 lumină, și de la puterea Satanei la Dumnezeu, ca ei si ȝa er-
 tare păcatelor și moscenire între cei sînțiți prin credința cea
 în mine.

Pentru aceea, rege Agrippa, nu am fost neascultător vede- 19
 miei ceresci; Ci am mărturisit întăi celor din Damasc, și în 20
 Ierusalem, și prin totă țerra Indeei, și atunci gîntelor, ca si se
 pocăiescă, și si se întorcă la Dumnezeu, făcînd lucruri vrednice
 de pocăință. Pentru acestea Iudeii prîndîndu-mă în templu, 21
 s'încercară si mă omóre. Înse dobîndînd ajutor de la Dum- 22
 neđeu, stau până într-acastă ȝi, mărturisînd la mic și la mare,

- nimic vorbind afară de cele ce și profeții și Moise au profețit, și că el va fi întâiul, care se va scula din morți, și va vesti lumină poporului acestuia și
- 23 că vor și fie: Că va suferi Christos, și că el va fi întâiul, care se va scula din morți, și va vesti lumină poporului acestuia și
- 24 Ear el acestea dicând, Fest cu tare voce a ȋis: Pavele, ai
- 25 nebunit; cartea cea multă te aduce spre nebunie. Dar el a ȋis: Nu sânt nebun, puternice Feste, ci vorbesc cuvinte ale adevărului și ale minții sănătoșe; Căci regele scie de acestea, cătră care și cu îndrăznélă vorbesc; nu cred că ȋi va fi ceva dintr'acestea nesciut; căci acestea nu s'au făcut în unghiū. Crești,
- 27 rege Agrippa, pre profeți? scii că crești. Ear Agrippa a ȋis
- 28 cătră Pavel: Cât pe ce și mă înduplică a deveni Chrestin. ȋis-a Pavel: Aș dori de la Dumnezeu, ca și în pucin și în mult nu și eu sânt, afară de lanțurile acestea.
- 29 Și acestea dicând el, s'a sculat regele, și guvernătorul, și Bernica, și cei ce ședeau cu ei; Și depărtându-se vorbia unu
- 31 cătră altul, dicând: Acest om nu face nimic vrednic de morțea seū de lanțuri. Ear Agrippa a ȋis lui Fest: Acest om se poate elibera, de nu ar fi apelat la Cesarul.

CAP. XXVII, XXVIII.

Plutirea lui Pavel și spargerea corăbiei. Petrecerea lui în insula Melita; venirea sa la Roma.

- 1 Ear otărindu-se ca și mergem noi în Italia, s'au trădat Pavel și ȋre-cari alți arestați unu sutaș anume Iulie,
- 2 din cohorta Augustă. Și intrând într'o corabie de la Adramit, având a pluti pe lângă ȋermurile Asiei, am pornit, fiind cu noi
- 3 Aristarch Macedonean din Thessalonic. Și a doua ȋi am venit în Sidon; și trătând uman Iulie pre Pavel, ȋi-a dat voce și mērgē
- 4 pe la amici si fie îngrijit. Și de acolo pornind, am plutit pe
- 5 lângă Cipru, pentru că vēnturile erau contrarii. Și trecēd
- 6 marea Cilicie și a Pamfiliei, am venit la Mira Licie. Și acolo aflând sutașul o corabie din Alessandria plutind la Italia, ne-a
- 7 înbărcat într'însa. Și în multe ȋile plutind încet, și abia sosind lângă Cnid, nelăsându-ne vēntul, am plutit pe lângă Creta
- 8 față de Salmona. Și de abia trecēd, am venit la un loc ce se cheāma: Limanuri bune, de care era aproape orașul Lasea.
- 9 Ear mult timp trecēd, și fiind plutirea periculōsă, pentru-că
- 10 și postul trecuse deja, ȋi îndemna Pavel, Dicēdu-li: Bărbați, vēd că acēstă plutire va și fie cu necaz și cu multă pagubă
- 11 nu numai a povării și a corăbiei, ci și a vieței nōstre. Ear sutașul asculta mai mult pre căpitanul corăbiei,
- 12 de cât cele ce vorbia Pavel. Și nefiind limanul bun de ernat, cei mai mulți sfātuiaū și se ducē de acolo, ca, dacă se va

putea, și ajungé la Finica, și erneze, care este liman al Cretei,
jăcând despre sud-vest și despre nord-vest.

Și suflând vântul de sud, părându-li că vor isbuti în pro- 13
punerea lor, au rădicat *ancora*, și au plutit pe lângă marginile
Cretei. Ear nu după mult timp s'a rădicat contra insulei un 14
vânt vișoros, ce se chiamă Evroclidon. Așa răpită fiind cora- 15
bia, și neputând rezista, ne purtam, lăsându-ne după vânt. Și 16
trezînd pe lângă o insulă ce se chiamă Claua, abia am putut
prinde luntrea. Și trăgându-o, *marinari* întrebuințau toate mij- 17
locele, încingînd corabia cu *frâmbii*; și temându-se și nu căde
preste un scruntar, au lăsat pânzele, și așa se purtau. Și forte 18
învăluindu-ne, a doua *zi* au aruncat povora din corabie în mare.
Și a trefa *zi* noi cu mâinile noastre am lepădat toate lucrurile 19
corăbiei. Dar nearătându-se nici sôrele nici stelele mai multe 20
dile, și vișor nu pucin fiind contra *noastră*, s'a luat totă speranța
de a ne mântui.

Ear după ce nu au mîncat mult timp, Pavel stînd în me- 21
locul lor a dis: Bărbați, se cădea și mă ascultați, și si nu ple-
cați de la Creta, ca si fi fost scutiți de acest necas și pagubă.
Și acum vă îndemn si îndrăzniți; căci nu se va pierde nici un 22
suflat dintre voi, ci numai corabia; Căci 'mi-a stătut înainte 23
într'această noapte îngerul lui Dumnezeu, al căruia sînt eu, și
cărui serveșc. Dicînd: Nu te teme, Pavele, tu trebuie si stai 24
înaintea Cesarului; și éca 'ți-a dăruit Dumnezeu pre toți cei
ce plutesc cu tine. Drept aceea, bărbați, fiți îndrăzneți; căci 25
cred lui Dumnezeu, că așa va fi precum mi s'a vorbit. Îuse 26
într'o insulă ôre-care este si cădem noi.

Ear când a sosit noaptea a patru-spre-șecea, învăluindu-ne 27
în marea Adriatică, pe la miezul nopții, li părea marinarilor,
că se apropie de un pămînt; Și pogorînd măsura, au aflat 28
stînjini doue-șeci; și trecînd pucin de acolo, și earăși măsura-
rînd, au aflat stînjini cinci-spre-șecea. Atunci temându-se ca 29
nu cum-va si cădem în locuri pietrôse, aruncînd patru ancôre de-
spre cirna corăbiei, asceptau a veni ziua.

Ear marinarii căutînd si fugé din corabie, și eliberînd lun- 30
treia în mare, sub pretext ca cum ar vrea si arunce ancore
despre partea d'înainte, Dis-a Pavel sutașului și ostașilor: De 31
nu vor remăné acestia în corabie, voi nu vă veți puté mântui.
Atunci ostași tăiînd funiile luntrei, au lăsat-o si cadé. 32

Ear când era si se facé ziua, Pavel ruga *pre toți* si mă- 33
nânce bucate, dicînd: Patru-spre-șecea zile sînt astă-zi, de când
nu ați mîncat, asceptînd și nimic gustînd; Pentru aceea vă 34
rog si mîncăți; căci acesta este de nevoie pentru cousevarea
voastră; căci nici unuia din voi pîr din cap nu va căde. Și a- 35
cestea dicînd, și luînd pîne, a mulțumit lui Dumnezeu înaintea

- 36 tuturor, și frângend, a început a mânca. Atunci încuragându-
 37 se cu toții au luat și ei de a mânca. Și eram în corabie
 38 preste tot două sute și șapte-deci și șese de suflete. Și să-
 turându-se de bucate, au ușurat corabia, aruncând grăul în mare.
 39 Și făcându-se ziua, nu cunoseau pământul, ear vedeau de
 departe un sin ce avea termuri, la care se sfătuiau, de ar fi
 40 cu puțință, si scote corabia. Și rădicând ancorele, s'au lăsat pe
 mare; în același timp au slăbit funiile cirmelor, și au lăsat pe
 pânza cea mică după *vântul* care suflă, trăgea spre termuri.
 41 Și cădend într'un loc dintre două mări, s'a înfipt corabia; și
 partea de d'nainte s'a implantat și sta neclătit; ear partea di-
 42 napol se rupea de puterea valurilor. Ear ostașii sfătuiră si
 43 omore pre arestați, ca si nu scape cine-va în not. Dar sutașul
 vrënd si scape pre Pavel, 'i-a oprit de la cugetul lor; și a or-
 44 tăiū, și si eșe la pământ. Ear cei-l-alți, unii pe scânduri, alții
 pe sfărământuri din corabie.

Ast-feliū au scăpat toți la uscat.

XXVIII

Și când au scăpat, atunci au cunoscut că insula se cheama
 2 Melita. Ear barbarii au făcut nu pucină milă cu noi;
 căci făcend foc, ne-au primit pre toți, din cauza plôei și a fri-
 gului ce era.

- 3 Și strângend Pavel multe găteje, și puindu-le pe foc, a eșit
 4 o viperă din căldură, și s'a apucat de mâna lui. Și vedend
 barbarii fêra spânzurând de mâna lui, diceau unul câtră altul:
 De sigur acest om este ucigaș, pre care scăpând din mare,
 5 dreptatea nu 'l-a lăsat si trăiescă. Inse el scuturând fêra în
 6 foc, nici un rău nu a suferit. Ear ei acceptau si se umfle el,
 séu si cadde de odată mort; dar asceptând ei mult, și vedend
 că nu i se făcuse nici un rău, schimbând gândul, diceau că
 este deū.

- 7 Și împrejurul aceluī loc erau moșiile mai marelui insulei, a
 nume Poplie; care primindu-ne, ne-a ospetat cu buna-voință
 8 trei zile. Și jăcea părintele lui Poplie suferind de friguri și
 de disenteria; la acesta intrând Pavel, și rugându-se, și puindu-și
 9 mânil pe el, 'l-a vindecat. Acestea făcându-se, și cei-l-alți
 10 cari aveau bôle în insulă, veniau și se vindecau. Acestea cu
 multă onóre ne-au onorat, si pornind noi, n'au adus cele de
 trebuință.

- 11 După trei luni ne-am pornit cu o corabie Alessandriană
 12 ce ernase în insulă, căreia semnul era Castor și Polluc. Și
 13 sosind în Siracusa, am remas acolo trei zile. Și de acolo in-
 cunjurând, am venit în Regiū; și preste o zi suflând vânt de
 14 sud, a doua zi am venit la Potioli; Aici aflând frați, ei ne-au
 rugat si pretecem la ei șapte zile; apoi am venit la Roma.

Ear frații auzind cele despre noi, au eșit de acolo spre întim- 15
pinarea noastră, până la forul lui Appie și la Trei Taverne; pre
cari vedându-și Pavel, și mulțumind lui Dumnezeu, a luat în-
drăznela.

Ear viind noi la Roma, sutașul a trădat pre cei arestați că- 16
pitanului oștei; ear lui Pavel i s'a dat voe și petrecă deosebit,
cu sutașul cel ce-l pădăia. Ear după trei zile a chemat Pavel 17
pre mai marii Iudeilor; și adunându-se ei, li-a dis: Bărbați,
frați, eu nimic făcând contra poporului, seû datinelor părințesci,
am fost legat în Ierusalem și trădat în mâinile Romanilor;
Cari judicându-mă voiaû si me elibereze, fiind-că nici o vină 18
de morțe nu era în mine; Ear opunându-se Iudeii, am fost 19
silit a apela la Cesarul; nu că așî avé în ceva a acusa pre na-
țiunea mea. Pentru această cauză v'am chemat, si vë ved și 20
si vorbesc cu voi; căci pentru speranța lui Israel sunt legat cu
acest lanț. Ear ei i-au dis: Noi nici cărți am luat din Iudeea 21
despre tine, nici viind cine-va din frați ni-a spus, seû a vorbit
ceva rău despre tine. Dar ne rugăm si auzim de la tine pă- 22
rerea ce ai; căci de secta acesta scim că în tot locul i se dîce
de rău.

Și orînduindu-și di, au venit mulți la dinsul unde gazduia; 23
cărora mărturisind, li spunea de împărăția lui Dumnezeu, dove-
dindu-li cele despre Iisus din legea lui Moise și din profeți, de
demănăta până sêra. Și unii credeaû cele ce se dîceaû, ear 24
alții nu credeaû. Și împărechindu-se între dinșii, s'au dus, 25
dicînd Pavel un cuvînt: Bine a vorbit Spiritul Sânt prin pro-
fetul Isaia către părinții nostri, Dicînd: Mergi la acest po- 26
por, și di: Auzind veți auzi, și nu veți înțelege; și privind veți
privi, și nu veți vedé; Căci ânima acestui popor s'a îngroșat, 27
și urechile lor sînt grele de auzit, și ochii lor și-au închis; ca
nu cumva si vedé cu ochii, și si auzé cu urechile, și si înțe-
legé cu ânima, și si se întórcé și eu si'i vindec. Drept aceea 28
si vi fie cuoscut, că mântuirea lui Dumnezeu s'a trimis gin-
telor, și ei o vor asculta. Și acestea el dîcînd, au eșit Iudeii, 29
avînd multă disputatiune între dinșii.

Ear Pavel a petrecut doi ani deplinî în casa sa închiriată, 30
și primia pre toți cari veniaû la dinsul; Predicând împărăția 31
lui Dumnezeu, și învățînd cele despre Domnul Iisus Christos
cu tótă îndrăznela, și fără oprélă.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ

ROMÂNÎ.

CAP. I.

Necesitatea evangheliei probată prin starea morală a gîntelor.

- 1 Pavel servul lui Iisus Christos, *chiămat a fi apostol, con-*
2 crat spre evangelia lui Dumneđeū, *(Carea mai 'nainte*
3 a făgăduit-o prin profeții sei în santele scripturi,) *Despre Fiul*
seū Iisus Christos, Domnul nostru, care duple corp s'a născut
4 din semēța lui David; Ear duple spiritul santeinei s'a de-
clarat cu putere Fiū al lui Dumneđeū prin învierea din morți;
5 Prin care am primit harul și apostolia, spre a aduce tōte na-
6 țiunile la ascultarea credinței, pentru numele lui; *Între cari*
7 sūnteți și voi, chiămați ai lui Iisus Christos; *Voue tuturo,*
celor din Roma, iubiți ai lui Dumneđeū, și chiămați a fi santei;
Har fie voue și pace de la Dumneđeū Părintele nostru, și de
la Domnul Iisus Christos.
- 8 Mai întăiū mulțumesc Dumneđeului meū prin Iisus Christos
despre voi tōți, că credința vōastră se vestesc in tōtă lumea.
- 9 Căci Dumneđeū, căruia servesc cu spiritul meū in evagelia Fiū-
lui seū, imi este martur, cum că neîncetat fac amintire de voi.
- 10 Tot-dea-una in rugăciunile mele rugādu-mē, ca de m'ași in-
- 11 lesni vre-o-dată, vōind Dumneđeū, si viū la voi; Căci doresc
si vē vēd, ca si vi comunic dar spiritual spre întărirea vōastră;
- 12 Adică, ca si mē mângăiū împreuna cu voi prin credința cea
mutuală a vōastră și a mea.
- 13 Deci vōiū si sciți, fraților, că de multe ori 'mī-am propus
si viū la voi, ca si am fruct și între voi, precum și între ce-
- 14 le-l-alte ginte; dar am fost oprit până acum. Eū sūnt dator
- 15 și Ellinilor și Neellinilor, și înțelepților și neînțelepților. Așa
dar încăt atiră de mine, sūnt gata a predica evagelia și voue
celor din Roma.
- 16 Căci nu mē rușinez de evagelia lui Christos; că este pu-
terea lui Dumneđeū spre mântuirea a tot celui ce crede: a lu-
- 17 deului mai întăiū, și a Ellinului. Căci într'insa se descopere
dreptatea lui Dumneđeū din credință spre credință; precum este
scris: Dreptul va trăi prin credință.
- 18 Căci mânia lui Dumneđeū se descopere din ceriū asupra a
tōtă împietatea și nedreptatea ómenilor, cari silnicesc adevē-

Căci ceea ce se poate cunoaște din ale lui 19
 Dumnezeu este vizibil într-însul; căci Dumnezeu li-a arătat.
 Căci cele nevizibile ale lui, *adică* eterna lui putere și dumne- 20
 deora, se ved lămurit de la crearea lumii, înțelegându-se din
 fapturi; încât ei sunt fără de răspuns; De ore-ce cunoscând 21
 pre Dumnezeu, nu l-au glorificat ca pre Dumnezeu, nici l-au
 mulțumit; ci s-au făcut vani în părerile lor, și s'a întunecat âni- 22
 ms lor cea neînțelegetoră. Dicându-se că sunt înțelepți, au 22
 devenit nebuni; Și au schimbat gloria nestricăciosului Dum- 23
 neșu în imaginea omului stricăcios, și a păsărilor și a patru-
 pedelor și a tărâștelor. Pentru aceea l-a trădat Dumnezeu 24
 în poftele ânimilor lor spre necurăția, ca și dionoreze corpu-
 rile lor în sine; Acei cari au schimbat adevărul lui Dumne- 25
 decă Creatorului, care este bine-cuvântat în etern. Amin.
 Pentru aceea l-a trădat Dumnezeu la poște înjositoare; căci și 26
 femeile lor și-au schimbat usul natural în cel ce este contra
 naturei. Asemene și bărbații părăsind usul natural femeesc, 27
 s-au aprins în poftele lor unul spre altul; bărbați cu bărbați
 comitând rușinea, au primit în sine respălătirea, ce li se cădea,
 pentru rețacirea lor. Și fiind-că nu au voit a avé pre Dum- 28
 neșu în cunoștință, l-a trădat Dumnezeu în minte reprobă,
 spre a face cele ce nu se cade; Plini fiind de totă nedrep- 29
 tatea, de disfranare, de nelegiuire, de lăcomie, de reutate; plini
 de invidiă, de ucidere, de sfadă, de vicleșug, de viții, șoptitori;
 Calomniatori, uritori de Dumnezeu, vătămători, iugănași, tru- 30
 fași, născocitori de rele, neascultători de părinți; Neînțele- 31
 getori, călcători de învoiele, fără dragoste naturală, neîmpăcați,
 nemulțumiri; Cari știind dreptatea lui Dumnezeu, că cei ce 32
 fac unele ca acestea sunt vrednici de morțe, nu numai fac a-
 cestea, ci încă se bucură de cei ce le fac.

CAP. II, III.

*Indei sunt vinovați ca și gintele, și păcătuiesc contra lui Dumnezeu
 și a legii lui. Omul se îndreptă prin credință, ear nu prin fapte.*

Pentru aceea esci fără de răspuns, O omule, ver-cine ai 1
 fi, carele judici; căci în ce judici pre altul, însuți te con- 2
 demni; căci tu, carele judici, faci aceleași. Ear noi scim, că 2
 judicata lui Dumnezeu cste duple adevăr contra celor ce fac 3
 unele ca acestea. Și ore socotesci acesta, O omule, cel ce 3
 judici pre cei ce fac unele ca acestea, și tu însuți faci aceleași, 4
 că vei scăpa de judicata lui Dumnezeu? Său au tu disprețuiesc 4
 bogăția bunătății lui, și a îngăduinței și a îndelungei lui răbdări,
 neconsiderând, că bunătatea lui Dumnezeu te aduce la pocăință?
 Ci duple ânima ta cea împetrită și nepocăită, îți adunî mânia 5

pentru ziua mâniei și a descoperirii dreptei judecăți a lui Dumnezeu; Care va răsplăti fie-căruia după faptele lui: Celor ce prin răbdare în fapte bune caută gloriă și onoare și imortalitate—viața eternă; Ear celor prigonitori, cari nu se supun adevărului, ci se supun nedreptății—mânie și urgie, Necaz și strimțorare preste tot sufletul omului ce lucră rău: al Iudeului mai întâiu, și al Elulinului; Dar gloriă și onoare și pace tot celui ce face binele: Iudeului mai întâiu, și Elulinului. Dumnezeu nu este căutare în față. Căci căți au păcătuit fără lege, se vor și pierde fără lege; și căți au păcătuit după lege, vor fi judecați după lege; (Căci nu auditorii legii sunt drepti înaintea lui Dumnezeu, ci făcătorii legii se vor îndrepta. Căci când gintele ce nu au lege fac din fire cele ale legii, aceia negeți sunt scrise în inimile lor, fiind-că conștiințele lor li dau mărturie, și gândurile lor se acuză se cu se apăra între sine.) În ziua când va judeca Dumnezeu cele ascunse ale oamenilor prin Iisus Christos, după evangelia mea.

Eca, tu te numești Iudeu și te razăm pe lege, și te laudi în Dumnezeu, Și cunosti voea lui, și apreciezi cele utile, fiind învățat din lege; Și te încrezi a fi conducător orbilor, lumină celor din întunec; Îndreptător celor fără de minte; învățător pruncilor, având forma științei și a adevărului în lege. Deci tu, carele înveți pre altul, pre tine nu te înveți? tu, carele predici: si nu fure, fur? Tu, carele dici: si nu comiți adulteriu, comiți adulteriu? Tu, carele abominezi idolii, fură cele sante? Tu, carele te laudi cu legea, prin călcarea legii disonori pre Dumnezeu? Căci numele lui Dumnezeu se blasfemă între ginte prin voi, cum dice scriptura.

Căci circumcisiunea folosese, dacă faci legea; ear dacă ești călcător de lege, a ta circumcisiune s'a făcut necircumcisiune. Drept aceea de va pădi necircumcisiunea prescrierea legii, au nu se va socoti necircumcisiunea sa în loc de circumcisiune? Și necircumcisiunea cea naturală, dacă împlinesce legea, au nu te va condamna pre tine, care având scriptura și circumcisiunea ești călcător de lege. Căci nu cel din afară este Iudeu, nici cea din afară, în corp, este circumcisiune; Ci acela este Iudeu cel din întru, și circumcisiune este cea a animei, în spirit, ear nu în literă: a căruia laudă nu este de la oameni, ci de la Dumnezeu.

III Care deci este prerogativa Iudeului? se cu este folosul circumcisiunei? Este mare din toate punctele de vedere; mai întâiu, că lor s'au încredințat cuvintele lui Dumnezeu. Căci ce este, dacă unui nu au credut? nu cumva necredința lor va nimici fidelitatea lui Dumnezeu? Nici de cum; ear fie

Dumnezeu adevărat, și tot omul mincinos; precum este scris: (a si te îndreptezi în cuvintele tale, și si biruesci când vei judeca. Dacă nedreptatea noastră pune în evidență dreptatea lui Dum-

nezeu, ce vom dice? nu dăru nedrept *este* Dumnezeu, care se mânia? (vorbesc omenesce.) Nici de cum; căci atunci cum va judeca Dumnezeu lumen? Și *carăși*, dacă adevărul lui Dumnezeu prin minciuna mea a prisosit mai mult spre gloria lui: ce dar și eu mă mai judec ca un păcătos? Și *de ce* si nu facem cele rele, ca si vie cele bune? precum suntem calomniati, cînd unii că vorbim *așa*; a căroră condamnare este dreptă.

Ce deci? suntem noi mai buni decît *gintele*? Nu, nici de cum; căci mai înainte am dovedit, că toți, și Iudeii și Elini, sunt sub păcat; Precum este scris: Nu este drept nici unul; Toți este cel ce înțelege, nu este cel ce caută pre Dumnezeu; Toți s'au abătut, s'au făcut împreună netrebnici; nu este cel ce face binele, până la unul; Gîtlejul lor *este* grîpă deschisă; cu limbile lor viclenesc; venin de aspidă *este* sub buzele lor; Gura lor *este* plină de blestem și de amărăciune; Grabnice *sînt* picioarele lor a vîrsa sânge; Sfărămare și miserie *este* în căile lor; Și calea păcei nu au cunoscut. Nu este frica lui Dumnezeu înaintea ochilor lor.

Ear scim, că cele ce dice legea, *le* dice celor ce sînt sub lege; 19 ca totă gura si se astupe, și si fie vinovată totă lumea înaintea lui Dumnezeu. Drept aceea prin fapte de ale legei nu se va îndrepta nici-un corp înaintea lui; căci prin lege *este* cunoscînta păcatului.

Ear acum afară de lege dreptatea lui Dumnezeu s'a arătat, fiind mărturisită de lege și de profeți; Adică dreptatea lui Dumnezeu, *care vine* prin credința în Iisus Christos la toți și preste toți cei ce cred; căci nu este osebite; Căci toți au păcătuit, și se lipsesc de gloria lui Dumnezeu; Îndreptați fiind în dar cu harul lui prin rescumpărarea lui Christos Iisus; Pre care l-a orînduit Dumnezeu a *ni* sacrificiū de împăcare prin credința în sângele lui, spre arătarea dreptăței sale, pentru lăsarea păcatelor de mai înainte făcute duple îngăduirea lui Dumnezeu. Spre arătarea dreptăței lui în timpul de acum, ca el si fie drept, și îndreptător celui ce crede în Iisus.

Deci unde *este* fala? S'a eschis. Prin care lege? a fapte- lor? Nu; ci prin legea credinței. Socotim deci că prin credință se îndreptă omul, fără fapte de ale legei. Aū dăru Dumnezeu *este* numai al Iudeilor? aū nu *este* și al gintelor? Da, și al gintelor. Căci unul *este* Dumnezeu, care va îndrepta pre cei circumciși prin credință și pre cei necircumciși earăși prin credință. Deci aū dăru disființăm legea prin credință? Nici de cum, ci întărim legea.

CAP. IV.

Îndreptarea prin credință se dorește prin exemplul lui Abraam.

- 1 **D**ecî ce vom dice că Abraam părintele nostru este aflat du-
pre corp?
- 2 Căci de s'a îndreptat Abraam prin fapte, are laudă, înse nu
- 3 la Dumnezeu. Căci ce dice scriptura? Abraam a creștut lui
- 4 Dumnezeu, și i s'a socotit spre dreptate. Dar celui ce lucrăză,
- 5 plata nu i se socotesce ca har, ci ca datorie; Ear celui ce
- socotesce credința lui spre dreptate.
- 6 Precum și David vorbesce despre fericirea omului, căruia
- 7 Dumnezeu îi socotesce dreptate fără fapte; *Picînd: Fericîți*
sînt cei cărora s'a uertat fără-de-legile, și cărora s'a u acoperit
- 8 *păcatele; Fericit este omul, căruia Domnul nu i va socoti*
păcatul.
- 9 Decî acestă fericire *este numai* pentru circumciși, s'eu și pen-
tru necircumciși? căci dicem că s'a socotit lui Abraam credința
- 10 spre dreptate. Dar cum i s'a socotit? circumcis fiind s'eu ne-
- 11 circumcis? Nu circumcis fiind, ci necircumcis; Apoi a primit
- semnul circumcisiunii, pecetea dreptăței credinței *ce avea* fiind
- necircumcis, ca si fie el părinte tuturor celor ce cred, necircumciși
- 12 fiind, ca si se socotescă și lor dreptate; Și *ca si fie* și părinte
- celor circumciși, cari nu numai sînt circumciși, ci și amblă în
- urmele credinței care părintele nostru Abraam avea, necircum-
- cis fiind.
- 13 Căci făgăduința, ca el si fie moscenitorul lumii, nu era dată
- lui Abraam s'eu seminței sale prin lege, ci prin dreptatea cre-
- 14 dinței. Căci de *sînt* cei din lege moscenitori, în deșert s'a
- 15 făcut credința, și s'a disfințat făgăduința. Căci legea lucrăză
- mănie; căci unde nu este lege, *acolo nici nu este călcare de lege.*
- 16 De aceea din credință *sîntem* moscenitori, ca si fie prin har,
- și pentru ca si fie sigură făgăduința la tótă semința; nu un-
- 17 este părinte nouă tuturor; (Precum este scris: Te-am pus pă-
- rinte al multor națiuni;) înaintea lui Dumnezeu, căruia a cre-
- ștut, și care învieză pre morți, și chiamă cele ce nu sînt, ca
- 18 cum ar fi. Care peste acceptare a creștut în speranță, că va
- fi părinte al multor națiuni, duple cum i s'a dis: Așa va fi se-
- 19 mînța ta. Și nefiind slab în credință, nu s'a uitat la corpul
- seu cel omorit, mai de o sută de ani fiind, nici la sterpiciunea
- 20 mitrei Sarei. În făgăduința lui Dumnezeu nu s'a indoit prin
- necredință, ci fu tare în credință, dănd glorie lui Dumnezeu;
- 21 Și încredințat fiind, că ceea ce i s'a făgăduit pôte El si și face.
- 22 Pentru aceea i s'a socotit spre dreptate.

Ear nu numai pentru dînsul s'a scris, că i s'a considerat; Ci și 23 24
 pentru noi, căroa ni se va considera, de credem într'acela ce a
 sculat din morți pre Iisus Domnul nostru; Care s'a trădat 25
 pentru păcatele noastre, și s'a sculat pentru îndreptarea noastră.

CAP. V.

*Fructul îndreptăței prin credință. Asemănarea și deosebirea între
 Iisus Christos și Adam.*

Deci îndreptați fiind prin credință, avem pace cu Dumne- 1
 deu prin Domnul nostru Iisus Christos; Prin care a- 2
 venit și apropiere prin credință la acest har în care stăm, și ne
 lăudăm în speranța gloriei lui Dumnezeu. Pe lângă acesta 3
 ne lăudăm și de necasuri, știind că necasul lucră răbdare;
 Ear răbdarea esperiință, ear esperiința speranță; Ear spe- 4 5
 ranța nu rușinează; pentru-că dragostea lui Dumnezeu s'a vēr-
 sat în inimile noastre prin Spiritul Sânt, care ni s'a dat.

Căci încă fiind noi neputincioși a murit Christos la timp 6
 pentru impioși. Căci pentru un drept abia va muri cineva; 7
 înse pentru un bun pōte și îndrăzni cineva a muri. Dar Dumnezeu 8
 arată dragostea sa spre noi, că încă fiind noi păcătoși, Chris-
 tos a murit pentru noi. Cu mult mai virtos dar acum, fiind 9
 îndreptați prin sângele lui, ne vom mântui printr'insul de mînie.
 Căci dacă fiind noi inimiți ne-am împăcat cu Dumnezeu prin 10
 mōrtea Fiului său, cu mult mai virtos fiind împăcați ne vom
 mântui prin viața lui.

Pe lângă acesta ne și lăudăm întru Dumnezeu, prin Domnul 11
 nostru Iisus Christos, prin care acum am primit împăcarea.

Pentru aceea precum pr'într'un om a intrat păcatul în lume, 12
 și prin păcat mōrtea; și așa mōrtea a trecut la toți omenii,
 pentru-că toți au păcătuit; Căci până la lege păcatul era 13
 în lume; dar păcat nu se socotesce nefind lege; Cu tote a- 14
 cestea a domnit mōrtea de la Adam până la Moise și preste
 cei ce nu au păcătuit duple asemănarea călcărei lui Adam,
 care este tip al celui ce era și vinē. Dar nu precum abate- 15
 rea, așa și darul; căci de au murit prin abaterea unuia cei
 mulți, cu mult mai virtos harul lui Dumnezeu și darul prin
 harul unui om Iisus Christos a prisosit la mulți. Nicī nu 16
 este darul ca abaterea comisă prin unul; căci judicata spre con-
 demnare a fost pentru o abatere, ear darul este spre îndrep-
 tare de multe abateri. Căci dacă prin abaterea unuia mōr- 17
 tea a domnit prin acest unul; cu mult mai virtos cei ce au
 primit prisoșința harului și a darului dreptăței vor domni în viață
 prin unul, Iisus Christos. Deci precum prin abaterea unuia 18
 preste toți omenii a venit condamnarea, așa prin dreptatea u-
 nuia preste toți omenii a venit îndreptarea spre viață. Căci pre- 19

- cum prin neascultarea unui om mulți au devenit păcătoși, așa și prin ascultarea unui mulți vor deveni drepti.
- 20 Ear legea a intrat ca să se înmulțească abaterea; înse unde a domnit păcatul spre moarte, așa și harul și stăpânească prin dreptate spre viață eternă, prin Iisus Christos Domnul nostru.

CAP. VI.

Îndreptarea prin credință nu dă dreptul de a păcătui, ci din contra ea produce sântenia.

- 1 Ce vom dice dar? Vom rămâne în păcat, ca și se înmul-
 2 țescă harul?
- 3 Nici de cum! Noi, cari am murit păcatului, cum încă și
 4 mai trăim într'insul? Aă nu cunoșteți că acei ce ne-am botezat
 5 în Iisus Christos ne-am botezat în moartea lui? Deci ne-am
 6 îngropat împreună cu el prin botez în moarte; ca precum s'a
 7 sculat Christos din morți prin gloria Părintelui, așa și noi si
 8 ămblăm în înnoirea vieții. Căci dacă ne-am plantat împre-
 9 ună cu el în asemnarea morții lui, ne vom planta și în ase-
 10 mănarea învierii lui; Acesta sciind, că omul nostru cel vechi
 11 s'a crucificat împreună cu dînsul, ca și se nimicească corpul pă-
 12 catului, ca și nu mai servim păcatului. Căci cel ce a murit
 13 păcatului este îndreptat de păcat. Ear de am murit împreună
 14 cu Christos, credem că vom și via împreună cu dînsul; Sciind,
 15 că Christos, sculat fiind din morți, nu mai moare; moartea nu mai
 16 are putere asupra lui. Căci că a murit el, a murit păcatului
 17 odată; ear că vieză, vieză lui Dumnezeu. Așa și voi socoti-
 18 ți-vă pre voi a fi morți păcatului, dar vii lui Dumnezeu în
 19 Christos Iisus Domnul nostru.
- 12 Deci și nu domnescă păcatul în corpul vostru cel muritor, ca
 13 si'l ascultați în poftele lui; Nici nu oferiți membrii vostri pă-
 14 catului ca arme de nedreptate; ci presentați-vă lui Dumnezeu
 15 ca nisce vii din morți, ear membrii vostri lui Dumnezeu ca ar-
 16 me de dreptate. Căci păcatul nu vă va domni; căci nu sîn-
 17 teți sub lege, ci sub har.
- 18 Ce dar? vom păcătui, că nu sîntem sub lege, ci sub har?
 19 nici de cum. Aă nu știți, că dacă vă faceți cui-va sclavi, spre
 20 a'l asculta, servi sînteți aceluia pre care ascultați, seú păcatu-
 21 lui spre moarte, seú ascultărei spre dreptate? Înse mulțumită
 22 lui Dumnezeu, că deși ați fost servi păcatului, v'ați supus din
 23 inimă chipului învățătorei căruia v'ați dat. Acum eliberân-
 24 du-vă de păcat, ați devenit servi ai dreptății. Omenesc vor-
 25 besc pentru slăbiciunea trupului vostru; precum dar v'ați făcut
 26 membrii vostri servi ai necurăției și ai fără-de-legei spre fă-
 27 ră-de-lege; așa acum faceți membrii vostri servi ai dreptății

spre sântenie. Căci când erai serv ai păcatului, erai fără 20
dreptate. Dar ce fruct aveau atunci de la acelea, de cari 21
acum ve ruginați? căci finitul acelora *este* mórtea. Ear acum 22
eliberați fiind de păcat și deveniți serv ai lui Dumnezeu, a-
veți fructul vostru spre sântenie, ear finitul vieți eternă. Căci 23
plata păcatului *este* mórtea; ear darul lui Dumnezeu *este* vieța
eternă prin Christos Iisus Domnul nostru.

CAP. VII.

Scutirea de lege. Supunerea la Christos. Sântenia legii. Lupta trupului contra spiritului.

A ũ nu sciți, fraților, (căci celor ce știu legea vorbesc,) cum 1
că legea are putere asupra unui om în cât timp trăește? 2
Căci femeia care are bărbat este legată prin lege de bărbat, 3
cât trăește; ear de móre bărbatul, este liberă de la legea *care*
o legă cu bărbatul ei. Drept aceea de va fi cu alt bărbat, 4
trăind bărbatul ei, se va chiâma adulteră; ear de va muri bār-
batul ei, este liberă de lege, încât nu este adulteră fiind cu 5
alt bărbat. Pentru aceea, frații mei, și voi ați murit legii 6
prin corpul lui Christos; ca si fiți voi ai altuia, ai celui ce a
înviat din morți, ca si facem fruct lui Dumnezeu. Căci când 7
trăiam trupesce, patimile păcatelor cele vederate de lege erau
lucrătoare în membrii noștri, si producă fruct morței. Ear a- 8
cum sântem scutiți de lege, morți fiind aceleia în care eram
ținuți; ca si servim lui *Dumnezeu* cu spirit înnoit, ear nu în
litera cea vechiă.

Ce vom dice dar? A ũ dóră legea *este* păcat? Nicî de cum. 7
Din contra nu am cunoscut păcatul, decât numai prin lege;
căci nu ași fi știut pofta, de nu ar fi dis legea: Si nu poftesci.
Dar păcatul luând ocașiune prin comandament, a lucrat în 8
mine tot felul de poftă. Căci fără lege păcatul *era* mort. Și 9
óre-când *fiind* fără lege, trăiam; ear viind comandamentul, pē-
catul a înviat, ear eu am murit. Și comandamentul, care *era* 10
spre viață, mi-a fost spre mórte. Căci păcatul luând ocașiune 11
prin comandament, m'a amăgit, și prin el m'a omorît. Drept 12
aceia legea *este* sântă, și comandamentul sânt și drept și bun.

Deci ore ceea ce era bun mi s'a făcut mórte? Nicî de cum. 13
Ci păcatul, ca si se arete păcat, mi-a lucrat mórte prin ceea
ce era bun; ca păcatul prin comandament si devină preste
măsură pēcătoș. Căci scim, că legea este spirituală; ear eu 14
sânt trupesc, vëndut sub păcat. Căci ceea ce fac, nu știu, 15
pentru-că nu fac aceea ce voiesc; ci ceea ce urăsc, aceea fac.
Ear de fac acēsta, care nu voiesc, recunosc legea că *este* bună. 16
Deci nu eu sânt cel ce fac aceea, ci păcatul care locuesce în 17
mine. Căci știu că în mine, adică în trupul meu, nu locu- 18

esce ce este bun; căci a voi se află în mine, ear a face binele
 19 nu aflu. Căci binele care voiesc nu fac; ci răul care nu voiesc,
 20 acela fac. Ear de fac acela ce nu voiesc, nu fac eu a-
 21 căsta, ci păcatul care locuesce în mine. Decî eu aflu legea,
 22 că voind eu a face binele, răul se află la mine. Căci mă ve-
 23 selesc în legea lui Dumnezeu după omul cel din intru; Dar
 ved altă lege în membrii mei, luptându-se contra legii minții
 mele, și făcându-mă serv legii păcatului, care este în membrii
 24 mei. Ticălos omi sînt eu! cine mă va elibera din acest corp
 25 de mörte? Mulțumesc lui Dumnezeu prin Iisus Christos Dom-
 neul nostru. Așa dar cu mintea mea servesc legii lui Dumne-
 deș, ear cu corpul legii păcatului.

CAP. VIII.

*Despre spiritul libertăței; despre suferinți, și despre mîngăierea
 Creștinului.*

- 1 Drept aceea nu este acum uici o condamnare celor ce sînt
 în Christos Iisus, cari nu ămbălă după trup, ci după
- 2 spirit. Căci legea spiritului vieții în Christos Iisus, m'a eli-
 3 berat de legea păcatului și a morții. Căci ceea ce era im-
 posibil în lege, pentru-că era slabă prin trup, a făcut Dumne-
 deș, trimițînd pre Fiul seș în asemănarea trupului păcătoș
- 4 și pentru păcat, condamnănd păcatul în trup; Ca dreptatea
 legii să se împlinescă întru noi, cari ămbălăm nu după trup,
 5 ci după spirit. Căci cei ce sînt după trup cugetă cele ale
- 6 trupului; ear cei ce sînt după spirit cele ale spiritului. Căci
 cugetarea trupescă este mörte; ear cugetarea spirituală este viață
- 7 și pace. Căci cugetarea trupescă este inimiă cătră Dumne-
 deș; căci nu se supune legii lui Dumnezeu, și nici nu pöte.
- 8 Decî cei ce trăesc trupește nu pot si placé lui Dumnezeu.
- 9 Ear voi nu trăiți trupește, ci spiritualmente, dacă spiritul
 lui Dumnezeu locuesce în voi. Ear de nu are cineva spiritul lui
- 10 Christos, acela nu este al lui. Ear de este Christos în voi,
 trupul este mort în privința păcatului, dar spiritul este viu în
- 11 privința dreptăței. Ear de locuesce în voi spiritul celui ce a
 sculat pre Iisus din morți: acela ce a sculat pre Christos din
 morți, va viu-face și corpurile vöstre cele muritoare, pentru Spi-
 ritul lui ce locuesce în voi.
- 12 Drept aceea, fraților, sîntem datori, nu trupului, ca să trăim
- 13 trupește; Căci de trăiți trupește, veți muri; ear de veți o-
 14 mori prin Spirit faptele trupului, veți trăi. Căci căți sînt con-
 duși de Spiritul lui Dumnezeu, acestia sînt fii ai lui Dumnezeu.
- 15 Căci nu ați primit earăși spiritul servituței spre temere; ci ați
- 16 primit spiritul înfiereș, prin care strigăm: Abba, Părinte. În-
 suși spiritul mărturisescce împreună cu spiritul nostru, că sîm-

tem fi al lui Dumnezeu. Ear de sîntem fi, sîntem și moș-
ceniitori, *adică* moșceniitori ai lui Dumnezeu, și comoscători
ai lui Christos; dacă suferim împreună, ca și ne și glorificăm
împreună *cu* ~~diavolul~~.

Căci socotesc, că nu *sînt* vrednice suferințele timpului de 18
acum de a se compara cu gloria care va și se descoperi în noi.
Căci creatura așteaptă cunerăbdare descoperirea filor lui Dum- 19
neđu. Căci creatura s'a supus deșertăciunei, (nu de voi, ci 20
pentru cel ce o a supus,) în speranță. Că și înasfă creatura 21
se va elibera din servitutea stricăciunei spre libertatea glorioasă
a filor lui Dumnezeu. Căci scim, că totă creatura suspină 22
și chinuesce împreună *cu* noi până acum. Pe lângă aceta și 23
noi înșine, cari avem primitiile Spiritului, suspinăm și noi, accep-
tând iufierea, *adică* rescumpărarea corpului nostru. Căci prin 24
speranță ne mântuim, înse speranța, care se vede, nu este
speranță; căci ceea ce vede cineva, pentru ce o și speră?
Dar dacă sperăm ceea ce nu vedem, *atunci* o acceptăm cu 25
răbdare.

Asemenea și Spiritul ne ajută în neputințele noastre; căci nu 26
scim a ne ruga precum se cade; înse însuși Spiritul intervine
pentru noi cu suspinuri ce nu se pot spune. Ear cel ce cercă 27
ănnile scie ce *este* cugetul Spiritului; căci acesta intervine
pentru sînți după *roa* lui Dumnezeu.

Și scim, că celor ce iubesc pre Dumnezeu toate li se lucrăză 28
spre bine; acelora *adică* cari sînt chîamați după orînduirea
lui Dumnezeu. Căci pre cari mai 'nainte 'i-a cunoscut, mai 29
'nainte 'i-a și hotărît *si* fie conformî chipului Fiului său, ca si
fie el întâiu-născut între mulți frați. Ear pre cari mai 'na- 30
inte 'i-a hotărît, pre acestia 'i-a și chîamat; și pre cari 'i-a chîa-
mat, pre acestia 'i-a și îndreptat; ear pre cari 'i-a îndreptat,
pre acestia 'i-a și glorificat.

Deci ce vom dice la acestea? De *este* Dumnezeu pentru noi, 31
cine va *fi* contra noastră? Cel ce nu a cruțat pre Fiul său, 32
ci 'l-a trădat pentru noi toți, cum nu ni va dărui împreună
cu el și toate? Cine va acusa pre aleșii lui Dumnezeu? Ore 33
Dumnezeu, cel ce 'i îndreptăză? Cine va condamna? Ore 34
Christos, cel ce a murit, mai mult încă cel ce a înviat, care
și șede d'a drépta lui Dumnezeu, și mijlocesce pentru noi?
Cine ne va despărți de la dragostea lui Christos? Ore necasul, 35
său strîmtoarea, său persecuțiunea, său fometea, său golătatea,
său pericolul, său sabia? Precum este scris: Pentru tine sîn- 36
tem omoriți totă ziua; ne-am socotit ca oi de junghiere. Ba 37
în toate acestea sîntem mai mult decăt biruitori prin cel ce ne-a
iubit. Căci sînt incredințat, că nici mórtea, nici viața, nici 38
ăngerii, nici stăpînirile, nici puterile, nici cele de acum, nici

39 cele viitoare, Nici înălțimea, nici adîncimea, nici orî-ce făptură alta nu ne va pute dispărî de la dragostea lui Dumnezeu, care este în Christos Iisus Domnul nostru.

CAP. IX.

Alegerea nu atîrnă de avantajele esteriore, ci de mila lui Dumnezeu.

- 1 **E**u ădăc adevărul în Christos și nu mint, dăndu-mi conști-
 2 înța mea mărturie în Spiritul Sânt, Că am mare in-
 3 tristare și neîncetată durere în ânima mea. Căci ași fi do-
 4 rudele mele după corp; Cari sînt Israeliti; a cărora este
 5 infierea și gloria și aședămintele, și legislația, și cultul, și pro-
 6 misiunile; Ai cărora sînt părinții, și din cari a venit Christos
 7 după corp, care este preste tôte, Dumnezeu bine-cuvîntat în
 8 etern. Amin.
- 9 Nu se pôte ca cuvîntul lui Dumnezeu să fie disființat. Căci nu
 10 toți sînt Israel, cari sînt din Israel; Nici nu sînt toți fii,
 11 pentru că sînt semînța lui Abraam; ci: În Isaac și se va numi se-
 12 mînța; Adică nu cei ce sînt copii după corp, nu acestia sînt
 13 fii ai lui Dumnezeu; ci fiii promisiunei se socotesc în semînță.
- 14 Căci acesta este cuvîntul promisiunei: Într'acest timp voiî veni,
 15 și Sara va avé fiiu. Pe lângă acesta, și Rebecca, concepînd
 16 din unul, din Isaac părintele nostru; (Căci copii încă ne-
 17 fiind născuți, nici făcînd ceva bine seî rău, ca să remăe orin-
 18 duirea lui Dumnezeu după alegere); Nu pentru fapte, ci
 19 din roea celui ce chiamă, i s'a ădis: Cel mai mare va servi ce-
 20 lui mai mic; Precum este scris: Pre Iacob am iubit, ear pre
 21 Esaü am urît.
- 22 Ce vom ădice dar? Aü döră este nedreptate la Dumnezeu?
 23 Nici de cum. Căci ădice lui Moise: Voiî milui pre care voiesc
 24 a milui, și mă voiî îndura de care voiesc a mă îndura. Așa
 25 dar nu este nici a celui ce voiesce, nici a celui ce alérgă, ci a
 26 lui Dumnezeu celui ce miluesce. Căci scriptura ădice lui Fa-
 27 raon: Chifâr pentru acesta te-am rădicat, ca să arăt în tine pu-
 28 terea mea, și ca să se vestéscă numele meü în tot pămîntul.
- 29 Decî pre care voiesce, miluesce; și pre care voiesce, împetresce.
- 30 Îmî vei ădice dar: Ce mă mai înfruntă? Căci cine se opune voiî
 31 lui? O omule! cine escî tu care respunđi lui Dumnezeu? Aü
 32 döră va ădice făptura celui ce o a făcut: De ce m'ai făcut așa?
 33 Aü nu are putere olarul preste lut, ca dintr'aceeași frămîntă-
 34 tură să facă un vas de onóre, ear altul de disonóre? Ear dacă
 35 Dumnezeu vrînd si'și arete mânia, și si'și discopere puterea
 36 sa, a suferit cu multă răbdare vase ale mîniei gătite spre
 37 peire; Și ca si'și arate bogăția gloriei sale spre vase ale

milor, cari le-a gătit de mai 'nainte spre glorie; Adică pre noi, pre 24
cari ne-a și chemat, nu numai din Iudei, ci și din ginte.

Precum dice și Osee: Voiți chema popor al meu pre cel ce 25
nu este poporul meu, și iubită pre ceea ce nu era iubită. Și 26
va fi, că în locul unde li s'a dis: Voi nu sunteți poporul meu,
acolo se vor chema fii ai lui Dumnezeu celui viu. Ear Isaia 27
strigă despre Israel: De va fi numărul fiilor lui Israel ca na-
șipul mării, remășița se va mântui. Căci Domnul va fini lu- 28
crul, și 'l va scurta cu dreptate; da, lucru scurt va face Dom-
nul pe pământ. Și precum a dis mai 'nainte Isaia: De nu 29
ni-ar fi lăsat Domnul Sabaoth semănță, ca Sodoma ne-am fi fă-
cut, și cu Gomorra ne-am fi asemănat.

Ce vom dice dar? Că gintele cari nu amblau după dreptate, 30
aș ajuns dreptatea, înse dreptatea care este prin credință; Ear 31
Israel, amblând după legea dreptății, nu a ajuns la legea drep-
tății. Pentru ce? Pentru-că nu o căutaș prin credință, ci prin 32
faptele legii. Căci s'aș împedecat de piatra de împedecare; 33
precum este scris: Eca pui în Sion piatră de împedecare, și
stânca de sdruncinare; și tot cel ce va crede în el, nu se va
rușina.

CAP. X.

Îndreptarea prin credință comparată cu dreptatea prin lege.

Fraților, dorința animei mele și rugăciunea mea către Dum- 1
neșu pentru Israel este, și se mântuiesc. Căci mă- 2
turisesc lor, că aș zel pentru Dumnezeu, înse nu duple cuno-
știță. Căci nesciind dreptatea lui Dumnezeu, și căutând și 'și 3
stabilăscă dreptatea lor, nu s'aș supus dreptății lui Dumnezeu.
Căci Christos este finitul legii spre îndreptarea tot celui ce crede. 4
Căci Moise descrie dreptatea care este din lege, că omul 5
care face acelea va trăi printr'însele. Ear dreptatea cea din 6
credință așa dice: Si nu ții în anima ta: Cine se va sui în
ceriș? (adică si pogore pre Christos;) Séu: Cine se va pogori 7
în adincime? (adică si rădice pre Christos din morți). Dar ce 8
dice scriptura? Aprópe este de tine cuvântul, în gura ta și în
anima ta; adică cuvântul credinței care predicăm. Că de vei 9
mărturisi cu gura ta pre Domnul Iisus, și vei crede în anima
ta, că Dumnezeu 'l-a sculat din morți, te vei mântui. Căci 10
cu anima se crede spre dreptate, ear cu gura se mărturisește
spre mântuire. Căci dice scriptura: Tot cel ce crede într'in- 11
sul nu se va rușina.

Nu este deosebire între Iudeș și între Ellin; căci același 12
este Domn al tuturor, care avut este către toți cei ce 'l chiamă.
Căci ori-cine va chema numele Domnului se va mântui. 13

Cum dar vor chema pre acela, în care nu aș creșut? și 14

- cum vor crede în acela de care nu au auzit? și cum vor auzi mite? precum este scris: Cât sunt de frumoase picioarele celor care predică evanghelia păcii, ale celor ce bine-vestesc cele bune!
- 16 Însă nu toți au ascultat evanghelia; căci Isaia dădea: Dă-mă! cine a crezut vestirea noastră? Așa dar vine credința din auz.
- 18 Însă auzul prin cuvântul lui Dumnezeu. Însă eu dăc: Au dăc nu au auzit? Da, în adevăr în tot pământul a eșit resunetul lor, și cuvintele lor la marginile lumii.
- 19 Au nu a cunoscut Israel? Întăiu Moise dăc: Eu vă voi întărita spre jălușie prin un popor ce nu este al meu, și prin națiune neînțelegetore voi irita pre voi.
- 20 Ear Isaia îndrăznește și dăc: Sânt aflat de cei ce nu mă caută, m'am făcut cunoscut celor ce nu întrebă de mine.
- 21 Ear cătră Israel dăc: Tăta dăua am întins mâinile mele cătră un popor nesupus și contrariu.

CAP. XI.

Iudeii nu sânt lepădați toți și nici pentru tot-dea-una.

- 1 Drept aceea întreb: Au dăc a lepădat Dumnezeu pre poporul său? Nici de cum. Căci și eu sânt Israelit, din semănta lui Abraam, din tribul lui Benjamin.
- 2 Nu a lepădat Dumnezeu pre poporul său, pre care l-a cunoscut mai înainte. Au nu scrii ce dăc scriptura despre Iie? cum a vorbit lui Dumnezeu contra lui Israel; Dăcend: Dămne, pre profeții tăi au omorit, și altarele tale au surpat, și eu am ramas singur, și caută sufletul meu.
- 3 Dar ce l-a respuns Dumnezeu? Mi-am rezervat șapte mii de bărbați, cari nu și-au plecat genunchiul înaintea lui Baal.
- 4 Așa dar și într'acest timp este remășiță după alegerea harului.
- 5 Și de este după har, atunci nu mai este după fapte; altmintrelea harul nu mai este har. Ear de este după fapte, atunci nu mai este har; altmintrelea fapta nu mai este faptă.
- 6 Ce vom dăc dar? Israel nu a câștigat ceea ce căuta; ear cei aleși au câștigat, și cei-l-alți s'au împetrit; (Precum este scris: Dumnezeu l-a dat spirit de adormire, ochi ca să nu vedă, și urechi ca să nu audă,) până în dăua de astă-dă.
- 7 Și David dăc: Si se facă masa lor spre cursă și spre laș și spre pedică, și spre respălire lor; Si se întunece ochii lor ca să nu vedă, și spinarea lor de tot si o girbovesc.
- 8 Drept aceea întreb: Au dăc s'au potecnit, încât să cadă? Nici de cum; ci mai virtos prin potecnirea lor mântuire a venit gintelor, ca si l'întărite spre jălușie.
- 9 Și dacă potecnirea lor este bogăția lumii, și diminuția lor bogăția gintelor: cu cât mai mult plinitudinea lor? Căci voue gintelor vorbesc; încât sânt apostolul gintelor, laud dregătoria mea; Ca dăc aș pro-

voca la jalusie *pre cei de neamul meu, și si mântuesc pre vre-*
unii dintr'înșii. Căci de este lepădarea lor împăcarea lumii, 15
 ce alt *va fi* reprimirea lor decât *vieță din morți?*

Căci de *sunt* primițiile sante, este și frământătura; și de este 16
 rădiciina sântă, *sunt* și ramurile. Ear de s'aū frânt unele din 17
 ramuri, tu inse fiind oliv silbatic, te-ai altuit in ele, și te-ai
 făcut părtaş rădiciinei și sucului olivului; Nu te lăuda asu- 18
 pra ramurilor. Ear de te lauđi, nu porți tu rădiciină, ci rădi-
 cina pre tine. Vei dice: Ramurile s'aū frânt ele, ca si mă altu- 19
 ese eu. Bine; pentru necredință s'aū frânt ele, și tu stai prin 20
 credință. Nu te înălța cu mintea, ci teme-te. Căci dacă Dumne- 21

deū nu a cruțat ramurile cele firești, nici pre tine nu te va cruța.
 Vei dar bunătatea și asprimea lui Dumnezeu! spre cei ce 22
 aū cădut asprime; ear spre tine bunătae, de vei rămâne in
 bunătate; altmintrelea și tu te vei tăia. Și aceia, de nu vor 23
 rămâne in necredință, earăși se vor altui; căci pôte Dumnezeu
 earăși a-i altui. Căci dacă tu te-ai tăiet pin olivul cel na- 24
 turalmente silbatic, și afară de natură te-ai altuit in oliv bun;
 cu cât mai mult acestia, cari sânt ramuri firești, se vor altui
 intr'al lor oliv?

Căci eu nu voiesc, fraților, ca voi si nu sciți acest misteriu, ca si 25
 nu fiți înțelepți in sine-vă, că împetrire din parte s'a făcut lui
 Israel, până ce va intra numărul deplin al gintelor. Și așa 26
 tot Israelul se va mântui; precum este scris: Veni-va din Sion
 Mântuitorul, și va întorče împietatea de la Iacob. Căci acesta 27
 este aședământul meu cu dinșii când voiū lua păcatele lor. A- 28
 devăr *sunt* in privința evangheliei inimici pentru voi; dar in pri-
 vința alegerei iubiți pentru părinți. Căci darurile și chiāmarea 29
 lui Dumnezeu *sunt* nerevocabili. Căci precum și voi ore-când 30
 nu ați cređut in Dumnezeu, ear acum ați aflat milă prin ne-
 ascultarea acestora: Așa și acestia acum nu aū ascultat, ca 31
 prin mila voastră si se miluescă și ei. Căci Dumnezeu a în- 32
 chis pre toți in necredință, ca si miluescă pre toți.

O adincimea bogăției și a înțelepciunei și a sciinței lui Dum- 33
 nedeū! cât *sunt* de nepătrunse judicările lui, și neurmărite căile
 lui! Căci cine a cunoscut gândul Domnului? sēu cine i s'a 34
 făcut consilier? Sēu cine i-a dat mai 'nainte, ca si i se redea? 35
 Căci dintr'insul, și printr'insul, și pentru dinsul *sunt* toate; ace- 36
 lua *fi*e glorie in etern. Amin.

CAP. XII.

*Despre adorarea lui Dumnezeu! rațională, și despre regulele vieței
 Creștine.*

Vă rog dar, fraților, prin îndurările lui Dumnezeu, ca si 1
 oferiți corpurile voștre sacrificiu viu, sânt, bine-plăcut

- 2 lui Dumnezeu, *ce este serviciul vostru cel rațional.* Și si nu
 3 ve conformați cu această lume; ci prefaceți-vă prin înnoirea min-
 4 ței voștre, ca si cercați care este voea lui Dumnezeu cea bună
 5 și plăcută și deplină.
 6 Căci eu țin prin harul ce mi s'a dat fie-căruia din voi,
 7 a nu cugeta in sine mai mult decât se cuvine a cugeta; ci si cu-
 8 getați modest, precum Dumnezeu a împărțit fie-căruia măsura
 9 credinței. Căci precum într'un corp avem mulți membri, și
 10 membrii nu au toți o funcțiune; Așa voi, fiind mulți, suntem
 11 un corp in Christos, ear fie-care unul altuia membri. Deci a-
 12 vând daruri de multe feluri dupre harul care ni este dat, ori
 13 profetie, si profetăm dupre măsura credinței; Ori diaconie si
 14 cântăm de diaconie; ori cel ce învătă, de învățatură; Ori cel
 15 ce îndemnă, de indemnare; cel ce împarte, si împartă cu sim-
 16 plitate, cel ce stă înainte, si fie cu sirguință; cel ce miluesce,
 17 si o face cu bună-voință.
 18 Dragostea si fie neîfărmică. Urind răul, lipiți-vă de ce este
 19 bun. Cu dragoste frățească iubiți unul pre altul; cu onoare in-
 20 timpinați unul pre altul; Nu năsi lezeși in afaceri, ci ferbinte
 21 dând in necas; stăruind in rugăciune; Luând parte in tre-
 22 buințele sânilor; urmărind ospitalitatea. Bine-cuvântați pre cei
 23 ce vă persecută; bine-cuvântați, și nu blestemați. Bucurați-
 24 vă cu cei ce se bucură, și plângeți cu cei ce plâng. Fiți cu
 25 acelaș cuget unul cătră altul. Nu cugetați cele înalte, ci am-
 26 blați cu cei umiliți. Nu fiți înțelepți in sine-vă.
 27 Nu respăliți nimenui rău pentru rău. Îngrijiiți-vă de cele
 28 bune înaintea tuturor oamenilor. De este posibil, cât atârna
 29 de la voi, aveți pace cu toți oamenii. Iubiților, nu vă resbu-
 30 nați înșivă, ci mai bine dați loc mâniei; căci este scris: Resbu-
 31 narea este a mea; eu voi răsplăti, țin Domnul. Drept aceea,
 32 de flămândește inimicul tău, nutrește-l; de însetează, dă-i de
 33 bătut; căci acesta făcând vei grămădi cărbuni de foc pe capul
 34 lui. Nu te birui de rău, ci biruesce răul cu binele.

CAP. XIII.

Despre datoria cătră autorități, cătră aprópele, și cătră sine însuși.

- 1 **T**ot sufletul si se supune autorităților celor mai înalte. Căci
 2 nu este autoritate decât numai de la Dumnezeu: auto-
 3 toritățile cari există sunt orînduite de Dumnezeu. Pentru a-
 4 ceea cel ce se opune autorității se opune ordinului lui Dum-
 5 nezeu; și cei ce se opun își vor trage condamnare. Căci dre-
 6 gătorii nu sînt frică faptelor celor bune, ci celor rele. Deci
 7 voiesc si nuți fie frică de autoritate? fă binele, și vei ave
 8 laudă de la dînsa. Căci ea îți este servitoare a lui Dumnezeu

spre bibe. Ear de faci rău, teme-te; căci nu poartă sabia în
zad; ci esto servitor al lui Dumnezeu, resbunător spre pedepsă
celui ce face rău. Pentru aceea trebuie și să supuneți, nu
numai pentru urgie, ci și pentru conștiință. Căci pentru a-
ceastă plătiți și dări; și ei sunt servitori ai lui Dumnezeu, stă-
ruind întru acesta tot-dea-una. Dați deci tuturor ceea ce se
cuvine; celui cu darea, dare; celui cu impositul, imposit; celui cu
frica, frică; celui cu onorea, onoare.
Nimeni cu nimic nu fiți datori, decât numai cu a iubi u-
nul pre altul; căci cel ce iubește pre altul a împlinit legea.
Căci aceea: Si nu comiți adulteriu; Si nu uciți; Si nu furi;
Si nu mărturisesci măturie mincinoasă; Si nu poftesci; și ori-
care alt comandament, se cuprinde în acest cuvânt, adică, Si
iubești pre aproapele tău ca însuși pre tine. Dragostea nu
lucrăză rău aprobelui; de aceea dragostea este deplinirea legii.
Și acesta faceți, știind timpul, că acum este ora a ne scula
din somn; fiind-că acum este mântuirea noastră mai aproape decât
când am creșut. Noaptea a trecut, ziua s'a apropiat; și lepă-
dam dar lucrurile întunecului, și si ne îmbrăcăm în armele
luminei. Și amblăm cu cuviință ca în timp de ziua; nu în
ospețe și în beții; nu în fornicățiune și în disfrânări; nu în
certy și învidiă. Ci vă îmbrăcați în Domnul nostru Iisus Chris-
tos, și în îngrijii de corp, spre a împlini poftele lui.

CAP. XIV.

*Despre suferirea celor slabi în credință, și despre libertatea care
întărește.*

Pre cel slab în credință, primiți-l, dar nu duple deose-
birea cugetărilor. Căci unul crede că poate mânca toate,
ear cel slab mănâncă legume. Cel ce mănâncă și nu dispre-
țuiescă pre cel ce nu mănâncă; și cel ce nu mănâncă și nu ju-
dice pre cel ce mănâncă; căci Dumnezeu l-a primit. Tu cine
esci, care judeci pre servitorul altuia? domnului său stă său cade.
Și va sta; căci poate Dumnezeu a-l face și stea.
Unul deosebesce o și de alta; altul socotește toate șilele a-
semenea. Fie-care si se convinge în mintea sa. Cel ce con-
sideră ziua, Domnului o consideră; și cel ce nu consideră ziua,
Domnului nu o consideră. Cel ce mănâncă, Domnului măn-
âncă; căci mulțumesc lui Dumnezeu; și cel ce nu mănâncă,
Domnului nu mănâncă, și mulțumesc lui Dumnezeu. Căci ni-
mene din noi nu trăește pentru sine și nimeni nu mure pentru
sine. De trăim, Domnului trăim; și de murim, Domnului
murim; deci său de trăim său de murim, ai Domnului sântem.
Căci pentru acesta Christos și a murit și a înviat, și a trăit,
ca și fie Domn și preste cei morți și preste cei vii.

- 10 Dar tu, de ce judeci pre fratele tău? s eu de ce disprețuiesc pre
 11 fratele tău? Toți vom sta înaintea judecății lui Christos. Căci
 este scris: Viu sunt, ȋdice Domnul, mie mi se va pleca tot ge-
 12 nunchiul, și totă limba se va mărturisi lui Dumnezeu. Așa
 dar fie-care din noi își va da seamă de sine înaintea lui Dumnezeu.
 13 Deci si nu mai judecăm unul pre altul; ci acesta mai bine
 14 si judecați, ca si nu puneți pedică s eu scandal fratelui.
 și sunt încredințat în Domnul Iisus, că nimic nu este spurcat
 prin sine; înse celui ce i se pare a fi ceva spurcat, acelaia se
 15 spurcat. Ear de se supără fratele tău pentru bucate, ȋce nu
 ȋmbli duple dragoste. Nu perde cu bucatele tale pre acela, pen-
 16 tru care Christos a murit. Si nu se vorbescă de reu lucrul
 17 vostru cel bun. Căci imperăția lui Dumnezeu nu este mân-
 care și beutură; ci dreptate și pace și bucurie în Spiritul Sânt.
 18 Căci cel ce într'acestea servește lui Christos este bine-plăcut lui
 Dumnezeu și aprobat de ȋmeni.
 19 Deci si urmău cele ce sunt ale păcei, și cele ce sunt spre
 20 edificarea unuia cătră altul. Pentru mȋncare nu strica lucrul
 lui Dumnezeu. Tȋte sunt curate, înse este un reu pentru omul
 21 cel ce mȋnăncă spre scandal. Bine este a nu mȋnca carne,
 nici a bea vin, nici aceea prin care fratele tău se jignește, s eu se
 22 scandalisă s eu suferă. Ai tu credință? in sine însuși si o albi
 înaintea lui Dumnezeu. Fericit este cel ce nu se condamnă in
 23 ceea ce aprobază! Ear cel ce se îndoesce, când mȋnăncă,
 se condamnă; pentru-că nu mȋnăncă în credință; căci tot ce nu
 este din credință este păcat.

CAP. XV.

*Despre datoria de a răbda pre cei slabi duple eșemplul lui Christos
 și al lui Pavel.*

- 1 **D**eci noi cei tari s untem datori si purtăm neputințele ce-
 2 lor slabi, și si nu ni plăcem noi înșine. Fie-care din
 3 noi si facă spre plăcere aprăpelui in bine spre edificare. Căci
 si Christos nu a făcut spre plăcerea sa; ci, precum este scris:
 Injurările celor ce te înjură pre tine, au cădut preste mine.
 4 Căci câte s'au scris mai 'nainte, s'au scris spre învățatura nȋs-
 tră, ca prin răbdare și mȋngăierea scripturilor si avem spe-
 5 ranță. Ear Dumnezeul răbdărei și al mȋngăierii si vi dă-
 ruescă si fiți de același gând între voi duple Iisus Christos;
 6 Ca toți cu un cuget și cu o gură si glorificați pre Dumnezeu,
 7 și Părintele Domnului nostru Iisus Christos. Așa dar pri-
 miți unii pre alții, precum și Christos a primit pre voi, spre
 gloria lui Dumnezeu.

- 8 Dar eu ȋdic, că Iisus Christos a fost servitor al circumci-
 siunei pentru adevărul lui Dumnezeu, ca si întărescă făgădu-

iuile date părinților; Și ca si glorifice și gintele pre Dum- 9
 nedeu pentru mila sa; precum este scris: Pentru acesta mă voiū
 mărturisii ție între popore, și voiū cânta numelui tōu. Și ea- 10
 răși dīce: Veseliți-vē, națiunilor, cu poporul lui. Și earāși: 11
 Lăudați pre Domnul, tōte națiunile, lăudați-l tōte poporele.
 Și earāși Isaia dīce: Va fi rădicina lui Iessē, și cel ce se va scula 12
 si domnescă preste popore, intr'acela vor spera națiunile. Ear 13
 Dumnedeul speraței si vē imple de tōtă bucuria și pacea in cre-
 dīnță, ca si prisoșiți in speranță priu puterea Spiritului Sânt.
 Sūnt incredințat despre voi, frații mei, că sūnteți plini de 14
 bunătate, plini de tōtă sciința, putēd și a vē sfātuī unii pre
 alții; Cu tōte acestea, fraților, r'am scris mai liber pe une-locuri, 15
 ca si vi aduc aminte de harul care mi s'a dat de la Dumnedeu,
 Ca si fiū servitor al lui Iisus Christos intre ginte, și preut al 16
 evangheliei lui Dumnedeu, ca prosfora gintelor si fie bine-primită,
 sântită prin Spiritul Sânt. Drept aceea am laudă in Christos 17
 Iisus in cele ce sūnt ale lui Dumnedeu. Căci mi-am permis 18
 a vi vorbi numai despre cele ce a lucrat Christos prin mine,
 spre a aduce pre ginte la ascultare, prin cuvēnt și prin faptă,
 Priu puterea semnelor și a minunilor, prin puterea Spiritului 19
 lui Dumnedeu, încāt din Ierusalem și împrejur până la Illiric
 am răspândit evangelia lui Christos; Sirguindu-mē a predica 20
 evangelia așa, nu unde se numise *deja* Christos, ca si nu zidesc
 pe temelie străină; Ci precum este scris: Cārora nu s'a vestit 21
 despre dīnsul, *il* vor vedē, și cei ce nu aū aūdit vor înțelege.

Pentru aceea am fost împedecat de multe ori a veni la voi; 22
 Ear acum ne mai avēnd loc intr'aceste părți, și de mulți ani 23
 avēnd dorință a veni la voi: Când voiū merge in Ispania, 24
 voiū veni la voi; căci sper trecēd pe acolo si vē vedē, și si fiū
 condus de voi până acolo, după ce voiū sătura dīn parte *do-*
rința mea de a vē vedē. Ear acum merg la Ierusalem, spre a 25
 servi sântilor. Căci a bine-voit Macedonia și Achaia a face o 26
 contribuție pentru seracii sântilor, cari sūnt in Ierusalem. Ei 27
 aū bine-voit, și li sūnt datorī. Căci dacă gintele s'aū împărțait
 de cele spirituale ale lor, sūnt datorī a li servi și in cele tim-
 porale. Acēstu dar finind, și asigurānd lor acest fruct, voiū 28
 merge pe la voi in Ispania. Ear sciū, că viind la voi, voiū 29
 veni in plinitatea bine-cnvēntărei evangheliei lui Christos.

Ear vē rog, fraților, pentru Domnul nostru Iisus Christos, și 30
 pentru dragostea Spiritului, ca si vē luptați cu mine in rugă-
 cūni cătră Dumnedeu pentru mine; Ca si scap de cei cari nu 31
 cred in Iudeea; și ca serviciul meū in Ierusalem si fie bine-
 primit sântilor; Și ca, voind Dumnedeu, si reviu la voi cu 32
 bucurie, și si mē repausez împreună cu voi. Ear Dumnedeul 33
 păcei *fie* cu voi toți. Amin.

CAP. XVI.

Diverse salutări. Se recomandă pașă contra celor ce cauzăză discordii.

- 1 **V**ă recomand pre Fibi sora noastră, diaconă a bisericei din
 2 Chencree; Ca si o primiți in Domnul, cum se cuvine
 sântilor; și si o ajutați in tot lucrul, ori in ce ar ave trebuință
 de la voi; căci ea a fost ajutătoare multora, și chiar mie.
- 3 Salutați pre Prischilla și Achilla, conlucrătorii mei in Christos
 4 Iisus; Cari pentru viața mea și-au espus pre a lor; căroru nu
 5 numai eu mulțumesc, ci și toate bisericile din ginte. Salutați
 6 mișul Achaiei in Christos. Salutați pre iubitul meu Epenet, pri-
 7 s'a ostenit pentru noi. Salutați pre Mariam, care mult
 8 rudele mele și socii mei in închisore, cari sunt însemnați între
 9 apostoli, și cari mai înainte de mine au fost in Christos. Salu-
 10 tați pre Ampliū, iubitul meu in Domnul. Salutați pre Urban
 11 ristobul. Salutați pre Erodion, ruda mea. Salutați pre cei cu A-
 12 narcis, cari sunt in Domnul. Salutați pre Trifena, și Trifosa,
 13 cari s'au ostenit in Domnul. Salutați pre iubita Persidă, care
 14 mult s'a ostenit in Domnul. Salutați pre Ruf, cel ales in Dom-
 15 nile, și pre mama lui și a mea. Salutați pre Asincrit, pre
 16 Flegont, pre Erman, pre Patroba, pre Ermin, și frații ce sunt
 17 cu ei. Salutați pre Filolog, și Iuliū și Nireū, și sora lui, și
 18 pre Olimpan, și pre toți sântii cei sunt cu ei. Salutați unul
 19 pre altul cu sărutare sântă. Vă salută pre voi bisericile lui
 20 Christos.
- 21 Ear vă îndemn, fraților, și vă pădiți de cei ce fac disbinări
 22 și scandale, contra învățaturii care ați primit; și vă feriți de
 23 dinșii. Căci unii ca acestia nu servesc Domnului nostru Iisus
 24 Christos, ci pântecelui lor; și prin cuvinte bune și dulci înșelă
 25 ănimile celor simpli. Ascultarea voastră s'a vestit la toți; drept
 26 aceea mă bucur de voi; și voiesc, ca si fiți înțelepți spre bine,
 și curați in privința răului. Ear Dumnezeul păcei si sdrô-
 bescă pre Satana sub piciorole vostre in curând. Harul Domnului
 nostru Iisus Christos fie cu voi. Amin.
- 21 Vă salută pre voi Timotheiū, conlucrătorul meu, și Luciū, și
 22 Iason și Sosipatru, rudele mele. Și eu Tertiu, care am scris
 23 această epistolă vă salut in Domnul. Vă salută Gaiū, gazda
 mea și a totă adunarea. Vă salută Erast, îngrijitorul orașu-
 24 lui, și Quart fratele. Harul domnului nostru Iisus Christos fie
 cu voi toți. Amin.
- 25 Ear celui ce vă pôte întări duple evangelia mea, duple
 26 predicarea lui Iisus Christos, duple discoperirea misterului, care
 din seculi eterni era tăcut, Ear acum s'a arătat și s'a făcut

cunoscut prin scripturile profeților după ordinul eternului Dumne-
neleu, spre ascultarea credinței între toate națiunile: Unuia 27
înțeleptului Dumnezeu *fie* glorie prin Iisus Christos în etern. Amin.
S'a scris către Romani de la Corint, și s'a trimis prin
Fiba, diaconesei bisericii din Chenecrec.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

ÎNȚĂIA CĂTRĂ

CORINTHENI.

CAP. I.

Indemnare la unire. Învățătura despre cruce rușinează înțelepciunea lumii.

Pavel chemat *a fi* Apostol al lui Iisus Christos prin vocea 1
lui Dumnezeu, și Sostene fratele: Bisericii lui Dumne- 2
deu care este în Corint, celor sfinți în Christos Iisus, celor
chemăți *a fi* sfinți, împreună cu toți cei ce în tot locul che-
amă numele Domnului nostru Iisus Christos, și al lor și al nostru.
Har *fie* voue și pace de la Dumnezeu Părintele nostru, și de la 3
Domnul Iisus Christos.

Mulțumesc Dumnezeului meu tot-dea-una despre voi, pentru 4
harul lui Dumnezeu ce vi s'a dat în Iisus Christos; Că în 5
tote v'ați îmbogățit într'insul: în totă învățătura și în totă sci-
ința; Fiind-că mărturisirea lui Christos s'a întărit în voi; 6
Încât voi nu aveți lipsă de nici un dar, acceptând arătarea Dom- 7
nului nostru Iisus Christos; Care va și întări pre voi până 8
la final, *ca si fiți* neinculpați în ziua Domnului nostru Iisus
Christos. Credincios este Dumnezeu, prin care v'ați chemat 9
spre comuniunea Fiului său Iisus Christos Domnul nostru.

Ear vă rog, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus 10
Christos, ca toți si vorbiți aceiași, și *ca si* nu fie între voi dis-
binări; ci *ca si* fiți tare uniți într'un gând și într'o înțelegere.
Căci m'am informat despre voi, frații mei, de la cei de pe lângă 11
Chloe, că sunt certe între voi. Și acesta dic, pentru-că fie- 12
care din voi dic: Eu sunt al lui Pavel; ear eu al lui Apolos;
ear eu al lui Chefa; ear eu al lui Christos.

Au dora s'a împărțit Christos? au Pavel s'a crucificat pen- 13
tru voi? sau v'ați botezat în numele lui Pavel? Mulțumesc 14
lui Dumnezeu, că nici pre unul din voi n'am botezat, decât
numai pre Crisp și pre Gaiu; Ca si nu dic cine-va, că am 15
botezat în numele meu; Am mai botezat și familia lui Ste- 16
fana; ear afară de acestia nu știu si mai fi botezat pre cineva,

- 17 Căci Christos nu m'a trimis si botez, ci si predic evangelia;
 18 nu cu înțelepciunea cuvintelor, ca si nu se zădărnicescă crucea
 19 lui Christos. Căci cuvântul crucei nebunie *este* celor peritori,
 20 ear noue celor ce ne mântuim *este* puterea lui Dumnezeu;
 21 Căci *este* scris: Perde-voiu înțelepciunea înțelepților, și nimici-
 22 turarul? unde *este* disputătorul lumei acesteia? *unde este* căr-
 23 nău lui Dumnezeu înțelepciunea lumei acesteia? Că de vreme ce
 24 înțelepciunea lui Dumnezeu, lumea priu înțelepciune nu a
 25 cunoscut pre Dumnezeu, a bine-voit Dumnezeu priu nebunia
 26 predicării a mântui pre cei ce cred. Căci Iudeii cer semu,
 27 și Ellinii caută înțelepciune; Ear noi predicăm pre Christos
 28 cel crucificat, Iudeilor scandal, ear Ellinilor nebunie; Ear a-
 29 celora ce sunt chiămați, și Iudeilor și Ellinilor, pre Christos,
 30 puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu. Căci ce
 31 este nebun a lui Dumnezeu este mai înțelept decât omenii; și
 32 ce este slab a lui Dumnezeu este mai tare decât omenii.
 33 Căci vedeți chiămarea voastră, fraților, cum-că nu *sunt* mulți
 34 înțelepți duple corp, nu mulți puternici, nu mulți nobili; Ci
 35 cele nebune ale lumei a ales Dumnezeu, ca si rușineze pre cei
 36 înțelepți; și cele slabe ale lumei a ales Dumnezeu, ca si ruși-
 37 neze pre cele tari; Și cele pröste și cele disprețuite ale lumei
 38 a ales Dumnezeu, și cele ce nu sunt, ca si disfințeze pre cele
 39 ce sunt; Ca si nu se laude nici un corp înainte lui. Ear
 40 printr'insul *este*, că sunteți in Christos Iisus, care ni s'a făcut
 41 de la Dumnezeu înțelepciune și dreptate și sănătate și rescum-
 42 părare; Ca, precum *este* scris, cel ce se laudă in Domnul
 43 si se laude.

CAP. II.

Evangelia este fără diferență în facia înțelepciunii și artei omenilor.

- 1 Si eü, fraților, viind la voi, nu am venit cu eleganța cu-
 2 vintelor și a înțelepciunii, vestind voue mărturisirea lui
 3 Dumnezeu. Căci nu m'am propus a sci ceva intre voi, de-
 4 căt numai pre Iisus Christos, și pre acesta crucificat. Și am
 5 fost la voi in slăbăciune, și in frică, și in cutremur mare. Și
 6 cuvântul meu și predicarea mea nu *era* cu cuvinte înduplică-
 7 tore ale înțelepciunii omenesci, ci in manifestarea spiritului și
 8 a puterii; Ca credința voastră si nu fie duple înțelepciunea
 9 omenilor, ci duple puterea lui Dumnezeu.
 10 Inse între cei perfecți vorbim înțelepciune; dar nu înleap-
 11 ciune a lumei acesteia, nici a domnilor lumei acesteia, cari se
 12 disfințează; Ci vorbim înțelepciunea lui Dumnezeu cea mi-
 13 sterioasă, cea ascunsă, care a hotărât-o Dumnezeu mai înainte
 14 de seculi spre gloria noastră; Pre care nimene din domni

lumei acesteia nu a cunoscut-o; căci de o ar fi cunoscut, nu ar fi crucificat pre Domnul gloriei. Ci, precum este scris, cele 9
 ce ochiul nu a vădut, nici urechiă nu a auzit, nici la înima
 omului nu s'a suit, acestea a pregătit Dumnezeu pentru cei ce-l
 iubesc. Ear noue ni-a descoperit *acestea* Dumnezeu prin Spi- 10
 ritul său; căci Spiritul cercă toate, până și adîncimile lui Dumne-
 deu. Căci cine din oameni scie ale omului, decât numai spi- 11
 ritul omului, care este într'însul? așa și ale lui Dumnezeu ni-
 mene nu le scie, decât numai Spiritul lui Dumnezeu. Ear noi 12
 nu am primit spiritul lumei, ci Spiritul cel de la Dumnezeu;
 ca si cum cele ce ni sînt dăruite de la Dumnezeu. Cari le 13
 și vorbim, nu cu cuvinte învățate ale înțelepciunii omenesci, ci
 cu cele învățate ale Spiritului Sânt; comparând cele spirituale
 cu cele spirituale. Dar omul cel firesc nu primesce cele ce 14
 sînt ale Spiritului lui Dumnezeu; căci îi sînt nebulie, și nu le
 poate înțelege, pentru-că se discernе spiritualminte. Ear cel 15
 spiritual discernе toate, însă el de nimene nu se discernе. Căci 16
 cine a cunoscut mintea Domnului, ca s'il învețe? Ear noi a-
 vem mintea lui Christos.

CAP. III.

Iisus temeliea mântuirii.

Și eu, fraților, nu am putut vorbi voue, ca la nisce spiri- 1
 tuali, ci ca la nisce corporali, ca unor prunci în Chris-
 tos. V'am nutrit cu lapte, ear nu cu bucate; căci încă nu 2
 puteați încăpe; chiar și acum nu puteți. Încă sunteți tru- 3
 pesci; căci dacă *este* între voi invidie și certă și disbinare,
 ați nu sunteți trupesci? și ați nu îmblați ca oameni *trupesci*?
 Căci dacă *dice* unul: Eu sînt al lui Pavel; și altul: Eu sînt al 4
 lui Apolos; ați nu sunteți trupesci?

Cine dar *este* Pavel, și cine *este* Apolos, decât numai ser- 5
 vitori, prin cari ați creșut, precum a dat Domnul fie-cărui?
 Eu am plantat, Apolos a udat, ear Dumnezeu a făcut și creșcă. 6
 Încât nici cel ce plantază nici cel ce udă *este* ceva; ci Dum- 7
 nezeu cel ce face și creșcă. Ear cel ce plantază și cel ce 8
 udă sînt una; și fie-care va primi plata sa după ostenela sa.
 Căci noi sîntem conlucrători ai lui Dumnezeu; voi sunteți ogor 9
 al lui Dumnezeu și edificiu al lui Dumnezeu.

Dupre harul lui Dumnezeu, care *este* dat mic, ca un archi- 10
 tect înțelept am pus temelie, ear altul edifică pre ea. Însе fie-
 care si ia sēmă cum edifică. Căci altă temelie nimene nu 11
 poate pune afară de cea pusă, adică Iisus Christos. Ear de e- 12
 difică cineva pe această temelie aur, argint, pietre scumpe, lemne,
 ian, trestie; Al fie-cărui lucru va fi arătat; căci ziua Dom- 13
 nului il va arăta; prin foc se va discoperi; la fie-cărui lucru

- 14 focul va proba ce feliu este el. Dacă lucrul cuiva, ceea ce a
 15 edificat, va rămâne, va primi plată; Ear dacă lucrul cuiva
 se va mistui, se va păgubi; ear el însuși se va mântui; inse
 așa ca prin foc.
 16 Aū nu știți, că sunteți templul lui Dumnezeu, și că Spi-
 17 tul lui Dumnezeu locuiesc în voi? De va strica cineva tem-
 plul lui Dumnezeu, pre acela îl va strica Dumnezeu; căci tem-
 18 plul lui Dumnezeu este sânt, care sunteți voi. Nimeni și nu
 se înșele. De i se pare cuiva între voi că este înțelept în lu-
 19 mea această, si se face nebun, ca si fie înțelept. Căci înțelep-
 ciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu. Căci
 20 este scris: El prinde pre cei înțelepți în viclenia lor. Și earăși:
 Domnul cunoște gândurile înțelepților, că sunt deșerte.
 21 Drept aceea nimeni și nu se laude între oameni. Căci toate
 22 sunt a le vóstre: Ori Pavel, ori Apolos, ori Chela, ori lumea,
 ori viața, ori mórtea, ori cele de acum, ori cele viitoare; toate
 23 sunt ale vóstre; Ear voi sunteți ai lui Christos; ear Christos
 al lui Dumnezeu.

CAP. IV.

*Datoriile servitorilor lui Iisus Christos dupre exemplul lui Pavel.
 Intristarea și umilința lui Pavel.*

- 1 Așa si ne socotescă fie-care ca pre nisce servitori ai lui
 Christos, și administratori ai misterilor lui Dumnezeu.
 2 Pe lângă acesta se cere de la administratori, ca ei si fie cre-
 3 dincioși. Ear mie pré pucin imi rămâne, ca si mă judic de
 voi séu de judicata omenescă; da, nici insumi nu mă judic.
 4 Căci pre mine nu mă sciū culpabil de nimic; fuse nu printr'a-
 5 cesta sunt îndreptat; dar cel ce mă judică este Domnul. Drept
 aceea mai 'nainte de timp nimic si nu judicați, până ce va veni
 Domnul, care va aduce la lumină cele ascunse ale întunecului,
 și va face cunoscute consiliile animilor; și atunci fie-care va ave
 laudă de la Dumnezeu.
 6 Acestea, fraților, le-am întors asupra mea și asupra lui A-
 pollos pentru voi; ca în noi si vă învetați, ca si nu gândiți mai
 mult decât ce este scris, ca nimeni dintre voi si nu se fălăscă
 7 cu unul contra altuia. Căci cine te distinge de alții? și ce ai
 ce nu ai primit? ear dacă ai primit, de ce te lauți, ca cum nu
 ai fi primit?
 8 Acum sunteți sătuți; sunteți deja bogați; fără de noi dom-
 niți; și măcar de ați domni, ca și noi împreună cu voi si domnim.
 9 Căci mi se pare, că Dumnezeu pre noi Apostoli ne-a lăsat
 si fim arătați ca cei mai de pe urmă, ca hotărâți spre mórte;
 10 căci am devenit privelesco lumii și ângerilor și oamenilor. Noi
 sântem nebuni pentru Christos, ear voi înțelepți în Christos; noi

slabi, ear voi tari; voi însemnați, ear noi disprețuiți. Până în 11
ora de acum și flămândim, și însetoșăm, și suntem goli, și sîn-
tem palmuiți, și nu suntem așezați. Și ostenim, lucrând cu 12
măinile noastre; injuriați fiind, bine-cuvântăm; persecutați fiind,
răbdăm; Huliți fiind, sfătuim; ca nisce gunoii ne-am făcut 13
lumei, și *sîntem* tuturor lepădătură, până acum.

Nu scriu acestea spre a vă înfrunta, ci ca pre nisce fii ai 14
mei iubiți *vă* îndemn. Căci de ați ave de ce mii de învățatori 15
în Christos, totuși nu *aveți* mulți părinți; căci eu v'am născut în
Christos Iisus prin evanghelie. Pentru aceea vă rog, si'mi fiți 16
următori.

Pentru acesta am trimis la voi pre Timotheiū, care este fiu al 17
meu iubit, și credincios în Domnul, care vi va aduce aminte
căile mele în Christos, precum învățu în tot locul, în totă biserica.

Ear unii s'aū îngănfat, cu cum nu ași veni la voi. Iuse cu- 18 19
rînd voiū veni la voi, de va vré Domnul, și voiū cunoște nu
cuvîntul celor ce s'aū îngănfat, ci puterea. Căci imperăția lui 20
Dumnezeu nu *este* în cuvînt ci în putere. Ce voiți? cu toę si 21
viū la voi, seū cu dragoste și cu spiritul blîndeței?

CAP. V—VI.

*Despre fornicătorul trădat Satanei. Indemnare de a fugi de afa-
ceri cu cei de moravuri rele. Ilustrarea celor ce amblă în judecîi.
Indemnare de a preîntîmpina necurățiile corpului.*

În genere se aude, că *este* disfrău între voi, și ast-feliū de 1
disfrău, care nici între păgăni nu se află, ca si aibé ci-
neva pre femeea părintelui seū. Și voi v'ați iugănfat; și nu 2
mai bine ați plâus, ca cel ce a făcut această fapta si se la din
medîlocul vostru. Eu dar absent fiind cu corpul, ear cu spiritul 3
fiind de față, am judicat deja, ca cum ași fi de față, pre cel
ce a făcut o așa fapta. Adunăndu-vē voi și spiritul meu în 4
numele Domnului nostru Iisus Christos și cu puterea Domnului
nostru Iisus Christos, Si trădați pre unul ca acela Satanei 5
spre pierderea corpului, ca sufletul si se mîntuiescă în ziua
Domnului Iisus.

Fala vōstră nu *este* întemeietă. Aū nu sciți, că pucin aluat dos- 6
pesce totă frămîntătura? Curățiți dar aluatul cel vechiū, ca 7
si fiți frămîntătura nouă, precum sunteți fura de aluat. Căci
și Christos, pascile nōstre, s'a sacrificat pentru noi; De a- 8
ceea si serbătorim, nu în aluatul cel vechiū, nici în aluatul reu-
tăței și al vicleniei, ci în azimile sincerității și ale adevărului.

V'am scris în epistolă, si nu petreceți cu cei disfrănați. Dar 9 10
nu mci de cum cu disfrănații lumei acesteia, seū cu lacomii, seū cu
răpitori, seū cu idololatrii; căci atunci ar trebui si eșiți din lume.
Ci v'am scris si nu petreceți cu vre un frate, dacă s'ar afla 11

disfrănat, seú lacom, seú idololator, seú calomniator, seú beţiv, seú răpitor; cu unul ca acesta nici si mâncaţi. Căci ce au eu si judic şi pre cei din afară? au nu judicaţi voi pre cei din scóteţi afară pre cel rău d'între voi.

VI **A**u dóră cutэдă cineva din voi, avэнд vre-o piră contra altuia, a se judica înaintea celor nedrepti, şi nu înaintea celor sánţi? Au nu sciţi, că sánţi vor si judice lumea? şi de se va judica lumea de voi, súnteţi nedemni de a face judicări prea mici? Au nu sciţi, că vom si judicăm pre ángerii? cu cât mai mult cele temporale? Deci de aveţi judicări temporale, puneţi si judice pre cei neбágaţi in sémă in adunare. Spre ruşinarea vóstră şic acesta: Nu este între voi nici un inşept, carele si póťă judica între fraţi seí? Ci frate cu frate se judică, şi áncă înaintea necredinciosilor. Chiar acesta este un defect între voi, că aveţi judicări între sinev. De ce mai bine nu suferiţi nedreptate? de ce mai bine nu suferiţi pagube? Inse voi înşivэ faceţi nedreptate, şi aduceţi pagubă, şi áncă fraţilor.

9 Au nu sciţi, că nedreptii nu vor mosceni imperăťia lui Dumneдeu? Nu vэ ráťaciţi; nici disfránaţi, nici idololatrii, nici adulterii, nici efeminaţi, nici sodomii; Nici furii, nici lacomi, nici beţivii, nici calomniatorii, nici răpitorii, nu vor mosceni imperăťia lui Dumneдeu. Si ast-feliú au fost unii d'între voi; dar v'aţi spúlat, dar v'aţi sánťit, dar v'aţi îndreptat prin numele Domnului Iisus, şi prin Spiritul Dumneдeului nostru.

12 Tóte imi súnť permise, dar nu tóte imi súnť de folos; tóte imi súnť permise, dar eu nu vreú si fiú dominat de ceva. Bucatele pentru pánťece, şi pánťecele pentru bucate; ear Dumneдeu va disfiinťa şi pre acela şi pre acelea. Ear corpul nu este pentru disfránare, ci pentru Domnul; şi Domnul pentru corp. Ear Dumneдeu şi pre Domnul 'l-a înviat, şi pre noi ne va învia prin puterea sa. Au nu sciţi că corpurile vóstre súnť membri ai lui Christos? decí voiú lua membrii lui Christos, şi 'i voiú face membri ai meretriceí? Nici de cum. Seú nu sciţi, că cel ce se lipese de meretrice este un corp *cu dinsa*? căci vor fi, 17 şice, amándoí un corp. Ear cel ce se lipese de Domnul este un spirit *cu dinsel*. Feriţi-vэ de disfránare; tot păcatul care face cineva este afară de corp; ear cel ce comite disfránare păface cătuesce într'al seú corp. Au nu sciţi, că corpul vostru este templul Spiritului Sánt, *ce locuesce* in voi, pre care 'l-aţi primit de la Dumneдeu, şi că nu súnteţi ai vostri? Căci súnteţi cumpăraţi cu preş; glorificaţi dar pre Dumneдeu in corpul vostru şi in spiritul vostru, cari súnť ale lui Dumneдeu.

CAP. VII.

Regule pentru căsătorie, pentru viață singulară, și pentru văduve.

Cât pentru cele ce 'mi-ați scris, *dic*, că bine este omului și
nu se atinge de femeie. Dar spre a *preintimpina* dis-
frânarea, fie-care și 'și aibă femeia sa, și fie-care femeie și 'și
aibă bărbatul său. Bărbatul și arete femeii cuvenita bună-vo-
ia; asemenea și femeia bărbatului. Femeia nu dispune de
corpul său, ci bărbatul; asemenea și bărbatul nu dispune de oor-
pul său, ci femeia. Si nu vă privați unul pre altul, decât nu-
mai cu consimțiment pentru un timp, ca si aveți timp pentru ru-
găciune și post, și earăși si vă întruniți; ca si nu vă ispitescă
Safana pentru neînfrânarea voastră. Ear acêsta *dic* duple con-
cessiune, ear nu duple ordin. Căci ași voi, că toți ômenii si fie
ca mine; inse fie-care are osebit dar de la Dumnezeu, unul așa,
ear altul altmintrelea.

Ear acelor necăsătoriți și văduvelor *dic*, că bine li este, de
vor rămâne precum și eu. Ear de nu se înfrânză, si se că-
sătorescă; căci mai bine este a se căsători, decât a se aprinde.
Ear celor căsătoriți li ordinez, nu eu, ci Domnul: Femeia si nu se
dispărț de bărbat. Ear de se va dispărți, si remăe nemăritată,
său si se împace cu bărbatul său; și bărbatul si nu lase pre femeie.

Ear celor-l-alti li *dic* eu, nu Domnul: De are vre-un frate fe-
mee necredinciosă, și ea voiesce si trăescă cu el, si nu o lasă.
Și femeia, de are bărbat necredincios, și acela voiesce si trăescă
cu dinsa, si nu 'l lasă. Căci bărbatul necredincios se sântesce
prin femeia *credinciosă*, și femeia necredinciosă se sântesce prin
bărbatul *credincios*; altmintrelea ar fi copii vostri necurați; ear
acum 'sunt sânti. Ear de se disparte cel necredincios, dispar-
tă-se. Fratele său sora nu mai este obligat in asemenea *casuri*;
spre pace ne-a chiămat Dumnezeu. Căci ce scii, femeie,
poți si mântuesci pre bărbat, său ce scii, bărbate, poți si mân-
tuesci pre femeie? Inse fie-carele cum 'i-a împărțit Dumnezeu,
fie-carele cum este chiămat de Domnul, așa si âmble. Așa or-
donez eu in toate bisericile.

Este cine-va chiămat, circumcis fiind? si remăe circumcis. 18
Este cine-va chiămat, necircumcis fiind? si nu se circumcidă.
Circumcisiunea este nimic; și necircumcisiunea este nimic, ci pađa 19
comandamentelor lui Dumnezeu. Si remăe fie-care într'acea 20
stare in care s'a chiămat. Esci chiămat serv *fiind*? nu te in- 21
griji; inse dacă poți si fi liber, întrebuințeze mai bine *libertatea*.
Căci cel ce este chiămat in Domnul, serv *fiind*, este un emancipat 22
al Domnului; asemenea cel ce este chiămat, liber *fiind*, este
serv al lui Christos. Cu preț sunteți cumpărați; nu vă faceți 23
servi ai ômenilor. Fie-care, fraților, in ce este chiămat, in- 24
tr'acea si remăe înaintea lui Dumnezeu.

- 25 Ear despre virgine nu am ordin de la Domnul; inse dati
sfatul meu, ca unul ce a aflat milă de la Domnul a fi credincios.
26 Socotesc dar, că acesta este bine pentru nevoea de acum, *adică*,
27 că bine este omului si fie așa: Te-ai legat cu femeie? nu cauta
28 dislegare. Te-ai disfacut de femeie? nu căuta femeie. Ear de
te-ai și căsătorit, nu ai păcătuit; și de s'a măritat virgina, nu
a păcătuit. Dar unii ca acestia vor ave necaz in corp; cū inse
vê cruți.
- 29 Ear acesta dic, fraților, timpul este scurt de acum înainte;
30 decî cei ce au femeî, si fie ca cum nu ar avé; Și cei ce plâng,
ca cum nu ar plânge; și cei ce se bucură, ca cură nu s'ar bu-
31 cura; Și cei ce cumpără, ca cum nu ar posede; Și cei ce
se servesc de lumea acesta, ca cum nu s'ar servi; căci forma
32 lunei acesteia trece. Dar voiesc si fiți fără de grijă. Cel ne-
însurat ingrijesce de ale Domnului, cum si placé Domnului;
33 Ear cel ce s'a însurat ingrijesce de ale lunei, cum si placé fe-
34 meii. Este o diferință între femeie și virgină. Cea nemăritată
se ingrijesce de ale Domnului, ca si fie sântă și cu corpul și
cu sufletul; ear cea măritată se ingrijesce de ale lunei, cum si
35 placé bărbatului. Și acesta o dic spre folosul vostru; cum si
si vi puiă cursă, ci pentru bună cuviință și apropiere de Dom-
nul fără distragere.
- 36 Ear de gândește cineva si se pórte necuviincios in privința
ficeî sale, dacă este trecută in etate, și trebue a se face așa,
37 si facé ce voiesce, nu păcătuesce; mărîte-se. Ear cel ce re-
mâne static in ânima sa, neavënd neccesitate, ci dispune de
voința sa, și otăresce in ânima sa a pădi fîca sa nemăritată,
38 face bine. Așa că și cel ce o mărîtă, bine face, ear cel ce
nu o mărîtă și mai bine face.
- 39 Femeea este legată de lege iu cât timp trăesce bărba-
tul ei; dar dacă va muri bărbatul ei, este liberă si se mă-
40 rite după care vre; *inse* numai in Domnul. Dar este mai fe-
ricită duple opiniunea mea, de va remăne așa; și mi se pare
că și eu am Spiritul lui Dumnezeu.

CAP. VIII.

*Regule pentru întrebuințarea cârmurilor ce se oferesc idolilor. Des-
pre întrebuințarea libertăței Chreștine.*

- 1 Căt pentru cele sacrificate idolilor. scim, (căci toți avem
cunoscință, dar cunoscința îngânfăză, car dragostea edi-
2 fică. Ear de i se pare cui-va, că scie ceva, încă nimic nu a
3 cunoscut, precum se cade a cunósce; Ear de iubesce cine-
4 va pre Dumnezeu, acela este cunoscut de dinsul.) Decî căt
pentru măncarea celor sacrificate idolilor, scim că idolul este
nimic in lume, și că nu este alt Dumnezeu decât numai uql.

Căci deși sunt cari se numesc *dei*, seû în ceriû seû pe pământ: 5
cum adică sunt *dei* mulți, și domni mulți; Inse noi *avem* nu- 6
 mai un Dumneđeû, Părinte, din care *sunt* tôte, și noi într'insul;
 și nu Domn Iisus Christos, prin care *sunt* tôte, și noi într'insul.
 Inse nu toți nă acestă sciință; căci unii cu conștiință *că este* 7
 idol, până acum o mănâncă ca sacrificată idolului; și conștiința
 lor, fiind slabă, se spurcă.

Ear măncarea nu ne recomandă lui Dumneđeû; căci nici, 8
 de vom mânca, nu vom fi mai buni; nici de nu vom mânca, nu
 ni va lipsi ceva. Inse vedeți, ca nu cumva libertatea voastră 9
 acesta si fie scandal celor slabi. Căci de te va vedé cine-va 10
 pre tine, care ai sciință, ședând în templul idolilor, au nu con-
 pre tine, fiind slabă, se va incuragia si mănânce cele sacrifi-
 sciința lui, fiind slabă, se va incuragia si mănânce cele sacrifi- 11
 cate idolilor? Și pentru sciința ta se va pierde fratele têu
 cel slab, pentru care Christos a murit. Dar așa păcătuind 12
 contra fraților, și jignind conștiința lor cea slabă, păcătuieți con-
 tra lui Christos. Pentru aceea dacă măncarea este scandal 13
 fratelui meu, nu voiû mânca carne în etern, ca si nu fiû de scan-
 dal fratelui meu.

CAP. IX.

*Chiar cele ce în sine sunt permise trebuie și se lase din dragoste și
 spre înaintirea în cele bune.*

Au nu sunt apostol? au nu sunt liber? au nu am vădut pre 1
 Iisus Christos Domnul nostru? au nu sunteți voi lucrul
 meu în Domnul? De nu sunt apostol altora, dar voue sunt; 2
 căci pecetea apostoliei mele sunteți voi în Domnul. Responsul 3
 meu la cei ce mă scrută este acesta: Au nu avem dreptul 4
 a mânca și a bé? Au nu avem dreptul a purta cu noi pre 5
 o soră femeie, ca și cei-l-alti apostoli, și frații Domnului, și Chefa?
 Seû numai eu singur și Barnaba nu avem dreptul a nu lucra? 6
 Cine servește în ôste vre-o-dată cu cheltuêla sa? seû cine plan-
 tază vie, și nu mănâncă din fructul ei? seû cine pasce turmă,
 și nu mănâncă din laptele turmei? Au dóră duple *opiniunea* 8
 ômenilor dic acestea? au nu și legea dicé asemenea. Căci în 9
 legea lui Moise scris este: Si nu legi gura bouului ce treeră.
 Au dóră de boi se îngrijesce Dumneđeû? Seû dicé *acesta* de 10
 sigur pentru noi? Pentru noi s'a scris, ca cel ce ară si are de
 speranță, și cel ce treeră cu speranță si aibé parte de speranța
 sa. Dacă noi am semănat voue cele spirituale, au *este* mare 11
 lucru, de vom secera noi cele corporale ale vóstre? Dacă alții 12
 profită de *acest* drept asupra voastră, au nu mai bine noi? In-
 se nu am usat de acest drept; ci răbdăm tôte, ca si nu dăm vre
 un scandal evangheliei lui Christos.

Au nu sciți, că cei ce lucră cele sante mănâncă din ale 13

- templului? și cei ce servesc altarului, se împărtășesc din altar?
- 14 Așa și Domnul a orinduit ca cei ce predică evanghelia să tră-
escă din evanghelia.
- 15 Ear eu nu am usat de nimic din acestea; nici nu am scris acestea,
ca să se facă așa către mine; căci mi-ar fi mai bine a muri,
16 decât să fac ceva fala mea deșertă. Căci dacă predică e-
vanghelia, acesta nu mi este pentru fală; căci sunt sub necesi-
17 tate, și voi de mine de nu voi predică evanghelia! De fac
acesta de voe, am plată; ear dacă de sila. *totuși* imi este in-
18 credință dregătoria. Deci care este plata mea? *Este*, ca
predicând evanghelia, să fac evanghelia lui Christos fără chel-
tuică, ca să nu abuzez de dreptul meu în evanghelia.
- 19 Căci deși sunt liber de toți, tuturor m'am făcut serv, ca să
20 dobândesc pre mai mulți: Iudeilor m'am făcut ca un Iudeu, ca
să dobândesc pre Iudei; celor de sub lege ca sub lege, ca să
21 dobândesc pre cei de sub lege; Celor fără lege ca un fără
lege, ca să dobândesc pre cei fără lege, (nefiind fără lege lui
22 Dumnezeu, ci sub lege în Christos); Celor slabi m'am făcut ca
un slab, ca să dobândesc pre cei slabi; tuturor toate m'am făcut,
23 ca ori-cum să măntuesc pre vre-unii. Și acesta fac pentru e-
vanghelia, ca să fiu părtaș ei.
- 24 Aă nu știți, că cei ce alergă la circ, alergă toți, dar unul
25 ia premiul? Așa și alergați, ca să 'l apucați. Și tot cel ce
combate, se înfrânază de toate; și acesta *fac ei*, ca să ia cunună
26 stricăcioasă; ear noi nestricăcioasă. Eu drept aceea așa alerg,
27 nu ca nesigur; așa mă lupt, nu ca unul ce bate în aer; Ci mi
țin aspru corpul meu, și 'l aservesc; ca nu cum-va altora pre-
dicând, însumi și mă fac netrebnic.

CAP. X, XI.

*Apostolul se silesc a întorce pre Corintheni de la necurăție și de la
idololatrie, îndemnându-i să nu se ducă la serbările idololatriilor.
Despre unele abuzuri și despre comuniune.*

- 1 Nu voiesc, fraților, ca să nu știți voi, că părinții nostri toți
2 aă fost sub nor, și toți aă trecut prin mare; Și toți
3 s'aă botezat sub Moise în nor și în mare; Și toți aă mân-
4 cat aceeași mâncare spirituală; Și toți aă beut aceeași beu-
tură spirituală; căci beaă din Piatra cea spirituală, care îi urma;
5 ear Piatra era Christos. Înse cu cei mai mulți dintr'înșii nu
a bine-voit Dumnezeu; căci aă cădut în pustie.
- 6 Și acestea s'aă făcut spre exemple pentru noi, ca să nu fim
7 noi poftitori de rele, precum și aceia aă poftit. Nici si ve
8 rul a sedut de a mâncat și a beut, și s'a sculat și jöce. Nici
și facem disfrânare, precum unii din ei aă făcut, și aă cădut într'o

de done-deor și trei de miș. Nicol și nu ispitim pre Christos, 9
 precum și unii dintr'înșu au ispitit, și s'au perdut de șerpî.
 Nicol nu murmurăți, precum unii dintr'înșii au murmurat, și s'au 10
 perdut de perdătorul. Și aceste toate s'au întemplat acelora spre 11
 exemple; ear s'au scris spre a noastră învățătură, cari trăim în
 seculii cei de pe urmă. Drept aceea celui ce i se pare că 12
 stă, și fa aminte, ca si nu cadă.
 Nici o ispită nu v'a ajuns, decât numai omenescă; ear Dum- 13
 nedeu este credincios, care nu va lăsa si vă ispițiți mai mult
 decât puteți, ci împreună cu ispita va face și scăpare, ca s'o
 puteți suferi.

Pentru aceea, iubiții mei, fugiți de idololatrie. Ca celor 14 15
 înțelepți vorbesc; judecați voi ceea ce eu vorbesc. Potirul bine- 16
 cuvântărei, care bine-cuvântăm, au nu este împărțășirea sân-
 gelui lui Christos? Pănea care frăugom, au nu este împărțășirea
 corpului lui Christos? Căci noi, mulți fiind, sîntem o pâne, 17
 un corp; căci toți ne împărțășim dintr'o pâne. Vedeți pre 18
 Israel dupre corp; au nu sînt cei ce mănăncă sacrificiile părtași
 altarului? Deci ce ȋic eu? că doră idolul este ceva? séu cea 19
 sacrificată idolului este ceva? Dar eu ȋic, că cele ce sacrifică 20
 gintele, le sacrifică demonilor, ear nu lui Dumnezeu; nu voiesc
 dar, ca voi si fiți părtași demonilor. Nu puteți bé potirul 21
 Domnului și potirul demonilor? Nu puteți fi părtași mesei Dom-
 nului și mesei demonilor. Au vom irita pre Domnul? au sîn- 22
 tem mai tarî decât el?

Toate imi sînt permise, înse nu toate imi folosesc; toate imi 23
 sînt permise, înse nu toate edifică. Nimene si nu caute de ale 24
 sale, ci fie-care de ale altuia. Ori-ce se vinde în măcelărie, 25
 mâncați, nimic cercetând pentru consciință; Căci al Domnu- 26
 lui este pămîntul, și plinitatea lui. Ear de vă invită la mesă 27
 cineva din cei necredincioși, și veți merge; ori-ce se pune în-
 intea voastră, mâncați, nimic cercetând pentru consciință. Ear 28
 de vi va ȋice cine-va: Acesta este sacrificată idolilor, nu mân-
 cați, pentru acela ce v'a spus, și pentru consciință; căci al
 Domnului este pămîntul și plinitatea lui; Consciință înse, ȋic, nu 29
 a ta, ci a celui-l-alt; căci pentru ce se judecă libertatea mea
 de altă consciință? Căci dacă eu gust cu mulțumire, de ce 30
 sînt hulit despre aceea pentru care eu mulțumesc. Deci ori 31
 de mâncați, ori de beți, ori de faceți alt ceva, si faceți toate spre
 gloria lui Dumnezeu. Nu dați scandal nici Iudeilor, nici Elli- 32
 nilor, nici bisericei lui Dumnezeu. Precum și eu plac tutu-
 ror în toate, necăutând folosul meu, ci al celor mulți, ca si se
 mântuiescă.

Următorii fiți mie, precum și eu lui Christos. XI
 Vă înse laud, fraților, că în toate vă aduceți aminte de 2

- 3 mine, și țineți învățăturile, precum vi le-am trădat. Ear voiesc
 si știți, că Christos este capul a tot bărbatul, ear capul femeii
 4 este bărbatul; ear capul lui Christos este Dumneșeu. Tot bărbatul,
 rugându-se seșu profetind cu capul acoperit disonorează
 5 capul lui. Ear totă femeia rugându-se seșu acoperit disonorează
 pul disvalit, își disonoră capul ei; căci una și aceșu este ca
 6 cum ar fi rasă. Căci de nu se învâlesce femeia, pôte si se
 și tundê; ear de este lucru de rușine femeii a se tunde, seșu a
 7 se rade, învâlescă-se. Bărbatul nu trebuie siși acopere capul,
 pentru-că este chipul și gloria lui Dumneșeu, ear femeia este
 8 gloria bărbatului. Căci nu este bărbatul din femeie, ci femeia este
 9 din bărbat. Nici nu s'a făcut bărbatul pentru femeie, ci femeia
 10 mea pentru bărbat. Pentru aceea femeia trebuie si aibê semn
 11 de autoritate asupra capului, pentru ângerii. Înse nici semn
 batul nu este fără femeie, nici femeia fără bărbat in Domnul.
 12 Căci precum este femeia din bărbat, așa este și bărbatul prin
 femeie; și tôte de la Dumneșeu.
 13 Judicați intru voi înșivê, de este cuviincios, ca femeia si se
 14 rôge lui Dumneșeu disvalită? Așu nu și însăși natura vê învêșă,
 că bărbatul deși lasă pêrul si creșcê lung, este spre rușine
 15 lui? Ear femeia, deși lasă pêrul si creșcê, este spre ornament ei;
 căci pêrul îi este dat spre învâlitore.
 16 Ear de se vede cine-va că este gilcevitor, noi nu avem datină
 ca acesta, nici biserica lui Dumneșeu.
 17 Ear despre aceea ce eșu voișu si vî dic nu vê laud, *adică* că
 18 vê adunați nu spre mai bine, ci spre mai rêu. Căci întâiu,
 când vê adunați in biserica, aud că se fac disbinări între voi;
 19 și in parte o cred; Căci trebuie si fie și secte între voi, ca
 cei probați si se facê cunoscuți între voi.
 20 Decî adunându-vê voi într'un loc, *aceșta* nu este pentru a
 21 mânca cina Domnului. Căci la mâncare fie-care cinêză mai
 22 'nainte; și unul este flâmând, ear altul este bêt. Așu doră nu
 aveți case in cari si mâncați și si beți? seșu disprețuiți biserica
 lui Dumneșeu, și rușinați pre cei ce nu așu? ce voișu dice voue?
 vê voișu lăuda? Eșu nu vê laud pentru *aceșta*.
 23 Căci eșu am primit de la Domnul *aceșu*, care am și trădat
 voue: Că Domnul Iisus in nôptea in care s'a trădat, a luat pâne;
 24 Și mulțumind, o a frânt, și a dis: Luați, mâncați; *aceșta* este
 corpul meșu, care se frânge pentru voi; *aceșta* faceți spre memoria
 25 mea. Asemenea a luat și potirul după cină, dicând: Acest potir
 este noul testament in sângele meșu; *aceșta* faceți
 26 do câte ori îl veți bê spre memoria mea. Căci de câte-ori
 veți mânca *aceștă* pâne, și veți bê acest potir, vestiți môtca
 Domnului, până când va veni.
 27 Drept-aceea ori-care va mânca *aceștă* pâne, seșu va bê *aceșt*

potir al Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat corpului și sângelui Domnului. Inse fie-care si se cerceteze pre sine însuși, 28 și așa si mănâncă dintr'această pâine și si bé dintr'acest potir. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, mănâncă și bea pentru condamnarea sa, nedistingând corpul Domnului. Pentru 30 această mulți *sunt* slabi și bolnavi între voi, și mulți dorm. Căci 31 de ne-am fi cercetat pre noi înșine, nu ne-am condamna. Ear 32 judicați fiind, ne pedepsim de la Domnul, ca si nu ne condamnăm cu lumea. De aceea, frații mei, când vă adunați si mănâncăți, si acceptați unul pre altul. Ear de flămândește cine-va, 34 si mănâncă a casă; ca si nu vă adunați spre condamnare. Ear celelalte voiți orindui, când voiți veni.

CAP. XII—XIV.

Despre darurile spirituale și despre întrebuințarea lor. Descrierea dragostei Creștine. Despre întrebuințarea darului de limbă.

Ear despre darurile spirituale, fraților, nu voiesc ca si nu 1
sciti voi. Sciti ca erați ginte, atrași la idolii cei muți, 2
ca cum ați fi fost duși. Pentru aceea vi declar, că nimeni vor- 3
bind prin Spiritul lui Dumnezeu nu ădice anathema pre Iisus;
și că nimeni nu pôte ădice că Iisus este Domn, decât numai
prin Spiritul Sânt.

În adevăr este diversitate de daruri, dar același Spirit. Și 4 5
este diversitate de servicii, dar același Domn. Și este diver- 6
sitate de lucruri, dar este același Dumnezeu, care lucrăză tôte
în toți. Ear manifestarea Spiritului se dă fie-căruia după 7
folos. Căci unuia se dă prin Spiritul cuvântul înțelepciunei; 8
ear altuia cuvântul cunoștinței prin același Spirit; Altuia 9
credința prin același Spirit; ear altuia darurile vindecărilor
prin același Spirit; Altuia lucrarea minunilor; altuia pro- 10
feție; altuia discernerea spiritelor; altuia feluri de limbi; altuia
explicarea limbilor. Inse tôte acestea le face unul și același 11
Spirit, împărțind de osebi fie-căruia, precum voiesce.

Căci precum corpul este unul, și are mulți membri; și toți 12
membrii unui corp, mulți fiind, sunt un corp: așa și Christos.
Căci prin un Spirit noi toți ne-am botezat într'un corp, orî 13
Iudei, orî Ellini, orî servi, orî liberi; și toți ne-am adăpat în-
tr'un Spirit.

Căci și corpul nu este un membru, ci mulți. De ar ădice 14 15
piciorul: Pentru-că nu sunt mână, nu sunt din corp; aū dōră
pentru aceea nu este din corp? Și de ar ădice urechiă: Pen- 16
tru-că nu sunt ochiū, nu sunt din corp; aū dōră pentru aceea
nu este din corp? De ar fi tot corpul ochiū, unde ar fi auzul? 17
De ar fi tot auz, unde ar fi mirosul? Ear acum a pus Dumne- 18
șeu membrii, pre fie-care dintr'înșii în corp, precum a voit,

- 19 20 Ear de ar fi toți un membru, unde *ar fi* corpul? Ear acum
 21 *sunt* mulți membri, dar un corp. Și nu poțe ochiul să dică
 22 mânei: Nu am trebuință de tine; seî carăși capul piciorilor
 23 pului, cari se pară a fi mai slabi, sunt mai necesari. Și acei
 24 acestora li dăm mai multă considerațiune; și cele deformate ale
 25 noastre au mai bună formă. Căci cele frumoșe ale noastre nu
 26 au trebuință *de acesta*; ci Dumnezeu a întocmit corpul, dând mai
 27 multă onore *părței* celei mai din urmă; Ca si nu fie disbi-
 28 nare in corp, ci *ca* si îngrijescă unul de altul membrii iutre
 29 sine cu același interes. Și ori de suferi un membru, sufer
 30 toți membrii împreună *cu dînsul*; ori de se onoră un membru,
 31 împreună se bucură toți membrii.
- 27 28 Ear voi sunteți corpul lui Christos, și membri in parte. Și
 Dumnezeu a pus in biserică, întâi pre apostoli, al doilea pre
 29 profeți, al treilea pre învățători, după aceea puteri, apoi darurile
 30 de vindecări, serviciile, dregătoriile, feliurile limbilor. Au dora
 31 toți *sunt* apostoli? au dora toți *sunt* profeți? au dora toți *sunt*
 învățători? au dora toți *sunt* lucrători de minuni? Au dora toți
 au darurile de vindecare? au dora toți vorbesc in limbi? au
 dora toți *esplică*?
 31 Inse si rivniți darurile cele mai bune; și încă vi arăt o cale
 mai escelintă.

- XIII De ași vorbi in limbile omienilor și ângerilor, ear dragoste
 nu am, am devenit *ca* o aramă sunătoare, seî cimbale resu-
 2 nător. Și de ași avé *darul* de profeție, și ași sci tôte miste-
 riile și tótă cunoscînța, și de ași avé tótă credința, încât si mut
 3 și munți, ear dragoste nu am, nimic nu sunt. Și de ași îm-
 părți tótă avuția mea *seracilor*, și de ași da corpul meu si'l
 ardé: ear dragoste nu am, nici un folos nu'mi este.
 4 Dragostea îndelung rabdă, și este bine-făcătoare; dragostea
 5 nu învidiază, nu se trufesce, nu se îngânfază; Nu se portă cu
 necuviință; nu caută ale sale, nu se întărită, nu gândește rău;
 6 7 Nu se bucură de nedrept, ci se bucură de adevăr: Tôte le
 suferi, tôte le crede, tôte le speră, tôte le rabdă.
 8 Dragostea nici odată nu încetază; chiar de se vor disființa
 9 profețiile, chiar de vor înceta limbile, ori chiar de va disparé
 cunoscînța. Căci nu cunoscem decât in parte, și nu profeșim
 10 decât in parte; Ear când va veni perfecțiunea, atunci imper-
 11 fecțiunea va dispăré. Când eram prunc, vorbiam *ca* un prunc,
 cugetam *ca* un prunc, gândiam *ca* un prunc; ear când m'am
 12 făcut bărbat, am lepădat cele prunesce. Căci vedem acum
 ca prin oglindă in enigmă; ear atunci față câtră față; acum
 cunosc in parte, ear atunci voi cunósce precum și sunt cunoscut.

Și acum rămâne credința, speranța, dragostea, aceste trei; 13
 ear cea mai mare dintr'acestea este dragostea.

Urmăriți dragostea, și rivniți *darurile* spirituale, ear mai XIV
 mult ca și profețiți. Căci cel ce vorbește în limbă nu 2
 vorbește oamenilor, ci lui Dumnezeu; căci nimene nu-l înțelege;
 inse cu spiritul vorbește misterii. Ear cel ce profetesc vorbește 3
 oamenilor spre edificare și îndemnare și mângăiere. Cel 4
 vorbește în limbă se edifică însuși; ear cel ce profetesc e-
 dică biserica. Ași voi ca voi toți și vorbiți în limbă, ear mai 5
 bine și profețiți; căci mai mare este cel ce profetesc decât cel
 ce vorbește în limbă, decât numai de va esplica, ca biserica
 si se edifice.

Ear acum, fraților, de voi veni la voi vorbind în limbă, ce 6
 vi voi folosi, de nu vi voi comunica sevă descoperire, sevă cu-
 nosință, sevă profeție, sevă învățătură? Căci precum cele ne- 7
 insușite ce dau sunet, ori fluierul, ori chithara, de nu vor da
 sunete diferite, cum se va cunoște ce se fluieră, sevă ce se cântă
 cu chithara? Căci o trimbiță de va da sunet nehotărît, cine 8
 se va găti la resbel? Așa și voi, de nu veți da prin limbă 9
 cuvânt cu bună înțelegere, cum se vor cunoște cele vorbite?
 Veți vorbi ca în aer. Sunt, pôte, multe feluri de voci în lume, 10
 și nici una dintr'insele nu este fără semnificare. Decî de nu 11
 voi înțelege semnificarea vocii, voi fi celui ce vorbește străin,
 și cel ce vorbește va fi mie străin.

Așa și voi, fiind-că rivniți *daruri* spirituale, căutați ca si le 12
 aveți în abundență spre edificarea bisericii. Pentru aceea cel 13
 ce vorbește în limbă, si se rîde așa, ca si pôte fi esplicat.
 Căci de mă rog în limbă, spiritul meu se rîgă, ear mintea mea 14
 este fără fruct. Ce si fac dar? Mă voi ruga cu spiritul, și 15
 mă voi ruga și cu mintea; voi cânta cu spiritul, și voi cânta
 și cu mintea. Altmintrelea, de veți bine-cuvânta cu spiritul, 16
 cel ce este neînvățat cum va dice Amin după mulțumirea ta,
 fiind-că el nu înțelege ce dici? Tu adevăr bine mulțumesci, 17
 dar cel-l-alt nu se edifică. Mulțumesc Dumnezeului meu, că 18
 vorbesc în limbă mai mult decât voi toți; Inse în biserica 19
 voiesc mai bine a vorbi cinci cuvinte cu mintea mea, ca si în-
 vîț și pre alții, decât dece mii de cuvinte în limbă.

Fraților, nu fiți prunci cu mintea; inse cu reutatea fiți prunci, 20
 ear cu mintea fiți bărbați. În lege este scris: Într'alte limbă, 21
 și cu alte buze voi vorbi acestui popor; și nici așa nu mă vor
 asculta, dice Domnul. Drept aceea limbile sînt spre semn, 22
 nu credincioșilor, ci celor necredincioși; ear profeția nu este
 pentru cei credincioși, ci pentru cei necredincioși.

Decî când se adună totă biserica la un loc, și toți vorbesc în 23
 limbă, și întră sevă neînvățați sevă necredincioși, aș nu vor dice,

- 24 că sînteți nebuni? Ear dacă profetesc toți, și întră vre-un necredincios s'eu neînvățat, se vedește de toți, se judecă de toți.
- 25 Și așa cele ascunse ale aîmei lui se fac aritate; și așa cădînd pe față, se va închina lui Dumnezeu, și va mărturisii, că într'adevăr Dumnezeu este între voi.
- 26 Ce si se facă dar, fraților? cînd v'adunați, fie-care d'între voi are psalm, are învățătură, are limbă, are descoperire, are esplanțune. Tote si se facă spre edificare. De vorbesce cine-va in limbă, si vorbescă cîte doi, s'eu cel mult cîte trei; și pe rînd; ear unul si esplane. Ear de nu va fi cine si esplane, si tacă in biserică; și si 'și vorbescă lui-și și lui Dumnezeu. Ear toți si vorbescă doi s'eu trei, și cei-l-alți si judice. Ear pro-30 țetii si vorbescă cîte doi s'eu trei, și cei-l-alți si tacă. Ear de toți puteți profeti cîte unul, ca toți si se învețe și toți si se 31 are cine-va altul ce șede descoperire, cel d'întăiu si tacă. Căci toți puteți profeti cîte unul, ca toți si se învețe și toți si se 32 33 mîngăie. Și spiritele profetilor se supun profetilor. Căci Dumnezeu nu este Dumnezeu al turburării, ci al păcii, precum in toate bisericile sântilor.
- 34 Femeile vîstre si tacă in biserică; căci nu li s'a dat voe si 35 vorbescă, ci si fie supuse, precum dice și legea. Ear de voiesc si se învețe ceva, si si întrebe pre bărbații lor a casă; căci 36 este rușine ca femeile si vorbescă in biserică. Aî de la voi a eșit cuvîntul lui Dumnezeu? s'eu a ajuns numai la voi?
- 37 De i se pare cui-va, că este profet, s'eu spiritual, si înțelege, 38 că cele ce v' scriu, sînt comandamente ale Domnului. Ear de 39 nu înțelege cine-va, si nu înțelege. Deci, fraților, rîvniți a 40 profeti, și nu opriți a vorbi in limbă. Tote si se facă duple cuvință și orînduélă.

CAP. XV.

Despre înviere, și despre gloria corpurilor înviate.

- 1 Ear v' înștiințez, fraților, despre evanghelia, ce v'am pre-
2 dicat-o, care ați primit, in care și v' aflați; Prin care
v' și mîntuiți, dacă o țineți cum v'am predicat-o, afară numai
3 de ați cređut in zadar. Căci v'am trădat mai întăiu ceea ce
am și primit, cum că Christos a murit pentru păcatele noastre
4 duple scripturi; Și că s'a îngropat, și că a înviat a treia și
5 duple scripturi; Și că s'a arătat lui Chefa, apoi celor doi-
6 spre-dece. După aceea s'a arătat la mai mult decăt cinci sute
de frați odată; din cari cei mai mulți trăesc până acum, ear
7 unii aî și adormit. După aceea s'a arătat lui Iacob; apoi tu-
8 turor apostolilor. Ear mai pe urmă de toți s'a arătat și mie,
9 ca unuia abort. Căci eu sînt mai micul apostolilor, care nu
sînt vrednic a mă chîama apostol, pentru-că am persecutat bi-
10 serica lui Dumnezeu. Ear prin harul lui Dumnezeu sînt ceea
ce sînt; și harul lui care este in mine nu a fost in deșert; ci m'am

ostenit mai mult decât toți aceia; înse nu eu, ci harul lui Dumnezeu, care este cu mine. Deci ori eu, ori aceia, așa 11 predicăm, și așa ați creștut.

Ear dacă Christos se predică că s'a sculat din morți, cum 12 dic unii dintre voi, că nu este învierea morților? Ear de nu 13 este învierea morților, atunci nici Christos nu a înviat. Ear 14 dacă nu a înviat Christos, atunci predicarea noastră *este* deșertă, și credința voastră *este* deșertă. Ne aflăm încă și marturi min- 15 ciușoși ai lui Dumnezeu; căci am mărturisit asupra lui Dumne- deș, că a înviat pre Christos; pre care nu l-a înviat, dacă de sigur morții nu înviează. Căci de nu înviează morții, nici Chris- 16 tos nu a înviat. Ear dacă Christos nu a înviat, deșertă *este* 17 credința voastră; încă sânteți în păcatele voastre. Atunci și cei 18 ce au adormit în Christos sunt pierduți. De sperăm în Chris- 19 tos numai în viața acésta, sântem mai miserabili decât toți oamenii.

Ear acum Christos s'a sculat din morți, și s'a făcut primițul 20 celor adormiți. Căci precum priu om a venit mortea, prin om 21 a venit și învierea morților. Căci precum toți cei întru Adam 22 mor, așa toți cei în Christos vor învia. Ear fie-care într'a sa 23 orinduelă: Christos primițul; după aceea cei ce sunt ai lui Christos la venirea lui. Atunci finitul, când va trăda impe- 24 riția lui Dumnezeu Părintelui; când va disființa totă domnia, și totă autoritatea și puterea. Căci trebuie el și domnască, 25 până ce va pune pre toți inimiții sub picioarele sale. Inimicul 26 cel mai de pe urmă ce se va disființa *este* mortea. Căci Dum- 27 neșeu a supus tote sub picioarele lui. Ear când glice, că tote îi sunt supuse, *este* vederat că afară de cel ce l'a supus tote. Ear când i se vor supune tote, atunci și însuși Fiul se va su- 28 pune celui ce l'a supus tote, ca si fie Dumnezeu tote întru tote.

Altmintrelea ce vor face cei ce se botéză pentru cei morți? 29 dacă nu se vor scula morții nici de cum, de ce se și botéză pentru cei morți? Pentru ce și noi sântem în totă ora în 30 pericol? Pe lauda voastră, care am în Christos Iisus Domnul 31 nostru, eu mor în tote dillele! De m'am luptat dupre modul 32 ómenilor cu ferele în Efes, ce folos imi este, dacă morții nu se vor scula? Si mâncăm și si bem; căci mâne vom muri. Nu vë 33 înșelați: vorbile cele rele strică moravurile cele bune. Discep- 34 tați-vë spre dreptate, și nu păcătuiți; căci unii nu au cunoșcința lui Dumnezeu; spre înfruntare vi vorbesc *acésta*.

Înse va dice cine-va: Cum se vor scula morții, și cu ce corp 35 vor veni? Nubene, tu ceea ce sémeni nu înviează, de nu va 36 muri; Si ce sémeni, nu este corpul care are si se producë, 37 ci grăuntele gol, fie de grâu, séu de alt ceva. Ear Dumne- 38 deș îi dă corp, precum voiesce, și fie-cărei semințe corp pro- pui. Nu tot corpul *este* acelaș corp; ci altul *este* corpul 6- 39

- menilor, și altul corpul dobitoacelor, și altul al pescilor, și altul al păsărilor. Și *sunt* corpuri ceresci, și corpuri pământesci; înse alta *este* gloria celor ceresci, și alta *este* gloria celor pământesci.
- Alta *este* strălucirea soarelui, și alta strălucirea lunii, și alta strălucirea stelelor; căci stea de stea se osebesce în strălucire.
- Așa *este* și învierea morților. Se sémână în stricăciune; se va scula în nestricăciune; Se sémână în neciuste; se va scula în gloriă; se sémână în slăbăciune; se va scula în putere; Se sémână corp firesc; se va scula corp spiritual. Este corp firesc, și este corp spiritual. Așa și este scris: Omul cel întâiu, Adam, s'a făcut cu suflet viu; Adam cel de pe urmă s'a făcut cu spirit viu-făcător. Inse nu *este* întâiu cel spiritual, ci cel firesc, apoi cel spiritual. Omul cel întâiu, din pământ fiind, *este* pământesc; omul cel al doilea *este* Domnul din ceri. Precum *este* cel ceresc, așa *sunt* și cei pământesci; și precum *este* cel ceresc, așa *sunt* și cei ceresci. Și precum am purtat cliplul celui pământesc, vom purta și cliplul celui ceresc.
- Ear *acesta* dic, fraților, că carnea și sângele nu pot mosceni împărăția lui Dumnezeu; nici stricăciunea va mosceni pre nestricăciune.
- Eu vă *văd* misteriu: Nu toți vom adormi, dar toți ne vom schimba; într'un moment, în clipa ochiului, la sunetul trimbiței celei de apoi; căci va trimbița, și morții se vor scula nestricăcioși, și noi ne vom schimba. Căci trebuie ca stricăciunea să se îmbrace în nestricăciune, și ceea ce *este* mortal să se îmbrace în nemurire.
- Ear când se va îmbrăca această stricăciune în nestricăciune, și acest mortal se va îmbrăca în nemurire, atunci se va îndeplini cuvântul ce *este* scris: Mărtea s'a înghițit în biruință. Mărte, unde'ți *este* boldul tău? iadule, unde'ți *este* biruința ta?
- Ear boldul morții *este* păcatul; și puterea păcatului *este* legea.
- Ear lui Dumnezeu *sie* mulțumită, carele ni-a dat biruința prin Domnul nostru Iisus Christos. Drept aceea, iubiții mei frați, fiți tari, neclătiți, sporind în lucrul Domnului tot-dea-una; sciind că osteneala voastră nu *este* deșertă în Domnul.

CAP. XVI.

Despre strângere de ajutoare. Despre stăruința în credință. Îndemnări și salutări.

- 1 Ear despre milostenia cea pentru sânti, faceți și voi așa,
2 precum am ordonat bisericilor Galatiei. În ziua d'ântăia a săptămânei fie-care din voi să pue de-o-parte, strângând duple cum ar prospera; ca nu viind eu, să se facă colecțiunea
3 atunci. Ear când voi veni, voi trimite cu epistole pre cel, pre cari îi veți aproba, ca să ducă milostenia voastră la Ierusa-

4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24

Iam. Și de va fi cu cuviință si merg și eu, vor merge cu mine.
 Ear voi veni la voi, când voi trece prin Macedonia; ca voi si mă escortați ori încotro voi
 căci prin Macedonia voi și trec. Și la voi câte voi
 rămân, se voi și erna; ca voi si mă escortați ori încotro voi
 merge. Căci nu voiesc si vă veți acum numai în trecut; ci
 sper si rămân cât-va timp la voi, de va permite Domnul. Și
 eu voi rămân în Efes până la cinci-zece. Căci mi s'a
 deschis ușă mare și lucrătoare; dar sunt adversari mulți.
 De va veni Timotheu, vedeți ca si fie fără frică la voi; căci
 lucrul Domnului lucră, ca și mine. Deci nimeni si nu'l dis-
 prețuiește; ci si'l conduceți cu pace, ca si vie la mine; căci il
 ascept cu frații. Cât pentru fratele Apolos, mult l-am rugat
 si meargă la voi cu frații, dar nu a voit de loc si meargă acum;
 ear va merge când va ave ocaziune.
 Priveghiați, stați în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă. Tote
 ale vóstre si fie cu dragoste.
 Ear, fraților, știți casa lui Stefana, că este primițul Achaiei,
 și că spre serviciul sântilor s'au orînduit pre sineși. Vă rog
 dar si ascultați de unii ca acestia, și de tot cel ce lucră și
 se ostenește cu ei. Mă bucur de venirea lui Stefana, și a lui
 Fortunat, și a lui Achaic; căci acestia au implinit absența vós-
 tră. Căci au reîntărit sufletul meu și al vostru; si recunósceți
 dar pre unii ca acestia.
 Vă salută pre voi bisericile Asiei. Vă salută mult in Dom-
 nul Achilla și Prischilla, împreună cu biserica cea din casa lor.
 Vă salută pre voi toți frații. Salutați unul pre altul cu să-
 rutare sântă.
 Salutarea cu mâna mea a lui Pavel. Dacă cineva nu în-
 besce pre Domnul nostru Iisus Christos, si fie anathema, Ma-
 ran-atha. Harul Domnului nostru Iisus Christos fie cu voi. 23
 Dragostea mea fie cu voi toți în Christos Iisus. Amin. 24
 Întăia *epistolă* către Corintheni s'a scris de la Filippi și
 a trimis prin Stefana și Fortunat și Achaic și Timotheu.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

A DOUA CĂTRĂ

CORINTHENI.

CAP. I, II.

*Mângăierea lui Pavel în predicarea evangheliei și în necasurile sale.
Ertarea disfrunatului. Evanghelia este unora un miros de viață, car
altora un miros de moarte.*

- 1 **P**avel apostol al lui Iisus Christos prin vocea lui Dumnezeu,
și Timotheiū fratele, bisericei lui Dumnezeu care este în
- 2 Corinth, și tuturor sfinților, cari sînt în totă Achaia; Har și
pace de la Dumnezeu, Părintele nostru, și de la Dom-
nul Iisus Christos.
- 3 Bine-cuvîntat *sie* Dumnezeu și Părintele Domnului nostru
Iisus Christos, Părintele îndurărilor, și Dumnezeu al totă mîn-
- 4 găierea; Cel ce ne mîngăie în tot necasul nostru, ca și pu-
tem și noi mîngăia pre cei ce sînt în ori-care necas prin mîn-
- 5 găierea, cu care ne mîngăiam noi de la Dumnezeu. Căci
precum prisosesc suferințele lui Christos în noi, așa prisosesc
- 6 și mîngăierea noastră prin Christos. Și seî de suferim necas,
este pentru a vîstră mîngăiere și mîntuire, care se lucră în
- 7 găiam, *este* pentru a vîstră mîngăiere și mîntuire. Și spe-
ranța noastră în privința vîstră *este* tare, sciind, că precum sînteți
părtași suferințelor, așa *veți fi* și ai mîngăierii.
- 8 Căci nu voim și nu știți, fraților, despre necasul ce ni s'a
întîmplat în Asia, că am fost îngreuți preste măsură și preste
- 9 puțință, încît nu eram siguri nici de viață; Da, aveam în noi
hotărîrea morței, ca și nu ne încredem în noi, ci în Dumnezeu cel
- 10 ce înviează morții; Care din o mîrte ca acesta ne-a scăpat,
- 11 și ne scapă; în care ne încredem, că ne va mai și scăpa; Dacă
veți ajutori și voi cu rugăciunea pentru noi, ca și se facă mul-
- 12 *rugăciunile* multora. Căci fala noastră este acesta: mărturisirea
conștiinței noastre, că am petrecut în lume, și mai mult între
voi, în simplitate și sinceritate *plăcută* lui Dumnezeu, nu într-
- 13 înțelepciune trupescă, ci întrul harul lui Dumnezeu. Căci nu
putem și scriem altele, decît numai cele ce ceteți și recunoșteți;
- 14 și cred că *le* veți recunoște și până la finit; Precum ne-ați
și recunoscut din parte, că sîntem fala vîstră, precum și voi
veți fi a noastră în ziua Domnului Iisus.

Și cu această încredere vream mai 'nainte și viū la voi, ca 15
 și aveți o nouă mulțumire; Și atunci și trec pe la voi la Ma- 16
 cedonien, și earăși din Macedonia și viū la voi, și si fiū insoțit de
 voi în Iudeea. Decī această vrënd, aū dōrā am lucrat cu u- 17
 suriutā? sēu cele ce'mi propun, truesce le propun, ca si fie la
 mine da, da; și nu, nu? Ear *precum* Dumneḃeū credincios 18
 este. cuvēntul nostru cātrā voi nu a fost da și nu. Cāci Fiul 19
 lui Dumneḃeū Iisus Christos, cel predicat între voi prin noi, prin
 mine și prin Silvan și prin Timotheiū, nu a fost da și nu, ci a
 fost da intru dīnsul. Cāci tōte promisiunile lui Dumneḃeū în 20
 el sūnt da, și in el Amin, ca si se glorifice Dumneḃeū prin noi.
 Ear cel ce ne asigurā împreună cu voi în Christos, și ne-a uns, 21
 este Dumneḃeū; Care ne-a și pecetluit, și a dat arbuna Spiri- 22
 tului în ānimile nōstre.

Ear eū chiām pre Dumneḃeū martur asupra sufletului meū, 23
 că nu am venit până acum la Corinth, spre a vē cruța. Nu 24
 că dōrā avem autoritate preste credința vōstrā, ci sūntem cou-
 lucrători ai bucuriei vōstre; cāci prin credința stați.

Și mi-am propus această, ca si nu viū earāși cu intristare 11
 la voi. Cāci de vē intristez pre voi, cine este cel ce 2
 mē veselesce pre mine, decât numai cel ce se intristēzā prin
 mine? Și chiar această am scris voue, ca, cānd voiū veni, si 3
 nu am intristare de cei pentru cari mi se cădea si mē bucur;
 cāci am această încredere în voi toți, că bucuria mea este a vōs-
 trā a tuturor. Cāci din multā strimtorare și durere a ānimei 4
 v'am scris cu multe lacrimi; nu ca si vē intristați, ci ca si cu-
 nōsceți dragostea care am mai cu sēmā spre voi.

Ear de m'a intristat cineva, nu numai pre mine a intristat, 5
 ci, ca si nu vē îngreuez pre toți, și din parte și pre voi. Destul 6
 este unui asemenea această pedēpsā, care i se face de cātrā mai
 mulți. Incāt din contra *trebuie* mai virtos si l'ertați, și si l' măn- 7
 găiați, ca nu cumva si se inghițe un asemenea de prē multā du-
 rere. Pentru aceea vē rog ca si întăriți dragostea vōstrā spre 8
 dīnsul. Și pentru această am și scris, ca si vē cerc, de sūnteți 9
 ascultători în tōte. Ear căruia ertați voi ceva, ert și eū; cāci 10
 de am ertat ceva, căruia am ertat, pentru voi am ertat în fața
 lui Christos; Ca si nu fim cuprinși de Satana; cāci nu sūntem 11
 în nesciūtā despre planurile lui.

Ear viud eū la Troada, spre a *predica* evangelia lui Christos, 12
 și ușa fiindu-mi dischisā prin Domnul, Nu am avut repaus 13
 în spiritul meū, neāflānd pre Tit fratele meū; decī lāsāndu-l,
 am mers în Macedonia.

Ear mulțumitā *fie* lui Dumneḃeū, cel ce ne face tot-dea-una 14
 triumfători în Christos, și arată mirēzma cunoscinței sale prin
 noi în tot locul. Cāci sūntem lui Dumneḃeū bună mirēzmā a 15

lui Christos între cei ca se mântuesc, și între cei ce se pierd:
 16 Unora *sântem* mirăzmă a morții spre mörte; car altora *mirăz-*
 17 mă a vieții spre viêtă. Și cine *este* suficient la acestea? Căci
 nu sântem ca cei mulți, cari falsificăm cuvântul lui Dumnezeu;
 ci vorbim întru Christos ca din sinceritate, ca de la Dumnezeu;
 înaintea lui Dumnezeu.

CAP. III—VII.

Despre servirea literei și a spiritului. Evangelica mai glorioasă decât legea. Despre purtarea cu cei răi. Indemnare la sfințire și la înfructuirea după Dumnezeu.

- 1 **A** ū döră începem earăși a ne recomanda? sēu ni trebuie precum unora epistole de recomandare cătră voi, sēu *a-*
- 2 *piatole* de recomandare de la voi? Voi sūnteți epistola noastră.
- 3 tră, scrisă în inimile noastre, cunoscută și cetită de toți omenii; Arătându-vē că sūnteți epistolă a lui Christos, cea lucrată de noi, scrisă nu cu cernelă, ci cu Spiritul lui Dumnezeu celui viă; nu în table de piatră, ci în tablele trupesci ale animei.
- 4 Și încredere ca acesta avem prin Christos cătră Dumnezeu.
- 5 Nu că sūntem capabili a cugeta ceva de la sine ca de la noi
- 6 înși-ne, ci capacitatea noastră *este* de la Dumnezeu; Care ne-a și făcut capabili *a fi* servitori ai aședământului nou, nu ai literei,
- 7 ci ai spiritului; căci litera omóre, ear spiritul face viū. Căci dacă serviciul morței cel scris și săpat în pietre a fost așa de glorios, încât fiii lui Israel nu puteau si caute la fața lui Moise,
- 8 pentru strălucirea feței lui cea trecătoare: Cum nu va fi mai
- 9 glorios serviciul spiritului? Căci dacă serviciul condamnării *era* glorios, cu mult mai mult întrece în glorie serviciul dreptății.
- 10 Căci ceea ce era glorios în această parte, nu mai este glorios din
- 11 cauza gloriei covârșitoare *a celei-l-alte părți*. Căci dacă ceea ce se distiințeză *este* glorios, cu atât mai mult ceea ce rămâne *este* glorios.
- 12 Drept aceea având asemenea speranță, întrebuințăm multă
- 13 îndrăznelă; Și nu *facem* precum Moise, care punea vâl peste fața sa, ca si nu caute fiii lui Israel la finitul celei ce era a se
- 14 distiința. Ear simțimintele lor s'au timpit; căci până astăzi rămâne acelaș vâl neluat în cetirea aședământului vechi; care
- 15 vâl se distiințeză în Christos. Și chiar până astăzi, când se
- 16 cetesce Moise, jace vâl pe anima lor. Ear când se vor în-
- 17 törce cătră Domnul, se va lua vâlul. Ear Domnul este Spiritul, și unde *este* Spiritul Domnului, acolo *este* libertate. Ear noi toți privind cu fața descoperită ca prin oglindă gloria Domnului, ne schimbăm într'aceeași imagine, din gloriă în gloriă, ca de la Spiritul Domnului.

Pentru acésta având acest serviciu, după cum am aflat IV
 milă, nu sîntem discurația. Ci am renunțat la cele as- 2
 cunse de rușine, neamblând în vicieșug, nici falcificând cuvên-
 tul lui Dumnezeu, ci cu manifestarea adevărului ne recomen-
 dăm conștiinței tuturor ômenilor înaintea lui Dumnezeu. Ear 3
 de este și acoperită evanghelia noastră, în cei peritori este aco- 4
 porită; Căror necredincioși dumnezeul acestei lume li-a or-
 bit cugetările, ca si nu li lucescă lumina evageliei celei glorioase 5
 a lui Christos, care este imaginea lui Dumnezeu. Căci nu pre-
 dicăm pre noi înși-ne, ci pre Christos Iisus Domnul; ear pre 6
 noi ca servitorii vostri pentru Iisus. Căci Dumnezeu, care a
 dat ca lumina si lumineze din întunec, a strălucit în ânimile
 noastre, spre răspândirea cunoscinței gloriei lui Dumnezeu în
 fața lui Iisus Christos.

Ear avem tesaurul acesta în vase de lut, ca acéstă putere 7
 mare si fie atribuită lui Dumnezeu, ear nu noue. Întru tôte 8
 sîntem impresurați, dar nu fără curagiu; sîntem în nedumerire,
 dar nu lipsiți de speranță; Persecutați, dar nu abandonati; 9
 repuși, dar nu prăpădiți; În tot timpul purtând în corp mórtea 10
 Domnului Iisus, ca și viața lui Iisus si se arete în corpul nostru.
 Căci până când trăim, tot-dea-una sîntem espuși la mórte pen- 11
 tru Iisus, ca și viața lui Iisus si se arete în corpul nostru cel
 muritor; Încât mórtea lucră în noi, ear viața în voi. Ear 12 13
 având același spirit al credinței, precum este scris: Creșut-am,
 pentru aceea am și vorbit; și noi credem, și pentru aceea și
 vorbim; Încredințați fiind, că cel ce a sculat pre Domnul 14
 Iisus, ne va scula și pre noi prin Iisus, și ne va înfățișa împre-
 ună cu voi. Căci tôte sînt pentru voi, ca harul prisositor 15
 prin mulțumita mai multora si prisosescă spre gloria lui Dum-
 nezeu. Pentru aceea nu sîntem discurația; ci de se și strică 16
 omul nostru cel din afară, dar cel din întru se înnoesce din și
 în și. Căci ușurătatea întristărei noastre din present prin es- 17
 celință ni lucră un escelent pond de gloriă eternă; Nepri- 18
 vind noi la cele visibile, ci la cele nevisibile; căci cele visibile
 sînt trecătoare; ear cele nevisibile sînt eterne.

Căci scim, că de se va disființa acest cort pămêntesc în V
 care locuim, avem zidire de la Dumnezeu, casă nefăcută
 de mână, eternă în ceriuri. Căci într'acésta suspinăm, dorind 2
 si ne îmbrăcăm în locașul nostru cel din ceriuri. Dacă după ce ne 3
 vom îmbrăca, nu ne vom afla goli. Căci cei ce sîntem în- 4
 tr'acést cort suspinăm sub sarcină, pentru-că nu voim a ne dis-
 brăca, ci a ne superîmbrăca; ca ceea ce este muritor si se
 înghite de viață. Ear cel ce ne-a făcut spre acésta este Dum- 5
 nezeu, care ni-a și dat arbuna Spiritului. Drept aceea în- 6
 drăznim în tot timpul, știind, că petrecând în corp sîntem

- 7 departe de la Domnul; (Căci amblăm prin credință, *ear nu*
 8 prin vedere;) Îndrăznim, *dic*, și voim mai bine și fim disa-
 9 cuți de corp, și si fim cu Domnul. Pentru aceea ne și
 10 silim, ca, ori de față ori de departe, si'î fim plăcuți. Căci noi
 toți trebuie să ne arătăm înaintea tribunalului lui Christos, ca
 si la fie-care după cum a făcut în corp, se'u bine se'u rău.
 11 Sciind dar frica Domnului, înduplicăm pre omeni; ear Dum-
 nedeu ne cunoste pre noi, și sper că și voi ne cunoseți în con-
 12 sciințele vostre. *Acésta dic*, nu ca si ne recomandăm earăși
 la voi, ci ca si vi dăm ocasiune de a v'ă fali pentru noi; și ca
 si aveți *cuvânt* pentru cei ce se fălesc în față, ear nu în inimă.
 13 Căci ori de sântem în uimire, *este* pentru Dumnezeu, ori de sün-
 14 tem treși, *este* pentru voi. Căci dragostea lui Christos ne
 constringe, socotind noi *acésta*, că, de a murit unul pentru toți,
 15 deci toți au murit; Și *că* a murit pentru toți, ca cei ce vieză
 si nu mai vieze loruși, ci celui ce a murit și a înviat pentru ei.
 16 Pentru aceea de acum noi nu scim pre nimene după corp; ear
 de am și sciut pre Christos după corp, dar de acum nu/ mai
 17 scim. Deci de *este* cineva în Christos, *este* făptură nouă; cele
 18 vechi au trecut, éca toate s'au făcut noue. Și toate acestea vin
 de la Dumnezeu, care ne-a împăcat luiși prin Iisus Christos,
 19 și ni-a dat serviciul împăcării. Căci Dumnezeu era în Chris-
 tos, împăcând lumea luiși, neimputându-li păcatele lor; și ni-a
 încredințat cuvântul împăcării.
 20 Drept aceea sântem soli în locul lui Christos; ca cum Dum-
 nedeu s'ar ruga prin noi, v'ă rugăm în locul lui Christos, ca si
 21 v'ă împăcați cu Dumnezeu. Căci pre cel ce nu a cunoscut
 păcat, l-a făcut păcat pentru noi, ca noi si ne facem dreptatea
 lui Dumnezeu printr'insul.
 VI **N**oi dar ca conlucrători cu el v'ă și rugăm, ca si nu primiți
 2 harul lui Dumnezeu îndesert. (Căci *dice*: În timp fa-
 vorabil te-am ascultat, și în ziua mântuirii 'ți-am ajutat; éca
 3 acum *este* timp favorabil, éca acum *este* ziua mântuirii.) Fără
 si dăm în nimic nici un scandal, ca dregătoria noastră sinu se
 4 prihănescă; Ci în toate arătându-ne ca servitori ai lui Dum-
 nedeu: prin mare statornicie în necasuri, în nevoi și strimtorări;
 5 în bătăi, în închisori, în tumulte, în osteuele, în privigheri, în
 6 posturi; Prin curăție, prin cunoscință, prin îndelungă răbdare,
 7 prin bunătate, prin spirit sânt, prin dragoste nefăcarnică; Prin
 cuvântul adevărului, prin puterea lui Dumnezeu, prin armele
 8 dreptăței d'a drépta și d'a stinga; Printre onóre și disonóre,
 printre vorbire de rău și vorbire de bine; ca nisce înșelători,
 9 dar adevărați; Ca nisce necunoscuți, dar bine cunoscuți; dar nu
 cel ce murim, dar éca sântem vii; ca nisce pedepsiți, dar nu
 10 omoriți; . Ca nisce întristați, dar tot-dea-una bucurându-ne; ca

nisce seraci, dar pre mulți îmbogățind; ca nimic având, dar toate posedându-le.

O Corintheni, gura noastră s'a deschis către voi; ânima noastră s'a lărgit. Nu aflați în noi strimtorire, ci ânima voastră este strimută. Plătiți-ni cu aceeași măsură, (vorbesc ca către voi) lărgind ânimile voastre.

Nu vă înjuțați cu cei necredincioși; căci care împărtășire are dreptatea cu nedreptatea? Său care comunitate are lumina cu întunerecul? Său care acord are Christos cu Belia? Său care parte are credinciosul cu cel necredincios? Său care însoțire are templul lui Dumnezeu cu idolii? căci voi sunteți templul lui Dumnezeu celui viu; precum a Țis Dumnezeu: Voiă locui în ei, și voiă âmbra între ei, și eu voiă fi lor Dumnezeu, și ei vor fi poporul meu. Pentru aceea ești din mijlocul lor, și vă osebiți, Țice Domnul, și si nu vă atingeți de necurăție, și eu vă voiă primi; Și vi voiă fi Părinte, 18 și voi îmi veți fi fi și fiice, Țice Domnul Atot-putintele.

Deci având aceste făgăduințe, iubiților, si ne curățim de VII totă spurcăciunea corpului și a spiritului, deplinind sănătire în frica lui Dumnezeu.

Înțelegeți-ne; pre nimene nu am nedreptățit, nimenui nu am făcut pagubă, pre nimene nu am înșelat. *Acésta* nu Țic spre a vă condamna; căci am Țis deja, că sunteți în ânimile noastre, spre a muri său a trăi cu voi. Mare *este* îndrăznéla mea către voi, mare *este* fala mea despre voi; m'am împlut de mângâiere, am mare bucurie în tot necazul nostru. Căci venind în Macedonia, nici un repaus nu a avut corpul nostru, din toate părțile am fost strimtorați, din afară luptă, din întru temeri. Inse Dumnezeu, cel ce mângăe pre cei umiliți, ne-a mângăieat pre noi prin venirea lui Tit. Și nu numai prin venirea lui, ci și prin mângărirea care avusese la voi, spuindu-ni dorința voastră, durerea voastră, și zelul vostru pentru mine, încât eu mai mult m'am bucurat. Pentru aceea, de v'am întristat prin epistolă, nu mă căses, măcar de mă și căiam; căci văd că acea epistolă, măcar că v'a întristat, dar numai pentru un timp. Acum mă bucur, nu că v'ați întristat, ci că v'ați întristat spre pocăință; căci v'ați întristat dumnezeesce, ca în nimic si nu vă păgubiți de către noi. Căci întristarea dumnezească lucrăză pocăință spre mântuire fără de căință; ear întristarea lumel lucrăză morțe. Căci éca chiar *acésta*, că v'ați întristat dumnezeesce, ce feliu de silință a produs în voi, *ce* apologiă, *ce* indignație, *ce* frică, *ce* dorință, *ce* zel, *ce* revindecare! În toate v'ați arătat, că sunteți curați într'acest lucru. Deci de am și scris voue, *inse nu* pentru cel ce a nedreptățit, nici pentru cel ce s'a nedreptățit, ci pentru a se arăta către voi silința noastră, care avem pentru voi înainte lui Dumnezeu.

- 13 Pentru această ne-am mângâiat de mângâierea voastră; ear
mult mai mult ne-am bucurat de bucuria lui Tit, pentru-că spi-
ritul lui s'a reîntărit de cătră voi toți. Căci ori în ce m'am
14 fălit înaintea lui despre voi, nu m'am rușinat; ci precum am
vorbit pururea după adevăr, așa și fola noastră în fața lui Tit
15 s'a arătat adevărat. Și când își aduce aminte de ascultarea
voastră a tuturor, cum cu frică și cu cutremur l-ați primit, âni-
16 ma sa este mai mult la voi. Mă bucur dar, că în toate mă
pot încrede în voi.

CAP. VIII.

Indemnare la stringere de ajutor pentru bisericile din Iudeea.

- 1 **V**ă înscuințăm, fraților, de harul lui Dumnezeu, ce s'a a-
2 rătăit în bisericile Macedoniei; Cum că strimtorarea
lor cea mare li-a produs o mare bucurie, și profunda lor să-
3 răciă a produs o mare avuție de liberalitate. Căci li mărtu-
risesc, că după putere, și chiar preste putere *au contribuit bu-*
4 *curos.* Rugându-ne cu multe rugăminte, ca să primim darul
5 și împărțirea serviciului *destinat pentru sânti.* Și nu numai
precum am acceptat, ci mai 'nainte s'au devotat pre sine Dom-
6 nului și noue, după voea lui Dumnezeu; Încât am rugat noi pre
Tit, ca precum mai 'nainte a început între voi această bine-facere,
așa și o și finescă.
7 Deci precum în toate prisosiți — cu credința, cu cuvântul, cu
cunoștința și cu tot zelul, și cu dragostea voastră cătră noi —
8 așa prisosiți și în această bine-facere. Nu vorbesc ca cum aș
ordona, ci *vreu* prin zelul altora a încerca sinceritatea dragostei
9 voștre. Căci știți harul Domnului nostru Iisus Christos, că
bogat fiind, pentru voi serac a devenit, ca voi prin sărăcia lui
10 să vă îmbogățiți. Ear într'acest *lucru vi dau* opiniunea mea;
căci vi este de folos, *voue* cari deja anul trecut ați început nu
11 numai a face, ci și a face bucuros. Acum dar finiți de a
face; ca precum *ați avut* dispozițiune de a voi, așa și a fini da-
12 pre avere. Căci de este bună voință, *este* bine-primit după
13 ceea ce are cineva, ear nu după ceea ce nu are. Căci nu
14 *voi* ca, spre a ușura pre alții, voi să fiți însărcinați; Ci *ca să*
fie egalitate; ca în timpul de acum prisosința voastră să depli-
nescă lipsa acelor, și ca prisosința acelor să deplinescă lipsa
15 *voastră, ca așa să fie egalitate; Precum este scris: Cel ce a-*
dunase mult nu avea prisos, și cel ce *adunase* pucin nu a-
vea lipsă.
16 Ear mulțumită *fi* lui Dumnezeu, că a inspirat în înima lui
17 Tit același zel pentru voi. Căci nu numai a primit el ruga
18 mea, ci fiind mai zelos, de sine a mers la voi. Și împreună
cu el am trimis și pre fratele, a căruia laudă în evanghelie *este*

prin toate bisericile; Și pe lângă acesta, *este și ales de bise-* 19
rici și fie soțul călătoriei noastre cu această milostenie, ce se ad-
ministră de noi spre gloria Domnului, și spre a arăta buna-
voința voastră. Ferindu-ne de acesta, ca și nu ne prilejescă 20
 cineva în această contribuțiune liberală esecutată de noi; În- 21
 grijindu-ne de cele bune, nu numai înaintea Domnului, ci și
 înaintea oamenilor. Încă am trimis împreună cu ei și pre fra- 22
 tele nostru, pre care de multe ori l-am aflat zelos în multe, ear
 acum cu mult mai zelos pentru încrederea cea mare ce are pen-
 tru voi. *Cât pentru Tit, el este coleg și conlucrătorul meu* 23
pentru voi; și în privința celor-l-alți frați ai noștri, ei sunt apos-
tolii bisericii, gloria lui Christos. Drept aceea arătați proba 24
 dragostei voastre, și a falei noastre despre voi către ei și înain-
 tea bisericilor.

CAP. IX.

Darea cu mână liberală; Dumnezeu răsplătesc milostenia noastră.

Despre contribuțiunea cea pentru sânti, imi este de prisos 1
 a vi mai scrie; Căci știu bună-voința voastră, în pri- 2
 vința căreia mă laud despre voi către Macedoni, că Achaia este
 gata din anul trecut; și zelul vostru a escitat la imitațiune pre 3
 mulți. Însă am trimis pre frați, ca fala noastră despre voi si
 nu fie îndesat într-această privință; ca si fiți gata, precum am 4
 spus că sunteți. Ca nu cumva de vor veni împreună cu mine
 Macedonenii, și vë vor afla negătiți, noi (ca si nu șicem: Voi) 5
 si fim rușinați în realitatea acestei laude. Drept aceea am
 creșut necesar si rugăm pre frați ca si mergë mai înainte la 6
 voi, și si gătescă bine-facerea voastră cea de mai înainte promisă,
 ca aceea si fie gata, ca o bine-facere, ear nu ca ceva stors.
 Ear acesta șic: Cel ce sëmënë cu scumpetate, va și secera 7
 cu scumpetate; ear cel ce sëmënë cu liberalitate, va și secera cu
 liberalitate. Fie-care si dea, precum și-a propus în animă, nu 8
 cu părere de rău, seu de silă, căci Dumnezeu iubesc pre dă-
 tătorul voșos. Ear puternic este Dumnezeu si prisosescă tot 9
 harul spre voi, ca tot-dea-una avënd îndestulare în toate, si aveți
 și prisosință pentru tot lucrul bun; (Precum este scris; Im- 10
 prăsciet-a, dat-a seracilor, dreptatea lui remâne în etern. Ear
 cel ce dă sëmënë sëmănătorului, și pâne spre mâncare, va da 11
 și va immulți sëmënë voastră, și va cresce fructele dreptăței vós-
 tre;) Ca în toate si fiți imbogătiți, spre a face tot felul de li- 12
 beralitate, care lucră prin serviciul nostru mulțumită lui Dum-
 neșeu. Căci administrarea acestei ofrande nu numai impli- 13
 nesce lipsele sântilor, ci și produce mult fruct prin mulțumita
 multora către Dumnezeu, Cari glorifică pre Dumnezeu pen-

- tru proba ce li se dă din acest serviciu despre a voastră supunere mărturisită la evanghelia lui Christos, și despre sincera voastră liberalitate către dinșii și către toți alți; Si prin rugăciunea lor pentru voi, cari vă dorec pentru harul lui Dumnezeu ce abundeză asupra voastră. Ear mulțumită fie lui Dumnezeu pentru darul lui cel nespus.

CAP. X—XIII.

Armele spirituale ale servitorilor lui Dumnezeu. Apărarea autorității și a caracterului lui Pavel contra atacurilor învățătorilor mincinoși. Escelența descoperirilor date lui Pavel. Indemnări, salutări și dorințe.

- 1 Și însumi eu Pavel vă rog prin blândeța și îndurarea lui Christos, care de față sunt umilit între voi, ear absent
2 fiind sunt îndrăzneț către voi; Vă rog, *dic, si nu fii silit*, când voiți fi de față, si îndrăznesc cu acea încredere, cu care mi-am propus si îndrăznesc contra unora, cari ne socotesc că amblăm
3 duple corp. Căci deși amblăm in corp, nu ne luptăm duple corp; Căci armele luptei noastre nu sunt trupesci, ci puternice
4 prin Dumnezeu spre surparea fortarețelor; Surpând privirile și totă înălțimea ce se rădică contra cunoscinței lui Dumnezeu, și
5 captivând totă cugetarea spre ascultarea lui Christos; Fiind și gata a pedepsi totă neascultarea, când va fi deplină ascultarea voastră.
- 7 La cele de față uitați-vă! De se încrede cineva, că este al lui Christos, acesta si gândescă earăși in sine, că precum el este
8 al lui Christos, așa și noi suntem ai lui Christos. Căci de me voiți și lăuda ceva mai mult de autoritatea noastră, care ni-a dat Domnul spre edificarea, ear nu spre deripănarea voastră, nu me
9 voiți rușina; Inse ca si nu me arăt, ca cum v'asî amenința prin epistole; (Căci epistolele lui, *dic ei, sunt grele și tari*, ear present fiind este slab și cuvântul lui disprețuibil;) Si soco
11 tescă unul ca acela, că, precum suntem cu cuvântul prin epistole, nefiind de față, așa vom fi și in fapte, fiind de față. Căci
12 nu îndrăznim si ne considerăm seú si ne comparăm cu unui ce se laudă însuși; inse aceia măsurându-se pre sine prin sine, și
13 comparându-se pre sine între sine, sunt neînțelepți. Ear noi nu ne vom lăuda preste măsură, ci duple măsura dreptarului
14 ce ni l'a împărțit Dumnezeu, a ajunge până la voi. Căci nu ne pré întindem, ca cum n'am fi ajuns la voi; căci și până
15 la voi am venit cu evanghelia lui Christos. Nu ne lăudăm preste măsură, adică in ostinele străine; ci avem speranță, ca crescând credința voastră între voi, ne vom lărgi duple măsura noastră încă
16 mai departe; Si predicăm evanghelia și in părțile cele de dincolo

de voi, fără a ne lăuda cu măsură străină în cele deja gata.
 Ear cel ce se laudă, laude-se în Domnul. Căci nu cel ce se 17 18
 laudă însuși este probat, ci pre care 'l laudă Domnul.

O Căci sînt jalos de voi cu dumnezeesc zel, fiind-că v'am 2
 logodit unui bărbat, ca si v'presint virgină curată lui Christos.
 Inse mă tem, ca nu cumva precum șerpele a amăgit pre Eva cu 3
 viclenia sa, așa si se corupă mintea voastră de la simplitatea
 cea în Christos. Căci dacă vine cineva, și predică pre alt 4
 Iisus, pre care noi nu am predicat, său de ați primi alt spirit,
 care nu ați primit, său altă evanghelie, care nu ați primit, bine
 v-ați primi.

Dar socot că cu nimic nu sînt mai pucin decât apostolii 5
 cei mai mari. Ear deși sînt mărginit în cuvînt, nu inse și 6
 în cunoștință; ci cu totul sîntem cunoscuți între voi în tôte.
 Aă dora am comis păcat, însumi umilindu-mă, ca voi si v'înăl- 7
 țați, și pentru-că v'am predicat evanghelia lui Dumnezeu gratis?
 Am jefuit alte biserici, luând plată de la dinșii, spre a servi voue. 8
 Și când eram de față la voi, și în lipsă, nu am îngreuiat pre 9
 nimenea; căci lipsa mea o-aă îndestulat frații cari veniseră de
 la Macedonia; și în tôte m'am pădit de a v'ingreuia, și mă
 voi pădi. Protest prin adevărul lui Christos care este în mine, 10
 că nimene în ținuturile Achaiei nu'mi va răpi această laudă.
 Pentru ce? Pentru-că dora nu v'îubesc? Dumnezeu șcie. Ear 11 12
 ceea ce fac, aceea voi și face, ca si iaă protecstul celor ce caută
 protecst; ca în ceea ce se laudă ei, si se afe ca și noi.

Căci nisce asemenea sînt apostoli mincinoși, lucrători vicleni, 13
 prefăcându-se în apostoli ai lui Christos. Și nu este de mi- 14
 rare; căci însuși Satana se prefacă în ânger de lumină. Deci 15
 nu este lucru mare, de se prefacă și servitorii lui ca servitorii ai
 dreptăței; al căror finit va fi duple faptele lor.

Earăși dic: Si nu mă socotă cineva, că sînt nebul; alt-feliu 16
 măcar ca pre un nebul primiți-mă, ca si mă laud și eu pucin.
 Ceea ce dic în privirea acestei laude nu duple Domnul dic, ci 17
 ca cum aș fi nebul. Fiind-că mulți se laudă duple corp, și 18
 eu mă voi lauda. Căci bucuros suferiți pre cei nebuni, fiind 19
 voi înțelepți; Căci suferiți de v'aservesce cineva, de v'con- 20
 sumă cineva, de vi ia cineva al vostru, de se înalță cineva, de
 v'bate cineva preste față. Cu rușine vorbesc, ca și când noi 21
 am fi slăbit; dar în ori ce îndrăznesce cineva, (ca un nebul
 vorbesc,) îndrăznesc și eu. Ebrei sînt? și eu. Israelii sînt? 22
 și eu. Semența a lui Abraam sînt? și eu. Servitorii ai lui 23
 Christos sînt? (ca un nebul vorbesc,) mai mult eu; în ostenele
 mai mult, în bătăi preste măsură, în închisore mai ades, în morți
 de multe ori; De la Iudei am luat de ciuci-ori câte patru- 24

- 25 *decî fără una de lovitură;* De trei-ori am fost bătut cu toaie, odată am fost bătut cu petre, de trei ori am suferit naufragiu, 26 o di-noapte am fost în adîncimea mării; În călătoriile de multe-ori, în pericole pe riuri, în pericole de cătră hoști, în pericole despre Iudei, în pericole despre gînte, în pericole în orașe, în pericole în pustie, în pericole pe mare, în pericole 27 între frații cei mincinoși; În ostenelă și în trudă, în privegheri de multe ori, în fîme și în sete; în posturi adeseori, în frig și în golătate; Fără de acestea, năvăliri asupra mea în 28 *tîte dîile, grija tuturor bisericilor.*
- 29 Cine este slab, și eu și nu fiu slab? cine se scandalizează, și eu și nu mă aprind? Dacă trebuie a mă lăuda, mă voi lăuda 30 de neputințele mele. Dumnezeu și Părintele Domnului nostru Iisus Christos, cel ce este bine-cuvîntat în etern, scie că nu mint. 31 În Damasc dregătorul regelui Areta pădăia cetatea Damascului, 32 vrînd să mă prindă; Și pe o ferestră într-o coșniță m'am lăsat preste zid, și am scăpat din mîinile lui.

XII Înce a mă lăuda nu'mi este de folos. Voiu veni la visiunile și descoperirile Domnului.

- 2 Cunosce pre un om în Christos cu patru-spre-dece ani mai înainte, (seu în corp, nu știu; seu afară de corp, nu știu, Dumnezeu scie;) unul ca acesta s'a răpit până la al treilea ceru. 3 Și cunosce, că acest om (seu în corp, seu afară de corp, nu știu, Dumnezeu scie;) S'a răpit în Raiu, și a auzit cuvinte neesprimabile, cari nu este permis omului a le vorbi. 4 Despre unul ca acesta mă voi lăuda; ear despre mine nu 5 mă voi lăuda, decât numai în neputințele mele. Căci deși voi vreau și mă laud, nu voi fi nebun; căci voi vorbi adevărul; ear las, ca și nu cugete cineva de mine mai mult decât mă vede, seu aude ceva de la mine. 6 Și ca și nu mă înalț preste măsură prin mulțimea descoperirilor, mi s'a dat corpului bold, ângerul Satanei, și mă pălmu- 7 escă, ca și nu mă înalț preste măsură. Pentru acesta m'am rugat Domnului de trei ori, ca si'l depărteze de la mine. Și 8 mi-a dis: Harul meu îți ajunge; căci puterea mea se esercită în slăbăciune. Decî pré bucuros mă voi lăuda mai bine în neputințele mele, ca și locuescă în mine puterea lui Christos. 9 Pentru aceea am plăcere în neputinți, în defaițe, în nevoi, în persecuțiuni, în strîmtoări pentru Christos; căci cînd sînt slab, atunci sînt tare. 10 M'am făcut nebun, lăudându-mă; voi m'ați silit; căci mi se cădea și fiu lăudat de cătră voi; fiind-că în nimic nu sînt mai 11 pucîn decît apostolii cei mai mari, măcar că sînt nimic. Adevăr probele apostolului s'au operat între voi: prin răbdarea 12 tuturor suferințelor, prin semne, și minuni și puteri. Căci în 13

ce ați fost mai jos decât celelalte biserici, fără numai că eu nu v'am îngreuiat; ertați-mi această nedreptate.

Eca a treia oră sunt gata a veni la voi, și nu vă voi în- 14 greui; căci nu caut ale voastre, ci pre voi; căci nu sunt datori copiii și agonisescă pentru părinți, ci părinții pentru copii. Ear eu pre bucuros voi cheltui, și mă voi cheltui și pre 15 mine pentru sufletele voastre; măcar că mai mult iubindu-vă pre voi, mai puțin sunt iubit de voi. Inse fie, eu nu v'am îngre- 16 uiat, ci isteț fiind, v'am prins cu iscusință. Aă dora m'am folosit de la voi prin cineva din cei ce am trimis la voi? Am 17 rugat pre Tit, și împreună cu el am trimis pre un frate. Aă dora Tit s'a folosit ceva de la voi? aă nu am ămblat noi după acelaș spirit? aă nu am ămblat după aceleași urme.

Aă earăși vi se pare că ne aparăm înaintea voastră? înain- 19 tea lui Dumnezeu în Christos vorbim noi toate acestea, iubii mei, spre a voastră edificare. Căci mă tem, ca nu cumva, când 20 voi veni, să vă aflu precum nu voiesc, și ca eu să mă presiut la voi, precum nu voiți; ca nu cumva să fie certe, jalusie, mâni, stădă, calumii, șoptiri, iugămfări, desordini; Ca nu cumva, 21 când voi veni earăși, Dumnezeuul meu să mă umilească între voi, și să plâng pre mulți, cari au păcătuit de mai înainte, și nu s'au pocăit de necurățire și fornicățione și disfrânarea cari au făcut.

Eca a treia oră cu acesta vii la voi. In gura a doi seă XIII
a trei marturi va sta tot lucrul. V'am ăis deja, și ea- 2
răși vi ăie a doua oră, ca când ași fi de față; ear acum nefind de față, scriu celor ce mai înainte au păcătuit, și tuturor celorl-ălți, că, de voi veni earăși, nu voi cruța; Fiind-că 3
căutați probă, că Christos vorbesce in mine, care nu este slab cătră voi, ci este puternic între voi. Căci deși s'a crucifiat 4
din slăbăciunea corpului, dar trăesce prin puterea lui Dumnezeu. Și noi suntem slabi asemenea lui; inse vom trăi prin puterea lui Dumnezeu împreună cu dînsul între voi. Cercați-vă inși- 5
vă, de sunteți in credință; cercați-vă. Aă nu vă cunoșteți pre voi, cum că Iisus Christos este in voi, decât numai de sunteți neesperienți. Inse sper, că veți cunoște, că noi nu suntem ne- 6
esperienți. Ear mă rog lui Dumnezeu, ca să nu faceți nici un 7
rău; nu ca noi să ne arătăm probați, ci ca voi să faceți binele, deși noi am fi ca nisce neesperienți. Căci nimic nu putem 8
contra adevărului, ci pentru adevăr. Căci ne bucurăm, când 9
noi suntem slabi, ear voi sunteți tari, și acesta și dorim, adică a voastră perfecționare. De aceea nefind de față scriu a- 10
cestea, ca fiind de față să nu întrebuițez asprime, după puterea care mi-a dat Domnul spre edificare, ear nu spre suprare. Deci, fraților, bucurați-vă; regulați-vă, mângăieți-vă, ițiți cu 11
un cuget; fiți in pace; și Dumnezeuul dragostei și al păcii va n

12 cu voi. Salutați-vă unul pre altul cu sărutare sântă. Vă sa-
 13 lută toți sântii. Harul Domnului Iisus Christos, și dragostea lui
 Dumnezeu, și împărțirea Sântului Spirit fie cu voi toți. Amin.
*A doua epistolă către Corintheni s'a scris de la Filipii oraș
 al Macedoniei și s'a trimis prin Tit și Luca.*

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ GALATENI.

CAP. I, II.

*Apostolul mustră pre Galateni, că s'au abătut de la învățătura cea cu-
 rată a evangheliei. El li aduce aminte dumnezeesca origine a chî-
 mării sale. Chiămarea lui Pavel recunoscută de cei-l-alți Apostoli.
 Cum el s'a opus lui Petru.*

- 1 Pavel apostolul, nu de la ômeni, nici prin om, ci prin Iisus
- Christos, și Dumnezeu Părintele, care l-a înviat din morți;
- 2 Și toți frații, cari sînt cu mine, bisericilor Galatiei: Har fie
- 3 voue și pace de la Dumnezeu Părintele, și de la Domnul nos-
- 4 tru Iisus Christos; Care s'a dat pre sine pentru păcatele nos-
- 5 tre, ca să ne scöte dintr'această lume viclenă, după voea lui Dum-
- 6 neșu și Părintelui nostru; Căruia fie gloriă în seculii secu-
- 7 lilor. Amin.
- 8 Mă mir, că așa de curînd v'abateți de la *evangelia* cu care
- 9 sînteți chiamați prin harul lui Christos, la altă *evangelie*; Care
- 10 nu este altă, ci sînt unii cari vî turbură, și voiesc să per-
- 11 vertască *evangelia* lui Christos. Înse măcar noi, seú ânger
- 12 din ceriú, de vi va predica altă *evangelie* afară de ceea ce noi
- 13 v'am predicat, si fie *ánathema*. Precum am đis deja, așa a-
- 14 cum earăși đic; De vi va predica cineva o altă *evangelie* afară
- de ceea ce ați primit, si fie *ánathema*. Óre acum caut favoarea
- ómenilor, seú a lui Dumnezeu? seú caut si plac ómenilor? căci
- de ași plăcé încă ómenilor, nu ași fi servitor al lui Christos.
- 11 Har vi declar, fraților, că *evangelia*, care s'a predicat de
- 12 mine, nu este după om; Căci nici eú nu o-am primit, nici
- m'am învățat de la om, ci prin descoperirea lui Iisus Christos.
- 13 Ați aúdit de petrecerea mea óre-când în Iudaism, cum că preste
- 14 măsură persecutam biserica lui Dumnezeu, și o devastam; Și
- înaintam în Iudaism mai mult decăt mulți din cei de o etate
- cu mine în națiunea mea, fôrte zelos fiind pentru părintescele
- mele tradițiuni.

Ear când a bine-voit Dumneđeū, cel ce m'a ales de la mi- 15
 tra mamei mele, și m'a chiămat prin harul seū, Si discopere 16
 pre Fiul seū in mine, ca si'l vestesc intre ginte: îndată nu m'am
 luat duple carne și sânge; Nici nu m'am suit la Ierusalem 17
 cătră apostolii cei mai 'nainte de mine; ci m'am dus in Arabia,
 și earăși m'am întors la Damasc. Apoi după trei ani m'am 18
 suit la Ierusalem si cercetez pre Petru, și am remas la el cinci-
 spre-șce zile. Ear pe altul din apostoli nu am vëđut, decăt 19
 numai pre Iacob, fratele Domnului. Ear cele ce vi scriu, 20
 ăca inaintea lui Dumneđeū nu mint. După aceea am venit 21
 in părțile Siriei și ale Ciliciei; Si eram necunoscut la fađa 22
 de bisericile Iudeei cele in Christos; Ci numai auđiseră, că 23
 cel ce ne persecuta ore-când, acum predică credința care ore-
 când o strica. Și glorificău pre Dumneđeū pentru mine. 24

Apoi după patru-spre-șce ani earăși m'am suit la Ieru- II
 salem cu Barnaba, luând cu mine și pre Tit. M'am suit 2
 in urmarea unei discoperiri, și li-am spus evangelia care o
 predic intre ginte, ear deosebi celor mai insemnați, ca nu cum-
 va si alerg, seū si fi alergat in deșert. Inse nici chiar Tit, 3
 care era cu mine, Ellin fiind, nu a fost silit si se circumcidă;
 Și ăceta pentru frații cei mincinoși ce se furișară, și cari ve- 4
 niseră si iscodescă libertatea noastră, care avem in Christos li-
 sus, ca si ne aservescă; Căroră nu ne-am plecat cu supunere 5
 nici un moment; ca adevărul evangeliei si remăe între voi. Ear 6
 despre cei mai insemnați, (orî cari erau ei, nu'mi pêsă; Dum-
 neđeū nu caută la fađa omului;) cei mai insemnați, đic, nu'm-
 său comunicat mai mult; Ci din contra vëđend ei, că mi s'a in- 7
 cređințat evangelia la cei necircumciși, precum lui Petru la cei
 circumciși; (Căci cel ce a lucrat in Petru spre apostolia circum- 8
 cisiunei, ăceta a lucrat și in mine între ginte;) Precepend, 9
 đic, Iacob, și Chefa, și Ioan, cari se consideraū ca stilpi, harul
 ce mi s'a dat, mi-au dat mie și lui Barnaba drépta împărtășirei,
 ca noi si mergem la ginte, ear ei la cei circumciși. Numai ca 10
 si ne aducem aminte de cei seraci, ăceea ce m'am și silit a face.

Ear când a venit Petru la Antiochia, faciș m'am opus lui, 11
 pentru-că era demn de reprobare. Căci mai 'nainte de a veni 12
 ore-cari de la Iacob, el mânca cu gintele; ear după ce ei au
 venit, se retrăgea, și se osebia, temendu-se de cei circumciși.
 Asemenea s'au făcarnicit împreună cu el și cei-l-alți Iudei; 13
 încăt și Barnaba s'a ademenit de făcarnicia lor. Inse eu vë- 14
 đend că nu ămblă drept duple adevărul evangeliei, am đis lui
 Petru inaintea tuturor: Dacă tu, Iudeū fiind, trăesci ca gintele,
 ear nu ca Iudeii, pentru ce silești pre ginte si trăescă ca Iu-
 dei? Noi, cari sūntem din fire Iudei, ear nu păcătoși din ginte, 15
 Șciind că omul nu se îndreptéză prin fapte de ale legei, ci prin 16

- credința în Iisus Christos, și noi am crezut în Iisus Christos, ca și ne îndreptăm prin credința în Christos; ear nu prin fapte de ale legei; căci prin fapte de ale legei nu se va
- 17 îndrepta nici un corp. Ear dacă căutând să ne îndreptăm prin Christos, ne-am aflat și înși-ne păcătoși: deci *este* Christos
- 18 tot servitor păcatului? Nici de cum. Căci dacă earăși edite
- 19 eele ce *odată* am darinat, mă arăt ca abătut de la lege. Ea
- 20 prin lege am murit legei, ca și viez lui Dumnezeu. M'am crucificat cu Christos; ear viez; inuse nu eu, ci Christos vieză în mine; ear intru cât viez acum în corp, viez prin credința în Fiul lui Dumnezeu, care m'a iubit, și s'a dat pre sine pentru mine.
- 21 Nu dishințez harul lui Dumnezeu; căci dacă dreptatea vine de la lege, atunci Christos a murit în deșert.

CAP. III, IV.

Apostolul continuă învățând cuvântul de îndreptare prin credință, și nu prin lege. Asemănarea stărei omului sub lege și sub har. Agar și Sara reprezintă cele două așteptări.

- 1 **O** Galateni fără minte! cine v'a fermecat pre voi, ca și nu ascultați de adevăr, pre voi în ochii cărora Iisus Christos a fost reprezentat ca crucificat între voi? Acesta voiesc numai să știu de la voi: Prin fapte de ale legei ați primit Spiritul, sau prin auzul credinței? Așa de fără de minte sunteți? începând în Spirit, acum în trup finiți? Atâtea ați suferit în deșert? dacă *era* și în deșert. Deci cel ce vi comunică Spiritul, și lucrăză minuni între voi, ore prin fapte de ale legei
- 6 sau prin auzul credinței lucrăză? Precum Abraam a crezut lui Dumnezeu, și i s'a socotit spre dreptate.
- 7 Si știți dar, că cei ce sunt din credință, aceia sunt fiili lui
- 8 Abraam. Ear prevădend scriptura, că prin credință va îndrepta Dumnezeu pre ginte, mai înainte a bine-vestit lui Abraam: Întru tine se vor bine-cuvânta toate neamurile. Pentru aceea cei ce sunt din credință se bine-cuvântăză împreună cu credinciosul Abraam.
- 10 Câți sunt din fapte de ale legei sunt sub blestem, căci scris este: Blestemat *este* tot cel ce nu va rămân într-o toată cele scrise
- 11 în cartea legei, ca și le facă. Ear cum că nu se îndreptăză nimene înaintea lui Dumnezeu prin lege, *este* învederat; căci:
- 12 Dreptul prin credință va trăi. Ear legea nu este din credință, ci: Omul care va face acestea, va trăi într-o ele. Christos ne-a rescumpărat din blestemul legei, făcându-se pentru noi blestem; căci scris este: Blestemat *este* tot cel spândurat pe lemn;
- 14 Ca bine-cuvântarea lui Abraam să vie preste ginte prin Iisus Christos; ca și primim prin credință Spiritul cel promis.
- 15 Fraților, dupre om vorbesu; Aședământul unui om, dacă *este*

intărit, nimene nu l' disființeză, nici nu adaogă la el. Ear lui 16
 Abram și seminței lui s'au făcut făgăduințele. Nu dice: Se-
 minților, ca de multe; ci ca de una: Seminței tale, care este
 Christos. Și acesta dic: Aședământul cel întărit mai 'nainte 17
 de la Dumneđeu în Christos, nu s'a putut anula de legea, care
 s'a dat cu patru sute și trei-đeci de ani mai târđiu, încât si
 se disființeze făgăduința. Căci moscenirea de este din lege, 18
 nu mai este din făgăduință; ear Dumneđeu a dăruit-o lui A-
 braam prin făgăduință.

Pentru ce dar este legea? S'a adăogit pentru călcările de 19
 lege, până ce era si vie semința căreia s'a dat făgăduința; și
 a fost orinduită prin ângerî în mâna unui mijlocitor. Ear 20
 mijlocitorul nu este al unuia; ear Dumneđeu este unul.

Deci ăre este legea contra făgăduinților lui Dumneđeu? nici 21
 de cum; căci de s'ar fi dat o lege care si pôte viu-face, într'ade-
 văr priu lege ar fi fost dreptatea. Ear a închis scriptura tôte 22
 sub păcat, ca cea făgăduită si se dea prin credința întru Iisus
 Christos celor ce cred. Ear mai 'nainte de venirea credinței, 23
 eram păđiși sub lege, închiși fiind spre credința, care era si se
 eram păđiși sub lege, închiși fiind spre credința, care era si se
 discoperi; încât legea ni-a fost pedagog spre Christos, ca si 24
 ne îndreptăm prin credință.

Ear după ce a venit credința, nu mai sîntem sub pedagog. 25
 Căci toți sînteți fi ai lui Dumneđeu prin credință întru Christos 26
 Iisus. Căci ori-căți v'ați botezat întru Christos, cu Christos 27
 v'ați îmbrăcat. Nu este Iudeu, nici Ellin; nu este serv, nici 28
 liber; nu este parte bărbătescă, nici femească; căci voi toți sîn-
 teți unul întru Christos Iisus. Ear dacă sînteți voi ai lui 29
 Christos, atunci semință a lui Abraam sînteți, și moscenitori
 duple făgăduință.

Ear dic, că moscenitorul, în căt timp este prunc, în nimic IV
 nu se osebesce de servitor, deși este domn tuturor; Ci 2
 este sub epitropi și îngrijitori, până la timpul otărit de părin-
 tele seü. Așa și noi cînd eram prunci, eram aserviți sub e- 3
 lemente lumii; Ear cînd a venit plinitatea timpului, a trimis 4
 Dumneđeu pre Fiul seü, cel născut din femece, venit sub lege;
 Si rescumpere pre cei de sub lege, ca si primim înfierea. Ear 5 6
 fiind-că sînteți fii, a trimis Dumneđeu pre Spiritul Fiului seü
 în ânimile văstre, strigănd: Abba, Părintele. Pentru aceea 7
 nu mai esci serv, ci fiu; ear de esci fiu, esci și moscenitor al
 lui Dumneđeu prin Christos.

Inse atunci, necunoscînd pre Dumneđeu, serviăți celor ce 8
 din fire nu sînt dumneđei; Ear acum, după ce ați cunoscut 9
 pre Dumneđeu, seü mai bine, după ce v'ați cunoscut de Dum-
 neđeu, cum vă întorceți earăși la elemente cele slabe și serace,
 căroră earăși din nou voiți a li servi? ăilele păđiși, și lunile, 10

- 11 și timpii și anii. Mă tem de voi, ca nu cumva îndeșert și mă
fi ostenit la voi.
- 12 Fraților, vă rog, fiți ca mine; și eu *sunt* ca voi; intru nimic
13 nu m'ați nedreptățit. Știți că fiind slab cu corpul v'am restit
14 evangelia mai întâiu. Inse *pentru* ispita mea ce era în corpul
meu nu m'ați defaimat, nici m'ați disprețuit; ci m'ați primit ca
15 pre un ânger al lui Dumnezeu, ca pre Iisus Christos. Deci
unde este *acum* fericirea voastră? căci vi dau mărturie, că de
ar fi fost cu puțință, ochii vostri scoțându-îi, i-ați fi dat mie.
16 Deci au inimic m'am făcut voue, pentru-că vi vorbesc adevărul?
17 Ei sunt zeloși de voi, *dar* nu bine; da, vor și vă esclude
18 *de la noi*, ca și fiți voi zeloși de ei. Ear bine *este* în tot tim-
pul a fi zeloși în *lucru* bun, și nu numai când sunt de față la
19 voi. Copiii mei, pre cari earăși cu durere vă nasc, până ce
20 se va forma Christos întru voi; Ași vré și fiu acum la voi,
și si'mi schimb vócea mea; căci nu mă precep de voi.
- 21 Spuneți-mi, cei ce voiți si fiți sub lege, nu audiți legea?
22 Căci este scris, că Abraam a avut doi fii, unul din servă, ear
23 altul din cea liberă. Inse cel din servă s'a născut duple corp;
24 ear cel din cea liberă duple făgăduință. Cari au altă înțe-
legere; căci aceste *femei* sunt cele doue aședămente: una din
25 muntele Sinaei, ce nasce spre servitute, care este Agar; Căci
Agar semnifică muntele Sina, *care este* în Arabia, și este ală-
turea cu Ierusalemul de acum, și este în servitute cu fiul sei.
26 Ear Ierusalemul cel de sus este liber, care este mamă nouă tu-
27 turor. Căci scris este: Veselesce-te, stérpă, care nu nasci,
vociferă și strigă, ceea ce nu ai dureri de facere; căci mai mulți
28 sunt fiii cei singuraticе, decât ai celeia ce are bărbat. Ear
29 noi, fraților, precum Isaac, sântem fii ai făgăduinței. Inse
precum atunci cel ce se născuse duple corp persecuta pre cel
30 *ce se născuse* duple Spirit; așa *este* și acum. Dar ce dăce
scriptura? Isgonesce pre servă și pre fiul seu; căci fiul servei
31 nu va mosceni cu fiul celei libere. Drept aceea, fraților, nu
sântem fii ai servei, ci ai celei libere.

CAP. V.

Libertatea evangelică. Lucrările corpului se opun fructelor Spiritului.

- 1 Stați dar în libertatea, cu care Christos ne-a făcut liberi,
și nu vă implicați earăși în jugul servitutei.
- 2 Eca eu Pavel dăc voue, că de vă veți circumcide, Christos
3 nimic nu vi va folosi. Căci earăși declar fie-căruia ce se cir-
4 cumcide, că este dator si împlinescă *tótă* legea. V'ați disfa-
cut de la Christos, voi cari voiți si vă îndreptați prin lege; din
5 har ați cădut. Căci noi duple Spirit acceptăm speranța drep-
6 tăței, *care* vine din credință. Căci în Iisus Christos nici cir-

cumcisiune nu p^ote nimic, nici necircumcisiune; ci credin^{ta} care
se lucr^{ez}ă prin dragoste. Alerga^{ti} bine; cine v^a oprit ca si 7
nu asculta^{ti} de adev^{er}? Ac^{es}tă înduplicare nu este de la cel 8
ce v^a chiămat. Pucin aluat dospesce t^otă frămintătura. E^u 9 10
am incredere în voi întru Domnul, că alt nimic nu ve^{ti} cugeta;
ear cel ce v^e turbură va purta pedepsa sa, ori-care va fi. Ear 11
eu, fra^{ti}lor, de predic încă circumcisiune, pentru ce mai s^{un}t
eu, fra^{ti}lor, de predic încă circumcisiune, pentru ce mai s^{un}t
persecutat? atunci a încetat scandalul crucei. O de s^ar 12
esclude de tot cei ce v^e pervertesc.

Căci voi, fra^{ti}lor, v^ați chiămat la libertate; numai si nu 13
intrebui^{ti} libertatea v^ostră de pretest pentru corp, ci în
dragoste si servi^{ti} un^ul altu^{ia}. Căci t^otă legea se implinesce 14
într'un cuv^{en}t, adică într'acesta: Si i^ubesci pre apr^op^olele t^eu ca
însu^{și} pre tine. Ear de v^e mușca^{ti} și v^e mânca^{ti} un^ul pre 15
alt^u, căuta^{ti} si nu v^e consuma^{ti} un^ul de cătră alt^u.

Ear eu dic: Âmbლა^{ti} duple Spirit, și nu ve^{ti} împlini pofta cor- 16
pului. Căci corpul poftesce contra spiritului, și spiritul con- 17
tra corpului; și acestia se opun un^ul altu^{ia}, încât nu face^{ti}
cele ce a^{ți} voi. Dar de s^{un}te^{ti} conduși de Spirit nu s^{un}te^{ti} 18
sub lege. Ear faptele corpului s^{un}t vederate, și s^{un}t aceste^o: 19
Adulteriul, fornică^{ti}unea, necură^{ti}ea, disfrânarea, Idololatria, fer- 20
mecă^{ti}orile, inimic^{ti}ile, ste^{ti}le, jalu^{si}ile, mâniile, gâlceville, dis-
bină^{ti}le, eresurile, Invidiile, uciderile, be^{ti}ile, îmibuibă^{ti}le, 21
și cele asemenea acestora; de cari mai 'nainte vi spun, precum
am și mai spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor mosceni
împ^{er}ă^{ti}a lui Dumne^{de}u. Ear fructul Spiritului este: Dra- 22
gostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de
bine, credin^{ta}; Blânde^{ta}, înfrânarea poftelor: contra acestora 23
lege nu este. Ear cei ce s^{un}t ai lui Christos 'și-au crucifiat 24
corpul cu patimile și poft^olele lui. De trăim duple Spirit, si și 25
âmbლა^{ti} duple Spirit. Si nu căutăm glorie deș^{er}tă, întăritând 26
un^ul pre alt^u, învidiând un^ul pre alt^u.

CAP. VI.

*Îndemnare de a ajuta un^ul pre alt^u. Pavel nu se laudă decât în
crucea lui Christos.*

Fra^{ti}lor, de se va oblici vre-un om în vre-o greșală, voi 1
cei spirituali îndrepta^{ti} pre un^ul ca acela cu spiritul
blânde^{ti}; pădu^{ndu}-te pre tine, ca si nu fi și tu ispitit. Pur- 2
ta^{ti} sarcinile un^ul altu^{ia}, și așa împlini^{ti} legea lui Christos.
Căci de socotesce cineva, că este ceva, nimic fiind, pre sine se 3
îșelă. Ear fie-care si și cerceteze fapta sa, și atunci va av^e 4
laudă în sine însuși, ear nu în alt^u. Căci fie-care își va purta 5
sarcina sa.

Ear cel înv^{et}at în cuv^{en}t si comunice cel^ui ce înv^{et}ă 6

- 7 toate cele bune. Nu v^ă amăgiți; Dumnezeu nu se batjocu-
 8 resce; căci ori-ce s^ăm^ănă omul, aceea va și seceră. Căci cel
 ce s^ăm^ănă pentru corpul său, din corp va seceră stricăciune;
 ear cel ce s^ăm^ănă pentru spirit, din spirit va seceră viața e-
 9 ternă. Și si nu ne obosim în facere de bine; căci la timpul
 10 său vom seceră, dacă nu ne vom osteni. Așa dar până când
 avem ocasiune, si facem bine către toți, și mai cu s^ămă către
 cei ai nostri de o credință.
- 11 12 Vedeți ce epistolă mare v'am scris cu mâna mea. Câți vor
 si se fălăscă de corp, aceia v^ă silesc si v^ă circumcideți, numai
 13 ca si nu sufer^ă persecuțiune pentru crucea lui Christos. Căci
 însuși cei ce s^ănt circumciși nu pădesc legea; ci voiesc si v^ă
 14 circumcideți, ca si se laude în corpul vostru. Ear mie si nu'mi
 fie a m^ă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus
 15 Christos, prin care s'a crucificat lumea mie, și eu lumei. Căci
 în Christos Iisus nici circumcisiune nu este ceva, nici necir-
 16 cumcisiune, ci făptura cea nouă. Și câți vor ămbla după
 această regulă, pace fie preste ei și milă, și preste Israelul lui
 Dumnezeu.
- 17 Ear mai mult nimene si nu m^ă supere; căci eu port pe cor-
 18 pul me^ă semnele Domnului Iisus. Fraților, harul Domnului
 nostru Iisus Christos fie cu spiritul vostru. Amin.
Cătră Galateni s'a scris de la Roma.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ

EFESENI.

CAP. I, II.

*Harul lui Dumnezeu în Iisus Christos, care este capul bisericii.
 Unirea Iudeilor și gintelor în Christos.*

- 1 Pavel apostol al lui Iisus Christos prin voea lui Dumnezeu,
 s^ănților celor ce s^ănt în Efes și credincioșilor în Chris-
 2 tos Iisus: Har fie voue și pace de la Dumnezeu Părintele
 nostru, și de la Domnul Iisus Christos.
- 3 Bine-cuvântat fie Dumnezeu și Părintele Domnului nostru
 Iisus Christos, care ne-a bine-cuvântat cu totă bine-cuvântarea
 4 spirituală în cele ceresci în Christos; Precum ne-a ales în-
 tr'însul mai 'nainte de întemeierea lumii, ca si fim noi s^ănți
 5 și neprihăniți înaintea lui în dragoste; Mai 'nainte otărî-
 du-ne spre înfiere către sine prin Iisus Christos, după buna-
 6 voință a voei sale; Spre lauda gloriei harului său, cu care
 7 ne-a grațiat în cel iubit; În care avem rescumpărare prin

sângele lui, ertarea păcatelor, duple bogăția harului său; Pre 8
 care 'l-a prisosit cătră noi în totă înțelepciunea și priceperea;
 Făcându-ni cunoscut misterul voei sale duple bună-voința sa, 9
 carea a otărit-o în sineși; Pentru pregătirea plinităței timpilor, ca si intrunăcă totă în Christos, și cele din ceriuri și cele 10
 de pe pământ; Într'iusul, în care am primit și moscenire, 11
 mai 'nante otărită fiind duple bună-voința celui ce lucrăză totă
 duple consiliul voei sale; Ca si fim noi spre lauda gloriei 12
 sale, cari mai întâi am cređut în Christos; În care și voi 13
 ați cređut, auđind cuvântul adevărului, evangelia mântuirii vós-
 tre; în care și cređend v'ați sigilat cu Spiritul Sânt cel făgă- 14
 ăut; Carele este arbuna moscenirii năstre pentru rescum-
 ărit; Carele este proprietăței, spre lauda gloriei sale.

Drept aceea și eu, auđind credința văstră în Domnul Iisus 15
 și dragostea văstră cătră toți sântii; Nu încetez de a mul- 16
 ămi pentru voi amintindu-vă în rugăciunile mele; Ca Dum- 17
 nezeul Domnului nostru Iisus Christos, Părintele gloriei, si
 vi dea Spiritul inspirațiunei și al discoperirii spre cunoscință
 deplină a lui; Și ochi luminați minței văstre, ca si sciiți 18
 speranța chiamărei lui, și bogăția gloriei moscenirii lui în cei
 sânti; Și pré-înaltă mărire a puterei sale cătră noi cari cre- 19
 ăm, duple lucrarea putericei sale tărie; Cu care a lucrat 20
 în Christos, sculându-l din morți, și puindu-l a ședé d'a drépta
 sa în ceriú. Mai pe sus decăt totă începătoriea, de totă pu- 21
 terea și stăpânirea și domniea, și decăt tot numele ce se nu-
 mesce nu numai în seculul acesta, ci și în cel viitor; Și tóte 22
 le-a supus sub piclórele lui, și 'l-a pus cap preste tóte în biserică;
 Carea este corpul lui, plinitatea celui ce implinesce tóte în toți. 23

Și pre voi, cari erați morți prin abateri și prin păcate; II
 În cari óre-când ați ămblat duple cursul lumei acesteia, 2
 duple domnul puterei aerului, a spiritului celui ce acum lucrăză
 în fii neascultărei; Între cari și noi toți am petrecut óre- 3
 când în poftele corpului nostru, făcend voile corpului și ale cu-
 getelor; și eram din fire fii ai mănecii, ca și cei-l-ăli. Ear 4
 Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru dragostea sa cea mare
 cu care ne-a iubit; Și fiind noi morți prin păcate, ne-a viú- 5
 făcut împreună cu Christos; (prin har sântetși mântuiți); Și 6
 împreună cu dînsul ne-a sculat, și ne-a pus a ședé împreună
 în ceriú în Christos Iisus; Ca si arete în seculii cei viitori 7
 bogăția cea mare a harului său prin bunătatea sa spre noi în
 Christos Iisus. Căci din har sântetși mântuiți prin credință; 8
 și această nu de la voi; darul lui Dumnezeu este; Nu din fapte, 9
 ca si nu se laude cineva. Căci noi sântem făptura lui, creați 10
 în Christos Iisus spre fapte bune, cari a făgăduit Dumnezeu,
 ca si ămblăm în ele.

- 11 Pentru aceea aduceți-vi aminte, că voi ôre-când păgâni fiind
 12 în corp, cari vă chîamași necircumcisiune de cîtră cel ce se
 13 chîamă circumcisiune în corp, făcută de mînă; Că într'acel
 14 timp erați fără Christos, înstrăinați de cetățenia lui Israel, și
 15 străini de aședămentele făgăduinței, neavînd speranță și fără
 16 ôre-cînd erați depărtați, v'ați făcut aproape prin sîngele lui
 17 Christos. Căci el este pacea noastră, care a făcut amîndone
 18 una, și a dărămat murul despărțirii între noi: Inimiciția; dis-
 19 fințînd prin corpul lui legea comandamentelor din precepte, dis-
 20 spre a zidi în sine pre amîndoi într'un om nou, așa făcînd
 21 pace; Și spre a împăca lui Dumnezeu pre amîndoi unși în-
 22 tr'un corp prin cruce, omorînd inimiciția printr'însa. Așa a
 venit și a vestit pace voue celor de departe, și celor de aproape.
 18 Căci printr'însul avem amîndoi apropierea într'un Spirit cîtră
 Părintele.
 19 Așa dar nu mai sînteți străini și pelerini, ci concetățeni al
 20 sîntilor, și casnici ai lui Dumnezeu; Edificați fiind pe te-
 21 melia apostolilor și a profeților, singur Iisus Christos fiind pia-
 22 tra unghiulară; În care tot edificiul alcătuiindu-se, crește spre
 templul sînt în Domnul; În care și voi împreună vă edifi-
 cați spre locaș al lui Dumnezeu în Spirit.

CAP. III.

*Misteriul chîmăreii gintelor, și mărirea nespusă a iubirei lui Chris-
 tos cîtră biserică.*

- 1 Pentru acêsta eû Pavel legatul lui Iisus Christos pentru voi
 2 gintele; De ați auzit de dregătoriea harului lui Dum-
 3 nedeu, care mi s'a dat pentru voi: Că prin descoperire mî-a
 4 făcut cunoscut misteriu; (precum am scris deja în scurt; Din
 5 care cetînd, puteți cunósce înțelegerea mea în misteriu lui
 6 Christos;) Care în seculii trecuți nu s'a făcut cunoscut filor
 7 ômenilor, precum s'a descoperit acum sîntilor lui apostoli și
 8 profeților prin Spirit: Ca gintele si fie comoscenitori, și din
 9 aceleași corp, și pârtași făgăduinței lui în Christos prin evan-
 10 gelie; Căreia m'am făcut servitor, duple darul harului lui
 11 Dumnezeu, care mi s'a dat duple lucrarea puterii lui; Mie,
 12 celui mai mic din toți sîntii, mi s'a dat acest har, spre a pre-
 dica între ginte bogăția lui Christos cea neurmărită; Și a
 lumina pre toți, care este împărțășirea misteriuului celui ascuns
 din eternitate în Dumnezeu, care a creat tóte prin Iisus Christos;
 10 Ca acum începătoriilor și puterilor în ceriú si fie cunoscută prin
 11 biserică înțelegciunea lui Dumnezeu cea mult variată; Duple
 12 otărîrea cea eternă, care a făcut-o în Christos Iisus Domnul
 nostru; În care avem îndrăznélă și apropiere cu încredere

prin credință într'insul. Pentru aceea vă rog, ca și nu fiți dis- 13
 curagiați în strimtorările mele pentru voi, cari sunt gloria voastră.
 Pentru acesta plec genunchiele mele către Părintele Dom- 14
 nului nostru Iisus Christos, De la care totă familia în ceriș și 15
 pe pământ se numește; Ca și vi dea, după bogăția gloriei 16
 sale, și vă întăriți cu putero prin Spiritul său în omul cel din
 intru; Ca Christos și locuască în inimile voștre prin credință; 17
 ca fiind înrădăcinați și întemeiați în dragoste, Si puteți cu- 18
 prinde împreună cu toți sântiș, ce este lătimea și lungimea și
 adîncimea și înălțimea; Și si sciți dragostea lui Christos ce 19
 întrece totă cunoscînța, ca și vă depliniți în totă plinitatea lui
 Dumnezeu.

Ear celui ce pôte face pré de prisos preste tôte cele ce ce- 20
 rem său gândim, după puterea ce se lucrăză în noi, Aceluia 21
 fie glorie în biserică cea în Christos Iisus prin tôte genera-
 țunile în seculi seculilor.

CAP. IV—VI.

*Indemnare la unire în Christos, și a fugi de la corupțiunea lumii.
 ... Pavel îndemnă la milostenie și condamnă necurăția. Sântirea și
 datoriile căsătoriei. Datoriile reciproce între copii și părinți, și
 între servitori și domni. Armele spirituale ale Creștinului.*

Drept aceea vă rog, eă legatul în Domnul, ca și ămblați 1
 vrednici de chîmarea în care sînteți chîmați; Cu 2
 tótă umilința și blîndeța, cu îndelungă răbdare, îngăduind unul
 altuia în dragoste; Silindu-vă a pădi unitatea Spiritului prin 3
 legătura păcei. Un corp și un Spirit, precum și sînteți chîă- 4
 mați într'o speranță a chîmărei voștre; Un Domn, o cre- 5
 dință, un botez; Un Dumnezeu și Părinte al tuturor, care 6
 este preste toți și prin toți și în voi toți.
 Ear fie-căruia din noi s'a dat har după măsura darului lui 7
 Christos. Pentru aceea ăice: Suindu-se la înălțime, a făcut 8
 mulți captivi, și a dat daruri ômenilor. (Ear aceea ce ăice că 9
 s'a suit, ce este decăt numai că s'a și pogorit mai ântăiu la
 părțile cele mai de jos ale pămîntului? Cel ce s'a pogorit, acela 10
 este care s'a și suit mai pe sus de tôte ceriurile, ca și împle tôte.)
 Și acela a dat pre unii, apostoli; ear pre alții, profeți; ear pre 11
 alții, evangeliști; ear pre alții, păstori și învățători; Spre per- 12
 fecționarea sântilor, spre lucrul serviciului, spre edificarea cor-
 pului lui Christos. Până ce vom ajunge toți la unirea cre- 13
 dinței și a cunoscînței Fiului lui Dumnezeu, în bărbat perfect,
 la măsura statului deplin al lui Christos; Ca și nu mai fim 14
 prunci, învăluindu-ne și purtându-ne de tot vîntul învățătorei,
 prin amăgirea ômenilor, prin vicleșug spre meșesugirea înșe-
 lăciunei; Ci urmărind adevărul în dragoste, și crescem în 15

- 16 *tôte cătră dînsul, care este capul, Christos; Din care tot corpul alcătuiindu-se și întocmindu-se prin tôte legăturile reciprocameinte ajutătoare, duple lucrare în măsura fie-cărui membru, face crescerea corpului pentru a sa edificarea în dragoste.*
- 17 *Drept aceea ȋdic, și v'ă conjur în Domnul: Si nu mai ămblați, precum ămbălă și cele-l-alte gînte, în deșertăciunea minții lor; întunecați fiind la mințe, înstrăinați de la viața lui Dumnezeu prin necunoștința ce este în dinșii pentru împetrirea ănimelor lor; Cari fiind în nesimțire s'au trădat disfrânării, spre a comite tot felul de necurățire cu lăcomie. Ear voi nu așa*
- 18 *v'ăți învățat despre Christos; Dar precum ați audīt de dînsul, și v'ăți învățat într'însul, cum este adevărul în Iisus; Trebuie și v'ă disbrăcați de omul cel vechi cu petrecerea sa de mai înainte, carele se corupe prin poftelile înșelăciunei; Și*
- 19 *s'ă v'ă înnoiți în spiritul minții v'ostre; Și ca și v'ă îmbrăcați în omul cel nou, care s'a creat duple Dumnezeu în dreptate și în sântine adevărată.*
- 20 *Drept aceea renunțând la minciună, vorbiți adevărul fie-care cu apropiele lui; căci sîntem unii altora membri.*
- 21 *Măniati-v'ă, și nu pecătuiți; sôrele și nu apună între mânia v'astră; Nu dați loc diabolului.*
- 22 *Cel ce fură, și nu mai fure; ci mai bine și se ostensească, lucrând binele cu mînile sale, ca și aibă de dat celui în lipsă.*
- 23 *Nici un cuvînt rău și nu ăse din gura v'astră, ci numai cuvînt bun spre edificare după trebuință, ca și comunice har celor ce aud. Și și nu întristați Spiritul cel Sânt al lui Dumnezeu, prin care v'ăți sigilat spre ȋdua rescumpărării.*
- 24 *Tôtă amărăciunea și mânia, și urgia și strigarea, și hula și se rădicesc de la voi, împreună cu totă reutatea; Și fiți unul cătră altul buni, îndurători, ertând unul altuia, precum și Dumnezeu v'a ertat în Christos.*
- V *Imitați dar pre Dumnezeu, ca nisce copii ȋubiți; și ămblați în dragoste, precum și Christos a ȋubit pre noi, și s'a dat pre sine pentru noi dar și sacrificiū lui Dumnezeu spre miros plăcut.*
- 2 *Dar disfrânarea și totă necurățirea sevă avarițiea, nici și se numescă între voi, precum se cade sântilor; Nici cuvintele urite, nici vorba nebunescă, nici glumirea, cari nu sînt convenabile; ci mai bine mulțumită. Căci ăcēta sciți, că nici cel disfrănat, sevă necuratul, sevă avarul, care este idololatră, nu are moscenire în imperăția lui Christos și a lui Dumnezeu. Nimene și nu v'ă înșele cu cuvinte vane; căci pentru ăcēste vine mânia lui Dumnezeu preste fiii neascultării. Decī nu fiți părtași lor. Căci erați ăre-când întunecet, ear acum sînteți luminați în Domnul; ămblați dar ca fii ai luminei; (Căci fructul Spi-*

ritului *consistă* în *totă* bunătaea, și dreptatea și adevărul;) 10
 Căci *ce* este bine-plăcut Domnului. Și nu luați parte la 11
 lucrurile nefruitifere ale întunerecului, ci mai bine *muștrați-le*.
 Căci cele ce se fac de către dișii într'ascuns, este rușine de 12
 a le și vorbi. Eiar *tote* acestea *vădindu-se* de lumină, se a- 13
 rată; *căci* tot ce se arată este lumină. Pentru aceea *ține*: 14
 Discerpta-te cel ce dormi, și te scôlă din morți, și te va lu-
 mina Christos.

Vedeți dar, ca si *ămblați* cu pață, nu ca nisce neînțelepți, 15
 ci ca cel înțelepți; Rescumpărând timpul, pentru-că *șilele* 16
 sînt rele. Drept aceea nu fiți nepricepuți, ci înțelegeți ce 17
 este voea Domnului. Și nu *vă* îmbătați de vin, în care este 18
 disfrânare; ci *vă* împleți de Spirit; Văbind între voi în 19
 psalmi și imne și cântări spirituale, cântând și lăudând în â-
 nimile voștre Domnului; Mulțumind în tot timpul pentru *tote* 20
 lui Dumnezeu și Părintele, în numele Domnului nostru, Iisus
 Christos; Supuneți-vă unul altuia în frica lui Dumnezeu. 21
 Femeilor, supuneți-vă bărbaților voștri ca Domnului. Căci 22 23
 bărbatul este cap femeii, precum și Christos este cap bisericii;
 și acesta este mântuitorul corpului. Deci precum biserica se 24
 supune lui Christos, așa *si se supună* și femeile bărbaților lor
 în *tote*.

Bărbaților, iubiți-vi femeile voștre, precum și Christos a iu- 25
 bit biserica, și pre sine s'a dat pentru dișna; Ca si o sân- 26
 țescă, curățindu-o cu baea apei prin cuvânt; Ca si o presinte 27
 luiși biserica glorioasă, neavând pată seu sbărcitură, seu alt-*ceva*
 de acest felu; ci ca si fie sântă și neprihănită. Așa dătoresc 28
 bărbații siși iubescă femeile lor ca și corpurile lor proprie. Cel
 ceși iubesce pre femeia sa, se iubesce pre sine. Căci nimene 29
 nici odată nu și-a urit corpul seu; ci'l nutresce și'l încălădesce,
 precum și Christos biserica; Căci noi sîntem membri ai cor- 30
 pului seu, din carnea sa, și din ôsele sale. Pentru aceea va 31
 lăsa omul pre părintele seu și pre mama sa, și se va lipi de
 femeia sa, și vor fi amândoi un corp. Mare este acest mis- 32
 teriu; ear eu vorbesc de Christos și de biserica; Inse și voi 33
 în parte fie-carele așa siși iubescă pre femeia sa ca pre sine;
 ear femeia si respecteze pre bărbat.

Copiiilor, ascultați pre părinții voștri în Domnul; căci a- VI
 cesta este drept. Onoră pre părintele têu, și pre mama 2
 ta; acesta este comandamentul cel d'înteu cu făgăduință; Ca 3
 siși fie bine, și si trăesci îndelung pe pământ.
 Și voi, părinților, nu întăritați pre copiii voștri spre mânie; 4
 ci creșceți-i în învățatura și îndreptarea Domnului.
 Servilor, ascultați pre domni *voștri* cei duple corp cu frică 5
 și cu cutremur, în simplitatea ânimei voștre, ca pre Christos;

- 6 Nu cu serviciu de vedere, ca cei ce vor se placă oamenilor; ci ca servi ai lui Christos, făcând voia lui Dumnezeu din inimă;
- 7 Cu buna-voință servindu-li; ca Domnului, ear nu ca oamenilor;
- 8 Știind că ori-ce bine va face fie-care, aceea va primi de la Dumnezeu, *fie* el serv seû liber.
- 9 Și voi, domnilor, aceleași si faceți cătră dinșii, lăsând amenințarea; știind că și al vostru Domn este in ceriuri, și căutare in fața nu este la diusul.
- 10 Pe lângă acesta, frații mei, fiți tari in Domnul, și in puterea
- 11 tăriei lui; Imbrăcați-vă in totă armarea lui Dumnezeu, ca si
- 12 puteți sta contra meșesugirilor diabolului. Căci nu ni este luptă contra cărnei și sângelui, ci contra începătorilor și puterilor și a domnilor întunerecului lumei acesteia, contra spiritelor
- 13 lor rele din înălțimi. Pentru aceea luați tot-armarea lui Dumnezeu, ca si puteți rezista in ziua cea rea, și toate indeplinind,
- 14 si stați. Stați deci, încingându-vi cóssele vóstre cu adevêrul,
- 15 și imbrăcându-vă cu platoșa dreptăței; Și încălțându-vi picioarele in gătirea evangheliei păcei; Preste toate luați pavăza
- 16 credinței, cu care veți stinge toate săgețile cele arđtore ale viclenului; Și luați coiful mântuirii, și sabia Spiritului, care
- 18 este cuvântul lui Dumnezeu; Rugându-vă in tot timpul cu rugăciunea și cererea in Spirit; și spre însăși acesta priveghind
- 19 cu totă stăruința și rugăciunea pentru toți sântii; Și pentru mine, ca si mi se dea cuvântul, ca cu îndrăznélă si dischid gura
- 20 mea a vesti misterul evangheliei; Pentru care sânt sol in lanțuri; ca într'insa cu îndrăznélă si vorbesc, precum mi se cade a vorbi.
- 21 Ear ca si știți și voi cele despre mine, și ce fac, Tichic iubitorul frate și credincios servitor in Domnul, vi va face cunoscut. toate; Pre care pentru însăși acesta l-am trimis la voi, ca si știți cele despre noi, și ca si mângăe animile vóstre.
- 23 Pnce *fie* fraților și dragoste cu credință de la Dumnezeu
- 24 Părintele, și de la Domnul Iisus Christos. Harul *fie* cu toți cari iubesc pre Domnul nostru Iisus Christos in sinceritate. Amin.
- Cătră Efesenî s'a scris de la Roma și s'a trimis prin Tichic.*

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ FILIPPENI.

CAP. I, II.

Dragostea apostolului cătră Filippeni, și fructele întristărei sale. Christos este vieța sa, și mărtea lui îi este câștig. Îndemnare la unire în Christos. Lăudarea lui Timothei și Epafrodit.

Pavel și Timothei, servitori ai lui Iisus Christos, tuturor
sâșilor în Christos Iisus, celor ce sânt în Filippi, îm-
preună cu episcopii și diaconii: Har fie voue și pace de la
Dumnezeu Părintele nostru, și de la Domnul Iisus Christos.
Mulțumesc Dumnezeului meu în totă amintirea de voi;
In tot timpul în totă rugăciunea mea pentru voi toți cu bu-
curie făcând rugăciune, Pentru participarea voastră în evan-
gelie, din ziua d'întăiu până acum; Încredințat fiind de în-
săși acesta, că cel ce a început în voi lucrul cel bun, îl va în-
deplini până la ziua lui Iisus Christos; Precum am temei
a cugeta acesta despre voi toți, pentru-că și în lanțurile mele
și în apărarea și adevierirea evangheliei m'aveți în ânima voastră,
voi, cari toți sunteți părtași harului meu. Căci Dumnezeu
imi este martur, că vă iubesc pre voi toți cu ânimă de a lui
Iisus Christos. Și de acesta mă rog, ca dragostea voastră încă
mai mult să abundeze în cunoscință și în totă priceperea, Ca
și cercați ce este drept și ce este nedrept, și ca să fiți curați
și neprihăniți în ziua lui Iisus Christos; Plini de fructele
dreptăței, cari prin Iisus Christos *servesc* spre gloria și lauda
lui Dumnezeu.
Ear voiesc să sciți voi, fraților, că cele ce mi s'au întemplat,
aș contribuit chiar la progresul evangheliei; Fiind-că în tot
pretoriul și la toți cei-l-alți s'au făcut cunoscute lanțurile mele;
Și cei mai mulți din frați în Domnul, încurăgiați fiind prin lan-
țurile mele, cu mai multă îndrăznélă au vorbit cuvântul, și fără
frică. Unii de-o-parte predică pre Christos din rivnă și emulațiune;
de altă parte alții din buna-voință; Unii vestesc pre Christos dine-
mulățiune, nu din sinceritate, socotind că vor agrava lanțurile mele;
Ear alții din dragoste, sciind că sânt orinduit pentru apărare
evangeliei. Ce dar? in tot chipul, său în apărântă său în sin-
ceritate Christos se predică; și pentru acesta mă bucur, și mă
voi bucura. Căci știu, că acesta imi va fi de mântuire prin
rugăciunea voastră, și prin ajutorul Spiritului lui Iisus Christos;

- 20 Dupre tarea mea aşteptare şi speranţă, că în nimic nu mă voi
ruşina, ci *că* cu toată îndrăznela, precum în tot timpul, *asa* a-
cum se va glorifica Christos în corpul meu, *său* prin viaţa mea
21 *său* prin mărtea mea. Căci viaţa mea *este* Christos, şi mărtea
22 *imi este* câştig. Ear dacă trăiesc în corp, acesta *imi este* fructul
23 lucrului meu; înse ce voi alege nu ştiu. Căci *mă strim-*
tozez în doue priviri: având dorinţa a *mă* disface de corp şi a
24 fi împreună cu Christos, ceea ce este cu mult mai bine; *înse*
25 a rămâne în corp *este* mai necesar pentru voi. Deci având
această încredere, ştiu că voi rămâne şi voi petrece cu voi toţi,
pentru înaintirea voastră în credinţă, şi pentru bucuria voastră;
26 Ca fala voastră să fie mare în Iisus Christos despre mine, prin
27 venirea mea earăşi la voi. Numai să *ămblaţi* demni de evan-
gelia lui Christos, ca orî viind eu şi vedându-vă, orî nefind de
faţă la voi, să aud despre voi, că staţi într'un spirit, cu un cu-
28 get, împreună luptându-vă pentru credinţa evangheliei; *întru*
nimic nesfiindu-vă de adversari; ceea ce acelora este dovadă de
perdare, ear voue de mântuire, şi acesta de la Dumnezeu;
29 Căci voue s'a dăruit în privinţa lui Christos, nu numai a crede
30 în el, ci şi a suferi pentru dînsul; *Susţinând* aceeşi luptă,
care aţi vedut în mine, şi care aţi auzit că am.
- II **D**eci de *este* vre-o consolatiune în Christos, de *este* vre-o
mângăiere a dragostei, de *este* vre-o comuniune a Spi-
2 ritului, de *este* vre-o duioşie şi îndurare, *Îndepliniţi* bucuria
mea, ca să cugetaţi aceeaşi, având aceeaşi dragoste, un suflet
3 *fiind* şi una cugetând; *Nimic făcând* prin emulaţiune şi glorie
vană: ci în umilinţă unul pre altul socotind a fi superior sie-şi.
4 Si nu caute fie-care de ale sale, ci fie-care şi de ale altuia.
5 Si fie în voi acelaşi cuget, care era şi în Christos Iisus;
6 Care în chipul lui Dumnezeu fiind, nu a socotit ca o răpire a fi în-
7 tocma cu Dumnezeu; *Ci s'a deşertat* pre sine, luând chip
8 de serv, făcându-se în asemenarea omenilor; *Şi aflându-se*
în formă ca omul, s'a umilit pre sine, făcându-se ascultător păuă
9 la mărte, şi mărte de cruce. Pentru acesta şi Dumnezeu l'a
pre-înălţat, şi l'a dăruit nume, care este preste tot numele;
10 Ca în numele lui Iisus să se plece tot genunchiul al celor ce-
11 rescî, şi al celor pămîntesci, şi al celor de desubt; *Şi ca toată*
limba să mărturisască, că Iisus Christos *este* Domn, spre gloria
lui Dumnezeu Părintele.
- 12 Deci, iubiţii mei, precum în tot timpul aţi ascultat, nu nu-
mai când eram de faţă, ci cu mult mai mult când sînt absent,
13 lucraţi mântuirea voastră cu frică şi cu cutremur. Căci Dum-
neşeu este care lucră în voi şi a voi şi a face, dupre bună-
14 voinţa sa. Tote faceţi-le fără de murmuri şi fără de dispute;
15 Ca să fiţi neprihăniţi şi întegri, fii ai lui Dumnezeu nevinovaţi

în meşliocul unui neam îndărătnic şi pervers, între care stră-
lucii ca nisele lumini în lume, Reţinându-vă la cuvântul vieţii 16
spre fala mea în ziua lui Christos, că nu am alergat în deşert,
nici nu m'am ostenit în deşert.

Că deşi mă vîrs asupra sacrificiului şi în serviciul credinţei 17
răstă, mă bucur; da, mă bucur cu voi toţi. Şi voi vă bu- 18
curaţi; da, vă bucuraţi cu mine. Şi sper în Domnul Iisus şi 19
trimit pre Timotheu în curînd la voi, ca şi eu să mă reanimez,
afîind cele despre voi. Căci pre nimene alt nu am asemenea 20
lui care să se îngrijescă de voi cu sinceritate. Căci toţi caută 21
ale lor, ear nu ale lui Iisus Christos. Ear voi sciiţi proba lui, 22
că precum un fiu unui părinte, aşa a servit el împreună cu mine
în evanghelie. Deci pre acesta sper să-l trimit îndată, după ce 23
voi fi regulat cele de pe lângă mine. Ear am încredere în 24
Domnul, că şi eu în curînd voi veni la voi.

Am socotit înse de trebuinţă a trimite la voi pre Epafrodit, 25
fratele şi conlucrătorul şi conluptătorul meu, ear al vostru a-
postol şi ajutător în trebuinţele mele. Căci se doria de voi 26
toţi, şi era foarte întristat, pentru-că aţi audit că a fost bolnav.
Căci într'adevăr a fost bolnav de mörte; înse Dumne-deu 'l-a mi- 27
luit; şi nu numai pre el, ci şi pre mine, ca să nu am întristare
preste intristare, Deci cât mai degrab 'l-am trimis, ca să vă- 28
dindu-'l earăşi să vă bucuraţi, şi ca eu să fiu mai pucîn întristat.
Deci primiţi-'l în Domnul cu totă bucuria, şi să preţuiţi pre unii 29
ca acestia; Căci pentru lucrul lui Christos s'a apropiat până 30
la mörte, nebăgînd în sémă vieţa sa, ca să îndeplinescă lipsa
serviciului vostru către mine.

CAP. III, IV.

*Renunţierea lui Pavel de tot lucrul pentru Iisus Christos. Îndem-
nare la stăruinţă. Disinteresarea lui Pavel.*

Pe lângă acestea, fraţii mei, bucuraţi-vă în Domnul. A scrie 1
voue aceleaşi, mie nu'mi este de îngreuiere, ear voue vi este
de siguranţă.

Pădiţi-vă de căini; pădiţi-vă de lucrătorii cei rei; pădiţi-vă 2
de ruptură. Căci noi sîntem cei circumcişi, cari servim 3
lui Dumne-deu în spirit, şi ne lăudăm în Christos Iisus, dar nu
ne încredem în corp. Măcar că eu m'aşi puté bisui şi în corp. 4
De se pare cui-va altuia, că pôte a se bisui în corp, cu atăta
mai mult eu: Circumcis a opta zi, din neamul lui Israel, din 5
seminţia lui Beniamin; Ebreu din Ebrei; duple lege, Fariseu;
Dupre zel, persecutînd biserica; duple dreptatea cea din lege, 6
fără de prihană. Înse cele ce'mi erau dobîndă, acestea le-am
socotit pagubă pentru Christos. Mai mult încă socotesc 7
tote pagubă pentru escelinţa cunoscînţei lui Christos Iisus Dom- 8

- nul meu; pentru care m'am păgubit de toată, și le socotesc a fi,
 9 gunoă, ca si câștig pre Christos; Și si mă aflu într'insul, ne-
 având dreptatea mea cea din lege, ci ceea ce este prin cre-
 10 dință; Ca si cunosc pre el, și puterea învierii lui, și în-
 11 părțșirea suferinților lui, conformându-mă morței lui; Ca dora
 12 cum-va ași ajunge la învierea morților.
 12 Nu că ași fi deja ajuns, seü ași fi deja perfect; ci urmăresc,
 ca dora ași ajunge *aceea* pentru care sunt și cuprins de Christos
 13 Iisus. Fraților, eu încă nu mă socotesc si fi ajuns; inse a-
ceată una fac; uitând cele din urmă, si întinându-mă la cele
 14 din 'nainte, Alerg la țintă către premiul chiamării celei ce-
 rescă a lui Dumnezeu în Christos Iisus.
 15 Deci câți sântem perfecți, si cugetăm *acesta*; și dacă cuge-
 16 tați ceva într'alt chip, Dumnezeu vi va descoperi și *acesta*. Inse
 si âmbălăm duple aceeași regulă cu care am ajuns; si cugetăm
 17 aceeași. Fraților, fiți următori mie, și vă uitați la cei ce âmbă-
 18 așa, precum aveți exemplu pre noi. (Căci mulți âmbă, de
 cari de multe ori v'am dis, ear acum și plângend dic, că *sunt* ini-
 19 micii crucei lui Christos; Al căroră finitul *este* perđarea, al
 căroră Dumnezeu *este* pântecele, și a căroră glorie *este* în ru-
 20 șinea lor, cari cugetă cele pământesci.) Ear noi ne purtăm
 ca cetățeni ai ceriului, de unde și acceptăm pre Mântuitorul, și
 21 Domnul nostru Iisus Christos; Care va schimba corpul nos-
 tru cel înșosit, ca si se facă asemenea corpului seü cel glorios,
 duple lucrarea cu care pôte ași supune toate.

IV **D**eci frații mei cei iubiți și doriți, bucuria și cununa mea, așa stați în Domnul, iubiților!

- 2 Rog pre Evodia, și rog pre Sintiche, ca si cugete *aceeași*
 3 în Domnul. Încă te rog și pre tine sociule credincios, ajută-l
 lor, cari împreună cu mine s'au luptat pentru evanghelie; impre-
 ună cu Clement, și cei-l-alți conlucrători ai mei, ale căroră nu-
 me *sunt scrise* în cartea vieței.
 4 Bucurați-vă în Domnul tot-dea-una, și earăși dic: Bucura-
 5 ți-vă. Blandeța voastră si se arete tuturor ômenilor. Aprôpe
 6 *este* Domnul. Întru nimic si nu fiți îngrijți; ci în toate prin
 rugă și rugăciune cu mulțumită si se facă cunoscut cererile
 7 vóstre lui Dumnezeu. Și pacea lui Dumnezeu, care întrece
 toată înțelegerea, va pădi animile și cugetele vóstre în Christos
 Iisus.
 8 Pe lângă *acestea*, frații mei, câte sânt adevărate, câte *sunt*
 respectuóse, câte *sunt* drepte, câte *sunt* curate, câte *sunt* de iubit
 câte *sunt* demne de laudă, ori ce virtute, și ori ce laudă, la a-
 9 cesteia si vă gândiți; Cari v'ați și învățat, și ați primit, și ați
 văđut în mine, *acestea* si le faceți; și Dumnezeu păcei va fi cu voi.

M'am bucurat foarte în Domnul, că în fine s'a dişteptat ea- 10
raşi îngrijirea voastră de mine, la care şi gândiaţi, dar v'a lipsit
ocasiunea. Nu dóră că dic acesta pentru lipsa mea; căci m'am 11
deprins în ori-ce prisos; în tot şi în toate m'am învăţat şi a mă să-
tura şi a flămânzi; şi a avé de prisos şi a suferi lipsă. Tóte 12
le pot prin Christos care mă întăresce.

Înse bine aţi făcut, de aţi luat parte la strimtorarea mea. 14
Înse bine aţi făcut, că la începutul evangheliei, când am eşit 15
Sciţi şi voi, Filippenilor, că la începutul evangheliei, când am eşit
din Macedonia, nici o biserică nu a stat în relaţiune cu mine
în privinţa de dare şi de luare, decât numai voi singuri. Căci 16
în Thessalonic şi o-dată şi de doue-ori aţi trimis cele spre
chiar în Thessalonic şi o-dată şi de doue-ori aţi trimis cele spre
trebuinţa mea. Nu că caut dare, ci caut fructul ce abunde 17
pe socotela voastră. Dar am de toate, şi am de prisos; m'am 18
împlut, luând de la Epafrodit cele trimise de la voi, miros de
bună mirăsmă, sacrificiu bine-primit, plăcut lui Dumnezeu. Ear 19
Dumnezeul meu si îndeplinescă toate trebuinţele voastre, după
bogaţia sa în glorie prin Christos Iisus. Ear lui Dumnezeu 20
şi Părintelui nostru fie glorie în seculii seculilor. Amin.
Salutaţi pre toţi sântii în Christos Iisus. Vă salută pre voi 21
fraţii, cari sunt cu mine. Vă salută toţi sântii, mai ales cei 22
din casa Cesarului. Harul Domnului nostru fie cu voi toţi. Amin. 23
Cătră Filippeni s'a scris de la Roma şi s'a trimis prin
Epafrodit.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ

COLASSENÎ.

CAP. I.

Credinţa Colassenilor. Suferinţile lui Pavel.

Pavel apostol al lui Iisus Christos prin voea lui Dumnezeu 1
şi Timotheiū fratele, Sântilor şi credincioşilor fraţi în 2
Christos ce sunt în Colasse: Har fie voue şi pace de la Dum-
nezeu Părintele nostru, şi de la Domnul Iisus Christos.
Mulţumim lui Dumnezeu şi Părintele nostru Iisus Christos, 3
tot-dea-una rugându-ne pentru voi. Auînd de credinţa voastră 4
cea în Christos Iisus, şi dragostea voastră cătră toţi sântii; Pentru 5
speranţa cea păstrată voue în ceriuri, de care aţi audit mai
'nainte în cuvântul adevărului evangheliei; Care a venit la voi, 6
precum şi în totă lumea, şi produce fruct, precum şi în voi, din
china în care aţi audit şi aţi cunoscut harul lui Dumnezeu în-
tr'adevăr; Precum v'aţi şi învăţat de la Epafra, iubitul con- 7

- lucrător cu noi, care este pentru voi servitor credincios al lui
 8 Christos; Care ni-a și arătat dragostea voastră în Spirit.
 9 Drept-aceea și noi din care di am audīt de *acestea*, nu in-
 cetăm rugându-ne pentru voi, și cerând ca si v̄ împleți de cu-
 10 noscînța voei lui, în tōtă înțelegciunea și înțelegerea spirituală;
 10 Ca si ămblați cu vrednicie Domnului spre a'i plăcē în tōte, fruc-
 11 tiferi fiind în tot lucrul bun, și crescând în cunoscința lui Dum-
 neđeu; Întărindu-vē cu tōtă puterea duple potestatea cea
 12 glorioasă a sa în tōtă îngăduirea și îndelunga răbdare cu bucurie;
 12 Mulțumind Părintelui, care ne-a învrednicit a fi părtași ai sōtel
 13 sântilor în lumină; Care ne-a scăpat din puterea întunere-
 cului, și ne-a strămutat în imperăția Fiului său celui iubit;
 14 În care avem rescumpărarea prin sângele lui, ertarea păcatelor;
 15 Care este imaginea lui Dumnezeu celui nevisibil, întâiū-năs-
 16 cutul a tōtă creatura. Căci printr'insul s'au creat tōte, cele
 16 din ceriuri și cele de pe pământ, cele vizibile și cele nevizibile;
 16 sēu tronurile sēu domniile, sēu începătoriile, sēu stăpânile; tōte
 17 s'au creat printr'insul și pentru dînsul; Și el este mai înainte
 18 de tōte, și tōte printr'insul subsistă; Și el este mai înainte
 18 bisericei; carele este și începutul, întâiū-născutul din morți;
 ca si fie el în tōte cel d'ântăiū.
 19 Căci Părintele a bine-voit, ca în el si locuescă tōtă plinitatea;
 20 Și făcând pacea prin sângele crucei lui, si împace printr'insul
 tōte pentru sine; printr'insul, *dic*, sēu celor de pe pământ, sēu
 celor din ceriuri.
 21 Și pre voi, cari erați ôre-când înstrăinați și inimiți cu mintea
 22 prin lucruri rele, înse acum v'a împăcat, În corpul cărnei lui
 prin mōrte, ca si v̄ presinte sânti și fără de prihană și nevinovați
 23 înainte sa; De veți rămâne întemeiați și întăriți în credință, și
 nu veți părăsi speranța evangheliei, de care ați audīt, carea s'a
 și predicat la tōte creaturile cele de sub ceriū; căreia eū Pavel
 sūnt servitor.
 24 Acum mă bucur în suferințele mele pentru voi, și îndeplinesc
 24 lipsele suferinților lui Christos în corpul meu pentru corpul sēu,
 25 care este biserica; Căreia eū m'am făcut servitor, duple dre-
 gătoria care Dumnezeu 'ni-a dat pentru voi, ca si vestesc cu
 26 deplinitate cuvēntul lui Dumnezeu; Adică misterul cel ascuns
 26 din toți seculii și din tōte generațiunile, ear acum s'a arătat sânti-
 27 lor lui; Cārora a voit Dumnezeu a li face cunoscut, care *este*
 bogăția gloriei misterului acestuia între ginte, care este Christos
 28 între voi, speranța gloriei; Pre care noi predicăm, îndemnând
 pre tot omul, și învățând pre tot omul în tōtă înțelegciunea;
 29 ca si presint pre tot omul perfect în Christos. Spre acesta
 mă și ostenesec, luptându-me prin puterea lui care lucrează pu-
 teric prin mine.

CAP. II—IV.

*Treasure de înțelepciune în Iisus Christos. Învățători mincinoși, în-
demnare la pietate și la urmarea datoriiilor casnice. Despre stăru-
ință în rugăciune. Salutări.*

Căci voiesc să știți cât de mare luptă susțin pentru voi, și
1 pentru cei din Laodicea, și pentru aceia cari nu au vă-
2 dut fața mea în corp; Ca să se mângăie animile lor, unite
3 cîineea înțelegerii, spre cunosciunța misterului lui Dumnezeu, și
4 a Părintelui și a lui Christos; În care sunt ascunse toate te-
5 surile înțelepciunii și ale cunoștinței. Și acesta ăic, ca ni-
6 me și nu vă amăgescă cu cuvinte de înduplecare. Căci de și
7 nu sunt de față cu corpul, dar cu spiritul sunt împreună cu voi,
8 bucurându-mă, și vădînd orînduēla voastră și tăria credinței voștre
9 în Christos. Deci precum ați primit pre Christos Iisus Dom-
10 nul, așa și amblați întrîntul; În rădicinați și edificați fiind
11 întrînsul, și întărîndu-vă în credință, precum v'ați învățat, în-
12 mîntînd în ea cu mulțumită.

Căutați ca să nu vă răpescă cineva prin filosofie, și prin
13 înșelăciune desértă, după tradițiunea omenilor, după elemen-
14 te lunei, și nu după Christos. Căci întrînsul locuesce totă
15 plinitatea dumnezeirii trucesce. Și sunteți deplină întrînsul,
16 care este capul a totă începătoria și puterea. În care sunteți
17 și circumciși cu circumcisiune nefăcută de mîni, în disbrăcarea
18 corpului păcatelor cărnei în circumcisiunea lui Christos. Îngro-
19 pați fiind împreună cu el în botez, în care v'ați și sculat im-
20 preună, prin credință factică a lui Dumnezeu, care 'l-a sculat
21 din morți. Și pre voi, cari erați morți în păcate și în necir-
22 cumcisiunea cărnei voștre, v'a vii-făcut împreună cu dînsul, er-
tăndu-vi toate greșelele; Stergînd înscrisul, cel contra noastră,
1 care fost în comandamente, ceea ce ni era contrariu; și 'l-a luat din
2 mijloc, prionîndu-l pe cruce; Disbrăcînd începătoriile și
3 puterile, 'l-a vedit de față, triumfînd asupra lor prin ea.

Deci nimene și nu vă condemne pentru mîncare seú bêu-
4 tură, seú în privința serbătorei, seú a lunei noue, seú a sãm-
5 betelor: Cari sînt umbră celor viitoare; ear corpul este al lui
6 Christos. Si nu vi răpescă cineva premiul vostru, sub pre-
7 testul umilinței și adorării ângerilor, amblând în cele ce nu
8 le-a vedit, îndeșert îngănfându-se din mintea sa trupescă; Și
9 neștiind Capul, din care tot corpul prin încheieturi și legături
10 primind nutrîmînt și alcătuiindu-se, face crescere după Dumnezeu.

Deci de ați murit împreună cu Christos în privința elemen-
11 telor lunei, de ce primiți comandamente, ca cum ați trăi încă
12 în lume? (Cum sînt: Nu te atinge, nici gusta, nici pipăi.
13 Cari sînt toate spre stricăciune prin întrebuintare:) după ordi-
14

- 23 nile și învățăturile omenilor. Cari într-adevăr au părere de
 înțelepciune în adorarea duple voință și umilință, și în negri-
 jirea corpului, nu cu vre-o onoare spre îndestularea corpului.
- III De v'ați sculat împreună cu Christos, căutați cele de sus,
 2 unde șede Christos d'a dreapta lui Dumnezeu. Căci ați mu-
 3 la cele de sus, *car* nu la cele de pe pământ. Căci ați mu-
 4 rit, și viața voastră este ascunsă cu Christos în Dumnezeu. Când
 se va arăta Christos, viața noastră, atunci și voi împreună cu
 dînsul veți arăta în glorie.
- 5 Drept aceea omoriți membrii vostri cei de pe pământ: dis-
 frânarea, necurăția, patima, pofta cea rea, și avariția, care este
 6 idololatrie; Pentru cari vine mânia lui Dumnezeu preste fii
 7 neascultării; Între cari și voi oare-când ați amblat, când trăiați
 8 într'acelea. Ear acum lepădați toate acestea: mânia, iușimea,
 9 reutatea, hula, cuvântul de rușine din gura voastră. Nu vorbiți
 10 vechiă d'impreună cu faptele lui; Și v'ați îmbrăcat de omul cel
 care se înnoește spre cunoștință, duple imaginea celui ce l-a
 11 creat; Unde nu este nici Ellin, nici Iudeu, circumcis nici ne-
 circumcis, barbar, Scit, serv seû liber, ci Christos toate și în toate.
- 12 Deci îmbrăcați-vă ca nisce aleși ai lui Dumnezeu, sînți și
 iubiți, în inimă de îndurări, în bunătate, în umilință, în blân-
 13 dețe, în îndelungă răbdare; Îngăduind unul pre altul, și er-
 tând unul altuia, de are cineva de a se plânge contra cuiva;
 14 precum și Christos a ertat voue, așa și voi. Ear preste toate
 acestea *îmbrăcați-vă* în dragoste, care este legătura perfecțiunii.
- 15 Și pacea lui Dumnezeu și domnescă în inimile voastre, la care
 sînțeți și chiămați *ca membri* ai unui corp; și fiți mulțumitori.
- 16 Cuvântul lui Christos și locuască în voi cu bogăție în totă
 înțelepciunea; învățându-vă și îndemnându-vă unul pre altul cu
 psalmi, și cu imne, și cu cântări spirituale, cântând cu har în
 17 inimile voastre Domnului. Și ori-ce faceți, cu cuvântul seû cu
 lucrul, *și faceți* toate în numele Domnului Iisus, mulțumind lui
 Dumnezeu și Părintele prin el.
- 18 Femeilor, supuneți-vă bărbaților vostri, precum se cade în
 Domnul.
- 19 Bărbaților, iubiți-vi femeile voastre, și nu vă amăriți asupra lor.
- 20 Copiilor, ascultați pre părinții vostri în toate; căci acesta este
 bine-plăcută Domnului.
- 21 Părinților, nu întăritați pre copiii vostri spre mânia, ca și
 nu se discurageze.
- 22 Servitorilor, ascultați în toate pre domnii vostri cei duple
 corp, nu numai servind la vedere, ca cei ce vor și plăcă ome-
 23 nilor; ci în simplitatea inimii, temându-vă de Dumnezeu; Și
 tot ori-ce faceți, și faceți din suflet, ca Domnului, ear nu

Scind că de la Domnul veți primi resplăti- 24
 re moscenirei, căci serviți Domnului Christos. Ear cel ce 25
 face nedreptate, va primi aceea nedreptate ce a făcut; și nu
 este cântare în fața.

Stăpânilor, ce este cu dreptul, și ce este tocmelă, dați ser- IV
 vitorilor; scind că și voi aveți Domn în ceriū.
 Stărușiți în rugăciune, și priveghiați într'însa cu mulțumită; 2
 Rugându-vă tot-o-dată și pentru noi, ca si ni dischiđe Dumne- 3
 deū ușă pentru cuvânt, ca si vestim misterul lui Christos, pen-
 tru care și sunt în lanțuri; Ca si'l fac cunoscut, precum se 4
 cade a vorbi.

Âmbლაჲ cu înțelepciune cătră cei de afară, rescumpărând 5
 timpul. Cuvântul vostru tot-dea-una si fie cu har, dres cu sare, 6
 ca si scriți cum vi se cade a răspunde fie-căruia.

Tote cele despre mine vi le va spune Tichic, iubitul frate, 7
 și credinciosul servitor, și împreună-serv in Domnul; Pre care 8
 l-am trimis la voi înadins, ca si afle cele despre voi, și si mân-
 găie așimile vōstre; Împreună cu Onesim, credinciosul și iu- 9
 bitul frate, care este d'între voi. Aceia vi vor face cunoscut toate
 cele de aici.

Vă salută pre voi Aristarch cel împreună cu mine legat, și 10
 Marcu nepotul Barnabei, (despre care ați primit mandate si'l
 primiți, de va veni la voi;) Și Iisus ce se chiamă Iust, cari 11
 sūnt din cei circumciși. Acestia singuri sūnt conlucrătorii mei
 pentru împărăția lui Dumnezeu, cari 'mă-au fost de mângăiere.
 Vă salută Epafra, care este d'între voi, servitor al lui Christos, 12
 care in tot timpul se luptă pentru voi in rugăciuni, ca si fiți
 perfecți, și deplinți in totă voea lui Dumnezeu. Căci mărtu- 13
 turisesc de dinsul, că are mult zel pentru voi și pentru cei din
 Laodicea și din Ierapoli. Vă salută Luca, medicul cel iubit, 14
 și Demas.

Salutați pre frații cei din Laodicea, și pre Nimfan, și bi- 15
 serica cea din casa lui. Și când se va ceti această epistolă de 16
 cătră voi, faceți ca si se cetască și in biserica Laodicenilor, și
 ca și voi si cetiți cea din Laodicea. Și diceți lui Archip: 17
 Caută serviciul care ai primit de la Domnul, ca si'l implinesci.

Salutarea cu mâna mea a lui Pavel. Aduceți-vă aminte de 18
 lanțurile mele. Har fie cu voi. Amin.

Cătră Colossenī s'a scris de la Roma și s'a trimis prin Ti-
 chic și Onesim.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

ÎNȚĂLA CĂTRĂ

THESSALONICENII.

CAP. I.

Pavel laudă pre Thessaloniceni pentru statornicia lor în credință.

- 1 Pavel și Silvan și Timotheiū bisericei Thessalonicenilor în
Dumnezeū Părintele și Domnul Iisus Christos: Har fie
voue și pace de la Dumnezeu Părintele nostru, și de la Dom-
nul nostru Iisus Christos.
- 2 Mulțumim lui Dumnezeu în tot timpul pentru voi toți, făcând
- 3 amintire de voi în rugăciunile noastre; Neîncetat amintindu-
ne de lucrul credinței voastre, și ostenéla dragostei, și răbdarea
speranței, în Domnul nostru Iisus Christos, înaintea lui Dum-
4 nezeū și Părintele nostru; Șciind, frați iubiți de Dumnezeu,
- 5 alegerea voastră. Căci evanghelia noastră nu a fost la voi numai
în cuvânt, ci și în putere și în Spiritul Sânt, și cu multă siguranță,
precum și sciți în ce chip ne-am purtat între voi pentru voi.
- 6 Și voi ne-ați imitat pre noi și pre Domnul, primind cuvântul
- 7 în multă strimtorare, cu bucuria Spiritului Sânt: Încât v'ați
făcut exemple tuturor celor ce cred în Macedonia și Achaia.
- 8 Căci de la voi s'a vestit cuvântul Domnului, nu numai în Ma-
cedonia și Achaia, ci și în tot locul s'a făcut cunoscută credința
voastră în Dumnezeu; încât nu avem trebuință să mai vorbim.
- 9 Căci aceia singuri spun de noi, ce fel de intrare am avut la voi,
și cum v'ați întors la Dumnezeu de la idoli, a servi Dumnezeu-
- 10 lui celui viu și adevărat; Și a accepta pre Fiul lui din ceriū,
pre care l-a sculat din morți, adică pre Iisus, care ne mântu-
ește de mânia ce va să fie.

CAP. II, III.

Zelul și disinteresarea apostolului în predicarea evangheliei. Buna credință a Thessalonicenilor. Dragostea și urările lui pentru ei.

- 1 Căci voi singuri sciți, fraților, că intrarea noastră la voi nu
- 2 a fost îndesert. Ci deși mai 'nainte am suferit, și am
fost maltrățați precum sciți în Filippi, am îndrăznit în Dumne-
deul nostru a vorbi cătră voi evanghelia lui Dumnezeu cu multă
- 3 luptă. Căci predicarea noastră nu s'a făcut din înșelăciune, nici
- 4 din intențiuni necurate, nici cu vicleșug; Ci precum ne-am
socotit vrednici de Dumnezeu, ca să ni se încredințeze evan-

celui ce cercă ănimile noastre. Căci nici o-dată nu am între- 5
 bușat cuvinte lingușitoare, precum scriți, nici-un pretecest pen- 6
 tru ararișă; Dumneșeu este martur; Nici nu am căutat laudă 6
 de la ămeni, nici de la voi, nici de la alții; deși am putut si v'e 7
 îngreum ca apostoli ai lui Christos; Ci am fost cu linitate 7
 în meșilocol voștru, precum doica își caută de copiii sei: Așa 8
 dorind de voi, am voit a vi împărtași nu numai evanghelia lui 9
 Dumneșeu, ci încă și suflitele noastre, pentru-că ați fost noue 9
 iubiți. Căci vi aduceți aminte, fraților, de ostenela și truda 10
 noastră, că diua și năptea lucrând, ca si nu îngreum pre cineva 10
 din voi, v'am predicat evanghelia lui Dumneșeu. Voi sūnteți 10
 marturi, și Dumneșeu, cum cu pietate, și cu dreptate, și fără 11
 de prihană ne-am purtat cătră voi cari ați creșut; Precum 11
 singuri scriți cum am îndemnat și am mângăiat pre fie-care din 12
 voi, ca un părinte pre copiii sei; *conjurându-vă*, Ca si ăm- 12
 blași demni de Dumneșeu, care v'a chămat la imperăția și
 gloria lui.

Drept aceea și noi mulțumim lui Dumneșeu neîncetat, că pri- 13
 mind cuvântul lui Dumneșeu, care l-ați audit de la noi, l-ați 13
 primit nu ca cuvântul ămenilor, ci precum este într'adevăr, cu- 13
 vântul lui Dumneșeu, care se și lucrăză în voi cari credeți. 14
 Căci voi, fraților, ați imitat bisericile lui Dumneșeu cari sūnt 14
 în Iudeea în Christos Iisus; căci aceleași ați suferit și voi de 15
 la cei de un neam cu voi, precum și aceia de la Iudei; Cari 15
 au omorit și pre Domnul Iisus și pre profeții lor, și pre noi 15
 ne-au persecutat; și nu plac lui Dumneșeu, și sūnt contrari tu- 16
 turor ămenilor; Cari ne opresc si nu vorbim gintelor ca si 16
 se mântuască, ca si și îndeplinască păcatele lor pururea; și a sosit 16
 asupra lor mânia spre perșare.

Ear noi, fraților, dispărțiți fiind de voi pentru un timp, cu 17
 fața, nu cu ănima, mai mult ne-am silit a vedé fața voștră cu 17
 mare dorință. Pentru aceea am vrut si venim la voi, adică 18
 eu Pavel, și odată și de doue ori; ear Satana ne-a oprit. Căci 19
 care este speranța noastră, séu bucuria, séu cununa laudei? Aă 19
 nu și voi veți fi înaintea Domnului nostru Iisus Christos la ve- 19
 nirea lui? Da, voi sūnteți gloria și bucuria noastră. 20

Drept aceea neputend mai mult răbda, am bine-voit a re- III
 mâné în Athena singuri; Și v'-am trimis pre Timotheiș, 2
 fratele nostru, și servitorul lui Dumneșeu și conlucrătorul nos-
 tru în evanghelia lui Christos, si v'e întărăscă și si v'e sfātuescă 3
 în privrea credinței voștre. Ca nici unul si nu se clătescă 3
 într'aceste strimtorări; căci singuri scriți, că spre acésta sūntem 3
 otăriți. Căci când am fost la voi, v'am đis mai 'nainte, că 4
 vom avé strimtorări; precum s'a și întemplat și scriți. Drept 5

aceea neputând mai mult răbda, V-am trimis și se informeze despre credința voastră, ca nu cumva și vă fi ispitit ispititorul și ostenela noastră și fie inderșert.

- 6 Ear sosind Timotheiū la noi de la voi, și vestindu-ni credința și dragostea voastră, și cum că în tot timpul vă amintiți de noi, dorind a ne vedé pre noi, precum și noi pre voi; De aceea, fraților, ne-am mângaiat de voi în totă strimtorarea și nevoea noastră prin credința voastră. Căci acum trăim noi, dacă 9 stați statornici în Domnul. Căci ce mulțumită vom puté în tórce lui Dumneđeu în privirea voastră, pentru totă bucuria cu care ne bucurăm din cauza voastră înaintea Dumneđeului nostru! 10 Nópcea și diua pré mult rugându-ne, ca si vedem fața voastră, și si indeplinim aceea ce lipsește credinței voștre.
- 11 Ear însuși Dumneđeu și Părintele nostru, și Domnul nostru Iisus Christos, si îndrepteze calea noastră către voi; Și si vă facé Domnul si cresceți și si abundați în dragoste unul către 12 altul, și spre toți, precum și noi spre voi; Ca si se întărescă 13 ânimile voștre în sântire, fiind voi fără prihană înaintea lui Dumneđeu și Părintele nostru, la venirea Domnului nostru Iisus Christos cu toți sântiți sei.

CAP. IV.

Indemnare la sântire. Mângăieri provenite din învierea mortilor.

- 1 Pe lângă acestea, fraților, vă rugăm și vă indemnăm în Domnul Iisus, ca, precum v'ați învățat de la noi, cum se cade si âmblați, și si plăceți lui Dumneđeu, așa si abundați 2 tot mai mult. Căci sciți ce ordinî v'am dat prin Domnul Iisus. 3 Căci acesta este voea lui Dumneđeu: sântirea voastră, si ca si 4 vă feriți de disfrânare; Încât si scie fie-care din voi cum ați 5 pădi vasul în sântire și onóre; Nu în poftă disfrânată, precum și gintele cari nu cunosc pre Dumneđeu. Ca nimene si 6 nu facé nedreptate și si nu înșele pre fratele seu în afaceri; căci Domnul este resbunător de tóte acestea, precum mai înainte v'am đis, și v'am prevenit. Căci Dumneđeu nu ne-a 7 chiămat spre necurăție, ci spre sântire. Drept aceea cel ce 8 deconsideră acestea, nu deconsideră pre om, ci pre Dumneđeu, care ni-a și dat Spiritul cel sânt.
- 9 Ear despre iubirea de frați nu trebuie si vi mai scriu, căci însivé voi sunteți învățați de la Dumneđeu, si iubiți unul pre 10 altul. Și într'adevăr și faceți aceea spre toți frați, cari sunt în totă Macedonia; ear noi vă rugăm, fraților, ca si sporiiți tot mai mult; Și ca si vă siliți a fi linisciți, și si faceți ale 11 voștre, și si lucrați cu mânilor voștre, precum v'am ordonat; 12 Ca si âmblați cu cuviință către cei de afară, și de nimene si nu aveți trebuință.

Ear nu voi, fraților, si fiți in necunoscință despre cei ce 13
 adormit, ca si nu vë intristați, ca și cei-l-alți cari nu au
 speranță. Căci de credem, că Iisus a murit și a înviat, așa 14
 și pre cei adormiți in Iisus îi va aduce Dumnezeu împreună cu
 el. Căci acestea vorbim voue duple cuvântul Domnului, că 15
 noi cei vii, cari vom fi remași până la venirea Domnului, nu
 vom întrece pre cei adormiți; Căci însuși Domnul se va po- 16
 gori din cerii întru strigare, in vócea arhângerului, și in trîm-
 biza lui Dumnezeu; și cei morți in Christos vor învia întâiu;
 Apoi noi cei vii, cari vom fi remași, împreună cu dinșii ne vom 17
 răpi in nori, spre întîmpinarea Domnului in aer; și așa vom fi
 cu Domnul tot-dea-una. Drept aceea mângăiați-vë unii pre 18
 alți cu cuvintele acestea.

CAP. V.

*Îndemnare spre a priveghia și a ne pregăti, acceptând ziua Domnu-
 lui. Învătători și salutări.*

Ear de timp și anotimp, fraților, nu aveți trebuință si vi 1
 scriu. Căci înșivë sciți bine, că ziua Domnului așa va 2
 veni ca un fur nóptea. Căci când vor dice: Pace și siguranță; 3
 atunci fără de veste va veni preste dinșii perđarea, ca și du- 4
 rerea preste cea îngrecată; și nu vor scăpa. Ear voi, fraților, 5
 nu sunteți in întunec, ca si vë apuce acea zi ca un fur. Voi 6
 toți sunteți fi ai luminei, și fi ai zilei; nu sîntem ai nopteii, 7
 nici ai întunerecului. Drept aceea si nu dormim ca și cei-l-alți, 8
 ci si priveghiăm, și si fim treji. Căci cei ce dorm, nóptea 9
 dorm; și cei ce se îmbată, nóptea se îmbată. Ear noi fiind 10
 ai zilei, si fim treji, îmbrăcându-ne in platoșa credinței și a 11
 dragostei, și cu coiful, speranța mântuirii. Căci Dumnezeu 12
 nu ne-a otărit spre mânia, ci spre dobândirea mântuirii, prin 13
 Domnul nostru Iisus Christos, Care a murit pentru noi; ca 14
 ori de priveghiăm, ori de dormim, împreună cu el si trăim. Deci 15
 mângăiați-vë unul pre altul, și edificați unul pre altul, precum 16
 și faceți.

Și vë rugăm, fraților, si recunósceți pre cei ce se ostenesc 12
 între voi, și pre mai marii vostri in Domnul, și pre cei ce vë
 stătuesc. Și si'i pré-prețuiți in dragoste pentru lucrul lor. Și 13
 fiți in pace între voi.

Dar vë rugăm, fraților, îndemnați pre cei fără de orînduélă, 14
 mângăiați pre cei pucini la suflet, sprijiniți pre cei slabi, fiți
 îndelung-răbdători spre toți.

Căutați ca nimene si nu resplătéscă cuiva reu pentru reu; 15
 ci in tot timpul si urmați cele bune, și între voi înșivë și spre toți.

Bucurați-vë tot-dea-una. Rugați-vë neîncetat. In tóte mul- 16—18
 țiimi; căci acesta este voea lui Dumnódeu in Christos Iisus
 pentru voi.

- 19 Nu stingeți Spiritul.
 20 Nu disprețuiți profețiile. Cercetați toate; țineți ceea ce este
 22 bun. Feriți-vă de tot lucrul rău.
 23 Ear însuși Dumnezeu păcii și vă sântescă deplin; și întreg
 spiritul vostru și sufletul și corpul și se pădăscă fără de pri-
 24 hană la venirea Domnului nostru Iisus Christos. Credincios
 este cel ce v'a chemat, care va și face.
 25 Fraților, rugați-vă pentru noi. Salutați pre toți frații cu
 26 sărutare sănă. Vă jur pe Domnul, ca și se cetescă această
 epistolă tuturor fraților sanți.
 28 Harul Domnului nostru Iisus Christos fie cu voi. Amin.
Întăia epistolă către Thessaloniceni s'a scris de la Athena.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

A DOUA CĂTRĂ

THESSALONICENI.

CAP. I.

Indemnare spre pietate și statornicie în întristări.

- 1 Pavel și Silvan și Timotheiū bisericei Thessalonicenilor în
 Dumnezeu, Părintele nostru, și în Domnul Iisus Chris-
 2 tos: Har fie voue și pace de la Dumnezeu Părintele nostru,
 și de la Domnul Iisus Christos.
 3 Sântem datorî a mulțumi lui Dumnezeu în tot timpul pen-
 tru voi, fraților, precum se cade, pentru-că credința voastră
 4 crește foarte, și dragostea fie-căruia d'între voi prisosesc de la
 unul către altul; Încât și noi înșine ne lăudăm în voi în bi-
 5 sericile lui Dumnezeu, pentru răbdarea și credința voastră în
 toate persecuțiunile și strîmtorările, cari suferiți; Carea este
 6 o dovadă a dreptei judecări a lui Dumnezeu, că veți afla
 vrednicii imperăției lui Dumnezeu, pentru care și suferiți. Fînd-
 7 că este cu dreptate la Dumnezeu a face strîmtorare celor
 ce vă strîmtorază; Ear voue celor strîmtorați repaus cu noi,
 8 când se va descoperi Domnul Iisus din ceriū cu ângerii puterei
 sale, Cu vâpae de foc, dând resbunare celor ce nu cunosc pre
 Dumnezeu, nici nu ascultă evanghelia Domnului nostru Iisus
 9 Christos; Cari vor fi pedepsiți cu eterna pierdere de la fața
 10 Domnului, și de la gloria puterei sale; Când va veni și se
 glorifice în sântii sei, și și se facă minunat în toți cei ce au
 creșut, (căci și mărturia noastră între voi s'a creșut,) într-acea di.
 11 Pentru aceea ne și rugăm în tot timpul pentru voi; ca Dum-
 nezeul nostru și vă facă demni chemării sale, și și împlinescă

cu putere în voi totă bună-voința sa, și lucrul credinței; Ca 12
 și se glorifice numele Domnului nostru Iisus Christos în voi, și
 voi în el, după harul Dumnezeuului nostru, și al Domnului Ii-
 sus Christos.

CAP. II.

Caracterul lui Antichrist.

În privința venirii Domnului nostru Iisus Christos, și a reu- 1
 nirei noastre cu dînsul, vî rugăm, fraților, Ca nu degrab 2
 riți, nici clătiți din minte, nici sî nu vî spăimîntați, nici prin spi-
 rit, nici prin cuvînt, nici prin epistolă, ca cum ar fi trimisă de
 la noi, cum că s'ar fi apropiat ziua lui Christos. Si nu vî 3
 amăgescă cineva nici într'un chip; căci *acea și nu va veni*, de
 nu va veni mai întîiu apostasia, și de nu se va ivi omul păca-
 tului, fiul perđărei; Adversariul, cel ce se înalță mai presu- 4
 de tot ce se ădice Dumnezeu și se adorăză, ședînd el în tem-
 plul lui Dumnezeu ca Dumnezeu, arătîndu-se pre sine, că
 el este Dumnezeu.

Au nu vî aduceți aminte, că încă fiind eu la voi, v'am ădis 5
 acestea? Și acum sciți ceea ce opresce, ca si se arete el la 6
 timpul seî. Căci misterii fără-de-legei se lucrăză deja; fără 7
 numai cel ce opresce *va opri* până se va lua din mijloc. Și 8
 atunci se va arăta acel Nelegiuit, pre care Domnul îl va mistui
 cu suflarea gurei sale, și'l va perde cu strălucirea venirii sale;
 Pre acela, a căruia venire este după lucrarea lui Satana cu 9
 totă puterea și cu semne și minuni mincinoase; Și cu totă a- 10
 măgirea nedreptăței în cei peritori; pentru-că nu au primit dra-
 gostea adevărului, ca si se mîntuescă. Pentru aceea li va 11
 trimite Dumnezeu puteri lucrătore de înșelăciune, ca si crêde
 minciunei; Ca si se condemne toți cei ce nu au cređut adevê- 12
 rului, ci au avut plăcere în nedreptate.

Ear noi sîntem datori în tot timpul a mulțumi lui Dumne- 13
 deî despre voi, fraților iubiți de Domnul, că Dumnezeu v'a a-
 les de la început spre mîntuire prin sântirea Spiritului și prin
 credință în adevêr; La care v'a chiămat prin evanghelia nôs- 14
 tră, spre căstigarea gloriei Domnului nostru Iisus Christos.

Drept aceen, fraților, stați statornici, și țineți învêțaturile, 15
 cari v'ați învêțat, ori prin cuvînt ori prin epistola năstră. Ear 16
 însuși Domnul nostru Iisus Christos, și Dumnezeu și Părintele
 nostru, care ne-a iubit, și nă-a dat mângăiere eternă și spe-
 ranță bună din har, Si mângăie ănimile văstre, și si vê 17
 întărescă în tot cuvîntul și lucrul bun.

CAP. III.

Îndemnare de a se ruga pentru progresul evangheliei, și de a se despărți de cei ce au viață neregulară.

- 1 **P**e lângă acesta, fraților, rugați-vă pentru noi, ca cuvântul Domnului să se propage, și să se glorifice, precum
- 2 a ajuns la voi; Și ca să scăpăm de omenii cei rei și vicleni;
- 3 căci credința nu este a tuturor. Ear credincios este Domnul,
- 4 care vă va întări, și vă va păzi de cel rău. Ear avem această
- 5 încredere în Domnul despre voi, că și faceți și veți face cele
- ce vi ordonăm. Ear Domnul să îndrepteze inimile voastre spre
- 6 dragostea lui Dumnezeu și statornicie pentru Christos.
- 7 Ear vi ordonăm, fraților, în numele Domnului nostru Iisus
- Christos, ca să vă feriți de tot fratele ce ambălă fără de orin-
- 8 duelă, și nu după învățătura care a primit de la noi. Căci
- insivă știți, cum vi se cade a ne urma; căci noi nu am ambalat
- 9 fără de orindu-lă între voi; Nici nimeniuia pâinea nu am
- măncat-o gratis, ci cu osteneală și trudă noptea și ziua lucrăm,
- 10 ca să nu îngreuem pre cine-va din voi; Nu că doră nu avem
- dreptul, ci ca să vi dăm pre noi însine esemplu, spre a ne urma.
- 11 Căci și când eram la voi, acesta vi ordonam, că dacă cine-va
- nu voiesce să lucreze, nici să mănance. Căci auzim, că unii
- 12 d'între voi ambălă fără de orindu-lă, nimic nelucrând, ci ames-
- tecându-se în lucrările altora. Ear unora ca acestora ordonăm,
- și-l îndemnăm prin Domnul nostru Iisus Christos, ca cu linisce
- lucrând să-și mănance pâinea lor.
- 13 Ear voi, fraților, să nu vă discurați în a face bine. Ear
- de nu ascultă cineva de cuvântul nostru din această epistolă, să-l
- inseamnați pre acela, și să nu vă însoțiți cu el, ca să se ruși-
- 15 neze. Inse și nu-l socotiți ca pre un inamic, ci să-l îndemnați
- ca pre un frate.
- 16 Ear însuși Domnul păcii să vi dea pace pururea în tot chi-
- pul. Domnul fie cu voi toți.
- 17 Salutare cu mâna mea a lui Pavel, care este semn în totă
- 18 epistola; așa scriu. Harul Domnului nostru Iisus Christos fie
- cu voi toți. Amin.

A doua epistolă către Thessaloniceni s'a scris de la Athena.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

ÎNȚĂIA CĂTRĂ

TIMOTHEIU.

CAP. I.

Circumspecțiune și întrebuițarea de lege. Pavel se dă de exemplu ală milei lui Dumnezeu în evanghelie.

Pavel apostol al lui Iisus Christos, duple ordinul lui Dumne- 1
neșău Mântuitorului nostru, și Domnului Iisus Christos,
speranței noastre; Lui Timotheiū, adevăratului fiū în credință: 2
Har, milă și pace de la Dumnezeu Părintele nostru, și de la
Iisus Christos Domnul nostru.

Precum te-am sfătuit și rămăi în Efes, când mergeam în 3
Macedonia, ca și ordoni unora, ca si nu învețe într'alt chip;
Nici si ia aminte la fabule și la genealogii nefinite, cari nasc 4
dispute mai mult decât dumnezească edificare cea în credință,
așa si faci.

Ear scopul comandamentului este dragostea din inimă cu- 5
rată, și din conștiință bună, și din credință nefăcarnică; De 6
la care unii abătându-se, s'au întors la cuvinte deșerte; Dă- 7
du-se de învățători de lege, ear singuri neîntelegând cele ce
vorbesc, nici despre cele ce dovedesc. Inse scim că legea 8
este bună, de o întrebuițeză cineva legitim. Sciind acesta, 9
că legea nu este dată pentru cel drept, ci pentru cei fără de
lege și nesupuși, pentru impioși și păcătoși, pentru nesânți și
spurcați, pentru ucidători de părinte și ucidători de mamă, pen-
tru ucigași; Pentru disfranați, pentru sodomiți, pentru furi 10
de oameni, pentru mincinoși, pentru cei sperjuri; și pentru ori-
ce alt ceva contrariu învățătorei celei sănătoșe; Duple e- 11
vangelia glorioasă a fericitului Dumnezeu care mi s'a încredințat.

Mulțumesc lui Christos Iisus, Domnului nostru, cel ce m'a 12
întărit, că m'a socotit credincios, otărindu-mă pentru serviciu;
Pre mine, cel ce eram mai 'nainte hulitor și persecutor, și vâ- 13
tămător; ci am fost miluit, pentru-că nesciind o-am făcut în
necredință. Dar prea a abundat harul Domnului nostru în 14
credința și dragostea cea în Christos Iisus. Acesta este cu- 15
vântul credincios și demn de totă primirea: că Christos Iisus
a venit în lume si mântuască pre cei păcătoși, din cari cel
d'întăiu sânt eu. Inse pentru acesta am fost miluit, ca în 16
mine mai întâiu si arete Iisus Christos totă îndelunga răbdare,
ca exemplu celor ce vor si crede într'insul spre viața eternă.

- 17 Ear Regelui etern, celui immortal, celui nevisibil, unuia pre-in-
 18 teleptului Dumnezeu *fie* onore și glorie în seculii seculilor. Amin.
 18 Acest mandat îți recomand, fiule Timotheiule, ca după pro-
 fețiile cari s'au făcut mai înainte despre tine, și te lupți după
 19 dinsele cu luptă bună; Pășind credință și bună conștiință,
 care unui lepădându-o au suferit naufragiu în privirea credin-
 ței, d'între cari este Imeneu și Alesandru; pre cari i-am tră-
 dat Satanei, ca și se învețe și nu hulască.

CAP. II.

*Apostolul îndemnă a se ruga pentru toți oamenii, și recomandă fe-
 meilor modestia.*

- 1 Deci *vă* îndemn, ca mai întâiu de toate și se facă cereri,
 rugăciuni, rugăminți și mijlociri și mulțumite pentru toți
 2 oamenii: Pentru regi, și pentru toți cari sunt în autoritate, ca
 și petrecem viață lină și cu odihnă, în tota pietatea și onesti-
 3 tatea. Căci acesta *este* bine și bine-primit înaintea lui Dum-
 4 nezeu, Mântuitorului nostru; Care voiesce ca toți oamenii să
 5 se mântuiescă, și să vie la cunoștința adevărului. Căci unul
 este Dumnezeu, unul și mijlocitor între Dumnezeu și între oameni,
 6 omul Iisus Christos; Care s'a dat pre sine preț de rescum-
 7 parare pentru toți, marturie pentru timpii sei; Spre care eu
 sunt orinduit predicator și apostol, (dic adevărul în Christos,
 nu mint,) învțător gintelor în credință și în adevăr.
 8 Deci voiesc, ca și se rōge oamenii în tot locul, rădicând mână
 9 sântă, fără de mânie și fără de disputațiune. Asemenea și
 femeile, *rugându-se* cu gătelă modestă, cu respect și cu înțelep-
 cîune, și se orneze, nu cu împleteturi, fie de aur, fie cu măr-
 10 gitare, fie cu vestminte lucșuriōse; Ci (precum se cade fe-
 11 meilor celor ce profesază pietate) cu fapte bune. Femeea să
 12 se învețe în linisce cu tota supunerea; Ear femeii nu dau voe
 13 să învețe, nici a'și stăpâni bărbatul, ci să fie în linisce. Căci A-
 14 dam s'a creat întâiu, apoi Eva. Și Adam nu s'a amăgit, ear
 15 femeea amăgindu-se a călcat comandamentul. Dar se va măn-
 tui prin nascerea de copii, de vor stărui în credință și în dra-
 goste, și în sântire, cu castitate.

CAP. III.

Cualitatea presbiterilor și a diaconilor. Demnitatea bisericii.

- 1 Acesta este cuvânt adevărat: De poftesce cineva episcopie,
 2 bun lucru poftesce. Dar episcopul trebuie să fie fără
 de prihană, bărbat al unei femei, treaz, prudent, cuvinčios, in-
 3 bitor de străini, capabil de a învăța; Nebețiv, nebatăuș, ne-
 4 rău-interesat, blând, nesfaduic, neavar; Bine îngrijindu-se de
 5 casa sa, având copii sei ascultători cu tota modestia. (Căci dacă

CAP. 3, 4.

nu scoi cineva a-și îngriji casa sa, cum va îngriji de biserica lui Dumnezeu? Nu noviciu, ca nu îngânându-se și cadă în cursa diabolului. Ear trebuie să fie și bine-probat de la cei din afară; ca și nu cadă în defaimare și în cursa diabolului. Asemenea și diaconii trebuie să fie modeste, nu dupli în curinte, nu dedați la vin mult, nerăuinteresăți; Pădind miste-riul credinței în conștiință curată. Și acestia întâiu și se cerceteze, după aceea și se diaconescă, fiind fără de prihană. Asemenea și femeile lor trebuie să fie modeste, necalomniatōre. Diaconii și fie bărbați ai unei femei, treze, credincioase în tōte. Căci cei ce di- bine îngrijindu-se de copiii și casele lor. Căci cei ce di- conesc bine, își dobândesc treptă bună, și multă îndrăznělă în credință cea în Christos Iisus.

Acēsta îți scriu, sperând a veni la tine curēnd, Sēu de mă voiți întârđia, și scii cum trebuie să petreci în casa lui Dumneșu, carea este biserica lui Dumnezeu celui viū, stîlp și întărire a adevărului. Și într'adevăr mare este misterul pietății: Dumnezeu s'a arătat în corp, s'a justificat în spirit; s'a rădut de āngerī, s'a predicat gîntelor; s'a cređut în lume, s'a înălțat în glorie.

CAP. IV.

Predicarea unei mari apostasii, și îndemnare la milostivire.

Ear Spiritul vorbesce rostit, cā în timpīi de apoi se vor abate unīi de la credință, luānd aminte la spiritele cele āngelātōre, și la invēțăturile demonilor; Ale celor ce cu fă- cārie vorbesc minciuni, fiind inferați în a lor conștiință; Oprind a se īnsura, și ordonānd a se reținē de bucatele, cari Dumneșu le-a făcut spre gustare cu mulțumitā de cātrā cei ce cred și cunosc adevērul. Cāci tōtā creatura lui Dumnezeu este bună, și nimic nu este de lepădat, care se ia cu mulțumitā; Cāci se sānțește prin cuvēntul lui Dumnezeu și prin rugāciune. De vei aduce aminte frāților de acestea, vei fi bun servitor al lui Iisus Christos, crescut în cuvintele credinței, și ale buneī invēțături, cāreia ai urmat. Ear de fabulele cele profane și bā- besci feresce-te; și deprinde-te māl bine în pietate; Cāci e- sercițiul corporal pucin folosește; ear pietatea este spre tōte de folos, avēnd promisiunea vieței de acum, și a acelei viitōre; Cre- dincios este cuvēntul, și demn de tōtā primire. Cāci spre a- cēsta ne și ostenim, și sūntem defaimați, pentru-cā ne-am īn- credințat în Dumnezeu cel viū, care este Māntuitor tuturor 6- menilor, māl cu semā celor credincioși. Acestea ordonā și in- vēță.

Nimene și nu disprețuēscā tinerețile tale; ci te fă esemplu credincioșilor în cuvēnt, în petrecere, în dragoste, în inspirațiune,

13 in credință, în curățire. Până ce voi veni, ia aminte la ce-
 14 tire, la îndemnare, la învățătură. Nu negligă de darul ce este in-
 tine, care și s'a dat prin profeție cu punerea mânilor prebi-
 15 teriului. Acestea cugetă; într' acestea stăi, ca progresul tău
 16 să fie văderat în toate. Pădesce-te pre tine și învățătura; re-
 măi într'acestea; căci acestea făcând, te vei mântui și pre tine
 și pre cei ce te vor asculta.

CAP. V.

Indemnare în privirea datoriilor de presbiteri, și asupra alegerii lor.

- 1 Si nu înfrunzezi pre cel bătrân, ci' l' îndemni ca pre un
 2 părinte; și pre cei mai tineri ca pre nisce frați; Pre
 cele bătrâne ca pre nisce mame; pre cele tineri ca pre nisce
 surori, cu totă curăția.
- 3 Onoră pre văduve, pre acelea ce sunt într'adevăr văduve.
 4 Ear dacă vre-o văduvă are copii seü nepoți, si se învețe mai
 întâiu a'și face pietate în casa sa, și si respălătescă pre strămoși;
 5 căci acesta este bine și plăcut înaintea lui Dumnezeu. Ear
 cea cu adevărat văduvă și isolată, se încrede în Dumnezeu, și
 6 stăruiesc în rugăciuni și în cereri noptea și ziua. Ear ceea
 7 ce petrece în disfatări, a murit de vie. Acestea ordonă, ca
 8 si fie neprihanite. Ear dacă cineva nu portă grijă de ai sei,
 și mai cu semă de ai casei sale, a renunțat la credință, și este
 mai rău decât un necredincios.
- 9 O văduvă si se considere nu mai pucin de șese-deci de ani,
 10 care a fost femeie unui bărbat; Și este mărturisită de fapte
 bune: de a crescut copii; de a primit străini; de a spălat pi-
 cioarele sântilor; de a ajutat celor strimorați; de a urmat la tot
 11 lucrul bun. Ear de văduve tineri te feresce; căci când se
 12 înferbintă contra lui Christos, vor si se remărite; Trăgându-și
 13 condamnare, pentru-că au lepădat făgăduința cea d'întăiu. Pe
 lângă acesta se deprind a fi leneșe, ămblând din casă în casă;
 și nu numai leneșe, ci și limbute, și curioșe, vorbind cele ce nu
 14 se cade. Drept aceea voiți ca cele tineri si se remărite, si
 nască copii, si conducă case, si nu dea adversarului nici o o-
 15 casiune spre defăimare: Căci unele s'au întors deja în urma
 16 Satanei. Ear de are vre-un credincios seü credinciosă văduve,
 si le ajute, și si nu îngreueze biserica, ca si potă ajuta acelor
 ce sunt cu adevărat văduve.
- 17 Presbiterii cei ce și căută bine de dregătorie, si se învredni-
 cescă de îndoiță onore, mai ales cei ce se ostenesc în cuvânt
 18 și în învățătură; Căci scriptura ăice: Boului ce treeră si nu
 legi gura; și: Vrednic este lucrătorul de plata sa.
- 19 Contra presbiterului nu primi piră, decât numai prin doi seü
 20 trei marturi. Pre cei ce păcătuiesc muștră-ți înaintea tuturor;

ca și cei-l-alți și se tîmă. *Te conjur înaintea lui Dumnezeu și 21*
a Domnului Iisus Christos, și a îngerilor lui celor aleși, ca si pă-
desci acestea fără prejudiciată, nimic făcînd cu părtinire;
 Măile și nu-ți pui pe nimene curînd, nici te face pîrtaș în 22
 păcate străine; pădesce-te pre tine curat. De acum nu mai 23
 bea apă, ci întrebuințază pucin vin pentru stomahul tău, și pen-
 tru desele tale slăbiciuni.
 Păcatele unor ômeni sînt vîderate, conducînd la judicată; 24
 ear ale altora vin în urmă. Asemenea și faptele cele bune 25
 sînt vîderate; și cele ce sînt într'alt chip nu pot a se ascunde.

CAP. VI.

Datoriile servitorilor. Amăgitori. Pericolul și întrebuințarea bogăției.

Căți sînt sclavi sub jug și socote pre domniilor lor demni de 1
 totă onoarea, ca si nu se defaime numele lui Dumnezeu, 2
 nici învătătura. Ear cari au domni credincioși, si nu-ți dis-
 prețescă, pentru-că sînt frați; ci mai mult si li servescă, pen- 3
 tru-că sînt credincioși și iubiți cei ce primesc facerea de bine.
 Acestea învătă și îndemnă.
 De învătă cineva altmîntrelea, și nu convine la cuvintele cele 4
 sănătoase ale Domnului nostru Iisus Christos, și la învătătura
 cea duple pietate; Acela s'a trufit, nesciind nimic, ci este 5
 inclinînd la întrebări și la disputațiuni, din cari se nasce invidia,
 sînda, defaimela, presupurile viclene; Disputela deșerte ale 6
 ômenilor corupți la minte, și lipsiți de adevăr, cari socotesc
 căstig pietatea; de la unii ca acestia depărtăză-te.

Inse pietatea cu indestulare este căstig mare; Căci nimic 7
 nu am adus în lume, și este vîderat, că nici nu putem a scote
 ceva dintr'însa. Inse avînd hrană și îmbrăcăminte, cu acestea 8
 si fim indestulați. Ear cei ce vor si se îmbogățescă cad în 9
 ispită, și în cursă, și în multe poște nebunesci și vătămătoare.
 cari cufundă pre ômeni în peire și perđare. Căci iubirea de 10
 argint este rădăcina tuturor reutăților; care unii rîvnindu-o au
 rătăcit din credință, și s'au încurcat în multe dureri.

Ear tu, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea, și ur- 11
 mează dreptatea, pietatea, credința, dragostea, răbdarea, blân-
 deța. Luptă-te cu lupta cea bună a credinței, apucă-te de 12
 viața cea eternă, la care și esci chîimat, și despre care ai făcut
 bună mărturisire înaintea multor marturi. Îți ordon înaintea 13
 lui Dumnezeu, care viu-face toate, și înaintea lui Christos Iisus,
 care înaintea lui Pontiu Pilat a făcut bună mărturisire; Ca si 14
 pădesci ordinul fără pată și fără prihană, până la venirea Dom-
 nului nostru Iisus Christos; Care în timpii sei o va arăta 15
 cel fericit și singur Puternic, Regele regilor, și Domnul domni-
 lor; Care singur are immortalitate, și locuesce în lumină ne- 16

- apropiată; pre care nimene din ômeni nu l-a vëdut, nici nu pôte a'l vedë; cãruia *sie* onóre şi domnie eternã. Amin.
- 17 Recomandã celor bogaţi in lumea de acum, ca si nu se înalţe cu gândul, nici si nu se încrêde in bogãtica cea nesigurã, ci in Dumnezeuul cel viũ, care ni dã tôte in abundenţã spre indestulare; Ca si facë lucruri bune; ca si fie bogaţi in fapte bune, dãruitori, împãrtãşitori; Agonisindu-şi temelie bunã pentru viitor, ca si capete vieţã cea eternã.
- 20 O Timothee, pãdesce lucrul bun cel incredinţat ţie, depãr-tãndu-te de vorbirile profane şi deşerte şi de controversale sciinţei false, pre care unii profesãndu-o s'aũ abãtut de la credinţã. Har *sie* cu tine. Amin.
- Intãia epistolã cãtrã Timotheiũ s'a scris de la Laodicea, care este Capitalã a Frigiei Pacatiane.*

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL.

A DOUA CÃTRA

TIMOTHEIŢ.

CAP. I.

Dragostea lui Pavel pentru Timotheiũ. Indemnare la stãruinţã.

- 1 Pavel apostol al lui Iisus Christos prin voea lui Dumnezeu, după fugãduinţã vieţei care este in Christos Iisus, Lui
 2 Timotheiũ, iubitului meu fiiu: Har, milã şi pace de la Dumnezeu Pãrintele, şi de la Iisus Christos, Domnul nostru.
- 3 Mulţumesc lui Dumnezeu, cãruia servesc de la strãmoşi, in curatã consciinţã, aşa precum fac amintire neincetãtã de tine
 4 in rugãciunile mele noptea şi ziua; Amintindu-mi de lacrimi tale, doresc si te vëd, ca si më implu de bucurie, Aducându-mi aminte de credinţã cea nefãcãrnicã care este in
 5 tine, care avu loc mai întâiũ in bunica ta Loida, şi in mama ta Evnica, şi sũnt incredinţat cã şi in tine.
- 6 Pentru care causã îţi aduc aminte, ca si reincãldesci darul lui Dumnezeu, care este intru tine prin punerea mâinilor mele.
- 7 Cãci Dumnezeu nu ni-a dat spiritul temerei, ci al puterei, şi al dragostei, şi al minţei sãnãtose.
- 8 Deci nu te ruşina de mãrturisirea Domnului nostru, nici de mine legatul lui; ci suferë impreunã pentru evanghelie după
 9 puterea lui Dumnezeu; Care ne-a mântuit, şi ne-a chiãmat cu chiãmare sãntã, nu după faptele nãstre, ci după a sa propunere, şi după harul, care ni s'a dat in Christos Iisus mai înainte,

Ear acum s'a făcut cunoscut prin ară- 10
 terea Mântuitorului nostru Iisus Christos, care a disființat mörtea,
 și a adus la lumină viața și immortalitatea prin evanghelie;
 La care sunt pus eu predicator și apostol și iuvățător gintelor. 11
 Pentru care cauză sufer și acestea; înse nu mă rușinez; căci 12
 celui cui am creșut, și sunt încredințat, că el poate pădi lucrul
 cel încredințat mie până la jina aceea.
 Tine forma cuvintelor celor sănătose, cari ai audit de la 13
 mine, în credință și în dragostea cea în Christos Iisus. Lu- 14
 crul bun cel încredințat ție si'l pădăsci prin Spiritul cel Sânt
 care locuiește în noi.
 Scii căsă, că toți cei din Asia s'au întors de la mine; d'in- 15
 tre cari este Figel și Ermogen. Dea Domnul milă casei lui 16
 Onesifor; căci de multe ori m'a reîntărit, și nu s'a rușinat de
 lanțul meu: Ci fiind în Roma mai cu silință m'a căutat, și 17
 m'a aflat. Dea-ți lui Domnul, ca si aște milă de la Domnul 18
 în acea di; și cu câte mi-a servit în Efes tu mai bine scii.

CAP. II.

Indemnare către Timotheu de a urmări lucrul dregătoriei sale, suferind cu tărie și îndrăznélă.

Deci tu, fiul meu, fii tare în harul cel în Christos Iisus; 1
 Și cele ce ai audit de la mine în fața multor marturi, 2
 acestea le încredințeză la ômeni credincioși, cari vor fi capabili 3
 a învăța și pre alții. Tu dar suferă ca un bun ostaș al lui 4
 Iisus Christos. Nimene fiind ostaș nu se împlică în lucruri 5
 de ale vieții, ca si placă generalului. Și de se și va lupta 6
 cineva, nu se încununază, de nu se va lupta duple regulă.
 Agricultorul ce se ostenește trebuc mai întâiu si se împărtășescă 7
 din fructe. Înțelege cele ce ție; și dea-ți Domnul înțelegere 8
 în toate.

Adu-ți aminte de Domnul Iisus Christos din semința lui 8
 David, care s'a sculat din morți, duple evanghelia mea; Pen- 9
 tru care sufer până la lanțuri ca un făcător de rele; înse 10
 cuvântul lui Dumnezeu nu se lăgă. Pentru căsă toate 11
 le răbd pentru cei aleși, ca și aceia si dobândescă mântuirea
 care este în Christos Iisus, cu glorie eternă. Credincios este 12
 cuvântul: de am murit împreună cu *dinsul*, vom și via împreună;
 De răbdăm, vom și domni împreună cu *el*; de ne vom 13
 lepăda de *el*, și el se va lepăda de noi; De sântem necre-
 dincioși, el rămâne credincios; a se tăgădui el pre sine nu poate.
 Acestea si li aduci aminte, conjurându-ți înaintea Domnului, 14
 ca si nu se certe în cuvinte spre nici un folos, decât numai
 spre surparea celor ce aud. Silește-te a te înfășăa lui Dum- 15
 neșeu capabil lucrător, care si nu se rușineze, drept împărțind

- 16 cuvântul adevărului. Ear de vorbirile deșerte cele profane
 17 te feresce, căci vor spori spre mai multă impietate. Și cu-
 vântul lor va mânca ca cangrena; d'între cari sunt Imeneu și
 18 Filet; Cari de la adevăr s'au abătut, gîcind că învierea s'a
 făcut deja, și *ast-feliu* restornă credința unora.
 19 Însă temelia cea tare a lui Dumnezeu stă, avînd sigilul a-
 cesta; cunșce Domnul pre cei ce sînt ai lui; și: Si se depar-
 teze de la nedreptate tot cel ce numesce numele lui Christos.
 20 Ear in casă mare nu sînt numai vase de aur și de argint, ci
 și de lemn, și de lut; și unele spre trebuință de cînste, ear
 21 altele spre trebuință de necinste. Decî de se va curăți ci-
 neva de acestea, va fi vas de onoare, sînșit și de bună trebă-
 stăpînului, gătît spre tot lucrul bun.
 22 Fugî și de poftele tîneretelor; și urmază dreptatea, credin-
 23 ța, dragostea și pacea cu cei ce chiamă pre Domnul din ani-
 mă curată. Ear de întrebările cele nebune și inepte te fe-
 24 resce, sciind că nasc certe. Și servitorului Domnului nu i
 se cade să se certe, ci să fie blând către toți, învățător, tole-
 25 rant; Cu blîndeță muștrînd pre adversari; pôte că li va
 26 da Dumnezeu pocăință spre cunoscînța adevărului; Și că
 vor scăpa din cursa diabolului, ca unii ce sînt prinși de dlu-
 sul spre a lui voe.

CAP. III.

Predicarea unei mari corupții de moravuri. Escelînța scripturii.

- 1 Și acésta să știu, că in zilele cele de pe urmă vor veni
 2 timpî cumpliți; Căci vor fi ômenii iubitori de sine, a-
 varî, falnici, trufași, defăimători, neascultători de părinți, ne-
 3 mulțumitori, profani, Fără de dragoste firască. neimpăcați,
 4 calomniatori, neînfrînați, cruși, inimici binelui; Trădători,
 furioși, îngânfați, iubitori de disfătări mai mult decăt iubitori
 5 de Dumnezeu; Avînd forma pietăței, ear puterea ei tăgă-
 6 duindu-o; de acestia te feresce. Căci dintr'acestia sînt cei
 ce se viră prin case, și duc captive femeiuscile cele îngreuețe de
 7 păcate, îpinse de diferite pofte; Cari pururea se învăță, și
 8 nici odată nu pot veni la cunoscînța adevărului. Precum și
 Iannes și Iambres s'au opus lui Moise, așa și acestia se opun
 adevărului, ômenî fiind corupți la minte, reprobăți in credință.
 9 Însă nu vor înainta mai mult; căci nebunia lor va fi cunoscută
 tuturor, precum s'a făcut și *nebunia* aceloră.
 10 Ear tu ai urmat învățătura mea, conduita, dispozițiunea, cre-
 11 dința, îndelunga răbdare, dragostea, îngăduința, Persecuți-
 nile, suferințele, cari m'au întîmpinat în Antiochia, în Iconia, în
 Lистра; ce fel de persecuțiune am răbdât; dar din tôte m'a
 12 scăpat Domnul. Și toți cari voiesc a trăi cu pietate in Chris-

tos Iisus vor fi persecutați. Ear ămăni celi vicleni și ămăgi- 13
 tori vor propăși spre mai rău, ămăgind și ămăgindu-se.
 Ear tu reamă în cele ce te-ai învățat și despre cari te-ai în- 14
 credințat, sciind de la cine te-ai învățat; Și că din copilărie 15
 s-ai sântele scripturi, cari pot și te înțeleptescă spre mântuire
 prin credința cea în Christos Iisus. Tota scriptura este în- 16
 suflata de Dumne-deu, și de folos spre învățătură, spre muștrare,
 spre coregere, spre înțeleptirea cea întru dreptate; Ca omul 17
 lui Dumne-deu si fie deplin, pregătit spre tot lucrul bun.

CAP. IV.

*Datoriile presbiterului. Pavel predice mărtea sa încurând. Încere-
 derea sa în făgăduințele lui Dumne-deu.*

Te conjur drept aceea înaintea lui Dumne-deu și Domnu- 1
 lui Iisus Christos, care va și judice pre vii și morți în
 arătarea sa și imperăția sa: Predică cuvântul, stăruiesce la 2
 timp și fără timp; muștră, certy, îndemny cu totă îndelunga
 răbdare și cu învățătură. Căci va veni timp, când nu vor su- 3
 fery învățatura cea sănătōsă; ci duple poștele lor își vor gră-
 madi învățatori gūdilindu-și audul. Șiși vor întorce audul de 4
 la adever, ear la fabule se vor pleca. Ear tu priveghiezy în 5
 tōte, sufere, fă lucrul evangelistului, împlinesce serviciul tēu.
 Căci me sacrific deja, și timpul dispărțirei mele s'a apro- 6
 piat; Lupta cea bună am făcut, am finit cursul meu, am 7
 pădit credința; De acum imi este păstrată cununa dreptăței, 8
 care imi va da-o Domnul, judicătorul cel drept, în ziua aceea;
 și nu numai mie, ci și tuturor celor ce au iubit venirea lui.
 Silesce-te a veni la mine curēnd; Căci Demas m'a pără- 9 10
 sit, iubind lumea de acum, și s'a dus la Thessalonic; Cresc 11
 la Galația, Tit la Dalmația. Singur Luca este cu mine. Pre
 Marcu luādu-l si'l aduci cu tine; căci imi este de folos pen-
 tru serviciu. Ear pre Tichic l-am trimis la Efes. 12
 Mantaua, care o-am lăsat în Troada la Carp, viind si o a- 13
 duci, și cărțile, mai cu sēmă pergamentele.
 Alesandru arāmarul mī-a făcut multe rele; plătescă-l Dom- 14
 nul duple șaptele lui; De care și tu te pădesce, căci fōrte 15
 s'a opus cnvintelor nōstre.
 La intāia mea apārare nimene nu m'a asistat, ci toți m'aū 16
 părāsit; si nu li se socotescă. Ear Domnul a stātut lāngă 17
 mine, și m'a întārit; ca prin mine predicarea si se împlinescă,
 și ca si o aude tōte gintele; și am scăpat din gura leului. Și 18
 mē va scăpa Domnul de tot lucrul rău, și mē va mātui spre
 impērăția sa cea cerescă; căruia fie glorie în seculi seculi-
 lor. Amin.

Salutați pre Prischilla și pre Achilla, și casa lui Onesifor. 19
 19*

20 Erast a ramas in Corinth; ear pre Trofim l-am lăsat in Melita,
 21 bolnav. Silește-te a veni mai 'nainte de érnă. Te salută
 22 Evbul, și Pud, și Lin, și Claudia și toți frații. Domnul Iisus
 Christos *șie* cu spiritul tău. Harul *șie* cu voi. Amin.
*A doua epistolă către Timotheu, cel întâiu orinduit episcop
 bisericeș Efesenilor, s'a scris de la Roma, când a doua oară a stă-
 tut Pavel înaintea Cezarului Neron.*

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ

T I T.

CAP. I.

*Cum trebuie să se poarte presbiterii bisericilor. Viciuri comune la
 Creteni.*

- 1 Pavel servitor al lui Dumnezeu, și apostol al lui Iisus Chris-
 tos, după credința aleșilor lui Dumnezeu, și după cu-
 2 noștința adevărului, celui după pietate; În speranța vieții
 celei eterne, care o-a făgăduit Dumnezeu, cel ce nu poate minți,
 3 mai 'nainte de seculi eterni; Ear în timpul seii a descoperit
 cuvântul seii prin predicarea, care mi s'a încredințat, după
 4 comandamentul lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru: Lui Tit
 adevăratului meu fiu după credința cea comună: har, milă și
 pace de la Dumnezeu Părintele, și de la Domnul Iisus Chris-
 tos, Mântuitorul nostru.
- 5 Pentru acesta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce
 lipsesc, și să orinduesci presbiteri în fie-care oraș, precum ți-am
 6 ordonat; De este cineva neprihănit, bărbat al unei femei, a-
 vând copii credincioși, cari nu sunt calificați de disfranare, seii
 7 de neascultare. Căci episcopul trebuie să fie neprihănit, ca un
 îngrijitor al lui Dumnezeu; nesumeș, nemânios, nebețiv, nebă-
 8 teus, nerăuinteresat; Ci iubitor de străini, iubitor de bine,
 9 tréz, drept, sânt, înfrânat; Țiindu-se de cuvântul cel credin-
 cios după învățătură, ca să poată prin învățătura cea sănătoasă
 și a sfătui și a înfrunța pre cei ce se opun.
- 10 Căci sunt mulți și neascultători, limbuți și amăgitori, mai
 11 cu sémă cei din circumcisiune; Cărora trebuie a li astupa
 gura, cari restornă întregi case, învățând cele ce nu se cade,
 12 pentru un câștig necuvios. Un profet al lor d'între dinșii a
 dis: Creteni sunt tot-dea-una minciunoși, fére rele, pântece le-
 13 neș. Mărturia această este adevărată. Pentru aceea cărtă-șas-

pu. ca si fie sănătoși in credință; Pentru ca si nu dea lua-
re aminte la fabule iudeesci, și la comandamentele oamenilor,
cari se întorc de la adevăr. Tote *sunt* curate color curăț, 15
car celor necurați și necredincioși nimic nu *este* curat; ci li s'a
păgărit și mintea și conștiința. Ei mărturisesc că știu pre 16
Dumnezeu; ear cu faptele il tăgăduesc, urți fiind și neascu-
tători, și spre tot lucrul bun netrebnici.

CAP. II.

Datorii diverse. Învățătura despre harul lui Dumnezeu.

Ear tu vorbesce cele ce sunt conforme cu învățătura să-
nătosă: Bătrânii si fie treji, moderați, prudenți, sănă- 1
toși in credință, in dragoste, in răbdare. Asemenea și bă- 2
trânele, si aibă conduită cuvenită sântirei: necalomniatore, ne- 3
bețive, învățătore de bine; Ca si învețe pre cele tenele si și 4
iubescă bărbații lor, si și iubescă copiii, Si si fie caste, curate, 5
stătătore in case, bune, supuse bărbaților lor, ca si nu se de- 6
faime cuvântul lui Dumnezeu. Asemenea pre cei teneți in- 7
dămnă-i si fie înfrânați. In tote dându-te pre tine esemplu 8
de fapte bune, arătând in învățătura necorupțiune, serioșitate,
sinceritate, Cuvânt sănătos și neprihănit, ca adversarul si 8
se rușineze, neavând nimic a vorbi rău de voi.

Servitorii si se supue domnilor lor, și si li placă in tote, necontra- 9
dicându-li; Neviclenindu-i, ci arătându-li totă bună-credință, 10
ca si orneze învățătura lui Dumnezeu Mântuitorul nostru in tote.

Căci harul lui Dumnezeu cel mântuitor s'a arătat tuturor 11
oamenilor, Învățându-ne, ca renunțând la impietate și poștele 12
cele lumesci, si trăim discepti, cu dreptate și cu pietate in
lumea de acum; Aceptând fericita speranță și arătarea glo- 13
riosă a marelui Dumnezeu și a Mântuitorului nostru Iisus Christos;
Care s'a dat pre sine pentru noi, ca si ne scape de totă ne- 14
dreptatea, și si și curățescă luiși popor propriu, zelos de fapte
bune. Acestea vorbesce, și sfătuiesce, și muștră cu totă auto- 15
ritate. Nimene si nu te disprețuiescă.

CAP. III.

*Supunere la autorități. Mila lui Dumnezeu in Iisus Christos, și
faptele bune.*

Adu-li aminte si se supue guvernelor și autorităților, si le 1
asculte, si fie gata spre tot lucrul bun; Pre nimene 2
si nu defaime, si nu fie sfadnici, ci lini, arătând totă blândețe
cătră toți oamenii. Căci eram si noi ore-când fără de minte, 3
neascultători, rătăcind, sclavi fiind feliuritelor poște și disfătări,
trăind in reutate și invidie, urți fiind, și urind unuul pre altul.
Ear după ce s'a arătat bunătatea și iubirea de oameni a lui 4

- 5 Dumneđeu, Mântuitorul nostru; Ne-a mântuit el, nu pentru
lucrurile cele cu dreptate cari am făcut noi, ci după a lui mi-
6 lă, prin baea renascerei și a înnoierii Spiritului Sânt; Pre
care l-a vârsat preste noi în abundență prin Iisus Christos,
7 Mântuitorul nostru; Ca îndreptându-ne prin harul lui, și sim
moscenitori ai vieții eterne după speranță.
8 Credincios este cuvântul, și pentru acestea voiesc și adevē-
rez, ca cei ce au cređut lui Dumneđeu și se îngrijesc și facē
9 fapte bune. Acestea sânt bune și de folos ȃmenilor. Ear de
întrebările cele nebune, și de genealogii, și de certe și dispu-
tațiunii despre lege, feresce-te; căci sânt nefolositoare și deserte.
10 De omul eretic după una și a doua sfătuire dispărtesce-te;
11 Sciind că unul ca acesta este abătut, și pēcătuesce, condamnat
fiind de sine însuși.
12 Când voiți trimite pre Arteman la tine, seú pre Tichic, si-
lesce-te și vii la mine în Nicopoli; căci 'mi-am propus și ernes
13 acolo. Pre Zina legistul și pre Apolos degrab s'î trimiți, ca
14 nimic și nu li lipsescă. Și si se învețe și ai noștri și facē
15 fapte bune spre trebuințele necesare, ca și nu fie nefructiferi. Te
salută pre tine toți cei ce sânt cu mine. Salută pre cei ce ne
iubesc în credință. Harul fie cu voi toți. Amin.
*Cătră Tit, cel întâiu orînduit episcop bisericei Cretenilor, s'a
scris de la Nicopoli, oraș al Macedoniei.*

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ

FILEMON.

CAP. I.

*Pavel rogă pre Filemon si erte pre Onesim, servitorul seú, și cu in-
bire s'îl primescă earăși.*

- 1 Pavel legat al lui Iisus Christos, și Timotheiú fratele, lui
2 Filemon iubitului, și conlucrătorului nostru; Și Apiei
celei iubite, și lui Archip conluptătorului nostru, și bisericei ce-
3 lei din casa ta: Har fie voue și pace de la Dumneđeu, Pa-
rintele nostru, și de la Domnul Iisus Christos.
4 Mulțumesc Dumneđeului meú, în tot timpul făcând amintire
5 de tine în rugăciunile mele; Auđind de dragostea și credința
6 ta cătră Domnul Iisus și cătră toți sântii; Ca credința ta
comună cu a noastră si se facē lucrătoare în cunoștința de tot
7 binele ce este între voi în Christos Iisus. Căci mare bucurie

și mângâiere avem în dragostea ta, fiind-că animile sântilor s'au
reîntărit prin tine, frate.

Pentru aceea, deși în Christos ași fi putut foarte îndrăzni, 8
și-ți ordon ceea ce se cuvine, Cu toate acestea mai bine te 9
rog din dragoste, un asemenea fiind ca Pavel bătrân, ear a-
cum și legat al lui Iisus Christos. Te rog pentru fiul meu 10
Onesim, pre care 'l-am născut în lanțurile mele; Care ôre- 11
când era ție neutil, ear acum și ție și mie pre util, pe care 'l-am
și trimis înapoi. Decî primesce-'l pre el, adică pre ânima mea. 12

Pre acesta vrem s'il țiiu la mine, ca în locul tău și-mi ajute în 13
lanțurile evangheliei; Dar fără voea ta nimic nu am voit și 14
fac, ca fapta ta cea bună și nu fie ca din silă ci de voe. Căci 15
pote pentru acesta s'a depărtat pe un timp, ca în etern și'l
aibi; De acum dar și nu'l mai consideri ca un serv, ci mai 16

pe sus de serv, frate iubit, ceea ce mai cu seamă el este mie, și
cu atât mai mult ție, și duple corp și în Domnul. Căci de 17
mă socotesci sociu, primesce-'l pre dinsul ca pre mine. Ear de 18
te-a nedreptătit în ceva, s'eu îți este dator, aceea mie și o so-
cotesci; Eu Pavel am scris cu mâna mea, eu voiți plăti; 19
ca și nu-ți dic, că și tu însuși imi esci dator. Da, frate, eu 20
și mă bucur de tine în Domnul; liniscesce ânima mea în Dom-
nul. Acesta am scris ție, încredându-mă în ascultarea ta, sciind 21
că vei face și mai mult decât dic. Tot-o-dată gătesce-'mi și 22
gazdă, căci sper că prin rugăciunile vâstre voiți fi dăruit voue.

Te salută pre tine Epafra cel împreună cu mine legat în 23
Christos Iisus; Marcu, Aristarch, Demas, Luca conlucrători 24
mei. Harul Domnului nostru Iisus Christos fie cu spiritul vos- 25
tru. Amin.

Cătră Filemon s'a scris de la Roma și s'a trimis prin ser-
vul Onesim.

EPISTOLA APOSTOLULUI PAVEL

CĂTRĂ

FILEMON

CAP. I, II.

*Iisus Christos, Fiul lui Dumnezeu, înălțat mai pe sus de îngeri și
de toate creaturile. Îndemnare de a primi învătătura lui Iisus Chris-
tos, carele a venit spre a ne mântui.*

În multe părți și în diverse moduri vorbind Dumnezeu 1
de demult cătră părinți prin profeți, în zilele acestea 2
mai de pe urmă ni-a vorbit prin Fiul, Pre care 'l-a pus 2
moscenitor tuturor, prin care a făcut și seculii; Care fiind 3

strălucirea gloriei, și imaginea ființei lui, și purtând toate cu cuvântul puterii sale, făcând prin sine inuși curățirea păcatelor noastre, a ședut de-a-drépta maiestăței în înălțimi: Cu atât mai bun făcându-se decât ângerii, cu cât a moscenit nume mai escelinte decât dinșii.

5 Căci căruia din ângeri a ăis când-va: Fiul meu ești tu, eu
astă-ăli te-am născut? și earăși: Eu voi fi lui Părinte, și acela
6 va fi mie Fiul. Și earăși, când duce pre cel întâi-născut în
7 lume, ăice: Și si se închine lui toți ângeri lui Dumnezeu. Și
în privirea ângerilor ăice: Cel ce face pre ângeri și spirite,
8 și pre servi și pară de foc. Ear cătră Fiul ăice: Tronul tău,
Dumnezeule, este în seculii seculilor; scepstrul dreptăței este scep-
9 trul împărăției tale. Iubit-ai dreptatea, și ai urit fără-de-le-
gea; pentru aceea te-a uns pre tine Dumnezeu, Dumnezeul tău,
10 cu eleul bucuriei mai mult decât pre socii tăi. Și: La in-
put tu, Dămine, ai întemeiat pământul, și lucrurile mâinilor tale
11 sânt cerșurile; Acelea se vor perde, ear tu rămăi, și toate ca
12 un vestmânt se vor învechi; Și ca o îmbrăcăminte le vei înă-
șura, și se vor schimba; ear tu același ești, și anii tăi nu se
vor fini.

13 Ear căruia d'între ângeri a ăis când-va: Șezi de-a-drépta
mea, până când voi pune pre inimiciii tăi așternut piciorilor
14 tale? Aă nu toți sânt spirite servitoare, cari se trimit spre
serviciu pentru cei ce vor si moscenescă mântuirea?

II Pentru aceea ni se cade mai mult si luăm aminte la cele
2 ce s'au audit, ca nu când-va si ne alunecăm. Căci de
a fost sigur cuvântul ce s'a vorbit prin ângeri, și totă abaterea și ne-
3 ascultarea a primit dréptă resplătire, Cum vom scăpa noi,
negligind o ast-feliu de mântuire? care luând incepere a se vesti
4 de la Domnul, ni s'a adevărit prin cei ce l-au audit; Împreună
mărturisind Dumnezeu cu semne, și cu minuni, și cu feliurite
puteri, și cu împărășiri de ale Spiritului Sânt, dupre voea sa.
5 Căci nu ângerilor a supus Dumnezeu lumca cea viitoare, des-
6 pre care vorbim; Ci a mărturisit ôre-cine unde-va, ăicând:
Ce este omul, căl amintesci, séu fiul omului, căl cercetezi?
7 L-ai micșorat puțin ceva decât ângeri; l-ai incununat cu glorie
8 și cu onóre, și l-ai pus preste lucrurile mâinilor tale; Tote
le-ai supus sub piciorole lui. Și dacă i-a supus toate, nimic nu
a lăsat lui nesupus. Inse acum încă nu vedem supuse lui toate.
9 Ear pre Iisus cel micșorat puțin ceva decât ângeri il vedem
incununat cu glorie și cu onóre, pentru suferirea morței; ca el
10 prin harul lui Dumnezeu si gaste môte pentru toți. Căci se
cădea aceluia pentru care sânt toate, și prin care sânt toate. a-
ducând mulți fii la glorie, si facé pre autorul mântuirii lor per-
fect prin suferinși.

Căci cel ce sântesce și cei ce se sântesc *sunt* toți dintru- 11
 nul; pentru care cauză nu se rușinează a-ți numi frați; *Vișând:*
 Anunța-voi numele tău fraților mei; în medlocul adunării te 12
 voi lăuda. Și earăși: Eu voi pune încrederea mea într-un- 13
 sul. Și earăși: Eca eu și copiii, cari mi-a dat Dumnezeu. Deci 14
 fiind-că copiii sunt părtași cărnei și sângelui, și el de aseme-
 ne a participat la aceleși, ca prin moarte și disfințeze pre cel 15
 ce are stăpânirea morții, adică pre diabolul; Și si elibereze
 pre cei ce prin frica morții în totă viața erau supuși servitutei.
 Căci de sigur pre ângerii nu a luat pentru sine; ci semînța lui 16
 Abraham a luat. Pentru aceea trebuia în toțe a se asemăna 17
 fraților, ca si fie milostiv și credincios archiereu în cele ce *sunt*
 cătră Dumnezeu, spre a face împăcare pentru păcatele popo-
 rului. Căci în ceea ce a suferit însuși fiind ispitit, pôte si 18
 ajute și celor ce se ispitesc.

CAP. III—VI.

Despre ascultarea ce datorim lui Iisus Christos. Superioritatea lui Iisus Christos asupra lui Moise. Despre participarea la repausul lui Dumnezeu, și despre puterea cuvîntului. Prevenția lui Iisus Christos de la Dumnezeu. Despre pericolul de a părăsi credința. Speranța creștină.

Pentru aceea, frați sânti, părtași chîmării celei ceresci, 1
 priviți pre Apostolul și Archiereul mărturisirei noastre,
 pre Iisus Christos; Care era credincios celui ce l-a orînduit, 2
 precum și Moise în totă casa lui. Acesta s'a socotit demn de 3
 mai multă onoare decăt Moise, cu cât are mai mult onoare cel
 ce a zidit casa decăt casa. Căci totă casa se zidesce de ci- 4
 neva, ear cel ce a zidit toțe *este* Dumnezeu. Moise adevăr a 5
 fost credincios în totă casa lui Dumnezeu ca serv, spre mărtu-
 ria celor ce erau si se vorbescă. Ear Christos ca un fiu 6
 în casa sa, a căruia casă sîntem noi, dacă vom ține neclătit
 până la finit îndrăznéla și fala speranței.

Drept aceea, precum dice Spiritul Sânt: Astă-ți, de veți auzi 7
 voce mea, Nu vi învîrtoșiți ânimile văstre, ca și în întări- 8
 tare, în ziua ispitei în pustie; Unde m'au ispitit părinții vos- 9
 tri. m'au cercat, și au vădut lucrurile mele patru-deci de ani.
 Pentru aceea m'am îndignat asupra generațiunei acesteia, și am 10
 dis: Pururea se rătăcesc cu ânima, și nu au cunoscut căile mele;
 Incăt m'am jurat în mâniea mea, că nu vor intra în repausul 11
 meu. Socotiți, fraților, ca si nu fie când-va în vre-unul din voi 12
 ânimă viclenă de necredință, care si se depărteze de la Dum-
 neșeu cel viu. Ci indemnăți-vă unul pre altul în toțe zilele, 13
 până ce se dice astă-ți, ca si nu se impetrăscă cineva d'intre
 voi cu înșelăciunea păcatului. Căci ne-am facut părtași lui 14

- Christos, dacă ținem începutul încrederii noastre până în finit
 15 neclătit; De vreme ce se dice: Astă-ți de vești auzi vocea
 16 sa, nu v^o impetriti^{ți} ânimile v^ostre, ca și în întăritare. Căci
 unii auzind l-au amărit; dar nu toți cari au eșit din Egipt cu
 17 Moise. Și asupra cărora s'a indignat patru-deci de ani? au
 nu asupra celor ce au păcătuit, ale cărora corpurile au căd^{ut}
 18 în pustie? Și cărora s'a jurat, ca si nu între în repausul lui,
 19 decât numai celor ce nu au cre^șut? Vedem dar că nu au
 putut si între din cauza necredinței.
- IV Deci si ne temem ca nu cumva, av^{ând} promisiune de a în-
 2 tra în repausul lui, si se soc^ote cineva lipsit de dinsa. Căci
 și noi avem promisiune ca și aceia; înse nu a folosit pre a-
 cea cuv^{ânt}ul cel vestit, nefiind amestecat cu credința celor ce
 3 au auzit. Căci numai dacă am cre^șut, întrăm noi în repaus,
 precum a dis: M'am jurat în mâniea mea, de vor intra în repaus,
 4 rile. Căci a dis ôre unde de ziua a șaptea ast-feli: Și s'a
 repausat Dumnezeu în ziua a șaptea de t^ote lucrurile sale.
 5 Și într'acest loc earăși: De vor intra în repausul meu. Deci
 fiind-că remăne ca ôre-cari si între în el: și aceia cărora mai
 'nainte li s'a vestit din cauza necredinței nu au intrat,—
- 7 Earăși după atăta timp ôtăresce o di, dîcînd în David:
 Astă-ți de vești auzi v^ocea lui, nu v^o impetriti^{ți} ânimile v^ostre.
 8 Căci dacă Iosua li-ar fi dat repaus, nu ar fi vorbit după acestea
 9 de altă di. Drept aceea remăne repaus pentru poporul lui
 10 Dumnezeu. Căci cel ce a intrat în repausul lui, și acela s'a
 repausat de lucrurile sale, precum Dumnezeu de ale sale.—
- 11 Deci si ne silim a intra într'acel repaus, ca si nu că^șe ci-
 12 neva dupre același esemplu al neascultărei. Căci cuv^{ânt}ul lui
 Dumnezeu este viu și puternic, și mai ascuțit decât ori-ce sabie
 cu doi tășuri, și pătrunde până ce disparte sufletul și spiritul,
 13 înimeii. Și nu este nici o creatură ascunsă înaintea lui, ci
 t^ote s^înt g^ole și descoperite înaintea ochilor celui cărui avem
 a da s^îmă.
- 14 Drept aceea av^{ând} archiereu mare, care a străbătut coriurile,
 15 pre Iisus, Fiul lui Dumnezeu, si ținem mărturisirea. Căci nu
 avem archiereu, care si nu p^otă compătimi cu neputințele noastre;
 16 ci pre unul ispitit în t^ote ca și noi, înse fără de păcat. Si ne
 apropiăm dar cu îndrăsn^ăla la tronul harului, ca si luăm milă,
 și si aflăm har spre ajutor la ocaziune,
- V Căci tot archiereul luându-se d'între ômenii, se orînduea^{se}
 2 pentru ômenii în cele ce s^înt ale lui Dumnezeu, ca si
 ofer^ăscă daruri și sacrificii pentru păcate: Care si p^otă com-
 pătimi cu cei ignoranți și rătăciți, fiind-că și el este cuprins

de neputință. Și pentru acesta trebuie, precum pentru popor, 3
 așa și pentru sine și oferescă pentru păcate. Și nimene nu și 4
 la luiși onorea acesta, ci cel chemat de Dumnezeu, cum era
 Aaron. Așa și Christos nu și-a luat sieși onore de a fi ar- 5
 chiereu, ci o-a primit de la cel ce a vorbit către dînsul: Fiul
 meu ești tu, eu astăzi te-am născut. Precum și într'alt loc 6
 zice: Tu ești preut în etern duple ordinea lui Melchisedec.
 Căci în zilele, când a fost în corp, oferind rugăciuni și ru- 7
 găminți cu strigare tare și cu lacrimi către cel ce putea a-l
 mântui de moarte, și eliberat fiind de temere; Măcar că era 8
 fiu, s'a învățat ascultarea din cele ce a suferit; Și așa per- 9
 fecționându-se, s'a făcut tuturor celor ce-l ascultă autor de măn-
 tuire eternă; Numit fiind de Dumnezeu arhieru duple or- 10
 dinea lui Melchisedec; Despre care mult avem a vorbi și greu 11
 de explicat, fiind-că sînteți tîrziu la auz.

Căci voi, când duple timp trebuie să fiți învățatori, vă tre- 12
 buesc înșivă să vă învățați cari sînt cele d'antăie elemente ale
 cuvîntului lui Dumnezeu; și ați devenit a vă necesitate de 13
 lapte, ear nu de nutriment virtos. Căci tot cel ce se nutrește
 cu lapte nu înțelege cuvîntul dreptăței, căci este prunc. Ear 14
 pentru cei de etate deplină este un nutriment virtos, cari prin
 multă deprindere și-au exercitat simțirile, spre a distinge bi-
 nele de rău.

Pentru aceea lăsând elementele învățătorei lui Christos, și VI
 propășim spre perfecțiune; nu earăși puind temelie a po- 2
 căinței din lucruri moarte, și a credinței în Dumnezeu; A în-
 vătăreii botezurilor, și a punerii mînilor și a învierii morților,
 și a judecăței celei eterne. Și acesta vom face, de va permite 3
 Dumnezeu. Căci este imposibil, ca cei ce odată s'au luminat, 4
 și au gustat darul cel ceresc, și s'au făcut părtași Spiritului
 Sânt, Și au gustat cuvîntul cel bun al lui Dumnezeu, și puterile 5
 seculului celui viitor; De vor căde, ca earăși si se înnoescă 6
 spre pocăință; fiind-că a doua oră crucifică loruși pre Fiul
 lui Dumnezeu, și'l espun la batjocorire.

Căci pămîntul care se adapă de ploaie ce vine de multe ori 7
 asupra sa, și produce érbă de trebă acelora pentru cari se lu-
 crează, primesce bine-cuvîntare de la Dumnezeu; Ear care 8
 aduce din sine spină și ciulină este netrebnic și aпроpe de blestem,
 al cărora finit este arsura.

Înse sîntem incredințați despre voi, iubiților, de cele mai 9
 bune și cari se țin de mîntuire, deși vorbim așa. Căci Dum- 10
 nezeu nu este nedrept, si uita lucrul vostru și ostenela dragostei,
 carea ați arătat pentru numele lui, servind sântilor, și mai 11
 înainte și acum. Ear dorim ca fie-care din voi să arete a-
 căstași silință spre deplină siguranță a speranței până în finit;

- 12 Ca si nu fii leneși, ci următorii celor ce prin credință și prin
 13 răbdare moscenesc promisiunile. Căci Dumnezeuși promisiune
 14 s'a jurat pe sineși, Dicend: Cu adevărat te voi bina mare,
 15 vânta și te voi înmulți foarte. Și așa acceptând cu răbdare,
 16 a dobândit promisiunea. Omenii în adevăr se jură pe cel mai
 17 verite. Pentru care, vrând Dumnezeuși si arete mai bine mo-
 18 scenitorilor promisiunei neschimbarea voci sale, a pus la meșloc
 19 jurământul; Ca prin doue lucruri nemutabile, în cari era
 20 imposibil si minț Dumnezeuși, si avem noi tare mângăiere, cari
 19 avem adăpost a apuca speranța cea pusă înaintea noastră; Ca-
 rea o avem ca o ancoră a sufletului, sigură și tare, și care
 20 intră din cele în intru după catapetasmă; Ude înainte-mer-
 gător pentru noi a intrat, adică Iisus, făcut archiereu în etern
 duple ordinea lui Melchisedec.

CAP. VII - X.

Comparatiunea lui Iisus Christos și a preuției lui cu Melchisedec, și cu preuția lui Levi. Cele doue așezăminte. Cortul și sacrificiile legii tipii ai bunurilor viitoare. Răscumpărarea făcută de Christos odată pentru tot-dea-una.

- 1 Căci acest Melchisedec, regele Salemului, preutul lui Dum-
 neșeu celui pré-inalt, care a întimpinat pre Abraam,
 când s'a întors acesta de la tăierea regilor, și l'a bine-cuvântat;
 2 Căruia Abraam i-a și dat deciuélă din toate; al căruia nume
 însemnéză mai întâiu regele dreptăței, ear apoi a fost regele
 3 Salemului, care este rege al păcei; Fără părinte, fără mamă,
 fără genealogie, neavând nici început șilelor, nici finit vieței;
 aseménat fiind Fiului lui Dumnezeuși, remâne preut pururea.
 4 Vedeși dar cât de mare a fost acesta, căruia și patriarcul
 5 Abraam i-a dat deciuélă din prédă! Adevăr cei din fiii lui
 Levi, cari primesc preuția, au pentru sine ordin si la deciuélă
 de la popor duple lege, adică de la frații lor, măcar că și a-
 6 cea au eșit din cōpșele lui Abraam; Ear cel ce nu se trăgea
 de la dînșii a luat deciuélă de la Abraam, și a bine-cuvântat
 7 pre cel ce avea promisiunile. Și fără de contrașicere cel mai
 mic se bine-cuvântéză de cel mai mare.
 8 Și aici omenii cei muritori iau deciuiele, ear acolo el le ia,
 9 de care se mărturisesce că este viu. Și în scurt, și Levi, care
 10 ia deciuélă, a dat deciuélă prin Abraam. Căci încă în cōp-
 șele părintelui seș era, când l'a întimpinat Melchisedec.
 11 Deci de ar fi fost perfecțiune prin preuția Levitică, (caci
 sub aceea poporul a primit legea,) pentru ce mai era trebuință,
 si se rădicesc alt preut duple ordinea lui Melchisedec, și si nu sș

dică după ordinea lui Aaron? Căci schimbându-se preuția, 12
de necesitate se schimbă și legea. Căci acesta, de care se 13
dică acestea, este de altă seminție, din care nimene a funcțio-
nat la altar. Căci învederat este, că din Iuda a răsărit Dom- 14
nul nostru, despre care seminție Moise nu a vorbit nimic de
preuție. Și încă cu mult mai învederat este, fiind-că după 15
asemenarea lui Melchisedec se rădăcă alt preut, Care nu s'a 16
făcut după legea unui comandament trupeș, ci după puterea
unei vieți nemărginite. Căci mărturisesc scriptura: Tu ești 17
preut în etern după ordinea lui Melchisedec.

Căci disființarea unui comandament, care mai înainte a fost, 18
se face pentru slăbiciunea și nefolosul ei. Căci legea nu a făcut 19
nimic perfect, ci este introducerea unei mai bune speranțe, prin
care ne apropiăm de Dumnezeu. Și pe cât nu fără de jură- 20
ment s'a făcut preut; (Căci aceia fără de jurământ se făceau 21
preuți; ear acesta cu jurământ prin cel ce a dăș cătră dînsul:
Juratu-s'a Domnul, și nu se va căi: Tu ești preut în etern du-
pre ordinea lui Melchisedec); Cu atăta s'a făcut Iisus garan- 22
tul unui aședământ mai bun.

Aceia mai mulți erau preuți, pentru-că din cauza morței nu 23
puteau rămâne; Ear acesta, pentru-că rămâne în etern, are 24
preuție neîncălcată. Pentru aceea poate și a mântui cu depi- 25
nitare pre cei ce vin prin el la Dumnezeu, pururea trăind si
mijlocescă pentru dînșii.

Căci un asemenea archiereu ni se cuvine, care este sănt, ino- 26
cent, fără de pată, separat de cei păcătoși, și mai înalt decât
ceriurile; Care nu are trebuință în toate zilele, ca acei ar- 27
chiere, a oferi sacrificii mai întâiu pentru păcatele sale, și
apoi pentru ale poporului; căci acesta o-a făcut odată, oferindu-
se pre sine. Căci legea orînduesce pre ômeni archierei cari 28
au neputinți; ear cuvîntul jurământului, celui ce a fost în urma
legei, pune pre Fiul, care este perfecționat în etern.

Ear suma celor dîse este: Avem un asemenea archiereu, VIII
care s'a aședat d'a drepta tronului majestăței în ceriuri;
Servitor sântelor și cortului celui adevărat, care l-a înfipt Dom- 2
nul și nu omul.

Căci tot archiereul s'a orînduit si oferescă daruri și sacri- 3
ficii; pentru aceea este necesar ca și acesta si aibă ceva de
oferit. Căci de ar fi pe pămînt, nu ar fi preut, fiind că sînt 4
preuți ce oferesc daruri după lege; Cari servesc chipulul 5
și umbrei celor ceresci, precum s'a vestit lui Moise, când vrea
si face cortul; căci, veđi, dice, ca si faci toate după chipul care
și s'a arătat în munte. Ear acum a dobândit un serviciu mai 6
superior, cu cât este mijlocitorul unui mai bun aședământ, care
este stabilit cu mai bune promisiuni.

- 7 Căci cel întâiu *aședământ* de ar fi fost fără de prihană, nu
 8 s'ar fi cerut loc pentru un al doilea; Dar muștrându-îi *dice*:
 9 Eca vin *șile*, *dice* Domnul, când voi face *aședământ* nou cu
 10 casa lui Israel și cu casa lui Iuda; Nu după *aședământul*,
 11 care am făcut cu părinții lor în ziua, când i-am apucat de
 12 mână si'i scot din pământul Egiptului; pentru că ei nu au
 13 ramas în *aședământul* meu, și eu i-am părăsit, *dice* Domnul.
 14 Căci acesta este *aședământul* care voi face cu casa lui Israel
 15 după acele *șile*, *dice* Domnul: Voi pune legile mele în cuge-
 16 tul lor, și le voi scrie în inimile lor; și voi fi lor Dumne-
 17 deu, și ei vor fi mie popor; Și nu va mai învăța fie-care pre
 18 aproapele său, și fie-care pre fratele său, *dicând*: Cunoște pre
 19 Domnul; căci toți mă vor cunoște de la cel mic până la cel
 20 mare. Căci voi fi milostiv nedreptăților lor, și păcatele lor
 21 și fără-de-legile lor nu le voi mai aminti. *Dicând*: Un nou
 22 *aședământ*, a învechit pre cel d'întăiu. Ear ce se învechiesce și
 23 îmbătrânește este aproape de peire.

IX
 2 Deci și cel întâiu *aședământ* avea reguli de serviciu, și
 3 sanctuariu pământesc. Căci s'a format un cort; și în
 4 partea d'întăiu era sfecnicul, și masa, și pânile de punere ina-
 5 inte; care se numesc santele. Ear după a doua perdea cor-
 6 tul cel ce se cheama: Santele sântelor; Care avea tămăditore
 7 de aur, și arca *aședământului*, ferecată preste tot cu aur, în
 8 care era vasul cel de aur, care avea manna, și toéglul lui Aaron
 9 ce înflorise, și tablele *aședământului*; Ear pe d'asupra lui che-
 10 ruviu gloriei, cari umbreau propițiatorul; despre care nu tre-
 11 bue acum a vorbi cu de amăruntul.

- 12 Ear acestea fiind tocmita așa, preuții intrau în tot timpul
 13 în cortul cel d'întăiu, când făceau serviciul; Ear în cel de
 14 al doilea intra odată în an singur archiereul, nu fără de sânge,
 15 pre care îl oferia pentru sine și pentru răstăcirile poporului.
 16 Spiritul cel Sânt *dicând* acésta: că calea ce intră în Sân-
 17 tele sântelor nu se arătase, încă esistând cortul cel d'întăiu;
 18 Care simbol *privesce* timpul de acum, în care se oferesc daruri
 19 și sacrificii, cari nu pot face perfect după conștiință pre cel
 20 ce servește lui Dumnezeu; *Cuprîndându-se* numai în mâncări și
 21 băuturi și în felurite spălări, și în reglemente trupesti, impuse
 22 până la timpul îndreptării.
 23 Ear Christos venind archiereu bunurilor viitoare, a trecut prin
 24 un cort mai mare și mai perfect, nefăcut de mână, adică nu
 25 al acestei făpturi, Nici cu sânge de capre și de vițel, ci cu
 26 sângele său, a intrat odată în cele sante, câștigând eternă re-
 27 scumpărare pentru noi. Căci dacă sângele taurilor și al capre-
 28 lor, și cenușa de junice stropind pre cei necurați îi sântesc
 29 spre curățirea corpului; Cu cât mai mult sângele lui Chris-

tos, care prin Spiritul cel etern s'a oferit pre sine fără pată
lui Dumnezeu, va curăți conștiința voastră de faptele cele morțe,
spre a servi Dumnezeuului celui viu!

Și pentru acesta este mijlocitorul unui aședământ nou, ca 15
supunându-se morței spre rescumpărare de la abaterile comise
sub aședământul cel d'întăiu, și primescă cei chiămați promi-
siunea mosceniței eterne. Căci unde este testament, acolo tre- 16
buie să fie vorbă despre morțea celui ce face testament. Căci 17
testamentul are putere în privirea celor morți; alt-mintrelea este
fără putere până când trăește cel ce face testamentul.

Pentru aceea nici cel d'întăiu aședământ nu s'a introdus fără 18
sânge. Căci după ce a vorbit Moise tot comandamentul la in- 19
tregul popor după lege, luând sânge de viței și de capre cu apă
și lână roșie și cu issop, a stropit cartea și tot poporul, di-
când: Acesta este sângele aședământului, care Dumnezeu l-a 20
ordonat voue. Încă și cortul și toate vasele de serviciu ase- 21
menea le-a stropit cu sânge. Și după lege mai toate se cu- 22
rădesc cu sânge; și fără versare de sânge nu se face ertare.

Trebuia dar ca tipurile celor ceresci să se curățescă cu 23
acestea; ear însuși cele ceresci cu mai bune sacrificii de cât
acestea. Căci nu în sante făcute de mână a intrat Christos, 24
cari sunt antitipe celor adevărate; ci chiar în ceriu, spre a se
arăta acum înaintea lui Dumnezeu pentru noi. Nici ca de 25
multe ori să se oferescă pre sine, precum arhierul intră în
cele sante în fie-care an cu sânge străin; Căci atunci ar fi 26
trebuit să sufere de multe ori de la întemeierea lumii; ci acum
odată la finitul seculilor s'a arătat, spre a disființa păcatul prin
sacrificiul său. Și precum este hotărit oamenilor odată să moră, 27
ear după aceea judicată, Așa și Christos o dată fiind oferit 28
și rădăce păcatele multora, se va arăta a doua oară fără păcat
spre mântuire celor ce-l ascăptă.

Căci legea având umbra bunurilor viitoare, ear nu însaș- X
imaginea lucrurilor, nici odată nu pôte cu aceleași sa-
crificii, cari în fie-care an se oferă neconținut, să facă per-
fecți pre cei ce le oferă. Căci atunci au nu ar fi încetat 2
ele a se oferi? pentru că odată fiind curățiți cei ce oferă,
nu ar mai avé nici o conștiință de păcate. Inse prin acestea 3
se face în fie-care an amintire de păcat. Căci nu este posibil, 4
ca sânge de tauri și de capre să rădăce păcatele. Pentru aceea 5
intrând în lume ăice: Sacrificiu și prosforă nu ai voit, ear
corpul mi-ai pregătit; Olocauste și sacrificii pentru păcat 6
nu ți plac. Atunci am ăis: Eca viu, (în începutul cărței este
scris despre mine,) să fac voea ta, o Dumnezeuule. Mai sus 7
dicând: Sacrificiu și prosforă și olocauste și sacrificii pentru 8
păcat nu ai voit, nici nu ți plac, cari se oferă după lege;

- 9 Atunci a zis: Eca viu si fac voea ta, o Dumnezeu!; el rădică pre cea d'întăiu, pentru ca si stabilăscă pre cea de a doua.
- 10 Prin această voe sîntem sînțiți prin sacrificarea corpului lui Iisus Christos odată.
- 11 Si tot preutul stă in toate zilele făcînd serviciu, si oferesce de multe ori aceleași sacrificii, cari nici odată nu pot si rădice
- 12 păcate. Ear acesta, după ce a oferit un singur sacrificiu pentru păcate, s'a aședat pentru tot-dea-una d'a drépta lui Dumnezeu; Asceptănd in urmare până se vor pune inimicii lui
- 13 neșeu; Așternut piciorélor lui. Căci cu un sacrificiu a adus la perfețiune pentru tot-dea-una pre cei ce se sînțesc.
- 14 Acésta ni mărturisesce si Spiritul cel Sânt; căci după ce a dis mai 'nainte: Acesta este aședămîntul care voiți face cu
- 15 diușii după acele zile, dice Domnul: Pune-voiți legile mele in
- 16 diușii lor, si in cugetele lor le voiți scrie, *el oduge*: Si păunde este ertare de acelea, *acolo* nu mai este sacrificiu pentru păcate.
- 17 Drept aceea, fraților, avînd îndrăsuélă a intra in cele sante
- 18 prin sangele lui Iisus, Pe cale nouă si vie, care ni-a innoit-o,
- 19 prin perdeua, adică prin corpul scū; Si avînd preut mare
- 20 preste casa lui Dumnezeu; Si ne apropiăm cu adevărată animă, asigurați fiind in credință, si stropiți la animi pentru
- 21 curățire de consciința cea rea, si spălați la corp cu apă curată; Si ținem mărturisirea speranței *noștre* neclătită; (căci
- 22 credincios este cel ce a promis); Si si căutăm si escităm unul
- 23 pre altul spre dragoste si spre fapte bune; Nepărăsind adunarea noastră, precum au unii datină; ci si *ne* îndemnăm unul
- 24 pre altul; si cu atăta mai mult, cu cît vedeți apropiindu-se ziua.
- 25 Căci dacă păcătuim de bună voe după ce am primit cunoștința adevărului, nu mai rămăne sacrificiu pentru păcate; Ci
- 26 ore-care asceptare infricoșată a judicăței, un zel arđetor, care
- 27 va si consume pre cei adversari. Lepădănd cineva legea lui
- 28 Moise, móre fără de milă prin doi seū trei marturi; Căt de
- 29 mai aspră socotiți că trebue si fie pedépsa celui ce a călcat pre Fiul lui Dumnezeu, si a socotit spurcat sangele aședămîntului cu care s'a sînțit, si a insultat Spiritul harului? Căci
- 30 scim pre cel ce a zis: A mea este resbunaren, eu voi replăti, dice Domnul. Si earăși: Domnul va judica pre poporul seū.
- 31 infricoșat lucru *estu* a cădă in mănile Dumnezeului celui viu.
- 32 Ear aduceți-vi aminte de zilele cele mai d'înainte, in cari
- 33 luminăndu-vă ați supportat mare luptă de suferinți; De o parte făcēdu-vă privelă prin defăimări si trimtorări; ear de
- 34 altă parte socii fiind celor ce au fost tractați ast-feliū. Căci ați compătimit la lanțurile mele, si jefuirea de averile voștre ați primit-o cu bucurie, sciind că aveți in ceruri mai bună si

mal sigură esistență.
are mare resplădire.

Nu lepădați dar încrederea voastră, care 35
Căci aveți trebuință de răbdare, ca, făcând voea lui Dum- 36
neșu, și primiți promisiunea. Căci încă pucin timp, și cel 37
ce este și vie va veni, și nu va întârzia. Ear dreptul va trăi 38
prin credință; ear de se va sfi cine-va, sufletul meu nu va
ave plăcere într'insul. Ear noi nu suntem din cei ce se sfi- 39
esc spre perșare; ci din cei ce cred spre dobândirea sufletului.

CAP. XI.

*Esempie luate din Vechiul Testament, cari descriu natura, puterea
și resplătirea credinței.*

Ear credința este adevărul celor sperate, învederarea lu- 1
crurilor celor nevădute. Căci prin acesta s'aū probat 2
cei de demult.

Prin credință pricepem că lumea s'a făcut prin cuvântul lui 3
Dumneșu, că cele ce se vîd nu s'aū făcut din cele vîdute.

Prin credință Abel a oferit lui Dumneșu sacrificiu mai es- 4
celent decăt Cain, prin care a luat mărturisirea, că a fost drept,
mărturisind Dumneșu de darurile lui; și printr'acesta deși mort,
încă vorbește.

Prin credință Enoch s'a strămutat, ca și nu vîde mörte; și 5
nu s'a aflat, pentru-că Dumneșu l-a strămutat; căci mai na-
inte de strămutarea lui a luat mărturia aceasta, că a bine-plăcut
lui Dumneșu. Dar fără credință nu este posibil a'î bine-plăce; 6
căci cel ce se apropia de Dumneșu trebuie și crede că el este,
și că este resplătitor celor ce'l caută.

Prin credință Noe înștiințat fiind de Dumneșu despre cele 7
ce încă nu se vîduseră, temîndu-se a gătit arcă spre mântu-
irea casei sale; și prin acesta a condamnat lumea, și s'a făcut
moscenitor dreptăței celei din credință.

Prin credință Abraam, chiămat fiind de a eși la locul, care 8
era s'îl ia spre moscenire, a ascultat; și a eșit, nesciind unde
merge. Prin credință a petrecut în pămîntul promisiunei, ca 9
într'un pămînt străin, în corturi locuind cu Isaac și cu Ia-
cob, moscenitorii aceleși promisiuni; Căci accepta cetatea, 10
care are temelii, al căreia architect și creator este Dumneșu.

Prin credință și însași Sarra a primit putere spre conceperea 11
seminței, și preste timpul etăței a născut, pentru-că a socotit
credincios pre cel ce a promis. Pentru aceea s'aū născut din- 12
tr'unul, și acela ca și mort, ca stelele cerului în mulțime, și
ca nășipul cel nenumărabil de pe malul mării.

Acestia toți aū murit în credință, neprimind cele promise, 13
ci de departe vîdîndu-le, și convingîndu-se de ele, și îmbră-
țișându-le, și mărturisind că erau străini și perigrini pe pămînt.

- 14 Căci cei ce dic unele ca acestea, declară învederat că caută
 15 patrie. Și de 'și-ar fi adus aminte de aceea din care au eșit,
 16 au avut destul timp a se întorce. Ear acum doresc de
patria cea bună, adică de cea cerescă; pentru aceea nu se ru-
șineză de dinșii Dumneșu a se numi Dumneșul lor; căci li-a
 17 Prin credință Abraam, ispitit fiind, a oferit sacrificiū pre
 Isaac, și cel ce primise promisiunile oferă pre cel unu-născut;
 18 19 Despre care s'a dis: In Isaac ți se va numi semință; Socotind
 că pôte Dumneșu a'l scula și din morți; de unde 'l-a și pri-
 mit într'un feliū de asemănare.
 20 Prin credință Isaac a bine-cuvântat pre Iacob și pre Esau
 in privința celor viitoare.
 21 Prin credință Iacob murind, a bine-cuvântat pre fie-care din
 fiii lui Iosef, și s'a închinat, *rădîmându-se* pe capul toégului său.
 22 Prin credință Iosef murind a făcut mintire de eșirea fiilor
 lui Israel, și a dat ordin despre oșele sale.
 23 Prin credință Moise, când s'a născut, a fost ascuns de pă-
 riinții sei trei luni, fiind-că 'l-au vedut prunc frumos; și nu s'au
 24 temut de ordinul regelui. Prin credință Moise făcându-se
 25 mare, a refusat a se numi fiul fiecei lui Faraon; Preferind a
 suferi cu poporul lui Dumneșu, decât a gusta plăcerile păca-
 26 tului cele trecătoare; Socotind defaimarea lui Christos mai
 mare avuție decât tesaurile Egiptului; căci se uita la resplătre.
 27 Prin credință a lăsat Egiptul, netemându-se de urgiea regelui;
 28 căci a remas statornic, ca cum ar vedé pre cel nevisibil. Prin
 credință a făcut pascile și vèrsarea sângelui, ca cel ce perdea pre
 cei întâiū-născuți si nu se atinge de dinșii.
 29 Prin credință au trecut Marea Roșie ca pe uscat; ceea ce
 Egiptenii încercându-o, s'au înecat.
 30 Prin credință murei Ierichonului au cădūt, după ce au fost
 incunjuțați șapte zile,
 31 Prin credință Rahab, meretricea, nu s'a perdut împreună cu
 cei necredincioși, pentru-că primise iscódele cu pace.
 32 Și ce voiū mai dice? căci nu'mi ajunge timpul a spune de
 Ghedeon, și de Barac, și de Samson, și de Iefthae, și de David.
 33 și de Samuel, și de profeți; Cari prin credință au biruit re-
 gate, au lucrat dreptate, au câștigat promisiunile, au astupat
 34 gurile leilor; Au stins puterea focului, au scăpat de ascuți-
 tul sabiei, s'au făcut tari din slăbiciune, au fost tari in resbele,
 35 au întors armatele inamicilor in fugă; Femeile au primit prin
 înviere pre morții lor *copiți*, și unii s'au torturat, neaseptând
 36 scăparea, ca si dobândescă mai bună înviere; Ear alții au avut
 37 ispitire de batjocuri, și încă și de lanțuri și de închisóre; S'au
 ucis cu petre, s'au tăiat cu ferestreul; au fost ispitiți, au murit

aciș de sabie; au cutrierat în cojoc și în piei de capre, fiind
în lipsă, necăjiți, rău tratați; (De cari lumea nu era demnă;) 38
rătăcind în pustii, și în munți, și în pesceri și în crăpăturile
pământului.

Aceștia toți, deși probați prin credință, nu au primit cele 39
promise; Dumnezeu prevedând ceva mai bun pentru noi, ca 40
aceia fără de noi și nu se perfecționeze.

CAP. XII.

Indemnare spre a suferi toate pentru Iisus Christos și după exemplul său.

Drept aceea și noi având împrejurul nostru atâtă nor de 1
marturi, și lepădăm totă sarcina, și păcatul cel ce lesne
ne încunjură, și si facem cu răbdare cursul, care stă înaintea
noastră; Căutând la Iisus, autorul și împlinitorul credinței; 2
care în locul bucuriei ce îi presta a răbdat crucea, disprețuind
rușinea, și a ședut d'a drăpta tronului lui Dumnezeu.

Dar gândiți-vă la cel ce a răbdat ast-feliu de contravorbire 3
din partea păcătoșilor asupra sa, ca și nu vă osteniți, discu-
rați fiind în cugetele voastre. Căci încă nu ați resistat până 4
la sânge, luptându-vă contra păcatului. Și ați uitat mângă-
ierea, care vi vorbește ca unor fi: Fiul meu, nu disprețui co- 5
regerea Domnului, nici nu fi discursat, muștrat fiind de el.
Căci pre care iubește Domnul îl corege, și bate pre tot fiul, 6
pre care primesce. De suferiți coregere, Dumnezeu vă trătază 7
ca pre nise fi; căci care fiu este, pre care părintele nu'l
corege? Ear de sunteți fără coregere, căreia toți sunt părtași, 8
atunci sunteți bastarzi, ear nu fi.

Pe lângă acesta am avut părinți după corp, cari ne-au co- 9
regeat, și 'i-am respectat; au nu ne vom supune cu atâtă mai
mult Părintelui spiritelor, și si trăim? Căci aceia ne-au co- 10
regeat pentru puține dăle după părerea lor; ear acesta spre
folosul nostru, ca și participăm la sănțirea lui. Ear totă core- 11
gerea în timpul de față nu se pare a fi de bucurie, ci de in-
tristare; ear mai pe urmă produce fructe pacifice ale dreptăței
pentru cei ce s'au deprins prin ea.

Pentru aceea rădicați mâinile cele slăbite, și genunchile cele 12
neputincioase; Și faceți cărări drepte picioarelor voastre; ca cel 13
ce este schiop și nu se abată; ci mai bine și se vindece. Urmați 14
pace cu toți, și sănțirea fără care nimene nu va vedea pre Dom-
nul; Ferindu-vă, ca nimene și nu se lipsescă de harul lui 15
Dumnezeu; ca nu rădica de amărăciune, odrăslind în sus și
se turbure, și printr'aceia mulți și se spurce. Ca și nu fie ci- 16
neva disfrănat său profan ca Esaú, care pentru o mâncare și-a
vândut primogenia sa. Căci știți cum că după aceea, vrând 17
20*

- și moscenescă bine-cuvântarea a fost disaprobat; căci nu a aflat loc de căință, măcar că și cu lacrimi o căuta.
- 18 Căci nu v'ați apropiat de muntele ce se putea pipăi, nici de
 19 focul ce ardea, nici de nor, nici de ceta, nici de vifor, Nici de
 20 sunetul trâmbiței, și de vócea cuvintelor; ca sunetul căreia cei ce
 20 o auđiau, s'aú rugat ca si nu li se mai repetescă cuvânt. Căci nu
 21 puteaú suferi ceea ce li se ordona, că măcar fêrá de s'ar atinge de
 21 munte, cu pietre se va omori, séu cu săgêta se va săgeta. Și
 22 așa înfricoșat lucru era ceea ce se arata, că Moise a ăis: M'am
 22 spăimêntat și mă cutremur. Ci v'ați apropiat de muntele
 23 Sion, și de cetatea lui Dumnezeu celui viu, de Ierusalemul cel
 23 ceresc, și de miú de ângerî; De adunarea generală și bise-
 rica celor întâiú-născuți, cari sùnt scriși în ceriú, și de Dum-
 24 neđeú, Judicătorul tuturor, și de spiritele dreptilor ce au ajuns
 24 la perfecțiune; Și de Iesus, Mediatorul aședământului nou, și
 25 de sângele stopirei, care vorbește mai bine decât al lui Abel.
 25 Vedeți, ca si nu vê lepădați de cel ce vorbește! Căci de nu
 26 aú scăpat aceia cari s'aú lepădat de cel ce vorbea pe pământ,
 26 cu atâta mai mult noi nu vom scăpa, de ne întorcem de la cel
 26 ce vorbește din ceriú; A căruia voce atunci a cutremurat
 27 pământul; ear acum a promis, ădicênd: Âncă odată voiú clăti nu
 27 numai pământul, ci și ceriul. Ear aceea ce ădice: Âncă odată,
 28 însemnêză schimbarea celor ce se clătesc, ca a unor lucruri fă-
 28 cute, ca si rămăe cele ce nu se clătesc. Drept aceea prim-
 29 mind o împêrâție neclătita, si avem har, prin care putem servi
 29 lui Dumnezeu cu plăcere, cu temere și cu sfială; Căci Dum-
 neđeul nostru este foc mistuitor.

CAP. XIII.

Feliurite îndemnări, urări și salutări.

- 1 2 Dragostea frățescă si rămâne între voi. Nu uitați iubirea
 de străini; căci prin acesta unui nesciind au ospetat ân-
 3 gerî. Aduceți-vi aminte de cei legați ca împreună legați, și
 4 de cei strimtorați ca cei ce și voi sùnteți în corp. Cinstită
 5 fie căsătoria în tóte, și patul fără pată; ear pre disfranați și
 pre adulteri va judica Dumnezeu. Fără avariție fie conduita
 6 voiú părăsi, nici te voiú lăsa; Încât ne încurâgêză de a ădice:
 Domnul imi este ajutor, și nu mă voiú teme ce'mi va face omul.
 7 Aduceți-vi aminte de conducătorii vostri, cari v'aú vorbit cu-
 8 vântul lui Dumnezeu, la al căroră finit al vieței privind, si li
 8 urmați credință. Iesus Christos același este eri și astă-ăi și
 9 în etern. Si nu vê lăsați a vê invăluí de invêțături feliurite
 și străine; căci bine este ca prin har si se întărescă ânima, nu
 cu mănăcări, din cari nu s'aú tolosit cei ce au petrecut într'insele.

Avem altar, din care nu aŭ drept a mânca cei ce servesc 10
cortului. Căci ale căroră dobitoce sângele de archiereŭ se 11
vîră in întru in cele sante pentru păcate, ale acelora corpurile
se ard afară de taberă. Pentru aceea și Iisus, ca si sântescă 12
pre popor cu sângele seŭ, a suferit afară de pörtă. Deci si 13
eșim la dînsul afară din taberă purtând defaimarea lui. Căci 14
aici nu avem cetate stătătoare, ci căutăm pre cea viitoare. Prin- 15
trînsul dar si oferim sacrificiŭ de laudă pururea lui Dumnezeuŭ,
adică fructul buzelor ce se mărturisesc numelui seŭ.

Ear a face bine și a împărți si nu ultăți; căci de sacrificiŭ ca 16
acestea Dumnezeuŭ are plăcere. Ascultați de conducătorii vostri, 17
și vë supuneți lor; căci ei priveghiază pentru sufletele vöstre, ca
cei ce aŭ si dea sëmă, ca si facă acësta cu bucurie, ear nu
suspînând; căci acësta nu vî este de folos. Rugați-vë pentru 18
noi; căci ne credem că avem bună conștiință, in tôte vrënd
a vieții cuviincios. Ear cu atăta mai mult vë rog si faceți 19
acësta, ca si fiŭ redat voue mai curënd.

Ear Dumnezeuŭ păcei, care a sculat din morți pre Domnul 20
nostru Iisus, pre Păstorul oilor cel mare, prin sângele aședă-
mëntului etern, Si vë facë gata spre tot lucrul bun, ca si 21
faceți voea lui, lucrând in voi ceea ce este plăcut inaintea lui,
prin Iisus Christos; căruia fie glorie in seculii seculilor. Amin.

Și vë rog, fraților, primiți cuvëntul îndemnărei; căci pe scurt 22
vam scris. Sciți că fratele Timotheiŭ este eliberat; de va veni 23
curënd, vë voiŭ vedë împreună cu el. Salutați pe toți con- 24
ducătorii vostri și pre toți sântii. Vë salută pre voi cei din 25
Italia. Harul fie cu voi toți. Amin.

Cătră Ebrei s'a scris de la Italia și s'a trimis prin Timotheiŭ.

EPISTOLA GENERALĂ

A LUI

IACOB.

CAP. I.

*Îndemnare la răbdare și veselie in suferinți, și la adevărata primire
a cuvëntului lui Dumnezeuŭ.*

Iacob serv al lui Dumnezeuŭ și al Domnului Iisus Christos, 1
celor doue-spe-dece seminții cari sînt înprăsciate, si se
bucure.

Frații mei, si aveți tot-dea-una bucurie, când cădeți in fe- 2
liurite ispite; Sciind că cercarea credinței vöstre lucră răb- 3
dare. Ear răbdarea si fie deplină, ca si fiți perfecti și integri, 4
in nimic avënd lipsă.

- 5 Ear de este cineva d'între voi lipsit de înțelepciune, și cîră
de la Dumnezeu, care dă tuturor liberalminte, și nu înfruntă;
6 și i se va da. Ear și cîră în credință, nimic îndoiindu-se;
căci cel ce se îndoesce este asemenea cu valul mării, care de
7 vînturi se aruncă și se învaluesce. Acel om si nu gîndescă
8 că va primi ceva de la Domnul. Bărbatul dublu la suflet este
nestatornic în toate căile sale.
- 9 10 Laude-se fratele umilit în înălțimea sa; Și cel avut în
11 umilirea sa; căci ca flăcarea erbei va trece. Căci sora resare
cu arșiță, și uscă erba, și flăcarea ei cade, și frumusețea ei se pierde;
așa și avutul se va vesteji în căile sale.
- 12 Fericit este bărbatul, care rabdă ispită; căci cercându-se
va primi cununa vieții, care o-a promis Dumnezeu celor ce-l
13 iubesc. Nimene ispitindu-se si nu dică: Mă ispitesc de la
Dumnezeu; căci Dumnezeu este neispitit de rele, și nu ispitesc
14 pre nimene; Ci fie-care se ispitesc, fiind tras și amăgit de a
15 sa poftă. Apoi pofta concepînd, nasce păcat; ear păcatul
făptuindu-se, nasce moarte.
- 16 17 Nu vă rătăciți, frații mei iubiți. Tot darul bun și tot darul
perfect vine de sus, pogorîndu-se de la Părintele luminilor,
18 la care nu este schimbare, nici umbră de mutare. Din a sa
voe ne-a născut cu cuvîntul adevărului, ca si fim noi un felu
de prîmîtiu al creaturilor sale.
- 19 Drept aceea, frații mei iubiți, si fie tot omul grabnic la
20 auzit, tîrziu la vorbit, tîrziu la mînie; Căci mânia omului
21 nu lucrăză dreptatea lui Dumnezeu. Pentru aceea lepădănd
tota necurăția și prisosință reuțăței, prîmîti cu blîndeță cu-
vîntul cel împlăntat în voi, care poțe mîntui sufletele vîstre.
- 22 Dar fiți făcători cuvîntului, ear nu numai ascultători, amăgind
23 pre voi înșivă. Căci de este cineva ascultător cuvîntului, și
nu făcător, acela este asemenea cu omul, care 'și caută fața
24 sa naturală în oglindă; Și care căutându-se pre sine s'a dus,
25 și îndată și a uitat cine era. Ear cel ce privesc în legea
cea perfectă a libertăței, și rămîne într'însa, acela nefîind as-
cultător cu uitate, ci făcător al lucrului, acesta va fi fericit în
lucrarea sa.
- 26 De se pare cui-va între voi a fi religios, și nu 'și înfrîneză
limba sa, ci 'și înșelă ânima sa, acestuia religia este vană.
- 27 Religie curată și fără pată înaintea lui Dumnezeu și Părintele
este acesta: A cerceta pre cei orfani și pre veduve în strîmto-
rarea lor, și a se pădi pre sine nepătat de cătră lume.

CAP. II.

Credința Creștinului trebuie să fie fără căutare în fața duple legi iubirei. Credința fără fapte este înșală în sine murtă.

Frății mei, si nu aveți credința Domnului nostru Iisus Christos al gloriei cu făcările. Căci de va intra în adunarea voastră vre-un om, purtând inel de aur, cu vestmânt strălucit; și va intra și vre-un serac cu haină proastă; și veți cânta la cel ce poartă vestmânt strălucit, și 1 veți dice: Tu, poftim, șezi aici; și seracului veți dice: Tu stăi acolo, seșu șezi aici la picioarele mele; 2 Aș nu suneți pârinitori între voi? și aș nu judecați duple măsime rele? 3 Ascultați, frății mei iubiti! Aș nu Dumneșeu a ales pre seraci lunei acesteia, bogați în credință și moscenitori imperăției, care o-a promis celor ce l iubesc? 4 Ear voi ați disprețuit pre cel serac. Aș nu bogați veș asupresc pre voi, și aceia vș trag la judecări? 5 Aș nu ei defaimă numele cel bun, duple care suneți chiamați? 6 De impliniți legea cea regală duple scriptură: Si iubesci pre aprupele tșu ca însuți pre tine, bine faceți; 7 Ear de vș făcăriți, comiteți păcat, condemnându-vș de lege ca nisce călcători de lege. 8 Căci ori-cine va păși totă legea, și va greși într'un punct s'a făcut tuturor vinovat. 9 Căci cel ce a șis: Si nu comiți adulteriu, a șis și: Si nu uciș. Deci de nu comiți adulteriu, dar uciș: te-aș făcut călcător legei. 10

Aș si vorbiți și așa si faceți ca cei ce vor si se judece prin legea libertăței. Căci va avș judecată fără milă cel ce nu face milă; și mila se laudă contra judecăței. 11

Ce folos este, frății mei, de ar dice cineva, că are credință, ear fapte nu are? aș pôte credința si l mântușcă? De va fi vre-un frate seș soră goli și în lipsă de hrana cea de tôte șilele, și li va dice cineva d'entre voi: Mergeți în pace, încălșți-vș și saturați-vș; înse voi nu li-ați da cele necesare pentru corp, care l folosul? 12 Aș și credință, dacă nu are fapte, este murtă de sine înșăși. 13 Va dice cineva: Tu aș credință, ear eș am fapte; arată-mi credința ta fără faptele tale, și eș ți voiș arată credința mea prin faptele mele. 14 Tu creș că Dumneșeu unul este, bine faci; și demoni cred și se cutremură. 15 Voiesci dar si înțelegi, O omule deșerte, că credință fără fapte este murtă? 16 Abraam pârintele nostru aș nu s'a îndreptat prin fapte, când a oferit pre Isaac fiul seș pe altar? 17 Vedeți că credința lucra d'impreună cu faptele lui, și prin fapte s'a perfecționat credința? 18 Si s'a implinit scriptura, care dice: Si a creșut Abraam lui Dumneșeu, și i s'a considerat ca dreptate, și amic lui Dumneșeu s'a chiămat. 19 Vedeți dar, că prin fapte se îndreptșă omul, ear nu numai prin credință. 20 Asemenea încă și Rahab, metricea, aș nu s'a îndreptat prin fapte, primind pre cei trimiși,

- 26 și scoțându-î pe altă cale? Căci precum corpul fără spirit este mort, așa și credința fără fapte este mîrtă.

CAP. III.

Limba pôte vesti multe rele. Caracterul de înțelepciune ce vine de sus.

- 1 **F**rații mei, nu fiți mulți învătători, știind că vom și lua
2 mai mare condamnare. Căci în multe greșim toți. De
3 nu greșesc cineva în cuvînt, acesta este bărbat perfect, și pôte
4 a-și înfrîna și tot corpul. Eca cailor punem frînele în gură,
5 ca și ni se supue; și printr'insele întorcem tot corpul lor. Eca
6 și corăbiile, deși sînt atît de mari, și se împing de vînturi vio-
7 lente, tot se întorc de prea-mică cărmă încotro voiesce cărmașul.
8 Așa și limba mic membru este, dar mult se laudă. Eca pucin
9 foc, și cît de mare materie arde! Și limba este foc, o lume
10 și nedreptăței: așa se află limba între membrii nostri, încît spurcă
11 tot corpul, și aprinde cursul firei, și este însași aprinsă de focul
12 iadului. Căci natura tuturor fîrelor și a păsărilor, și a tîră-
13 tîrelor, și a pescilor, se domolesce, și s'a domolit de ômeni.
14 Ear limba nimene din ômeni nu o pôte domoli; este o neînfră-
15 nată reutate, plină de otrava aducătoare de mîrte. Cu dînsa
16 bine-cuvîntăm pre Dumnezeu și Părintele, și cu dînsa bleste-
17 măm pre ômeni, cari sînt făcuți duple imaginea lui Dumnezeu.
18 Dintr'aceeași gură ese bine-cuvîntarea și blestemul. Frații mei,
19 acesteia nu trebuie să fie așa. Aû dîră izvorul pîntr'aceeași
20 gură izvoresce dulce și amar? Aû dîră pôte, frații mei, smo-
21 chinul și producă masline? seû vița de vie smochine? așa nici
22 un izvor nu pôte face apă sărată și dulce.
23 Cine este înțelept și bine-știitor între voi? și-și arăte din viața
24 cea bună faptele sale în blîndeța înțelepciunii. Dar de aveți
25 zel amar și cîrtă în ânimile vîstre, nu vî lăudați, nici mințiți
26 contra adevărului. Acesta nu este înțelepciunea, ce se po-
27 gîrî din sus, ci este pămîntescă, simțuală, demonescă. Căci
28 unde este zel amar și cîrtă, acolo este neorînduélă și tot lucrul
29 rău. Ear înțelepciunea cea de sus întăiu este curată, apoi
30 pacifică, blîndă, lesne de convins, plină de milă și de fructe
31 bune, fără pîrtinire și fără făcărie. Ear fructul dreptăței se
32 sîmînă în pace de cătră cei ce fac pace.

CAP. IV.

Despre neuniri și certe. Acela păcătuesc carele scie a face binele și nu-l face.

- 1 **D**e unde vin resbele și sfeși între voi? aû nu de aici, din
2 poftele vîstre, cari se luptă în membrii vostri? Voi
3 pofțiți, și nu aveți; ucideți și învidiați, și nu puteți dobîndi;
4 vî sfădiți și faceți resbele, și nu aveți, pentru-că nu cereți;

Voi cereți, și nu primiți, pentru-că rău cereți, ca și consumați 3
 în poftele voastre.
 Adulterilor și adulterelor, ați nu știți, că amicia lumii ini- 4
 micia este cătră Dumnezeu? deci ori-care va vré si fie amic
 lumii se face inamic lui Dumnezeu. Ați vi se pare, că scrip- 5
 tura îndesert vorbeste: Spiritul cel ce locuesce în noi poftesce
 spre invidie? Înse mai mare har dă. Pentru aceea dăce: 6
 Domnul se opune celor mândri, și dă har celor umiliți. Su- 7
 puneți-vé drept aceea lui Dumnezeu. Opuneți-vé diabolului, și
 va fugi de la voi. Apropiati-vé de Dumnezeu, și se va apro- 8
 pia de voi. Curățiți-vé mâinile, păcătoșilor; și vé purificați âni-
 mile voastre, cei dupli la suflet. Fiți suferinți, și lăcrimați, și 9
 plângeți; risul vostru si se întorcé spre jale, și bucuria voastră
 în întristare. Umiliți-vé înaintea lui Dumnezeu, și el vé va 10
 înălța.

Nu vorbiți de rău unul pre altul, fraților; cel ce vorbeste 11
 de rău pre fratele său, și judică pre fratele său, vorbeste de
 rău legea, și judică legea; ear dacă judici legea, nu esci făcê-
 tor legii, ci judicător. Unul este legislatorul, care pôte mân- 12
 tu și perde; ear tu cine esci, care judici pre altul?

Veniți acum cei ce dăceți: Astă-đi său mâne vom merge în- 13
 tr'acel oraș, și vom sedé acolo un an, și vom neguțatori, și vom
 câștiga. Cari nu știți ce se va întâmpla mâne; căci ce este 14
 viața voastră? Este abur, care în pucin se arată, și după aceea
 pere. În loc de a dăce voi: De va vré Domnul și vom trăi, 15
 vom face acésta său aceea. Acum vé lăudați în trușea 16
 voastră; ori-ce asemenea laudă este rea. Drept aceea celui ce 17
 scie a face bine, și nu'l face, îi este păcat.

CAP. V.

*Rea întrebuințare a bogățiilor. Răbdare în necasuri. Rugăciuni
 pentru bolnavi. Mărturisirea păcatelor.*

Veniți acum, bogăților, plângeți și vé tânguți de nenoro- 1
 cirile ce vor si vie asupra voastră. Avușea voastră a pu- 2
 treșit, și vestimentele voastre le-au mâncat molile. Aurul și 3
 argintul vostru a ruginit; și rugina lor va fi mărturie asupra
 voastră, și va consuma corpurile voastre ca focul. Ați strîns te- 4
 saur la ăilele cele de pe urmă. Eca plata lucrătorilor celor
 ce au secerat țerînile voastre, carea o ați oprit, strigă; și strigă- 5
 rile secerătorilor au intrat în urechile Domnului Sabaoth. 6
 Ați trăit în desfătări și disfrânări pe pământ; v'ați nutrit ca în
 ăia junghierei. Ați condamnat și ați omorit pre cel drept; 7
 și el nu s'a oppus voue.

Drept aceea, frații mei, fiți îndelung-răbdători până la ve-
 nirea Domnului. Eca agricultorul ascéptă fructul cel scump al

- pământului, îndelung-răbdând pentru dînsul, până ce va primi plôe timpurie și tîrîdie. Decî și voi răbdați îndelung; întăriți-vî a-
- 8 nimile vîstre; cîci venirea Domnului s'a apropiat.
- 9 Nu oftați unul contra altuia, fraților, ca si nu vî condem-
- 10 nați; eca judicătorul stă înaintea ușilor. Luați spre esemplu
- de suferinți și de îndelungă-răbdare pre profeții cari au vorbit
- 11 in numele Domnului. Eca fericim pre cei ce au răbdat. De
- răbdarea lui Iob ați auzit, și finitul Domnului ați vîdut; cîci
- Domnul este mult milostiv și îndurat.
- 12 Ear mai 'nainte de tôte, frații mei, si nu vî jurați, nici pe
- ceriî, nici pe pămînt, nici cu alt ori-care jurămînt; ci fie al
- vostru da, da; și nu, nu, ca si nu cădeți in cîndemnare.
- 13 De suferi cineva între voi? si se rîge. De este cineva ve-
- 14 sel? si psalmodieze. De este cineva bolnav între voi? si chiă-
- me presbiterii bisericeî; și si se rîge pentru dînsul, ungendu-l
- 15 cu oleu in numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mînu-
- tui pre cel bolnav, și Domnul il va rădica; și de va fi făcut
- 16 pîcate, i se vor erta. Mărturisiți-vî unul altuia pîcatele și
- vî rugați unul pentru altul, ca si vî vindecați. Mult pîte ru-
- 17 găciunea cea eficace a dreptului. Ilie era om asemenea pîti-
- mași ca noi, și s'a rugat ferbinte, ca si nu ploae; și nu a plouat
- 18 pe pămînt trei ani și șese luni. Și earăși s'a rugat, și cerul
- a dat ploae, și pămîntul a produs fructul seû.
- 19 Fraților, de se va rătăci cineva între voi de la adevîr, și'l
- 20 va întorci cineva; Si scie, că cel ce a întors pre pîcîtos de
- la rătăcirea căiei sale, va mîntui suflet din mîrte, și va aco-
- peri mulțime de pîcate.

EPISTOLA GENERALĂ

ÎNTĂIA A LUI

PETRU.

CAP. I, II.

Despre renascere. Despre încercarea credinței noastre. Datoriile celor renăscuți, ale celor supuși, ale servitorilor și ale altora.

- 1 **P**etru, apostol al lui Iisus Christos, nemernicilor celor im-
- prăsciați prin Pont, Galatiea, Cappadocia, Asia și Bi-
- 2 thinea; Aleși duple presciința lui Dumnezeu Pîrintelui, in
- sănțirea Spiritului, spre ascultarea și stropirea sîngelui lui Iisus
- Christos: Har fie voue, și pace si se înmulțescă.
- 3 Bine-cuvîntat fie Dumnezeu și Pîrintele Domnului nostru
- Iisus Christos, care duple mare mila sa ne-a renăscut spre spe-

nauă vie, prin învierea lui Iisus Christos din morți, Spre mo-
 scenire nestrăcișă, și nepătată, și nevastă, păstrată în ce-
 riuri pentru voi; Cari sunteți pășiți cu puterea lui Dumnezeu
 prin credință spre mântuire, gata a se descoperi în timpul de
 pe urmă; In care vă bucurați, deși acum pentru pucin timp,
 dacă trebuie și fie, sunteți amăriți prin feliurite ispite; Ca
 cercarea credinței vōstre cea cu mult mai prețioasă decât aurul
 cel peritor și care se cercă prin foc, si se afle spre laudă și
 onoare și glorie în arătarea lui Iisus Christos; Pre care ne-
 reșându-l il iubiți; in care înse credend, deși acum nu'l vedeți,
 vă bucurați cu bucurie nespūsă și glorișă; Dobândind scopul
 credinței vōstre, mântuirea sufletelor vōstre.

Pentru care mântuire au căutat și au cercetat profeții, cari
 au profeșit despre harul ce vi era hotărit; Cercetând in care
 și in ce felii de timp li arăta Spiritul lui Christos cel dintr'înșii,
 mai nainte vestind suferințele lui Christos și gloria de pe urmă;
 Căroră s'a descoperit, că nu lor însuși, ci noue serviau in a-
 ceștea cari acum se vestesc voue, prin cei ce v'au predicat e-
 vangelia prin Spiritul Sânt trimis din ceriū; spre care doresc
 ângerii si privescă.

Pentru aceea incingend cōpșele cugetului voștru, fiți treji,
 și acceptați cu speranță deplină harul, care vi se aduce in ară-
 tarea lui Iisus Christos; Ca fiii ascultători neconformându-vē cu
 poștele cele de mai nainte ale necunoscinței vōstre; Ci precum
 cel ce v'a chiamat este sânt, așa și voi fiți sânti in totă petre-
 cerea. Căci scris este: Fiți sânti, că eu sânt sânt.

Și dacă învocați pre Părintele, care judică fără părtinire
 duple lucrul fie-căruia, si petreceți timpul înstrăinării vōstre cu
 frică; Sciind, că nu cu cele stricătore, precum argint și aur,
 v'ați rescumpărat de petrecerea vōstră deșertă tradițională;
 Ci cu scumpul sânge al lui Christos, ca al unui miel inocent
 și nepătat; Care era hotărit mai nainte de întemeierea lu-
 mei, dar s'a arătat in anii cei de pe urmă pentru voi, Cari
 printr'insul ați creșut in Dumnezeu, care l-a înviat din morți
 și l-a dat glorie, ca credința și speranța vōstră si fie in Dumnezeu.

Deci curățind sufletele vōstre cu ascultarea adevărului prin
 Spirit, spre nefăcarnica iubire de frați, din ânimă curată iubi-
 ti-vē unul pre altul ferbinte; Fiind renăscuți nu din semință
 stricăcișă, ci din nestrăcișă, prin cuvântul lui Dumnezeu
 cel viu, care remâne in etern. Căci tot corpul este ca erbă,
 și totă gloria omului ca flōrea erbei; Erba se uscă, și flōrea
 ei cade; Ear cuvântul Domnului remâne in etern. Și acesta
 este cuvântul cel ce vi s'a vestit.

Deci lepădând totă reutatea și totă viclenia, și făcâria, II
 și invidiile, și vorbirea de rău, Ca nisce prunci de 2

- curând născuți, doriți laptele rațional și nefalsificat, ca și creșteți prin el; Dacă într'adevăr ați gustat, că Domnul *este bun*.
- 4 Cătră care apropiindu-vă, *ca cătră o piatră vie, deconsiderată*
- 5 într'adevăr de omeni, ear alasă la Dumnezeu și prețioasă; Și voi înși-vă ca nisce pietre vii, vă edificați casă spirituală, preție sântă, si oferiți sacrificii spirituale, plăcute lui Dumnezeu prin
- 6 Iisus Christos. Pentru acesta se și cuprinde în scripturi: Eca pui în Sion piatră anghiulară, alasă, prețioasă; și cel ce va
- 7 crede în ea nu se va rușina. A voastră *este onorea* celor ce credeți; ear celor necredincioși, piatra ce o ați deconsiderat zi-
- 8 ditorii, acesta s'a făcut piatră anghiulară; Și piatră de potecnire și piatră de struncinare *celor ce se potecnesc de cuvânt,*
- 9 fiind neascultători; spre care sunt și hotărâți. Ear voi *sunteți* neam ales, preție regală, națiune sântă, popor câștigat, ca si vestiți bunătățile celui ce v'a chemat din întunec la min-
- 10 nata sa lumină; Cari odinioară nu erați popor, ear acum *sunteți* poporul lui Dumnezeu; cari erați nemiluți, ear acum *sunteți* miluiți.
- 11 Iubiților, *vă* îndemn ca pre nisce înstrăinați și perigrini si vă feriți de poftele cele trupesci, cari se luptă contra sufletului;
- 12 Având petrecerea voastră bună între ginte; ca fiind voi calomnialiți ca nisce făcători de rele, ei, vădând faptele *voastre* cele bune, si gloriște pre Dumnezeu în ziua cercetărei.
- 13 Deci supuneți-vă la totă ordinea omenescă pentru Domnul;
- 14 ori Imperatului, ca celui mai pe sus; Ori guvernătorilor, ca celor trimiși de el spre pedepsirea făcătorilor de rele, și spre
- 15 laudă făcătorilor de bine. Căci așa este voea lui Dumnezeu, ca cu facerea de bine si amuțiți necunoscința omenilor celor
- 16 fără de minte; Ca cei liberi, și nu ca cum ați avé libertatea
- 17 ca un acoperiment reuțăței, ci ca servii lui Dumnezeu. Respectați pre toți; iubiți frăția; temeți-vă de Dumnezeu; onorați pre Imperatul.
- 18 Servitorilor, supuneți-vă stăpânilor *vostri* cu totă frica, nu
- 19 numai celor buni și blânzi, ci și celor aspri. Căci acesta este har, de răbdă cineva tristeță pentru conștiința cătră Dumnezeu, su-
- 20 ferind cu nedreptate. Căci ce laudă *este*, dacă greșind și pedepsindu-vă, veți răbda? Inse dacă bine-făcând și suferind veți
- 21 răbda, acesta este bine-primit înaintea lui Dumnezeu. Spre aceastăa v'ați chemat; căci și Christos a suferit pentru noi, lăsân-
- 22 du-ni esemplu, ca si urmați urmelor lui; Care nu a făcut
- 23 păcat, nici s'a aflat vicleșug în gura lui; Care insultat fiind, nu a contra-insultat; suferind, nu a amenințat; ci se supunea
- 24 celui ce judică drept; Care însuși a rădicat păcatele noastre cu corpul seî pe lemn, ca noi disfacându-ne de păcate, si trăim
- 25 în dreptate; cu a cărui rană v'ați vindecat. Căci erați ca

nisce oi rătăcite; înse v'ați întors acum la Păstorul și Episcopul sufletelor văstre.

CAP. III.

Datoriile femeilor și ale bărbaților. Îndemnare la dragostea de frați și la suferirea cu răbdare.

Asemenea, femeilor, supuneți-vă bărbaților vostri; ca, dacă unii nu ascultă cuvântul, fără de cuvânt si se dobândescă prin petrecerea femeilor; Vădând petrecerea voastră cea curată unită cu frică. Al cărora ornament si fie nu impletirea din afară a părului, și întrebuițarea lucrurilor de aur, seu îmbrăcarea vestmintelor; Ci omul cel ascuns al animei, care conștie în nesticarea spiritului blând și lin; această este înaintea lui Dumnezeu de mult preț. Căci așa odinioară și santele femei, cari sperau în Dumnezeu, se ornau, supuindu-se bărbaților lor; Precum Sarra asculta pre Abraam, chiamându-l domn; căreia sunteți fi, dacă faceți bine, și nu vă temeți de nimic.

Asemenea, bărbaților, iocuiți împreună cu dinalele cu chibșuina, dând onore femeii ca unui vas mai slab, și commoscentitoare ale harului vieții, ca si nu se impiedice rugăciunile văstre.

În fine, toți *si fiți* cu un cuget, milostivi, iubitori de frați, îndurători, umiliți; Neresplăbind rău pentru rău, seu insultă pentru insultă, ci din contra, bine-cuvântând; sciind că spre această sunteți chiamați, ca si moscentiți bine-cuvântarea. Căci cel ce voiesce si iubească viața, și si vedă zile bune, si si oprască limba sa de la rău, și buzele sale si nu vorbescă violenție; Si se abat de la rău, și si facă bine; si caute pacea, și si o urmeze. Căci ochii Domnului *sunt* spre cei drepti, și urechile lui spre rugăciunea lor; ear fața Domnului *este* contra celor ce fac rele. Și cine *este* cel ce vi va face rău, de veți fi următorii binelui? Ci de veți suferi pentru dreptate, fericiți *veți fi*; și si nu vă temeți de dișii, nici si nu vă turburați; Ci si sântiți pre Domnul Dumnezeu în inimile văstre, și *si fiți* gata pururea a da răspuns la cel ce vi cere cuvânt despre speranța voastră, cu blândete și cu frică; Având conștiință bună, ca, când vă calomniează ca pre nisce făcători de rele, si se rușineze cei ce hulesc petrecerea voastră cea bună în Christos. Căci mai bine *este*, dacă voiesce Dumnezeu, ca si suferiți făcând bine, ear nu făcând rău.

Căci și Christos odată a suferit pentru păcate, cel drept pentru cei nedrepți, ca si ne aducă la Dumnezeu, omorindu-se cu corpul, ear înviind cu spiritul. În care s'a și dus, și a predicat spiritelor din închisore; Celor ce fuseseră neascultători odinioară, acceptând îndelungă-răbdarea lui Dumnezeu în zilele lui Noe, precând se făcea arca, în care pucine, adică opt

- 21 suflète, s'aû mântuit prin apă; A căreia antitip, botezul, şi acum ne mântuesce, (nu lepădarea necurăţirii corpului, ci respunsul unei bune conştiinţe către Dumnezeu,) prin învierea lui
- 22 Iisus Christos; Care şede d'a dreapta lui Dumnezeu, după ce s'a suit la ceriù, supuindu-i-se ângerii şi stăpânile şi puterile.

CAP. IV.

Indemnare spre a trăi în trezvie, în priveghiere şi în rugăciuni.

- 1 **D**eci fiind-că Christos a suferit pentru noi în corp, înarmaţi-vă şi voi cu acelaşi cuget; căci cel ce a suferit în corp a încetat de păcat; Ca şi nu mai trăescă restul timpului *seu* în corp duple poştale omenesci, ci duple voea lui Dumnezeu. Căci destul *ni* este, că în timpul cel trecut al vieţii am împlinit voea păgânilor, âmbând în disfrâurii, în poşte, în beţii, în ospeţe, în bături, şi în cele urite a idolatriei;
- 4 Pentru care se minunază că nu alergaţi cu *dinzi* la acelaşi escos de disfrânare, defaimându-ră. Cari vor da sémă la cel ce este gata să judece pre cei vii şi pre cei morţi. Căci şi spre această s'a predicat evangelia morţilor, ca să se judece duple om în corp, înse să vieze duple Dumnezeu în spirit.
- 7 Ear fînitul tuturor s'a apropiat; deci fiţi treji, şi priveghiaţi spre rugăciune. Ear mai 'nainte de tôte, aveţi dragoste ferbinte între voi; căci dragostea acopere mulţime de păcate.
- 9 10 F'ţi iubitori de străini între voi fără de murmur. Fie-care precum a primit darul, si'l întrebuinţaţi unul pentru altul, ca nise buni îngrijitori ai harului celui variat al lui Dumnezeu.
- 11 De vorbeşte cineva, *si vorbescă* ca cuvintele lui Dumnezeu; de serveşte cineva, *si servescă* ca din puterea care o dă Dumnezeu; ca în tôte să se glorifice Dumnezeu prin Iisus Christos, căruia fie gloriă şi domnie în seculii seculilor. Amin.
- 12 Iubiţilor, nu vă miraţi de aprinderea spre ispită ce vi se 13 întemplă, ca de o întemplare străină; Ci mai bine bucuraţi-vă, fiind-că participaţi la suferinţile lui Christos; ca şi în arătarea gloriei lui să vă veseliţi cu bucurie mare. De sunteţi defaimaţi pentru numele lui Christos, fericiţi *sunteţi*; căci spîritul gloriei şi al lui Dumnezeu repausă preste voi; din partea lor se hulesce, ear din partea vóstră se glorifică. Ear nimene din voi si nu suferă ca ucigaş, seú fur, seú făcător de rele, seú observător de cele străine; Ear dacă ca un Creştin, si nu se ruşineze; ci mai bine si glorifice pre Dumnezeu în această privinţă. Căci timpul *a venit*, ca si se începă judicata de la casa lui Dumnezeu; ear dacă *începe* mai întâiu de la noi, care va fi fînitul celor ce nu ascultă de evangelia lui Dumnezeu? Şi dacă dreptul abia se mântuesce, cel împios şi păcătos unde se

va arăta? Pentru aceea și cei ce sufer după voea lui Dum- 19
neșeu, și și încredințează sufletele lor lui ca unui Creator cre-
dincios în facerea de bine.

CAP. V.

*Datoriile presbiterilor bisericii și ale tinerilor. Îndemnare la trezvie
și la priveghiere.*

Pre presbiterii cei d'între voi îi îndemn, ca cel ce sînt 1
împreună presbiter, și martur al suferințelor lui Christos, 2
și pîrtăș al gloriei celei ce va și se descopere; Păstoriți 2
turma lui Christos cea d'între voi, priveghiînd *asupra*-î, nu cu 3
sila, ci de voe, nu din interes reu, ci cu promptitate; Nici 3
așa ca cum ați domina preste parochii, ci făcîndu-vă exemple 4
turmei. Apoi cînd se va arăta Păstorul cel mare, veți primi 4
cunună gloriei cea nevestejită.

Asemenea cei mai tîneri, supuneți-vă celor mai bătrîni. Toți 5
și vă supuneți unul altuia, și îmbrăcați-vă cu umilință; căci Dum- 6
neșeu se opune celor mândri, și dă har celor umiliți. Drept 6
aceea umiliți-vă sub mîna cea tare a lui Dumnezeu, ca și vă 7
înălțe la timp; Tîntă grija voastră aruncați-o spre dînsul; căci 7
el se îngrijesce pentru voi.

Fiiți treji, priveghiați, căci adversarul vostru diabolul ca un 8
leu rîcnind âmblă, căutînd pre cine și înghițe; Căruia oppu- 9
neți-vă, tari fiind în credință, sciînd că aceleși suferinți întim-
pină și cei-l-alți frați ai vostri din lume.

Ear Dumnezeu a tot harul, care ne-a chîmăat la gloria sa 10
cea eternă prin Christos Iisus, acela pre voi, după ce ați su-
ferit pucin, și vă dirigă, și vă întărescă, și vă facă puternici, și 11
vă întemeieze. Aceluia *fie* glorie și domnie în seculi seculi 11
lor. Amin.

Prin Silvan, credinciosul frate, precum socotesc, am scris 12
voue pucin, îndemnîndu-vă și adevîrînd, că acesta este adevî-
ratul har al lui Dumnezeu, în care stați. Vă salută pre voi 13
biserica din Babilon cea împreună alésă; și Marcu fiul meu.
Salutați-vă unul pre altul cu sărutarea dragostei. Pace *fie* voue 14
tuturor celor în Christos Iisus. Amin.

EPISTOLA GENERALA

A DOUA A LUI

PETRU.

CAP. I.

Valoarea învățăturii Creștine. Fructele credinței. Importanța măr-turiei socalor lui Iisus și a profeșilor.

- 1 **S**imon Petru, servitor și apostol al lui Iisus Christos, celor
ce au dobândit asemenea credință cu a noastră, întru drep-
tatea Dumnezeului nostru și a Mântuitorului Iisus Christos:
- 2 Har fie voue, și pace si se înmulțescă prin cunoșcința lui Dum-
neșu și a Domnului nostru Iisus Christos.
- 3 Precum dumneșesca putere a lui ni-a dăruit tôte cele ce
sunt spre viață și spre pietate, prin cunoșcința celui ce ne-a
- 4 chămat duple glorie și virtute; Prin cari ni s'au dăruit mari și
scumpe făgăduinți; ca prin acestea si ve faceți părtași dumne-
șescei naturi, fugind de corupțiunea cea din lume prin poșă.
- 5 Și pentru acêsta întrebuițând tôte silința, adăogiți la credința
- 6 vóstră virtutea, ear la virtute cunoșcința; Ear la cunoșcința
- 7 înfrânarea; ear la înfrânare răbdarea; Ear la răbdare pietatea;
ear la pietate iubirea frățescă; ear la iubirea frățescă dragostea.
- 8 Căci acestea fiind întru voi și abundând, ve vor face a nu fi
nici leneși nici ne-fructiferi in cunoșcința Domnului nostru Iisus
- 9 Christos. Căci cel ce nu are acestea este orb și scurt la ve-
- 10 dere, și uită curățirea păcatelor sale celor de demult. Pentru
aceea, fraților, mai mult siliți-ve si faceți sigură chămarea și
alegerea vóstră; căci acestea făcând, nu ve veți potecni nici o-
- 11 dată; Căci ast-feliu se va da voue deplină intrare in eterna
împărăție a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christos.
- 12 Pentru aceea nu voi neglijé a vi aduce aminte pururea de
acestea, măcar că știți, și sunteți întăriți într'acest adevér.
- 13 Înse mi se pare a fi cu dreptul, până când sunt într'acest cort,
14 a ve discepta cu aducerea aminte; Șciind că preste puciu
voi depune acest cort al meu, precum și Domnul nostru Iisus
- 15 Christos mi-a arătat. Ear me voi sili, ca, după trecerea mea
din viață, si puteți tot-dea-una a ve aduce aminte de acestea.
- 16 Căci noi nu urmând fabulelor maestrite v'am făcut cunoscut
puterea și venirea Domnului nostru Iisus Christos, ci marturi
- 17 oculari fiind ai majestăței acestuia. Căci a primit de la Dum-
neșu Părintele onóre și glorie, viind cătră dînsul o asemenea
vóce de la gloria cea mărêșă: Acesta este Fiul meu cel iubit,

în care am bine-voit. Și această voce noi o-am auzit din ceriș 18
 pogorîndu-se, fiind cu dînsul în muntele cel sânt.
 Și acum mai sigur ni este cuvîntul cel profetesc, la care 19
 bine faceți luînd aminte, ca la o lumină ce strălucesce în loc
 întunecos, până ce ziua va lumina, și luceaferul va răsări în-
 tru ănimile vîstre; Sciind această mai întîi, că ori-ce pro- 20
 feție a scripturii nu este de dislegare particulară; Căci nu 21
 prin voea ômenilor s'a făcut cînd-va profetie; ci purtați de
 Spiritul Sânt aû vorbit ômenii cei sînți ai lui Dumnezeu.

CAP. II.

*Predicere despre venirea de învățatori minciunoși. Caracterul și pe-
 deșpa lor.*

Înse aû fost și profeți minciunoși în popor, precum și între 1
 voi vor fi învățatori minciunoși, cari pe ascuns vor întro-
 duce eresuri pernicioase, lepădându-se de Domnul ce 'i-a re-
 scumpărat, și aducându-'și lor grabnică perflare. Și dupre dis- 2
 trînările lor vor urma mulți; din cauza cărora se va defăima
 calea adevărului. Și prin avariție cu cuvinte fictive vî vor 3
 precupi pre voi; a cărora judicata, încă de demult hotărîtă, nu
 întîrziă, nici pierderea lor nu dormiteză.
 Căci dacă Dumnezeu pre ângerii, cari aû pecatuit, nu 'i-a 4
 cruțat, ci cu lanțurile întunerecului legându-'i, 'i-a aruncat în
 tartar, și 'i-a trădat spre a se pădi la judicată; Și lumea cea 5
 vechiă nu a cruțat-o, ci pre Noe al optulea predicator al dreptăței
 'i-a pădit, aducînd diluviu asupra lunei împioșilor; Și orașele 6
 Sodomei și ale Gomorei reducîndu-le în cenușă, le-a condamnat
 spre perflare, făcîndu-le esemple celor ce vor si petrecă în im-
 pietate; Și pre dreptul Lot, ce era chinuit de petrecerea cea 7
 distrînată a celor vițioși 'l-a scăpat; (Căci dreptul acela lo-
 cuind între dișii, și vîgînd și auzind de faptele lor cele fără-
 de-lege își muncea sufletul seû cel drept din di în di;) Scie 9
 Dumnezeu a scăpa de ispită pre cei pioși, ear pre cei nedrepti
 s'i pădi la ziua judicăței, spre a se pedepsi; Cu atîta mai 10
 mult nu va cruța pre cei ce âmblă trupesce în poște necurate,
 și disprețesc domnia; îndrăzneți, aroganți fiind, nu se cutre-
 mură a vorbi de reû autorități. Pre cînd ângeri, cari aû mai 11
 mare putere și tărie, nu aduc piră hulitoare asupra lor înaintea
 Domnului. Ear acestia ca nisce dobitoce fără de minte și 12
 sensuale, născute spre cotropire și stricate, vorbesc de reû de
 cele ce nu înțeleg; și în corupțiunea lor se vor perde; Și vor 13
 primi plata nedreptăței; plăcerea socotind disfătarea cea de
 toate dîlele; pătați și vițioși fiind, se disfăteză cu înșelăciunile
 lor, ospătându-se cu voi; Ochi avînd plini de adulteriu, și 14
 neputînd inceta de la păcat; ademenind sufletele cele nestatornice,

- 15 având inimă deprinsă în avarie, fii blestemului; Cari au lăsat calea cea dreaptă, și au rătăcit, urmând pe calea lui Balaam
 16 al lui Bosor, care a iubit plata nedreptății; Ear s'a muștră pentru fără-de-legea lui; asinul cel mut vorbind cu voce ome-
 17 nescă a oprit nebunia profetului. Acestia sunt izvoare fără de apă; nori cari se poartă de vifor; cărora se păstrează negura
 întunerecului în etern.
- 18 Căci vorbind *cuvinte* îngânate ale deșertăciunii, ademenesc prin poftă trupescă, și prin multe disfrânări pre cei ce d'abia
 19 au scăpat de cei ce trăesc în rătăcire. Făgăduindu-li libertatea, ei însuși sunt sclavi ai stricăciunii; căci de care este
 20 învins cineva, de acela s'a și aservit. Că dacă după ce au scăpat de la necurăția lumii prin cunoștința Domnului și Mântuitorului Iisus Christos, în acelea eărăși incurcându-se se înving,
 21 li s'au făcut cele de pe urmă mai rele decât cele d'întăiu. Căci mai bine era lor a nu fi cunoscut calea dreptății, decât, după ce o au cunoscut, a se întorce înapoi de la sântul comandament
 22 ce li s'a dat. Ear li s'a potrivit adevărul proverbului: Cănele s'a întors la vomitura sa, și porcul scăldat la tăvelitură în tină.

CAP. III.

Batjocoritori ce vor veni în zilele de pe urmă. Despre a doua venire a lui Iisus Christos, și despre reînnoirea tuturor lucrurilor.

- 1 **A**césta a doua epistolă, iubiților, vi scriu acum; în care discept mintea voastră cea curată cu aducerea a minți;
 2 Ca si vă aduceți aminte de cuvintele cele mai 'nainte vorbite de sântii profeți, și de comandamentul nostru, cari suntem a
 3 postoli ai Domnului și Mântuitorului; Acésta mai 'nainte știind, că vor veni în zilele cele de pe urmă batjocoritori, am-
 4 blând duple poftele lor, Și dicând: Unde este promisiunea venirii lui? căci de când părinții au adormit, toate rămân așa
 5 precum *au fost* din începutul creațiunei. Căci ei nu voiesc a ști acésta, că prin cuvântul lui Dumnezeu ceriurile au fost de
 6 demult, și pământul s'a așezat din apă și prin apă; Prin carea
 7 lumen cea de atunci cu apă înecându-se s'a perdut. Ear ceriurile și pământul de acum printr'același cuvânt sunt păstrate, pădindu-se pentru foc în ziua judecății și a pierderii omelor celor împioși.
- 8 Ear, iubiților, despre acésta si nu fiți în necunoștință, că înaintea Domnului o *di este* ca o mie de ani, și o mie de ani
 9 ca o di. Nu va întârția Domnul făgăduința sa, precum unui so-
 cot că întârziă; ci rabdă îndelung pentru noi, nevrând a se
 10 perde cineva, ci ca toți si vie la pocăință. Și va veni ziua Domnului ca un fur noptea; în care ceriurile vor trece cu su-

net mare, și elementele se vor topi ardând; și pământul și lucrurile cele de pe dinsul vor arde.

Deci dacă toate acestea se vor disființa, ce feliu trebuie să fiți voi în sânta petrecere și pietate, Asceptând și grăbindu-vă spre venirea dălei lui Dumnezeu, în care ceriurile ardând se vor disființa, și elementele se vor topi ardând? Înse noi, după promisiunea lui, asceptăm ceriuri nouă și pământ nou, în care locuiesc dreptatea.

Pentru aceea, iubiților, acestea asceptând, siliți-vă ca și vă alățați înaintea lui în pace, nepătați și fără de prihană, Și si socotiți că îndelung-răbdarea Domnului nostru este mântuire; precum și iubitul nostru frate Pavel după înțelepciunea dată lui l'a scris; Precum și în toate epistolele sale, vorbind de acestea; în cari sunt unele greș de înțeles, pre cari cei ignoranți și nestatornici le pervertesc, ca și pre cele-l-alte scripturi, spre a lor perflare.

Deci voi, iubiților, acestea mai înainte sciind, pădiți-vă, ca nu și voi, ademeniți fiind cu rătăcirea celor rei, și cădeți de la statornicia voastră. Ci și creșteți în harul, și în cunoștința Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christos. Aceștia fie glorie și acum și în etern. Amin.

EPISTOLA GENERALĂ

ÎNȚĂIA A LUI

I O A N.

CAP. I.

Cuvântul vieței, communiunea cu Christos, și mărturisirea păcatelor noastre.

Ceea ce era din început, ce am auzit, ce am vădut cu ochii nostri, ce am privit, și mâinile noastre au pipăit, în privirea cuvântului vieței; (Căci vieța s'a arătat, și o-am vădut, și mărturisim, și vestim voue vieța cea eternă, care era la Părintele, și s'a arătat nouă;) Ceea ce am vădut și am auzit vestim voue, ca și voi să aveți communiune cu noi; și communiunea noastră este cu Părintele, și cu Fiul lui, Iisus Christos. Și acestea scriem voue, ca bucuria voastră să fie deplină. Și acesta este vestirea care am auzit de la dinsul și anunțăm voue, că Dumnezeu este lumină, și într'insul nu este nici-o întunecime. De vom dice, că avem communiune cu dinsul, și ambăm în întunec, mințim, și nu facem adevărul; Ear de vom ambă în lumină precum el este în lumină, avem com-

munione unii cu alții, și sângele lui Iisus Christos, Fiului său, ne curățește de tot păcatul.

- 8 De vom dice, că nu avem păcat, ne înșelăm pre noi înșine,
9 și adevărul nu este în noi. De vom mărturisi păcatele noastre,
el este credincios și drept, și ni erte păcatele, și si ne curățească
de totă nedreptatea. De vom dice că nu am păcătuit, îl fa-
cem minciunos, și cuvântul lui nu este în noi.

CAP. II, III.

Fericirea cea mare a fiilor lui Dumnezeu, și cugetarea ce-i distinge.

- 1 Copiii mei, acestea vi scriu, ca si nu păcătuiți. Și de pă-
cătuiesc cineva, avem mijlocitor către Părintele, pre Iisus
2 Christos cel drept. Și acesta este împăcarea pentru păcatele
năstre; și nu numai pentru ale noastre, ci și pentru ale toței lumi.
3 Și pentru acesta scim că l-am cunoscut, de vom pădi co-
4 mandamentele lui. Cel ce dice: 'L-am cunoscut, și coman-
damentele lui nu le pădesce, este minciunos, și adevărul nu este
5 într'insul. Ear cel ce pădesce cuvântul lui, într'adevăr în-
tr'insul este dragostea lui Dumnezeu deplină; prin acesta cu-
6 născem că suntem într'insul. Cel ce dice că rămâne într'in-
sul, datoresce si âmble așa, precum el a âmblat.
7 Fraților, nu vi scriu comandament nou, ci comandament vechiū,
care a fost la voi din început. Acest comandament vechiū este
8 cuvântul, care ați audīt din început. Earăsi comandament
nou scriu voue, care este adevărat într'insul și in voi; pen-
tr-că întunerecul trece și lumina cea adevărată acum răsare.
9 Cel ce dice că este in lumină și uresce pre fratele său, este in
10 întunerec până acum. Cel ce iubesce pre fratele său, este in
11 in lumină, și într'insul nu este scandal. Ear cel ce uresce
pre fratele său este in întunerec, și âmblă in întunerec, și nu
scie încotro merge, pen-
tr-că întunerecul a orbit ochii lui.
12 Scriu voue, fraților, pen-
tr-că vi se ertă păcatele văstre pen-
13 tru numele lui. Scriu voue, părinților, pen-
tr-că ați cunoscut
pre cel ce este din început. Scriu voue, tēnerilor, pen-
tr-că ați
învin pre cel viclean. Scriu voue, copiilor, pen-
tr-că ați cu-
14 noscut pre Părintele. Am scris voue, Părinților, pen-
tr-că ați
cunoscut pre cel ce este din început. Am scris voue, tēnerilor,
pen-
tr-că sūnteți tari, și cuvântul lui Dumnezeu rămâne in voi,
și ați învin pre cel viclean.
15 Nu iubiți lumea, nici cele din lume. De iubesce cineva lu-
16 mea, dragostea Părintelui nu este într'insul. Căci tot ce este
in lume, adică pofta trupului, și pofta ochilor, și trufia vieței,
17 nu este de la Părintele, ci este din lume. Și lumea trece cu
pof-
ta ei; ear cel ce face voea lui Dumnezeu rămâne in etern.
18 Copiilor, este ora cea de pe urmă; și precum ați audīt că

antichrist vine, și acum mulți s'au făcut antichristi; dintr'acesta
cunoștem, că este ora cea de pe urmă. D'intre noi au eşit, 19
dar nu erau d'intre noi; căci de ar fi fost d'intre noi, ar fi ră-
mas cu noi; dar au eşit, ca si se arăte că nu sânt toți d'intre
noi. Inse voi aveți ungere de la cel Sânt, și știți toate. Nu 20 21
am scris voue, ca cum nu ați sci adevărul, ci ca cum 'l-ați sci,
și cum că nici o minciună nu este din adevăr. Cine este min- 22
ciunosul, decât numai cel ce tăgăduesce că Iisus este Christos;
acesta este antichrist, care tăgăduesce pre Părintele și pre Fiul.
Tot cel ce tăgăduesce pre Fiul nu are nici pre Părintele; ear 23
cel ce mărturisește pre Fiul are și pre Părintele.

Deci aceea si rămăe în voi ce ați audīt de la început. Dacă 24
aceea ce ați audīt de la început va rămăne în voi, și voi veți
rămăne în Fiul și în Părintele. Și acesta este promisiunea, 25
care el ni-a făcut, viața eternă. Acestea am scris voue în pri-
virea celor ce vë înșelă. Ear ungerea, care ați luat de la 27
dinsul, rămăne în voi, și nu aveți trebuință, ca si vë învețe ci-
nerva; și precum aceeași ungere vë învătă despre toate, și este
adeverată, și nu este minciunösă, și precum v'ati învățat, si ră-
măneți într'aceea.

Și acum, copiii mei, rămăneți într'insul; ca când se va arăta, 28
si avem încredere și si nu ne rușinăm înaintea lui la venirea
lui. De știți că este drept, cunoșteți că tot cel ce face drep- 29
tate s'a născut de la dinsul.

Vedeți ce felii de dragoste ni-a arătat Părintele, ca si ne III
numim fii ai lui Dumnezeu; pentru acesta lumea nu ne
cunoște pre noi; căci nu 'l-a cunoscut pre dinsul.

Iubiților, acum sântem fii ai lui Dumnezeu, și încă nu s'a 2
arătat ce vom fi; inse scim că, când se va arăta, vom fi ase-
menea lui; căci il vom vedé precum este. Și tot cel ce are 3
această speranță într'insul, se curătesce, precum și el este curat.
Tot cel ce comite păcatul calcă și legea, căci păcatul este căl- 4
care de lege. Și știți că el s'a arătat si rădice păcatele nós- 5
tre; și într'insul nu este păcat. Tot cel ce rămăne într'insul 6
nu păcătuiesce; tot cel ce păcătuiesce nu 'l-a vedut, nici nu 'l-a
cunoscut.

Copiii mei, uimene si nu vë înșele; cel ce face dreptate este 7
drept, precum și el este drept. Cel ce comite păcatul este 8
de la diabolul; căci diabolul păcătuiesce din început. Spre a-
ceasta s'a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca si dishințeze lucrurile
diabolului. Tot cel născut de la Dumnezeu nu comite păcat; 9
căci semința lui rămăne într'insul; și nu pöte păcătui, pentru-
că s'a născut de la Dumnezeu. Intr'acesta sânt arătați fii 10
lui Dumnezeu și fii diabolului: tot cel ce nu face dreptate nu
este de la Dumnezeu, precum nici cel ce nu iubesce pre fratele seü.

- 11 Căci acesta este vestirea care ați auzit din început, ca și
 12 iubim unul pre altul; Nu precum Cain, care era de la vi-
 13 tru-că lucrările lui erau rele, car ale fratelui său drepte. Pen-
 14 vē mirați, frații mei, de vē uresce lumea. Noi scim, că am
 15 trecut din mörte la viață, pentru-că iubim pre frați. Cel ce nu
 16 iubesce pre fratele rămâne in mörte. Tot cel ce uresce pre
 fratele său este ucideător de ömeni, și sciți că tot ucideătorul nu
 are viața eternă rămândă într'insul.
- 16 Într'acēsta am cunoscut dragostea, că el 'și-a pus viața sa
 pentru noi; și noi trebuie si ni punem viața noastră pentru frați.
 17 Ear cel ce are bogăția lumii acesteia, și vede pre fratele său
 in lipsă, și 'și închide ânima sa despre dinsul, cum rămâne dra-
 18 gostea lui Dumnezeu într'insul? Copiii mei, si nu iubim cu
 cuvântul nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul.
- 19 Și prin acēsta cunöscem, că süntem din adevăr, și ni vom
 20 asigura ânimile nostre: De ne condamnă ânima noastră, mai
 21 mare este Dumnezeu decât ânima noastră, și scie töte. Iubiți
 22 mei, de nu ne condamnă ânima noastră, atunci avem încredere
 către Dumnezeu; Și orî-ce vom cere, vom lua de la dinsul,
 23 pentru-că pădim comandamentele lui, și facem cele plăcute ina-
 24 intea lui. Și acesta este comandamentul lui, ca si credem
 in numele Fiului său Iisus Christos, și si iubim unul pre altul,
 precum ni-a dat comandament. Și cel ce pădesce comanda-
 mentele lui rămâne într'insul, și acela in el. Și într'acēsta cu-
 nöscem că rămâne in noi, prin Spiritul care ni l'a dat.

CAP. IV.

Trebuie a cerca spiritele, și a iubi pre Dumnezeu și pre apröpele.

- 1 Iubiților, si nu credeți la tot spirital, ci si cercați spiritele,
 de sünnt de la Dumnezeu; pentru-că mulți profeti minciu-
 2 noși aū eșit in lume. Prin acēsta si cunöșteți Spiritul lui
 Dumnezeu: Tot spirital care mărturisesce pre Iisus Christos,
 3 că a venit in corp, este de la Dumnezeu; Și tot spirital,
 care nu mărturisesce pre Iisus Christos, că a venit in corp, nu
 este de la Dumnezeu; și acela este *spiritul* lui antichrist, de
 care ați auzit că va veni, și care acum este deja in lume.
- 4 Voi sünteți de la Dumnezeu, copiii mei, și ați învins pre a-
 ceia; pentru-că mai mare este cel ce este in voi decât cel ce
 5 este in lume, Aceia sünnt din lume, pentru aceea vorbesc din
 6 lume, și lumea îi ascultă. Noi süntem de la Dumnezeu; cel
 ce cunöște pre Dumnezeu ne ascultă; cel ce nu este de la Dum-
 nedeu nu ne ascultă; prin acēsta cunöscem spirital adevărului,
 și spirital rătăcirei.
- 7 Iubiților, si ne iubim unul pre altul, căci dragostea este de la

Dumnezeu; și tot cel ce iubește este născut de la Dumnezeu și cunoște pre Dumnezeu. Cel ce nu iubește nu a cunoscut pre Dumnezeu; căci Dumnezeu este dragostea. Într'acesta s'a arătat dragostea lui Dumnezeu către noi, că Dumnezeu a trimis pre Fiul său cel unul-născut în lume, ca să viăm printr'insul. Într'acesta este dragostea, nu că noi am iubit pre Dumnezeu, ci că el ne-a iubit pre noi, și a trimis pre Fiul său a fi împăcare pentru păcatele noastre. Iubiților, dacă Dumnezeu ne-a iubit pre noi, și noi trebuie să iubim unul pre altul. Nimene nici odată nu a vădut pre Dumnezeu. De iubim unul pre altul, Dumnezeu rămâne în noi, și dragostea lui este deplină în noi. Prin aceasta cunoștem că rămânem într'insul, și el în noi, că ni-a dat din Spiritul său.

Și noi am vădut, și mărturisim, că Părintele a trimis pre Fiul a fi Mântuitorul lumii. Cel ce mărturisește, că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, într'acesta rămâne Dumnezeu, și acela în Dumnezeu. Și noi am cunoscut și am creșt dragostea, care are Dumnezeu către noi. Dumnezeu este dragoste; și cel ce rămâne în dragoste rămâne în Dumnezeu, și Dumnezeu într'insul. Într'acesta s'a deplinit dragostea cu noi, ca să avem înșul. Într'acesta judecăm; pentru-că precum el este, așa și noi suntem într'această lume. Frică nu este în dragoste, ci dragostea cea deplină scote afară frica; căci frica are tortură. Cel ce se teme nu este deplin în dragoste. Noi îl iubim, pentru-că el întâi ne-a iubit pre noi. De ăceia cineva, că iubește pre Dumnezeu, ear pre fratele său uresce, minciunos este; căci cel ce nu iubește pre fratele său, pre care l-a vădut, cum poate iubi pre Dumnezeu, pre care nu l-a vădut? Și acest comandament avem de la dînsul, că cel ce iubește pre Dumnezeu, și iubescă și pre fratele său.

CAP. V.

Credința învinge lumea, și este întemeietă pe mărturie netăgăduită. Puterea rugăciunii.

Tot cel ce crede că Iisus este Christos este născut de la Dumnezeu; și tot cel ce iubește pre cel ce l-a născut iubește și pre cel născut dintr'insul. Prin acești cunoștem că iubim pre fiii lui Dumnezeu, când iubim pre Dumnezeu, și pădăm comandamentele lui. Căci acești este dragostea lui Dumnezeu; ca să pădăm comandamentele lui; și comandamentele lui nu sînt grele. Căci tot cel născut de la Dumnezeu învinge lumea; și această biruință ce a învins lumea este credința noastră. Cine este cel ce învinge lumea, decăt numai cel ce crede că Iisus este Fiul lui Dumnezeu?

Acesta este cel ce a venit prin apă și prin sânge, Iisus Chris-

- tos; nu numai prin apă, ci prin apă și sânge. Și Spiritul este
 7 cel ce mărturisește; căci Spiritul este adevărul. Căci trei sunt
 cari mărturisesc în ceriu: Părintele, Cuvântul și Sântul Spirit;
 8 și acești trei sunt una. Și trei sunt cari mărturisesc pe pământ:
 9 Spiritul și apa și sângele; și acești trei într'una sunt.
 De primim mărturia oamenilor, mărturia lui Dumnezeu mai
 mare este; căci acesta este mărturia lui Dumnezeu, ce a făcut
 10 despre Fiul său. Cel ce crede în Fiul lui Dumnezeu are
 mărturia în sine; cel ce nu crede lui Dumnezeu l-a făcut min-
 cinos, pentru-că nu a crezut mărturia care a făcut Dumnezeu
 11 despre Fiul său. Și acesta este mărturia; că Dumnezeu ni-a
 12 dat viața eternă, și această viață este în Fiul său. Cel ce are
 pre Fiul, are viața; *ear* cel ce nu are pre Fiul lui Dumnezeu
 nu are viața.
 13 Acestea am scris voue celor ce credeți în numele Fiului lui
 Dumnezeu; ca să știți că aveți viața eternă, și ca să credeți în
 14 numele Fiului lui Dumnezeu. Și acesta este încrederea, care
 15 avem într'insul, că de cerem ceva după voea lui, ne aude. Și
 dacă scim că ne aude în ori-ce vom cere, scim că avem cele
 ce am cerut de la dînsul.
 16 De vede cineva pre fratele său comițînd păcat *ce nu este* spre
 mîrte, și cîrî, și îl va da viață pentru cei ce nu păcătuiesc spre
 mîrte. Este păcat spre mîrte; nu ȳic ca să se rîge pentru a-
 17 cela. Tîtă nedreptatea este păcat, și este păcat nu spre mîrte.
 18 Scim că tot cel născut de la Dumnezeu nu păcătuiesc; ci
 cel născut de la Dumnezeu se pădesce, și cel rău nu se atinge
 19 de el. Scim că sîntem de la Dumnezeu, și tîtă lumea jace
 20 în reutate. Și scim că Fiul lui Dumnezeu a venit, și ni-a
 dat pricepere, ca să cunoscem pre cel adevărat, și sîntem în
 cel adevărat, în Iisus Christos Fiul lui. Acesta este Dumnezeu
 cel adevărat, și viața eternă.
 21 Copiii mei, păȳiți-vă de idoli. Amin

EPISTOLA GENERALĂ

A DOUA A LUI

IOAN.

CAP. I.

Iubirea lui Dumnezeu este a ține comandamentele lui. Trebuie să fugim de amăgitori și de oameni răi.

- 1 Bătrînul, alesei Dîmne și copiilor ei, pre cari eu iubesc
 într'adevăr; și nu numai eu, ci și toți cei ce au cunos-
 2 cut adevărul; Pentru adevărul care rămîne în noi și va fi

cu noi pururea; Fie cu voi har, milă și pace de la Dumnezeu Părintele, și de la Domnul Iisus Christos, Fiul Părintelui, într'adevăr și în dragoste. 3

M'am bucurat foarte, că am aflat despre copiii tăi că ămbălă într'adevăr, precum am primit ordin de la Părintele. Și acum te rog, Dămnă, nu ca cum ași scrie ție comandament nou, ci care avem din început, ca să ne iubim unul pre altul. Și această este dragostea, ca să ămbălăm după comandamentele lui. Acesta este comandamentul: Ca, precum ați auzit din început, să ămblați într'însul. 4 5 6

Căci mulți amăgitori au intrat în lume, cari nu mărturisesc că Iisus Christos a venit în corp. Acesta este amăgitorul și Antichrist. Păștiți-vă pre voi iuși-vă, ca să nu pierdeți ce ați lucrat, ci ca să primiți plată deplină. Tot cel ce calcă comandamentul, și nu rămâne în învățătura lui Christos, nu are pre Dumnezeu. Cel ce rămâne în învățătura lui Christos, acela are și pre Părintele și pre Fiul. De vine cineva la voi, și nu aduce această învățătură, să nu'l primiți în casă, nici să-l salutați; Căci cel ce-l salută se face părtaș faptelor lui celor rele. 7 8 9 10 11

Multe având a vi scrie, nu am voit cu hârtie și cernălă; 12 înse sper a veni la voi, și a vorbi gură către gură, ca bucuria noastră să fie deplină

Te salută pre tine copiii surorii tale celei alese. Amin. 13

EPISTOLA GENERALA

A TREIA A LUI

I O A N .

CAP. I.

Milostenia lui Gaiū, mândria lui Diotrefes, și zelul lui Dimitriū.

Bătrânul, lui Gaiū celui iubit, pre care eu iubesc într'adevăr. 1

Iubitule, doresc ca să sporesci și să fii sănătos în totă viața, precum sporește sufletul tău. Căci m'am bucurat foarte, după ce au venit frații, și au mărturisit de credința ta, precum tu ămbli într'adevăr. Mai mare bucurie nu am de cât aceasta, când aud că fiii mei ămbălă într'adevăr. Iubitule, cu credință faci ori-ce lucrezi către frați și către cei străini; Cari au mărturisit de dragostea ta înaintea bisericii; pre cari de-vei escorta într'un mod vrednic de Dumnezeu, bine vei face. Căci pentru numele lui au eșit, neluând nimic de la ginte. Noi 7 8

dar trebuie și primim pre unii ca acestia, ca și fim conlucrători ai adevărului.

- 9 Am scris bisericei; înse Diotrefes cel ce iubesc și li fie lor
10 căpitanie, nu ne primesce. Pentru acesta de voiți veni îi voiți
aminti faptele cari li face, clevetindu-ne cu cuvinte rele; și ne-
fiind îndestulat cu acestea, nu primesce pre frați, și pre cei ce
11 vor să-i primescă îi opresce, și îi scote din biserică. Iubitele
nu urma răului, ci binelui. Cel ce face bine de la Dumnezeu
12 Dimitriū este probat de către toți, și de către însuși ade-
vărul; înse și noi mărturisim de dînsul; și știți că mărturia
noastră este adevărată.
- 13 Multe aveam a scrie, înse nu voiesc cu cernelă și condeiu
14 a'ți scrie; Înse sper că curînd te voi vedé, și vom vorbi
gură către gură. Pace fie ție. Te salută pre tine amici. Sa-
lută pre amici pe nume. Amin.

EPISTOLA GENERALĂ

A LUI

I U D A.

CAP. I.

*Indemnare la statornicie și la sinceritate în credință contra învîșă-
torilor minciunoși.*

- 1 Iuda servitor al lui Iisus Christos, și frate al lui Iacob,
celor chiămați cari sînt sînțiți în Dumnezeu Părintele,
2 și păstrați de Iisus Christos; Milă fie voue și pace, și dra-
gostea si se înmulțescă.
- 3 Iubiților, puind totă silința a vi scrie de mîntuirea cea co-
mună, am găsit de trebuință a vi scrie, îndemnându-vă, ca si ve
4 luptați pentru credința ceea ce odată s'a trădat sînților. Căci
s'aū furisiat ore-cari omeni, cari de mai 'nainte erau otăriți spre
acastă condamnare, impioși, cari schimbă harul Dumnezeului
nostru în disfrînare, și tăgăduesc pre singur stăpînul Dumnezeu,
și Domnul nostru Iisus Christos.
- 5 Deci voiți si vi aduc aminte de aceea ce odată ați știut:
cum că Domnul, după ce a scăpat pre popor din pămîntul E-
6 giptului, mai pe urmă a perdut pre cei ce nu aū cređut. Și
pre āngerii, cari nu și-aū pădit starea lor cea d'intăiu, ci și-aū
lăsat locașul lor, îi are păstrați în eterne lanțuri sub întunec, spre
7 judicata zilei celei mari. Precum Sodoma și Gomorra și o-
rașele cele d'împrejurul lor, cari asemenea aceloră aū facut dis-

frinare, și au ămblat duple carne străină, sunt propuse de e-
sempu, suferind pedepsa focului celui etern. Asemenea și 8
acestia visând își spurcă corpul, disprețuesc domnia și defaimă
demitățile. Ear Michael archi-ângerul, când, certându-se cu 9
diabolul, disputa despre corpul lui Moise, necuteșdând și hu-
lăscă a ăis: Certe-te Domnul. Ear acestia hulesc ceea ce nu 10
înțeleg: și ceea ce știu duple natură ca nisce dobitoce fără de
minte, într'acelea se corump. Val lor! căci au ămblat in calea 11
lui Cain, și au alergat voioși în rătăcirea lui Balaam pentru
plată, și s'au perdut cu contradicerea lui Core.

Acestia sunt pete in ospețele vóstre de dragoste, mănăcând 12
cu voi, și păsându-se fără de frică; nori *sunt* fără de apă,
purându-se de vânturi; arbori tomnatici și fără fruct; de doue 13
ori morți și disrădicați; Valuri furioase de mare, spumă-
gându-și rușinea lor; stele rătăcitoare, căroră se păstrează negura
intunerecului in etern.

Ear și Enoch, cel al șeptelea de la Adam, a profetii de a- 14
cestia, ăicând: Eca vine Domnul cu miriadele de sânti ai sei,
Si escercite judicată contra tuturor *ómenilor*, și si mustră pre 15
toți impioșii între dinșii de tóte faptele lor cele impioșe cari
au comis, și de tóte *cuvintele* lor cele aspre, cari au vorbit con-
tra lui pécătoșii cei impioși. Acestia sunt cărtitori, nemulțu- 16
miți, ămblád duple poștele lor; și gura lor vorbesce *cuvinte*
trufase, mirându-se de persóne pentru folosul lor.

Ear voi, iubiților, aduceți-vi aminte de cuvintele cari s'au 17
ăis mai 'nainte de apostoli Domnului nostru Iisus Christos;
Cum v'au ăis, că in timpul de pe urmă vor fi batjocoritori, 18
cari vor ămbla duple poștele lor cele impioșe. Acestia sunt 19
cari se deosebesc, simțuali, neavând Spirit.

Ear voi, iubiților, edificându-vă in credința vóastră cea mai sântă, 20
și rugându-vă in Spirit Sânt, Păđiți-vă pre voi in dragostea 21
lui Dumneđeú, asceptând mila Domnului nostru Iisus Christos,
spre viața cea eternă. Și cu umii compătimiți, făcând osebite; 22
Ear pre alții si mântuiți cu frică, răpindu-ți din foc; urind și 23
vestmântul cel intinat de corp.

Ear celui ce póte si vă păđescă neclătiți, și si vă pue ina- 24
intea gloriei sale fără prihană cu bucurie, Unuia înțeleptu- 25
lui Dumneđeú, Mântuitorului nostru, *fie* glorie și majestate, dom-
nie și putere și acum și in toți seculii. Amin.

APOCALIPSUL

SĂNTULUI

IOAN TEOLOGUL.

CAP. I—III.

Iisus Christos se arată lui Ioan și îi ordonă a scrie la cele șapte biserici din Asia. Prevenirea făcută de Iisus Christos bisericilor din Efes, Smirna, Pergam, Thiatira, Sardes, Filadelfia și Laodiceea.

- 1 **D**iscoperirea lui Iisus Christos, care Dumnezeu i-a dat-o, și arăte servilor sei cele ce trebuie să se întempele în curând, și pre care o a spus și trimis prin îngerul său servului său
- 2 Ioan; Care a mărturisit cuvântul lui Dumnezeu, și mărturia
- 3 lui Iisus Christos, și câte a vădut. Fericit este cel ce cetesce, și cei ce aud cuvintele acestei profeții, și pădesc cele scrise într'însa; căci timpul este aproape.
- 4 Ioan celor șapte biserici cari sînt în Asia: Har *fie* voue și pace de la cel ce este și cel ce era și cel ce vine, și de la cele
- 5 șapte spirite cari sînt înaintea tronului său; Și de la Iisus Christos, martorul cel credincios, și cel întâiu-născut din morți, și Domnul regilor pămîntului. Celuia ce ne-a iubit și ne-a
- 6 spălat de păcatele noastre cu sângele său, Și ne-a făcut regi și preuți lui Dumnezeu și Părintelui său, aceluia *fie* glorie și domnie în seculii seculilor. Amin.
- 7 Eca vine cu norii, și l' va vedé tot ochiul, și cei ce l-au împuns; și vor plînge la fața lui tóte semințiile pămîntului. Da,
- 8 Amin. Eū sînt Alfa și Omega, începutul și sfîitul, dice Domnul, cel ce este și cel ce era, și cel ce vine, Atot-puternicul.
- 9 Eū Ioan, cel ce sînt și fratele vostru și pârtaș în strămotarea și în împărăția și în statornicia lui Iisus Christos, eram în insula ce se chiamă Patmos, pentru cuvântul lui Dumnezeu
- 10 și pentru mărturisirea lui Iisus Christos. Eram în Spirit în ziua Duminicii, și am audit după mine voce tare ca de trimbiță,
- 11 Dicînd: Eū sînt Alfa și Omega, cel d'întăiu și cel de pe urmă, și: Ce vești, scrie în carte, și o trimite celor șapte biserici din Asia: la Efes, și la Smirna, și la Pergam, și la Thiatira, și la Sardes, și la Filadelfia, și la Laodiceea.
- 12 Și m'am întors, și vîd de unde vine vocea care vorbă cu
- 13 mine. Și întorcîndu-mă am vădut șapte sfeșnice de aur; Și în meșilocul celor șapte sfecînice *pre unul* asemenea Fiului omului, îmbrăcat cu vestmînt lung, și încins la meșiloc cu brîu de aur;

Capul și părul lui *erau* albe ca lăna cea albă, ca zăpada; și o- 14
chii lui ca para focului; Și picioarele lui asemenea cu arama 15
fiu arsa în cuptor, și vocea lui ca sunet de ape multe. Și 16
avea în mâna sa cea dreaptă șapte stele; și din gura lui eșia
sabie cu două tășuri; și fața lui era ca soarele când luminează
în puterea sa. Și vedându-l, am cădut la picioarele lui ca un 17
mort. Ear pându-și mâna sa cea dreaptă peste mine mi-a zis:
Nu te teme; eu sunt cel d'întăiu, și cel de pe urmă; Și cel 18
ce sunt viu, și am fost mort; și éca trăesc în seculi seculilor,
Amiu; și am cheile iadului și ale morței. Scrie cele ce ai ve- 19
dut și cele ce sunt, și cele ce vor să fie după acestea; Mistre- 20
riul celor șapte stele cari le-ai vădut în dreapta mea, și cele
șapte sfecinice de aur. Cele șapte stele sunt ângerii celor șapte
biserici; și cele șapte sfecinice cari le-ai vădut sunt șapte biserici.

A ângerului bisericei Efesului si'i scrii: Acestea dice cel ce 11
ține cele șapte stele în dreapta sa, care âmbli în medi-
locul celor șapte sfecinice de aur; Sciû faptele tale, și ostenela 2
ta, și răbdarea ta, și cum că nu poți suferi pre cei rei; și ai
cerat pre cei ce dic că sunt apostoli, și nu sunt; și i-ai aflat
minciunoși; Și ai suferit, și ai răbdare, și pentru numele meu 3
te-ai ostenit, și nu te-ai discragiat. Anse am asupra ta a- 4
cista, că ai părăsit dragostea ta cea d'întăiu. Drept aceea 5
du-ți aminte de unde ai cădut, și pocăseste-te, și fă faptele cele
d'întăiu; altmintrelea voi veni la tine curând, și voi mișca 6
sfeciucul tău din locul seu, de nu te vei pocăi. Inse acesta 6
ai, că uresci faptele Nicolaiților, cari și eu le uresc.

Cel ce are urechi audă ce dice bisericilor Spiritul: Celui ce 7
îvinge voi da lui și mănâncă din arborul vieței, care este în
mediolocul rafului lui Dumnezeu.

Și ângerului bisericei Smirnei si'i scrii: Acestea dice cel 8
d'întăiu și cel de pe urmă, care a fost mort și a înviat: Sciû 9
faptele tale, și strîmtoarea și serăciea ta, (inse esci bogată,) și
blasfemia celor ce dic că sunt Iudei, și nu sunt, ci sinagogă a
Satanei. Nimic nu te teme de cele ce ai a suferi; éca diabo- 10
lul va să arunce pre *unii* d'între voi în închisore, ca si vă cer-
cați; și veți avé strîmtoare de ce dîile; fi credincioși până la
morte, și iți voi da cununa vieței.

Cel ce are urechi, audă ce dice bisericilor Spiritul: Cel ce 11
îvinge nu se va vătămă de a doua morte.

Și ângerului bisericei celei din Pergam si'i scrii: Acestea 12
dice cel ce are sabiea ascuțită cu două tășuri: Sciû faptele 13
tale, și unde locuesci, unde este scaunul Satanei; și ții numele
meu, și nu ai lepădat credința mea în zilele în cari *era* Antipa
martorul meu cel credincios, care s'a ucis la voi, unde locuesce
Satana. Inse am contra ta pucine, că ai acolo pre cei ce țin 14

- invătătura lui Balaam, care învăța prin Balac și pue scandal înaintea
 15 fiilor lui Israel, și mânânce de cele sacrificate idolilor, și si comite
 16 fîlor, care eu o uresc. Pocăsește-te! altmintrelea voi veni la
 tine curînd, și voi face rebel contra lor cu sabia gurei mele.
 17 Cel ce are urechi, audă ce dîce bisericilor Spiritul: Celui ce
 învinge îi voi da și mânânce din manna cea ascunsă, și îi voi
 da semn alb, și pe semn nume nou scris, care nimene nu l' scie,
 18 decât numai cel ce l' ia.
 Și ângerului bisericei celei din Thiatira si l' scrii: Acestea
 19 dîce Fiul lui Dumnezeu, care are ochii seî ca para focului, și
 picîdoarele sale asemenea cu arama fină: Sciî faptele tale,
 și dragostea, și serviciul și credința și răbdarea ta și faptele
 20 tale; și cele de pe urmă sînt mai multe decât cele d'întăiu.
 Inse am contra ta pucine, că lași pre femeia Ezabel, care se
 dîce că este profetêsă, de învăță și amăgesce pre servii mei
 și comite disfrânare, și si mânânce cele sacrificate idolilor.
 21 Am dat ei timp și se pocăescă de disfrânarea sa; dar nu s'a
 22 pocăit. Eca eu o voi pune în pat, și pre cei ce comit dis-
 frânare cu ea în strîmtoare mare, de nu se vor pocăi de fap-
 23 tele lor. Și pre copiii ei îi voi ucide; și vor cunósce tóte
 bisericile, că eu sînt cel ce cerc rerunchii și ânimile; și voi
 24 da voue fie-căruia duple faptele vóstre. Ear voue și celor-l-
 alți din Thiatira, căți nu aũ acéstă invătătură, și cari nu aũ
 cunoscut adîncimile Satanei, precum dîc, nu voi pune preste
 25 voi altă sarcină. Inse ceea ce aveți, țineți până voi veni. Și
 celui ce învinge și pădesce faptele mele până în finit, acela
 27 îi voi da putere preste ginte; Și le va păstori cu toég de
 fer; și se vor sdrobi ca vasele de lut; precum și eu am luat de
 28 la Părintele meu. Și l' voi da steua cea de deminătă. Cel
 ce are urechi, audă ce dîce bisericilor Spiritul.

- III Și ângerului bisericei celei din Sardes si l' scrii: Acestea
 dîce cel ce are cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, și
 cele șapte stele: Sciî faptele tale, că ai nume că trăesci, și esci
 2 mort. Priveghéază, și întăresce pre cele-l-alte cari aũ se móră;
 căci nu am aflat faptele tale depline înaintea lui Dumnezeu.
 3 Drept aceea adu-ți aminte, cum ai primit și ai audit, și ține, și
 pocăsește-te. Ear de nu vei priveghia, voi veni asupra ta ca
 4 un fur, și nu vei cunósce în care óră voi veni asupra ra. Ai
 pucine nume și în Sardes, cari nu și-aũ întinat vestmintele lor;
 aceia vor âmbra împreună cu mine în haine albe: căci sînt demni.
 5 Cel ce învinge, acesta se va îmbrăca în vestminte albe; și nu
 voi sterge numele lui din cartea vieței, și voi mărturisî nu-
 6 mele lui înaintea Părintelui meu, și înaintea ângerilor lui. Cel
 ce are urechi, audă ce dîce bisericilor Spiritul.

Și ângerului bisericeî celeî din Filadelfiea si'î scriî: Acestea 7
 dice cel sânt, cel adevêrat, cel ce are cheia lui David, cel ce
 dischide, și nimene nu închide; și închide, și nimene nu dischi- 8
 de: Sciû faptele tale; éca am pus înaintea ta ușă dischi- 9
 sâ, și care nimene nu o pôte închide; căci putere mică ai, și
 ai pădit cuvântul meu, și nu ai tăgăduit numele meu. Éca, 10
 voiû face pre cei din sinagoga Satanei, acela ce se dic că sânt
 Iudei, și nu sânt, ci mințesc: éca 'î voiû face si vie, și si se
 închide înaintea picîórelor tale, și si scie că te-am iubit pre
 tine. Pentru-că ai pădit cuvântul răbdărei mele, și eû te voiû 11
 pădi de óra ispitei, ce are si vie preste tótă lumea, si cerce
 pre cei ce locuesc pe pământ. Éca viû curênd; ține ceea ce 12
 ai, ca nimene si nu 'ți ia cununa ta.

Cel ce învinge îl voiû face stîlp in biserica Dumneđuului 12
 meu, și nu va mai eși afară; și voiû scrie preste el numele Dum-
 neđuului meu, și numele cetăței Dumneđuului meu, Ierusalemu-
 lui celui nou, care se pogóre din ceriû de la Dumneđuul meu
 și voiû scrie preste el numele meu cel nou. Cel ce are urechi 13
 audé ce dicé bisericeilor Spiritul.

Și ângerului bisericeî celeî din Laodiceea si'î scriî: Acestea 14
 dice cel Amin, martorul cel credincios și adevêrat, începutul
 creării lui Dumneđu: Sciû faptele tale, că nici rece esci 15
 nici ferbite; o de ai fi rece séu ferbinte! Ear fiind-că esci 16
 căldu, și nici ferbinte nici rece, te voiû vêrsa din gura mea.
 Pentru-că đici: Bogat sânt și m'am înavuțit, și de nimic nu am 17
 lipsă; și nu scîi, că tu esci mișel și ticălos, și serac și orb și gol.
 Te sfătuesc si cumperi de la mine aur lămurit prin foc, ca si te 18
 îmbogățesci; și vestminte albe, ca si te îmbraci, și si nu se a-
 râte rușinea goliciunei tale; și unge ochiî tîi cu collurion, ca
 si veđi.

Eû ori pe căți iubesc, îi mustru și'î cert; si aibî decî zel, 19
 și pocăesce-te! Éca staû la ușă, și bat; de va audî cineva vócea 20
 mea și va dischide ușa, voiû intra la el, și voiû cina cu el și
 el cu mine.

Celui ce învinge 'î voiû da si ședé cu mine pe tronul meu, 21
 precum și eû am învins, și m'am aședat cu Părintele meu pe
 tronul lui. Cel ce are urechi, audé ce dicé bisericeilor Spiritul. 22

CAP. IV.

*Descoperirea majestăței lui Dumneđu încunjurat și adorat de cele
 patru fere, și de cei doue-đeci și patru de bătrâni.*

După acestea am veđut, și éca o ușă discișă in ceriû; și 1
 vócea care o audisem mai 'nainte vorbindu-mi ca o trîm-
 biță, dicêndu-mi: Sue-te aici, și 'ți voiû arăta cele ce trebuie si
 se întemple după acestea.

- 2 Și îndată am fost în Spirit; și éca tron era pus în ceriú, și
 3 unul ședea pe tron. Și cel ce ședea era la vedere asemenea
 4 cu piétra iaspis și sardinul; și circubeú *era* împrejurul tronului,
 5 deci și patru de bătrâni ședând, îmbrăcați cu vestminte albe;
 6 și având pe capetele lor cununí de aur. Și din tronuri eșiau
 7 fulgere, și tunete și voci; și *eraú* șapte lampe de foc ardând
 8 înaintea tronului, cari sânt cele șapte spirite ale lui Dumnezeu.
 9 Și înaintea tronului *era* o mare de sticlă asemenea cu cristalul;
 10 și în meșilocolul tronului și împrejurul tronului *eraú* patru fere
 11 pline de ochi, din 'nainte și din'napoi. Și feara cea d'întăiu
 12 *era* asemenea unui leú, și a doua feară asemenea unui vițel, și
 13 a treia feara avea fața de om, și a patra feară *era* asemenea
 14 unui vultur sborând. Și cele patru feare aveaú fie-care câte
 15 șese aripi de jur împrejur, și în întru *eraú* pline de ochi; și nu
 16 încetéză ziua și nóptea de a dice: Sânt, sânt, sânt *este* Dom-
 17 nul Dumnezeu Atot-puternicul, cel ce *era*, și cel ce *este*, și cel
 18 ce vine. Și când fearele acestea dau glorie și onóre și mulțumită
 19 celui ce șede pe tron, care trăește în seculii seculilor, Cei doue-
 20 deci și patru de bătrâni se prosternă înaintea celui ce șede pe
 21 tron, și se închină celui ce trăește în seculii seculilor, și pun
 22 cununile lor înaintea tronului, dicând: Demn ești, Dómnne, a
 23 lua gloria și onórea și puterea; căci tu ai creat tóte, și pen-
 24 tru voea ta sânt și s'au creat.

CAP. V.

*Visiunea cărței sigilate. Cântare în onórea Mielului singur demn
 de a o deschide.*

- 1 Și am vădút în drépta celui ce ședea pe tron o carte scri-
 2 tă să din întru și din afară, sigilată cu șapte sigile. Și
 3 am vădút un ánger tare, strigând cu voce mare: Cine este demn
 4 a deschide cartea, și a dislega sigilele ei? Și nimeni în ceriú,
 5 nici pe pământ, nici sub pământ nu putea deschide cartea, nici
 6 a o privi. Ear eú plángeam mult, că nimeni nu s'a aflat demn
 7 a deschide și a ceti cartea, nici a o privi. Și unul din bătrâni
 8 mi-a đis mie: Nu plánge; éca Leul cel din semínția lui Iuda,
 9 Rădicina lui David, a isbutit si deschide cartea, și si dislege
 10 cele șapte sigile ale ei.
 11 Și am vădút, și éca în meșilocolul tronului și al celor patru
 12 feare, și în meșilocolul bătrânilor sta un Miel ca junghiat, având
 13 șapte córne, și șapte ochi, cari sânt cele șapte spirite ale lui
 14 Dumnezeu, trimise în tot pământul. Acesta a venit, și a luat
 15 cartea din drépta celui ce ședea pe tron.

Și luând el cartea, cele patru feare și cei douăzeci și pa- 8
 tru de bătrâni s'au prosternat înaintea Mielului, având fie-care
 chitare și cupe de aur pline de tămăeri, cari sunt rugăciunile
 sântilor; Și cântău cântare nouă, dîcînd: Demn ești a lua 9
 cartea, și a deschide sigilele ei; căci te ai junghiat, și ne-ai re-
 scumpărat lui Dumnezeu cu sîngele tîu din totă semînția și
 limba și poporul și națiunea; Și ne-ai făcut Dumnezeului 10
 nostru regi și preuți, și vom domni pe pămînt. Și uitându-
 mă am auzit vocea de îngeri mulți împrejurul tronului și a fea- 11
 relor, și a bătrînilor, și era numărul lor miriade de miriade, și
 mil de mil. Acestia au dîs cu voce tare: Demn este Mielul 12
 cel junghiat a primi puterea, și bogăția, și înțelepciunea, și
 tăria, și onorea, și gloria, și bine-cuvîntarea. Și totă crea- 13
 tura din ceriș și de pe pămînt și de sub pămînt, și cele din
 mare, și toate cele ce sînt într'însese, le-am auzit dîcînd: Bine-
 cuvîntarea, și onorea, și gloria, și puterea fie celui ce șede pe
 tron și Mielului în seculii seculilor. Și cele patru feare dîceau:
 Amin. Și cei douăzeci și patru de bătrâni s'au prosternat, 14
 și s'au închinat celui ce trăește în seculii seculilor.

CAP. VI—XI

*Mielul deschide cele d'întăiu șese sigile. Numărul celor aleși însem-
 nați cu sigilul lui Dumnezeu. Cîntarea celor pre-fericiți. Dischi-
 derea celor șapte sigile; cei d'întăiu patru îngeri suflă în trîmbiță,
 și mai multe plăgi se trimit pe pămînt. Al cincilea și al șaselea în-
 ger suflă în trîmbiță, care este semnul de plăgi nouă. Un înger se
 coborî din ceriș fiind în mână o carte, care o dă lui Ioan ca să o
 înghite. Cei doi marturi sînt omorîți de feară, dar ei înviează și se
 înalță la ceriș. Îngerul al șaptelea suflă în trîmbiță, și mai multe
 voci anunță, că toate sînt reduse sub puterea lui Dumnezeu și a lui
 Christos.*

Și am vădut cînd a deschis Mielul una din cele șapte si- 1
 gile, și am auzit pre una din cele patru feare dîcînd ca
 cu voce de tunet: Vino și veđi. Și am vădut, și éca un cal 2
 alb; și cel ce ședea pe el avea arc; și i s'a dat cunună; și a
 eșit învingînd și spre învingere.
 Și dischiđîndu-se al doilea sigil, am auzit pre cea a doua 3
 feară dîcînd: Vino și veđi. Și a eșit alt cal ca focul; și ce- 4
 lui ce ședea pe el i s'a dat putere să ia pacea de pe pămînt,
 și ca să se junghie unul pre altul; și i s'a dat sabie mare.
 Și dischiđîndu-se al treilea sigil, am auzit pre a treia feară 5
 dîcînd: Vino și veđi. Și am vădut, și éca un cal negru; și cel 6
 ce ședea pe el avea cumpăna în mîna sa. Și am auzit voce
 din meșilocol celor patru feare, dîcînd; O măsură de grău pen-
 tru un dinar, și trei măsuri de orz pentru un dinar; eleul și
 vinul și nu vătămîi.

- 7 Și deschidându-se al patrulea sigil, am auzit a patra feară
8 dicend: Vino și vezi. Și am vădut, și éca un cal galbăn; și
numele celui ce ședea pe el era Mórtea; și ladul urma după
ea; și li s'a dat putere preste a patra parte a pământului, și
omóre cu sabie, și cu fómete, și cu pestilență, și prin fearele pământului.
- 9 Și deschidându-se al cincilea sigil, am vădut sub altar sufletele celor uciși pentru cuvântul lui Dumnezeu, și pentru mărturisirea care făceau; Și strigau cu voce tare, dicend: Până când, Domnul cel sânt și adevărat, nu judeci și nu răsbuni sângele nostru de la cei ce locuiesc pe pământ? Și vestimente albe s'a dat fie-cărui dintrînșii; și li s'a dis, si se repauseze încă pucin timp, până ce se vor împlini și conservii lor și frații lor, cari au si se omóre ca și ei.
- 12 Și am vădut când a deschis al șeselea sigil, și éca s'a făcut cutremur mare, și sórele a devenit negru ca un sac de pâr, și luna a devenit ca sângele. Și stelele ceriului au cădut pe pământ, precum smochinul lăpădă smochinele cele crude ale lui, când se clătesce de vânt mare. Și ceriul a dispărut ca o carte învâltucită; și tot muntele și insula s'a mișcat din locurile lor.
- 15 Și regii pământului, și domnii, și bogății și căpitani și cei puternici, și tot servul și cel liber, s'a ascuns în pesceri și în pietrele munților: Și diceau munților și pietrelor: Cădeți preste noi, și ne ascundeți de cătră fața celui ce șede pe tron și de la mâniea Mielului; Căci a venit ziua cea mare a mănii sale; și cine va pute si stea.
- VII Și după acestea am vădut patru ângeri stând în cele patru ângiuri ale pământului, ținând cele patru vânturi ale pământului, ca si nu sufle vânt pe pământ, nici preste mare, nici preste vre-un arbor.
- 2 Și am vădut alt ânger suindu-se de la răsăritul sórelui, având sigilul lui Dumnezeu celui viu; și a strigat cu voce tare la cei patru ângeri, cărora s'a dat si vătămă pământul și marea; 3 Dicend: Nu vătămați pământul nici marea, nici arborul, până ce vom sigila pre servitorii Dumnezeului nostru pe frunțile lor.
- 4 Și am auzit numărul celor sigilați: O sută patru-zeci si patru de mii, sigilați din totă semănția fiilor lui Israel. Din semănția lui Iuda două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Ruben două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Asser două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Neftali două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Simeon două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Levi două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Issachar două-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Za-

bulon doue-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Iosef doue-spre-dece mii sigilați. Din semănția lui Beniamin doue-spre-dece mii sigilați.

După acestea am vădut, și oca mulțime mare, pre care mine nu putea a o numera, din toate națiunile, și semințiile și poporele, și limbele, stând înaintea tronului, și înaintea Mielului, îmbrăcați în vestimente albe, și finici în mânilor; Și strigașă cu voce tare, dicend: Mântuirea Dumneșului nostru care șede pe tron, și Mielului. Și toți ângerii stău împrejurul tronului, și a bătrânilor, și a celor patru feare, și s'au prosternat înaintea tronului pe fețele lor, și s'au închinat lui Dumneșeu, Dicend: Amin; bine-cuvântarea, și gloria, și înțelepciunea, și mulțumita, și onórea, și puterea, și tăria *sic* Dumneșului nostru în seculii seculilor. Amin.

Atunci luând cuvânt unul d'ntre bătrâni, mi-a đis: Acestia 13 cari sânt îmbrăcați cu vestimentele cele albe, cine sânt, și de unde au venit? Și i-am đis: Dómné, tu scii. Și mi-a đis: 14 Acestia sânt cei ce vin din strimtorarea cea mare, cari și-au spălat vestimentele lor, și le-au albit în sângele Mielului. Pentru 15 acesta sânt înaintea tronului lui Dumneșeu, și i servesc đua și nóptea în templul lui; și cel ce șede pe tron va locui întru dînșii. Nu vor mai flămândi, nici vor mai însetoșă, nici va 16 mai căde preste ei sórele, uici vre o arșiță; Căci Mielul cel 17 din medilocol tronului îi va pasce, și i va conduce la isvóre de ape vii; și va sterge Dumneșeu tótă lacrima de la ochii lor.

Și dischidându-se al șeptelea sigil, s'a făcut tăcere în ceriú, VIII
ca la o jumătate de órá.

Și am vădut pre cei șapte ângeri cari stău înaintea lui Dumneșeu; și li s'au dat șapte trimbițe. Și alt ânger a venit, și sta la altar, avend tãmăitoare de aur; și i s'a dat tãmăe multă, ca si o aducé cu rugăciunile tuturor sântilor pe altarul cel de aur, care este înaintea tronului. Și fumul tãmăei cu rugăciunile sântilor s'a suit înaintea lui Dumneșeu din mâna ângerului. Și a luat ângerul tãmăitóreă, și o a împlut din focul altarului, și o a aruncat pe pământ; și s'au făcut voci, și tunete, și fulgere, și cutremur.

Și cei șapte ângeri, cari aveau cele șapte trimbițe, s'au gătit si trimbițeze.

Și ângerul cel d'ntăiú a trimbițat, și s'a făcut grândină și foc amestecat cu sânge, și s'au aruncat pe pământ; și a treia parte din arbori a ars, și tótă érba verde a ars.

Și al doilea ânger a trimbițat, și ceva ca un munte mare ardend cu foc s'a aruncat în mare; și a treia parte din mare s'a făcut sânge; Și a treia parte din creaturile mărei, cari aveau viétă, a murit; și a treia parte din corăbii s'au stricat.

- 10 Și al treilea ânger a trimbițat, și a cădut din ceriū o stea
mare arđend ca o lampă, și a cădut preste a treia parte din
11 riuri, și preste isvóarele âpelor; Și numele steloī so đice Pelin;
și a treia parte din ape s'a făcut ca pelinul; și mulți din ó-
menī aū murit de ape, pentru-că se făcuseră amare.
- 12 Și al patrulea ânger a trimbițat, și s'a rânit a treia parte
a sórelui, și a treia parte a lunei, și a treia parte a stelelor;
ast-feliū încât s'a intunecat a treia parte din ele, și điaua nu a
luminat decât a treia parte, și nóptea asemenea.
- 13 Și uitându-me am aūdit pre un ânger sburând prin medilo-
cul ceriului, și đicend cu vóce tare: Vaiū, vaiū, vaiū celor ce lo-
cuesc pe pământ de cele-lalte voci de trimbiță ale celor trei
ângerī, cari aū și trimbițeze!
- IX Și al cincelea ânger a trimbițat, și am vėđut o stea din
ceriū cădend pe pământ; și i s'a dat cheia fótânei a-
2 bisului. Și a dischis fótâna abisului; și s'a suit fum din
fótâna ca fum de un cuptor mare; și s'a intunecat sórele și
3 aerul de fumul fótânei. Și din fum aū eșit locuste pe pământ;
și li s'a dat putere, precum aū putere scorpiile pământ-
4 tului. Și li s'a đis, ca si nu vătămē erba pământului, nici vre-
o verdetă, nici vre-un arbor; decât numai pre ómenī, cari nu
5 aū sigilul lui Đumneđu pre frunțile lor. Și li s'a dat ordīn
ca si nu-ī omóre, ci ca si-ī chinuéscă cincī luni; și chinul lor
6 era ca chinul scorpiei, când lovesce pre om. Și într'acele
đile vor căuta ómenīi mórtea, și nu o vor afla; și vor poști si
7 mórre, și mórtea va fugi de la ei. Și formele locustelor erau
asemenea cailor gătīți spre resbel; și pe capetele lor erau cu-
8 nuni ca de aur, și fețele lor asemenea fețelor omenesci. Și
9 aveaū pēr ca pērul femeilor, și dinții lor ca de leū. Și zale
aveaū ca zalele de fer; și sunetul aripilor lor era ca sunetul de
10 carē cu mulți cai alergând la resbel. Și aveaū putere a vătâma
scorpiū, și erau bolduri in códele lor; și aveaū putere a vătâma
11 pre ómenī cincī luni. Și rege aveaū preste ele, care este ân-
gerul abisului, al căruia nume Ebreesce este Abaddon, ear in
limba Ellinésă are nume Apollion.
- 12 Un vaiū a trecut; éca mai vin âncă douē vaiuri după acestea.
- 13 Și al șeselea ânger a trimbițat, și am aūdit o vóce din cele
patru colțuri ale altarului celui de aur. care este înaintea lui
14 Đumneđu. Đicend ângerului al șeselea, care avea trimbiță:
Dislegă pre cei patru ângerī legați la riul cel mare Euftrat.
15 Și s'aū dislegat cei patru ângerī, cari erau gătīți spre óra, și
16 điaua, și luna, și anul, ca si omóre a treia parte din ómenī. Și
numērul oștilor călărimei era douē miriade de miriade; și am
17 aūdit numērul lor. Ast-feliū am vėđut caii in vísune, și
pre cei ce ședeau pe ei, avēnd zale ca de foc, și de iacint,

și de puciosă; și capetele cailor *erau* ca de leu; și din gurile lor *esia* foc și fum și puciosă. De acestea trei plăgi s'a o-
morit a treia parte din oameni: de foc, și de fum, și de puciosă
ce *esia* din gurile lor. Căci puterea lor este în gura lor și 19
în codelor lor; căci codelor lor *erau* asemenea șerpilor, cu ca-
pete, cu cari vătărnă. Și cei-l-alți oameni, cari nu au murit de 20
plăgile acestea nu s'au pocăit de faptele mânilor lor, ca și nu
se închine demonilor, și idoloilor celor de aur, și de argint, și
de aramă, și de piatră, și de lemn; cari nu pot nici vedea, nici
auzi, nici ambia; Nici nu s'au pocăit de uciderea lor, nici 21
de furtăciunile lor, nici de disfrânarea lor, nici de furturile lor.

Și am vădut alt ânger tare pogorindu-se din ceriū, îmbră- X
cat cu nor, și curcubeu *era* pe capul lui, și făca lui ca
sorele, și piciorole lui ca nisce stilpi de foc; Și avea în mână sa 2
cârticică dischisă; și a pus piciorul lui cel drept pe mare, ear
cel stîng pe pământ; Și a strigat o voce tare, precum răc- 3
nesce leul; și când a strigat, au sunat cele șapte tunete vocile
lor. Și sunând cele șapte tunete, vream si scriu; și am au- 4
dit voce din ceriū dicându-mi: Sigilează ceea ce au vorbit cele
șapte tunete, și nu scrie. Și ângerul, pre care l-am vădut 5
stând pe mare și pe pământ, și-a rădicat mâna sa spre ceriū;
Și s'a jurat pe cel ce trăesce în seculii seculilor, care a creat 6
șii și cele ce sînt într'insul, și pământul și cele ce sînt într'
insul, și marea și cele ce sînt într'însa, că timp nu va mai fi; 7
Ci în zilele vocei ângerului al șaptelea, când va trimbița, se va
fîni misterul lui Dumnezeu, precum a vestit servilor sei pro-
feților.

Și vocea care o-am auzit din ceriū earăși a vorbit cu mine, 8
și a dis: Mergi de la cârticică cea dischisă din mână ângerului
ce stă pe mare și pe pământ. Și am mers către ânger, și 9
l-am dis: Dă-mi cârticică; Ear el mî-a dis: Ia-o, și o mănân-
că; și va amări pântecel teū, ear în gura ta va fi dulce ca
mierea. Și am luat cârticică din mână ângerului, și o am 10
măncat; și era în gura mea dulce ca mierea; și după ce o am
măncat, s'a amărit pântecel meu. Și mî dicea: Trebuie ca 11
tu earăși si profetești la multe popore și limbi și regi.

Și mi s'au dat trestie asemenea unui tocg; și sta ânge- XI
rul, dicend: Scolă-te, și măsură templul lui Dumnezeu
și altarul, și pre cei ce se închină într'insul. Ear curtea cea 2
din afară de templu lasă-o, și si nu o măsură; căci s'a dat gin-
telor; și cetatea cea sântă o vor călca patru-deci și două de luni.

Și voiți da *putere* celor doi marturi ai mei a profeti o mie 3
două sute șese-deci de zile, îmbrăcați în sac. Acestia sînt 4
cei doi olivii, și cele două sfecinice, cari stau înaintea Dumne-
șului pământului. Și de va vré cineva si vătăme, foc va eși 5

- din gura lor, și va mistui pre inimicii lor; da, de va vré cineva
 6 si'î vătămă, ast-feliu trehuc acela si se omóre. Acestia au
 putere a inchide ceriul, ca si nu ploué in zilele profeției lor;
 și au putere preste ape a le întórce in sânge, și a lovi pământul
 cu totă plaga, ori de câte ori vor voi.
- 7 Și când vor fini mărturisirea lor, feara care se sue din abis va
 8 face resbel cu ei, și'î va învinge, și'î va omóri. Și trupurile
 cele mórte ale lor vor *jăce* in ulița cetăței celei mari, care spiri-
 tualminte se chiamă Sodoma și Egipt; unde și Domnul nos-
 tru s'a crucifixat.
- 9 Și cei din popóre și din seminții și din limbă și din națiuni
 vor vedé trupurile cele mórte ale lor trei zile și jumătate, și
 nu vor lăsa si pue trupurile cele mórte ale lor in morminte.
- 10 Și cei ce locuesc pe pământ se vor bucura de ei, și se vor ve-
 seli, și vor trimite daruri unul altuia; pentru-că acesti doi pro-
 feți au chinuit pre cei ce locuesc pe pământ.
- 11 Și după acele trei zile și jumătate Spirit de viétă de la
 Dumnezeu a intrat in ei, și au stătut pe picioarele lor; și frică
 12 mare a cădut preste cei ce 'î priveau: Și au audit vóce tare
 din ceriú dicendu-li: Suiți-vé aici; și s'au suit in ceriú pe nor;
- 13 și 'i-au vedut inimicii lor. Și intrăcea óră s'a făcut cutremur
 mare, și a cădut a deca parte din cetate, și intr'acel cutremur
 s'a ucis număr de ómeni șapte mi; și cei-l-alti s'au înfricoșat,
 și au dat glorie Dumnezeului ceriului.
- 14 Al doilea vaiú a trecut; éca al treilea vaiú vine curénd.
- 15 Și al șeptelea ânger a trimbițat; și s'au făcut voci tari
 in ceriú, dicend: Împerățiile lumei s'au făcut *împerăția* Dom-
 nului nostru și a Christosului seú; și el va domni in seculi
 seculilor.
- 16 Și cei doue-deci și patru de bătrâni, cari ședeau pe tron-
 rile lor înaintea lui Dumnezeu, s'au prosternat pe fețele lor, și
 17 s'au închinat lui Dumnezeu, Dicend: Mulțumim ție, Dómne
 Dumnezeu Atot-puternice! cel ce esci, și cel ce erai, și cel
 18 ce vii, că ai luat puterea ta cea tare, și ai domnit. Și na-
 ționile s'au mâniat, și a venit mâniea ta, și timpul celor morți,
 ca si fie judicați, și si dai plată servilor tei profeților și sân-
 ților, și celor ce se tem de numele têu, celor mici și celor mari;
 și si strici pe cei ce strică pământul.
- 19 Și templul lui Dumnezeu s'a deschis in ceriú, și in templul
 lui s'a vedut arca aședământului seú; și s'au făcut fulgere, și
 voci, și tunete, și cutremur, și grândină mare.

CAP. XII.

Vișineea femeii îngreunată și a draconului învins, carele tot mai persecută încă pre femeie și pre cei din semenția ei.

Și s'a arătat semn mare în ceriū: o femeie îmbrăcată cu
sorele, și luna sub picioarele ei, și pe capul ei cunună
din doue-spre-dece stele; Și îngreunată fiind, striga, chinu-
indu-se și sfărâmându-se și nascē.

Și s'a arătat alt semn în ceriū, și ēca un dracon mare la vedere
ca focul, avēnd șapte capete și dece cōrne, și șapte cununī pe ca-
petele lui. Și cōda lui trage a treia parte din stelele ceriū-
lui, și le-a aruncat pe pământ; și draconul a stătut înaintea
femeii celei ce avea și nascē, ca, nascēnd ea, și mânānce co-
pilul ei. Și a născut copil parte bărbătēscă, care are a pasce tōte
națiunile cu tōg de fer; și copilul ei s'a răpit la Dumneḃeū
și la tronul lui. Și femeea a fugit în pustie, unde are loc
gătit de la Dumneḃeū, ca acolo si se nutrēscă o mie doue sute
șese-deci de zile.

Și s'a făcut resbel în ceriū: Mihael și āngerii lui aū dat
resbel cu draconul; și draconul cu āngerii lui aū dat resbel.
Și nu aū isbutit; nici s'a mai aflat locul lor în ceriū. Și s'a
aruncat draconul cel mare, șerpele cel vechiū, care se chiamă
Diabolul și Satana, cel ce înșelă tōtă lumea; s'a aruncat pe pā-
mēt, și āngerii lui s'aū aruncat cu el. Și am aūdit vōce tare
în ceriū, ḃicēnd: Acum s'a făcut mântuirea, și tāriea, și impe-
rāția Dumneḃeului nostru, și puterea Christosului seū; cāci s'a
aruncat pīritorul fraților nostri, cel ce'i pira înaintea Dumne-
ḃeului nostru ḃiua și nōptea. Și ei 'l-aū învins pentru sân-
gele Mielului, și pentru rațiunea martiriului lor; și nu 'și-aū iu-
bit viēta lor până la mōrte. Pentru acēsta bucurāți-vē, ceriū-
rilor, și cei ce locuiți într'insele! Văi celor ce locuesc pāmēn-
tul și marea! că s'a pogorit diabolul la vōi avēnd mână mare,
pentru-că scie că are pucin timp.

Și vēdēnd draconul că s'a aruncat pe pāmēt, a persecutat
pre femeea, care a născut *copil* parte bărbătēscă. Și s'aū dat
femeii doue aripi ca de vultur mare, ca si sbōre în pustie la
locul seū, unde se nutresce un timp și timpī și jumătate de
timp, departe de la fața șerpelui. Și a aruncat șerpele după 15
femeie din gura sa apā ca un riū, ca si o facē dusă de riū. Și 16
a ajutat pāmētul femeii, și 'și-a dischis pāmētul gura sa, și
a înghițit riul pre care 'l-a aruncat draconul din gura sa. Și 17
s'a māniat draconul asupra femeii, și a plecat si facē resbel
cu cei-l-ālți din semenția ei, cari pādesc comandamentele lui
Dumneḃeū, și țin mărturiea lui Iisus Christos.

Două feare es din marea și din pământ spre a blestema și a omîgi.

- 1 **Ș**i am stătut pe năsipul mării, și am vădut o feară suin-
du-se din mare, care avea șapte capete și dece córne,
și preste córnela ei dece diademe, și pe capetele ei nume de
- 2 blasfemie. Și feara care o-am vădut era asemenea pardosu-
lui, și picîoarele ei ca de urs, și gura ei ca o gură de leu; și
- 3 și i-a dat draconul puterea sa, și scaunul său, și domnie mare.
- 4 Și am vădut un cap de ale ei, ca rănit de mörte; și rana mor-
teii lui s'a vindecat; și tot pământul s'a mirat despre feară;
- 5 Și s'a închinat draconului celui ce a dat putere fearii; și s'a
închinat fearii, dîcînd: Cine *este* asemenea fearii? cine pöte si
face resbel cu ea? Și i s'a dat gură care vorbea multe bles-
tame; și i s'a dat putere a face *resbel* patru-deci și doue de luni.
- 6 Și 'și-a dischis gura sa spre blasfemie contra lui Dumnezeu, și
hulăscă numele lui, și cortul lui, și pre cei ce locuesc in ceriü.
- 7 Și i s'a dat a face resbel cu sântii și a'i învinge; și i s'a dat
- 8 9 putere preste totă semîntiea și limba și națiunea. Și i se
vor închina toți cei ce locuesc pe pământ, ale căroră nume nu
sunt scrise in cartea vieții Mielului celui înjunghiat de la in-
temeierea lumii. De are cineva urechi, audă. Cel ce asser-
vesce se va asservi; cel ce ucide cu sabia cu sabie trebue si
se ucidă. Aici este răbdarea și credința sântilor.
- 11 Și am vădut altă feară suindu-se de pe pământ; și avea doue
- 12 córne asemenea mielului, și vorbea ca un dracon; Și essercita
totă puterea fearii celei d'întăiü in presența sa, și făcea ca pă-
mîntul și cei ce locuesc pe dinsul si se inchine fearii celei
- 13 d'întăiü, a căreia rană de mörte se vindecase; Și făcea semne
marî, încăt si se pogöre și foc din ceriü pe pământ inaintea
- 14 ömenilor. Și înșela pre cei ce locuesc pe pământ priu seme-
nele cari i s'a dat si le facă inaintea fearii; dîcînd celor ce
locuesc pe pământ, ca si facă imagine fearii, care avea o rană
- 15 de sabie, și a trăit. Și i s'a permis a da spirit imaginii fear-
rei, ca imaginea fearii si vorbescă, și si facă ca cei ce nu se
- 16 vor închina imaginii fearii si se omóre. Și făcea pre toți, pre
cei mici și pre cei marî, și pre cei bogăți și pre cei seraci,
și pre cei liberi și pre cei servi, si li dea semu pe mîna lor
- 17 cea dréptă, său pe frunțile lor; Și ca nimene si nu pötă cum-
păra său vinde, decăt numai cel ce are semnul, său numele fear-
rei, său numărul numelui ei. Aici este înțelepciunea: Cel ce
- 18 are minte si socotescă numărul fearii; căci este număr de
om; și numărul ei *este*: Șese sute șese-deci și șese.

CAP. XIV.

*Pericirea și finitul norocit al sfinților. Căderea Babilonei. și pe-
depsa adorătorilor fearei.*

Și am vădut, și éca un Miel stând pe muntele Sionului, și
cu el o sută patru-deci și patru de mii, cari aveau nu-
mele Părintelui lor scris pe frunțile lor. Și am audit voce
din ceriū, ca voce de ape multe, și ca voce de tunete mari; și
am audit voce de chitaristi cântând cu chitarele lor; Și cân-
taū o cântare nouă inaintea tronului, și inaintea celor patru
feare, și a bătrânilor; și nimene nu putea cunoște cântarea,
decât numai cele o sută patru-deci și patru de mii, cei re-
scumpărați de pe pământ. Acestia sūnt cei ce nu s'au întinat
cu femeii, căci sūnt feciorelnici. Acestia sūnt cei ce urmăză Mie-
lului ori-unde merge. Acestia sūnt cei rescumpărați din ómeni,
primitiul lui Dumneđeu și al Mielului. Și in gura lor nu s'a
afiat viclesug; căci sūnt nevinovați inaintea tronului lui Dumneđeu.
Și am vădut alt ânger sburând in mediulocul ceriului, având
evangelie eternă și vestescă celor ce locuesc pe pământ, și la
tótă națiunea, și seménția, și limba, și poporul. Dicénd cu
voce tare: Temeți-ve de Dumneđeu, și dați-i glorie; căci ora
judecâtei lui a venit; și vé inchinați celui ce a făcut cerul și
pământul, și marea și isvórele apelor.
Și urma alt ânger, dicénd: A cădut, a cădut Babilona, ce-
tatea cea mare, pentru-că a adăpat tóte națiunile din vinul mă-
niei disfrânrei sale.
Și al treilea ânger li urmă, dicénd cu voce tare: Ori-cine
se inchină fearei și imaginei ei, și ia semnul ei pe fruntea sa,
seu pe mâna sa, Acesta va bé din vinul mâniei lui Dumneđeu, 10
cel turnat neamestecat in paharul mâniei lui; și se va chinui cu
foc și cu puciosă inaintea sântilor ângeri, și inaintea Mielului. Și 11
fumul chinului lor se sue in seculii seculilor; și nu au repaus
diua și nóptea acei cari se inchină fearei și imaginei ei, și cel ce
ia semnul numelui ei. Aici este răbdarea sântilor; aici sūnt 12
cei ce pădesc comandamentele lui Dumneđeu și credința lui
Iisus. Și am audit voce din ceriū, dicéndu-mi: Scrie: Feri- 13
ciți sūnt cei morți, cari mor in Domnul, de acum, Da, dice Spi-
ritul, ca si se repause de ostenelele lor; ear faptele lor li urmăză.
Și am vădut, și éca nor alb, și unul ședea pe nor asemenea 14
cu Fiul omului, având in capul lui cunună de aur, și in mâna
lui seceră ascuțită. Și alt ânger a eșit din templu, strigând 15
cu tare voce cătră cel ce ședea pe nor: Trimite secerea ta, și se-
ceră; căci 'ți-a venit ora de a secera; secerișul pământului s'a
copt. Și cel ce ședea pe nor a aruncat secerea sa pe pământ 16
mént; și pământul s'a secerat.
Și alt ânger a eșit din templul cel din ceriū, având și el se- 17

- 18 cere ascuțită. Și alt ânger a eșit din altar, având puter preste foc; și a strigat cu strigare tare celui ce avea secere cea ascuțită, dicând: Trimite secerea ta cea ascuțită, și culeg strugurii pământului; căci strugurii lui s'au copt. Și ângerul a aruncat secerea lui pe pământ, și a cules vicia pământului și o a pus în tésul cel mare al mâniei lui Dumneșeu. Și tésul s'a călcat afară de cetate, și a eșit sânge din tés până la frânele cailor, de o mie și șese sute de stadii.

CAP. XV, XVI.

Cântare de triumf pentru cele din urmă judecăți ale lui Dumneșeu contra fearei. Descrierea celor șapte plăgi din urmă vârsate pe pământ.

- 1 **Ș**i am vădut alt semn în ceriū, mare și minunat, șapte ângeri având șapte plăgi cele de pe urmă; căci într'acelea s'a fînit mânia lui Dumneșeu.
- 2 Am vădut ca o mare de stecă amestecată cu foc; și pe cel ce biruiau asupra fearei, și asupra imaginei, și asupra semnului ei, și asupra numărului numelui ei, stând pe marea cea de stecă, având chitarele lui Dumneșeu. Și cântau cântarea lui Moise servului lui Dumneșeu, și cântarea Mielului, dicând: Mari și minunate sînt lucrurile tale, Dîmne Dumneșeu! Atot-puternice!
- 3 drepte și adevărate căile tale, Rege al sântilor! Cine nu se va teme de tine, Dîmne, și nu va glorifica numele tău? căci tu singur ești sânt; căci toate națiunile vor veni, și se vor închina înaintea ta; căci judecățile tale s'au arătat.
- 4 Și după acestea am vădut, și eca templul cortului mărturiei în ceriū s'a deschis; Și cei șapte ângeri au eșit din templu, având cele șapte plăgi, îmbrăcați cu in curat și strălucit, și în-
- 5 cinși împrejurul pieptului cu brăe de aur. Și una din cele patru feare a dat celor șapte ângeri șapte vase de aur, pline de mânia lui Dumneșeu celui viu în seculii seculilor. Și templul s'a împlut de fum din gloria lui Dumneșeu și din puterea lui; și nimene nu putea intra în templu, până se vor fini cele șapte plăgi ale celor șapte ângeri.

XVI

Și am audit voce tare din templu, dicând celor șapte ângeri: Duceți-vă și vîrsați vasele mâniei lui Dumneșeu pe pământ.

- 2 Și s'a dus cel d'întăiu, și a vîrsat vasul său pe pământ; și s'au iscat bube rele și mari în ômenii cari aveau semnul fearei, și în cei ce s'au închinat imaginei ei.
- 3 Și al doilea ânger a vîrsat vasul său în mare: și s'a făcut sânge ca de mort; și tot sufletul viu în mare a murit.
- 4 Și al treilea ânger a vîrsat vasul său în riuri și în isvórele apelor, și s'au făcut sânge. Și am audit pre ângerul apelor dicând: Drept ești, Dîmne, cel ce ești, și cel ce erai, și cel

sînt, că a   făcut aceste judic   i. Căci s  ngele s  n  ilor    6
al profe  ilor n   v  rsat,   i s  n  ze li-a   dat si bea; căci ei merita
ace  sta.   i am a  dit pre altul din altar   ic  nd: A  a D  mne
Dumne  le Atot-puternice! adevărate   i drepte s  nt judic  - 7
  ile tale!

  i al patrulea   nger a v  rsat vasul se   preste s  re,   i i s'a 8
dat putere si ard   pre   meni cu foc.   i s'a   ars   meni cu 9
un foc mare,   i a   hulit numele lui Dumne  u celui ce are pu-
ture preste aceste plăgi;   i nu s'a   pocăit si'i dea glorie.

  i al cincilea   nger a v  rsat vasul se   preste scaunul fear  i, 10
  i imper   ia sa s'a făcut intunec  s  ;   i   i mu  ca   limbile lor
de durere.   i a   hulit pre Dumneșul cerului pentru dure- 11
rile lor   i pentru ranele lor,   i nu s'a   pocăit de faptele lor.

  i al șeselea   nger a v  rsat vasul se   preste riul cel mare, 12
Eufратul;   i apa lui a secat, cu si se gătescă calea regilor ce-
lor de la r  sariturile s  relui.   i am v  dut trei spirite necurate 13
asemenea br  stelor viind din gura draconului,   i din gura fear  i,
  i din gura profetului celui minciunos. Căci s  nt spirite ale 14
demonilor, f  c  nd semne,   i merg  nd la regii p  m  ntului   i a
tótă lumea, si'i adune la resbelul   ilei celei mari a lui Dumne-
  u Atot-puternicul.   ca viu ca un fur. Fericit este cel 15
ce priveghie  z  ,   i p  desce vestmintele sale, ca si nu   mble gol,
spre a se ved   ru  inea lui.   i   i a strins la locul ce se chia- 16
m   Ebreesce Armagheddon.

  i al șeptelea   nger a v  rsat vasul se   in aer;   i a e  it v  ce 17
tare din templul cerului de la tron,   ic  nd: S'a făcut.   i 18
indat   s'a   a  dit voci   i fulgere   i tunete;   i s'a int  mplat cu-
tremur mare, in ce felii nu s'a făcut de c  nd ómeniĭ a   fost
pe p  m  nt, ca acest cutremur a  a mare.   i cetatea cea mare 19
s'a imp  r  it in trei părți,   i ora  ele gintelor a   cădut;   i Babi-
lona cea mare a venit in amintire inaintea lui Dumne  u, si'i
dea p  haral vinului iu  ime  i m  nie  i sale.   i t  t   insula a fu- 20
git,   i muntii nu s'a   aflat.   i grândină mare ca talantul se 21
pog  r   din cerii preste   meni;   i ómeniĭ a   hulit pre Dum-
ne  u de plaga grîndinei; căci plaga era f  rte mare.

CAP. XVII, XVIII.

*Descrierea meretrice  i celei mari   i a pierd  rei   i c  d  rei sale. De-
scriere profetică a stric  rei   i c  d  rei Babilonei.*

  i a venit unul din cei   epte   ngeri, cari aveau cele   epte 1
vase,   i a vorbit cu mine,   ic  ndu-mi: Vino si'i ar  
judicata meretrice  i celei mari, care   ede preste ape multe;
Cu care a   comis disfr  nare regii p  m  ntului,   i s'a   imb  tat 2
de vinul disfr  n  rei ei cei ce locuiesc pe p  m  nt.   i m'a dus 3
in spirit in pustie,   i am v  dut o femeie   ed  nd pe o feară ro    ,

- plină de nume de blasfemie, care avea șapte capete și deșce córne.
- 4 Și femeea era îmbrăcată cu purpură și cu roș, și ornată cu aur și cu piatră scumpă și cu mărgăritare, având păhar de aur în mâna ei plin de abominațiunii și de necurăția disfrânării sale;
- 5 Și în fruntea ei nume scris: Misteriū, Babilona cea mare, mama Meretricilor și a abominațiunilor pământului. Și am vădut pre femeie beată de sângele sântilor și de sângele martirilor lui Iisus; și vedându-o m'am mirat cu mirare mare. Și ângerul mi-a đis: Pentru ce te-ai mirat? eu îți voi spune misteriu despre femeie și despre feara ce o pörtă, care are cele 6 șapte capete și cele deșce córne. Feara care o ai vădut era, și nu este, și va si se sue din abis, și si mērgē în perđare; și se vor mira cei ce locuiesc pe pământ, ale cărora nume nu sânt scrise în cartea vieței de la întemeierea lumii, vedēnd pre feară 7 că era, și nu este, deși este: Aici este mintea ceea ce are înțelepciune: Cele șapte capete sânt șapte munți unde șede femeia preste ei; Și sânt șapte regi; cinci au cădut, și unul este, și cēla-l-alt încă nu a venit; și când va veni, trebue si ră-măe pucin. Și feara care era și nu este, și acesta este al 12 optulea, și este din cele șapte, și merge în perđare. Și cele deșce córne, cari le-ai vădut, sânt deșce regi, cari încă nu au primit imperăție; ci primesc putere ca nisce regi odată cu feara.
- 13 14 Acestia au un gând si dea puterea și tăriea lor fearei. Acestia vor face rebel cu Mielul, și Mielul îi va învinge; căci el este Domnul domnilor și Regele regilor, și cei ce sânt cu el sânt chiămați și aleși și credincioși.
- 15 Și mi đicea: Apele, cari le-ai vădut, unde șede meretricea, 16 sânt popore, și glóte, și națiuni, și limbi. Și cele deșce córne, cari le-ai vădut la feară, acestea vor uri pre meretrice, și o vor face desolată și gólă, și vor mânca carnea ei, și o vor arde cu foc. Căci Dumneđeū a pus în-ânimile lor si facē voea lui, și si fie de un gând, și si dea imperăția lor fearei, până ce se vor îndeplini cuvintele lui Dumneđeū.
- 18 Și femeea, pre care o-ai vădut, este cetatea cea mare, care domnesce preste regiū pământului.
- XVIII S i după acestea am vădut alt ânger pogorindu-se din ceriū, care avea putere mare, și pământul s'a luminat de stră-lucirea lui. Și a strigat în tărie cu voce mare, đicēnd: A că-đut, a cădut Babilona cea mare, și a devenit locaș demonilor, și pađă a tot spiritul necurat, și pađă a tótă pasărea necurată și abominabilă. Căci tóte națiunile au bēut din vinul mâniei 3 și disfrânării ei, și regiū pământului au comis disfrânare cu ea, și neguțitorii pământului s'au îmbogățit prin abundența dis-fărilor ei.
- 1 Și am auđit altă voce din ceriū, đicēnd: Eșiți dintr'insa, po-

porul meu, ca nu participând în păcatele ei, si luați parte la plâgile ei. Căci păcatele ei au ajuns până la ceri, și Dumne-
 deșu și-a adus aminte de nedreptățile ei. Resplătiți ei pre-
 cum și ea v'a resplătit voue, și i întorçeți indoit după faptele
 ei; cu paharul care a turnat, turnați-i indoit. Pe cât s'a mă-
 rit pre sine, și s'a disfatat, pe atăta dați-i chin și strimtorare;
 căci ea ăice în ănima ei: Șed ca o imperătosă, și nu sânt veduvă,
 și dureri nu voiă vedé. Pentru aceea într'o ăi vor veni plă-
 gile ei: mörte și dureri și fömete; și cu foc se va arde; căci
 tare este Domnul Dumneșu care o judică.

Și roșii pământului, cari au comis disfrănare și s'au disfatat
 cu ea, o vor plănge, și o vor tângui, când vor vedé fumul ar-
 derei ei. Stând departe pentru frica muncii ei, vor ăice: Vaii,
 vaii cetătei celei mari, Babilona, cetatea cea tare! căci într'o
 oră a venit judicata ta.

Și neguțitorii pământului o vor plănge și o vor jăli pre ea; 11
 căci nimene nu mai cumpără marfa lor. Marfă de aur, și de 12
 argint, și de plătră scumpă, și de mărgăritare, și de bisson, și
 de purpură, și de mătasă și de roșu; și tot lemnul de teiu, și
 tot vasul de fildeș, și tot vasul de lemn scump, și de aramă,
 și de fer, și de marmură; Și scortişoră și tămălieri, și mir, și 13
 vin, și eleu, și făină de grău, și grău, și dobitoce, și oi, și cai,
 și căruțe, și servi, și suflete de ămeni. Și fructele cari le po-
 tesce sufletul tău s'au dus de la tine, și tôte cele grase și stră-
 lucite s'au dus de la tine, și nu le vei mai afla. Neguțitorii 15
 de acestea, cari s'au îmbogățit de la ea, vor sta departe pentru
 frica chinului ei, plângend și tânguindu-se; Și ăicend: Vaii, 16
 vaii de cetatea cea mare! cea îmbrăcată cu bisson și cu pur-
 pură și cu roșu, și ornată cu aur și cu piatră scumpă, și cu
 mărgăritare; Căci într'o oră s'a pustiit atăta bogăție. 17

Și tot cărmaciul, și tótă glôta cea din corabii, și corăbierii,
 și ori-căți lucréză pe mare, au stătu de departe; Și strigau, 18
 vedend fumul arderei ei, ăicend: Cine era asemenea cu cetatea
 cea mare? Și și puneau țărână pe capetele lor, și strigau, 19
 plângend și tânguindu-se, ăicend: Vaii, vaii de cetatea cea
 mare, în care s'au îmbogățit tōți cei ce au corăbii în mare din
 tesaurile ei! cum într'o oră s'a pustiit!

Veselesce-te de dinsa, ceriurile, și sânti apostoli și profeți; 20
 căci v'a resbunat pre voi Dumneșu despre dinsa.

Și un ănger tare a rădicat o piatră mare ca de möră, și 21
 o a aruncat în mare, ăicend: Așa de cu furie se va arunca Babi-
 lona, cetatea cea mare; nu se va mai afla. Și vöce de chi- 22
 taristi, și de musici, de fluerași și de trîmbițași nu se vor mai
 aădi în tine; și nici un meșter de ori-care meștesug nu se va
 afla în tine; și sunet de möră nu se va mai aădi în tine. Și 23

- lumină de luminare nu se va mai ivi în tine; și voce de mire și de mirsă nu se va mai auzi în tine; deși neguțitorii tei erau cei mai însemnați ai pământului; căci cu fermecătoria ta s'au înșelat toate națiunile. Și într'însa s'a aflat sânge de profeți, și de sfinți, și de toți cei uciși pe pământ.

CAP. XIX.

Urmări glorioase de la judicată lui Dumnezeu asupra fearei și asupra meretriceii celei mari.

- 1 După acestea am auzit o voce tare de glotă multă în ceriū, dicend: Alleluia! Mântuirea și gloria și puterea sînt
- 2 Domnului Dumnezeuului nostru; Că adevărate și drepte sînt
- 3 judicările lui; căci a judicat pre meretricea cea mare, care a
- 4 corupt pământul cu disfrânarea sa, resbunând sângele servilor
- 5 seî asupra'i. Și a doua oră au dis: Alleluia! și fumul ei se
- 6 suia în seculi seculilor. Și cei doue-deci și patru bătrâni,
- 7 și celo patru feare s'au prosternat, și s'au închinat lui Dum-
- 8 nedeu celui ce șede pe tron, dicend: Amin, Alleluia. Și voce
- 9 a eșit de la tron, dicend: Lăudați pre Dumnezeuul nostru, toți ser-
- 10 vii lui, și cei ce vō temeți de dinsul și cei mici și cei mari.
- 11 Și am auzit ca o voce de glotă multă, și ca o voce de ape
- 12 multe, și ca o voce de tunete tari, dicend: Alleluia! căci Dom-
- 13 nul Dumnezeu Atot-puternicul s'a făcut rege. Si ne bucurăm,
- 14 și si ne veselim, și si'i dăm onore; căci a venit nunta Mielului,
- 15 și femeea lui s'a gătit. Și s'a dat ei, ca si se îmbrace cu
- 16 bisson curat și strălucit, căci bissonul este dreptatea sânilor.
- 17 Și'mî dicea: Scrie: Fericiți sînt cei chiâmați la cina nuntei Mielului.
- 18 Și'mî dicea: Acestea sînt cuvinte adevărate ale lui Dum-
- 19 nedeu. Și m'am prosternat înaintea piciorilor lui și mē in-
- 20 chin lui. Și'mî dicea: Feresce-te de a face acesta; conser-
- 21 vul tēu sînt, și al fraților tēi, cari au mărturiea lui Iisus; in-
- 22 chină-te lui Dumnezeu; căci mărturiea lui Iisus este spiritul
- 23 profeției.
- 24 Și am vădut ceriul dischis, și eca un cal alb; și cel ce șede
- 25 pe el se chiâma Credincios și Adevărat, și în dreptate judică
- 26 și face resbel. Ochiū lui erau ca para focului, și pe ca-
- 27 pul lui erau diademe multe; și avea nume scris, care nimene
- 28 nu'l scie, decât numai el singur. Și era îmbrăcat în vestment
- 29 imuiet în sânge; și se chiamă numele lui: Cuvēntul lui Dum-
- 30 nedeu. Și oștile ceresci urmau după el pe cai albi, îmbrăcați
- 31 în bisson alb și curat. Si din gura lui ese sabie ascuțită, ca
- 32 cu dinsa si lovescă națiunile; și el le va pasce cu toég de fer;
- 33 și el calcă tēscul vinului iuțimei și mănעי lui Dumnezeu Atot-
- 34 puternicul. Și-și are preste vestmintele și preste cōpsa sa nu-
- 35 mele scris: Regele regilor, și Domnul domnilor.

Și am vădut pre un ânger stând în sôre; și a strigat cu vöce tare, dicënd tuturor paserilor ce sbörä în meșilocol ceriului; Ve-
niți și vë adunați la cina marelui Dumneđeu; Ca si mâncați 18
corpuri de regi, și corpuri de căpitani, și corpurile celor tari,
și corpurile cailor și ale celor ce șed pe ei, corpurile tuturor
celor liberi, și celor servi, și ale celor mici și ale celor mari.

Și am vădut pre feară, și pre regi pământului, și oștile lor 19
adunate, si facë rebel cu cel ce șede pe cal și cu ôstea lui.
Și s'a prins feara, și cu el profetul cel minciunos, care a făcut 20
semnele înaintea ei, cu cari a amăgit pre cei ce au luat sem-
nul feară, și pre cei ce s'au închinat imaginei ei. Acestia a-
mândoi s'au aruncat vii în lacul de foc, care arde cu puciosă,
și cei-l-alți s'au ucis cu sabia celui ce ședea pe cal, carea e- 21
șla din gura lui; și tôte paserile s'au săturat din trupurile lor.

CAP. XX.

*Fericirea celor d'intăiü înviați. Despre imperăția d o mie de ani,
și despre judicata cea de pe urmă.*

Și am vădut ânger pogorîndu-se din ceriü, avënd cheea 1
abisului și lanț mare în mâna lui. Și a prins pre dra- 2
con, pre șerpele cel vechiü, care este Diabolul și Satana; și l-a
legat o mie de ani. Si l-a băgat în abis, și l-a închis, și a 3
sigilat d'asupra lui, ca si nu mai înșele pre națiuni, până se vor
implini o mie de ani; și după acesta trebuie si se dislege pu-
cin timp.

Și am vădut tronuri, și au ședut pe ele; și judicatä li s'a 4
dat; și am vădut sufletele celor tăiați pentru mărturisirea lui Ii-
sus, și pentru cuvëntul lui Dumneđeu, și cari nu s'au închinat
feară nici imaginei ei, nici nu au luat semnul ei pe fruntea 5
lor, și pe mâna lor; și au viețuit, și au domnit cu Christos o
mie de ani. Ear cei-l-alți morți nu au înviaț până nu s'au 6
finit miea de ani. Acësta este învierea cea d'intăiü. Fericit
și sânt este cel ce are parte în învierea cea d'intăiü; preste nisce
asemene mörtea cea de a doua nu mai are putere, și vor fi preuți
ai lui Dumneđeu și ai lui Christos, și vor domni cu el o mie
de ani.

Și când se va fi implinit acea mie de ani, se va dislega 7
Satana din închisôrea lui; Și va eși si înșele națiunile ce sânt 8
în cele patru părți ale pământului; pre Gog și pre Magog, si l'
adune la rebel; al cărorä numărul este ca nășipul mării. Și 9
s'au suit pe latul pământului, și au încunjurat tabăra sântilor,
și cetatea cea iubită, și s'a pogorit foc de la Dumneđeu din 10
ceriü, și l-a mistuit. Și diabolul cel ce l-a înșelat s'a arun-
cat în lacul cel de foc și de puciosă, unde se află feara și profetul
cel minciunos; și se vor chinui ziua și nôpte în seculi seculilor.

- 11 Si am vădut un tron alb mare și pre cel ce ședea pe el, de
a căruia față a fugit pământul și ceriul; și loc nu s'a aflat pen-
12 tru dinsele. Si am vădut pre morți, pre cei mici și pre cei
mari, stând înaintea lui Dumnezeu; și cărți s'a'u deschis; și altă
carte s'a deschis care este cartea vieții, și cei morți s'a'u judicat din
13 cele scrise într'acele cărți, după faptele lor. Si marea a
dat pre morții cei dintr'însa; și mórtea și iadul au dat pre morții
14 cei dintr'însele, și s'a'u judicat fie-care după faptele sale. Si
15 mórtea și iadul s'a'u aruncat în lacul cel de foc. Acesta este
mórtea cea de a doua. Si orî-care nu s'a aflat scris în cartea
vieții s'a aruncat în lacul cel de foc.

CAP. XXI, XXII.

Descrierea deplinei mângăeri și fericiri a celor mântuiți în Ierusalemul ceresc Adevărul profeților în astă privință.

- 1 Si am vădut ceriū nou și pământ nou; căci ceriul cel d'în-
tăiū și pământul cel d'întăiū au trecut; și marea nu mai
2 este. Ear eu Ioan am vădut cetatea cea sântă, Ierusalemul
cel nou, pogorindu-se de la Dumnezeu din ceriū, gătit ca o mi-
3 resă ornată pentru bărbatul seū. Si am audit voce tare din
ceriū, zicend: Eca cortul lui Dumnezeu cu ômenii! și va locui
cu ei, și ei vor fi popor al lui; și însuși Dumnezeu va fi cu ei,
4 și va fi Dumnezeu al lor. Si va șterge Dumnezeu tótă lacri-
ma din ochii lor; și nu va mai fi mórte, nici plângere, nici strî-
gare, nici durere nu va mai fi; căci cele d'întăiū au trecut.
5 Si cel ce ședea pe tron dicea: Eca tôte le fac noue. Si mi
dicea: Scribe; căci aceste cuvinte sînt adevărate și credincioase.
6 Si 'mî-a dis: S'a făcut. Eu sînt Alfa și Omega, începutul și fi-
7 nitul. Eu voiî da celui însetat din isvorul vieții în dar. Cel
ce învinge va mosceni tôte; și eu îi voiî fi Dumnezeu, și el
8 îmi va fi fiu. Ear celor fricoși și necredincioși și abominabili,
și ucigași, și disfrânați, și fermăcători, și idololatri, și tuturor
celor mincunoși, partea li va fi în lacul ce arde cu foc și cu
puciosă; acesta este mórtea cea de a doua.
9 Si a venit cătră mine unul din cei șapte ângeri, cari avu-
seră cele șapte vase pline de cele șapte plăgi cele mai de pe
urmă; și a vorbit cu mine, zicend: Vino si'ti arăt femeea, mi-
10 resă Mielului. Si m'a dus în spirit într'un munte mare și
înalt, și m'a arătat cetatea cea mare, Ierusalemul cel sânt, po-
11 gorindu-se din ceriū de la Dumnezeu, Avend gloria lui Dum-
nedeu; și luminătorul ei era asemenea cu o piatră pre-scupă.
12 ca piatra iaspis, ce este ca cristalul; Si avea mur mare și
înalt, la care erau doue-spre-șapte porți, și la porți, doi-spre-
șapte ângeri. și nume scrise d'asupra, cari sînt ale celor doue-
13 spre-șapte seminții ale fiilor lui Israel. Despre răsărit, trei

porți; despre mēdă-nōpte, trei porți; despre mēdă-đi, trei porți; și despre apus, trei porți. Și murul cetăței avea douē-spre-dece temelii, și într'insele numele celor doi-spre-dece apostoli ai Mielului. Și cel ce vorbīa cu mine avea trestie de aur, și mēsurat cetatea cu trestiea ca la douē-spre-dece mii de stadii. Lungimea și lățimea mea și înălțimea sa sūnt întocma. Și a mēsurat murul seū de o sută patru-deci și patru de coți, duple mēsură omului, adică a āngerului. Și murul era zidit de iaspis; și cetatea era de aur curat, asemenea steclei celei curate. Și temeliele murului cetății erau ornate cu tot felul de piatră scumpă: Temeliea cea d'întăiu, iaspis; a doua, safir; a treia, halcidon; a patra, smaragd; A cincea, sardonics; a șesēa, sardion; a șeptea, hrisolit; a opta 20 beril; a noua, topaz; a đecēa, hrisopras; a un-spre-decea, iacint; a douē-spre-decea, ametist. Și cele douē-spre-dece porți, douē-spre-dece mērgăritare; fie-care pōrtă era dintr'un mērgăritar; și ulița cetăței aur curat, ca stecla cea străvăziă. Și templu nu am vēdut într'insa; căci Domnul Dumneđeu Atotputernicul și Mielul sūnt templul seū. Și cetatea nu are trobunță de sōre nici de lună și lumineze în ea; căci gloria lui Dumneđeu o luminează, și Mielul este luminătorul ei. Și națiunile celor ce se mântuesc vor āmbra în lumina sa; și regi pāmēntului āduc gloria și onōrea lor într'insa. Și porțile ei nu se vor închide điuā, și nōpte nu va fi acolo. Și vor āduce gloria și onōrea națiunilor într'insa. Și nu va intra într'insa tot ce este spurcat și face abominațiune și minciună; ci numai cei scriși în cartea vieței Mielului.

Și mī-a arătat rīu limpede al apei vieței, luminos ca cristalul, eșind din tronul lui Dumneđeu și al Mielului. În meșlocul uliței sale, și de o parte și de alta a rīului era arborele vieței, producēnd douē-spre-dece feluri de fructe, dāndu-și fructul seū în fie-care lună; și frunzele arborelui erau spre vindecarea națiunilor. Și nu va fi nici un blestem acolo; ear tronul lui Dumneđeu și al Mielului vor fi într'insa; și servitorii lui fi vor servi; Și vor vedē fața lui; și numele lui va fi pe frunțele lor. Și nōpte nu va fi acolo, și nu āu trebuință de făclie, nici de lumina sōrelui; căci Domnul Dumneđeu li luminează; și vor domni în seculi seculilor.

Și mī-a đis: Aceste cuvinte sūnt credincioșe și ādevērate; și Domnul Dumneđeul sântilor profeți a trimis pre āngerul seū, și ārăte servilor seī cele ce trebue și se întēple curēnd. Ecarīu degrab; fericit este cel ce pādesce cuvintele profeței din ācēstă carte.

Și eū Ioan sūnt cel ce vedeam și āuđiam acestea; și āuđind

- și vedând, m'am prosternat și mă închin înaintea piciorului
 9 gerului, care 'mi arăta acestea. Atunci îmi zicea: Feresce-te
de a face acesta, căci eu sunt conservul tău și al fraților tei
 profeti, și al celor ce pădesc cuvintele acestei cărți; închină-te
 lui Dumnezeu.
- 10 Și'mi zicea: Si nu sigilezi cuvintele profeției acestei cărți;
 11 căci timpul este aproape. Cel ce este nedrept, și mai fie ne-
 drept; și cel ce este spurcat, și mai fie spurcat; și cel ce este
 drept, și mai fie drept; și cel ce este sânt, și mai fie sânt.
- 12 Eca vin degrab; și plata mea cu mine, și dau fie-căruia după
 13 fapta lui. Eu sunt Alfa și Omega, începutul și finalul, cel d'in-
 14 tîi și cel de pe urmă. Fericiți *sunt* cei ce fac comanda-
 mentele lui, ca si aibă drept la arborele vieții, și si între pe
 15 porți in cetate. Căci afară *sunt* câni, și fermecători, și dis-
 franații, și ucigași, și idololatrii, și tot cel ce iubesce și face
 16 minciună. Eu Iisus am trimis pre ângerul meu, ca si mărtu-
 risescă voue acestea in biserici. Eu sunt rădicina și semința
 lui David, steua cea strălucitoare și de dominetă.
- 17 Și Spiritul și mirésa zic: Vino. Și cel ce aude si zică: Vino.
 Și cel insetat si vie, și cel ce voiesce si în apa vieții in dar.
- 18 Căci mărturisesc la tot cel ce aude cuvintele profeției a-
 cestei cărți: De va adăogi cineva la acestea, va adăogi la el
 19 Domnul plăgile cele scrise într'acastă carte; Și de va scôte
 cineva din cuvintele cărții acestei profeții, va scôte Dumnezeu
 partea lui din cartea vieții, și din cetatea cea sântă, și din cele
 scrise într'acastă carte.
- 20 Cel ce mărturisesce acestea zice: De sigur vin curând. A-
 21 min. Așa, vino, Dómné Iisuse. Harul Domnului nostru Iisus
 Christos fie cu voi toți. Amin.

ceresc, că aveți trebuință de toate acestea. Ci căutați mai 33
 întâiu imperația lui Dumnezeu și dreptatea lui; și toate a-
 cestea se vor adauge voue. Drept aceea nu ve îngrijii de 34
 ziua de mâne, căci ziua de mâne se va îngriji de sine. Ajunge
 zilei reutatea ei.

Nu judecați, ca și nu fiți judecați. Căci cu judecata cu care VII
 veți judeca, veți fi judecați; și cu măsura cu care veți mă-
 sura, vi se va măsura și voue. Și pentru ce veți paui ce 3
 este în ochiul fratelui tău, ear birna care este în ochiul tău
 nu-o bagi în semă? Său cum ții fratelui tău: Lasă și scotă 4
 paui din ochiul tău, și ăca birna este în ochiul tău. Făcar- 5
 nice! scote întâiu birna din ochiul tău, și atunci vei vedea și
 scoti paui din ochiul fratelui tău.

Nu dați cele sante cânilor, nici aruncați mărgăritarii vostri 6
 înaintea porcilor, ca nu cumva și-i calce cu piciorul lor, și
 întorcându-se și ve sfășie.

Cereți, și vi se va da; căutați, și veți afla; bateți, și vi se 7
 va deschide. Căci tot cel ce cere ia, și cel ce caută află, și 8
 celui ce bate i se va deschide. Său care este omul dintre 9
 voi, de la carele va cere fiul lui pâne și i va da piatră? Său 10
 de va cere pesce i va da șerpe? Deci dacă voi fiind rei, 11
 știți și dați dări bune copiilor vostri, cu cât mai mult Părin-
 tele vostru cel din ceruri va da cele bune celor ce cer de la dînsul.

Deci toate câte voiți și vi faceți omeni, faceți și voi lor asc- 12
 menea; căci acesta este legea și profeția.

Intrați prin porța cea strîmtă; că largă este porța și lată 13
 este calea ce duce spre pierdere; și mulți sunt cei ce intră prin-
 trînsa; Inse strîmta este porța, și îngustă calea, carea duce 14
 la viață, și pușini sînt cei ce o află.

Păditi-ve de profeții cei mincinoși, cari vin la voi în vest- 15
 minte de oi, dar pe din lăuntru sînt lupi răpitori. Din fruc- 16
 tele lor îi veți cunoște. Se culeg ore struguri din spini, sau
 smochine din cîlini? Ast-feliu tot arborele bun face fructe 17
 bune, ear arborele putred face fructe rele. Nu pôte arborele 18
 bun și face fructe rele, nici arborele putred și face fructe bu-
 ne. Tot arborele care nu face fructe bune se taie, și se arun- 19
 că în foc. Așa dar dupre fructul lor îi veți cunoște. 20

Nu tot cel ce'mi ăce: Dămine! Dămine! va intra în imperația 21
 cerurilor; ci acela ce face voia Părintelui meu carele este în ce-
 riuri. Mulți înăi vor ăce în ziua aceea! Dămine! Dămine! nu am 22
 profețit în numele tău? și nu am scos demoni în numele tău?
 și nu am făcut lucruri minunate în numele tău? Și atunci li 23
 voi mărturisi: Nici odată nu v'am cunoscut; depărtați-ve de
 la mine, voi cei ce lucrați fără-de-legea!

Deci tot cel ce aude aceste cuvînte ale mele, și le face, îl voi 24

- 38 Și ducându-se ei, el a intrat într'un sat; ear o femeie anume
 39 Martha l-a primit în casa sa. Și aceea avea o soră, ce se chema
 Maria, care și ședând la picioarele lui Iisus asculta cuvintele lui.
 40 Ear Martha era distrasă de multa servire, și viind la dînsul a
 41 ȕis: D      ,    nu'   p  s  , că s  ra mea singură m'a lăsat si ser-
 42 vesc? deci    ei ca si mă ajute. Si r  spund  nd Iisus,   -a   is:
 Martho, Martho, te ingrijesci    te turburi de multe.   nse un lu-
 va lua de la d  nsa.

CAP. XI.

Iisus inv  t   pre discipul  i se   cum trebuie si se r  ge: rîndecă pre un demoniat,    refut  z   pre Farisei   cari   nsu  esc   c  st   minune lui Beelzebub.   i m  str   pentru mor  vurile rele   i f  c  ria lor.

- 1   i c  nd el era într'un loc, rug  ndu-se, după ce a   ncet  t, a   is unul din discipulii lui c  tr   d  nsul: D      , inv  t  -ne si ne rugăm, precum    Ioan a inv  tat pre discipulii se  .
 2   i li-a   is: C  nd v   rug  ti,   ice  ti: P  rintele nostru, carele esci in ceriuri, S  nt  sc  -se numele tău. Vie   mper  tia ta. F  c  -se
 3 voea ta, precum in ceri  ,   i pe p  m  nt. P  nea n  str   cea de
 4 t  te   ilele d  -ni-o ast  -  .   i ni   rt   p  catele n  stre, precum    noi   rt  m tuturor celor ce ni s  nt datori.   i nu ne duce in ispită, ci ne scapă de cel rău.
 5   i li-a   is: dacă cineva dintre voi ar   v   un amic,   i ar veni la d  nsul la m  edul nopții,   i   -ar   ice: Amice, d  -m  i impru-
 6 mut trei p  ni; Căci a venit din cale un amic la mine,   i nu
 7 am ce pune   nainte   lui;   i acela din întru r  spund  nd ar   ice: Nu mă supera; deja s'a încuiat u  a,   i copiii mei s  nt in
 8   st  rnut cu mine; nu pot si me scol si'  i d  u.   ic voue: M  -char de nu se va scula si'  i dea pentru că este amic  l se  , dar
 9 pentru st  ruin  ta lui se va scula si'  i dea c  te   i trebuie.   i   ic voue: Cere  ti,   i vi se va da; c  uta  ti,   i ve  ti afla; bate  ti,   i vi
 10 se va deschide. Căci tot cel ce cere,   a;   i cel ce caută, află;   i celui ce bate i se va deschide.
 11 De va cere fiul p  ne de la unul dintre voi care este părinte,   u d  r      va da p  atr  ? Său de va cere pesce,   u d  r      va da
 12   erpe in loc de pesce? Său de va cere ouă,   u   i va da scor-
 13 pie? Dec   dacă voi, fiind rei, sci  ti si d  ti daruri bune copi-
 lor vostri: cu c  t m  i mult P  rintele vostru cel din ceri   va da Spirit S  nt celor ce cer de la d  nsul?
 14   i scotea un demon,   i acela era mut.   i după ce a   i  t
 15 demonul, a vorbit mutul;   i s'a mirat mul  timea. Ear   re-cari
 d  ntr'  n  ii   ice  u: El sc  te demoni   prin Beelzebub, domnul de-
 16 monilor. Al  ti ispitindu-   cere  u de la d  nsul semn din ceri  .
 17 Ear el sciînd g  ndurile lor, li-a   is: T  t     mper  tia ce se dis-

bină între sine, se pustiesce; și casă *care este* contra sa cade. 18
 Dacă chiar Satana s'a disbinat între sine, cum va sta imperația lui? 19
 Dacă eu scot demonii prin Beelzebul, prin cine *îi* scot fiii voștri? 20
 Dacă eu scot demonii prin Beelzebul, prin cine *îi* vor fi judecatori. 21
 Dar dacă eu scot demonii prin degetul lui Dumnezeu, *éca* a ajuns la voi imperația lui Dumnezeu. 22
 Când cel tare înarmat pădesece curtea sa, este în pace averea lui. 23
 Dar când vine un mai tare de cât el, și 'l biruesce, ia toate armele lui, în cari se încredea, și împarte prădile lui. 24
 Cel ce nu este cu mine este contra mea, și cel ce nu adună cu mine risipește.

Când spiritul cel necurat ese din om, *âmbă* acesta prin locuri seci, căutându-și repaus; dar neaflând, *dice*: Mă voi întorce în casa mea, de unde am eșit. 25
 Și viind, o află măturată și înfrumșetată. 26
 Atunci merge și mai ia alte șapte spirite mai rele decât sine; și ei intrând locuiesc acolo; și se fac cele de pe urmă ale omului aceluia mai rele decât cele d'întăiu. 27
 Vorbind el acestea, o femeie rădicându-și voce din popor i-a *dis*: Fericită *este* mitra care te-a purtat, și țigetele cari ai supt. 28
 El a *dis*: Da, fericite *sunt* cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și 'l pădesece.

Ear adunându-se glótele, a început a *dice*: Acastă generație este rea; cere semn; și semn nu i se va da, decât numai semnul profetului Iona. 29
 Căci precum Iona a fost semn pentru Nineviți, așa va fi și Fiul omului pentru generațiunea această. 30
 Regina de la mēdā-đi se va scula la judecată cu bărbatii acestei generațiuni, și 'l va condamna; căci a venit de la marginile pământului și auză înțelepciunea lui Solomon; și *éca* mai mult decât Solomon aici. 31
 Bărbații de la Nineve se vor scula la judecată cu această generațiune, și o vor condamna; căci ei s'au pocăit la predicarea lui Iona; și *éca* mai mult decât Iona aici.

Nimene aprindēd lumină o pune în loc ascuns, nici sub oțolul corpului este ochiul; deci de este ochiul tău curat, tot corpul tău este luminat; dar de este rău, și tot corpul tău va fi întunecat. 32
 Drept aceea caută, ca lumina care este în tine să nu fie întunecată. 33
 Deci dacă corpul tău *este* tot luminat, neavēd vre o parte întunecată, tot va fi luminat, ca și când luminătorul te-ar lumina cu strălucirea lui. 34

Ear vorbind el, îl ruga un Fariseu să prândească la el; și intrând a ședut la mēsă. 35
 Ear Fariseul vedēd, că nu s'a spălat întâiu, mai 'nainte de prânđ, s'a mirat. 36
 Dar Domnul i-a *dis*: Acum voi Farisei curățiți partea cea din afară a paharului și a blidului; dar cea din intrul vostru este plină de răpire 37
 7